

„Tūkstantmečio mokyklos“

Gerosios savivaldybių praktikos

2022–2026

TŪM Tūkstantmečio
mokyklų
programa

Parengė

TŪM Tūkstantmečio
mokyklų
programa

esfa EUROPOS
SOCIALINIO
FONDO
AGENTŪRA

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Finansuoja

 Finansuoja
Europos Sąjunga
NextGenerationEU

 NAUJOS KARTOS
LIETUVA

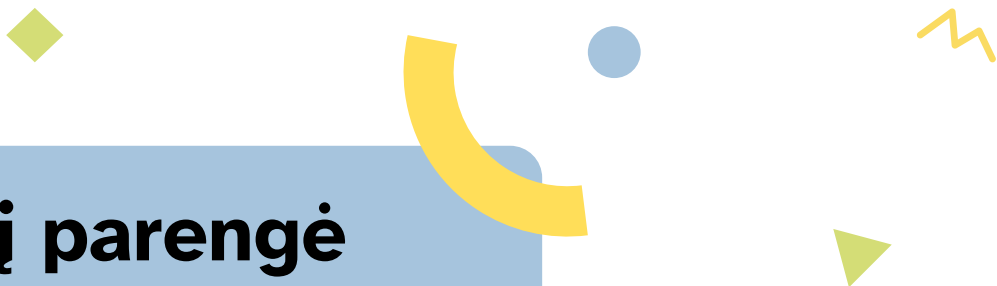
© Europos socialinio fondo agentūra, 2026

© Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, 2026

*Citavimui: „Tūkstantmečio mokyklos“ gerosios savivaldybių praktikos, 2022–2026. (2026). Vilnius:
Europos socialinio fondo agentūra.*

ISBN 978-609-96647-0-5

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS)
portale ibiblioteka.lt

Leidinį parengė

Redakcinės grupės vadovė: Vida Kamenskienė

Redakcinė grupė: Lina Abromaitienė, Jurga Ilčiukė, Loreta Kačiušytė-Skramtai, Indrė Rimdeikaitė, Urtė Sabutytė, Judita Šarpienė, Jurgita Zigmantė

„Tūkstantmečio mokyklų“ akademijos ekspertės:

Lyderystės veikiant srities: Rita Patalavičienė, Rūta Petrylaitė, Monika Šimkutė-Bukantė

Įtraukiojo ugdymo srities: Lina Garbenčiūtė, Indrė Širvinskaitė, Adelė Urbienė

Kultūrinio ugdymo srities: Živilė Etevičiūtė, Eglė Paulauskienė, Jurgita Zigmantė

STEAM ugdymo srities: Indrė Povilaitienė, Lina Abromaitienė, Jurga Ilčiukė

Redaktorė: Zita Markūnaitė

Dizaineris: Mindaugas Jakas

Turiny

Sveikinimo žodžiai	<u>5</u>
Programos „Tūkstantmečio mokyklos“ ir mokyklų veiklos tobulinimo sričių apžvalga	<u>8</u>
„Tūkstantmečio mokyklos I“ Gerosios savivaldybių praktikos	<u>39</u>
„Tūkstantmečio mokyklos II“ Gerosios savivaldybių praktikos	<u>298</u>
Rekomendacijos dėl veiklų tęstinumo	<u>679</u>
Baigiamasis žodis	<u>684</u>

Sveikinimo žodžiai

Gerbiami skaitytojai,

Prieš Jūsų akis – rinkinys gerosios praktikos pavyzdžių, kurie rodo nuoseklų ir kryptingą mūsų šalies savivaldybių ir mokyklų darbą.

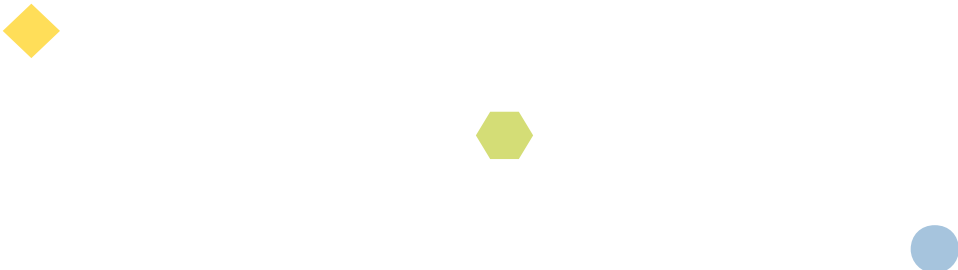
„Tūkstantmečio mokyklų“ (TŪM) programa, finansuojama Europos Sąjungos lėšomis, yra viena iš svarbių priemonių, padedančių mūsų mokykloms atsinaujinti ir keistis, kad kiekvienas vaikas jaustųsi priimtas ir gautų jo poreikius geriausiai atitinkantį ugdymą.

Šiame leidinyje pristatomi pavyzdžiai atskleidžia, kokią konkrečią naudą suteikė TŪM programa: mokyklos gavo modernių priemonių ir atnaujintą ugdymo turinį, mokytojai – galimybę stiprinti profesines kompetencijas, mokiniai – naujų mokymosi patirčių įvairovę. Programos testinumas padeda mums judėti svarbiausio tikslo link – kad kiekvienas vaikas turėtų geriausias sąlygas mokytis, skleisti ir patirti sėkmę.

Kviečiu Jus naudotis mokyklų ir savivaldybių jau sukaupta patirtimi. Būtent atvirumas ir noras dalytis yra viena esminių švietimo vertybių. Mūsų visų nuolatinis dėmesys vaikui ir bendradarbiavimas yra kelias į stiprią ir modernią Lietuvos mokyklą.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Raminta Popovienė

Mieli skaitytojai,

Švietimo politikos įgyvendinimas – viena svarbiausių Europos socialinio fondo agentūros (ESFA) veiklos krypčių. O švietimas, žinoma, yra viena prasmingiausių ir kartu sudėtingiausių sričių, kuri reikalauja itin didelio atidumo, empatijos ir kantrybės – juk būtent taip kuriami ir keičiami žmonių gyvenimai.

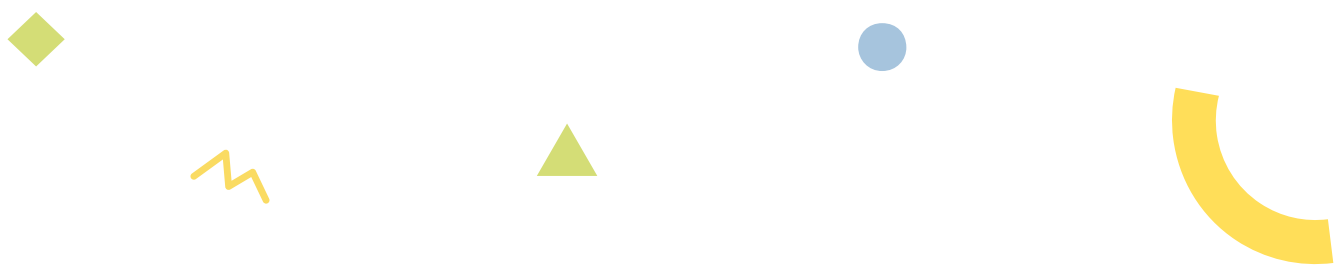
ESFA įgyvendinama „Tūkstantmečio mokyklų“ (TŪM) programa yra ne tik reikšmingas mūsų agentūros veiklos elementas, bet, tikiu, ir svarbi Lietuvos švietimo raidos dalis. Labai džiugu, kad gerosios projekto įgyvendinimo praktikos ir jų taikymas jau palietė beveik visos šalies mokytojus, mokinius ir švietimo darbuotojus, o sukaupta patirtis liks įamžinta šiame leidinyje. Neabejoju, kad jis taps vertingu žinių ir patirčių šaltiniu, padėsiančiu kurti ir įgyvendinti ateities projektus.

„Jei tu turi obuolį ir aš turiu obuolį, ir mes jais pasikeičiame – kiekvienas vis tiek turime po vieną obuolį. Bet jei tu turi idėją ir aš turiu idėją, ir mes jomis pasikeičiame – kiekvienas turime po dvi idėjas“, – yra sakęs garsusis Džordžas Bernardas Šo. Tad būtent bendradarbiavimas ir galimybė keistis patirtimis bei idėjomis yra mūsų stiprybė, leidžianti sparčiau žengti į priekį.

Linkiu įdomaus, įkvepiančio skaitymo ir niekada neišsenkančių idėjų!

Europos socialinio fondo agentūros direktorė

Dr. Laura Girlevičienė

Brangūs skaitytojai,

Jūsų rankose – leidinys, skirtas šalies savivaldybių mokyklose įgyvendintos „Tūkstantmečio mokyklų“ (TŪM) programos pasiekimams apžvelgti.

Leidinyje rasite gerąsias mokyklų praktikas, o tai – puikus pavyzdys, parodantis, kad ieškodami geriausių sprendimų ir bendradarbiaudami galime pasiekti labai daug. TŪM programa iš kitų projektų išsiskyrė tuo, kad dalyvaujančioms savivaldybėms nuo pat pradžių buvo suteikta daug autonomijos. Būtent vietos švietimo bendruomenės, suvienijusios jėgas, sprendė, ką konkrečiai nori keisti švietimo srityje, kokios problemos joms aktualiausios ir kokios investicijos būtų tikslingiausios.

Įvertinus visus sunkumus, bandymus ir ieškojimus, galima drąsiai teigti, kad TŪM modelis pasiteisino ir veikia. Savivaldybės gali ne tik džiaugtis sėkmingai įvykdytais darbais, bet ir tarpusavyje dalytis įgyta patirtimi bei žiniomis. Sustiprėjusi Lietuvos mokyklų ir savivaldybių tinklaveika – dar vienas TŪM atneštas itin vertingas pokytis, kurį būtina toliau puoselėti.

Augantis bendradarbiavimas, naujos kompetencijos, kūrybiškas požiūris į švietimą, sričių sinergija ir daug nuoširdaus darbo – būtent tai atsispindi šiame gerųjų praktikų leidinyje. Tikiu, kad jis gali tapti atspirties tašku, ieškant naujų sprendimų ateities projektams ir stiprinant švietimą Lietuvos savivaldybėse.

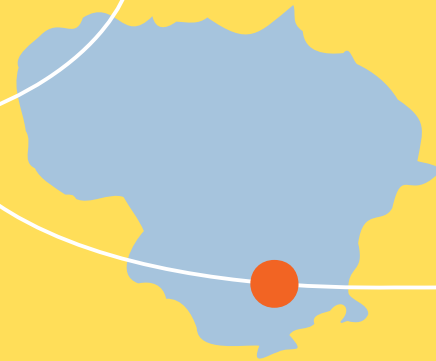
Prasmingo skaitymo!

Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėjas švietimo ir kultūros klausimais

Jonas Mickus

**Programos
„Tūkstantmečio
mokyklos“ ir mokyklų
veiklos tobulinimo
sričių apžvalga**

1. Programos apžvalga

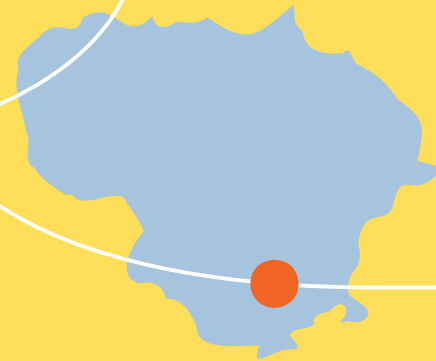
„Tūkstantmečio mokyklų“ – kryptingas darbas atotrūkių mažinimo link

„Tūkstantmečio mokyklų“ (toliau – TŪM) programa pradėta kaip nacionalinis sprendimas, skirtas reaguoti į ilgus metus besikaupusius švietimo sistemos netolygumus: mokinių pasiekimų atotrūkius, nevienodas ugdymo sąlygas savivaldybėse, ribotas dalies mokyklų galimybes kurti šiuolaikišką, įtraukią ir mokiniui prasmingą ugdymo aplinką. Ši programa tapo didžiausia pastarųjų dešimtmečių valstybės investicija į bendrąjį ugdymą tiek infrastruktūriniu, tiek kultūriniu, tiek vadybiniu požiūriu.

Remiantis naujausio nacionalinio TŪM įgyvendinimo vertinimo duomenimis (*Visionary Analytics*, 2025¹), Lietuvoje išlieka reikšmingi mokinių pasiekimų skirtumai, susiję su socialine, ekonomine padėtimi ir gyvenamąja vieta. Dar iki programos pradžios net 55 iš 58 savivaldybių mokinių pasiekimų atotrūkį įvardijo kaip vieną svarbiausių problemų. Todėl TŪM mokyklų veiklos tobulinimo sritys – lyderystė veikiant, įtraukusis ugdymas, kultūrinis ugdymas, STEAM ugdymas ir tinklaveika – pasirinktos kaip sisteminis atsakas į gilumines šių problemų priežastis.

¹ Tūkstantmečio mokyklų programos įgyvendinimo vertinimas. Galutinės vertinimo ataskaitos santrauka. (2025). *Visionary Analytics*. Nuoroda: [https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1740140183/6422/ŠMSM_TŪM_galutinės%20ataskaitos%20santrauka_LT%20\(1\).pdf](https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1740140183/6422/ŠMSM_TŪM_galutinės%20ataskaitos%20santrauka_LT%20(1).pdf)

2. Sričių apžvalga

2.1. Lyderystė veikiant

Lyderystė veikiant TŪM programos kontekste

1. Kodėl pasirinkta stiprinti lyderystę veikiant?

Programos įgyvendinimo laikotarpiu ypatingas dėmesys buvo skiriamas lyderystės stiprinimui švietimo bendruomenėje. Ši sritis buvo pasirinkta strategiškai, siekiant spręsti ilgalaikį ir sisteminių lyderystės trūkumą ugdymo įstaigose. Mokyklose stigo ne tik kokybinių pokyčių, bet ir įgalinančios, bendruomeniškos, dalijimosi skatinančios aplinkos, kuri būtų kuriama atsižvelgiant į realius mokyklų bendruomenių poreikius.

Pagrindinės savivaldybių pažangos planuose įvardytos problemos lyderystės srityje:

- lyderystės ir vadybos kompetencijų trūkumas visais švietimo lygmenimis;
- žinių ir praktinių įgūdžių, dirbant su skirtingų gebėjimų mokiniais (-ėmis), trūkumas;
- mokyklos bendruomenės aiškos ugdymo vizijos ir krypties stoka;
- gebėjimų kurti tvarią, atvirą ir pasitikėjimu grįstą mokyklos kultūrą stygius;
- centralizuotos lyderystės raiška: sprendimų priėmimas telkiasi siauroje grandyje, o ne įgalintoje bendruomenėje;
- didelė perdegimo rizika dėl krūvio, neaiškių atsakomybės ribų ir mikroklimato problemų;

- metodinių būrelių aktyvumo ir veiksnio stoka;
- silpnas bendradarbiavimas tarp savivaldybės mokyklų.

TŪM programos unikalumas atsiskleidė per savivaldybėms suteiktą galimybę susikurti individualizuotus lyderystės stiprinimo modelius: nuo mokymų ir stažuočių iki tikslinių konsultacijų ar bendrakūros sesijų. Taip išryškėjo ne centralizuoti „sprendimai iš viršaus“, o horizontalūs lyderystės modeliai, skatinę atsakomybę, pasitikėjimą ir dalijimąsi gera patirtimi. Juk lyderystė – tai ne tik vadovo vaidmuo, bet ir bendruomenės gebėjimas susitelkti pociui ir veikti drauge.

2. Kas ir kaip įgyvendinta?

Lyderystės stiprinimo veiklos buvo įgyvendinamos pasitelkiant įvairius formatus, leidusius spręsti realius, mokykloms svarbius iššūkius. Toliau pateikiama apibendrinta informacija, parengta remiantis savivaldybių TŪM pažangos planų įgyvendinimo ataskaitų duomenimis.

Mokymai: kompetencijų stiprinimas, teoriją integruojant per praktiką

Organizuoti įvairių formatų mokymai pedagoginiams darbuotojams (-oms) – gyvi, nuotoliniai ir mišrūs. Dėmesys buvo skiriamas ne tik teorijai, bet ir praktiniams metodams, kuriuos dalyviai gali taikyti:

- komandiniuose procesuose (pavyzdžiui, sprendimų priėmimo),
- kolegialiose refleksijose,
- teminių grupių veiklose (metodinių būrelių veiklose, vadovų (-ių) ar klasės vadovų (-ių) klubuose),
- pamokose,
- klasių valandėlėse,
- neformaliajame ugdyme,
- susitikimuose su tėvais.

„Mokymų metu gvildenome temas, kurios įprastai atrodo skirtos tik mokyklų vadovams (-ėms) – strategines lyderystės inovacijas, perspektyvinį planavimą, į sprendimą orientuotas strategijas, grįžamojo ryšio technikas ir daug

kitų svarbių veiklos sričių. Tačiau ši patirtis man parodė, kad lyderystė nėra pareigybė – tai vidinė būseną, kuri gali skleistis bet kuriame žmoguje, nepriklausomai nuo jo užimamų pareigų. Didžiausia šių mokymų vertė man buvo bendrystė. Išnyko bet kokios ribos tarp mokyklų vadovų (-ių) ir „eilinių“ mokytojų – mes visi tapome komanda, vieni kitus girdintys ir gerbiantys lygūs partneriai.“

Mokytoja Aušra iš Alytaus rajono savivaldybės

Stażuotės: mokymasis stebint ir taikant

Dalyviai turėjo galimybę stebėti unikalias praktikas Lietuvoje ir užsienyje. Grįžus iš jų:

- organizuojami pasidalijimo renginiai kolegoms ir bendruomenei,
- metodinėse grupėse pristatomos įžvalgos ir perduodamos gerosios praktikos,
- stažuočių metu išgirstos aktualios idėjos įtraukiamos į mokyklų metinius veiklos planus,
- nauji įgūdžiai ir žinios pritaikomi vedant pamokas, neformaliojo ugdymo veiklas ar renginiuose.

„Buvo labai naudinga pamatyti daug skirtingų mokyklų, artimiau susipažinti su jų filosofijomis, problemomis ir jų sprendimais.“

Mokytoja(s) iš Ignalinos rajono savivaldybės

Kitos pedagoginių darbuotojų kompetencijų stiprinimo formos

Pasirinkus trumpesnes nei 40 akad. val. trukmės veiklas, pedagogai (-ės) stiprino lyderystės kompetencijas:

- kūrybinėse dirbtuvėse kurdami savivaldybės mokyklų lygmeniu taikomus modelius, ugdymo programas ar atviras pamokas, organizuodami bendrus renginius,
- bendrakūros sesijose siekdami bendro tikslo ir rezultato, stiprindami bendradarbiavimą su kolegomis iš tos pačios arba skirtingų savivaldybės mokyklų,
- atvejų analizės metu spręsdami konkrečias mokyklos ar savivaldybės problemas,
- išvažiuojamuosiuose seminaruose kitose erdvėse skirdami laiko komandos formavimui, kūrybiškumo skatinimui, praktikumams,
- įsitraukdami į „Kolega – kolegai“ veiklas, kurios skatina bendradarbiavimą tarp tos pačios ar skirtingų mokyklų pedagogų (-ių).

„Svarbiausia yra žmogus. Mokytojas yra ašis ir svarbiausia jį užnorinti.“

Mokytojas Visvaldas iš Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinės mokyklos

Intervencijos

Projekto metu buvo pasitelkiami išoriniai specialistai (-ės), siekiant spręsti konkrečius iššūkius bei ieškoti tinkamiausių sprendimų. Taikyti šie pagalbos būdai:

- psichoemocinės būklės tyrimai, parodantys, kad vadovo (-ės) pavyzdys formuoja mokyklos kultūrą (paramos ir pagarbos santykį, mokytojų iniciatyvų pripažinimo ir palaikymo svarbą),
- mikroklimato tyrimai, kuriais remiantis peržiūrimas kuriamas santykis tarp darbuotojų,
- supervizijos, skatinančios vadovų (-ių) ir mokytojų tobulėjimą, nagrinėjant save iš profesinės pusės,
- koučingo užsiėmimai, padedantys atskleisti kiekvieno bendruomenės nario (-ės) vidinę lyderystę,
- konsultacijos su specialistais, sprendžiant vadybinius ir organizacinius klausimus.

„Svarbiausias suvokimas, kad reikia atsigręžti į save, nes mokytojas su savo problemomis nėra vienas, reikia išdrįsti kreiptis pagalbos į kitus.“

Mokytoja iš Pakruojo rajono savivaldybės

Bendrakūra diegiant vienijančius modelius

Veiklų dalyviai kūrė ir integravo modelius iššūkiams spręsti savivaldybės lygmeniu. Pavyzdžiui:

- diegiamos bendros kokybės vadybos sistemos (LEAN, „Nuolatinis tobulinimas švietime“),
- kuriami mentorystės modeliai („Kolega – kolegai“, „Mokinys – mokiniui“),
- rengiamos lyderystės stiprinimo strategijos,
- kuriamas švietimo pagalbos teikimo mokyklose algoritmas,
- diegiama ir įveiklinama mokyklų komunikavimo platforma, skirta tarpusavio komunikacijai, iš projekto lėšų kitose mokyklose įrengtos infrastruktūros rezervavimui ir dalijimuisi metodine medžiaga,
- steigiami mokytojų, klasės vadovų (-ių) ir vadovų (-ių) klubai.

„Metodologija [„Nuolatinis tobulinimas švietime“] suteikė galimybę artimiau pažinti savo klasės mokinius (-es) – suprasti jų tikslus, lūkesčius, vertybes. Tai padėjo užmegzti gilesnį ryšį, skatino tarpusavio pasitikėjimą ir atvirumą. Kartu šis procesas įkvėpė svajoti ir mane, ir mokinius (-es) apie ateitį, drąsiai kelti klausimus, kas aš esu ir kuo noriu būti. Svarbiausia – leido mokiniui pačiam rinktis kryptį, kuria nori judėti, ir jausti atsakomybę už savo sprendimus.“

Šiaulių universitetinės gimnazijos kuratorė Neringa

3. Ką pavyko pasiekti?

TŪM programos įgyvendinimo metu pavyko pasiekti ne tik apčiuopiamų, materialaus pobūdžio pokyčių – modernizuota mokymosi aplinka, atnaujinta įranga,

sutvarkytos ir mokymui pritaikytos erdvės, – bet ir, svarbiausia, esminių lūžių mokyklų bendruomenėse. Šie pokyčiai atsiskleidė per kintantį pedagogų (-ių) bei vadovų (-ių) požiūrį, bendradarbiavimo kultūrą ir nuolatinį siekį tobulėti, o tai sudaro pagrindą ilgalaikiam švietimo kokybės augimui.

Kompetencijų augimas

Dalyviai įgijo ne tik naujų žinių, bet ir vidinį pasitikėjimą savimi, kaip pokyčio kūrėjais. Lyderystės kompetencijų stiprinimas buvo viena iš svarbiausių TŪM programos krypčių, nes būtent šios kompetencijos leidžia pedagogams (-ėms) ir vadovams (-ėms) inicijuoti, palaikyti ir tvariai įgyvendinti pokyčius mokyklose. Dalyviai tapo labiau pasitikintys savo, kaip lyderių, vaidmeniu, sėkmingiau įtraukia kolegas (-es) į bendras iniciatyvas, kuria pasitikėjimu grįstus santykius ir stiprina bendruomenės narių įsitraukimą.

Cituojant vieną iš mokytojų: „Vadovai (-ės) pradėjo aktyviau burti komandas, kurti mokyklos strategijas, inicijuoti pokyčius.“

Įgytos žinios ir patirtis virto praktiniais įgūdžiais, kurie atsispindi kasdienėje veikloje – nuo efektyvesnio komandinio darbo iki drąsesnio naujų iniciatyvų ėmimosi. Tokiu būdu stiprėjo ne tik individualios dalyvių kompetencijos, bet ir visa mokyklų bendruomenių lyderystės kultūra.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos užsakymu atlikto išorinio tyrimo duomenys taip pat patvirtina šiuos rezultatus – pastebimas teigiamas pokytis mokyklos darbuotojų nuostatose ir sustiprėjusios pedagogų (-ių) lyderystės, vadybinės, individualios pažangos vertinimo bei socialinio emocinio ugdymo kompetencijos (*Visionary Analytics*, 2025).

Bendradarbiavimas ir tinklaveika

Programos įgyvendinimo metu pavyko sustiprinti bendradarbiavimo kultūrą tiek mokyklų viduje, tiek tarp skirtingų švietimo bendruomenių. Įkurti nauji mokytojų klubai ir metodiniai būreliai tapo platformomis dalytis patirtimi bei kurti

bendras iniciatyvas. Mokyklos pradėjo aktyviau rengti atviras pamokas ir refleksinius renginius, kurie skatina profesinį dialogą ir mokymąsi vieniems iš kitų.

Užmegzti ir plėtojami ryšiai su verslo sektoriumi, akademinė bendruomenė bei mokyklų alumnaais (-ėmis) praplėtė mokyklų veiklos horizontus, suteikė naujų galimybių projektinei veiklai ir praktiniam ugdymo turinio pritaikymui. TŪM projekto veiklos taip pat sukūrė progų sustiprinti tinklaveiką su kitų savivaldybių mokyklų atstovais bei socialiniais partneriais², kurie tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvavo pažangos planų įgyvendinimo procese (*Visionary Analytics*, 2025).

Mezgami mentorystės tinklai padėjo sustiprinti lyderystės vaidmenį bei tarpusavio pagalbos kultūrą tarp pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių). Pastebėtas didėjantis pasitikėjimas tarp mokyklų bendruomenių rodo, kad bendradarbiavimas tapo ne pavienėmis iniciatyvomis, o tvariu ir nuosekliai stiprėjančiu veiklos principu.

Tvarus poveikis: nuo vienkartinių iniciatyvų prie sisteminių permainų

TŪM programa sukūrė pagrindą ilgalaikiams, sisteminiams pokyčiams švietimo srityje. Svarbiausia, kad įgytos patirtys ir pokyčių iniciatyvos neapsiribojo laikinu dalyvavimu programoje – jos virto nuosekliai veikiančiomis praktikomis mokyklų kasdienybėje.

Programos metu buvo padėti tvirti pamatai mentorystės kultūrai. Sukurtos struktūros – mokytojų klubai, teminiai forumai, profesinės bendruomenės – užtikrina, kad įgyta patirtis ir sukurti ryšiai nenutrūktų pasibaigus programai.

Be to, sukurti ir įdiegti nauji tinklaveikos bei sisteminės pagalbos mokiniui modeliai. Savivaldybėms ir atsakingoms institucijoms perduoti bendri algoritmai bei planai sudaro sąlygas tęsti pradėtas veiklas ir užtikrinti jų plėtrą.

Šie rezultatai rodo, kad programos poveikis išaugo į tvarias, savarankiškai palaikomas praktikas, kurios tapo neatsiejama švietimo sistemos dalimi.

² Socialiniai partneriai – kitos organizacijos, tinklaveikos būdu tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančios pažangos plane numatytų veiklų įgyvendinimo procese. Socialiniai partneriai TŪM projekte negauna finansinio atlygio.

Mikroklimato pagerėjimas

Remiantis pirmojo srauto savivaldybių TŪM pažangos planų veiklų įgyvendinimo ataskaitose pateiktais duomenimis, projekto įgyvendinimo metu pastebėtas reikšmingas mokyklų mikroklimato pokytis. Savivaldybių vertinimu, sustiprėjęs bendradarbiavimas ir augantis pasitikėjimas tarp bendruomenės narių padėjo sumažinti pedagogų (-ių) perdegimo riziką ir emocinę įtampą. Mokytojų iniciatyvos buvo ne tik pripažintos, bet ir įvertintos, todėl sustiprėjo vidinė motyvacija, pasididžiavimas savo darbu ir įsitraukimas į mokyklos gyvenimą.

Keitėsi ir požiūris į lyderystę – ji vis dažniau suvokiama kaip bendra atsakomybė, grindžiama įsitraukimu, pasitikėjimu ir tarpusavio parama, o ne vien vadovų prerogatyva. Tokia lyderystės kultūra sustiprino bendruomeniškumą ir gerino tarpusavio santykius.

Teigiami pokyčiai atsispindėjo ir tarp mokinių – pastebėtas augantis jų motyvacijos, įsitraukimo bei atsakomybės už mokymosi rezultatus lygis. Išorinio tyrimo duomenys taip pat patvirtina šią tendenciją – dėl programos pagerėjo mokinių motyvacija, akademiniai pasiekimai bei gebėjimas konstruktyviai bendrauti ir spręsti konfliktines situacijas (*Visionary Analytics*, 2025). Tai rodo, kad geresnis emocinis klimatas ir bendruomenės stiprinimas turi tiesioginį poveikį visos mokyklos kultūrai ir ugdymo kokybei.

Ateities sėkmės sąlyga – veiklų tęstinumas. Todėl svarbu išlaikyti užmegztą bendradarbiavimo ir lyderystės kultūrą, skatinti savivaldybes ir mokyklas toliau plėtoti pradėtas iniciatyvas, dalytis gerąja patirtimi ir įtraukti vis platesnį švietimo bendruomenės ratą. Tik nuosekliai tęsiant pradėtas veiklas, galima užtikrinti, kad pasiekti rezultatai taps tvaria, kasdienės švietimo praktikos dalimi.

2.2. Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas: nuo iniciatyvų prie sisteminio pokyčio

Įtraukusis ugdymas Lietuvoje reiškia, kad kiekvienas vaikas turi teisę mokytis kartu su kitais, nepaisant savo gebėjimų ar poreikių. Tai ne tik taisyklė, bet ir

vertybė – siekis kurti mokyklas, kuriose visi jaustųsi priimti, galėtų mokytis savo tempu ir gautų reikiamą pagalbą.

Švietimo pažangos programa „Tūkstantmečio mokyklos“ šiai sričiai skyrė ypatingą dėmesį. Įtrauktis čia tapo pagrindiniu principu, jungiančiu du svarbius tikslus – geresnę švietimo kokybę ir lygių galimybių užtikrinimą visiems mokiniams (-ėms).

Taip pat TŪM programa buvo viena iš galimybių sustiprinti savivaldybių ir mokyklų pasirengimą įgyvendinti nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusius Švietimo įstatymo pakeitimus, kurie įpareigojo visas mokyklas priimti negalią ir susijusių ugdymosi poreikių turinčius vaikus.

Pirmojo srauto savivaldybėse įtraukiojo ugdymo priemonėms buvo skirta apie 23 mln. eurų, o kartu su antruoju srautu investicijos sudaro apie 50 mln. eurų. Šios investicijos apėmė ne tik infrastruktūros atnaujinimą, bet ir sisteminių pedagoginių kompetencijų stiprinimą, koordinuotų pagalbos mechanizmų kūrimą bei tvarų tinklaveikos modelių diegimą. Daugelyje savivaldybių įtraukusis ugdymas tapo nebe atskira projekto kryptimi, o horizontaliu principu, įsiliejančiu į mokyklų strateginį planavimą, pedagogų (-ių) kvalifikacijos tobulinimą, vadovų (-ių) lyderystę ir kasdienę pedagoginę praktiką.

Sprendžiamos problemos ir pradinė situacija

Iki TŪM programos pradžios daugelis savivaldybių susidūrė su keliomis sisteminėmis problemomis: trūko mokytojų pasirengimo dirbti įtraukiosiose klasėse, pagalbos teikimo praktikos buvo fragmentiškos, o mokyklų fizinė aplinka – nepakankamai prieinama visiems mokiniams (-ėms), taip pat trūko erdvių ir priemonių įtraukiojo ugdymo plėtrai.

Įtraukusis ugdymas dažnai buvo suprantamas tik kaip vaikų, turinčių negalią, ugdymas, o ne kaip visos švietimo kultūros pokytis. Tai lėmė, kad pagalba buvo teikiama pavieniais atvejais, ne visada koordinuotai.

Šiems iššūkiams spręsti savivaldybės rinkosi skirtingas prieigas. Siekta ne tik atnaujinti infrastruktūrą ar priemones, bet ir sukurti tokią ugdymo praktiką, kuri leistų įtraukties principus įgyvendinti nuosekliai, ilgalaikėje perspektyvoje.

Pokyčiai ir pasiekimai: nuo kompetencijų iki kultūros

Vienas ryškiausių pasiekimų – sistemingas pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) kompetencijų stiprinimas, kuris įgyvendina pirmąjį TŪM programos įtraukiojo ug-

dymo srities sėkmės požymį. Įtrauktis reikalauja ne tik gerų ketinimų, bet ir žinių bei pasirengimo: atpažinti mokinių poreikius, taikyti įvairius mokymo(si) metodus, bendradarbiauti komandoje. Įgyvendintos tęstinės kvalifikacijos tobulinimo programos įtraukiojo ugdymo srityje.

Daugelyje savivaldybių šie procesai įgavo sisteminį pobūdį – vykdytos ilgalaikės kvalifikacijos tobulinimo programos, apėmusios visus švietimo grandies lygius: nuo vadovų (-ių) iki pagalbos specialistų (-čių). Dalyviai (-ės) mokėsi taikyti universalaus dizaino mokymuisi principus, dirbti komandoje, planuoti pamokas, dirbti su skirtingų poreikių turinčiais vaikais (darbas mišrioje klasėje, elgesio ir emocijų sunkumai ir kitos tikslinės temos). Organizuotos teminės dirbtuvės, atvejų analizės, supervizijos, mentorystė, kolegialaus mokymosi sesijos ir forumai. Kartu buvo organizuotos stažuotės Lietuvoje ir užsienyje, o jų metu įgyta patirtis taikyta stiprinant įtrauktį mokyklų ir savivaldybių mastu.

Antrasis įtraukiojo ugdymo pokyčių sėkmės požymis TŪM programoje – ko-kybiškesnis ugdymas ir personalizuota pagalba. Įtrauktis reiškia ne tik fizinį buvimą klasėje, bet ir galimybę mokytis pagal savo gebėjimus bei tempą.

Savivaldybėse taip pat diegti nauji ugdymo modeliai ir inovatyvūs sprendimai, orientuoti į kiekvieno mokinio (-ės) pažangą ir įtrauktį. Įvairiose Lietuvos savivaldybėse diegiant vaiko individualios pažangos stebėsenos sistemas, buvo kuriama duomenimis grįsta ugdymo kultūra – tai leido ne tik stebėti mokinių pažangą, bet ir analizuoti, kaip įtraukiojo ugdymo praktikos atspindi mokinių rezultatuose. Savivaldybėse plėtosios pagalbos sistemos, siekiant užtikrinti individualių mokinių poreikių atliepimą, pavyzdžiui, įsteigti arba sustiprinti padėjėjų, švietimo pagalbos specialistų (-čių) etatai, sukurti pagalbos algoritmai, įdiegtos individualios pagalbos sistemos, leidžiančios efektyviau teikti pagalbą klasėje ir už jos ribų, planuoti ir užtikrinti efektyvų savivaldybės resursų panaudojimą. Vykdytos nuoseklios ilgalaikės konsultacijos (nuo konsultacijų mokiniams (-ėms), kurių pasiekimai yra žemi, iki didelio mokymosi potencialo vaikų ugdymo modelių). Taip pat nuosekliai stiprintos skaitymo, kalbėjimo ir matematikos kompetencijos, organizuojant ilgalaikes konsultacijas, pagalbos sau klubus, diegiant universalaus dizaino mokymuisi prieigą, taip pat personalizuoto, savivaldaus mokymosi modelius.

Taip pat daug kur plėtoti formaliojo ir neformaliojo ugdymo veiklų įvairovė, siekiant sudaryti galimybes kiekvienam mokiniui (-ei) atrasti savo stiprybes ir tinkamiausius mokymosi būdus. Organizuotos visos dienos mokyklos, užtikrinančios tęstinį ugdymo procesą ir pagalbą po pamokų. Vykdomos įvairios įtrau-

kiosios neformaliojo vaikų švietimo programos, įskaitant STEAM ir kultūrinės veiklas: robotikos, medijų raštingumo, teatro studijos, sporto ir kalbų laboratorijų, meninės veiklas. Mokiniai (-ės), įskaitant ir turinčius negalią ar specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukiami į vasaros stovyklas, karjeros dienas, mokinių akademijas, kuriose stiprinamos praktinės, kūrybinės ir socialinės kompetencijos.

Kai kuriose savivaldybėse įtraukusis ugdymas tapo tvarių bendradarbiavimo pagrindu – sustiprinta vadovų (-ių) metodinė veikla, sukurti rajoniniai bendruomenių tinklai, kuriuose dalijamasi patirtimi tarp skirtingų mokyklų ir švietimo sričių. Kartu su NVO ir žmonių, turinčių negalią, organizacijomis teikiamos ekspertinės konsultacijos, vykdomi tėvų švietimo užsiėmimai, formuojama bendruomenės bendradarbiavimo, savitarpio pagalbos ir pozityvaus mikroklimato kultūra, užtikrinanti veiksmingą pagalbą kiekvienam mokiniui (-ei), įskaitant SUP turinčius vaikus.

Trečiasis įtraukiojo ugdymo sėkmės požymis – fizinės aplinkos prieinamumas ir saugios, mokinių poreikius atitinkančios mokyklos aplinkos plėtojimas. Per trejus metus mokyklų infrastruktūra stipriai pasikeitė: padidintas fizinis prieinamumas, įrengtos sensorinės erdvės ir papildyti priemonių rinkiniai, įkurtos ramybės erdvės ir lauko klasės. Investuota ir į mokytojų darbo vietų modernizavimą, įsigyta interaktyvi įranga ir mokymo priemonės, kurios leidžia diferencijuoti užduotis ir taikyti universalios dizaino mokymuisi principus. Įtrauktis įgyvendinta ir per STEAM bei kultūrinio ugdymo infrastruktūros plėtrą: kurtos prieinamos laboratorijos, robotikos erdvės, lauko kupolai, aktų salės, dirbtuvės, kur vyko įvairios ugdymo veiklos.

Bendras pokytis

Per trejus metus savivaldybėse įtraukusis ugdymas iš fragmentiškų iniciatyvų virto kompleksiniu procesu, vedančiu į ugdymo kokybės stiprinimą ir kiekvieno (-s) ugdymosi poreikių atliepimą. Savivaldybės ne tik įgyvendino konkrečias veiklas, bet ir sukūrė sistemas, kurios leis plėtoti jau pasiektus rezultatus bei siekti jų tvarumo. Specialistų etatai, švietimo pagalbos algoritmai, mokyklos bendruomenės įtrauktis ir bendradarbiavimo praktikos ir nuoseklūs pedagogų (-ių) mokymai sustiprino įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą. Svarbiausia – šie pokyčiai jau duoda rezultatų. Įtrauktis vis dažniau tampa kasdienės praktikos dalimi. Nors iššūkių vis dar kelia specialistų (-čių) trūkumas, taip pat kompetencijų taikymas, tačiau TŪM programa per skirtingas veiklų kryptis padėjo svarbų pagrindą sisteminei įtraukiojo ugdymo plėtrai.

Išvados: kas iš to?

TŪM programos investicijos į įtraukujį ugdymą tapo pagrindu sisteminiam švietimo kokybės augimui. Įtrauktis – tai ne tik naujos priemonės ar pritaikyti pastatai. Tai visų bendras susitarimas, kad mokykla yra vieta, kurioje kiekvienas vaikas svarbus. Kiekvienam (-ai) turi būti sudarytos sąlygos kokybiškai ugdytis bei atskleisti savo potencialą.

Įtraukusis ugdymas nėra laikinas projektas – tai ilgalaikis procesas, keičiantis požiūrį į mokymąsi. TŪM programos patirtis rodo, kad kai investuojame ne tik į pastatų atnaujinimą, bet ir į kompetencijas ar žinias, keičiasi visa švietimo kultūra.

Įtrauki mokykla – tai vieta, kur kiekviena (-s) gali mokytis, augti ir būti priimta tokia, kokia yra.

2.3. Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas TŪM programoje

TŪM programos kontekste kultūrinis ugdymas suprantamas kaip veiklos, kurių metu pasitelkiama kultūra, menas ir (ar) menininkai (-ės), bendradarbiaujama su menininkais (-ėmis), kūrėjais (-omis), kultūros ir meno institucijomis mokyklos bendruomenės ir asmenybės auginimui bei mokymo (-si) pažangai.

Kultūrinis ugdymas gali būti pasitelkiamas kaip priemonė įvairioms ugdymo procese kylančioms problemoms spręsti ir jų prevencijai, o kartu privalo išlikti ir kaip tikslas pats savaime – šiuolaikiškos ir įvairios kultūrinės veiklos prieinamumo užtikrinimas yra neatsiejamas nuo kokybiško ugdymo proceso.

Tad kultūrinį ugdymą galima suvokti kaip tikslą patį savaime ir kaip priemonę, siekiant užsibrėžtų, formaliai kalbant, už kultūros lauko esančių tikslų. Kokybiškas kultūrinis ugdymas dažnu atveju veikia plačiai ir abiem paminėtomis kryptimis, t. y. ir pasiekia konkrečių iškeltų tikslų, ir kartu netiesiogiai gali veikti kitas mokymosi procese itin svarbias sritis, pavyzdžiui, psichologinę ir fizinę tiek mokinių, tiek mokytojų savigautą.

Siekiant visapusiškesnio kultūrinio ugdymo mokykloje ir ilgalaikių bei nuoseklių pokyčių šia kryptimi, TŪM programos kultūrinio ugdymo sričiai pagrindinis

iškeltas tikslas – kultūrinio ugdymo integravimas į (įvairių dalykų) formalųjį ugdymą. Šio tikslo skirtingos savivaldybės siekė skirtingais būdais bei priemonėmis, kuriuos kiekviena jų detalčiai aprašė savo pažangos plane.

Viename iš pirmųjų pažangos plano rengimo etapų savivaldybėms ir jų atrinktomis TŪM mokykloms buvo pavesta išanalizuoti esamą situaciją ir pasirinkti problemas, kurias būtų galima bandyti spręsti, vykdant programą. Tad pažangos plane numatytos veiklos buvo skirtos savivaldybių įvardytoms problemoms spręsti, kartu siekiant TŪM programos tikslų ir rodiklių. Kiekviena savivaldybė, atsižvelgdama į turimą biudžetą, galėjo jį paskirstyti vadinamosioms „kietosioms“ ir „minkštosioms“ dalims įgyvendinti: infrastruktūrai ir priemonėms, mokymams ir ugdomosioms veikloms, taip pat mokyklų tinklaveikai užtikrinti.

Per dvejus projekto metus 270 bendrojo ugdymo mokyklų iš 58 Lietuvos savivaldybių investavo į kultūrinio ugdymo stiprinimą, įgyvendindamos:

- 422 ugdymo veiklas mokiniams (-ėms);
- 70 tinklaveikos (tarp TŪM ir ne TŪM mokyklų) užtikrinimo ir palaikymo veiklų;
- 162 mokyklų vadovų (-ių) ir pedagoginių darbuotojų kompetencijų tobulinimo veiklas.

Taip pat atnaujintos kultūriniam ugdymui skirtos mokyklų aplinkos:

- įsigyta 318 įvairios įrangos ir priemonių rinkinių,
- atnaujinti 205 infrastruktūros vienetai.

Savivaldybių pažangos planuose buvo išskirtos šios pagrindinės kultūrinio ugdymo problemos:

- Kultūros turinys ir meno formos nesisistemingai integruotos į formalųjį švietimą;
- Kultūrinių veiklų įvairovės trūkumas mokiniams (-ėms);
- Tikslinių kvalifikacijos tobulinimo mokymų stoka kultūrinio ugdymo srityje;
- Šiuolaikiškų kultūrinio ugdymo erdvių trūkumas mokyklose.

Įgyvendinant TŪM programą, savivaldybės kultūrinio ugdymo srityje siekė spręsti iškeltas problemas ir daug dėmesio skyrė:

- Mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, siekiant ugdymo(si) turinio pateikimo formų įvairovės ir sistemingo KU integravimo į formalųjį ugdymą;
- Bendradarbiavimo stiprinimui tarp valstybinių ir savivaldybių kultūros įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, pavienių kūrėjų ir švietimo įstaigų, siekiant

geresnės ugdymo(si) kokybės, įgyvendinant ugdymo veiklas;

- Ilgalaikių ir tvarių veiklų įgyvendinimui mokyklose;
- Šiuolaikiškų kultūrinio ugdymo erdvių skaičiaus didinimui mokyklose.

Savivaldybių investicijas kultūrinio ugdymo srityje galima suskirstyti į konkrečias veiklas pagal programoje numatytas investavimo kryptis:

Ugdymo veiklų ir užsiėmimų organizavimas: skaitymo skatinimo programos, medijų raštingumo programos, ilgalaikiai kultūrinio ugdymo projektai scenos, vizualiųjų menų, medijų srityse, įgyvendinami tyrinėjimo ir kūrybiškumo projektai, integruojant kelių dalykų pamokas (dalyvauja mokytojai (-os), mokiniai (-ės) ir kultūros praktikai (-ės)), kuriami pamokų ciklai, kultūrinių veiklų organizavimas, siekiant stiprinti įtraukujį ugdymą mokyklose, menų dalykų integravimas į STEAM veiklas ir pan.

Mokyklų vadovų (-ių) ir pedagoginių darbuotojų kompetencijų tobulinimo veiklose vyraujančios temos: medijų raštingumo, fenomenais grįsto ugdymo mokymai, vizualinio mąstymo strategijos taikymo literatūros pamokose mokymai, stažuotės Lietuvos ir užsienio mokyklose ir kultūros organizacijose, mokymai apie kultūrinės ir kūrybiškumo kompetencijų ugdymą, kaip integralų mokymosi procesą, menų integravimas į STEAM veiklas per patyriminį ugdymą, menų disciplinų stiprinimas mokyklose ir kt.

Infrastruktūros ir priemonių atnaujinimas mokyklose: aktų salių modernizavimas, menų ir medijų centrų įrengimas, lauko klasių, menų dalykų klasių įrengimas, mokyklų bibliotekų ir (ar) muziejų atnaujinimai, skaitmeninės platformos skaitymo gebėjimams tobulinti, muzikos instrumentai, dailės, fotografijos, menų ir technologijų disciplinų priemonės, garso ir vaizdo įranga, audiogidai, virtualios realybės (VR) priemonės ir pan.

Toliau išsamiau apžvelgiamos investavimo kryptys, kurioms kultūrinio ugdymo srityje savivaldybės nusprendė skirti daugiausia dėmesio, sprendamos pažangos planuose įvardytas problemas.

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas kultūrinio ugdymo srityje

TŪM programoje mokytojų kvalifikacijos tobulinimas kultūrinio ugdymo srityje vyko kryptingai. Daugiausia dėmesio skirta menų integravimui į ugdymą, kūrybiškumo ir medijų raštingumo ugdymui, veikloms su profesionaliais menininkais (-ėmis). Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikėse, 60–80 val. trukmės kvalifikacijos tobulinimo programose ir kūrybinėse dirbtuvėse, kuriose teorija buvo derinama su praktika ir refleksija.

Programų tikslas – kurti kultūriškai turtingą, kūrybišką ir įtraukią mokyklos aplinką, kurioje menai, kultūra ir technologijos tampa ugdymo dalimi. Mokytojai (-os) išmoko planuoti integruotas pamokas, dirbti su įvairių poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis), bendradarbiauti su kultūros įstaigomis ir menininkais (-ėmis).

Tarp svarbiausių veiklų – „Menų samprata ir raiška STEAM ugdyme“, medijų raštingumo programa „Dideli maži ekranai“, „Kūrybingas mokytojas: STEAM ugdymo metodas“, „Fenomenais grįsto ugdymo modelis“, „Vizualinio mąstymo strategijos taikymas menų ir literatūros pamokose“, „Forumo teatro programa“, „Partnerystės giliam mokymuisi“, „Mokytojų kūrybinių kompetencijų tobulinimas bendradarbiaujant su profesionaliais kūrėjais“, „Skaitymo strategijų taikymas“ bei seminarai emocinio intelekto ir kūrybiškumo ugdymo temomis.

Mokytojai (-os) stažavosi tiek Lietuvoje, tiek užsienyje: Prancūzijoje tyrinėjo paveldo įtaką meniniam ir kultūriniam ugdymui, Lenkijoje – STEAM ugdymo metodų taikymą, Danijoje – įtraukiojo ugdymo modelius, o Nidoje dalyvavo kūrybinėse menų edukacijos stovyklose. Šios patirtys praplėtė kultūrinio ugdymo supratimą ir leido perkelti gerąsias praktikas į savo mokyklas.

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas kultūrinio ugdymo srityje yra esminis švietimo kaitos veiksnys. Šie mokymai svarbūs ne tik dėl naujų metodų ar žinių įgijimo, bet ir dėl galimybės mokytojui (-ai) keisti savo požiūrį į ugdymą – matyti kultūrą kaip gyvą, kasdienėje veikloje integruojamą patirtį. Mokymai suteikė erdvę tyrinėti kūrybiškumą, eksperimentuoti, drąsiau taikyti tarpdisciplininius metodus ir meninius bei kultūrinius išteklius pamokose.

Ne mažiau svarbi tapo refleksija – gebėjimas įvertinti savo mokymo praktiką, matyti jos poveikį mokiniams (-ėms) ir bendruomenei. Reflektuodami mokytojai (-os) stiprino savivoką, o dalydamiesi įžvalgomis per **tinklaveiką** – augino profesinį pasitikėjimą ir bendradarbiavimą. Patirties sklaida tarp TŪM dalyvaujančių mokyklų ir savivaldybių kūrė mokymosi tinklus, kuriuose kultūrinis ugdymas virto jungiančiu švietimo ir socialinių inovacijų pagrindu. Tokiu būdu mokymai ne tik keitė atskirų pedagogų (-ių) praktiką, bet ir stiprino visos mokyklos kultūrą, orientuotą į nuolatinį mokymąsi, kūrybą ir bendrystę. TŪM projektas suteikė mokytojams (-oms) erdvę tapti kultūros kūrėjais (-omis) ir bendruomenės kaitos lyderiais (-ėmis).

Ilgalaikės kultūrinio ugdymo veiklos TŪM programos kontekste

Siekiant, kad kultūros turinys ir meno formos būtų sistemingai integruotos į formalųjį ugdymą, svarbu užtikrinti, kad kultūrinio ugdymo integracija būtų strategiška, nuosekli ir ilgalaikė, o ne fragmentiška. TŪM programa buvo siekiama skatinti mokyklas įgyvendinti ilgalaikes kultūrinio ugdymo veiklas, skirti dėmesį ne tik pavienėms trumpalaikėms veikloms, bet orientuotis ir į ilgalaikes veiklas, kurios grindžiamos ilgalaikiu kultūros praktikų (-ių) ir mokyklų bendradarbiavimu, stiprinančiu bendrąsias mokinių kompetencijas ir keičiančiu formaliojo ugdymo praktiką.

TŪM programoje buvo įgyvendinamos įvairios ilgalaikės tęstinės iniciatyvos (ne trumpiau nei 60 akad. val.), leidžiančios gilinti mokinių akademines žinias, tyrinėti, reflektuoti patirtį ir asmeninę pažangą. Mokyklos pačios kūrė naujas ilgalaikes kultūrinio ugdymo programas (projektus) arba prisijungė prie jau vykstančių iniciatyvų Lietuvoje (Meno avilys, „Keliaujančios architektūros dirbtuvės“, „Kūrybinės jungtys“, „Kūrybingumo mokykla“, „Vaikų žemė“ ir kt.), įgyvendino visos dienos mokyklos modelius, organizavo ugdymą už mokyklų ribų (viešosiose miestų erdvėse, muziejuose, bibliotekose, galerijose ir pan.).

Kitas svarbus aspektas – TŪM programoje buvo stiprinamas bendradarbiavimas tarp švietimo ir kultūros sričių. Partnerystės su valstybinėmis ir savivaldybių kultūros organizacijomis (muziejais, teatrais, bibliotekomis, kultūros centrais ir pan.), nevyriausybinėmis organizacijomis ar nepriklausomais kūrėjais (-omis) suteikė mokykloms galimybę praplėsti ir praturtinti ugdymo procesą, išbandyti naujas veiklas, praplėtė mokinių kultūrinę patirtį ir stiprino ryšį tarp švietimo bei kultūros sektorių. Toks bendradarbiavimas sukūrė sąlygas ne tik veiklų įvairovei ir kokybei, bet ir leido aktualizuoti veiklų turinį ugdymo praktikoje, atsižvelgiant į kiekvienos mokyklos iššūkius.

Apibendrinant galima teigti, kad TŪM programoje ilgalaikių kultūrinio ugdymo veiklų integracija į formalųjį ugdymą sudarė sąlygas gerinti mokinių mokymosi rezultatus, stiprinti jų motyvaciją ir įsitraukimą į ugdymo(si) procesą, ugdyti kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir socialinius gebėjimus. Galima daryti prielaidą, kad per įvairias kultūrines praktines veiklas mokiniams (-ėms) sudarytos sąlygos mokymo(si) procese sujungti skirtingus mokomuosius dalykus, sieti juos su realiu gyvenimu, spręsti problemas (patyriminis, kontekstinis mokymasis ir pan.). Remiantis savivaldybių ataskaitose pateikta informacija, programoje dalyvavusios mokyklos, vykdydamos veiklų stebėseną, atkreipė dėmesį, kad patys mokiniai (-ės) kultūrinio ugdymo veiklas vertina kaip interaktyvias, įtraukian-

čias, pamokos tapo įdomesnės, dinamiškesnės, taikomi aktyvūs mokymo(si) metodai suteikė galimybes mokiniams (-ėms) būti ne pasyviems klausytojams, o aktyviems veiklų dalyviams (pavyzdžiui, mokinių sukurti filmai, spektakliai, vizualiųjų menų darbai, projektai buvo pristatomi ne tik mokyklų, bet ir miestų bei rajonų bendruomenėms). Būtent tokių pokyčių ugdymo praktikoje ir siekta įgyvendinant TŪM programą per ilgalaikes kultūrinio ugdymo veiklas mokyklose, bendradarbiaujant su kultūros srities profesionalais (-ėmis).

Infrastruktūra ir priemonės

Pagrindiniuose TŪM programos dokumentuose pabrėžiama, kad vienas svarbiausių jos tikslų – stiprinti savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų bendruomenes, investuojant į žmones: jų kompetencijų ugdymą, tarpusavio bendradarbiavimą, bendruomenės įtrauktį ir mokyklų tinklaveiką. Todėl investicijos į infrastruktūrą, įrangą ir ugdymo priemones šioje programoje laikomos papildančia, o ne pagrindine kryptimi.

Toks prioritetų paskirstymas grindžiamas tuo, kad ankstesnėse švietimo finansavimo priemonėse didelė dalis investicijų jau buvo nukreipta būtent į fizinės aplinkos gerinimą. Vis dėlto svarbu pabrėžti, kad tikslingai suplanuotos investicijos į infrastruktūrą ir priemones yra būtina sąlyga siekiant kokybiško ugdymo – jos sudaro prielaidas mokyklų bendruomenėms efektyviai įgyvendinti savo tikslus ir gerina mokymosi sąlygas visiems mokiniams.

Rengiant pažangos planus, savivaldybės telkė įvairių sričių specialistus, siekdamos tiksliai įvertinti infrastruktūros ir ugdymo priemonių poreikius bei užtikrinti kryptingą investicijų panaudojimą. Taip pat buvo laikomasi horizontaliųjų programos principų, ypač – universalaus dizaino, užtikrinančio, kad naujai kuriamos ar atnaujinamos erdvės būtų prieinamos visiems.

Dauguma TŪM programoje dalyvavusių mokyklų identifikavo poreikį atnaujinti esamas arba kurti naujas mokymosi erdves bei įsigyti šiuolaikiškas priemones, kurios padėtų užtikrinti įtraukų ir inovatyvų ugdymo procesą.

Kultūrinio ugdymo srityje reikšminga dalis programos lėšų skirta konkrečioms infrastruktūros ir priemonių investicijoms: aktų salių modernizavimui, menų ir medijų centrų įrengimui, lauko klasių bei menų dalykų kabinetų kūrimui, mokyklų bibliotekų ir muziejų atnaujinimui. Taip pat investuota į skaitmenines skaitymo gebėjimų ugdymo platformas, muzikos instrumentus, dailės, fotografijos, technologijų priemones, garso ir vaizdo įrangą, audiogidus, virtualios realybės sprendimus ir kitas šiuolaikines mokymosi priemones.

Įgyvendintų veiklų stebėseną rodo, kad naujos ir atnaujintos erdvės bei įsigytos priemonės yra vertinamos teigiamai tiek mokytojų, tiek mokinių. Atnaujintos bibliotekos ir kitos alternatyvios mokymosi erdvės pritraukia daugiau bendruomenės narių, dalis ugdymo proceso natūraliai persikelia iš tradicinių klasių į šias aplinkas. Taip pat stiprėja mokytojų ir bibliotekų darbuotojų bendradarbiavimas.

Šiuolaikiškai įrengtos kultūriniam ugdymui skirtos erdvės (pvz., šokio, keramikos, radijo studijos) ir modernios priemonės ne tik gerina ugdymo kokybę, bet ir sudaro geresnes sąlygas bendradarbiauti su profesionaliais kūrėjais, o mokiniams leidžia patirti mokymąsi kaip artimą realiam gyvenimui.

2.4. STEAM ugdymas

STEAM ugdymo samprata ir savivaldybių pasirengimas pokyčiui

STEAM ugdymas TŪM programoje suprantamas kaip tarpdisciplininis ugdymo metodas, integruojantis gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų (kūrybinių veiklų) ir matematikos elementus. Jo esmė – realiomis situacijomis grįstas mokymasis, derinant skirtingų dalykų turinį, plėtojant mokinių problemų sprendimo, kūrybos, tyrinėjimo ir kritinio mąstymo gebėjimus. Tokia prieiga sudaro prielaidas įgyvendinti Geros mokyklos koncepciją ir Bendrųjų ugdymo programų (BUP) tikslus.

Nacionaliniu mastu STEAM ugdymo svarbą išryškino 2023–2030 metų STEAM ugdymo stiprinimo planas, kuriame akcentuojama praktinių veiklų svarba, mokymo(si) aplinkų modernizavimas, mokytojų kompetencijų stiprinimas ir lygių galimybių užtikrinimas visiems mokiniams (–ėms).

2023 m. pradėjus diegti atnaujintas BUP, STEAM ugdymas tapo viena svarbiausių mokytojų metodinių atramų. 70 proc. privalomo turinio ir 30 proc. mokytojo kuriamo individualaus turinio modelis suteikė galimybę mokykloms lanksčiau planuoti, kontekstualizuoti ir integruoti skirtingų mokomųjų dalykų turinį. 30 proc. turinio dalis nėra detalčiai reglamentuota BUP, todėl STEAM metodas tapo strategiškai svarbus, kaip būdas šią erdvę užpildyti: kuriant integruotas veiklas, tiriamuosius projektus, teminius modulius, veiklas su partneriais, pritaikant turinį pagal mokinių pasiekimų lygius, mokymosi stilius, mokyklos prioritetus ir vietos bendruomenės kontekstą.

TŪM programoje savivaldybės startavo nevienodomis sąlygomis – jų įdirbis, patirtis ir poreikiai skyrėsi, todėl galima išskirti tris pagrindines savivaldybių grupes:

1. Savivaldybės, kuriose STEAM ugdymo kryptis iki šiol nebuvo sistemingai plėtojama.
2. Savivaldybės, kuriose iki TŪM programos buvo pradėti žengti pirmieji žingsniai į sisteminį STEAM ugdymo diegimą.
3. Savivaldybės, turinčios ilgesnę, kryptingą STEAM ugdymo diegimo patirtį.

Nors savivaldybės startavo nevienodomis sąlygomis, tačiau pažangos planuose įvardijo panašias sisteminės problemas:

- STEAM ugdymui skirtos infrastruktūros ir priemonių, jų naudojimo ugdymo procese trūkumas riboja mokinių gyvenimo siekius, neskatina kelti aukštesnių reikalavimų akademiniams rezultatams;
- mažėjantis vyresnių klasių mokinių susidomėjimas STEM dalykais ir prastėjantys šių dalykų mokymosi rezultatai;
- nepakankamas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos ir menų mokyklų tinklas, bendradarbiavimas su socialiniais partneriais;
- nesudaromos lygiavertės STEAM ugdymo(si) sąlygos visiems mokiniams (-ėms) gauti vienodą ugdymo(si) kokybę.

Per programos metus 270 mokyklų iš 58 savivaldybių investavo į STEAM ugdymo stiprinimą, suformuodamos tvirtą pagrindą ilgalaikiai sisteminei plėtrai. Bendra investicijų suma į STEAM ugdymą sudarė per 80 mln. eurų.

Toliau STEAM ugdymo veiklos analizuojamos dviem pjūviais: pagal STEAM ugdymo sėkmės požymius ir pagal investavimo kryptis.

STEAM ugdymo veiklų apžvalga pagal sėkmės požymius

1. Ugdymo turinio ir jo kokybės valdymas

STEAM ugdymo kokybė kyla tada, kai turinys yra suplanuotas, koordinuojamas ir integruotas į ugdymo strategiją savivaldybės lygmeniu, o mokytojų kompetencijos stiprinamos nuosekliai ir praktiškai. TŪM programa savivaldybėms sudarė sąlygas susikurti bendrą STEAM ugdymo krypties valdymo modelį – steigti koordinatorių pareigybes, derinti integruoto turinio standartus, mažinti infra-

struktūros netolygumus ir pamažu kurti bendrą STEAM ugdymo kultūrą savivaldybės mastu.

- Ryškus pavyzdys – Panevėžio miestas, kuris sistemingai tęsė dar 2015 m. pradėto STEAM standarto diegimą savivaldybės lygmeniu, susitarė dėl aiškių rodiklių, kurių laikosi visos mokyklos. Šiuos principus sustiprino inovatyvios mokytojų profesinio augimo praktikos bei aktyvus bendradarbiavimas su verslo ir kultūros partneriais.
- Beveik visose TŪM savivaldybėse įsteigta STEAM koordinatorės (-iaus) pareigybė, kuri yra atsakinga už STEAM ugdymo strategijos įgyvendinimą ir plėtrą: koordinatorė (-ius) organizuoja ir koordinuoja procesus, konsultuoja ir metodologiškai aprūpina mokytojus (-as), prižiūri jų kompetencijų vystymo stebėseną, analizuoja ugdymo kokybę, skleidžia gerąsias praktikas ir jungia iniciatyvas į darnią, tvarią STEAM ugdymo sistemą. TŪM programa suteikė galimybę įvertinti šios pareigybės kuriamą vertę, ją išbandyti praktiškai ir, pasitvirtinus rezultatams, tęsti.
- Praktinis kvalifikacijos tobulinimo pavyzdys: TŪM I srauto Šiaulių miesto savivaldybės mokytojai (-os) stažavosi nacionaliniame STEM centre Anglijos Jorko universitete (*National STEM Learning Centre*) – modernioje konferencijų ir mokymų erdvėje, kurioje susipažino su pasaulinio lygio profesinio tobulėjimo veikla ir ištekliais, padedančiais mokytį STEM dalykų. Po stažuotės mokytojai (-os) sėkmingai integravo STREAM (R šiame apibrėžime reiškia skaitymo ir teksto suvokimo akcentavimą) veiklas į Šiaulių miesto mokyklų ugdymo planus, stiprindami integruotą turinį, inžinerinius ar meninius elementus ir matematinį mąstymą.

Šie pavyzdžiai rodo, kad kryptingas turinio valdymas savivaldybės lygmeniu spartina pokyčių tempą ir įgalina mokyklas veikti kaip vientisą sistemą.

2. STEAM ugdymo aplinka

Šiuolaikiškos STEAM ugdymo erdvės – savivaldybės lygmens STEAM ugdymo centrų, laboratorijų, kūrybinių dirbtuvių, „Fab Lab“ erdvių, robotikos klasių, lauko tyrinėjimo zonų įkūrimas ir aprūpinimas šiuolaikiška įranga – tapo pagrindine sąlyga projektiniam, komandiniam ir tyrinėjimu grįstam mokymuisi. Tačiau didžiausi pokyčiai vyko ne fizinėje aplinkoje, bet ugdymo turinio kūrimo praktikoje.

- Puikus aplinkos sukūrimo ir įveiklinimo pavyzdys – Palangos senojoje gimnazijoje įkurtas PE-STEAM centras, kuriame fizinis ugdymas integruojamas su inžinerija, duomenų analize ir skaitmeninėmis technologijomis. Ši erdvė jungia formalųjį ir neformalųjį ugdymą, įtraukia mokinius (-es), turinčius įvairių individualių poreikių, bei buria viso miesto mokyklas.
 - Svarbi naujovė – dirbtinio intelekto taikymas integruotoms pamokoms planuoti. Pavyzdžiui, Lazdijų rajono savivaldybės mokyklos naudojasi įrankiu „EditAI“, kurdamos bendrą integruoto turinio biblioteką, stiprindamos mokymosi prieinamumą ir pritaikymą specialiųjų ugdymo(si) poreikių (SUP) turintiems mokiniams (-ėms). Dirbtinio intelekto sprendimai padėjo mokytojams (-oms) efektyviau planuoti, reflektuoti ir sisteminti pamokų turinį, stiprino bendradarbiavimą tarp mokyklų.
-

3. Aktyvus bendradarbiavimas ir tinklaveika

Tinklaveika yra vienas iš esminių STEAM ugdymo kokybės svertų. Mokyklos jungėsi, siekdamos ne konkuruoti, o kurti bendrą STEAM ugdymo kultūrą: dalijosi laboratorijomis, organizavo bendras pamokas ir projektus, telkė partnerystes su mokslo, verslo, kultūros ir nevyriausybėmis organizacijomis.

- Sėkmingos tinklaveikos pavyzdys yra Visagino savivaldybės kuriamas STEAM tinklaveikos modelis. Savivaldybė koordinuotai paskirstė laboratorijų naudojimą, suderino jungtinių pamokų organizavimą, įtraukė partnerius (VILNIUS TECH, Utenos regioninis atviros prieigos STEAM centras ir kt.). Tai sukūrė realią, o ne formalią, savivaldybės lygmeniu veikiančią STEAM ugdymo ekosistemą.
- Kitas puikus ilgalaikių ir tęstinių veiklų su partneriais pavyzdys – Pakruojo rajono savivaldybės mokyklų tinklo bendradarbiavimas su AB „Dolomitas“, organizuojant mokinių profesinio įveiklinimo dienas bei edukacijas, kurių metu pristatomos inžinerinės specialybės, o mokinių projektinės ir tiriamosios veiklos vyksta realaus gyvenimo kontekste.

Tokios praktikos praturtina ugdymo turinį, išplečia mokinių galimybes ir užtikrina STEAM ugdymo veiklų tęstinumą.

STEAM ugdymo veiklų apžvalga pagal investavimo kryptis

Infrastruktūra

TŪM programoje dalyvavusios mokyklos modernizavo gamtos mokslų, chemijos, fizikos, inžinerijos, robotikos, medijų, menų, kalbų ir VR (virtualios realybės) laboratorijas. Įrengti lauko kupolai, tyrinėjimo takai, lauko klasės ir daugiafunkcės erdvės užtikrinant universalaus dizaino principų laikymąsi. Atnaujintos erdvės tapo STEAM ugdymo veiklų pamatu. Iš viso buvo suplanuota ir įgyvendinta per 200 infrastruktūros atnaujinimo veiklų.

Priemonės ir įranga

Mokyklos aprūpintos pažangia laboratorine, inžinerine ir skaitmenine įranga: robotikos rinkiniais, 3D technologijomis, VR sistemomis, „Fab Lab“ įranga, personalizuoto mokymosi platformomis ir IKT sprendimais. Priemonės stiprina STEAM ugdymo veiklų kokybę, o universalaus dizaino sprendimai pagerina prieinamumą SUP turintiems mokiniams (-ėms). Iš viso buvo suplanuota ir įgyvendinta apie 450 priemonių ir įrangos atnaujinimo veiklų.

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas

Iš viso buvo suplanuota ir įgyvendinta apie 300 pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo veiklų, kurių metu įgyvendintos ilgalaikės kompetencijų tobulinimo programos, orientuotos į projektinį, probleminį ir tarpdalykinį ugdymą. Mokytojai (-os) stažavosi Lietuvoje ir užsienyje, dalyvavo kūrybinėse ir technologinėse dirbtuvėse, įveiklo modernią infrastruktūrą realių pamokų metu. Formavosi metodinės STEAM mokytojų grupės, kuriančios integruotą turinį ir SUP turintiems mokiniams (-ėms) pritaikytas užduotis.

Tinklaveika ir išteklių prieinamumas

Savivaldybės užtikrina mokinių mobilumą – įsigyti autobusai (įskaitant pritaikytus vaikams, turintiems negalią), organizuotas pavėžėjimas į laboratorijas ir STEAM centrus. Pasitelkus STEAM veiklų ir TŪM sričių koordinatorius (-es) bei laborantus (-es), užtikrintas tvarus laboratorijų naudojimas. Iš viso buvo suplanuota ir įgyvendinta per 100 tinklaveikos ir išteklių prieinamumo veiklų.

Ugdymo veiklos

Iš viso buvo suplanuota ir įgyvendinta daugiau kaip 600 ugdymo veiklų, kurių metu įgyvendintos integruotos pamokos, tarpdalykiniai ciklai, tiriamieji projektai, išvykos į gamtą, neformaliojo ugdymo būreliai, kūrybinės ir technologinės dirbtuvės, STEAM ugdymo stovyklos ir teminės dienos. Partnerystės su universitetais, įmonėmis, muziejais ir regioniniais atviros prieigos STEAM centrais tapo neatsiejama ugdymo dalimi.

Apibendrinimas

Visos TŪM programos veiklos – įskaitant STEAM ugdymo plėtrą – yra priemonės, kuriomis savivaldybės kryptingai siekė pagrindinio programos tikslo: iki 2030 m. visose savivaldybėse sukurti integralias, kokybiškas ir prieinamas mokymosi sąlygas, mažinančias pasiekimų atotrūkį. Šis tikslas gali būti pasiektas tik tada, kai visi programos komponentai – lyderystė veikiant, įtraukusis ugdymas, kultūrinis ugdymas ir STEAM – veikia kaip viena sistema, o ne atskiros iniciatyvos.

STEAM ugdymo diegimas yra strategiškai svarbus žingsnis, nes integruotas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos mokymas ne tik gerina mokinių akademinius pasiekimus, bet ir stiprina kūrybiškumą, kritinį mąstymą, problemų sprendimo gebėjimus bei pasirengimą šiuolaikiniams iššūkiams.

Sėkmingam įgyvendinimui būtina nuosekliai integruoti turinį, sistemingai stiprinti mokytojų kompetencijas, užtikrinti šiuolaikišką mokymosi aplinką ir kryptingą bendradarbiavimą su partneriais. Toks integralus požiūris padeda mažinti pasiekimų atotrūkį ir kuria inovacijoms palankią ugdymo kultūrą, o ilgalaikis poveikis pasiekiamas tik nuolat investuojant į mokytojų rengimą ir integruotų programų plėtrą.

2.5. Tinklaveika

TŪM programos dokumentuose nurodoma, kad tinklaveika yra vienas iš programos principų ir uždavinių, skatinančių mokyklas jungtis į tinklus ir kurti naujus tarpusavio ryšius. Tinklaveika siekiama organizuoti ugdymo procesą savivaldybėse taip, kad jis atvertų galimybes naudotis materialiaisiais, intelektualiais ir žmogiškaisiais ištekliais ne tik TŪM programoje dalyvaujančių mokyklų, bet visų savivaldybės mokyklų mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms). Tinklaveika gali išeiti už vienos savivaldybės ribų, t. y. mokinių bendravimas ir mokytojų bendradarbiavimas gali vykti tarp kelių savivaldybių ir jų mokyklų. Taip pat tinklaveika suprantama ir kaip švietimo įstaigų bendradarbiavimas su kultūros, verslo ir kitomis įstaigomis, socialiniais partneriais. Mokyklos skatinamos jungtis, plėtoti ryšius ir partnerystę, kartu kurti, organizuoti bendras veiklas ir jas reflektuoti, dalytis gerąja patirtimi, tobulinti kvalifikaciją ir kompetencijas.

TŪM programoje tinklaveika suvokiama kaip savivaldybių, o ne pavienių mokyklų iniciatyvos.

Galima išskirti šiuos tinklaveikos geruosius požymius:

1. Atvirumas, kurį sudaro:

- bendradarbiavimas – tai apima ryšius su vietos bendruomene, kitomis savivaldybėmis, įvairiomis organizacijomis, socialiniais partneriais, absolventais ir kt.,
- tinklų kūrimas – kai savivaldybė inicijuoja tinklų kūrimą tarp visų ar kelių savivaldybės mokyklų ir (ar) kitų savivaldybių,
- dalijimasis ištekliais – kai materialiaisiais, intelektualiais ir žmogiškaisiais ištekliais naudojasi visų ar kelių mokyklų ar skirtingų savivaldybių mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os),
- partnerystė – kai savivaldybė inicijuoja partnerystę su švietimo ir mokslo įstaigomis, įmonėmis ir kitais socialiniais partneriais.

2. Prasmingumas, kurį sudaro:

- tikslas – tinklaveika padeda kompleksiškai siekti ugdymo kokybės ir vadybos kokybės tobulinimo bei kitų užsibrėžtų tikslų,
- planingumas / nuoseklumas – kai partnerystė yra kruopščiai planuojama, siekiama jos perspektyvumo ir nuoseklumo, tobulinant ugdymo kokybę,

- stebėsena / įsivertinimas – periodiškai analizuojama ir vertinama tinklaveikos nauda ir sąnaudos,
- tęstinumas – tinklaveika yra ilgalaikis, nuolatos vykstantis procesas (ne epizodas) siekiant gerinti ugdymo kokybę savivaldybėje.

Nors TŪM programos metu atsirado daug veiksmingų, įdomių partnerystės ir bendradarbiavimo pavyzdžių, atspindinčių anksčiau išvardytus geruosius požymius, tačiau kilo ir sunkumų. Pagrindiniai iššūkiai, su kuriais savivaldybės ir mokyklos susidūrė įgyvendindamos tinklaveika grindžiamas veiklas yra šie:

- 1. Mokyklų tarpusavio konkurencija.** Aktyvesnės tinklaveikos plėtra kai kuriose savivaldybėse skatino mokyklų konkurenciją dėl mokinių išlaikymo ir pritraukimo. Dėl galimybių netolygumo kai kurios mokyklos, ypač nedalyvaujančios programoje, vengė naudotis kitų mokyklų infrastruktūra ar dalyvauti veiklose.
- 2. Tinklaveikos lokalumas.** Dauguma tarpmokyklinės tinklaveikos veiklų vyko tik savo savivaldybėse, o bendradarbiavimas tarp savivaldybių buvo retesnis. TŪM programos poveikis naujų partnerysčių kūrimui kai kuriais atvejais buvo mažesnis, ypač ten, kur tinklaveika jau buvo stipri iki programos.
- 3. Vienpusiškas bendradarbiavimas ir ribotas naujų ryšių kūrimas.** TŪM programoje labiau sustiprinti jau egzistuojantys ryšiai tarp mokyklų, o naujų partnerių paieška buvo kiek vangesnė. Tik dalis mokyklų susidūrė su iššūkiais bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, tačiau kai kur pastebėtas bendradarbiavimo vienpusiškumas ir finansiniai nepatogumai.
- 4. Motyvacijos ir resursų trūkumas.** Mokytojams (-oms) kartais trūko laiko ir motyvacijos dalyvauti veiklose. Papildomi kaštai buvo susiję su transportu ir administracine našta (pildomos ataskaitos, dokumentacija).
- 5. Sprendimo būdų priklausomybė nuo geranoriškumo.** Problemos dažnai buvo sprendžiamos remiantis mokytojų geranoriškumu, nuotoline veikla, alternatyviomis kelionės galimybėmis ar partnerių paieška.

Apibendrinant galima teigti, kad pagrindinės problemos – konkurencija tarp mokyklų, ribotas naujų partnerysčių kūrimas, laiko ir motyvacijos stoka bei administracinė našta.

Nepaisant išvardytų iššūkių, įgyvendinant TŪM programą išryškėjo įvairios tinklaveikos formos, paskatinusios savivaldybių švietimo bendruomenių susitelkimą, siekiant švietimo kokybės gerinimo.

Bendradarbiavimas tarp mokyklų stiprina savivaldybės švietimo bendruomenės vienybę ir padeda pereiti nuo konkurencijos prie kooperacijos. Taip iš atskirų, izoliuotai veikiančių įstaigų formuojasi bendrystės ir pasitikėjimo pagrindu veikiantis tinklas. TŪM programoje galima išskirti atskirose savivaldybėse įgyvendintus veiksmingus bendradarbiavimo tarp mokyklų pavyzdžius. Tai bendradarbiaujančių mokyklų tinklas „Ukmergės mokyklos 24/7“, bendra skaitmeninė duomenų bazė „Idėjų bankas“ ir metodinės bazės gamtos mokslų praktiniam ugdymui sukūrimas. Taip pat kai kur savivaldybėse buvo įgyvendintos jungtinės mokinių ir mokytojų stovyklos, vestos patirtinės pamokos ir integruotos STEAM veiklos bei bendri gamtos mokslų projektai, įtraukiantys kelias savivaldybės mokyklas arba kelias skirtingų savivaldybių mokyklas.

Profesinis tobulėjimas ir patirties sklaida dalyje savivaldybių tapo svarbia švietimo kultūros dalimi, skatinančia nuolatinį augimą, bendradarbiavimą ir mokytojų profesinę brandą. Ši veikla apima gerosios patirties dalijimąsi, mentorystę, bendras dirbtuves ir profesinių bendruomenių stiprinimą. Galima išskirti šiuos praktinius pavyzdžius: bendri mokymai, konsultacijos ir stažuotės, Lyderių klubo veikla, skirta mokyklų vadovų (-ių) gerosios patirties sklaidai, bei iniciatyva „Kolega – kolegai“, suburianti vadovus (-es) praktinėms dirbtuvėms. Taip pat keliose savivaldybėse atsirado mentorystės sistema jauniems pedagogams (-ėms). Patirties dalijimąsi skatino edukacinės patirties bankas ir atviras pamokų planų bankas.

Lyderystės ir vadybos sritis savivaldybėse pastaraisiais metais išgyvena reikšmingus pokyčius – nuo administracinių susitarimų ir tradicinės lyderystės sampratos pereita prie šiuolaikinio, į ugdymo turinį orientuoto vadovavimo modelio. Dėmesys telkiamas į vadovų (-ių) tinklų stiprinimą, lyderystės gebėjimų ugdymą bei švietimo kultūros kaitą. TŪM programos metu atskirose savivaldybėse buvo sukurti švietimo įstaigų direktorių pavaduotojų metodiniai būreliai, pamokų stebėsenos sistemos vadovams (-ėms), švietimo pagalbos teikimo algoritmai, diegiami kolegialaus grįžtamojo ryšio ir tvaraus išteklių panaudojimo modeliai.

STEAM, gamtos mokslų ir praktinio ugdymo tinklaveika aktyviai plėtojama dalyje savivaldybių. Ji tampa vienu svarbiausių šiuolaikinio mokymo(si) kokybės stiprinimo veiksmų. Ši veiklos kryptis apima STEAM laboratorijų kūrimą, tiriamųjų darbų plėtrą, integruotą ugdymą ir praktinių veiklų tinklų stiprinimą. Galima išskirti TŪM programos metu atsiradusius praktinius pavyzdžius. Tai STEAM ugdymo tinklaveikos modelio sukūrimas, STEAM centrų veikla, mobi-

liosios gamtos mokslų laboratorijos, kelių mokyklų STEAM mokytojų darbo grupės, gamtos mokslų ir matematikos akademijos įkūrimas, gimnazistų pagalba jaunesniems mokiniams (-ėms) laboratorijose, praktinių veiklų metodinės bazės ir matematinių problemų sprendimo bei diagnostikos metodikų diegimas.

Tarpinstitucinis ir tarptautinis bendradarbiavimas savivaldybėse praplečia ugdymo galimybes ir atveria naujas erdves mokytojų bei mokinių augimui. Ši sritis apima partnerystes su verslo, kultūros, aukštojo mokslo institucijomis bei tarptautinius ryšius, skatinančius atvirumą, inovacijas ir patirties mainus. Tai renginiai, sutelkiantys švietimo, verslo ir akademinę bendruomenes, partnerystės su vietos įstaigomis, seniūnijomis ir organizacijomis, mokytojų ir mokinių tinklų kūrimas su užsienio partneriais, mainų programos, stažuotės ir projektinė veikla, leidžianti perimti geriausias užsienio švietimo praktikas.

Įtrauktis, tėvų ir mokinių įsitraukimas. Savivaldybių mokyklos pastebi, kad TŪM veiklos paskatino didesnę mokinių ir jų tėvų įsitraukimą į ugdymo procesą. Įgyvendinant įtraukiojo ugdymo principus, stiprinamas bendruomeniškumas, visi ugdymo proceso dalyviai skatinami aktyviai dalyvauti mokyklos gyvenime. Šiems tikslams įgyvendinti gerinama infrastruktūra, pvz., įkurtas įtraukiojo ugdymo centras, sporto kompleksas SUP turintiems vaikams. SUP turintys mokiniai (-ės) dalyvauja STEAM veiklose, jų tėvai įtraukiami į savivaldybių tinklaveikos principais organizuojamas kūrybines veiklas ir projektus, skatinančius bendruomeniškumą ir empatiją.

Metodiniai tinklai, integruotos pamokos ir sisteminis požiūris. Savivaldybės švietimo įstaigose vis labiau įsitvirtina sisteminis požiūris į ugdymą, paremtas mokytojų bendradarbiavimu ir dalijimusi patirtimi. Kuriami teminiai tinklai, integruoto ugdymo turinys. Šie tikslai įgyvendinami organizuojant nuoseklius mokytojų metodus susirinkimus, skatinant metodinę partnerystę tarp mokyklų ir mokytojų. Reguliariai bendradarbiaudami, mokytojai (-os) planuoja unikalų savivaldybių mokyklų ugdymo turinį, rengia atviras ir integruotas pamokas, tarpdalykinius projektus, literatūrinę tinklaveiką, tarpmokyklines kūrybines partnerystes, bendras edukacines programas.

Bendruomeniškumas ir kultūrinės iniciatyvos savivaldybėse plėtojami stiprinant mokyklų, šeimų, kultūros institucijų ir vietos bendruomenių tarpusavio ryšius. Šios veiklos tampa ne tik kūrybiškumo, bet ir socialinio ryšio bei pilietiškumo ugdymo pagrindu. Kaip praktinius šios tinklaveikos pavyzdžius, galima išskirti šeimų festivalį, projektą „Kalėdiniai stebuklai lauko klasėje-kupole“, miesto švietimo ekosistemos kūrimą, mokyklų ir kultūros institucijų partnerys-

tes, Gabių vaikų akademijos veiklas, taip pat ugdymo karjerai veiklas, skatinančias tikslingą pasirengimą ateities profesijoms.

Skaitmeninės ir virtualios bendradarbiavimo formos savivaldybėse leidžia mokykloms, mokytojams (-oms) ir mokiniams (-ėms) efektyviau dalytis patirtimi, idėjomis ir ugdymo ištekliais. Minėtini praktiniai pavyzdžiai: skaitmeninės duomenų bazės, tokios kaip mokyklų tinklo „Idėjų bankas“, atviras pamokų planų bankas, virtualios bendradarbiavimo erdvės, kuriose mokytojai (-os) turi galimybę diskutuoti apie ugdymo procesą, rengti bendrus projektus. Nuotoliniu būdu jie dalijasi metodine medžiaga, pamokų planais, gerosios patirties pavyzdžiais, mokymo priemonėmis ir projektų idėjomis, prieinamomis visiems švietimo bendruomenės nariams. Šios iniciatyvos padeda kurti skaitmeninę mokytojų bendradarbiavimo kultūrą.

Apibendrinant galima teigti, kad TŪM programos veiklų įgyvendinimas savivaldybėse paskatino įvairių tinklaveikos formų plėtojimą, grindžiamą bendradarbiavimu, įtraukties principais ir inovacijomis. Mokyklų bendradarbiavimas, lyderystės ir vadybos stiprinimas, STEAM ugdymo bei gamtos mokslų infrastruktūros plėtojimas ir jos įveiklinimas, tarpinstitucinis bei tarptautinis bendradarbiavimas, bendruomeniškumą stiprinančios iniciatyvos kartu kuria tvarią, kūrybišką ir atvirą ugdymo ekosistemą.

Šios tinklaveikos iniciatyvos prisideda prie švietimo kokybės gerinimo, skatina mokytojų profesinį tobulėjimą, mokinių praktinių gebėjimų stiprinimą ir tėvų įsitraukimą į mokyklos gyvenimą. Skaitmeninės priemonės, mokytojų metodiniai tinklai ir kultūrinės iniciatyvos padeda vienyti mokyklas, dalytis patirtimi ir kurti šiuolaikišką, mokymuisi palankią aplinką, kurioje kiekvienas bendruomenės narys gali augti, kurti ir prisidėti prie bendros švietimo sistemos sėkmės.

2.6. Apibendrinimas

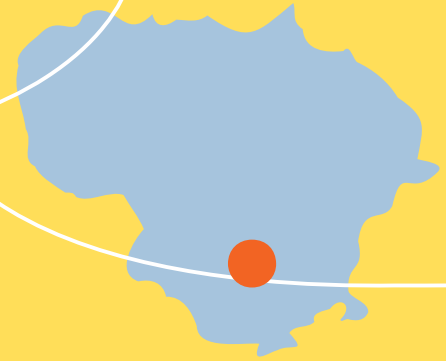
Svarbu tai, kad programa „Tūkstantmečio mokyklos“ nuo pat pradžių buvo kuriama ne kaip vienas modelis visiems, o kaip valstybės, savivaldybių ir mokyklų partnerystė. Savivaldybėms buvo patikėta ne tik įgyvendinti, bet ir pačioms apsibrėžti savo pažangos kryptis. Tai pakeitė įprastą požiūrį į nacionalines programas – pereita nuo vykdymo prie bendrakūros.

Šiandien jau galima teigti, kad TŪM paliko aiškų pėdsaką savivaldybių švietimo ekosistemose: stiprinama vadovų (-ių) lyderystė, kuriamos įtraukiojo ugdymo sistemos, kultūra tampa ugdymo dalimi, STEAM ugdymas – kasdienio mokymosi būdu, o bendradarbiavimas tarp mokyklų – norma, bet ne išimtimi.

Šis leidinys – ne ataskaita apie tai, kas buvo padaryta, bet pasakojimas, kaip skirtingos savivaldybės, remdamosi savo sprendimais, prioritetais ir žmonėmis, kūrė pokytį. Kiekvienas savivaldybės profilis atskleidžia realų kelią – su sėkmėmis, iššūkiais ir pamokomis, kurios tampa vertingomis visiems.

**„Tūkstantmečio
mokyklos I“.
Gerosios
savivaldybių
praktikos**

Birštono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Kryptingai organizuojant ir koordinuojant visos dienos mokyklos veiklą, vykdant kūrybines dirbtuves mokinių laisvalaikio erdvei įrengti ir veiksmingai naudojant programavimui bei robotikai įsigytas ir kitas interaktyvias priemones, sudarytos galimybės skirtingų ugdymosi poreikių turintiems vaikams visapusiškai dalyvauti ugdymo procese. Įrengus gamtos mokslų laboratoriją ir lauko tyrinėjimų erdvę, sudarytos sąlygos visaverčiam savivaldžiam patyriminiam mokymuisi. Pagrindinio ugdymo mokinių, pasiekusių pagrindinį ir aukštesnįjį pasiekimų lygius, skaičius padidėjo 5 proc. Šokio terapija ir kultūrinės edukacinės veiklos su socialiniais partneriais sutelkė mokyklos bendruomenę bendriems projektams.

„Susitelkimas, vidinė tinklaveika, kiekvieno bendruomenės nario lyderystės skatinimas, įsitraukimas ir įgalinimas veikti kartu, kuriant stiprią, patrauklią, inovatyvią savivaldybėje veikiančią mokyklą, yra pagrindinis mūsų pokytis. Jis pasireiškia vykdant inovatyvias veiklas, keičiant ugdymo turinio organizavimo modelius, teikiant pasiūlymus ir priimanant sprendimus dėl infrastruktūros atnaujinimo bei prisidedant prie jų įgyvendinimo.“

Birštono savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja Jolita Jablonskienė

”

„Birštono savivaldybės mokyklos bendruomenė įgijo naujų kompetencijų, padedančių taikyti įtraukius, kūrybiškus metodus ugdymo procese. Kultūrinės veiklos per šokį ir teatrą suvienijo bendruomenę, ugdė socialinius bei emocinius gebėjimus, o visos dienos mokyklos iniciatyvos sustiprino ugdymo kokybę pradinėse klasėse. Taip pat projekto įgyvendinimas prisidėjo prie glaudesnio mokyklos ir savivaldybės bendradarbiavimo, siekiant bendrų tikslų.“

Įtraukiojo ugdymo ekspertė Adelė Urbienė

Birštono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujanti mokykla	Birštono gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	547
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	439
TŪM krepšelis	583 607,02 Eur
Infrastruktūra	36,05 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	63,95 proc.

36,05 %

Infrastruktūra

63,95 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Birštono gimnazijoje infrastruktūra kuriama kaip bendruomenės veiksmo laukas: mokiniai ir mokytojai įtraukiami į erdvių įrengimą, veiklų planavimą bei integruotų projektų įgyvendinimą. Skaitmeninės ir STEAM ugdymui skirtos priemonės stiprina mokinių savivaldą ir iniciatyvumą, o kartu stiprina mokytojų dalykinę lyderystę.

Įtraukusis ugdymas

Mokyklos aplinkos atnaujinimas padeda sudaryti palankesnes sąlygas įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių poilsiui ir mokymuisi. Išplėtotą infrastruktūrą pagerina sąlygas patyriminiam ugdymui ir skatina mokinių įsitraukimą.

STEAM ugdymas

Birštono gimnazijoje įrengta moderni gamtos mokslų laboratorija ir lauko tyrinėjimų erdvė sudaro sąlygas patyriminiam ir integruotam STEAM ugdymui. Skaitmeninė įranga, mobilieji eksperimentų rinkiniai ir robotikos priemonės leidžia mokytis per praktiką, tyrimus ir inžinerinių sprendimų paiešką.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokymai buvo skirti kolegialiam, susitarimais grįstam mokyklos bendruomenės mokymuisi, orientuotam į tvarius pokyčius TŪM programos srityse. Dėmesys sutelktas į bendruomenės stiprinimą, pasitikėjimu grįstos kultūros kūrimą, suderintą veiklos planavimą ir lyderystės raišką visuose lygmenyse, siekiant nuoseklios ir darnios mokyklos kaitos.

Lyderystė veikiant

Birštono gimnazijoje lyderystė buvo kryptingai ugdoma kaip horizontali veiklos sritis, įtraukiant bendruomenę į kūrybines dirbtuves, ugdymo ir bendrųjų erdvių kūrimą, projektines ir kultūrines veiklas. Ji plėtojosi kaip nuolatinis procesas, stiprinantis mokinių savivaldą, bendradarbiavimu grįstus sprendimus, bendruomenės iniciatyvas ir mokytojų metodinę partnerystę, kuriant bendros atsakomybės ir pasitikėjimo kultūrą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukijį ugdymą Birštono gimnazijoje sustiprino visos dienos mokyklos modelis, terapinės veiklos ir patyriminės programos, įgyvendintos bendradarbiaujant su partneriais ir išorės paslaugų teikėjais. SUP turintys mokiniai (-ės) dalyvavo visose veiklose kartu su bendraamžiais (-ėmis), siekiant kurti bendruomenišką ir įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms) prieinamą ugdymo(si) procesą.

Kultūrinis ugdymas

Birštono gimnazijoje kultūrinis ugdymas plėtotas per meno terapiją, visos dienos mokyklos veiklas, bendruomenines kultūrines iniciatyvas ir partnerystes su savivaldybės muziejumi, biblioteka, menininkais (-ėmis). Ugdymas grįstas šiuolaikinio meno praktikomis, patyrimu ir kultūros integracija į dalykines pamokas.

STEAM ugdymas

Birštono gimnazijoje įgyvendinama kontekstinė programa „Tyrinėjimo menas“ sudaro sąlygas integraliai derinti gamtamokslinių, humanitarinių ir menų dalykų ugdymą. Tyrinėjimu ir kūrybiškumu grįstos STEAM veiklos bei kryptinga skaitmenizacija stiprina mokinių skaitmenines, technologines ir kūrybines kompetencijas.

Tinklaveika

Birštono savivaldybėje tinklaveika buvo kryptinga ir daugiapakopė. Stipriausiai ji reiškėsi STEAM ir įtraukiojo ugdymo srityse, Birštono gimnazijai bendradarbiaujant su Prienų rajono mokyklomis, STEAM centrais, VILNIUS TECH ir kultūros įstaigomis, vykdant bendras veiklas, mainus ir projektus.

Visos dienos mokykla

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Birštono gimnazija

Dalyviai

87 mokiniai (-ės) (1–4 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Siekta sudaryti sąlygas kokybiškam, socialiai teisingam, lygias galimybes užtikrinančiam ir visapusiškam kiekvieno vaiko ugdymui(si) visą dieną saugioje aplinkoje. Nors pailgintos dienos grupėse jau buvo sukaupta pradinė patirtis, mokytojų trūkumas ir veiklų įvairovė ne visada atitiko mokinių poreikius. O štai tėvų, norinčių naudotis tokiomis mokyklos teikiamomis paslaugomis, vis daugėja.

Veiklos aprašymas

Visos dienos mokykla (VDM), skirta pradinių klasių mokiniams (-ėms), veikė kiekvieną dieną nuo 12 iki 17 val. Mokiniais (-ėmis) buvo sudarytos galimybės kartu su švietimo pagalbos specialistais (-ėmis) gilinti pamokų metu įgytas žinias. Mokykloje ir už jos ribų vyko kultūros, sporto ir STEAM bei laisvalaikio ir kūrybinės veiklos. Veikla buvo planuojama savaitei, mėnesiui ir metams, organizuojama pagal temas ir amžiaus grupes, dalyvaujant mokytojų padėjėjoms ir koordinatorėi.

Pasiektas rezultatas

Sukurtas VDM modelis, suformuotos 1–4 kl. mokinių grupės, parengti 2023–2025 m. planai ir savaitinių veiklų išdėstymas. Vaikams pasiūlyta plati neformaliojo ugdymo įvairovė – nuo sporto ir meno iki robotikos ar edukacinių projektų. Veiklos planai tapo prieinami visai bendruomenei „Microsoft Teams“ platformoje. Įsteigti VDM pedagogo (-ės) ir koordinatoriaus (-ės) etatai, užtikrinantys kryptingą veiklą. Atsižvelgta į specialiųjų poreikių turinčius mokinius (-es), sudarytos sąlygos individualiai pagalbai. Bendradarbiaujant su padėjėjais (-omis), mokytojais (-omis) ir specialistais (-ėmis), užtikrinta, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę prasmingai ir įtraukiai praleisti laiką po pamokų.

Poveikis

VDM veiklos suteikė mokiniams (-ėms) saugią, turiningą aplinką po pamokų, sudarė sąlygas ruošti namų darbus, gauti specialistų (-čių) pagalbą ir dalyvauti įvairiose projektinėse veiklose. Pagerėjo vaikų ugdymosi rezultatai – neliko besimokančių nepatenkinamu lygiu, visų klasių pažangumas pasiekė 100 proc. Stiprėjo mokinių motyvacija, tarpusavio santykiai, gebėjimas bendradarbiauti ir prašyti pagalbos. Į veiklas įsitraukė tėvai ir socialiniai partneriai, todėl sustiprėjo mokyklos bendruomenės ryšiai, išaugo pasitikėjimas tarpusavyje ir vaikų pasitenkinimas mokymusi.

„VDM mokinių veiklas planuoti ir vykdyti pasidarė kur kas įdomiau, kai savaitės veiklas integravome į septynis skirtingus projektus.“

Mokinio padėjėja Daiva

„Būdavo labai smagu su kitais vaikais braidyti po rudeninių lapų patalus... Mano mama labai džiaugėsi, kai aš jai padovanojau su padėjėjos pagalba padarytus rožių žiedus iš klevo lapų.“

Mokinė Goda

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didelis dalyvių skaičius, ribotos patalpos ir priemonių įvairovė kėlė iššūkių organizuoti veiklas. Pedagogams (-ėms) teko nuolat ieškoti tinkamų sprendimų, kaip subalansuoti grupes, pritaikyti veiklas skirtingiems mokinių poreikiams ir kartu susidoroti su dideliu emociniu bei darbo krūviu.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant kuo efektyvesnio ir kokybiškesnio mokinio padėjėjų, daugiausia dirbančių su VDM mokiniais (-ėmis), darbo, sudarytos sąlygos jiems mokytis ir tobulėti. Su jais aktyviai bendravo veiklų koordinatorė, organizuoti bendri pasitarimai su specialistais (-ėmis) ir pradinių klasių mokytojomis (-ais).

Dalyvauta projektinėse veiklose, ruoštos paraiškos, siekiant pritraukti lėšų, ieškota rėmėjų ir žmonių, galinčių organizuoti įdomias edukacijas. Efektyviai išnaudota ir socialinių partnerių pagalba. Į lauko erdvių turtinimą įtraukta mokinių savivalda, bendradarbiauta su mokyklos steigėju.

Siekiant užtikrinti VDM veiklos tęstinumą, planuojama stiprinti veiklos modelį, į veiklas įtraukiant ir pradinių klasių mokytojas (-us).

Biržų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

- Mokyklų bendruomenės patobulino dalykines kompetencijas: geba sudominti mokinius (-es) ugdymo turiniu, dalykų mokymusi, rezultatų siekimu, mokymo turinį ir metodus bei mokymo organizavimą pritaikyti pagal individualius vaikų poreikius.
- Sustiprintos mokytojų ir mokyklų vadovų (-ių) kompetencijos įtraukiojo ugdymo srityje.
- Mokyklų aplinka pritaikyta įvairių specialiųjų poreikių turinčių vaikų mokymuisi. Išplėsta infrastruktūra, galinti sudominti mokinius (-es) patirtine veikla.
- Savivaldybėje sukurta bendra gerosios darbo patirties sklaidos sistema „Idėjų bankas“.

„Per visą TŪM projektą buvo daug įvairiausių skaičiavimų – pinigai, dalyviai, rodikliai, dienos ir valandos. Todėl dabar, besibaigiant projektui, vėl skaičiuojame: sudauginus lyderystę, empatiją, bendradarbiavimą, naujas erdves ir priemones, kūrybiškumą, profesinį augimą, įtrauktį, gausime sandaugą – MOKYKLĄ, kurioje visiems gera būti.“

Loreta Baronienė, Biržų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja, TŪM projekto koordinatorė, ir Rima Binkienė, TŪM programos lyderystės koordinatorė

”

„Biržų rajono savivaldybės TŪM projektas siekė spręsti nepakankamų mokinių mokymosi pasiekimų problemą. Keturių mokyklų komandos plėtojo įtraukujį ugdymą, pritaikė mokymosi aplinkas įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms), stiprino pedagogų (-ių) kompetencijas. Sukurtas skaitmeninis idėjų bankas tapo erdve dalytis patirtimi ir resursais, o STEAM ir KU ilgalaikės veiklos skatino mokomųjų dalykų integraciją, mokinių įsitraukimą į projektinį mokymąsi.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rūta Petrylaitė

Biržų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla, Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla, Biržų „Saulės“ gimnazija, Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 527
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 127
TŪM krepšelis	1 742 624,05 Eur
Infrastruktūra	41,34 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	58,66 proc.

41,34 %

Infrastruktūra

58,66 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Sutvarkyta mokytojų kambario erdvė, turinti universalų pritaikymą: tinklaveikos ir gerųjų praktikų sklaidos renginiams, susitikimams su skirtingais mokyklos bendruomenės nariais, pamokoms, projektinei veiklai, ekspozicijoms ir kt.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos relaksacijos, sensorinės ir emocijų iškrovos erdvės bei įvažų, pritaikytos klasės mokiniams (-ėms), turintiems negalią. Sukurtos prieinamos aplinkos, stiprinančios įtrauktį, emocinę gerovę ir švietimo pagalbos paslaugų prieinamumą.

Kultūrinis ugdymas

Įrengtos aktų salės, menų studija, keramikos, tapybos ir grafikos erdvės, pritaikytos kūrybiniam projektams. Įsigyta garso, vaizdo ir apšvietimo įranga, muzikos instrumentai ir pan. Sudarytos kokybiškos sąlygos mokinių saviraiškai ir kūrybiškumui skatinti per praktinę veiklą. Šiuolaikiškai atnaujinta infrastruktūra įgalina kūrybinį ugdymą, meninę saviraišką ir kultūros tradicijų tęstinumą.

STEAM ugdymas

Modernizuotos laboratorijos, technologijų ir robotikos kabinetai, įrengtos lauko klasės ir STEAM ugdymui skirti informaciniai centrai. Sukurtos sąlygos tiriamajam, projektiniam ir praktiniam mokymuisi, stiprinančiam gamtamokslinį ir technologinį raštingumą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Organizuoti STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo mokymai bei stažuotės Lietuvoje ir užsienyje. Mokytojai (-os) išmoko taikyti tiriamojo ir projekcinio ugdymo metodus, individualizuoti ugdymo turinį,

stiprinti emocinę mokinių gerovę, reflektuoti praktiką ir integruoti meninius bei kūrybinius elementus į ugdymo procesą.

Lyderystė veikiant

Stiprintos darbuotojų vadybos ir lyderystės kompetencijos mokymų, stažuočių ir edukacijų metu, sukurta idėjų sklaidos platforma „Idėjų bankas“. Šios veiklos skatino dalijimąsi gerąja patirtimi, bendradarbiavimą, komandinius sprendimus ir įtraukiąją lyderystę visose savivaldybės švietimo įstaigose.

Įtraukusis ugdymas

Įgyvendintos specialistų vedamos edukacijos ir projektinių darbų konferencijos, kuriose dalyvavo šimtai mokinių. Veiklos skatino saviraišką, bendruomeniškumą ir visų ugdymo dalyvių įtraukimą, remiantis naujai įgyta pedagogų patirtimi.

Kultūrinis ugdymas

Organizuotos kūrybinės dirbtuvės ir ilgalaikės programos – nuo modernaus folkloro iki vizualiojo meno projektų. Veiklos skatino meninę saviraišką, tradicijų ir šiuolaikinės kultūros dermę, jungė mokytojus, mokinius ir vietos bendruomenes.

STEAM ugdymas

Vykdytos praktinės dirbtuvės, organizuotos pamokos su socialiniais partneriais ir integruotos projektinės veiklos į ugdymą. Įtraukti mokiniai kūrė STEAM projektus, dalyvavo konferencijose ir išvykose, kurios stiprino jų domėjimąsi mokslu, kūrybiškumą ir gebėjimą taikyti žinias realiame pasaulyje.

Tinklaveika

Biržuose tinklaveika vyko plačiai – jungiant mokyklas, kultūros įstaigas ir aukštąsias mokyklas. Stipriausios sritys – STEAM ir kultūrinis ugdymas: vykdytos bendros veiklos laboratorijose, organizuoti plenerai, edukacijos su biblioteka ir galerijomis. Bendradarbiavimas skatino dalijimąsi patirtimi, kūrybiškumą ir bendruomeniškumą.

Dailės ir technologijų užsiėmimų organizavimas, supažindinant su vizualiaisiais menais, projektinės veiklos organizavimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla,
Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla,
Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla,
Biržų „Saulės“ gimnazija

Dalyviai

7 mokytojos (-ai); 40 mokinių (6–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokinių technologinių, kūrybinių įgūdžių skirtumai rodo gebėjimų stoką spalvų derinimo lavinimo, kompozicijos, dailės istorijos srityse. Trūksta kūrybingumo, naujų idėjų paieškų, pritaikymo. Tradicinėse pamokose stokojama erdvės kūrybinei saviraiškai, tarpdisciplininiam ugdymui. Programa skatina saviraišką per kūrybą su vizualinio mąstymo strategijomis, šiuolaikiniais įrankiais, mokomojo konteksto supratimu, mokymosi motyvacijos palaikymu.

Veiklos aprašymas

Programos tikslas – plėtoti mokinių kūrybiškumą, meninius įgūdžius, skatinant saviraišką, vizualinį mąstymą per dailės technikas ir šiuolaikines kūrybos priemones, bendradarbiaujant su kultūros edukatoriais (-ėmis). Įgyvendintą programą sudarė 60 akad. val. 10 veiklų. Integruotos dailės,

istorijos, lietuvių kalbos, informatikos ir technologijų veiklos derintos su formaliuoju ugdymu. Programos dalys: įvadinis seminaras apie kūrybiškumą, meną ir jų svarbą kasdieniame gyvenime; dailės terapija, skirta kūrybiškumui sužadinti, saviraiškai; susipažinimas dailės muziejuje su vizualinio mąstymo strategijų taikymu; vaizdo projekcijų kūrimas, naudojant grafikos ir skaitmeninius įrankius; patirties refleksija bei kūrybiškumo ir bendradarbiavimo pažangos vertinimas.

Pasiektas rezultatas

Dailės, muzikos ir lietuvių kalbos projektas „Menų jungtys: per garsą, žodį, spalvą – į M. K. Čiurlionio sielą“ 8 kl. mokiniams (-ėms). Darbų paroda parengta gamtoje. Dailės pamokos ir paroda „Nauja kūrybos kelionė „Atžalyno“ mokykloje“. 5–6 kl. mokinių darbuose pavaizduotos lietuvių mitologinės būtybės, vaikystės sapnai. Vaizdo projekcijoms kurti pasirinktos temos apie Biržus: pilies istoriją, žydų gyvenimo etapą, „Atžalyno“ mokyklos erdvių dekorą, žymius krašto žmones, gamtos objektus ir reiškinius, Širvėnos ežero biosferą. Iš viso sukurtos 9 projekcijos, jos parodytos bažnyčios erdvėje. Respublikinio šokių konkurso „Tūkstantmečio šokis 2025“ scenografijai sukurti scenarijai. Praktinius užsiėmimus vedė mokinės (6 kl. ir 10 kl.).

Poveikis

Užsiėmimuose mokinės (-iai) lavino spalvų derinimo, kompozicijos įgūdžius, mokėsi piešimo, tapybos, grafikos, skulptūros technikų. Veiklos skatino savęs pažinimą, emocijų raišką per kūrybą, vizualinį mąstymą, etišką verbalinių ir neverbalinių priemonių bei technologijų naudojimą, padėjo suprasti asmens savimonę ir savitvardą. Mokiniai (-ės) stiprino informacinio raštingumo įgūdžius. Darbo grupėse kūrė bendrystę ir diskusijų kultūrą, pagarbą kitokiam požiūriui. Sustiprėjo jų emocinis raštingumas, savijauta. Darbų demonstravimas viešojoje erdvėje, prasmingas grįžtamasis ryšys, svarbus socia-

linės įtraukties didėjimas leido mokiniams (-ėms) pasijusti svarbiais ir savimi pasitikinčiais kūrėjais, laikytis socialinio sąmoningumo.

„Projekcijas svarbu ir įdomu kurti, nes šiais laikais reikia mokėti naudotis išmaniosiomis technologijomis.“

8 kl. mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkiai kilo prasidėjus programai – visiems nauja, dar nepažinta veikla. Mokinių atsargumas, nepasitikėjimas atskleisti ir parodyti savo emocijas kūryboje. Skirtingas mokinių meninis ar technologinis pasirengimas turėjo įtakos nevienodam įsitraukimui. Darbas grupėse, paremtas bendradarbiavimu, diskusijų kultūra, pagarba kitokiai nuomonei, kai kuriems mokiniams (-ėms) buvo nedidelis iššūkis dėl komunikacijos įgūdžių. Užsiėmimų ir pamokų laikų derinimas.

Iššūkių įveikimo būdai

Klasėse ir kitose erdvėse kurta saugi aplinka, mokiniams (-ėms) paruoštos darbo vietos, surinktos darbo priemonės, prieinama reikalinga įranga. Atlikus užduotį, kiekvienam (-i) suteikta galimybė dalytis patyrimu pagal savo poreikį. Užduotims ir (ar) skaitmeninio turinio kūrimui parengtos aiškos metodinės priemonės (vaizdo instrukcijos, pavyzdžiai). Mokinių darbo grupės organizuotos pagal principą, kad labiau pažengę (-usios) galėtų padėti kitiems (-oms). Kultūros praktikai (-ės), palaikydami darbinę atmosferą, kūrė įtaigius, įkvepiančius dialogus, skatino ir drąsino žodinę refleksiją, akcentavo proceso, o ne rezultato vertinimą. Kilus nenumatytai situacijai, lanksčiai derintos veiklų formos ir (ar) grafikai, koreguotas užduočių turinys.

Naudingos nuorodos

- Kūrybinės dirbtuvės: šokio projektų kūrimas („Tūkstantmečio šokis 2025“)
- TŪM dailės ir technologijų užsiėmimų ciklas: patirtys ir sklaida
- Praktiniai užsiėmimai mokiniams (dailė ir technologijos)
- Mokinių kūrybinių darbų paroda

Mokinių projektinės veiklos integravimas į pamokų organizavimą

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla,
Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla,
Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla,
Biržų „Saulės“ gimnazija

Dalyviai

86 mokytojos (-ai);
447 mokinės (-iai) (1–9 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Projektinė veikla tapo svarbia ugdymo turinio stiprinimo kryptimi. Ji padėjo mokiniams (-ėms) gilinti gebėjimą bendradarbiauti, argumentuotai pristatyti darbus, integruoti žinias iš įvairių sričių ir taikyti jas kūrybiškai. Veikloms apibendrinti pasirinkta konferencijos forma, kuri leido stiprinti tinklaveiką, dalytis patirtimis, pristatyti mokinių darbus platesnei bendruomenei bei skatinti motyvaciją toliau kurti ir tyrinėti.

Veiklos aprašymas

Projektinės veiklos integracija į pamokas buvo įgyvendinama akcentuojant tyrinėjimą, kūrybiškumą ir bendradarbiavimą. Mokiniai (-ės) įsitraukė į įvairias veiklas: teminius miniprojektus, vykdomus per kelias pamokas gamtos mokslų, matematikos, IT ar socialinių mokslų srityse; tarpdalykinius

projektus, kai kelių dalykų mokytojai (-os) kartu su mokiniais (-ėmis) sprendė realaus gyvenimo problemas; STEAM tyrinėjimo veiklas, kuriose mokiniai (-ės) eksperimentavo, kūrė prototipus, taikė dizaino mąstymą, kūrybiškai reiškė savo idėjas; mokinių iniciatyvomis grįstus projektus, suteikiančius galimybę patiems

pasirinkti temą, kelti tikslus, ieškoti sprendimų; viešus projektų pristatymus, ugdančius komunikacijos ir kritinio mąstymo įgūdžius.

Pasiektas rezultatas

Pamokose mokytojai (-os) projektą kaip metodą taikė vykdydami tiriamuosius darbus, tai atitiko STEAM ugdymo siekius – skatinti mokinių tyrinėjimą, savarankiškumą ir kūrybišką problemų sprendimą. Veiklų kulminacija tapo 1–9 kl. mokinių praktinių-projektinių (tiriamųjų) darbų konferencija. Joje mokiniai (-ės) pristatė savo darbus, atsakė į klausimus. Taip jie mokėsi ne tik tyrinėti, bet ir viešai argumentuoti savo idėjas, bendradarbiauti ir dalytis įžvalgomis. Konferencija įgavo platesnę prasmę – ji tapo tinklaveikos erdve, suartinančia savivaldybės mokyklų bendruomenes. Čia vyko idėjų sklaida, dalijimasis patirtimi, buvo stiprinamas bendradarbiavimas tarp mokytojų bei kuriamos tvarios projektinės veiklos praktikos.

Poveikis

Projektinė ir tiriamoji veikla, integruota į ugdymo procesą, prisidėjo prie naujo ugdymo turinio įgyvendinimo. Mokinės (-iai) taikė teorines žinias praktiškai, sprendė aktualias problemas – tai atitiko kompetencijomis grįsto ugdymo principus. Jos (-ie) mokėsi formuluoti tyrimo klausimus, hipotezes, atlikti tyrimus, analizuoti duomenis. Pačios (-tys) planavo veiklas, kėlė problemas, ieškojo sprendimų – tai stiprino jų atsakomybę ir sprendimų priėmimo gebėjimus. Projektinė veikla skatino kūrybiškumą, savarankiškumą, motyvaciją, leido taikyti universalų dizaino mąstymą: mokinės (-iai) eksperimentavo, kūrė prototipus, sprendė iššūkius.

„Mokinių tiriamieji darbai man – reikšminga pedagoginė patirtis, kuri leidžia giliau pažinti mokinių mąstymą. Kasmet pradinukų tiriamieji darbai vis įdomesni. Mokiniai (-ės) nustebina kūrybiškumu, skaitmeninių įrankių taikymu, temų įvairovė – nuo gamtos reiškinių, augalų auginimo tyrimų iki įvairių eksperimentų.“

Mokytoja Skirmantė Galvelytė

„Ši veikla buvo įdomi ir įkvepianti – teko pirmą kartą išbandyti realius inžinerinius sprendimus, patirti komandinio darbo svarbą ir pamatyti, kaip idėja gali tapti veikiančiu prototipu. Didžiausias iššūkis buvo suderinti technologinius sprendimus, tačiau kartu tai suteikė daugiausia džiaugsmo, nes galėjome įveikti sunkumus savarankiškai. Suvokėme, jog mokslas ir kūrybiškumas gali eiti išvien, o jų pastangos gali turėti praktinę prasmę. Buvo smagu ir įdomu dalyvauti VILNIUS TECH projekte „Ateities inžinerija“. Išmokome dirbti su mikrovaldikliais, 3D modeliavimo įrankiais, programuoti, sprendėme iškilusias problemas. Konsultavomės su dėstytojais, paskui jiems pristatėme savo darbą „Robotas vaistinininkas“.“

8 kl. mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įprastinė pamokų trukmė ne visada tinkama projektinei veiklai, o jos koordinavimas tarp mokytojų reikalauja daugiau planavimo. Daliai mokytojų buvo sudėtinga pereiti nuo tradicinio mokymo prie ilgesnės trukmės veiklų, kur mokiniai (-ės) – aktyvūs dalyviai. Matyti mokinių motyvacijos stoka, todėl svarbu stiprinti mokytojų gebėjimą taikyti įtraukiančius metodus.

Iššūkių įveikimo būdai

Numatytos specialios dienos, kai visas ugdymo laikas skirtas projektams, tvarkaraštis sudarytas taip, kad būtų galima integruoti ir sujungti kelių dalykų pamokas. Dalis projektinės veiklos perkelta į savarankišką mokinių darbą po pamokų, pateikiant aiškias gaires, vertinimo kriterijus ir užtikrinant nuolatinį grįžtamąjį ryšį. Organizuota metodinė diena ir mokymai mokytojams (-oms).

Gerosios patirties sklaida padėjo įveikti iššūkius, stiprinant mokytojų bendradarbiavimą ir profesines kompetencijas. Metodinė diena ir mokymai sudarė sąlygas, pasitelkus mentorius (-es), tobulinti ugdymo praktiką, o dalijimasis patirtimi prisidėjo prie kokybiškesnio ugdymo proceso.

Naudingos nuorodos

- [STEAM konferencija: mokinių pirmieji tyrinėjimai](#)
 - [Pirmieji tyrinėjimai Biržų „Aušros“ mokykloje](#)
 - [STEAM konferencija Biržų „Aušros“ pagrindinėje mokykloje](#)
 - [Konferencija „STEAM – mano pirmieji tyrinėjimai“ Biržų „Saulės“ gimnazijoje](#)
-

Druskininkų savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Druskininkuose TŪM programa atvėrė esminius pokyčius: įrengtos STEAM laboratorijos, atnaujintos bibliotekos, aktų salės ir valgyklos, sukurtos erdvės specialiųjų poreikių turintiems mokiniams (-ėms). Stiprintos mokytojų kompetencijos, atnaujinti ugdymo metodai, skatintas kūrybiškumas ir lyderystė. Tinklaveika tarp mokyklų sustiprino bendruomeniškumą ir užtikrino lygias galimybes įsitraukti. Sukurta unikali Druskininkų kryptis, atspindinti vietos bendruomenės poreikius ir stiprybes: STEAM specializacija mokyklose, įtraukusis ugdymas su sensorinėmis erdvėmis, kultūrinio ugdymo stiprinimas bei kurorto kultūrinio konteksto integracija į mokyklų veiklas ir tinklaveikos modelis, leidžiantis vaikams lankytis kitose mokyklose bei naudotis jų erdvėmis.

„Didžiausias mūsų pasiekimas – kad švietimas Druskininkuose tapo dar atviresnis ir įtraukesnis. TŪM programa suteikė galimybę drąsiai diegti inovacijas ir kartu stiprinti savitą Druskininkų švietimo identitetą. Labai džiaugiamės, kad sustiprėjo mokyklų tinklaveika, o mokytojai (-os) tapo drąsesni ir atviresni naujoms idėjoms.“

Druskininkų savivaldybės
administracijos Švietimo
skyriaus vedėja
Jurgita Naruckienė

”

„Druskininkuose TŪM programa tapo švietimo atsinaujinimo ašimi visose komponentėse. Miesto mokyklos sukūrė unikalią STEAM erdvių tinklą: į inžinerinį ugdymą orientuotas STEAM erdves „Ryto“ gimnazijoje, humanitarinės-socialinės krypties STREAM erdves „Saulės“ mokykloje ir robotikos laboratorijas „Atgimimo“ mokykloje. Didelis dėmesys skirtas bendrakūros sesijų organizavimui, siekiant tvarių, sisteminių ir į ateitį orientuotų sprendimų. Projekto pabaigoje pasiekta, kad 100 proc. mokinių bent kartą per dvi savaites dalyvautų STEAM centro veiklose, o integruotų pamokų dalis ugdymo procese sudarytų ne mažiau kaip 30 proc.“

STEAM srities ekspertė
Indrė Povilaitienė

Druskininkų savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Druskininkų „Ryto“ gimnazija, Druskininkų „Saulės“ pagrindinė mokykla, Druskininkų „Atgimimo“ mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 800
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 900
TŪM krepšelis	1 999 695,73 Eur
Infrastruktūra	24,30 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	75,70 proc.

24,30 %

Infrastruktūra

75,70 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Atnaujintos mokytojams skirtos erdvės tapo kūrybinėmis dirbtuvėmis – jose planuojamos pamokos, vyksta refleksijos ir idėjų mainai. Tai stiprina komandinę lyderystę ir profesinį pasitikėjimą, o mokyklos tampa bendradarbiavimo centrais, kuriuose gimsta nauji sprendimai.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos sensorinės ir ramybės zonos, kurios padeda mokiniams atkurti emocinį balansą. Klasės pritaikytos skirtingiems poreikiams, todėl kiekvienas vaikas gali mokytis savo tempu. Tai mažina įtampą ir gerina mokinių įsitraukimą bei pasiekimus.

Kultūrinis ugdymas

Atnaujintos bibliotekos ir aktų salės tapo kultūros laboratorijomis – jose vyksta skaitymo festivaliai, plenerai, garso ir vaizdo menų projektai. Ši infrastruktūra leidžia mokiniams kurti, interpretuoti ir atrasti kultūrą, kaip gyvą mokymosi patirtį.

STEAM ugdymas

Mokyklose sukurtos tarpdisciplininės STEAM erdvės, kuriose mokiniai (-ės) jungia inžineriją, menus ir technologijas. Laboratorijos pritaikytos eksperimentams, robotikai ir kūrybai. Šios erdvės skatina tyrinėjimo kultūrą ir padeda mokiniams (-ėms) suprasti mokslą per veiksmą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose: įgijo eksperimentinio, tyrinėjimu grįsto mokymo, refleksijos, emocinio intelekto, strateginio planavimo ir pokyčių valdymo įgūdžių, mokėsi individualizuoti ugdymą, taikyti supervizijos metodą, rengti kūrybines ir kultūrinės pamokas.

**Lyderystė
veikiant**

Įgyvendinta programa „Bendrakūros sesijos“, sukurta tinklaveikos sistema tarp mokyklų. Įtraukta visa bendruomenė – nuo mokinių iki tėvų. Veiklos skatino pasitikėjimą, dalijimąsi patirtimi ir lyderystę per bendruomeninį veikimą.

**Įtraukusis
ugdymas**

Parengtos įtraukiojo ugdymo rekomendacijos, kuriose išskiriamos penkios sritys, turinčios įtakos sėkmingai įtraukčiai: šiuolaikinė pamoka, mokymosi stilių nustatymas, vaiko individualios pažangos stebėseną, individualios pagalbos planas mokiniui, gabių mokinių atpažinimas ir ugdymas. Rekomendacijų pritaikymas visose Druskininkų savivaldybės mokyklose skatino bendruomenės nuostatų kaitą.

**Kultūrinis
ugdymas**

Sukurta ilgalaikė kultūrinio ugdymo programa kartu su Nacionaliniu M. K. Čiurlionio meno muziejumi ir asociacija „Kūrybinės jungtys“. Mokiniai dalyvavo pleneruose, filmų peržiūrose ir diskusijose, jungiančiose meną, istoriją ir technologijas, taip stiprindami kultūrinį raštingumą.

**STEAM
ugdymas**

Sukurtas naujas STEAM ugdymo modelis su koordinatorių tinklu ir laboratorijų veiklomis. Mokiniai įtraukti į projektus, inžinerines dirbtuves, tarpdisciplininius bandymus ir tyrimus. Veiklos ugdė kūrybiškumą ir padėjo geriau suprasti mokslinius procesus.

Tinklaveika

Druskininkuose tinklaveika apėmė visų mokyklų bendradarbiavimą, jungiant STEAM ugdymo, lyderystės, įtraukties ir kultūrinio ugdymo sritis. Išskirtinė sritis – STEAM: mokyklos tapo tarpusavio bendradarbiavimo centrais, dalijosi laboratorijomis ir pamokų modeliais. Lyderystės veiklos suvienijo pedagogus (-es) ir vadovus (-es), stiprindamos bendrą švietimo kokybę ir inovacijų sklaidą.

Kultūrinio ugdymo programa „Kūrybos MAGIJA (MAtau, GIrdžiu, JAučiu): M. K. Čiurlionis, S. Geda“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Druskininkų „Ryto“ gimnazija, Druskininkų „Atgimimo“ mokykla, Druskininkų „Saulės“ pagrindinė mokykla
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija, Lazdijų r. Veisiejų Sigitos Gedos gimnazija
Programą pritaikys po išbandymo	Druskininkų savivaldybės Leipalingio ir Viečiūnų progimnazijos, Lazdijų r. Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus gimnazija, Lazdijų r. Šeštokų ir Šventežerio mokyklos
Dalyviai	35 mokytojai (-os); 210 mokinių (8 kl.); 7 partneriai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Įgyvendinant programą „Kūrybos MAGIJA (MAtau, GIrdžiu, JAučiu): M. K. Čiurlionis, S. Geda“ buvo sprendžiamos kultūrinio ugdymo prieinamumo, mokinių įtraukties, kūrybiškumo ugdymo ir šiuolaikinių kompetencijų stokos problemos ugdymo procese. Programoje integruojami mokomieji dalykai, veiklos organizuojamos muziejuose, kultūros įstaigose, galerijose; puoselėjamas regioninis identitetas per M. K. Čiurlionio ir S. Gedos asmenybių ir kūrybos pažinimą.

Veiklos aprašymas

Buvo siekiama patirti meną visais pojūčiais – matyti, girdėti, jausti, kurti ir reflektuoti.

Veiklos vyko nuo įprastos klasės iki muziejaus salės, nuo parko takelio iki plenero M. K. Čiurlionio sode. Kiekviena pamoka kvietė į kelionę per meną, kalbą, gamtą, skaičius ir jausmus. Lietuvių kal-

bos pamokose mokiniai (-ės) analizavo S. Gedos eilėraščius ir kūrė jų interpretacijas piešiniuose bei miniatiūrose. Skaitė M. K. Čiurlionio „Laiškus Sofijai“ ir rašė laiškus. Matematikos pamokose žvelgta į M. K. Čiurlionio kūrinius pro geometrijos ir proporcijų prizmę. Muzikos pamokose išgirsta M. K. Čiurlionio simfoninė poema „Jūra“, ją lydėjo emocinės vaizduotės pratimai. Dailės pamokose gimė triptikai iš gamtinių medžiagų, sukurti remiantis M. K. Čiurlionio „Raigardo slėniu“.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinta 60 akad. val. kultūrinio ugdymo programa. Įtraukta daugiau nei 10 mokyklų iš Druskininkų ir Lazdijų rajono savivaldybių. Sukurta įtraukioji, kūrybiška, mokinių poreikius atliepianti mokymosi aplinka. Fiksuota mokinių individuali pažanga, o refleksijos integruotos į ugdymo procesą. Mokytojai (-os) išbandė naujus ugdymo metodus, paremtus tarpdisciplinine integracija, patyriminiu ir įtraukiuoju ugdymu. Sustiprėjo bendradarbiavimas tarp mokytojų. Sukurti nauji ilgalaikiai ryšiai su kultūros partneriais.

Poveikis

Į veiklas buvo integruota dailė, muzika, kalbos, matematika, gamtos mokslai, istorija ir šiuolaikinės technologijos. Mokiniai (-ės) tapo kūrėjais, tyrėjais, menininkais. Menas padėjo mokiniams (-ėms) reflektuoti emocijas, pasitelkti vaizduotę ir atrasti asmeninės raiškos formas. Skirtingų gebėjimų mokiniai (-ės) atrado sau artimus būdus mokytis ir save išreikšti – per vaizdą, garsą, judesį ar loginį mąstymą.

Sustiprėjo ir mokytojų bendradarbiavimas. Jie (jos) kūrė integruotas pamokas, veikė komandoje, dalijosi patirtimi tarp mokyklų. Mokytojų ir mokinių santykiai peraugo į kūrybinę partnerystę.

Prie veiklų prisijungė muziejai, galerijos, bibliotekos ir jaunimo centrai – mokymasis persikėlė už klasės ribų, tapo atviras visuomenei.

„Kultūrinis ugdymas – tai investicija į žmogaus vidinį pasaulį. Jo poveikis – gilus, ilgalaikis, ne visada greitai pamatuojamas, bet esminis. Jaunoji karta, užaugusi kultūroje, tampa jaumi, sąmoninga, kūrybinga, pajėgi kurti geresnę visuomenę.“

Druskininkų „Ryto“ gimnazijos direktorė
Žaneta Krivonienė

„Kultūrinio ugdymo programa „Kūrybos MAGIJA (MAtau, GIrdžiu, JAučiu): M. K. Čiurlionis, S. Geda“ sustiprino partnerystę tarp švietimo įstaigų, muziejų ir kultūros organizacijų, užtikrindama kultūrinio ugdymo prieinamumą ir veiksmingumą.“

M. K. Čiurlionio meno mokyklos direktorė
Ona Olšauskienė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Programoje dalyvavo skirtingų ugdymo poreikių turintys mokiniai (-ės), reikėjo kurti diferencijuotas užduotis. Tarpdisciplininės veiklos reikalavo mokytojų bendradarbiavimo, buvo sudėtinga suderinti tvarkaraščius, pamokų laiką, atsakomybę ir planavimą tarp skirtingų mokytojų bei įstaigų. Taip pat reikėjo spręsti transporto, saugumo klausimus. Tai reikalavo inovatyvių, įtraukių metodų taikymo, gebėjimo dirbti komandoje.

Iššūkių įveikimo būdai

Vadovautasi universalios dizaino mokymuisi (UDM) principais: užduotys diferencijuotos, pateikiamos įvairiais formatais; naudotos vizualinės gairės, simboliai, garsiniai įrašai. Mokiniais (-ėmis) leista pasirinkti darbo būdus ir tempą.

Sukurtos tarpmokyklinės darbo grupės. Naudotos bendros skaitmeninės platformos (pavyzdžiui, „Microsoft 365“) bendram turiniui kurti ir planams koordinuoti. Vyko kas mėnesiniai kultūrinio ugdymo komandos susitikimai.

Bendradarbiauta su socialiniais partneriais, pasirašytos bendradarbiavimo sutartys dėl infrastruktūros ir edukacijų. Veiklos planuose atsirado skiltis „Partneriai kviečia“. Veiklos suplanuotos pagal mokyklos ugdymo planus, naudojant projektines ar kultūrines dienas.

Naudingos nuorodos

- [Edukacinis bankas – gerosios patirties sklaida](#)
- [Ekskursija „Čiurlionio Vilnius“ gabiems gimnazistams](#)

Integruoto STEAM ugdymo programos turinio sukūrimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Druskininkų „Saulės“ pagrindinė mokykla, Druskininkų „Atgimimo“ mokykla, Druskininkų „Ryto“ gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Druskininkų savivaldybės Viečiūnų ir Leipalingio progimnazijos
Dalyviai	Apie 1 700 (1–10 kl.) mokinių

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokytojams (-oms) trūko kokybiško, integruoto STEAM ugdymo turinio, pritaikyto įvairioms amžiaus grupėms. STEAM metodika daugeliui buvo nauja, todėl mokytojai (-os) nebuvo tikri (-os), ar planuojant veiklas jie juda teisinga kryptimi. Kartu kuriamas turinys, konsultuojantis su STEAM metodiniais centrais ir koordinatoriumi (-e), tapo pasitikėjimą stiprinančiu įrankiu, skatino bendradarbiavimą, padėjo generuoti idėjas ir veiksmingai įgyvendinti tarpdisciplinines pamokas.

Veiklos aprašymas

Sukurtas STEAM ugdymo turinys 1–10 kl., apimantis integruotas pamokas, tarpdisciplininius projektus ir praktines užduotis. Turinys grindžiamas technologijomis, inžineriniu mąstymu, kūrybiškumu ir problemų sprendimu. Suvienodintas pamokų

planų formatas, parengti aiškinamieji lapai, mokinio (-ės) užduotys ir skaidrės, padedančios mokytojams (-oms) taikyti STEAM metodiką. Darbas vyko etapais: pradinių klasių, vėliau 5–8 kl. ir galiausiai 9–10 kl. turinys. Mokytojai (-os) dirbo kūrybinėse dirbtuvėse, dalyvavo stažuotėse ir lankėsi STEAM centruose, kur sėmėsi patirties ir idėjų. STEAM projektai buvo taikomi pamokose, vyko mokinių projektų pristatymai. Sukurta medžiaga skelbiama Druskininkų švietimo centro interneto svetainėje.

Pasiektas rezultatas

Parengtas išsamus, praktiškai išbandytas ir viešai prieinamas integruotas STEAM ugdymo turinys 1–10 kl. mokiniams (-ėms). Dalį projektų galima įgyvendinti tiesiog klasėje. Sukurtas turinys apima daugiau nei 20 projektų ir turi aiškiai aprašytus veiklos planus, integracijos lapus, užduotis ir skaidres. Mokytojai (-os) susitarė dėl vienodo planų struktūravimo, integravimo principų ir įsitraukimo skatinimo strategijų. Turinyje atspindėta dalykų sąveika, inovatyvūs technologiniai sprendimai, meninė raiška ir inžinerinis mąstymas. Visa medžiaga paskelbta Druskininkų švietimo centro svetainėje, kur ją gali naudotis visos mokyklos, o dalis projektų pristatyti gerosios patirties renginiuose.

Poveikis

Apklausa parodė, kad mokytojai (-os) teigiamai įvertino STEAM ugdymo turinį, o 90 proc. jų nurodė, kad jaučiasi tvirčiau jį taikydami. Tai ne tik padeda sutauptyti laiko planavimui, bet ir paskatina kurti savo STEAM veiklas. Pastebėta, kad

mokiniai (-ės), dalyvavę projektuose, sustiprino tyrinėjimo, dizaino mąstysenos ir technologinius įgūdžius. Išaugo jų įsitraukimas į praktines veiklas, domėjimasis tarpdalykiniais projektais. STEAM veiklos skatino mokytojų bendradarbiavimą, bendrą pažangos stebėjimą ir aptarimą. Keli projektai buvo pristatyti TŪM renginiuose ir kitų savivaldybių vizitų metu bei sulaukė didelio susidomėjimo. Tai rodo, kad veikla turėjo ne tik ugdymo, bet ir stiprų bendruomeninį bei dalijimosi kultūra grįstą poveikį.

„Išbandžiau net keletą STEAM projektų – nuo šviečiančių žaisliukų iki žaidimų aikštelės modelių – ir kiekvieną kartą stebėjau, kaip mokiniai (-ės) ne tik smalsavo, bet ir prisiėmė atsakomybę už savo kūrinius. Jie mokėsi planuoti, piešti, jungti elektros grandines, galvoti kaip inžinieriai. Tokia veikla padeda jiems suprasti, kad technologijos prasideda nuo idėjos, kruopštaus planavimo ir kūrybiško sprendimo paieškų. Mokiniai (-ės) dirbo komandose, sprendė iškilusias problemas, vertino savo darbą pagal aiškius kriterijus ir mokėsi iš patirties.“

8 kl. mokinys

„STEAM projektai mus suvienijo – turėjome ne tik dalytis idėjomis, bet ir kartu ieškoti sprendimų. Susėdę prie vieno stalo su kolegomis ir kolegėmis, suprato, kad tik bendradarbiaudami galime sukurti prasmingą, įtraukiantį turinį mokiniams (-ėms). Tai ne tik augino vaikus, bet ir mus pačius – kaip komandą.“

Fizikos mokytoja Inga

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindinis iššūkis buvo suvienodinti mokytojų STEAM metodikos suvokimą, nes jų patirtys ir supratimas skyrėsi. Mokytojai STEAM labiau suprato, kaip eksperimentus ar kūrybines užduotis, taigi reikėjo įdėti nemažai pastangų pakeičiant bendrą požiūrį į STEAM ir suprantant STEAM ugdymo struktūrą. Nemažai sunkumų kėlė ir organizaciniai klausimai – tvarkaraščių derinimas bei laboratorijų naudojimo planavimas, todėl reikėjo daug koordinavimo.

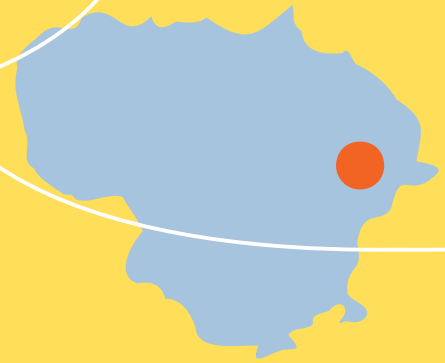
Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai buvo sprendžiami organizuojant bendras mokytojų dirbtuves, kurių metu buvo gilinamasi į STEAM metodiką, analizuojami jos principai, dalijamasi patirtimis ir gerąja praktika. Parengtos metodinės priemonės, padedančios mokytojams (-oms) įsivertinti, ar jų sukurta veikla atitinka STEAM principus. Koordinatorius (-ė) padėjo struktūruoti procesą – sukurta bendro darbo sistema, vienodintas planų formatas, numatyti integracijos kriterijai. Mokytojai (-os) turėjo galimybę dalyvauti stažuotėse, kur stebėjo STEAM praktiką kituose regionuose ir pritaikė idėjas savo veikloje. Tvarkaraščių ir laboratorijų lankymo derinimui buvo sukurta lanksti grafiko sistema.

Naudingos nuorodos

- [Metodinė medžiaga STEAM ugdymui](#)
-

Ignalinos rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

- Dėmesys vaikui: nusiramino technika taikymas; pertraukėlės akims ir kūnui per pamokas; plaukimo pamokos kitaip; ugdymo personalizavimas; mokinių lūkesčių ir poreikių pamokai atliepimas.
- Dalijimosi kultūra: atviras pamokų planų bankas; mokyklų veiklos kartu; bendri ištekliai (ugdymo aplinkos, mokymo priemonės).
- Grįžtamasis ryšys: mokinių ir mokytojų, mokytojų ir tėvų pokalbiai / apklausos apie lūkesčius pamokai; apklausų kokybė (atviras klausimas – galimybė išsakyti nuomonę, rezultatai – kiekvienam dalyviui).
- STEAM ir ugdymo karjerai partnerystės ir išvykos.
- Teminis kultūrinis ugdymas („Mūsų kraštas ir kraštiečiai“ – mokymuisi ir medžiagos muziejui apie konkretų kraštiečių rengimui).
- STEAM ir įtraukiamam ugdymui skirtų erdvių sukūrimas.

„Dėmesys vaikui ir jo lūkesčiams, emocinei sveikatai, atrastos naujos ugdymo aplinkos ir priemonės, mokinius (-es) džiuginusi STEAM, įtraukiojo, kultūrinio, karjeros ugdymo išvykų gausa padėjo siekti geresnių mokymo (-si) rezultatų. TŪM visus išmokė lankstumo ir prisitaikymo prie nuolatinės kaitos, sustiprino partnerystes ir tinklaveiką.“

Rita Gasiukevičienė, Švietimo ir kultūros skyriaus vyriausioji specialistė, TŪM programos vadovė savivaldybėje

”

„Ignalinos rajono savivaldybė TŪM projekte sprendė žemų mokinių pasiekimų iššūkį, stiprindama mokinių gerovę, mokymosi kokybę ir bendruomeniškumą. Atnaujintos Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazijos STEAM, kūrybos ir švietimo pagalbos, darbo ir poilsio erdvės, sukurtos modernios mokymosi aplinkos. Visų savivaldybės mokyklų pedagogai (-ės) tobulino STEAM, lyderystės, įtraukties ir universalaus dizaino taikymo gebėjimus. Sustiprėję mokyklų ryšiai ir dalijimosi kultūra skatino mokinių pažangą bei įsitraukimą. Projekto pabaigoje sėkmingai buvo pasiektos visos siektinos rodiklių reikšmės.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rūta Petrylaitė

Ignalinos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujanti mokykla	Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 465
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 087
TŪM krepšelis	1 743 095,57 Eur
Infrastruktūra	34,73 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	65,27 proc.

34,73 %

Infrastruktūra

65,27 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įrengtos bendruomenės ir poilsio erdvės tapo vieta tinklaveikai stiprinti, idėjoms dalytis ir poilsui. Patogios, estetiškos zonos sustiprino tarpusavio ryšį ir pasitikėjimą tarp mokytojų, tėvų, mokinių ir partnerių.

Įtraukusis ugdymas

Universalus dizainas, sensorinis kambarys ir nauji baldai sukūrė aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali patogiai mokytis. Hibridinė įranga, keltuvas ir specialiosios priemonės užtikrino prieinamumą, o emocinis saugumas skatino įsitraukimą ir nulėmė išaugusią savivertę.

Kultūrinis ugdymas

Modernus mokyklos muziejus ir muzikos instrumentų pievelė tapo traukos taškais, jungiančiais kultūrą, technologijas ir patirtinį mokymąsi. Šios erdvės stiprina ryšį su vietos tapatybe, skatina kūrybinį mąstymą ir mokinių pasididžiavimą savo kraštu.

STEAM ugdymas

Atnaujintos laboratorijos ir įsigyta mobili STEAM klasė suteikė galimybę visiems mokiniams (-ėms) praktiškai eksperimentuoti, jungti mokslą ir kūrybą. Naujos priemonės ir virtualios aplinkos įtraukė į atradimų procesą, stiprino motyvaciją ir pasiekimus.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) tobulino kvalifikaciją visose keturiose srityse: STEAM, įtraukiojo ugdymo, lyderystės ir kultūrinio ugdymo. Dalyvauta 5 ilgalaikeuose skirtingų sričių mokymuose (210 dalyvių) ir 4 stažuotėse (84 dalyviai) Lenkijoje, Danijoje, Prancūzijoje ir Nidoje. Įdiegtos naujovės – 3D spausdinimas, atsipalaidavimo technikų taikymas pamokose, vizualinio mąstymo strategijos, kūrybiškumo ir lyderystės stiprinimas per komandinius projektus.

**Lyderystė
veikiant**

Projektai ir iniciatyvos, telkiantys kolektyvą ir mokyklos bendruomenę (pvz., „Arbatos klubas“, „Aktyvių tėvų klubas“), skatina iniciatyvumą, stiprina mokinių savivaldą ir bendrąją.

**Įtraukusis
ugdymas**

Įgyvendinamos veiklos emociniam intelektui ugdyti ir sveikai gyvensenai stiprinti: atsipalaidavimo, teatro, mitybos užsiėmimai, visiems pradinį klasių vaikams organizuotos plaukimo pamokos. Stiprinta saviraiška, įtrauktis, psichologinis atsparumas.

**Kultūrinis
ugdymas**

Mokyklose vyksta teatro veiklos, kūrybinės dirbtuvės ir meninės iniciatyvos. Stiprinama kultūrinė tapatybė, etninė savimonė ir emocinis raštingumas, o meninis ugdymas įtraukia visą bendruomenę.

**STEAM
ugdymas**

Paskirtas STEAM koordinatorius, kasmet organizuojamos STEAM dienos, išvykos ir laboratoriniai užsiėmimai. Įtraukiamos visų klasių grupės, vyksta tinklaveika su partneriais, aktyvus dalijimasis patirtimi.

Tinklaveika

Ignalinos rajono savivaldybėje tinklaveika vyko tarp visų savivaldybės mokyklų, glaudžiai bendradarbiaujant su Visagino mokyklomis, dalyvaujančiomis TŪM programoje. Ryškiausios bendradarbiavimo sritys – lyderystė, STEAM ir kultūrinis ugdymas: vyko bendri mokymai, stažuotės, mokinių mainai ir kūrybiniai projektai, stiprinę partnerystes ir bendruomeniškumą. Buvo intensyviai bendradarbiaujama ir su projekto partneriais: Ignalinos rajono savivaldybės viešąja biblioteka, Ignalinos rajono švietimo pagalbos tarnyba, Ignalinos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru, Utenos regioniniu STEAM atviros prieigos centru, Ignalinos rajono švietimo ir sporto paslaugų centru, Ignalinos Miko Petrausko muzikos mokykla, Ignalinos krašto muziejumi, VILNIUS TECH, Lietuvos mokslų akademija.

Įtraukių plaukimo pamokų organizavimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla	Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Ignalinos r. Vidiškių gimnazija, Ignalinos r. Didžiasalio „Ryto“ gimnazija, Ignalinos „Šaltinėlio“ mokykla
Dalyviai	21 mokytojas (-a); 312 mokinių (2–4 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

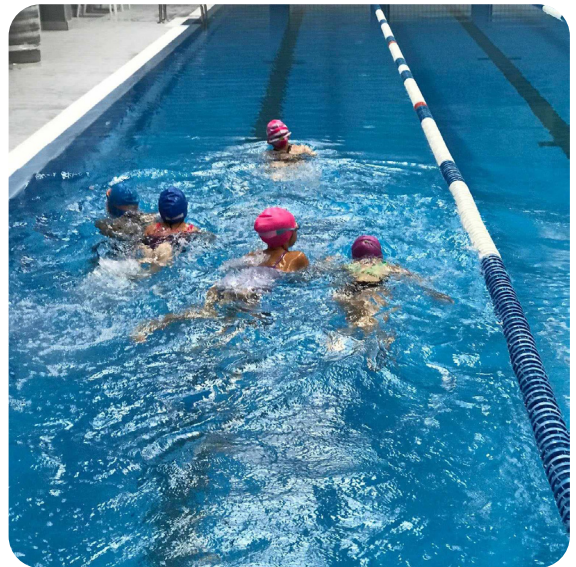
Plaukimo pamokos organizuotos siekiant užtikrinti prieinamumą ir įtrauktį SUP ir negalių turintiems mokiniams (-ėms) lygiai su visais bei gauti reikiamą dėmesį ir pagalbą jiems tinkamu, suprantamu būdu. Plaukime gali dalyvauti įvairių gebėjimų, poreikių ar negalių turintys vaikai, o tai užtikrina įtrauktį ir vienos galimybes kiekvienam (-i) patirti sėkmę, mokytis bendradarbiavimo, ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius, praktiškai plėsti gamtos mokslų žinias.

Veiklos aprašymas

Visi 2–4 kl. vaikai dalyvavo pamokose pagal unikalią plaukimo programą, kurioje dėmesys skirtas ne tik plaukimui, bet ir nusiramino technika, atsipalaidavimo vandenyje pratimų mokymui(-si), bendravimui, bendradarbiavimui, streso mažinimui ir sveikai gyvensenai. Pamokos, vedamos darbo su SUP vaikais patirties turinčių

trenerių, buvo prieinamos kiekvienam vaikui, nepriklausomai nuo jo turimų SUP ir (ar) negalių. Pamokose vyko komandinis mokytojų, mokytojų padėjėjų ir plaukimo trenerių darbas, orientuotas į kiekvieno mokinio pažangą. Pradinių klasių mokytojai (-os) vaikų patirtį vandenyje susiedavo su gamtos mokslais. Veikla vyko žaismingai, naudojant užduotis, skatinusias bendradarbiavimą ir pasitikėjimą savimi.

Pasiektas rezultatas

Įtraukiosios pamokos sustiprino mokinių fizinį aktyvumą, pagerino ištvermę ir bendrą savijautą, pagilino gamtos mokslų žinias, plėtojo tinklaveiką tarp mokyklų. Ypač svarbu, kad šiose veiklose visapusiškai dalyvavo vaikai, kurie paprastai susiduria su kliūtimis, norėdami įsitraukti į bendras veiklas su kitų mokyklų ugdytiniais (-ėmis). Sudarytos galimybės padėjo kiekvienam mokiniui (-ei) patirti sėkmę. Visi dalyviai įgijo saugaus elgesio vandenyje žinių, išmoko pasitikėti savo jėgomis ir įveikti baimes. Kvalifikuotų trenerių dėka įvairių poreikių ar negalių turinčių vaikų dalyvavimas veikloje padėjo stiprinti įtrauktį ir bendruomeniškumą. Išaugo jų motyvacija sportuoti, o patirtos sėkmės sustiprino pasitikėjimą savimi.

Poveikis

Plaukimo veikla teigiamai paveikė mokinių mokymą ir mokymąsi – sustiprėjo jų koncentracija, disciplina, atsakomybės jausmas, ugdytas nuoseklumas, siekiant rezultato. Įtraukiosios pamokos, kai kiekvienoje plaukimo grupėje buvo specialiųjų poreikių turinčių mokinių, skatino tarpusavio pagalbą ir bendradarbiavimą, todėl klasėse pagerėjo mokinių santykiai, mažėjo atskirtis tarp skirtingų gebėjimų vaikų. Bendruomenėje išryškėjo didesnis solidarumas, tėvų įsitraukimas ir palaikymas. Vaikai geriau suprato vandens savybes, plūdrumą, pasipriešinimo jėgą, Archimedo dėsnį, kvėpavimo procesą, vandens filtravimą ir kt. Pokytis – atviresnė, draugiškesnė ir sveikesnė gyvenimo būdą vertinanti mokyklos aplinka, geresni ugdymo rezultatai.

„Man labai patiko plaukimo pamokos: išmokau plaukti įvairiais stiliais, taisyklingai kvėpuoti ir nebijoti panerti.“

Mokinys Darius

„Per dvejus metus vykusias plaukimo pamokas plaukti mūsų vaikas neišmoko, bet dalyvavimas pamokose suteikė žymiai daugiau nei tik plaukimo įgūdžiai: pasitikėjimas kitais žmonėmis, stebėjimasis savo vaiku, džiaugsmas matant jo begalinį džiaugsmą, neabejotina nauda bendrai vaiko fizinei ir emocinei būklei. Dėkojame už galimybę dalyvauti šiame projekte, o labiausiai už trenerio Eugenijaus drąsą bei kantrybę, dirbant su specialiu poreikiu turinčiu vaiku, kurį dėl sveikatos būklės ypač saugojome nuo maudynių ir niekada nebūtume patikėję, kad jis lankys plaukimo pamokas.“

Mindaugo mama

„Iš pradžių bijojau vandens, bet dabar labai patinka plaukti, jaučiuosi daug drąsesnė.“

3 klasės mokinė Fausta

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklą, kilo iššūkių dėl mokinių pavėžėjimo į baseiną organizavimo, skirtingo jų fizinio pasirengimo, vandens baimės įveikimo. Taip pat reikėjo užtikrinti pakankamą dėmesį įvairių poreikių ir (ar) negalių turintiems vaikams bei suderinti pamokų laiką su baseino tvarkaraščiais. Pradinių klasių mokytojams (-oms) teko pasistengti ir kitų dalykų pamokose kūrybingai panaudoti plaukimo pamokose įgytą vaikų patirtį, siekiant geresnių ugdymo rezultatų.

Iššūkių įveikimo būdai

Bendradarbiavimas su mokytojais (-omis) ir mokyklų administracijomis padėjo užtikrinti mokinių pavėžėjimą į baseiną ir suderinti pamokų laiką. Skirtingą mokinių fizinį pasirengimą padėjo įveikti individualiai pritaikytos kvalifikuotų plaukimo trenerių skirtos užduotys ir pagalbinės priemonės, o vandens bai-

mę – naudojami žaismingi plaukimo mokymo metodai. Specialią kvalifikaciją turintys treneriai (-ės) užtikrino, kad įvairių specialiųjų poreikių turintys vaikai jaustųsi saugiai ir įsitrauktų į bendrą veiklą. Pradinių klasių mokytojai (-os) susiedavo plaukimo užduotis su gamtos mokslų temomis. Suteikti pakankamą dėmesį ir pagalbą didelių SUP turintiems vaikams padėjo pamokose kartu dalyvavę mokytojai (-os), mokinio padėjėjai (-os) ir gelbėtojai (-os).

Naudingos nuorodos

- Renginys 2–4 klasių mokiniams „Mes mokame (mokomės) plaukti“
 - „Mokausi plaukti ir saugiai elgtis vandenyje“ šventė
 - Pradinukų mokymas plaukti Ignalinos rajone
-

Jonavos rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

- Mokymosi aplinkos atnaujinimas – modernios klasės, laboratorijos, kūrybinės erdvės, bibliotekos ir kt. šiuolaikiškos aplinkos.
- Naujų technologijų diegimas – interaktyvios lentos, skaitmeniniai įrankiai.
- Mokytojų kvalifikacijos kėlimas – daugiau mokymų, galimybė taikyti inovatyvius metodus.
- Įtraukiojo ugdymo stiprinimas – pagalba įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms), daugiau dėmesio emocinei gerovei ir individualiam augimui.
- Projektinė veikla ir bendradarbiavimas – mokiniai (-ės) skatinami dirbti komandomis, kurti praktinius projektus, jungtis prie bendrų iniciatyvų.
- Didesnė mokinių motyvacija, nes atsiranda įdomesnių veiklų, prasmingų užduočių, ryšio su realiu gyvenimu.

„TŪM programa padėjo išplėsti ir sustiprinti gamtamokslinio, STEAM ugdymo galimybes. Nauja infrastruktūra, šiuolaikiškos ir modernios ugdymo priemonės leidžia mokytojams (-oms) pritaikyti ugdymą prie šiuolaikinių vaikų poreikių, pasirinkti platesnę mokymo metodų įvairovę, naudotis atvira edukaciniais šaltiniais pamokoje čia ir dabar, plėtoti interaktyvumą.“

Darius Mockus, Jonavos Senamiesčio gimnazijos direktorius

”

„Savivaldybė siekė užtikrinti motyvuojantį ir modernų ugdymą, kuris gerintų mokinių akademinius rezultatus, stiprintų jų bendrąsias kompetencijas ir asmeninę pažangą. TŪM programos metu vyko nuoseklūs kokybiniai pokyčiai: sustiprinta mokyklų lyderystė, modernizuota infrastruktūra, išplėtotas STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas, sukurtos palankios sąlygos profesiniam mokytojų tobulėjimui. Ypač pagerėjo mokinių lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimai, sustiprėjo specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukimas ir STEAM ugdymo veiklos.“

STEAM srities ekspertė
Jurga Ilčiukė

Jonavos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla, Jonavos Jeronimo Ralio gimnazija, Jonavos Senamiesčio gimnazija, Jonavos Justino Vareikio progimnazija, Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 070
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	2 293
TŪM krepšelis	2 937 153,96 Eur
Infrastruktūra	66,81 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	33,19 proc.

66,81 %

Infrastruktūra

33,19 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Atnaujintos bendruomeninės erdvės, skirtos susitikimams, refleksijoms ir mokytojų bendradarbiavimui. Šios vietos tapo mokyklų idėjų centrais, kur planuojamos iniciatyvos ir stiprinamas pasitikėjimas tarp pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių).

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos sensorinės erdvės, ramybės kampai ir pritaikytos klasės mokiniams (-ėms), turintiems įvairių poreikių. Patogios, prieinamos ir jaukios aplinkos padėjo kurti mokymosi saugumą bei įtraukti visus vaikus į bendrą ugdymo procesą.

Kultūrinis ugdymas

Modernizuotos meno studijos, aktų salės ir kūrybinės zonos mokyklose bei šalia jų, įrengta šviesos ir garso technika. Ši infrastruktūra įgalino mokinius (-es) kurti, rengti pasirodymus ir kultūrinius projektus, stiprino saviraišką ir kultūrinį sąmoningumą.

STEAM ugdymas

Modernizuotos laboratorijos, sukurtos kūrybinės technologijų dirbtuvės su robotikos, 3D spausdinimo ir gamtamokslinėmis priemonėmis. Šios erdvės suteikė galimybę mokiniams (-ėms) praktiškai tyrinėti, jungti technologijas su kūryba ir stiprinti inovacijų kultūrą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikėse kvalifikacijos tobulinimo programose, įgyvendintose kartu su VILNIUS TECH ir Švietimo pagalbos tarnyba, gilino STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kompetencijas. Jie įvaldė projektinio ir probleminio mokymosi, tarpdalykinės integracijos, bendrakūros, emocinio intelekto ugdymo, supervizijos ir atvejų analizės metodus, mokėsi integruoti kultūrą į formalųjį ugdymą.

Lyderystė veikiant

Mokinių lyderystės ciklai ir savivaldos stiprinimas skatino iniciatyvumą ir savanorystę. Sukurtas verslumo ir antreprenerystės modelis tapo įrankiu mokinių kūrybiškumui ir atsakomybei ugdyti.

Įtraukusis ugdymas

Vykdytos įvairių dalykų konsultacijos mokiniams (-ėms), sukurtas švietimo pagalbos teikimo modelis. Šios veiklos didino mokinių pažangą ir gerino emocinį mikroklimatą mokyklose.

Kultūrinis ugdymas

Įgyvendinti projektai „Biblioteka be sienų“ ir „Gali tu, galiu aš“ su meno, teatro, muzikos profesionalais (-ėmis). Šios iniciatyvos skatino kūrybiškumą, kultūrinį sąmoningumą ir bendradarbiavimą tarp mokyklų bei menininkų (-ių).

STEAM ugdymas

TŪM koordinatoriai (-ės) padėjo taikyti eksperimentinį mokymąsi, jungiant pradinį ir pagrindinį ugdymą. Praktinės dirbtuvės su verslo ir mokslo partneriais skatino inovacijų kultūrą mokyklose.

Tinklaveika

Jonavos rajono tinklaveika jungė mokyklas, menininkus (-es) ir verslo atstovus (-es) – nuo bendrų kūrybinių laboratorijų iki mokslo dirbtuvių. Ryškiausiai atsiskleidė lyderystės ir kultūros sritys, kur mokytojai (-os) ir mokiniai (-ės) kartu kūrė iniciatyvas, atvėrusias naujus bendradarbiavimo formatus mieste.

„Biblioteka be sienų“: ugdomasis integruotas projektas „Žmogus tarp žmonių – Grigorijus Kanovičius. Gyvenimas ir kūryba“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Jonavos Senamiesčio gimnazija

Dalyviai

27 mokiniai (-ės) (2–3 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręstos mokinių motyvacijos stokos gilintis į literatūrą ir istoriją, taip pat kritinio mąstymo, kūrybiškumo ir kultūrinio raštingumo ugdymo problemos. Nagrinėjant gimtojo krašto rašytojo G. Kanovičiaus gyvenimą ir kūrybą, pasirinkta integruota veikla, padedanti lavinti mokinių akademinius gebėjimus ir bendrąsias kompetencijas bei stiprinti jų vertybinį ryšį su istorija ir bendruomene.

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės) lankėsi Jonavos krašto muziejuje, Jonavos rajono savivaldybės Grigorijaus Kanovičiaus viešojoje bibliotekoje, Kauno IX forte, dalyvavo edukacinėje veikloje apie Holokaustą. Skaitymo valandų metu gilinosi į G. Kanovičiaus romaną „Miestelio romansas“, rinko aforizmus, kuriuos vėliau skaitė Jonavos miesto bendruomenei, važiuodami autobusais. Buvo kuriamos pateiktys apie G. Kanovičiaus gyvenimą ir kūrybą, mokinės sukūrė dėlionę, o mokinė Melita Tauginaitė atliko interviu su rašytojo sūnumi Dmitrijumi Kanovičiumi. Visi darbai pristatyti Senamiesčio gimnazijos bibliotekoje. Veiklos metu išpildyti įtraukiojo ugdymo principai, taikomi metodai, atliepiantys skirtingus mokinių poreikius: užduotys diferencijuotos, suteikta galimybė pasirinkti veiklos tempą ar atlikimo būdą.

Pasiektas rezultatas

Sukurti galutiniai produktai: pateiktys, dëlionė, interviu su rašytojo sūnumi, taip pat įvykdyta vieša akcija Jonavos bendruomenei. Mokiniai (-ės) pagerino informacijos paieškos, atrankos, skaitymo, kūrybinės raiškos ir komunikavimo įgūdžius, ugdė kritinį mąstymą ir istorinį sąmoningumą.

Poveikis

Įgyvendintos veiklos paskatino mokinius (-es) labiau domėtis literatūra, istorija ir savo krašto kultūra. Jie (-os) įgijo pasitikėjimo, mokėsi bendradarbiauti, įsitraukė į miesto bendruomenės gyvenimą. Jonavos gyventojai (-os) išgirdo G. Kanovičiaus aforizmus, susipažino su mokinių kūryba, todėl sustiprėjo ryšiai tarp mokyklos ir bendruomenės. Kuriant ir išbandant projekte numatytas veiklas, buvo stebimas mokytojų profesinis augimas – taikyti įtraukiojo ugdymo

„Pokalbis su D. Kanovičiumi priminė, kaip atsakingai turi būti kuriamas žmogiškas ryšys, nes tai ne statusas ar skambi antraštė, o tikslas – iš naujo patikėti žmogaus gerumu. Be to, tai buvo puiki patirtis, nes, baigusi gimnaziją, noriu rinktis žurnalistės kelią.“

Mokinė Melita

„Dalyvaudami šioje projektinėje veikloje, ne tik gilinome žinias apie rašytoją G. Kanovičių ir jo kūrybą, bet ir jautriai prisilietėme prie skaudžios Lietuvos žydų istorijos – Holokausto aukų atminimo. Tiriamasis darbas muziejuose ir bibliotekoje, edukacinės veiklos bei kūrybinis darbas padėjo geriau suprasti G. Kanovičiaus pasaulėžiūrą, vertybes ir išgyvenimus. Tai buvo ne tik mokymosi procesas, bet ir prasminga kelionė per atmintį, istorinę tiesą ir žmogiškąsias vertybes.“

Mokinė Ažuolė

„Aforizmų skaitymas neformalioje erdvėje buvo iššūkis, neramu buvo dėl aplinkinių reakcijos. Tačiau ši veikla buvo prasminga, nes patys prisidėjome prie tapatybės, žmogiškųjų vertybių kūrimo ir dalijimosi jomis su kitais.“

Mokinys Almantas

principai, diferencijuotos užduotys ir pasirinkti veiklos tempai, siekiant sudaryti tinkamas sąlygas įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms). Inovatyvūs metodai skatino komandinį darbą, bendradarbiavimą ir emocinį įsitraukimą.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Derinant apsilankymus įvairiose įstaigose, reikėjo suderinti laiką ir transportą. Ne visiems mokiniams (-ėms) buvo lengva viešai skaityti aforizmus autobusuose. Techniniai iššūkiai, ruošiant pateiktis bei kuriant dėlionę.

Iššūkių įveikimo būdai

Laiku išsiųsti derinimo laiškai padėjo suplanuoti vizitus ir bendradarbiauti su partneriais. Viešojo skaitymo įgūdžiams lavinti mokiniai (-ės) repetavo pamokų metu, buvo padrąsinti mokytojų. Mokytojai (-os) konsultavo, padėjo spręsti techninius klausimus mokiniams (-ėms), kuriantiems dėlionę ir pateiktis.

Naudingos nuorodos

- Integruotas projektas „Žmogus tarp žmonių“: Grigorijaus Kanovičiaus gyvenimas ir kūryba
-

„Ilgalaikė programa „Projektinis ir probleminis mokymasis: kūrybiškumo, inovacijų ir STEAM ugdymo kompetencijų plėtojimas“

Dalyvavusios mokyklos	
TŪM dalyvaujančios mokyklos	Jonavos Justino Vareikio progimnazija, Jonavos Jeronimo Ralio gimnazija, Jonavos Senamiesčio gimnazija, Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Jonavos „Lietavos“ pagrindinė mokykla, Jonavos r. Šveicarijos progimnazija, Jonavos „Žingsnio“ pradinė mokykla, Jonavos r. Kulvos Abraomo Kulviečio mokykla, Jonavos r. Bukonių mokykla-daugiafunkcis centras, Jonavos r. Ruklos Jono Stanislausko mokykla-daugiafunkcis centras, Jonavos r. Žeimių mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	50 pedagogų (-ių)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta švietimo problema buvo susijusi su pedagogų (-ių) kompetencijų trūkumu projektinio ir probleminio mokymosi srityje bei poreikiu sustiprinti mokytojų gebėjimus organizuoti šiuolaikinius, į mokinį orientuotus mokymosi procesus. Nors progimnazijoje mokiniai (-ės) atlieka projektinius darbus, pastebėta, kad pedagogams (-ėms) trūksta atnaujintų žinių apie tarpdalykinę integraciją (STEAM ugdymą), projektinių darbų rengimo metodiką, organizavimą, vertinimo kriterijus ir praktinius pavyzdžius.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta ilgalaikė kvalifikacijos tobulinimo programa „Projektinis ir probleminis mokymasis“ (40 akad. val.), kurioje dalyvavo 50 Jonavos rajono bendrojo ugdymo pedagogų (-ių). Mokymų metu dalyviai (-ės) susipažino su probleminio mokymo(-si) samprata, charakteristika ir praktiniais įgyvendinimo aspektais. Analizavo, kokias XXI a. mokinio kompetencijas ugdo problemomis grįstas mokymas(is), aptarė iššūkius ir galimybes mokytojui (-ai). Nagrinėjo patirtinio mokymosi spiralę, projekcinio mąstymo modelį bei jo praktinį taikymą ugdymo procese. Praktinėse veiklose pedagogai (-ės) rengė projektų planus, atliko tarpdalykinės integracijos užduotis, kūrė ir pristatė projektus. Diskutavo apie projektų vertinimą.

Pasiektas rezultatas

Po įvykusių mokymų Jonavos Justino Vareikio progimnazijoje buvo patobulintas mokinių projektinės veiklos organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas. Šiuo metu visi 5–8 klasių mokiniai (-ės) atlieka projektinius, kūrybinius ir tiriamuosius darbus. Siekiant pristatyti ir įvertinti jų pasiekimus, mokyklos bendruomenei suorganizuotos 7 klasių mokinių projektinių ir tiriamųjų darbų konferencijos. Kasmet vyksta respublikinė mokinių projektinių ir tiriamųjų darbų konferencija „Besikeičiantis pasaulis ir aš“. Ateityje planuojama ir toliau organizuoti tokio pobūdžio konferencijas bei plėtoti veiklos organizavimą, ieškant inovatyvių ir alternatyvių būdų projektams vykdyti bei jų rezultatams pristatyti.

Poveikis

Jonavos Justino Vareikio progimnazijoje įgyvendinta ilgalaikė kompetencijų tobulinimo programa ir projektinė veikla sėkmingai pasiekė TŪM tikslus: sustiprino mokinių kritinį mąstymą, STEAM ugdymo(-si) kompetencijas, savarankiškumą, bendradarbiavimą ir skatino inovatyvius mokymosi būdus. Mokytojai (-os) pabrėžė galimybę, kad kiekvienas vaikas gali pasirinkti, orientaciją į konkretaus rezultato pasiekimą ir asmeninį mokinių tobulėjimą. Mokiniai (-ės)

akcentavo kūrybiškumo erdvę, gebėjimą rinkti, sisteminti ir įdomiai pristatyti informaciją, kelti tikslus, atlikti tyrimus, analizuoti ir pateikti išvadas demonstruojant viešojo kalbėjimo įgūdžius. Tėvų taryba džiaugėsi pasiekimais ir ragino plėtoti šias veiklas.

„Projektiniai darbai suteikia mokiniams (-ėms) galimybę atrasti savo stipriąsias puses, ugdo kūrybiškumą ir atsakomybę, o svarbiausia – padeda suprasti, kad mokymasis gali būti įdomus ir prasmingas.“

Jonavos Justino Vareikio progimnazijos
mokytojas Laurynas

„Smagu, kad atliktas projektas galėjo nudžiuginti visą progimnazijos bendruomenę. Džiaugiamės ir didžiuojamės savo atliktu darbu.“

Jonavos Justino Vareikio progimnazijos
mokinės Liepa, Danielė ir Gustė

Naudingos nuorodos

- TŪM mokymai apie problemomis ir projektais grįstą mokymąsi pedagogams
 - 7-8 klasių mokinių projektinių darbų pristatymas progimnazijos bendruomenei
 - Respublikinė moksleivių tiriamųjų darbų konferencija „Besikeičiantis pasaulis ir aš“
-

Kaišiadorių rajo savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Kaišiadorių rajono savivaldybės švietimo pažangos plano tikslas – sukurti šiuolaikiškas ugdymo(si) sąlygas, kuriose mokytojai (-os), profesionalai (-ės), veikdami kartu, darytų tiesioginį poveikį mokinių pasiekimų gerinimui. „Tūkstantmečio mokyklos I“ projekto įgyvendinimo metu tobulintos pedagoginės bendruomenės lyderystės bei profesinės kompetencijos, sukurti bendradarbiavimo ryšiai tarp mokyklų ir mokytojų. Sukurta ir atnaujinta specializuota infrastruktūra ir pedagoginės bendruomenės ūgtis, pasireiškusi ryškiu įsitraukimu veikti dėl mokinių pasiekimų atotrūkių mažinimo, lėmė STEAM ugdymo proveržį mokyklose, užtikrino sėkmingą įtraukties procesų suvaldymą bei išplėtojo kultūrinio turinio ir formų integraciją į ugdymą.

„Tikrasis švietimo pokytis prasideda ten, kur bendruomenė auga kartu ir susitelkia dėl kiekvieno mokinio sėkmės. Sustiprėjusi lyderystė, bendradarbiavimas ir kryptingai kuriamos galimybės leidžia ne tik mažinti pasiekimų skirtumus, bet ir atverti kelią inovatyviam, įtraukiančiam ugdymui. Tai pagrindas mokyklai, kuri ne tik prisitaiko prie šiandienos, bet ir kuria rytojų.“

Ieva Mažulienė, TŪM I
projekto Kaišiadorių rajono
savivaldybėje vadovė

”

„Mums TŪM programa reiškė ne tik finansinę paramą ar geresnius rezultatus, bet ir naują požiūrį į ugdymą – padėti siekti daugiau kiekvienam vaikui, kolegai ir augti visiems drauge. Ji padidino ugdymo prieinamumą, o STEAM ugdymo kryptis atnešė džiuginančių PUPP ir VBE rezultatų. Labiausiai džiugina, kad išmokome veikti kolegiškai, tartis, matuoti veiklų poveikį ir pokyčius grįsti duomenimis.“

Lina Lukoševičienė, Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja

”

„Kaišiadorių rajone siekta spręsti svyruojančių mokinių pasiekimų problemą kuriant švietimo pagalbos teikimo algoritmą bei STEAM veiklų planavimo, koordinavimo ir įgyvendinimo modelį. Veikė teminės mokytojų grupės, kurios skatino kolegialų mokymąsi ir bendradarbiavimą, sėkmingai vyko STEAM ir kultūrinio ugdymo integracija. Duomenimis grįsti sprendimai, bendradarbiavimas ir susitarimų kultūra tarp skirtingų savivaldybės mokyklų užtikrino mokinių įsitraukimą bei pagerėjusią ugdymo kokybę.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rūta Petrylaitė

Kaišiadorių rajono savivaldybė

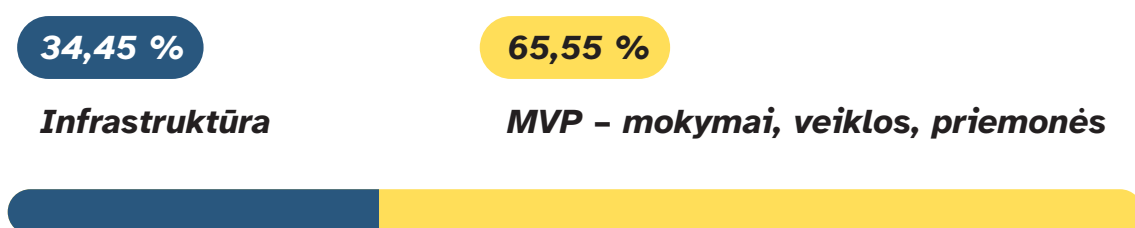
TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija,
Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazija,
Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazija,
Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius

3 350

TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 839
TŪM krepšelis	2 926 916,83 Eur
Infrastruktūra	34,45 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	65,55 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazijoje įkurta savivaldos ir mokytojų erdvė, skirta diskusijoms, komandiniam darbui, susitikimams. Ši erdvė stiprina bendruomeniškumą, bendruomenės narių lyderystę, skatina dalijimąsi patirtimis.

Įtraukusis ugdymas

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje įkurti menoterapijos ir ergoterapijos kambariai bei sensorinė erdvė, leidžianti taikyti individualias pagalbos strategijas ir gerinti emocinį klimatą. Inovatyvios priemonės skatina įtrauktį ir mokinių savijautos gerėjimą.

**Kultūrinis
ugdymas**

Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijoje atnaujinta aktų salė tapo bendruomenine erdve kultūrinėms veikloms ir bendradarbiavimui su vietos menininkais (-ėmis). Moderni įranga sudaro sąlygas meninei raiškai, koncertams ir renginiams, stiprinant kultūros prieinamumą.

**STEAM
ugdymas**

Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijoje įkurtas visiems savivaldybės mokiniams prieinamas STEAM centras su moderniomis laboratorijomis. Įrengta šiuolaikinė įranga, sudaranti sąlygas tyrinėjimui ir praktiniam STEAM metodų taikymui.

Mokymo(si) veiklos**Mokytojų
kvalifikacija**

Mokytojai (-os) tobulino kvalifikaciją STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo srityse. Dalyvauta programose „STEAM ugdymo integracija“, „Tyrinėjimu grįstas mokymasis“, „Veiksminga švietimo lyderystė“, mokymuose apie universalų dizainą ir kultūros edukaciją. Įdiegtos naujos – eksperimentiniai, tarpdalykiniai, emocinio intelekto ir kūrybinio mąstymo metodai.

**Lyderystė
veikiant**

Suburtos teminės grupės mokytojų kolegialiam mokymuisi, orientuotam į aktualių problemų sprendimą. Įsitraukimas į šias grupes skatina stiprinti asmeninę lyderystę ir kartu su kolegomis (-ėmis) ieškoti sprendimų profesiniams iššūkiams.

**Įtraukusis
ugdymas**

Įgyvendinta „Emocinės sveikatos savaitė“, vykdyti atsipalaidavimo, teatro ir meno užsiėmimai. Praktikos padėjo kurti saugią, įtraukią ir palai-kančią mokyklos aplinką. Įgyvendinamos programos, kuriose dalyvauja įvairių poreikių turintys mokiniai (-ės), stiprinamos įtraukios aplinkos ir vertinimo kultūra.

**Kultūrinis
ugdymas**

Įgyvendinamos „Vizualinio mąstymo“, „Teatro laboratorijos“, „Jaunųjų kūrėjų“ programos, integruojančios meną, literatūrą, kiną ir IT. Bendradarbiaujama su muziejais ir kūrėjais, plėtojamas tarpdisciplininis mokymasis ir kūrybiškumas.

STEAM ugdymas

Įgyvendinti projektai „STEAM savaitė“ ir „Mokslas be ribų“. Mokiniai (-ės) dirbo su mokslo partneriais (-ėmis), kūrė tiriamuosius projektus, jungdami fiziką, technologijas ir kūrybą. Bendradarbiaujama su KTU, VDU, STEAM centrais. Įgyvendinamos integruotos muzikos, IT ir fizikos programos, įtraukiami įvairių poreikių turintys vaikai. Skatinamas tyrinėjimu grįstas, eksperimentinis mokymasis.

Tinklaveika

Kaišiadorių savivaldybėje tinklaveika buvo itin plati – jungė mokyklas, universitetus ir kultūros institucijas. Ryškiausios sritys buvo STEAM ir įtraukusis ugdymas. Bendradarbiauta su KTU, VDU, VILNIUS TECH („Ateities inžinerija“), LASUC, Lietuvos kurčiųjų centru, Rumšiškių muziejumi. Veiklos telkė visas Kaišiadorių rajono savivaldybės ugdymo įstaigas, skatino žinių mainus, praktinį mokymąsi ir bendruomenių įtrauktį.

Sisteminis įtraukiojo ugdymo stiprinimas savivaldybės mastu: teminės grupės ir poreikių pažinimo ir atliepimo algoritmas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija, Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazija, Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazija, Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija
-----------------------------	--

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Kaišiadorių r. Kruonio pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Palomenės pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis „Rugelis“, Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“, Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centras
---	---

Dalyviai	27 mokiniai (-ės) (2–3 kl.)
----------	-----------------------------

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Kaišiadorių rajono savivaldybėje nebuvo aiškios ir bendros įtraukiojo ugdymo sistemos, trūko lyderystės raiškos mokytis vieniems iš kitų, dalytis gerosiomis praktikomis ir spręsti problemas kolegų grupėse, stebėta nepakankama mokytojų kompetencija taikyti universalios dizaino mokymuisi principus, mokyklose netaikomos mokinių, turinčių didelį mokymosi potencialą, atpažinimo metodikos. Šioms problemoms spręsti pasirinktas kolegialaus mokymosi principas teminėse grupėse.

Veiklos aprašymas

Įtraukiojo ugdymo teminėje grupėje iš viso dalyvavo 47 pedagogai (-ės) iš įvairių savivaldybės mokyklų, kurie pasiskirstė į atsakingų už įtraukiojo ugdymo srities įgyvendinimą mokyklose švietimo pagalbos specia-

listų (-čių) ir mokytojų grupes. Pedagogai (-ės) mokėsi taikyti UDM praktinėse dirbtuvėse, ugdėsi lyderystę dalytis gerosiomis praktikomis, kūrė ir tobulino įtraukiojo ugdymo sistemą. Mokinių individualių ugdymosi poreikių pažinimo ir atliepimo algoritmas buvo modeliuojamas Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos darbo grupėje, bendradarbiaujant su temine grupe. Algoritmas išbandytas dviejose klasėse, o ilgalaikės įtraukiojo ugdymo stiprinimo veiklos rezultatai pristatyti rajono įtraukiojo ugdymo konferencijoje.

Pasiektas rezultatas

Sukurta Kaišiadorių rajono savivaldybės įtraukiojo ugdymo sistema (IŲ sistema), kurioje aiškiai apibrėžtos įvairių lygių institucijų ir pagalbos mokiniui specialistų (-čių) funkcijos bei atsakomybės, išdėstytas pagalbos veiksmų nuoseklumas.

Ilgalaikiu teminės grupės darbu sukurti bendradarbiavimo ryšiai tarp ugdymo įstaigų ir jų švietimo pagalbos mokiniui specialistų (-čių), sukurta universalus dizaino mokymuisi (UDM) raiškos ugdomosiose veiklose stebėsenos forma, puoselėjama dalijimosi ir mokymosi kartu kultūra.

Sukurtas mokinių individualių ugdymosi poreikių pažinimo ir atliepimo algoritmas, kuris gali būti taikomas, kai dėl mokinio gabumų vertinimo kreipiasi bet kuris mokytojas (-a) ar vaiko tėvai arba kai mokykla nusprendžia vertinti visos klasės mokymosi potencialą.

Poveikis

Įtraukiojo ugdymo sistema rajone garantuoja, kad kiekviena mokykla įtraukties procesuose laikysis tų pačių standartų, suteikia aiškią informaciją apie švieti-

mo pagalbos žingsnius tėvams, parodo savivaldybės įsipareigojimą užtikrinti įtrauktį.

Projekto pabaigoje atliktas ugdomosios veiklos stebėseną mokyklose nustatyta, kad UDM pamokose taiko 85,7 proc. iš mokymuose ir teminėje grupėje dalyvavusių mokytojų. Gerąja UDM praktika pamokose dalijosi 18 mokytojų. Mokinių individualių ugdymosi poreikių pažinimo ir atliepimo algoritmo sukūrimas progimnazijoje prisidėjo prie įtraukiojo ugdymo kultūros kūrimo, padėjo atpažinti 3 proc. mokinių, kaip turinčius (-ias) didelį mokymosi potencialą.

„Lietuvos švietimo sistema vis dar labiausiai pritaikyta gerai ir vidutiniškai besimokantiems mokiniams (-ėms), todėl mokiniams (-ėms), turintiems ypatingų poreikių (tarp jų atsiduria ir mokiniai (-ės), turintys ypatingų gebėjimų), joje pritaikant vis dar kyla iššūkių. Gaila, bet dažnai dėl to tie mokiniai (-ės) iš ugdymo(-si) „iškrenta“ (žemesni nei galėtų būti akademiniai pasiekimai, motyvacijos mokytis stoka, pamokų praleidinėjimai ar visiškas mokyklos nelankymas).“

Mokytojas

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindinis iššūkis – laiko stoka dėl didelio mokytojų ir specialistų krūvio bei riboto pareigybių skaičiaus. Dalis pedagogų (-ių) negalėjo dalyvauti kontaktiniuose susitikimuose dėl atstumo, logistikos ar darbo keliose įstaigose. Jautėsi nepasitikėjimas, baimė kalbėti apie problemas ir lyderystės stoka, ieškant sprendimų.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant sudominti, paskatinti pedagogų (-ių) įsitraukimą į teminių grupių veiklas, buvo parengta anotacija su numatomomis tobulinimosi grupėje kryptimis. Įvertinus užsiregistravusių į temines grupes pedagogų (-ių) galimybes, susitarta dėl grupės susirinkimų laiko, periodiškumo ir galimybių juos organizuoti hibridiniu ar nuotoliniu būdu. Po kelių pirmųjų pasitarimų pradėtos kelti konkrečios ugdymo problemos ir kolegialiai ieškoma jų sprendimo, lygiagrečiai kuriant IŪ sistemą. Išryškėjo ir pirmieji lyderiai (-ės), drąsiai besidalijantys geroiomis praktikomis. Mokinių individualių ugdymosi poreikių pažinimo ir atliepimo algoritmo modeliavimo darbo grupę progimnazijoje sudarė motyvuoti, suvokiantys šios veiklos tikslą ir prasmę pedagogai (-ės).

Naudingos nuorodos

- [Įtraukusis ugdymas Kaišiadorių rajone: dokumentai ir informacija](#)
- [Kaišiadorių rajono savivaldybės įtraukiojo ugdymo sistema](#)

Integruotos muzikos / IT / fizikos programos parengimas ir įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Barausko gimnazija

Dalyviai

50 mokinių (8 kl.) ir 4 mokytojai (-os)

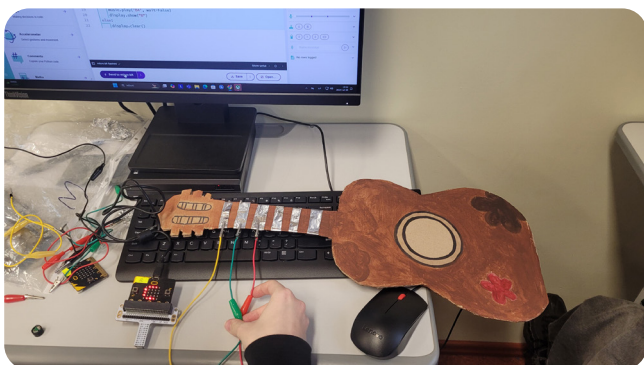
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Siekta padidinti mokinių mokymosi motyvą, kūrybiškumą ir praktinių įgūdžių taikymą, integruojant skirtingus dalykus (muziką, informacines technologijas).

jas ir fiziką). Tradicinis, atskirais dalykais grįstas mokymas nepakankamai skatino mokinius (-es) bendradarbiauti, taikyti žinias praktiškai, kūrybiškai jungti menines ir technologines kompetencijas, todėl buvo ieškoma tarpdalykinio, inovatyvaus ugdymo būdų.

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės) integruotose muzikos, IT ir fizikos pamokose bei neformaliojo ugdymo veiklose susipažino ir praktiškai pritaikė muzikos kompozicijas, algoritmų ir fizikinių reiškinių žinias, kurdami (-os) muzikines kompozicijas, naudodami (-os) įvairius instrumentus ir technologijas, programuodami (-os). Parengė edukacinį miuziklą, dalyvavo konkursuose, konferencijose. Vyko bendradarbiavimas su Rumšiškų kultūros centru, atviros pamokos, projektų pristatymai bendruomenei.

Pasiektas rezultatas

Parengta ir įgyvendinta 60 val. integruota muzikos / IT / fizikos programa. Jos metu mokiniai (-ės), bendradarbiaudami su mokytojais (-omis), vieni su kitais, taikydami žinias praktiškai, sukūrė edukacinį miuziklą „Sceninių žanrų labirintai“, 5 IT ir muzikos projektus („Pianinas“, „Gitara“, „Grojantys žaislai“, „Grojantys vaisiai“, „Pianinas_2“), parengė 18 muzikinių partijų, 30 vizualizacijų, pritaikė *micro:bit* ir kitas programas muzikai kurti. Sudalyvauta tarptautiniame konkurse „Teatrališka daina“ (3 vieta), VILNIUS TECH projekte „Ateities inžinerija“ (1 vieta). Surengti vieši mokymosi rezultatų pristatymai, skaityti pranešimai konferencijose. Mokytojai (-os) pravedė atviras pamokas, pasidalijo profesine patirtimi su rajono pedagogais (-ėmis).

Poveikis

Padidėjo mokinių mokymosi motyvacija, sustiprėjo gebėjimai bendrauti ir bendradarbiauti, taikyti žinias praktiškai, kūrybiškai jungti meną ir technologijas. Mokiniai (-ės) įgijo viešojo kalbėjimo, komandinio darbo, streso valdymo įgūdžių, tapo drąsesni scenoje, labiau įsitraukę į mokymąsi ir kūrybinį procesą. Dalyvavimas ilgalaikėje programoje sustiprino mokytojų tarpdalykinę partnerystę, pagerino mokyklos bendruomenės ryšius, sukūrė teigiamą mokymosi partitį, kuri buvo pristatyta rajono ir respublikiniu lygmeniu, taip prisidedant prie kultūrinio ugdymo plėtos.

„Dalyvaudama šioje programoje supratau, kad kūrybiškumas atveria daug galimybių ateičiai, galima sukurti ką nors naujo ar kažką pakeisti. Kūrybiškumas yra labai naudingas pasauliui.“

8A klasės mokinė

„Pradžioje nelabai norėjau daryti projektą, nes atrodė, kad reikės labai daug darbo įdėti. Tačiau dabar džiaugiuosi. Man buvo labai smagu, viskas labai gerai ėjosi.“

8B klasės mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Programos įgyvendinimo pradžioje dalis mokinių jautėsi nedrąsiai, nenorėjo dalyvauti, bijojo viešai kalbėti ar pasirodyti scenoje. Iš kilo iššūkių, suderinant skirtingų dalykų turinį, užtikrinant mokytojų tarpdalykinį bendradarbiavimą ir bendrą pamokų struktūrą. Reikėjo papildomai mokytis naudotis naujomis IT programomis, įranga, muzikai kurti pritaikyti *micro:bit*. Didelį iššūkį kėlė laiko planavimas – programoje numatytoms veikloms reikėjo ilgalaikio, nuoseklaus komandinio darbo. Taip pat reikėjo įtraukti kitus bendruomenės narius (-es), koordinuoti vaidmenų pasiskirstymą, užtikrinti mokinių atsakomybę ir motyvaciją iki pat programos įgyvendinimo pabaigos.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokinių baimė viešai kalbėti ir nedrąsa scenoje buvo įveikiamos pamažu, taikant komandines užduotis, diskusijas, mažesnių grupių pristatymus, kurie

mokiniam (-ėms) padėjo įgyti daugiau pasitikėjimo savimi. Praktinių veiklų gausa, galimybė rinktis vaidmenis pagal pomėgius ir gebėjimus skatino aktyvų programos dalyvių įsitraukimą. Mokytojai (-os) dalyvavo mokymuose, konsultacijose, pritaikė tarpdalykinę integraciją ir IKT priemones, kad pamokos būtų patrauklesnės. Buvo pasitelktas bendruomenės palaikymas – įtraukti vyresni mokiniai (-ės), Teatro programos dalyviai (-ės), mokinių tėvai, Rumšiškių kultūros centro partneriai, kurie mokytojams (-oms) padėjo suvaldyti darbo krūvį ir suteikė mokiniams (-ėms) daugiau saugumo ir motyvacijos.

Naudingos nuorodos

- [Miuziklas „Sceninių žanrų labirintai“](#)

STEAM veiklų planavimo, koordinavimo ir įgyvendinimo modelis

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija, Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazija, Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazija, Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Kaišiadorių r. Kruonio pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Palomenės pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinė mokykla, Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis „Rugelis“, Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“
Dalyviai	898 mokiniai (-ės) (1–12 kl.) ir 59 mokytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Kaišiadorių rajone išryškėjo STEAM ugdymui tinkamos infrastruktūros ir šiuolaikinių mokymo priemonių trūkumas bei fragmentiškas mokytojų profesinių kompetencijų tobulinimas šioje srityje. Be to, STEAM veiklos dažnai buvo planuojamos ir vykdomos nesistemiškai, trūko koordinavimo tarp mokyklų ir savivaldybės, todėl buvo sudėtinga užtikrinti visiems mokiniams (-ėms) vienodas galimybes dalyvauti STEAM veiklose.

Veiklos aprašymas

Veikla apėmė du svarbius komponentus: 1) buvo kuriamas STEAM centro modelis, skirtas apibrėžti kokybiškų, šiuolaikinėmis STEAM praktikomis grįstų paslaugų teikimo sistemą mokykloms, siekiant skatinti mokinių įsitraukimą į tiriamąją ir kūrybinę veiklą bei stiprinti mokytojų bendradarbiavimą, 2) mokslininkų (-ių) parengti ir Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijoje išbandyti 27 gamtos mokslų praktikos darbų aprašai ir juose numatytos priemonės.

Pasiektas rezultatas

Sukurtas ir patvirtintas STEAM centro modelis, apibrėžiantis šiuolaikinėmis praktikomis grįstų paslaugų teikimo sistemą Kaišiadorių rajono mokykloms, užtikrinant mokinių įsitraukimą į tiriamąją bei kūrybinę veiklą ir stiprinant mokytojų bendradarbiavimą. Parengta ir pritaikyta 60 gamtos mokslų praktikos darbų aprašų, susietų su pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų turiniu. Pradėtos tikslingiau taikyti mokymui(si) reikalingos priemonės ir įranga. Sukurta tvari Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos STEAM centro infrastruktūra ir suformuotas ugdymo turinys. Atsirado bendras požiūris į STEAM veiklos tikslą, o rajono mokyklų siekis gauti STEM mokyklos ženklą parodė ilgalaikį įsipareigojimą veiklos tęstinumui.

Poveikis

Mokiniai (-ės) aktyviau įsitraukė į patyrimines STEAM veiklas, nes atsirado daugiau galimybių dalyvauti praktiniuose bandymuose ir tyrimuose. Sustiprėjo jų mokymosi motyvacija, domėjimasis gamtos mokslais, technologijomis, inžinerija, menu ir matematika.

Mokytojai (-os) sustiprino profesines kompetencijas, ypač gebėjimą organizuoti praktines ir tiriamąsias STEAM veiklas, įgijo daugiau drąsos taikyti inovatyvius metodus ir kūrybiškiau integruoti STEAM turinį į ugdymo procesą.

Bendruomenėje formavosi bendresnis požiūris į ugdymo turinį, supratimas apie tyrimais grįsto ugdymo vertę. Įvyko pokyčių ugdymo organizavimo srityje (dvigubos pamokos, naujos dalyko temos, projektai, programos, moduliai ir kt.), stiprėjo ryšys tarp narių, atsakomybė už bendrą rezultatą.

„STEAM veiklos sudaro galimybes mokiniams (-ėms) tyrinėti, eksperimentuoti ir kūrybiškai taikyti įgytas žinias, todėl mokymasis tampa įdomus ir prasmingas. Tyrimai padeda ne tik geriau suprasti mokomąją medžiagą, bet ir ugdo gebėjimą kelti klausimus, ieškoti atsakymų bei argumentuoti. Tokiu būdu gimnazistų (-čių) pasiekimai tampa akivaizdūs – jie (jos) atlieka tiriamuosius darbus, brandos darbus, sėkmingai dalyvauja olimpiadose ir konkursuose.“

Laima Sabaliauskienė, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos
chemijos mokytoja metodininkė

„Kai gaminau muilą ar atlikau kraujo bei vaisių tyrimus, pajutau, kad pati tampu tyrėja – atrandu, bandau, stebiu ir suprantu daugiau nei vien iš knygų. Tokios STEAM veiklos man suteikė pasitikėjimo savo jėgomis ir džiaugsmo patirti sėkmę pačiai išbandant mokslą.“

Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos IVbm-ft klasės mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai kilo dėl riboto bendradarbiavimo supratimo – tinklaveika dažnai buvo suvokiama kaip vizitai ar pavieniai susitikimai, o ne nuosekli bendra veikla, apimanti planavimą, įgyvendinimą ir rezultatų analizę. Trūko gebėjimų taikyti projekto metodą (planuoti ir vykdyti projektinį darbą, paskirstyti atsakomybes), bendrų susitarimų dėl mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, ypač įgyvendinant STEAM veiklas. Trukdė techniniai sunkumai – mokiniai (-ės) iš kitų mokyklų neturėjo prieigos prie naudojamų mobiliųjų įrenginių ar taikomų programų, todėl jų galimybės dalyvauti veiklose buvo ribotos. Veiklų organizavimą apsunkino IT specialistų (-čių), galinčių užtikrinti sklandžią techninę pagalbą mokiniams (-ėms) bei administracinę priežiūrą, trūkumas.

Iššūkių įveikimo būdai

Problemos spręstos kryptingai, siekiant užtikrinti veiklų tęstinumą ir kokybę. Tinklaveika buvo planuojama nuosekliau – pereita nuo pavienių vizitų prie bendrų veiklų planavimo, įgyvendinimo Kaišiadorių rajono mastu. Mokyto-

jams (-oms) suburta STEAM teminė grupė, kuri tapo erdve dalytis patirtimi, gauti metodinę pagalbą bei kartu kurti ugdymo turinį. Techninius sunkumus padėjo spręsti papildomų informatikos mokytojų įtraukimas į projekto komandą – jie užtikrino reikalingą techninę pagalbą mokiniams (-ėms) ir kolegoms bei prisidėjo prie veiklų administravimo. Tokiu būdu sustiprintas mokytojų bendradarbiavimas, kompetencijos ir praktinis STEAM veiklų įgyvendinimas.

Naudingos nuorodos

- [Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos STEAM centras](#)
- [Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazija: Mokinių pranešimai respublikinėje STEAM konferencijoje](#)

Kauno rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

- Lyderystė veikiant – projektas sustiprino mokyklų vadovų (-ių), pavaduotojų ir mokytojų kompetencijas, paskatino dalijimąsi patirtimis.
- Mokyklų bendruomenės tapo aktyvesnės, sustiprėjo tinklaveika.
- Stažuotės ir mokymai atvėrė platesnį matymą – Lietuvos ir užsienio patirtys parodė, kaip galima taikyti inovatyvius valdymo modelius, naudoti naujas ugdymo priemones ir instrumentus, įtraukti įvairius partnerius ir plėsti mokyklos veiklas už klasės ribų.
- Pagražėjo ir pagausėjo edukacinės erdvės, ugdymo procesas tapo įvairesnis ir įdomesnis.
- Rodikliai jau rodo augimą: pagerėję rezultatai, didesnis klasių vadovų (-ių) įsitraukimas.

„Komanda yra stipriausia jėga: kai įsitraukia visi, atsiranda ir energija, ir rezultatai.“

Raudondvario gimnazijos
direktorė Vaida
Trofimišienė

„Džiaugiuosi užsimezgsia TŪM programoje dalyvavusių mokyklų bendrystė.“

Koordinatorė
Domeikavos gimnazijoje
Rasa Jakeliūnienė

”

„Kauno rajono savivaldybė TŪM projektu siekė gerinti mokinių mokymosi pasiekimus ir švietimo ir ugdymo paslaugų bei pagalbos prieinamumą. Įgyvendintos TŪM priemonės prisidėjo prie gerėjančių pagrindinio ugdymo matematikos ir lietuvių kalbos rezultatų, o įtraukiojo ugdymo integracija ir ankstyvojo rizikos atpažinimo priemonės pagerino švietimo pagalbos tikslingumą ir padėjo padidinti ją gaunančių mokinių dalį. Sukurta www.kaunorajonomokykla.lt platforma palengvino priemonių, metodikų ir gerosios praktikos sklaidą tarp mokyklų.“

STEAM srities ekspertė
Indrė Povilaitienė

Kauno rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Viešoji įstaiga Vytauto Didžiojo universiteto Ugnės Karvelis gimnazija, Kauno r. Domeikavos gimnazija, Kauno r. Raudondvario gimnazija, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	per 5 000 dalyvių
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	per 4 000 mokinių
TŪM krepšelis	7 183 096,48 Eur
Infrastruktūra	45,68 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	54,32 proc.

46,68 %

Infrastruktūra

54,32 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

TŪM programoje dalyvaujančiose mokyklose įrengtos konferencijų salės, mokytojų bendravimo erdvės, skaityklos. Jos aprūpintos IKT įranga, užtikrinančia kokybišką tinklaveiką, dalijimąsi patirtimi ir nuotolinį bendradarbiavimą tarp švietimo lyderių.

Įtraukusis ugdymas

VDU Ugnės Karvelis gimnazijoje, Kauno r. Domeikavos ir Raudondvario gimnazijose įrengtos sensorinės, nusiramino ir individualios pagalbos erdvės, pritaikyti kabinetai logopedams, socialiniams pedagogams. Sukurta aplinka, atitinkanti universalaus dizaino principus, mažinanti ugdymo barjerus.

Kultūrinis ugdymas

Erdvės pritaikytos kūrybinei raiškai – muzikos, šokio, keramikos, dailės veikloms. Sukurtos priemonės, padedančios efektyviau integruoti kultūros praktikas į ugdymo(si) procesą. Šiuolaikiška ugdymo(si) aplinką sudaro sąlygas aktyviam mokinių įsitraukimui į veiklas.

STEAM ugdymas

VDU Ugnės Karvelis gimnazijoje ir Kauno r. Domeikavos ir Raudondvario gimnazijose įrengtos modernios chemijos, fizikos, robotikos ir gamtamokslės laboratorijos bei „Fab Lab“ dirbtuvės. Sukurta visa praktinio mokymosi bazė, mažinanti mokyklų atotrūkį STEAM srityje.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikėse programose kartu su VILNIUS TECH, stažavosi užsienyje, gilino STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kompetencijas. Jie įvaldė projektinį, probleminį ir tiriamąjį mokymąsi, LEAN ir koučingo metodikas, rėmėsi universalaus dizaino principais, meno terapijos elementais ir kūrybiniais ugdymo modeliais, taip stiprindami inovatyvų ir įtrauktimi grįstą mokymą.

Lyderystė veikiant

Atlikti mikroklimato tyrimai mokyklose, diegiama *Spotiself* karjeros sistema. Šios priemonės padėjo kurti pasitikėjimu grįstą bendruomenę, skatino profesinį augimą ir mokinių motyvaciją.

Įtraukusis ugdymas

Sukurti bendradarbiavimo algoritmai, leidžiantys greičiau atpažinti švietimo pagalbos poreikius. Praktikos stiprino įtraukties kultūrą ir padėjo kurti vaikui palankesnę aplinką.

Kultūrinis ugdymas

Naudojantis įvairių kultūros įstaigų ir mokyklų sukurta infrastruktūra ir priemonėmis, partnerių įstaigose ir mokyklose organizuojamos pamokos, skirtos kultūrinio ugdymo, šiuolaikinio meno kompetencijų ir žinių plėtojimui, taip pat įgyvendinamos įvairios skaitymo skatinimo veiklos. Parengti praktinės pagalbos vadovai mokytojams (-oms), kaip organizuoti integruotas kultūros edukacines veiklas už mokyklos ribų.

STEAM ugdymas

Dalyvaudami projekte „Ateities inžinerija“ ir naudodamiesi *E-licėjus* platforma, mokiniai (-ės) kūrė tiriamuosius darbus, kuriuose jungė gamtos, technologijų ir dizaino sritis. Praktiniai užsiėmimai su verslo partneriais (-ėmis) skatino kūrybinį mąstymą ir savarankišką mokymąsi.

Tinklaveika

Kauno rajono savivaldybėje tinklaveika buvo išskirtinai plačiai išvystyta – apėmė visas keturias TŪM sritis. Ryškiausiai veikta STEAM ir kultūrinio ugdymo kryptimis, bendradarbiaujant su VILNIUS TECH („Ateities inži-

nerija“), Kauno rajono muziejumi ir Viešąja biblioteka. Tinklaveika jungė VDU Ugnės Karvelis gimnaziją, Kauno r. Jonučių, Domeikavos ir Raudondvario mokyklas – jos tapo dalijimosi praktika, „Mokytojas – mokytoji“ renginių, konferencijų ir stažuočių centrais.

Pažeidžiamų ir rizikingo elgesio mokinių atpažinimo pagalbos priemonė

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	VDU Ugnės Karvelis gimnazija, Kauno r. Domeikavos gimnazija, Kauno r. Raudondvario gimnazija, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazija
-----------------------------	--

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Visos kitos Kauno r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos (iš viso – 27)
---	--

Dalyviai	189 pedagogai (-ės) (mokytojai (-os), klasių vadovai (-ės), švietimo pagalbos specialistai (-ės), mokyklų vadovai (-ės)). Naudojantis sukurta priemone stebėta per 3 000 mokinių (5–12 kl.)
----------	--

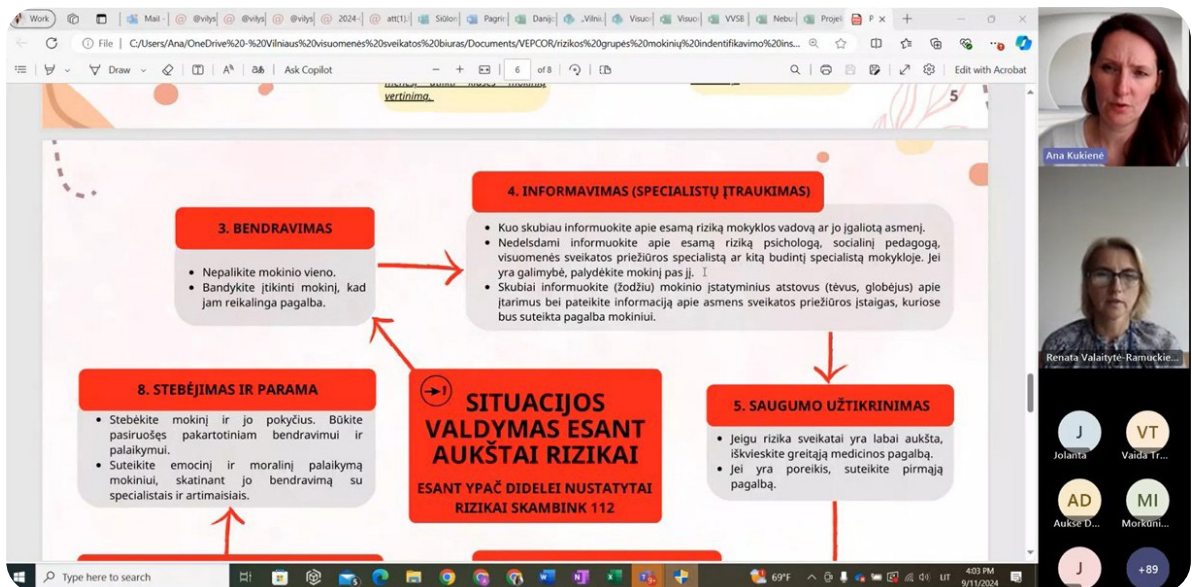
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokytojams (-oms) trūko žinių, kad laiku atpažintų mokinius (-es), kuriems reikalinga pagalba. Dėl pavėluotai identifikuoto švietimo pagalbos poreikio mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo ir švietimo pagalbos skyrimo laikas trukdavo 3–5 mėnesius. Mokyklų vadovai (-ės) ir pedagogai (-ės) išsakė

poreikį turėti priemonę, skirtą sistemingai stebėti ir greičiau atpažinti mokinius (-es), kuriems reikalinga pagalba, kad ji būtų suteikta laiku.

Veiklos aprašymas

Kuriamas bendradarbiavimo ir komandinio darbo algoritmas, leidžiantis atpažinti mokinio švietimo pagalbos poreikius ir apibrėžiantis tolesnius situacijos valdymo žingsnius, mokyklos, tėvų ir įvairių institucijų bendradarbiavimo galimybes. Priemonės projektas pristatytas mokyklų mokytojams (-oms), švietimo pagalbos specialistams (-ėms), vadovams (-ėms). Organizuoti priemonės naudojimo mokymai. Priemonę mokyklose praktiškai išbandė 5–12 klasių vadovai (-ės). Pagal mokyklų atstovų (-ių) išsakytas pastabas priemonė koreguota, kad jos naudojimas būtų kuo aiškesnis mokyklų bendruomenėms.

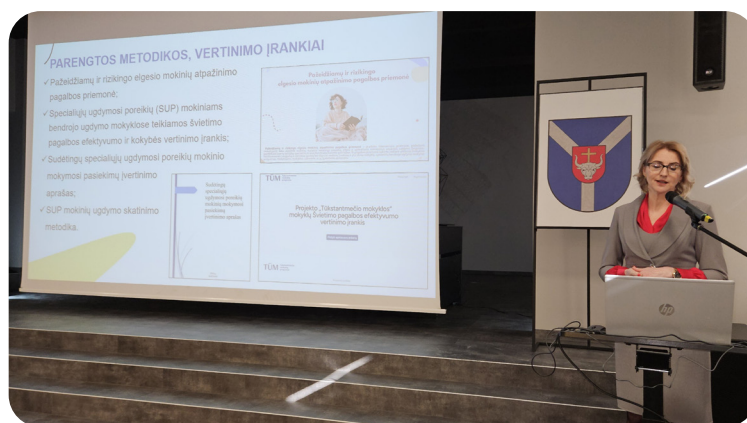
Pasiektas rezultatas

Priemonė padeda mokytojams (-oms) laiku atpažinti mokinių, kuriems reikalinga pagalba, elgesį, apibrėžia tolesnius situacijos valdymo žingsnius, numato įvairių tarnybų ir tėvų įtrauktį. Priemonė apima 4 pagrindines rizikos grupes: savižudybių; psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo; smurto ir patyčių; elgesio ir (ar) emocinių sunkumų ar sutrikimų. Priemonė parengta remiantis pasaulyje ir Lietuvoje pripažintomis programomis, prevenciniais modeliais, rekomendacijomis („SafeTALK“, ASIST, „Planet Youth“, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento gairės). Metodika yra prieinama visos šalies švietimo bendruomenei – viešai paskelbta platformoje www.kaunorajonomokykla.lt.

Poveikis

Priemonė padidino ankstyvo rizikingo elgesio atpažinimo galimybes mokyklose, sustiprino mokytojų gebėjimą reaguoti į rizikos požymius, skatino bendradarbiavimą tarp švietimo įstaigų, tėvų ir pagalbos specialistų (-čių), prisidėjo prie mokyklų bendruomenių saugumo, mokinių emocinės ir psichologinės gerovės stiprinimo, reagavimo laiku į sudėtingas situacijas.

Poveikis: pagerėjo komunikacija tarp mokyklų ir socialinių partnerių; sukurtas aiškesnis reagavimo į krizes algoritmas; padidėjo įtrauktis; patobulintos mokytojų kompetencijos atpažinti rizikos požymius, planuoti intervencijas; sutrumpėjo laikas nuo įtarimo dėl švietimo pagalbos poreikio iki įvertinimo pedagoginėje psichologinėje tarnyboje.

„Mokytojai (-os) naudoja šią priemonę reguliariai, kai kyla abejonių dėl mokinio elgesio. Ši pagalbos priemonė padeda tiksliau ir greičiau identifikuoti pažeidžiamus mokinius (-es), teikti jiems pagalbą laiku.“

Socialinė pedagogė Eglė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

1. Atrinkti ir pritaikyti egzistuojančius, duomenimis grįstus taikomus metodus, programas, rekomendacijas ir jų pagrindu parengti aiškų vizualų algoritmą.
2. Parengti aiškią naudojimo instrukciją.
3. Įtikinti / motyvuoti pedagogus (-es), kad tai naudinga priemonė, o ne dar vienas papildomas dokumentas, didinantis administracinę naštą.

Iššūkių įveikimo būdai

Buvo nuolat komunikuojama su priemonės rengėjais (-omis), organizuotas priemonės projekto pristatymas mokyklų atstovams (-ėms), mokytojams (-oms), švietimo pagalbos specialistams (-ėms), mokyklų vadovams (-ėms) organizuoti mokymai, orientuoti į rizikingo elgesio mokinių atpažinimą, bendradarbiavimą su tėvais ir specialistais (-ėmis), naujo algoritmo pritaikymą ugdymo procese. Priemonę išbandžius praktikoje, ji pakoreguota, atsižvelgiant į mokyklų atstovų (-ių) išsakytas pastabas.

Naudingos nuorodos

- [Pažeidžiamų ir rizikingo elgesio mokinių atpažinimo pagalbos priemonė](#)
-

Kazlų Rūdos savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Per dvejus programos įgyvendinimo metus Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje modernizuotos laboratorijos, technologijų kabinetai, įrengtos šiuolaikiškos mokytojų darbo vietos, pasitarimų-konferencijų kabinetai, bendrosios erdvės pritaikytos mokinių poilsui ir aktyviam laisvalaikiui bei saviraiškai. Išskirtinis dėmesys buvo skirtas įtraukiojo ugdymo įgyvendinimui. Naujai įrengtose erdvėse mokiniai (-ės) (nepriklausomai nuo negalios, poreikių ar pan.) veikia kartu – užsiima kultūrine ir fizine veikla, rengia bendrus projektus. Savivaldybėje įgyvendinant TŪM programą pasiekti pokyčiai prisidėjo prie veikiančių mokyklų stiprinimo, mokinių pasiekimų gerinimo ir švietimo bei pagalbos paslaugų aktualumo ir kompleksiškumo didinimo.

„Labiausiai džiuginantis yra naujas gimnazijos priestatas – daugiafunkcinė erdvė, kurioje organizuojamos kultūrinės, edukacinės veiklos. Šioje erdvėje veiklos vykdomos tinklaveikos principu – bendradarbiaujant jose dalyvauja kitų savivaldybės mokyklų mokytojai (-os) ir mokiniai (-ės). Sukurtos ir įranga aprūpintos specialios erdvės, ypač judėjimo negalią turintiems mokiniams (-ėms). Tai daro teigiamą įtaką mokymosi efektyvumui, mokinių pasiekimams.“

Ingrida Paškevičienė,
Prezidento Kazio Griniaus
gimnazijos direktoriaus
pavaduotoja

”

„TŪM programoje savivaldybė išsikėlė tikslą – pagerinti mokinių pasiekimus Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje. Programoje dalyvavo viena mokykla. Jos pedagogai ir administracija mokymuose tobulino savo kompetencijas, taip sudarydami prielaidas praktikoje taikyti integruotą mokymosi turinį, sujungiant kultūrinį, STEAM ir įtraukųjį ugdymą. Taip pat buvo atnaujinta mokyklos infrastruktūra, modernizuotos kultūrinio ir STEAM ugdymo aplinkos, aprūpintos šiuolaikine įranga ir priemonėmis. Tai padėjo sėkmingai pagerinti lietuvių kalbos ir matematikos mokymosi pasiekimus.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskiene

Kazlų rūdos savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujanti mokykla	Prezidento Kazio Griniaus gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 200
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 065
TŪM krepšelis	1 945 564,63 Eur
Infrastruktūra	56,18 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	43,82 proc.

56,18 %

Infrastruktūra

43,82 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijos naujajame priestate įrengtos patalpos, naudojamos formaliajam ir neformaliajam ugdymui: projektiniams darbams, kūrybinėms dirbtuvėms, renginiams, klubams, diskusijoms, tėvų (globėjų) susitikimams, mokinių tarybų veiklai, savanorių iniciatyvoms, renginiams organizuoti.

Įtraukusis ugdymas

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje didintas infrastruktūros prieinamumas asmenims, turintiems negalią, o įtraukiamam ugdymui skirtos erdvės aprūpintos būtina įranga ir priemonėmis: atnaujintos bendrosios ugdymo erdvės, specialiojo pedagogo (-ės) kabinetas, relaksacijos, poilsio, savarankiškumo įgūdžių ugdymo erdvės. Tai leidžia geriau užtikrinti bebarjerį SUP turinčių mokinių dalyvavimą ugdymo ir bendruomenės veiklose.

Kultūrinis ugdymas

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijos priestate įrengtos kultūriniam ugdymui skirtos erdvės: menų, projektinės veiklos, vaizdo ir muzikos zonos. Infrastruktūra leidžia integruoti kultūrą į formalųjį ir neformalųjį ugdymą, vykdyti kūrybines veiklas ir tarpdisciplininius projektus.

STEAM ugdymas

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje pastatytame priestate įrengtos STEAM laboratorijos ir technologijų kabinetai, pritaikyti praktiniam, patyriminiu mokymusi grįstam ugdymui. Sukurtos sąlygos eksperimentams, projektinei veiklai ir integruotoms pamokoms, mažinant atotrūkį tarp teorijos ir praktikos.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Kazlų Rūdos savivaldybėje mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas, stažuo-

tes Lietuvoje ir Estijoje, koučingą, patyrimines stovyklas klasių vadovams (-ėms). Pedagogai (-ės) stiprino projektinio ir probleminio mokymosi, universalaus dizaino mokymuisi taikymo, STEAM ir integruoto kultūrinio ugdymo kompetencijas.

Lyderystė veikiant

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje įdiegtas inovatyvių mokyklų valdymo modelis (LEAN) ir atliktas mikroklimato tyrimas. Šios veiklos sudarė sąlygas į sprendimų priėmimo procesus įtraukti mokytojus (-as), mokinius (-es), tėvus ir socialinius partnerius.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukiojo ugdymo srityje Kazlų Rūdos savivaldybėje pradėtos sistemingai taikyti priemonės švietimo pagalbos paslaugų efektyvumui ir kokybei vertinti. Parengta Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo skatinimo metodika, taip pat pedagogams (-ėms) pristatyti SUP turinčių mokinių asmeninės pažangos vertinimo įrankiai, leidžiantys greičiau atpažinti mokinių poreikius ir kryptingai planuoti ugdymosi pagalbą.

Kultūrinis ugdymas

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje kultūrinis ugdymas stiprintas per bendras pamokas su socialiniais partneriais, skaitymo skatinimo ir projektines veiklas. Veiklose taikyti patyriminiai, tarpdisciplininiai metodai, o kultūrinis ugdymas integruotas į formalųjį ugdymą.

STEAM ugdymas

Prezidento Kazio Griniaus gimnazijoje STEAM ugdymas plėtotas per „Ateities inžinerijos“ projektą su VILNIUS TECH, projektinį ir probleminį mokymą, mokinių tiriamuosius ir baigiamuosius darbus. Didžiausios investicijos skirtos integruotoms, praktika grįstoms veikloms ir naujoms STEAM neformaliojo ugdymo programoms. Intensyviai plėtotas projektas „Pamokos miške“, kuris įgyvendintas bendradarbiaujant su Valstybinių miškų urėdija.

Tinklaveika

Organizuoti bendri pedagogų (-ių) ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) mokymai bei vadovų (-ių) kvalifikacijos stiprinimo veiklos, įtraukiant savivaldybės mokyklas. Įgyvendintos bendros stažuotės Lietuvoje ir Estijoje, kurių metu dalyviai (-ės) stebėjo kitas švietimo praktikas ir vėliau dalijosi

patirtimi savo mokyklose. Parengtos ir bendram naudojimui pritaikytos metodinės priemonės, o veiklų koordinavimui ir tinklaveikai tarp mokyklų įvestos STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo koordinatoriaus pareigybės.

Bendradarbiavimo ir komandinio darbo algoritmų, atpažįstant ir teikiant švietimo pagalbą, sudarymas ir taikymas visose mokymosi pakopose

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Prezidento Kazio Griniaus gimnazija

Dalyviai

**Mokytojai (-os), švietimo pagalbos specialistai, administracijos atstovai.
Mokiniai (-ės): nuo ikimokyklinio iki vidurinio ugdymo pakopos.**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklose trūko sistemingo, aiškaus ir praktiškai taikomo bendradarbiavimo modelio, padedančio identifikuoti ir operatyviai teikti švietimo pagalbą. Vaikų poreikiai dažnai būdavo nustatomi vėlai, pagalba vėluodavo, o komandos darbas nebuvo nuosekliai organizuotas.

Veiklos aprašymas

Sukurti ir pradėti taikyti bendradarbiavimo algoritmai, apibrėžiantys, kaip įvairių sričių specialistai ir mokytojai (-os) dirba komandoje, sprendžiant vaiko švietimo pagalbos poreikius. Parengtas metodinis leidinys, aiškiai reglamentuojantis veiksmų eigą, komandos sudarymą, atsakomybes ir bendradarbiavimo formas visose mokymosi pakopose.

Pasiektas rezultatas

2025 m. gimnazijoje parengtas ir taikomas metodinis leidinys „Bendradarbiavimo ir komandinio darbo algoritmas“. Sudarytos tarpdisciplininės komandos (mokytojas (-a), padėjėjas (-a), logopedas (-ė), specialusis pedagogas (-ė), psichologas (-ė), socialinis pedagogas (-ė), PPT atstovas (-ė)), kurios dirba pagal algoritmą. Pagerėjo poreikių identifikavimas: švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis padidėjo nuo 24,6 proc. iki 29,1 proc. Sutrumpėjo mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimo laikas. Švietimo pagalba pradedama teikti po 2 sav., specialioji pedagoginė pagalba, atlikus vertinimą tarnyboje, pradedama teikti po 2–2,5 mėn.

Poveikis

Sustiprėjo specialistų (-čių), mokytojų, administracijos ir tėvų bendradarbiavimas. Vaikai visose pakopose gauna pagalbą greičiau, užtikrinant nuoseklų procesą. Komandinio darbo praktika tapo įprasta mokyklos kultūros dalimi, pagerėjo santykiai bendruomenėje. Pastebimas didesnis įtraukties lygis: pagalbos gavėjų skaičius išaugo, tėvai aktyviau dalyvauja pagalbos specialistų (-čių) teikiamose konsultacijose. Sukurtas modelis užtikrina tęstinumą ir tobulinimą, stiprina įtraukią aplinką.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkiai kilo dėl skirtingų specialistų (-čių) užimtumo, riboto laiko koordinuoti komandos darbą ir bendravimo su tėvais intensyvumo. Pradinėje fazėje dalis mokytojų jautė neaiškumų dėl naujų pareigų bei atsakomybės ribų. Taip pat teko derinti įvairias nuomones, kad algoritmas būtų vienodai priimtinas visai komandai.

Iššūkių įveikimo būdai

Buvo organizuoti vidiniai susitikimai ir mokymai, kurie padėjo išgryninti pareigas ir veiklos logiką. Specialistai (-ės) sutarė dėl bendrų komunikacijos taisyklių. Sukurta aiški struktūra – pagrindinė, konsultacinė ir visa komanda – padėjo išspręsti koordinavimo problemą. Įtraukta administracija ir PPT, kad sprendimai būtų greiti ir nuoseklūs. Reguliarios refleksijos ir atvejų analizės padėjo mažinti neaiškumus ir užtikrinti bendrą veiklos kryptį.

Pamokos be sienų

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Prezidento Kazio Griniaus gimnazija ir
jos Prano Dovydaičio progimnazijos
skyrius**

Dalyviai

**2 mokytojos; 72 mokinės (-iai) (5 kl.);
socialinis partneris (Valstybinių miškų
urėdija)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pastebėta, kad mokinių motyvacija ir gebėjimas taikyti žinias praktikoje mažėja, kai mokymasis apsiriboja tik klasės aplinka. Mokiniai (-ės) turi ribotas galimybes susipažinti su profesijomis ir realiomis gamtos mokslų taikymo situacijomis, todėl buvo siekiama ugdymo turinį priartinti prie realaus gyvenimo, skatinti tarpdisciplininį mokymąsi, ugdyti STEAM kompetencijas ir pažinti mišką, kaip gyvą laboratoriją.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta 14 integruotų „Pamokų miške“, kuriose dalyvavo biologijos, matematikos, technologijų ir dailės mokytojai (-os) kartu su miškininkais (-ėmis). Pamokos vyko Kazlų Rūdos miškuose ir Miškų muziejuje. Mokiniai (-ės) tyrinėjo miško ekosistemą, atliko dirvožemio pH matavimus, skaičiavo medžių aukštį, kūrė vabzdžių namelius iš gamtinių medžiagų, fiksavo augaliją eskizuose. Ugdytos gamtos mokslų, matematinė, inžinerinė, skaitme-

ninė, socialinė ir pilietinė kompetencijos, stiprintas tvarumo suvokimas ir praktinių žinių taikymas realioje aplinkoje.

Pasiektas rezultatas

- Sukurta tvari partnerystė su Valstybinių miškų urėdija, numatyti tęstiniai vizitai.
- Į ugdymo planus įtrauktos integruotos STEAM pamokos, vykdomos kas mėnesį.
- 92 proc. dalyvavusių mokinių apklausoje nurodė, kad „mokytis miške buvo įdomiau nei klasėje“.
- 68 proc. mokinių gebėjo savarankiškai paaiškinti medžių amžiaus nustatymo principus, 75 proc. – įvardyti miško ardus ir juose augančias rūšis.

Pamokos tapo labiau patyriminės, integruotos ir motyvuojančios. Mokytojai (-os) kartu su miškininkais (-ėmis) sukūrė užduočių rinkinį „Miškas – gyvoji laboratorija“, kuris bus taikomas ateityje.

Poveikis

Veikla prisidėjo prie:

- mokinių motyvacijos ir gamtos pažinimo stiprinimo,
- STEAM ir bendrųjų kompetencijų ugdymo,
- bendradarbiavimo su tėvais ir bendruomene plėtros,
- regioniniu mastu sukurto tvaraus bendradarbiavimo modelio, kuris gali būti pritaikytas ir kitose savivaldybėse.

„Pamokose miške geriau įsimenu, nes galiu pati atlikti užduotis.“

Mokinė

„Partnerystės atvėrė naujų ugdymo galimybių ir metodų.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pamokų integravimas į ugdymo planą pareikalavo papildomo planavimo ir dalykų mokytojų suderinimo. Iš kilo logistikos iššūkių dėl mokinių pavėžėjimo ir saugumo miške. Kai kuriems pedagogams (-ėms) tarpdisciplininės veiklos buvo naujovė, reikalavusi daugiau pasiruošimo. Oro sąlygos ir sezoniškumas riboja veiklas, o partnerių koordinavimas su miškininkais (-ėmis) papildomai apsunkino planavimą.

Iššūkių įveikimo būdai

- Įgyvendintos ilgalaikės bendradarbiavimo sutartys su Valstybinių miškų urėdija, numatant konkrečius veiklos periodus.
- Sukurtas tarpdisciplininis mokytojų darbo grafikas ir bendras planavimo šablonas, leidžiantis lengviau integruoti STEAM veiklas į ugdymo procesą.
- Mokytojams (-oms) organizuoti praktiniai kvalifikacijos tobulinimo seminarai apie patyriminį ir integruotą mokymąsi gamtinėje aplinkoje.
- Užtikrintas transporto ir saugumo planas, suderintas su tėvais ir savivaldybe.
- Pasitelkti mokinių refleksijų ir vertinimo žurnalai, leidę fiksuoti rezultatus ir tobulinti metodiką.
- Į veiklą įtraukti tėvai ir bendruomenės savanoriai (-ės), kurie padėjo organizuoti užduotis ir taip sustiprino socialinį ryšį ir paramą projektui.

Naudingos nuorodos

- [Gamtos pažinimas kitaip: mokiniai žinias gilino „Pamokose miške“](#)
 - [Projektas „Pamokos miške“: praktinis mokymasis gamtoje](#)
 - [Integruota pamoka gamtoje: kaip atpažinti ir saugoti miško augmeniją?](#)
 - [Dalyvavimas nacionaliniame miškasodyje „Kad giria žaliuotų“](#)
-

Kėdainių raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Mokyklų tinklaveika sulaužė „uždarų kiemų“ kultūrą. Įsitraukę į bendras veiklas, mokiniai (-ės), pedagogai (-ės), vadovai (-ės) pradėjo bendradarbiauti su kitomis mokyklomis kaip partneriais, o ne konkurentais. Sukurtas rajono masto profesionalų ir mokinių tinklas, veikiantis ir po projekto. Infrastruktūra padėjo išauginti ambicijas – investicijos pagerino sąlygas ir paskatino drąsiau planuoti, kurti naujas programas, kelti aukštesnius tikslus. Įvyko sisteminis pokytis: pedagogai (-ės) iš „pamokos vedėjų“ tapo „mokymosi dizaineriais“, kurie kuria integruotas veiklas, įtraukiančias mokinius (-es), kaip aktyvius kūrėjus.

„TŪM investicijos sustiprino tai, kuo visada tikėjome – kad mūsų mokiniai (-ės) nusipelno geriausio.“

Aušra Čiukienė, Kėdainių rajono savivaldybės Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistė, projekto koordinatore

„Kai mokytojas (-a) turi įrankius ir pasitikėjimą, jis atsiskleidžia kaip kūrėjas. O tada atsiveria ir mokiny – drąsus, smalsus, įsitraukęs.“

Violeta Liutkienė, Kėdainių šviesiosios gimnazijos direktorė

”

„Sustiprėjo ryšiai tarp mokyklų, neformaliojo ugdymo įstaigų, bibliotekų, kultūros ir socialinių partnerių. Tai padidino švietimo sistemos integralumą.“

Gintaras Petrulis, Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos direktorius

”

„Kėdainių rajono savivaldybė sėkmingai įgyvendino TŪM pažangos planą – sustiprino mokyklų lyderystę, įtraukė kultūrinį ir STEAM ugdymą. Sukurta bendradarbiavimo kultūra, pagerinta infrastruktūra – įrengtos įvairių sričių laboratorijos. Sustiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos, įgyvendinant visų keturių sričių programas. Vyko ugdymo veiklos, kurių metu moksleiviai patyrė išskirtines ir įdomias visų keturių sričių programas. Pokyčiai atspindi savivaldybės siekį kurti šiuolaikiškas, kūrybiškas ir įtraukias mokymosi aplinkas.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Jurgita Zigmantė

Kėdainių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos

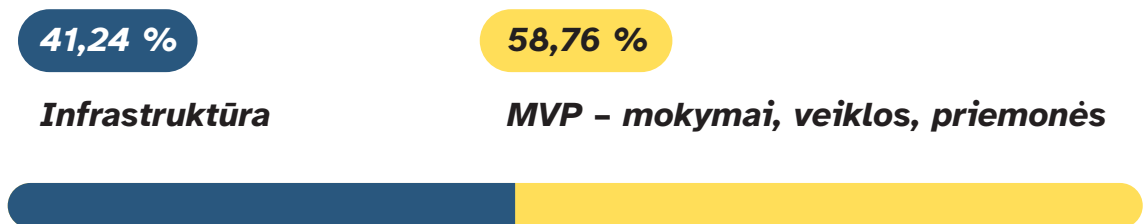
Kėdainių „Atžalyno“ gimnazija,
Kėdainių šviesioji gimnazija,
Kėdainių „Ryto“ progimnazija,
Kėdainių Senamiesčio progimnazija

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius **1 070**

TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius

683

TŪM krepšelis	2 961 021,25 Eur
Infrastruktūra	41,24 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	58,76 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įsigytos skaitmeninių platformų „Eduka klasė“ ir „Spotiself“ licencijos padeda kurti šiuolaikišką, individualizuotą ugdymo procesą. Jos skatina profesinį orientavimą, diferencijuotą mokymąsi ir suteikia įrankius efektyviai stebėti bei analizuoti mokinių pažangą.

Įtraukusis ugdymas

Modernizuotos sporto salės, aikštynai, sensorinės erdvės, individualaus mokymosi kabinetai ir atvirosios skaityklos. Įrengtos aplinkos pritaikytos įvairių poreikių turintiems mokiniams, konsultuojantis su „Spindulio“ mokykla ir sveikatos biuru.

Kultūrinis ugdymas

Atnaujintos bibliotekos-skaityklos, meninės-kūrybinės erdvės, dailės laboratorijos. Vyko bendri projektai su Kėdainių kultūros centru, M. Daukšos viešąja biblioteka ir dailės mokykla – mokyklos tapo kultūros ir kūrybiškumo centrais.

STEAM ugdymas

Įrengtos fizikos ir inžinerijos, chemijos, robotikos, IT, biologijos ir gamtos mokslų laboratorijos Kėdainių „Atžalyno“ ir Kėdainių šviesiojoje gimnazijose. Sukurtos 3D, dirbtinio intelekto ir projektinių veiklų erdvės, bendradarbiauta su VILNIUS TECH, VDU, *Junior Achievement*.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo stažuotėse ir kvalifikacijos programose STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo srityse. Jie įgijo tyrinėjimu grįsto ir tarpdisciplininio mokymo, inovatyvaus vadovavimo, individualaus ir įtraukiojo ugdymo, vizualinio mąstymo bei meno integracijos įgūdžių, stiprindami kūrybiškumą, refleksiją ir kultūrinę kompetenciją.

Lyderystė veikiant

Mokymuose „Švietimo lyderystė“ mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) sustiprino strateginio ir pokyčių valdymo, bendradarbiavimo bei komandinio darbo kompetencijas. Surengta stovykla mokiniams (-ėms) „Lyderių inkubatorius“, kurioje jie ugdė lyderystės, kūrybiškumo ir komunikacijos įgūdžius.

Įtraukusis ugdymas

Įgyvendinti sveikatos ir dailės terapijos užsiėmimai, patyriminės veiklos savęs pažinimui ir emocinei gerovei. Įtraukti įvairių poreikių turintys mokiniai (-ės), stiprinti socialiniai ryšiai ir pasitikėjimas savimi.

Kultūrinis ugdymas

Vykdyti kultūriniai projektai su biblioteka, muziejais ir „Keistuolių teatru“. Mokiniai (-ės) lavino kūrybiškumą, meninę saviraišką ir viešojo kalbėjimo gebėjimus, stiprintas kultūros prieinamumas.

STEAM ugdymas

Įgyvendintos kūrybinės dirbtuvės ir projektai su AB „Lifosa“. Mokiniai (-ės) išbandė STEAM eksperimentus, kūrė inovatyvius sprendimus, jungiančius meną ir mokslą, skatintas tyrinėjimas ir komandinis darbas.

Tinklaveika

Kėdainiuose tinklaveika buvo itin ryški tarp švietimo įstaigų, verslo ir kultūros partnerių. Bendradarbiauta su VILNIUS TECH, VDU, AB „Lifosa“, „Spindulio“ mokykla, Kultūros centru, M. Daukšos biblioteka ir Profesinio rengimo centru. Stiprinti STEAM, įtraukties, kultūrinio ugdymo ir lyderystės ryšiai tarp mokyklų.

3Q sveikatos ugdymo programa

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Kėdainių „Ryto“ progimnazija ir Kėdainių Senamiesčio progimnazija

Dalyviai

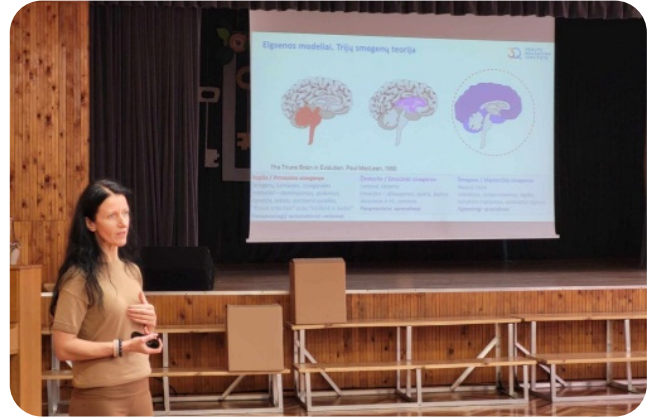
31 mokytoja (-as), 690 mokinių (1–4 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

3Q programa pasirinkta, nes norima sukurti realų teigiamą pokytį vaikų fizinei, psichinei ir socialinei sveikatai bei ugdyti tvarų sveikatos elgesį visam gyvenimui. 3Q metodika sujungia „kūno-proto-aplinkos“ ugdymo sritis, siekiant užkirsti kelią ir spręsti daugiasluoksnes sveikatos problemas per savęs pažinimo turinį ir kasdienę integraciją. Tai asmenybės brandos ir visapusiškos sveikatos ugdymas per savęs pažinimą ir įgūdžių, įpročių formavimą.

Veiklos aprašymas

Pedagogams (-ėms) (dalyvavo 31 dalyvis (-ė)) vyko 3Q programos mokymai (58 akad. val.): teoriniai ir praktiniai užsiėmimai, vykdomos savarankiškos užduotys, dalijamasi veiklų patyriais. Programoje pristatyta metodika ir mokomoji medžiaga, kuria mokytojai (-os) naudosis veddami 3Q sveikatos ugdymo pa-

mokas ir kasdienės pratybas. Programa – 100 proc. skaitmenizuotos 36 savaitinės fizinio ugdymo pamokos ir kasdienės pratybos (3 moduliai: 1–2, 3–4, 5 kl.). Programos metu įgytos fizinės, psichinės ir socialinės sveikatos žinios integruojamos pradinių klasių mokinių ugdomojoje veikloje. Visiems dalyviams buvo nupirktą 3Q metodiką, programos licenciją, mokymai. Programa diegiama 2023–2024, 2024–2025 m. m.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinta beveik 2 mokslo metus trukusi Sveikatingumo ugdymo studijų programa, kurioje dalyvavęs 31 mokytojas (-a) įgijo tiek teorinių, tiek praktinių žinių dėmesingumo, atsipalaidavimo praktikos, emocijų įvaldymo technikos, kuriamosios vaizduotės lavinimo technikos taikymui. Gilintasi į savidrausmės praktikos socialinio sąmoningumo ugdymą, patyčių, agresijos, rizikingo elgesio prevenciją. Programą ypač naudinga taikyti įtraukiajame ugdyme. Psichologinė būseną grindžiama fiziniu aktyvumu, todėl savaitinė 3Q sveikatos ugdymo pamoka integruojama į vieną iš trijų savaitinių fizinio ugdymo pamokų, kasdienės praktikos (ryte – 3 min., po pamokų – 9 min.) integruojamos į kasdienę dienvartę.

Poveikis

1–4 klasių mokiniams (-ėms) viena fizinio ugdymo pamoka per savaitę skiriama 3Q sveikatos ugdymo programai įgyvendinti. 3Q programos metu mokiniai (-ės) mokosi lankstumo, ištvermės, emocijų valdymo technikos, dėmesingumo ir atsipalaidavimo pratimų. 3Q sveikatos

„3Q programos metu mokiniai (-ės) mokosi lankstumo, ištvermės, emocijų valdymo technikos, dėmesingumo ir atsipalaidavimo pratimų. Dauguma klasės mokinių jau išmoko atsipalaiduoti, tapo lankstesni. Pamokos metu nepatiria neigiamų emocijų. Išmoko save įsivertinti: kas aš esu? Koks aš esu? Ko aš siekiu?“

„Paprasta dirbti pagal 3Q metodiką, nes turinys yra skaitmenizuotas. Pamokos kuria teigiamą pokytį vaikų fizinei, psichinei ir socialinei sveikatai. Per praktiką vaikai mokosi dėmesingo atsipalaidavimo, susikaupimo, susikoncentravimo į savo kūną, lavina kuriamąją vaizduotę.“

ugdymas – gyvenimo įgūdžių programos dalis. Iš mokytojų apklausos duomenų matyti, kad pamokos kuria teigiamą pokytį vaikų fizinei, psichinei ir socialinei sveikatai, veiklos ir metodai pritaikyti pagal kiekvieno mokinio poreikius, gebėjimus ir interesus.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokytojai (-os) dalyvauja didelės apimties mokymuose, kurie apima ne tik teoriją, bet ir praktines užduotis, refleksijas, grįžtamojo ryšio sesijas. Mokymai dažnai vyksta ne darbo metu, t. y. po pamokų. Mokytojams (-oms) lieka mažiau laiko pasiruošti pamokoms, bendrauti su mokiniais (-ėmis) ar analizuoti jų pažangą.

Iššūkių įveikimo būdai

Sudarytas ne toks intensyvus mokymų grafikas, mokymų laikas derinamas su dalyviais (-ėmis).

Naudingos nuorodos

- [Praktinis patyrimas: 3Q sveikatos ugdymo programos susitikimo akimirkos](#)
- [1–4 kl. fizinio ugdymo pamokose diegiama 3Q sveikatos ugdymo programa](#)
- [3Q sveikatos ugdymo programos pristatymas ir praktinės veiklos](#)
- [Mokymai su lektore Vaiva Baltramiejūnaite-Čepaite](#)

Dailės terapijos ir savęs pažinimo dienos stovykla

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Kėdainių „Atžalyno“ ir Kėdainių šviesioji gimnazijos, Kėdainių „Ryto“ ir Kėdainių Senamiesčio progimnazijos

Dalyviai

8 mokytojai (-os),
3 švietimo pagalbos specialistai (-ės),
40 mokinių (3–5 ir 9–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Stovykla organizuota siekiant plėtoti sąlygas mokinių užimtumui ne pamokų metu. Įtraukiojo ugdymo idėja organizatorius (-es) skatino į stovyklos veiklas įtraukti ir specialiųjų poreikių turinčius vaikus, kuriems sunkiau sekasi užmegzti ir išlaikyti draugiškus santykius su bendraamžiais (-ėmis). Stovykloje organizuoti dailės terapijos užsiėmimai, savęs pažinimo veiklos padėjo mokiniams (-ėms) spręsti bendravimo problemas, ugdė savivertę. Dalyviai (-ės) suprato, kad menas – tai universali kalba, padedanti suprasti pasaulį ir save.

Veiklos aprašymas

Organizuodama stovyklą, Kėdainių Senamiesčio progimnazija bendradarbiavo su Kėdainių dailės mokykla. Bendraamžiai (-ės) – raktas į sėkmingą įtraukujį ugdymą: keturių rajono ugdymo įstaigų mokiniai (-ės) buvo suskirstyti į dvi grupes po 20 mokinių. Rudens atostogų metu mokytojai (-os) savanoriai (-ės) vedė veiklas dviejose ugdymo įstaigose. Socialinis partneris – Kėdainių dailės mokykla – vykdė dailės terapijos ir dailės saviraiškos edukacijas „Keramikos abėcėlė“, „Spalvoti paveikslėliai“, „Grafikos įdomybės“, „Tekstilinio maišelio dekoravimas mišria technika“. Senamiesčio progimnazijoje vyko savęs ir savo jausmų pažinimo veiklos, tokios kaip „Streso įveikimas“, „Bendradarbiavimo įgūdžių ugdymas“, „Tikslų siekimas“, „Kartu tikrai galime“. Stovykloje organizuotos

kūrybinės, savęs ir kitų stovyklos dalyvių pažinimo veiklos suteikė galimybę vaikams sukurti glaudesnį ryšį su kitais dalyviais (-ėmis), mokytis bendradarbiauti, bendrauti, priimti ir gerbti kitų nuomones bei tikslus.

Pasiektas rezultatas

Stovykloje vaikai ugdė emocinį intelektą ir įgijo socialinių įgūdžių, kurie pravers gyvenime. Dailės terapijos užsiėmimai padėjo vaikams labiau pažinti save, suprasti kitus žmones. Piešdami, tapydami, lipdydami ar naudodami kitus meno terapijos būdus, jie galėjo atsipalaiduoti, išreikšti savo jausmus. Vaikus džiugino nuoširdžiai pačių kurti darbai. Kėdainių Senamiesčio progimnazijai ir socialiniam partneriui – Kėdainių dailės mokyklai – stovykla buvo sėkminga įtraukiojo ugdymo patirtis.

„Man labai patiko, buvo linksma. Aš norėčiau pakartoti dar kartą.“

Mokinys

„Visą savaitę šioje stovykloje buvo labai gera. Jeigu dar kartą vyktų, tai eičiau.“

Mokinė

„Ši stovykla man labai patiko. Buvo smagu, susiradau daug draugų ir smagiai praleidau laiką. Manau, šią stovyklą turėtų lankyti ir kiti vaikai. Išmokau lipdyti iš molio ir daug kitų dalykų.“

Mokinė

Poveikis

Stovykloje organizuotos veiklos – tai įgytos kompetencijos, nauji draugai ir draugės, džiugios emocijos. Atlikta dalyvių apklausa parodė, kad vaikų savijautos bei noro dalyvauti veiklose lygio rodikliai pagerėjo. Stovyklos pradžioje dalyviams (-ėms) buvo nedraugu, vėliau tai tapo smagia patirtimi, kuri padėjo augti ir atrasti naujų draugių, draugų. Vaikai lavino socialinius įgūdžius – mokėsi viešai kalbėti, klausytis kitų, įsitraukti į bendras veiklas. Stovykloje buvo ugdomi komandinio darbo įgūdžiai, tolerancija ir empatija. Vaikai stiprino ir pasitikėjimą savimi. Kėdainių Senamiesčio progimnazijos bendruomenei šios stovyklos organizavimas – tai galimybė tobulėti ir plėtoti bendradarbiavimą su socialiniais partneriais.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Stovyklos programos veiklos planavimas ir organizavimas vyko pakankamai sklandžiai. Didžiausias iššūkis organizatoriams (-ėms) ir mokytojams (-oms) buvo mokinių įsitraukimas, dalyvaujant stovyklos veiklose. Nauja socialinė aplinka, skirtinga patirtis ir interesai, įvairūs charakteriai, komandinio darbo sunkumai, baimė būti nepriimtam (-ai) – su tokiais iššūkiais susidūrė vaikai naujai suburtose stovyklos grupėse.

Iššūkių įveikimo būdai

Kėdainių Senamiesčio progimnazijos bei Kėdainių dailės mokyklos administracijos ir mokytojų profesionalus požiūris į rengiamą penkių dienų stovyklos programą padėjo išspręsti numatytus iššūkius. Rengdamiesi stovyklai, Kėdainių Senamiesčio progimnazijos pedagogai (-ės) dalyvavo dailės terapijos, lyderystės, įtraukiojo ugdymo mokymuose ir pasinaudojo įgyta patirtimi. Padėjo ir atvirumas naujoms patirtims – stovykla tapo saugia erdve išbandyti save tiek mokytojams (-oms), tiek mokiniams (-ėms).

Naudingos nuorodos

- [Gerosios praktikos sklaida Kėdainių rajone](#)

Klaipėdos raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM projekto veiklos įgyvendintos 100 proc., pasiekti numatyti pasirenkamieji rodikliai. Projekto gimnazijose atnaujinta infrastruktūra, pastatytas mokslo paskirties priestatas, įsteigtos modernios erdvės, įsigyta įranga ir priemonės, patobulintos pedagogų profesinės kompetencijos suteikė impulsą inovatyvioms veikloms, tinklaveikai. STEAM, kultūrinis ugdymas padėjo atsiskleisti mokinių kūrybiškumui ir gebėjimams šiuolaikiniame kontekste. Įtrauktis tapo kertine veiklą ašimi, skatinančia kurti draugišką ir saugią ugdymo aplinką kiekvienam vaikui. Sukurta pridėtinė vertė sustiprino ugdymo(si) kokybę per dalykinę ir emocinę brandą, kūrybišką mąstymą, lyderystę veikiant kartu.

„Džiaugiamės kryptingais ir duomenimis grįstais ugdymo(si) pokyčiais. Šie pokyčiai prisidėjo prie išskirtinio savivaldybės švietimo identiteto formavimo: ne tik siekėme kiekybinės pažangos, bet ir vertybinės lyderystės, kuri grindžiama refleksija, bendradarbiavimu ir mokinio augimu. Tarpinstitucinis ryšys, tinklaveika ir socialinių partnerių įtraukimas sustiprino rajono švietimo savitumą kaip atviro, nuoseklaus ir tvaraus ugdymo pavyzdį.“

Klaipėdos rajono savivaldybės
administracijos Švietimo ir
sporto skyriaus specialistė,
TŪM I projekto koordinatore
Nijolė Gottlibienė

”

„Klaipėdos rajono savivaldybės TŪM projekto komanda – puikus pavyzdys, kaip vos per kelerius metus susitelkusi ir profesionali švietimo bendruomenė gali pasiekti reikšmingų pokyčių. Jie nuosekliai siekė tikslų, taikydami veiksmingus įrankius, padėjusius mokiniams (-ėms) geriau pažinti save, kelti asmeninius ir mokymosi tikslus, skatinti kūrybiškumą, taip pat diegdami skaitmeninę, personalizuoto mokymosi platformą, prisidėjusią prie reikšmingo mokinių pasiekimų gerėjimo visos savivaldybės mastu.“

STEAM srities ekspertė
Jurga Ilčiukė

Klaipėdos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazija, Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazija, Klaipėdos r. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 067
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 601
TŪM krepšelis	2 929 599,99 Eur
Infrastruktūra	63,24 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	36,76 proc.

63,24 %

Infrastruktūra

36,76 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Atnaujintos informacinio centro ir kūrybinio mąstymo erdvės, užtikrinant jų prieinamumą visiems bendruomenės nariams (-ėms) ir pritaikant jas įvairioms ugdymo veikloms. Šios erdvės tapo daugiafunkcėmis – jose vyksta pamokos, kultūriniai renginiai, konferencijos, parodos bei tinkla-veikos veiklos su kitomis rajono mokyklomis ir socialiniais partneriais.

Įtraukusis ugdymas

Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos infrastruktūra papildyta nauju priestatu, suprojektuotu ir įrengtu vadovaujantis universalaus dizaino principais. Taip pat mokyklose atnaujintos įtraukiamam ugdymui skirtos erdvės, įsigytos sensorinės, relaksacijos, lavinamosios priemonės. Naujos priemonės diegtos kartu tobulinant pedagogų (-ių) ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) kompetencijas, todėl sudarytos geresnės sąlygos atliepti mokinių sensorinius poreikius, stiprinti savireguliacijos įgūdžius ir užtikrinti kokybišką švietimo pagalbą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūriniam ugdymui sukurta stipri infrastruktūra Gargždų „Vaivorykštės“, Priekulės Ievos Simonaitytės ir Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijose: menų, muzikos, draminio ugdymo studijos, aktų salė, pažintinis Ievos Simonaitytės takas. Erdvės leidžia integruoti kultūrą į ugdymą.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra iš esmės sustiprinta Gargždų „Vaivorykštės“, Priekulės Ievos Simonaitytės ir Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijose: įrengtos robotikos, fizikos ir chemijos, IT bei gamtos mokslų laboratorijos, lauko eksperimentų kupolas. Sukurtos sąlygos patyriminiam, projektiniam ir tarpdalykiniam mokymuisi.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Sukurta kryptinga, daugiasluoksnė mokytojų ir vadovų (-ių) kvalifikacijos kėlimo sistema, stiprinanti lyderystės, mentorystės ir praktines kompetencijas. Tiksliniai mokymai, mentorystės diegimas, lyderystės stovyklos pagal PERMA modelį, tarptautinės stažuotės ir patirties sklaida užtikrina profesinį augimą bei kvalifikacijos sąsają su realia mokyklos praktika.

Lyderystė veikiant

Lyderystė veikiant atsiskleidė ugdymą papildant meninėmis ir patyriminėmis veiklomis, skatinančiomis mokinių saviraišką, toleranciją ir įtrauktį, bendradarbiaujant su kultūros, mokslo ir NVO partneriais. Stiprintas mokinių ir pedagogų (-ių) medijų bei skaitmeninis raštingumas, o kūrybinės dirbtuvės, festivaliai ir konferencijos skatino patyriminį mokymąsi ir tinklaveiką. Koordinatoriaus pareigybė užtikrina veiklų kryptingumą ir tvarumą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas stiprintas įgyvendinant visos dienos mokyklą „Aš galiu“ ir papildant ugdymą formaliojo bei neformaliojo švietimo veiklomis. Aktyviai taikytas Mokinio asmeninės ūgties dienoraštis skatino savistabą, tikslų kėlimą ir refleksiją. Atlikti socialinių emocinių kompetencijų tyrimai, stiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos diegiant universalaus dizaino mokymuisi ir kitas įtraukties metodikas.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per ilgalaikes kūrybines laboratorijas, plenerus, teatrines ir muzikos studijas, „Time Travel“ metodiką. Priekulės Ievos Simonaitytės, Gargždų „Vaivorykštės“ ir Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijose kultūra integruota į dalykines pamokas ir bendruomenės gyvenimą.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas stipriausiai plėtotas Gargždų „Vaivorykštės“, Priekulės Ievos Simonaitytės ir Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijose per „Ateities inžinerijos“ veiklas su VILNIUS TECH, mokslines konferencijas, forumus ir projektinius darbus. Įtraukti mokiniai ir mokytojai, taikytas patyriminis, tyrimais grįstas mokymas. STEAM koordinatoriaus pareigybės ir laborantų etatų steigimas užtikrina sistemingą STEAM veiklų planavimą, įgyvendinimą ir laboratorijų įveiklinimą.

Tinklaveika

Klaipėdos rajono savivaldybėje tinklaveika buvo sisteminė ir apėmė visas ugdymo sritis. Stipriausia ji STEAM, kultūrinio ugdymo ir įtraukiojo ugdymo srityse. Gargždų „Vaivorykštės“, Priekulės Ievos Simonaitytės ir Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos veikė kaip centrai, kurie atvėrė infrastruktūrą, veiklas bei kompetencijas kitoms rajono mokykloms ir kultūros, mokslo partneriams.

Asmeninės ūgties dienoraštis kaip mokinio savivaldaus ir personalizuoto mokymosi įrankis

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Priekulės Ievos Simonaitytės,
Veiviržėnų Jurgio Šaulio,
„Vaivorykštės“ gimnazijos**

Dalyviai

**28 klasių vadovai (-ės);
617 mokinių (5–7 kl. ir 9–10 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokinio asmeninės ūgties dienoraštis (toliau – Dienoraštis) buvo pasirinktas spręsti problemai, susijusiai su mokinio savęs pažinimu, asmeniniu tobulėjimu, mokymosi planavimu ir refleksija, profesinio kelio planavimu. Jis atsirado kaip atsakas į poreikį stiprinti mokinių gebėjimą sąmoningai stebėti savo pažangą, kelti asmeninius tikslus, reflektuoti mokymosi patirtį, įsivertinti savo kompetencijas (ypač bendrąsias – atsakomybę, smalsumą, kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir kt.).

Veiklos aprašymas

Įsigytas Mokinio asmeninės ūgties dienoraštis – savęs pažinimo ir karjeros planavimo priemonė. Tai prasminga priemonė, padedanti mokiniui geriau pažinti save, kelti asmeninius tikslus ir planuoti ateitį. Padedami klasių vadovų ir tėvų, mokiniai (-ės) planuoja savo tikslus, reflektuoja pasiekimus, sunkumus, ugdo atsakomybę ir motyvaciją. Stebėdami pažangą bei patirdami sėkmę, jie aktyviau mokosi ir įsitraukia į veiklas. Dėkingumo pratimai stiprina emocinį sąmoningumą. Užduotys moko atpažinti emocijas, suprasti jų įtaką akademiniams rezultatams. Dienoraštyje atliekami asmeninių savybių ir gebėjimų testai, planuojamas karjeros kelias, padedantis mokiniui atrasti save ir sąmoningai kurti ateitį.

Pasiektas rezultatas

Veikloje iš viso dalyvavo 670 mokinių, iš kurių nuosekliai dalyvavo ir pildė dienoraštį 648 (97 %), o nenuosekliai pildė arba nebaigė proceso 22 mokiniai (-ės) (3 %). Klasių vadovai (-ės) dalyvavo mokymuose, kuriuose išsamiai susipažino su priemonės taikymu, o tai užtikrino jos nuoseklų diegimą. Mokinių pildomi dienoraščiai buvo aptariami klasės valandėlių, etikos, gyvenimo įgūdžių pamokų metu. Pastebėta, kad didžioji dauguma mokinių gebėjo savarankiškai kelti mokymosi tikslus, juos reflektuoti ir vertinti savo pažangą vertybinėje, akademinėje bei socialinėje ir emocinėje ūgties srityse.

Poveikis

Mokymosi procesas tapo labiau personalizuotas. Mokiniai (-ės) pamažu pradėjo mokytis ne „dėl pažymio“, o dėl supratimo ir augimo. Mokytojas (-a) tapo ne tik žinių teikėju, bet ir mokinį lydinčiu augimo partneriu (-e), padedančiu formuluoti tikslus ir palaikyti emocinį ryšį. Dienoraščio refleksijos tapo vertingu signalu apie mokinio (-ės) emocinę savijautą, motyvaciją, išgyvenimus, ypač tiems, kurie linkę tylėti. Akademinėje srityje 398 mokiniai (-ės) pagerino pažymius po pirmojo trimestro. Taip pat gerėjo mikroklimatas, stiprėjo bendruomeniškumas ir savanoriška veikla. 75 proc. respondentų (klasių vadovų (-ių)) įvertino karjeros plano įtaką, kaip teigiamą ugdymui, pabrėždami savęs pažinimo, planavimo ir atsakomybės svarbą. Nuo 2025 m. planuojama plėsti šią praktiką I–II klasėse.

„Per emocijų pažinimą grindžiamas kelias į savęs pažinimą ir augimą.“

Klasės vadovė Viktorija

„Mokiniai (-ės) auga pažindami save per psichologinį ir lyderystės kelią Dienoraštyje, atlikdami įvairiausias veiklas, susijusias su pilietiškumo žygiais ir savanoryste.“

Socialinė pedagogė Laima ir mokytoja Aušra

„Savanorystė yra labai svarbi veikla, ugdant savo asmenybę ir mokantis bendruomeniškumo.“

Mokinės Evita ir Saulė

„Dienoraštis leidžia ir vaikui, ir suaugusiajam stabtelėti tame skubančiame pasaulyje, įsiklausyti į save ir skatinti savo augimą, keliant sau nuolatinius tikslus ir planuojant jų siekimą. Dienoraštis – asmeninis kompasas kiekvieno ūgčiai, paremtai stipriais vertybiniais pamatais.“

Mokytoja Aurelija

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Dienoraštyje mokiniai (-ės) dalydavosi asmeniniais išgyvenimais ar sunkumais, todėl kilo klausimų, kaip užtikrinti konfidencialumą ir kaip reaguoti, kai atsiranda jautri informacija. Todėl buvo svarbu sukurti pasitikėjimo aplinką, kurioje aiškiai įvardyta, kas skaito refleksijas, kada kreipiamasi pagalbos ir kur mokinys jaučiasi išgirstas, bet ne vertinamas. Pradžioje kai kurių klasių vadovai nevienodai aktyviai įtraukė Dienoraštį į ugdymo procesą: vienos klasėse tai tapo kasdienybe, kitur – tik atsitiktiniu įrankiu. Dėl to mokinių patirtys skyrėsi, o kai kurie nesuprato, kodėl vienur refleksija svarbi, o kitur – ne.

Iššūkių įveikimo būdai

Buvo svarbu susitarti mokyklos lygmeniu – aiškiai apibrėžti, kaip ir kada Dienoraštis naudojamas, kad jis būtų integralus, o ne atsitiktinis įrankis. Dienoraštis skatina asmeninį santykį su mokymusi, todėl kiekvieno mokinio kelias yra unikalus.

Naudingos nuorodos

- [Mokinio asmeninės ūgties dienoraštis ir jo įveiklinimas](#)
- [„Tūkstantmečio mokyklų“ programa: kaip mokyklų bendruomenėse puoselėjama psichikos sveikata?](#)

Personalizuoto mokymo(si) platforma – kasdienis įrankis pažangos stebėsenai ir aukštesniems mokinių rezultatams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**„Vaivorykštės“, Veiviržėnų Jurgio
Šaulio ir Priekulės Ievos Simonaitytės
gimnazijos**

Dalyviai

**15 mokytojų;
apie 765 mokiniai (-ės) (9–10 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Susidurta su rimtais iššūkiais: dalies mokinių motyvacijos stoka, mokymo(si) spragos, nevienodi gebėjimų lygiai ir žemi matematikos rezultatai (2022 m. PUPP – net 19,9 proc. dešimtokų surinko tik 6–10 balų). Ugdymo procese trūko priemonių, leidžiančių personalizuoti mokymą(si) ir kryptingai sekti pažangą.

Įgyvendinant TŪM programą, pasirinkta diegti inovatyvią platformą, kuri tapo kasdieniu įrankiu nuosekliai gerinti mokinių matematikos pasiekimus ir taikyti duomenimis grįstą mokymą(si).

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės) sistemingai dirbo su elicejus.lt platforma: atliko užduotis, įsivertino pasiekimus, grįžo prie neišmuktų temų. Mokytojai (-os) analizavo duomenis, bendravo su platformos kūrėjais, dalyvavo mokymuose. Vyko aptarimai, patirties sklaida ir refleksija. Apklausos atskleidė platformos poveikį mokinių pasiekimams ir tobulinimo galimybes.

Pasiektas rezultatas

Platforma tapo neatsiejama ugdymo proceso dalimi – apie 100 proc. I–II klasių mokinių aktyviai įsitraukė į personalizuotą mokymąsi. 2025 m. matematikos PUPP 6–10 balų rezultatus pasiekė 56,1 proc. mokinių, 2024 m. – 38,57 proc., o 2022 m. – vos 19,9 proc. Pastebimas nuoseklus ir reikšmingas augimas rodo, kad taikytas metodas atliepė mokinių poreikius. Pvz., „Vaivorykštės“ gimnazijoje I klasių mokinių pažanga siekė 50,92 proc., II klasių – 44,87 proc. Mokiniai (-ės) aktyviau gilino žinias, grįžo prie nesuprastų temų, savarankiškai sprendė uždavinius, mokytojai (-os) galėjo stebėti pažangą realiu laiku ir ją kryptingai gerinti.

Poveikis

Sustiprėjo mokinių savarankiškumas, atsakomybė, o ugdymas tapo labiau personalizuotas. Tikslingas grįžtamasis ryšys padėjo suprasti pažangą. Įsitvirtino nuolatinio tobulėjimo kultūra, inovacijos tapo kasdienybe. Platforma ypač padėjo mokiniams (-ėms), turintiems spragų – jie galėjo kartoti temas, spręsti užduotis individualiai. Mokytojai (-os) stebėjo pažangą realiu laiku, mokiniai (-ės) įsivertino, kėlė tikslus ir jų siekė. Jie aktyviau įsitraukė, jautėsi motyvuoti ir įgalinti.

„Pamačiau, kad matematika gali būti ne tik sunkus dalykas, bet ir savęs pažinimo kelias.“

Mokinė Judita, Id

„Yra įvairių užduočių, kurios padeda pasiruošti atsiskaitymams ir kompensuoti praleistas pamokas.“

Mokinys Romanas, Ig

„Elicėjus.lt padeda mokytis matematikos ir gilinti žinias, nes yra daug temų, įvairių užduočių ir paaškinimų.“

Mokinys Julius, IIa

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iš pradžių kai kuriems mokiniams (-ėms) buvo sunku perprasti savarankiško darbo principus, trūko įgūdžių planuoti laiką ir tinkamai reaguoti į grįžtamąjį ryšį. Ne visi mokytojai (-os) iš karto jautėsi užtikrintai, naudodami platformą ir interpretuodami mokinių pažangos duomenis. Tik pamažu pavyko įtraukti visus mokinius (-es) – jų įsitraukimo lygis svyravo nuo 66 iki 100 proc. Kilę techniniai klausimai ar grįžtamojo ryšio analizės iššūkiai reikalavo papildomo pasirengimo, individualių konsultacijų ir nuolatinio kolegialaus bendradarbiavimo.

Iššūkių įveikimo būdai

Organizuoti tiksliniai mokymai mokytojams (-oms), individualios konsultacijos ir praktiniai susitikimai padėjo įveikti pradinis neapibrėžtumus. Grįžtamojo ryšio analizė leido tiksliau suprasti mokinių poreikius, o glaudus bendradarbiavimas su platformos kūrėjais užtikrino reikalingus patobulinimus. Mokiniai (-ės) pamažu mokėsi planuoti laiką, naudotis platformos funkcijomis ir sistemingai grįžti prie neišmuktų temų. Gimnazijose suburtos mokytojų darbo grupės skatino kolegialų mokymąsi, reflektavo ugdymo patirtis ir dalijosi praktiniais sprendimais, kurie ilgainiui tapo sisteminio tobulinimo pagrindu.

Mokslinis ir praktinis forumas „Tyrėjų valanda“ – mokinių ugdymas ateities karjerai

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Klaipėdos r. Ketvergių, Vėžaičių,
Endriejavo ir Dituvos Aleksandro
Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos**

Dalyviai

**16 mokytojų; 100 mokinių
(1–10 (I–II) kl.); veiklos partneris**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pagrindinė problema – nepakankama mokinių motyvacija ir domėjimasis STEAM dalykų pamokomis bei ateities karjera šioje srityje. TŪM I projekto metu nuspręsta įtraukti daugiau praktinių ir kūrybinių užduočių, eksperimentų, kurie leistų mokiniams (-ėms) pamatyti tiesioginę teorijos naudą realiame gyvenime. Veiklose dalyvavo mokslo atstovai, kurie dalijosi savo patirtimi, pavyzdžiais ir pademonstravo, kaip STEAM žinios pritaikomos realiose profesijose.

Veiklos aprašymas

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijoje organizuotas STEAM mokslinis ir praktinis forumas „Tyrėjų valanda“. Dr. Donatas Lukšys, veddamas atvirą veiklą „Medicinos inžinieriai: kas jie tokie?“, į patyriminę praktiką įtraukė dalyvavusių mokyklų mokinių komandas. Renginio dalyviai (-ės) dalijosi patirtimi, gilino žinias biomedicinos inžinerijos, chemijos, aplinkos tyrimų srityse, atliko bandymus, kūrė projektus, susipažino su naujai atsiveriančiomis karjeros galimybėmis.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatai buvo įvairiapusiai. Mokiniai (-ės) įgijo žinių ir praktinės patirties STEAM srityse: nuo biologinių signalų matavimo, cheminės analizės, fizikos eksperimentų iki 3D spausdinimo ir lazerinio graviravimo. Jie klausėsi paskaitų, dalyvavo patyriminėse veiklose, bandymuose ir tobulino pažinimo, kūrybiškumo, skaitmeninę, socialinę ir komunikavimo kompetencijas. Galutiniai produktai: pristatyti moksliniai-praktiniai darbai (ekologija, gamtos reiškiniai, eksperimentai), kūrybiniai gaminiai (vonios burbulai, logotipais puošti maišeliai, graviruoti pieštukai). Patyriminis pažinimas leido mokiniams (-ėms) išbandyti tyrėjo, kūrėjo, pranešėjo vaidmenis. Vykdyta tinklaveika ir pristatyti darbai Gargždų „Vaivorykštės“, Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“, Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijose. Mokiniai dalyvavo VILNIUS TECH „Ateities inžinerija“ 8-ojo sezono veiklose ir pristatė darbus.

Poveikis

Forumą „Tyrėjų valanda“ lydėjo aktyvus, patyriminis mokymasis – mokiniai (-ės) ne tik klausėsi, bet ir dalyvavo tyrimuose, eksperimentuose, kūrė, diskutavo. Tokie metodai padėjo geriau suprasti sudėtingas sąvokas, skatino smalsumą, kūrybiškumą, kritinį mąstymą. Veiklos ugdė pasitikėjimą savimi, atsakomybę, bendradarbiavimą komandoje, stiprino ryšius tarp mokyklų ir su VILNIUS TECH. Įvyko pokyčiai: mokiniai (-ės) pamatė, kad mokslas gali būti kūrybiškas ir įdomus, padidėjo susidomėjimas STEAM, paskatinta mokytis per tyrimą ir diskusiją, sustiprėjo bendruomeniškumas bei karjeros orientacija.

„Buvo smagu, kad galėjome patys tyrinėti, kurti ir pristatyti savo darbus. Supratau, kad mokslas gali būti įdomus ir kūrybiškas.“

Mokinė Amelija

„Man patiko, kad galėjome ne tik klausytis, bet ir patys išbandyti įvairius bandymus. Tai tikrai įkvėpė labiau domėtis STEAM dalykais.“

Mokinys Skirmantas

„Didžiausias džiaugsmas buvo matyti mokinius (-es), kurie su entuziazmu įsitraukė į veiklas, tyrinėjo, kūrė ir drąsiai ėmėsi iššūkių.“

Mokytoja Diana

„Šis forumas parodė, kad net jaunesni mokiniai (-ės), gavę erdvės ir padrąsinimą, gali puikiai pristatyti savo tyrimus ar projektus.“

Mokytoja Aušra

Ateities vizija

Įkurti gimnazijoje STEAM klubą, įsitraukti į tarptautinį STEAM tinklą, tapti STEAM mokykla ir bendradarbiauti su Tauragės STEAM centru.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Organizuojant forumą „Tyrėjų valanda“, susidurta su keliais iššūkiais. Logistiniai – reikėjo suderinti laiką, kabinetus, mokinių srautus ir svečių atvykimą, todėl būtinas tikslus koordinavimas ir nuolatinė komunikacija. Techniniai – dalis veiklų reikalavo specialios įrangos (biologinių signalų matuokliai, 3D spausdintuvas, lazeris), tad rūpintasi jų paruošimu ir saugumu. Pasiskirstymas pagal veiklas parodė poreikį ateityje atlikti išankstinę registraciją. Laiko planavimas taip pat kėlė iššūkių – kai kurios veiklos užtruko ilgiau, tad prireikė lankstumo, koreguojant dienotvarkę.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilus iššūkiams, reaguota lanksčiai ir komandiškai. Logistiniai klausimai spęsti detaliai planuojant: sudaryta programa, paskirstyti kabinetai, aptartos galimos rizikos, užtikrinta nuolatinė komunikacija tarp mokytojų. Techninius nesklaidumus padėjo spęsti kolegos (-ės), įranga buvo išbandyta iš anksto, numatyti atsarginiai variantai. Netolygus mokinių pasiskirstymas spęstas taikant lankstų organizavimą – sudaryta galimybė dalyvauti keliose veiklose, o ateityje planuojama taikyti išankstinę registraciją. Laiko planavimas koreguotas vietoje, dalyviai (-ės) informuoti. Grįžtamasis ryšys surinktas refleksijų metu ir per rašytinius atsiliepimus, kurie bus analizuojami ir į tai bus atsižvelgta organizuojant tokio tipo renginius ateityje.

Naudingos nuorodos

- TŪM STEAM mokslinis-praktinis forumas „TYRĖJŲ VALANDA“
 - TŪM STEAM moksliniame-praktiniame forume „TYRĖJŲ VALANDA“ sukurti darbai
-

Kretingos raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Kretingos miesto mokyklose įkurti 3 centrai: STEAM gamtos mokslų centras, tarpdisciplininio meno centras „Dagys“ ir STEAM informatinio mąstymo centras „IMU“. Juose plėtojamas savitas, rajono pedagogų pradėtas kurti ir toliau vystomas integruotas ugdymo turinys. Centrais ir įkurta Gabių mokinių akademija naudojasi visi rajono mokiniai (-ės). Savivaldybės tinklaveikos modelio įgyvendinimas sustiprino mokinių motyvaciją ir įsitraukimą – ugdymas tapo patirtinis, grįstas kūrybinėmis praktikomis ir tarpdisciplininėmis sąsajomis. Matematikos pasiekimai pagerėjo 10,5 proc., lietuvių kalbos ir literatūros – 16 proc., integruotų pamokų skaičius išaugo 15 proc., sudarytos galimybės visas praktines pamokas atlikti įrengtose laboratorijose.

„Įvyko kultūrinis proveržis – pamokos, vykusios netradicinėse erdvėse kartu su profesionalais (-ėmis), leido pajusti, kad mokykla gali būti atvira visam pasauliui. Viena ypatingiausių akimirų – skulptūros, įkvėptos A. Mončio kūrybos, pastatymas. Kurdami skulptūrą, mokiniai (-ės) atrado A. Mončį, taip susiedami praeitį su dabartimi ir ateitimi. Tai ne tik meno kūrinys – tai mūsų bendruomenės sielos dalis.“

Edvinas, Kretingos r.
Darbėnų gimnazijos mokinys

”

„Kretingos savivaldybė įgyvendino visus TŪM tikslus – įkūrė gamtos mokslų, meno ir informatinio mąstymo centrus, kuriais naudojasi visi rajono mokiniai (-ės). Sustiprintas savivaldybės mokyklų bendradarbiavimas, ugdymas tapo kūrybiškas ir patirtinis. Daug dėmesio buvo skirta STEAM ir kultūrinio ugdymo sričiai, įrengtos sensorinės erdvės ir laboratorijos mokyklose sukūrė sąlygas šiuolaikiškam, įtraukiančiam mokymuisi.“

Įtraukiojo ugdymo ekspertė
Lina Garbenčiūtė

Kretingos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija, Kretingos r. Darbėnų gimnazija, Kretingos r. Salantų gimnazija, Kretingos r. Vydmantų gimnazija, Kretingos Marijono Daujoto progimnazija, Kretingos Simono Daukanto progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	3 388
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	3 102
TŪM krepšelis	2 859 460,34 Eur
Infrastruktūra	34,34 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	65,66 proc.

34,34 %

Infrastruktūra

65,66 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įrengtos radijo ir karjeros ugdymo studijos sustiprino ugdymo infrastruktūrą ir sudarė sąlygas lyderystei, saviraiškai bei tarpdisciplininiam mokymuisi. Radijo studija leidžia integruoti kalbos, medijų ir technologijų ugdymą, ugdant viešojo kalbėjimo ir bendradarbiavimo kompetencijas. Karjeros ugdymo studija skatina sąmoningą sprendimų priėmimą, iniciatyvumą ir kryptingą mokymosi bei karjeros planavimą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sustiprintas įrengus sensorinius kambarius, modernizavus švietimo pagalbos specialistų kabinetus, sporto sales ir bendrąsias erdves.

Kultūrinis ugdymas

Kultūriniam ugdymui sukurta išskirtinė infrastruktūra: Menų centras, keramikos, fotografijos studijos, modernizuotos bibliotekos ir menų kabinetai. Kretingos Simono Daukanto progimnazijoje įvykę esminiai pokyčiai sudarė sąlygas kultūrinį ugdymą integruoti į formalųjį ugdymą.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra reikšmingai sustiprinta: įrengtos gamtos mokslų, fizikos ir robotikos laboratorijos, STEAM centras „IMU“, lauko klasės ir eksperimentinis ūkis. Esminiai pokyčiai įvyko Kretingos r. Darbėnų, Salantų, Vydmantų gimnazijose ir Kretingos Marijono Daujoto progimnazijoje – čia sudarytos sąlygos integruotam, patyriminiam mokymuisi.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Kretingos rajono savivaldybėje sistemiškai stiprinta mokytojų ir vadovų (-ų) kvalifikacija lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse, siekiant tvarios ugdymo kaitos. Mokymai, stažuotės Suomijoje ir tarptautinės praktikos skatino lankstesnį vadovavimą, tarpdiscipliniškumą ir mokinių įsitraukimą. Klasių vadovų (-ių) klubas sustiprino bendradarbiavimą, refleksiją ir pasitikėjimu grįstą mokyklų valdymą.

Lyderystė veikiant

Savivaldybėje veikė struktūruotas TŪM koordinatorių modelis mokyklų ir savivaldybės lygmeniu, užtikrinęs keturių TŪM sričių veiklų planavimą, įgyvendinimą ir pažangos stebėseną. Lyderystė stiprinta per mokinių ir tėvų savivaldų ugdymą, forumus ir mokymus. Tikslinės mikroklimato stiprinimo veiklos skatino kolegialų bendradarbiavimą, atvirą dialogą, tėvų aktyvumą ir gerėjančius ugdymo rezultatus.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas stiprintas rengiant mokymus visų rajono mokyklų pedagogams (-ėms), bendradarbiaujant su Kretingos rajono pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais (-ėmis). Praktinių mokymų metu buvo gilinamasi į skirtingus visų vaikų ugdymosi poreikius ir jų atliepimą ugdymo procese.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per ilgalaikes integruotas programas, projektus su menininkais (-ėmis) ir kultūros įstaigomis. Taikyti patyriminiai, tarpdisciplininiai metodai, integracija į formalųjį ugdymą, sukurti integruoti pamokų ciklai.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas Kretingos rajone stiprintas per „IMU“ ir STEAM centrų įveiklinimą, integruotų pamokų kūrimą, audiovizualinius modulius ir projektines veiklas. Jurgio Pabrėžos universitetinėje gimnazijoje, Simono Daukanto progimnazijoje ir rajono mokyklose taikytas tyrimais, „Ateities inžinerija“ ir partnerystėmis grįstas ugdymas, apėmęs daugumą 5–12 kl. mokinių.

Tinklaveika

Kretingos rajono savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai ir apėmė visas mokyklas ir visas TŪM temines sritis – STEAM, kultūrinį ir įtraukujį ugdymą bei lyderystę veikiant. Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija, Simono Daukanto progimnazija, Darbėnų, Salantų ir Vydmantų gimnazijos veikė kaip centrai, atvėrę infrastruktūrą, programas ir ekspertus (-es) kitoms mokykloms bei mokslo ir kultūros partneriams.

Meno centras „Dagys“ – ugdymo turinio kūrimo ir mokymosi erdvė

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kretingos r. Vydmantų, Salantų ir Darbėnų gimnazijos, Kretingos Marijono Daujoto ir Simono Daukanto progimnazijos
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Kretingos r. Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla, Kretingos r. Kartenos mokykla-daugiafunkcis centras ir Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	65 mokytojai (-os); 400 mokinių (5–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Tradicinio formaliojo ugdymo ribotumas, kai mokiniai (-ės) dažnai lieka pasyvūs žinių vartotojai, stokoiantys galimybių kūrybiškai veikti ir patirti sėkmę.

Tarpdisciplininio meno ir edukacijos centras „Dagys“ buvo sukurtas kaip ugdymo turinio ir mokymosi erdvė, paremta šiuolaikinio tarpdisciplininio meno praktika ir patyriminio integruoto mokymosi principais.

Veiklos aprašymas

Kretingos Simono Daukanto progimnazijos menų centre „Dagys“ sukurta moderni radijo ir įrašų studija bei kino ir medijų erdvė, aprūpinta profesionalia radijo, vaizdo ir kino įranga, skirta kūrybiškumo ugdymui bei tarpdisciplininiam mokymui. Centre vykdomos įvairios edukacijos, kūrybinės dirbtuvės, kurių metu mokiniai (-ės) ne tik susiduria su profesionalių menininkų kūryba, bet ir patys tampa eksperimentinio proceso dalyviais – kuria radijo laidas, tinklalaidės, fotografijas ir vaizdo įrašus, išbando virtualią realybę, konstruoja instaliacijas. Centre organizuojami medijų raštingumo mokymai pedagogams (-ėms). Centro veiklose dalyvauja visų rajono mokyklų 5–8 klasių mokiniai (-ės) ir pedagogai (-ės).

Pasiektas rezultatas

Sukurta ir įgyvendinta 10 edukacijų programų, kurios parengtos pagal Kretingos rajono mokinių apžvalgos analizę. Bendradarbiaudami su profesionaliais menininkais (-ėmis), mokiniai (-ės) tyrinėjo radijo, tinklalaidžių, fotografijos, vaizdo įrašų bei virtualios realybės galimybes. Centre įrengta infrastruktūra – radijo studija, medijų erdvės, tarpdisciplininio meno laboratorijos – sudaro sąlygas mokiniams (-ėms) nuolat eksperimentuoti ir mokytis kitaip, vizualizuojant teorines žinias. „Dagys“ įtvirtino modelį, kaip neformaliosios kultūrinės patirtys tampa integralia 5–8 klasių ugdymo dalimi, padedančia mokiniams (-ėms) plėsti akiratį, būti matomiems, aktyviems ir kurti savo aplinką reflektuojančias istorijas.

Poveikis

Meno centro „Dagys“ veikla pakeitė mokymosi kultūrą – tiek mokytojiams (-oms), tiek mokytojams (-oms) tapo įprasta kasdienėje ugdymo praktikoje natūraliai įtraukti kiną, filmavimą, fotografavimą ar garso eksperimentus. Įgytos patirtys peraugo į įprotį savarankiškai kurti, reflektuoti ir tobulinti įgūdžius,

naudojantis sukurta infrastruktūra ir bendradarbiaujant tarpusavyje. Atsirado poreikis dalytis gerąja patirtimi su kitomis šalies mokyklomis, organizuoti kūrybines dirbtuves platesnei miesto bendruomenei. Per šias veiklas ir pokytį mokykla tapo autentiškesnė, atviresnė kultūrinėms iniciatyvoms ir matomesnė tiek regiono, tiek nacionaliniame kontekste.

„Mokymasis vyksta ten, kur gimsta istorijos – net jei jos pasakojamos per ekraną, garsą.“

Mokinė Liucija

„Šiuolaikinis menas – tai laisvė jungti pamoką, savo mintį ir problemą.“

Mokinys Titas

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkiu tapo naujos infrastruktūros pritaikymas ugdymo procesui, techninės įrangos priežiūros ir atnaujinimo užtikrinimas. Taip pat išryškėjo mokytojų kompetencijų, reikalingų medijų priemonėms taikyti, trūkumas, todėl organizuotos papildomos konsultacijos ir skatintas bendradarbiavimas. Dėmesio pareikalavo ir formaliojo ugdymo pamokų bei kūrybinių dirbtuvių laiko suderinimas. Papildomu iššūkiu tapo mažo miesto kontekstas, nes Kretingoje gyvena nedaug kultūros profesionalų (-ių), todėl teko ieškoti partnerių kituose miestuose.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti telkiant bendruomenę ir plėtojant partnerystes. Naudotis technine įranga mokytojai (-os) išmoko praktinių mokymų metu ir padėdami vieni kitiems. Laiko derinimo problema spręsta integruojant kūrybines veiklas į pamokas ir taikant lankstesnį tvarkaraštį. Mažo miesto kontekste kultūros profesionalų trūkumas kompensuotas kviečiant menininkus (-es) iš kitų miestų ir užsienio. Svarbiu veiksnio tapo bendradarbiavimas su Klaipėdos kultūrų komunikacijų centru ir Meno aviliu, kurie suteikė metodinę, kūrybinę ir organizacinę paramą. Tokiu būdu iššūkiai virto galimybėmis kurti tvaresnę ugdymo infrastruktūrą ir užtikrinti, kad kultūrinis ugdymas natūraliai integruotųsi į kasdienį 5–8 klasių mokinių mokymąsi.

Naudingos nuorodos

- Kretingos rajono mokinių tarpdisciplininio meno paroda „Sapnai po uniforma“
 - Baigiamoji medijų raštingumo programos metodinė diena
-

Savivaldybės tinklaveikos modelio kūrimas

Dalyvavusios mokyklos	
TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė, Kretingos r. Vydmantų, Salantų ir Darbėnų gimnazijos, Kretingos Marijono Daujoto ir Simono Daukanto progimnazijos
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Kretingos r. Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla, Kretingos r. Kartenos mokykla-daugiafunkcis centras ir Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	65 mokytojai (-os); 879 mokiniai (-ės) (5–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokiniam (-ėms) trūksta kūrybiškumo ir aukštesniųjų mąstymo gebėjimų, o gabių mokinių tinklaveika bei gebėjimų ugdymas nėra pakankamai užtikrinti. Siekiant spręsti šią problemą, kuriamas savivaldybės tinklaveikos modelis, leidžiantis naudotis menų centro „Dagys“, Jurgio Pabrėžos universitetinės gimnazijos STEAM centro ir informatinio mąstymo centro erdvėmis.

Veiklos aprašymas

Gabių mokinių akademija – kompleksinė iniciatyva, jungianti įvairaus amžiaus mokinius (-es) ir sudaranti galimybes ugdyti kūrybiškumą bei aukštesniųjų gebėjimų kompetencijas. 1–8 klasių mokiniai (-ės) „IMU“ centre gilina kritinį ir informatinį mąstymą, problemų sprendimą bei gamtos ir tikslųjų mokslų, programavimo žinias. 5–8 klasių mokiniai (-ės) menų centre „Dagys“ dalyvauja

edukacijose, kur animacijos, vaizdo reportažai ir aktyvi veikla vizualizuoja teorines žinias. 8–10 klasių mokiniai (-ės) praktiniuose užsiėmimuose gilina gamtos mokslų, matematikos, technologijų, informatikos, geografijos,

ekonomikos ir verslumo kompetencijas. „Dagys“ veikia kaip atvira, mobili erdvė kūrybiniam darbui, filmų peržiūroms ir mokymosi rezultatų demonstravimui, jungiant visas veiklas į bendrą tinklaveiką.

Pasiektas rezultatas

Sukurtos trys nuolatinės, modernios ugdymosi erdvės skirtingose Kretingos mokyklose, prieinamos visų rajono mokyklų mokiniams (-ėms). Parengtas integruotas ugdymo turinys, pritaikytas kiekvienam centrui. Mokiniai (-ės) eksperimentavo, mokėsi per kiną, fotografiją, garsą ir animaciją, ugdė kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir komandinius įgūdžius. Pedagogai patobulino kompetencijas, įvaldė šiuolaikines technologijas ir modernią įrangą. Sukurtas interaktyvus tvar-karaštis, leidžiantis patogiai registruotis į centrų veiklas.

Poveikis

Įgyvendintas savivaldybės tinklaveikos modelis stipriai sustiprino mokinių motyvaciją ir įsitraukimą – ugdymas tapo patirtinis, kūrybinis ir paremtas tarpdisciplininėmis praktikomis. Gabių mokinių gebėjimų tobulėjimas tapo nuoseklus ir tęstinis, o mokyklų bendruomenės įgijo naujų kompetencijų meno, gamtos mokslų, matematikos ir informatinio mąstymo srityse. Bendradarbiavimas tarp skirtingų mokyklų mokinių plėtė socialinius ryšius, skatino draugišką konkurenciją, kūrybiškumą ir pasitikėjimą savo gebėjimais.

„Čia galiu gilintis į tai, kas man įdomiausia, o ne tik į tai, kas privaloma pamokose.“

9 klasės mokinė

„Labiausiai patinka, kad užsiėmimuose nėra sausos teorijos – viską iškart taikome praktiškai.“

Mokinė Liucija

„Akademija suteikia galimybę išbandyti save tyrėjo vaidmenyje.“

10 klasės mokinys

„Smagu matyti, kaip mokiniai (-ės) iš skirtingų mokyklų tampa komanda.“

8 klasės mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Trūko įvairiapusiškesnių priemonių ir įrangos, ypač menų ir modernių technologijų srityse, sudėtinga buvo suderinti užsiėmimų laiką su mokinių tvarkaraščiais, trūko kompetentingų žmogiškųjų išteklių, o centrų tvarus įgalinimas po projekto pabaigos reikalavo papildomų sprendimų.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai spręsti įvairiapusiškai: mokytojai (-os) naudotis technine įranga išmoko praktinių mokymų metu, padėdami vieni kitiems ir bendradarbiaudami su Klaipėdos kultūrų komunikacijų centru bei Meno aviliu. Laiko derinimo sunkumus palengvino lankstesni tvarkaraščiai ir edukacijų integravimas į kasdienį ugdymą. Kultūros profesionalų trūkumas kompensuotas kviečiant specialistus (-es) iš kitų miestų ir užsienio, o užsiėmimai planuoti bendradarbiaujant su mokyklų vadovais (-ėmis) ir tėvais. Atsižvelgiant į mokinių apklausų rezultatus, numatyta įtraukti naujų sričių, įskaitant menų ir technologijas, kad veiklos geriau atliktų įvairius gabių mokinių poreikius.

Naudingos nuorodos

- [Interaktyvus tvarkaraštis](#)
- [Kultūrinis ugdymas Kretingos Simono Daukanto progimnazijoje](#)
- [Gabių mokinių akademija](#)

Mokinių ir tėvų savivaldos stiprinimas

Dalyvavusios mokyklos	
TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė, Kretingos r. Vydmantų, Salantų ir Darbėnų gimnazijos, Kretingos Marijono Daujoto ir Simono Daukanto progimnazijos
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Kretingos r. Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla, Kretingos r. Kartenos mokykla-daugiafunkcis centras ir Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	52 mokytojai (-os); 602 mokiniai (-ės) (6–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklose išryškėjo poreikis suburti mokinių lyderių komandas, skatinti jų aktyvumą ir gebėjimą spręsti aktualias problemas. Taip pat pastebėta draugiško ir pagarbaus santykio tarp mokinių ir aptarnaujančio personalo stoka, todėl pasirinktos veiklos, nuosekliai skatinančios bendradarbiavimą, mokinių ir tėvų įsitraukimą, lyderystės ugdymą bei tinklaveiką tarp mokyklų savivaldų.

Veiklos aprašymas

Veikla įgyvendinta etapais, nuosekliai sprendžiant identifikuotas problemas. Pirmiausia mokinių lyderystės gebėjimai buvo ugdomi Vydmantų gimnazijoje vykusiuose mokymuose „Motyvacija ir savimotyvacija būti lyderiais. Lyderystės gebėjimų ugdymas“ bei „Efektyvios ir rezultatyvios komandos formavimas“. Mokymų ciklą užbaigė savivaldos naktis, kurios metu mokiniai (-ės) kūrė metų veiklos planus. Vėliau Darbėnų gimnazijoje vykusios savivaldos nakties metu

buvo derinama problemų analizė ir kūrybinės bei pramoginės veiklos, stiprinančios bendruomeniškumą. Tuo pat metu Jurgio Pabrėžos universitetinėje gimnazijoje organizuotas seminaras „Tarpusavio komunikacija bendruomenėje“, bendruomenės žygis, protmūšiai, šeimos sporto šventė ir bendruomenės debatai, kurie skatino tarpusavio pasitikėjimą ir bendradarbiavimą. Tokiu būdu veiklos etapai nuosekliai stiprina mokinių lyderystę, įtrauktį ir bendruomeniškumą.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatai parodė nuosekliai sustiprėjusius mokinių lyderystės gebėjimus ir motyvaciją veikti savo mokyklose. Padidėjo mokinių ir tėvų savivaldos aktyvumas, atsirado daugiau iniciatyvų mokyklos gyvenimui gerinti. Įsitvirtino tradicija bent kartą per ketvirtį organizuoti bendrus renginius, stiprinančius bendruomeniškumą. Kai kuriose mokyklose tradicija tapo projektas, kurio metu mokiniai (-ės) vienai dienai perima aptarnaujančio personalo pareigas, o darbuotojams suteikiama galimybė pailsėti. Kiekviena veikla prisidėjo prie tvarios bendruomenės sąveikos, kurioje kiekvienas jaučiasi svarbus ir išgirstas.

Poveikis

Mokinių savivaldos tapo aktyvesnės – mokiniai (-ės) noriau dalyvauja bendruosiuose renginiuose ir drąsiau įsitraukia į diskusijas. Savanorystės dienos projektas teigiamai pakeitė tarpusavio santykius: mokiniai (-ės) labiau vertina personalo darbą, o darbuotojai tapo atlaidesni mokinių elgesiui. Mokiniai (-ės) įgijo daugiau pasitikėjimo savimi, drąsiau reiškia nuomonę ir prisiima atsakomybę. Bendravimas tarp mokinių, mokytojų ir tėvų tapo atviresnis, sumažėjo barjerai, sustiprėjo pasitikėjimas mokyklos vadovybe. Poveikis mokymuisi – mokiniai (-ės) labiau motyvuoti, nes jaučia, kad jų balsas svarbus ir girdimas.

„Pirmą kartą jaučiausi, kad mano idėjos tikrai išgirstos.“

10 klasės mokinys

„Smagu, kad kartu su vaikais galėjome diskutuoti ir mes, tėvai. Tai suartina šeimą ir mokyklą.“

Mama Inga

„Mokinių entuziazmas užkrečia net mus, mokytojus (-as).“

Mokytojas Andrius

„Labiausiai įsiminė jausmas, kad esame komanda, o ne atskiros grupės.“

Tėtis Renatas

„Toks bendravimas kuria tikrą bendruomenę.“

Tėtis Marius

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausias iššūkis buvo pritraukti platesnį tėvų ratą, nes ne visi galėjo ar norėjo dalyvauti. Taip pat pasitaikė, kad užsiregistravę dalyviai (-ės) neatvykdavo, o mokinių kaita komandose apsunkino veiklų tęstinumą. Iššūkių kilo derinant laiką skirtingoms grupėms, o kai kurie mokiniai (-ės), diskutuodami su suaugusiais, iš pradžių jautėsi nedrąsiai.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant pritraukti daugiau dalyvių, informacija apie veiklas buvo platinama įvairiais kanalais – socialiniuose tinkluose, el. dienyne ir kviečiant asmeniškai. Tėvų įsitraukimas didintas lankstesniu planavimu, atsižvelgiant į užimtumą.

Mokinių kaitos komandose problema spręsta aiškiai paskirstant atsakomybes ir perduodant veiklų tęstinumą naujiems nariams (-ėms). Drąsos stokojantiems mokiniams (-ėms) buvo organizuotos mažesnės grupinės diskusijos, kuriose jie galėjo pasitreniruoti išsakyti nuomonę ir pasitikėti savimi. Palaipsnis įtraukimas užtikrino, kad visi dalyviai aktyviai įsitrauktų, o veiklos būtų įgyvendinamos sklandžiai.

Naudingos nuorodos

- [Mokinių savivaldos naktis gimnazijoje](#)
- [Mokinių savivaldos lyderystės stiprinimo mokymai](#)

STEAM jungtys: mokslas – technologijos – kūryba

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija, Kretingos Simono Daukanto progimnazija, Kretingos Marijono Daujoto progimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokykla, Kretingos mokykla-darželis „Žibutė“, Kretingos r. Kartenos mokykla-daugiafunkcis centras, Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla-daugiafunkcis centras, Kretingos r. Kūlupėnų pagrindinė mokykla

Dalyviai

**20 gamtos mokslų mokytojų;
1 632 mokiniai (-ės) (5–19 metų)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Iki šiol gimnazijoje trūko modernių, šiuolaikinę mokslinę praktiką atitinkančių erdvių, kuriose mokiniai (-ės) galėtų ne tik mokytis teorijos, bet ir praktiškai atlikti tyrimus. Mokiniai (-ės), turintys specialiųjų poreikių, neturėjo tinkamai pritaikytos aplinkos. Buvo būtina įkurti laboratorijas, atitinkančias šiuolaikinius ugdymo, saugos ir ergonomikos reikalavimus, kad visi mokiniai (-ės) turėtų vienodas galimybes mokytis.

Veiklos aprašymas

Įsteigtas modernus Gamtos mokslų centras, apimantis gamtos mokslų, fizikos ir robotikos-technologijų tris laboratorijas bei tris specializuotus kabinetus teoriniam mokymui. Laboratorijose sumontuotos traukos spintos, interaktyvūs ekranai, kompiuteriai, rekuperacinė sistema, baldai pritaikyti įvairaus amžiaus ir ūgio mokiniams (-ėms). Aplinka pritaikyta įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms). Centras tapo atviras ne tik gimnazijai, bet ir visai Kretingos rajono bendruomenei: progimnazijų 7–8 klasių mokiniams (-ėms), vyresniųjų klasių gimnazistams (-ėms) bei ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigų auklėtiniams (-ėms).

Pasiektas rezultatas

Sukurtos aukštos kokybės mokymosi erdvės, leidžiančios pritaikyti šiuolaikinius gamtamokslinio ugdymo metodus. Laboratorijose mokiniai (-ės) gali atlikti praktinius eksperimentus, teorines žinias taikyti realiose situacijose ir mokytis dirbti komandoje. Centro veiklų prieinamumas platesnei auditorijai užtikrina glaudesnę bendradarbiavimo kultūrą tarp miesto ir rajono mokyklų bei ikimokyklinių įstaigų. Didesnis dėmesys praktikai paskatino mokinius (-es) rinktis STEAM krypties mokslus ir projektines veiklas.

Poveikis

Mokiniai (-ės) įgijo galimybę mokytis šiuolaikiškai įrengtose laboratorijose, o tai padidino jų motyvaciją, ugdymo kokybę ir pasiekimus. Pagerėjo praktiniai

įgūdžiai, gabūs mokiniai aktyviau įsitraukia į olimpiadas ir konkursus. Bendradarbiavimas su progimnazijomis ir ikimokyklinėmis įstaigomis užtikrina tęstinumą ir sudarė sąlygas ankstyvajam STEAM gebėjimų ugdymui. Įrengtas centras sustiprina rajono švietimo įstaigų tinklaveiką ir bendruomeniškumą.

„Džiaugiuosi, kad laboratorijos atviros ne tik gimnazistams (-ėms), bet ir jaunesniems mokiniams (-ėms).“

Mokytoja Virginija

„Vaikai sugrįžta po užsiėmimų su didžiuliu entuziazmu – tai įkvepia ir mus, tėvus.“

Tėtis Tomas

„Praktika čia skatina mąstyti kūrybiškai ir ieškoti naujų sprendimų.“

8 klasės mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Sudėtingas techninės įrangos įsigijimo ir įrengimo procesas bei būtinybė suderinti laboratorijų prieinamumą skirtingoms ugdymo pakopoms. Taip pat reikėjo pasirinkti pedagogų pasirengimu dirbti su modernia įranga.

Iššūkių įveikimo būdai

Įgyvendinant veiklą, bendradarbiauta su savivaldybe. Mokytojams (-oms) organizuoti kvalifikacijos kėlimo kursai ir mokymai dirbti su nauja įranga. Siekiant užtikrinti veiklų prieinamumą, parengtas ir su visomis dalyvaujančiomis įstaigomis suderintas tvarkaraštis.

Naudingos nuorodos

- [Edukaciniai užsiėmimai Gamtos mokslų centre](#)

Lazdijų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Pagerintas TŪM mokyklų fizinis erdvių prieinamumas ir užtikrintas laisvas judėjimas. Įrengta šiuolaikiška edukacinė erdvė socialinių, emocinių ir sveikatos įgūdžių ugdymui bei moderni STEAM erdvė, atvira visiems savivaldybės mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms). Įsigyta „EditAI“ platformos licencija, kuria, pasitelkiant dirbtinį intelektą, kuriami integruotų pamokų aprašai I–IV gimn. klasėms. Parengtos įtraukiojo ugdymo rekomendacijos mokytojams (-oms), tėvams ir mokiniams (-ėms). Stažuotės, universalios dizaino mokymai bei konsultacijos paskatino reikšmingus ugdymo turinio pokyčius. Įgyvendinta ilgalaikė 300 val. kultūrinio ugdymo programa „Partnerystė giliam mokymuisi“. Sukurtas tinklaveikos modelis ir užtikrintas pavėžėjimas į kultūrinės veiklas.

„TŪM programa – tai investicija į mūsų rajono pedagogų augimą, mokinių gebėjimus ir bendruomenės pasitikėjimą švietimu. Mums svarbu, kad mokytojas turėtų priemones dirbti inovatyviai, o mokinys jaustųsi saugus, įtrauktas į mokymosi procesą ir drąsiai siektų savo tikslų, žinodamas, kad turi visą reikiamą palaikymą.“

Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja Asta Zablackienė

”

„Įgyvendindama TŪM pažangos planą, Lazdijų rajono savivaldybė pagerino švietimo infrastruktūrą – įrengė poilsio ir edukacines erdves, užtikrino fizinį prieinamumą visiems. Vyko komandos formavimo veiklos, stažuotės ir konferencijos. Įgyvendinta ilgalaikė kompetencijų kėlimo programa „Partnerystės giliam mokymuisi“, taip pat pedagogai gilinasi ir taikė universalaus dizaino mokyme metodą. Pasiiekta pažanga įtraukties ir švietimo kokybės srityse.“

Įtraukiojo ugdymo ekspertė
Lina Garbenčiūtė

Lazdijų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija, Lazdijų r. Veisiejų Sigito Gedos gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 200
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 690
TŪM krepšelis	1 849 021,73 Eur
Infrastruktūra	47,68 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	52,32 proc.

47,68 %

Infrastruktūra

52,32 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Motiejaus Gustaičio ir Veisiejų Sigito Gedos gimnazijose pritaikytos erdvės laisvam judėjimui, įrengti keltuvai, poilsio ir edukacinės erdvės. Sukurta universali infrastruktūra visiems vaikams.

Kultūrinis ugdymas

Veisiejų Sigito Gedos gimnazijoje įrengta šiuolaikinė Menų studija ir technologijų kabinetas, pritaikyti integruotam kultūros, meno ir STEAM ugdymui. Sukurtos sąlygos ilgalaikiams kūrybiniais projektams, tarpdisciplininėms pamokoms ir rajono mokinių kultūrinėms patirtims.

STEAM ugdymas

Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje įkurta moderni STEAM erdvė su specializuotomis laboratorijomis tyrimams, programavimui ir konstravimui. Papildomai įsigyta STEAM įranga ir skaitmeninės platformos, kuriomis naudojasi ir kitos rajono mokyklos per tinklaveiką. Veisiejų Sigito Gedos gimnazijoje atnaujintas technologijų kabinetas.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Lazdijų rajono savivaldybėje nuosekliai plėtotos kvalifikacijos tobulinimo veiklos, orientuotos į bendradarbiavimą ir tinklaveiką grįstą ugdymo kaitą. Bendrakūros sesijose kurtas mokyklų tinklaveikos modelis ir rengiamasi naujam ugdymo proceso organizavimui. Lyderystės mokymai, TŪM komandos veiklos ir programa „Partnerystės giliam mokymuisi“ stiprina profesinį augimą, partnerystę ir gilaus mokymosi kultūrą.

Lyderystė veikiant

Kartu su partneriais savivaldybėje sukurtas mokyklų tinklaveikos modelis užtikrina tikslingą TŪM programos infrastruktūros ir išteklių panaudojimą bei tolygią ugdymo kokybę. Lyderystė stiprinta paskiriant TŪM koordinatorius (-es) ir organizuojant bendruomenes telkiančius renginius.

Reguliarūs susitikimai skatino gerosios ir tarptautinės patirties sklaidą, o Motiejaus Gustaičio ir Veisiejų Sigito Gedos gimnazijos tapo veiklų koordinavimo centrais, telkiančiais bendruomenę tvariai ugdymo kaitai.

Įtraukusis ugdymas

Lazdijų savivaldybėje, siekiant stiprinti įtraukujį ugdymą, parengtos ir taikomos ugdymo metodikos, organizuoti mokymai universalaus dizaino tema bei teiktos konsultacijos dėl individualizuotų ugdymo sprendimų. Šios veiklos įgyvendintos visose savivaldybės mokyklose ir prisidėjo prie aktyvesnio SUP turinčių mokinių dalyvavimo bendrose pamokose ir neformaliojo ugdymo veiklose.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per ilgalaikę programą „Partnerystės giliam mokymuisi“, apimančią iki 300 val. integruotų veiklų. Veisiejų Sigito Gedos ir Motiejaus Gustaičio gimnazijose taikyti tyrinėjimu ir kūryba grįsti metodai, įtraukiant mokinius (-es) į nacionalines kultūrinės patirtis.

STEAM ugdymas

Sukurtas integruoto STEAM ugdymo turinio bankas, kurį sudaro patyriminės pamokos, projektai ir eksperimentai. Į veiklas įtraukti visų savivaldybės mokyklų mokiniai (-ės), užtikrinant reguliary naudojimąsi STEAM infrastruktūra.

Tinklaveika

Lazdijų rajono savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai visose TŪM programos mokyklų veiklos tobulinimo srityse. Motiejaus Gustaičio ir Veisiejų Sigito Gedos gimnazijos veikė kaip centrai, bendradarbiauta su visomis Lazdijų rajono, kai kuriomis Druskininkų savivaldybės mokyklomis, universitetais, kultūros įstaigomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis.

Įtraukiojo ugdymo metodikos ir rekomendacijų parengimas bei taikymas visose Lazdijų rajono savivaldybės mokyklose

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija,
Lazdijų r. Veisiejų Sigito Gedos gimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Lazdijų r. Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus gimnazija, Lazdijų r. Šeštokų mokykla, Lazdijų r. Šventežerio mokykla, Lazdijų mokykla-darželis „Vyturėlis“, Lazdijų mokykla-darželis „Kregždutė“

Dalyviai

**146 mokytojai (-os);
1 680 mokinių (1–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Įtraukusis ugdymas reikalauja aiškių gairių ir praktinių sprendimų, kad kiekvienas mokinsys galėtų dalyvauti ugdymo procese. Trūko bendrų metodinių rekomendacijų, padedančių mokytojams (-oms) pritaikyti ugdymo turinį, organizuoti pagalbą, o tėvams – suprasti, kaip paremti vaikus namuose. Tai lėmė veiklos poreikį ir jos kryptį.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinant projektą, parengtos rekomendacijos, apimančios ugdymo diferencijavimo galimybes, klausimynus, pagalbos organizavimo schemas, mokytojo ir mokinio padėjėjo (-os) sąveikos modelius. Organizuotos trišalės sutartys, pagalbos sau grupės, atviros specialiojo pedagogo (-ės) veiklos, mentorystės programa „Mokinsys – mokiniui“. Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje išbandytas bendro mokytojo (-os) ir specialiojo pedagogo (-ės) darbo modelis pamokose, taikytos refleksijos. Į procesą įtraukti ir tėvai – jie dalyvavo dis-

kusijose, bendrose veiklose, skaitymo renginiuose. Surengta „Disleksijos savaitė“, skirta sąmoningumui ugdyti.

Pasiektas rezultatas

Parengtos įtraukiojo ugdymo rekomendacijos, skirtos mokytojams (-oms), mokiniams (-ėms)

ir tėvams. Įvyko daugiašaliai pokalbiai, padėję suvienodinti visų grupių požiūrį į įtrauktį. Sustiprėjo mokyklų ir tėvų bendradarbiavimas, o mokiniai (-ės) buvo integruoti į bendrą ugdymo sistemą kartu su bendraamžiais (-ėmis). Rekomendacijos tapo praktiniu įrankiu, leidžiančiu užtikrinti vienodą supratimą apie įtraukųjį ugdymą ir realų jo įgyvendinimą kasdienėje veikloje.

Poveikis

Mokiniai (-ės) aktyviau reflektuoja savo pažangą, sustiprėjo tarpusavio pagalbos įgūdžiai, gebėjimas dirbti savarankiškai. Įsigalėjo paramos kultūra – prašyti ir teikti pagalbą tapo įprasta. Mokytojų apklausos parodė didesnę bendradarbiavimą su specialistais (-ėmis), ugdymo diferencijavimą, emocinį saugumą. Į procesą įsitraukė įvairių sričių specialistai (-ės), visose mokyklose pagerėjo mikroklimatas. Bendruomenė ėmė sąmoningiau suvokti įtraukties svarbą.

„Įtraukusis ugdymas – tai kiekvieno mokinio pripažinimas ir kiekvieno teisės į ugdymą(si) profesionalus išpildymas – pagal skirtingus, individualius poreikius, gebėjimus.“

Mokytoja Violeta

„Įtraukusis ugdymas yra esminė sąlyga, leidžianti užtikrinti, kad kiekvienas mokinys turėtų vienodas mokymosi sąlygas ir būtų pripažintas lygus tarp savo bendraamžių.“

Mokytoja Vaida

„Įtraukusis ugdymas nėra tik metodų rinkinys. Tai yra vertybinė nuostata, kad kiekvienas vaikas yra svarbus ir turi teisę mokytis kartu. Įvairovė klasėje nėra iššūkis – tai dovana, kuri moko mus pamatyti daugiau nei save.“

Specialioji pedagogė Edita

„Įtraukusis ugdymas – tai kelionė, kuri nesibaigia vienu žingsniu ar sprendimu. Tai procesas, kai mokiniai (-ės), mokytojai (-os) ir tėvai mokosi kartu, dalijasi patirtimi ir ieško būdų, kaip kiekvienam vaikui sudaryti sąlygas augti. Įtrauki mokykla tampa bendruomenės stiprybės ženklu, nes įvairovė čia nėra kliūtis – ji tampa vertybe, kuri padeda visiems jaustis reikalingiems ir kurti bendrą sėkmę.“

Logopedė Jurgita

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Rekomendacijų kūrimas buvo sudėtingas, nes skyrėsi dalyvių poreikiai ir įsivaizdavimas, kas yra įtraukusis ugdymas. Mokytojams (-oms) reikėjo praktinių metodų, tėvai norėjo aiškumo, kaip padėti vaikui, specialistams (-ėms) – nuoseklumo tarp mokyklų praktikų. Dažnai trūko komandinio darbo, pedagogai (-ės) ir pagalbos specialistai (-ės) veikė atskirai.

Iššūkių įveikimo būdai

Sprendžiant iššūkius, buvo glaudžiai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais, įtraukiamos visos suinteresuotos grupės. Rekomendacijos kurtos modulinio principu – atskiros dalys pritaikytos mokytojams (-oms), tėvams ir specialistams. Sąvokos apibrėžtos paprasta kalba, parengti klausimynai, nurodyti konkretūs tikslai, užduotys ir siūlomi papildomi mokymai. Į rekomendacijas integruoti realiai įgyvendinami žingsniai, paremti atliktu bendruomenės įsivertinimu.

Naudingos nuorodos

- Žodžių magija: ketvirtokų veikla multisensoriniame kambaryje Veisiejuose
- Kūrybiškumo pamoka: žodynų paslaptys ir iliustruoti eilėraščiai
- Spalvota pamoka: taisyklingos kalbos ugdymas Pojūčių kambaryje

Kultūrinio ugdymo programa „Partnerystė giliam mokymuisi“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija,
Lazdijų r. Veisiejų Sigito Gedos gimnazija

Dalyviai

47 mokytojos (-ai);
95 mokinės (-iai) (5, 7 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Kultūrinis ugdymas nepakankamai integruojamas į mokomuosius dalykus. Pastebėta mokinių motyvacijos, lyderystės kompetencijų stoka. Mokiniam (-ėms) sunkiai sekėsi susitarti ir priimti bendrus sprendimus. Iškelta problema – kaip pasiekti, kad kūrybingumas veiktų praktiškai, kad mokinių supratimas ir teorinės žinios sietųsi su jų asmeniniu bei visuomenės kultūriniu kontekstu, o mokiniai (-ės) augtų kuriančiomis ir mąstančiomis asmenybėmis.

Veiklos aprašymas

Programa apėmė dvi dalyvių grupes: mokinių tyrinėjimo projektą ir Mokytojų klubą. Su klasėmis dirbo kuriantys praktikai ir dalykų mokytojai (-os). Mokiniai (-ės) mokėsi grafičių meno, tyrinėjo juoką, praktiko, kurdami trumpus reporta-

žus pagal integruotų pamokų temas. Vyko išvykstamosios sesijos, susitikimai su kultūros profesionalais (-ėmis). Pasitelktos kūrybiškumą ir lyderystę skati-

nančios formos: muzika, dailė, vaizdo įrašų menas, kinas, architektūra, kūrybinis rašymas, fotografija, teatras, renginių vedimas. Mokytojų klubo nariai tyrinėjo aktualius ugdymo iššūkius, kūrė įtraukiančius mokymo(si) metodus. Sukurti metodai, praktika aptariama, vertinama, aprašoma Mokytojų klubo metodiniuose leidiniuose.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) įgyvendino drąsų meno projektą – grafičius, sukurtas ir pristatytas žinių reportažas apie mokyklos aktualijas, vaidybinis trumpo metro filmas „Mokyklos paslaptis“, surengta labdaringa Kino diena. Mokytojų klubo veiklos rezultatai: parengtas išsamus 24 refleksijų bankas, kuris tapo praktiniu vadovu kolegoms, metodinis leidinys – „Kūrybinių metodų taikymas siekiant pagerinti mokinių darbą grupėse“. Pasitelkus dirbtinio intelekto technologijas, sukurtas novatoriškas vaizdo įrašas, pristatantis šiuos metodus. Metodinė priemonė „Laiškai iš dvikiemio“, skirta kūrybiškumui ir kritiniam mąstymui ugdyti. Parengtas leidinys, kuriame aprašyti du personažai, rašantys laiškus mokiniams (-ėms) su užduotimis.

Poveikis

Poveikis jaučiamas visose mokyklų gyvenimo srityse. Mokinių tyrinėjimo projektai atskleidė jaunųjų kūrėjų talentus ir ugdymo proceso potencialą. Pagerėjęs mokinių įsitraukimas, kūrybiškumas ir išaugusi lyderystė, stipresnis klasių mikroklimatas ir išaugęs bendruomeniškumas, mokytojų lyderystė tapo svarbiausiais laimėjimais. Mokiniai (-ės) demonstravo asmeninį augimą, įgijo pasitikėjimo ir išmoko efektyviai dirbti komandoje, o mokytojai (-os) išbandė naujus ugdymo metodus. Sėkmės pagrindą sudarė tarpusavio pasitikėjimas, bendrų susitarimų priėmimas, lankstumas ir gebėjimas prisitaikyti prie naujų aplinkybių.

„Kai gali rinktis, kaip atlikti užduotį – parašyti, nupiešti ar net suvaidinti – jautiesi laisvesnis ir drąsesnis.“

Mokinys

„Kūrybinės veiklos padeda atsiskleisti net tiems, kurie šiaip tylūs ar nediršta kalbėti.“

Mokinys

„Laiško metodas padėjo mokiniams (-ėms) netikėtai įsitraukti – jie laukė užduočių su smalsumu ir asmeniniu santykiu.“

Mokytoja Dalė

„Veiklos su Vėjo ir Antano laiškais leido integruoti kelis dalykus natūraliai ir kūrybiškai, o refleksija tapo neatsiejama proceso dalimi.“

Mokytoja Rasa

„Refleksija tapo neatsiejama kiekvienos veiklos dalimi – ji padėjo mokiniams (-ėms) suprasti ne tik, ką jie darė, bet kodėl tai darė.“

Mokytoja Dana

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Buvo sudėtinga išgryninti integruojamus dalykus taip, kad temos atitiktų ugdymo programas ir derėtų tarpusavyje. Sesijų planavimas kėlė iššūkių dėl riboto laiko ir mokytojų darbo krūvio gimnazijoje. Sunku suderinti išvykų laiką. Kai vienu metu išvažiuoja 14 mokytojų, kyla problemų dėl pamokų užimtumo. Dėl mokinių, kurie važinėja mokykliniais autobusais, susidurta su iššūkiais, organizuojant išvykstamąsias sesijas.

Iššūkių įveikimo būdai

Bendradarbiaujant su kūrybos praktikais (-ėmis), rasti sprendimai. Susitarta dėl bendros projekto temos, išgryninti tarpdalykiniai klausimai, taikyti įvairūs bendravimo metodai, diskutuota apie mokymo programų temas ir galimas sąsajas. Sprendžiant laiko trūkumo galutiniam variantui problemą, susitarta, koks turi būti rezultatas, o kokie papildomi darbai gali tęstis vėliau. Įgyvendinat antrųjų metų programą, išspręsta ir transporto problema. Transporto grafikai suderinti iš anksto. Išvykstant mokytojams (-oms), koreguoti tvarkaraščiai, intensyvinamos pamokos.

Naudingos nuorodos

- „Tyrinėjimo menas“ planavimo sesija mokinių grupei ir „Mokytojų klubui“
- Mokytojų klubo kūrybinių darbų galerija
- Antroji projekto „Tyrinėjimo menas“ vertinimo sesija
- „Mokinių tyrinėjimo menas“ baigiamojo renginio „Filmų diena mokykloje“ įspūdžiai

STEAM ugdymo transformacija su dirbtiniu intelektu

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija,
Lazdijų r. Veisiejų Sigitos Gedos gimnazija**

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Lazdijų r. Seirijų Antano Žmuidzinavi-
čiaus gimnazija, Lazdijų r. Šeštokų
mokykla, Lazdijų r. Švėtežerio mokykla,
Lazdijų mokykla-darželis „Vyturėlis“,
Lazdijų mokykla-darželis „Kregždutė“**

Dalyviai

**146 mokytojai (-os);
1 689 mokiniai (-ės) (1–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Integruoto ugdymo metodas mokyklose buvo taikomas nenuosekliai, nes tam trukdė skirtingų dalykų bendrųjų ugdymo programų nesuderinamumas laiko požiūriu ir mokytojų laiko stoka rengti integruoto ugdymo turinį. Nebuvo sukur-

to gerosios patirties banko – dalijimasis vyko tik siaurame kolegų rate, o viešai pristatyti savo patirtis mokytojai (-os) nedrįso.

Veiklos aprašymas

Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, buvo kuriamas STEAM ugdymo turinys, rengiami integruoto ugdymo turinio planai, projektai, eksperimentai, vyko mokymai. Mokymų metu mokytojai (-os) įgijo kompetencijų, kaip kurti integruotą ugdymo turinį, pasitelkus dirbtinį intelektą. Siekiant skatinti ben-

dradarbiavimą ir užtikrinti gerosios patirties sklaidą, mokytojai (-os) pasiūlė parengti aprašus, kuriais galėtų pasinaudoti visi kolegos. Aprašai buvo kuriami naudojantis „EditAI“ integruoto ugdymo turinio kūrimo platforma. Pasitelkę šią platformą, mokytojai (-os) praturtino savo mokymo praktiką naujais metodais ir strategijomis, individualizuodami ugdymo procesą ir papildydami dalykų turinį praktinėmis veiklomis.

Pasiektas rezultatas

Mokytojai (-os) sutarė per mokslo metus įgyvendinti po 1-2 projektus skirtingoms klasėms, integruojančius skirtingus ugdymuosius dalykus. „EditAI“ platformoje sukurta ir bibliotekoje saugoma 3 315 integruoto ugdymo turinio aprašų. Jais gali naudotis visi savivaldybės mokyklų mokytojai (-os). VšĮ Lazdijų švietimo centro svetainėje sukurtas Edukacinės patirties bankas. Mokytojai (-os) turi galimybę pristatyti realius integruoto ugdymo ir bendradarbiavimo pavyzdžius, tęsti specialiojo pedagogo (-ės) bendradarbiavimo pamokoje modelio taikymą, padedantį efektyviau įtraukti įvairių poreikių turinčius mokinius (-es).

Poveikis

Integruoto ugdymo turinio aprašai tapo praktiniu įrankiu, padedančiu greičiau planuoti pamokas, lengviau integruoti įvairius dalykus, taikyti inovatyvius metodus. Jie prisideda prie pamokų kokybės gerinimo, užtikrina sistemingą tarpdalykinę integraciją, skatina inovacijų diegimą, papildo ugdymo procesą praktinė-

mis veiklomis, palengvina gerosios patirties sklaidą. Mokiniais (-ėms) ugdymo turinys tapo aiškiau struktūruotas, labiau pritaikytas jų poreikiams, įvairiapusiškesnis ir patrauklesnis, o tai didina mokymosi motyvaciją ir gerina pasiekimus. Sukurta bendra metodinė bazė naudojama kaip ilgalaikiai išteklių, stiprinantys mokyklos bendruomenės kompetencijas ir inovatyvaus ugdymo kultūrą.

„Kai pats viską padarai rankomis, suprasti tampa daug lengviau – nebereikia mintinai mokytis.“

Mokinys

„Labiausiai patiko, kad galėjome bandyti, suklysti, taisyti – ir niekas dėl to nebars, nes tai ir yra mokymasis.“

Mokinys

„Praktiniai darbai užima daugiau laiko, bet jų vertė neįkainojama: mokiniai (-ės) pradeda mąstyti, o ne tik atsiminti.“

Mokytoja Rasa

„STEAM veiklos išjudina ne tik vaikus, bet ir mus, mokytojus (-as). Tai kūrybinis ir pažintinis darbas kartu.“

Mokytoja Aušra

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokyklų tvarkaraščiai dažnai sudaryti pagal atskirus dalykus, o ne integruotus modulius. Mokytojams (-oms) sunku suderinti skirtingų dalykų turinį – skiriasi mokymosi tikslai, temų išdėstymas pagal laiką. Dėl skirtingo pasirengimo lygio ir motyvacijos per mažas mokytojų bendradarbiavimas, kuriant integruotą ugdymo turinį.

Iššūkių įveikimo būdai

Sudarant tvarkaraščius, intensyvintos dalykų pamokos, kad būtų pasiektas didesnis mokymosi efektyvumas. Vietoje įprastų 45 minučių pamokų mokiniai (-ės) dirbo ilgiau – 90 ar 135 min. Derindami turinį, mokytojai (-os) taikė projektinį darbą, natūraliai sujungdami kelis dalykus. Stiprinamas mokytojų bendradarbiavimas dalijantis gerąja praktika, taikomi lankstūs metodai – diskusijos, tyrimai, kūrybinės dirbtuvės, organizuojami susitikimai, aptarimai.

Naudingos nuorodos

- [Edukacinės patirties bankas](#)
 - [Mokiniai susipažįsta su nervų sistemos sandara. Kūrybiniai darbai](#)
 - [„Pi“ dienos paminėjimas Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje](#)
-

Pakruojo raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Į TŪM veiklas įtrauktos visos rajono mokyklos, pedagogai (-ės), mokiniai (-ės), dalis bendruomenės. Pakruojo r. savivaldybė TŪM veiklose labai daug investavo į žmones, dirbo ties giluminiu žmogaus pokyčiu, ypač įtraukiojo ugdymo srityje – nuostatų kaitoje. Didėja savivaldybės finansinis prisidėjimas, užtikrinant švietimo pagalbą. Įkurtas STEAM mokytojų klubas bendradarbiavimui, dalijimuisi. Taip pat sukurta unikali Pakruojo tinklaveikos platforma „Idėjų bankas“, kuri leis dalytis mokymosi ištekliais, pamokų planais, įrengtomis erdvėmis. Bendrų tvarkaraščių savivaldybėje sudarymas suteiks galimybę visiems mokiniams (-ėms) pasinaudoti atnaujinta infrastruktūra reikalavimus atitinkančiose laboratorijose.

„Programa suteikė galimybę mokiniams (-ėms) mokytis per patirtį laboratorijose, kultūriniuose projektuose, bendradarbiaujant su profesionaliais menininkais. Užsiėmė mokinių ryšiai su profesionalių filmų kūrėjais. Sėkmingai įgyvendinama įtraukti mokytojų, tėvų nuostatų kaitoje. Individualių poreikių atpažinimas per įvairius kūrinius: kino filmai, knygos, teatras. Sukurtas STEAM mokytojų klubas – pokytis mokytojų metodinėje veikloje, integruojant pamokas.“

Gražina Plungienė, Pakruojo rajono
savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus specialistė

”

„Pakruojo rajono savivaldybė sėkmingai įgyvendino TŪM pažangos plano tikslus – sudarytos palankios sąlygos kiekvienam mokiniui siekti aukštesnių pasiekimų. Sustiprintas mokytojų profesinis augimas, įgyvendintas įtraukusis, kultūrinis ir STEAM ugdymas, daug dėmesio skirta lyderystės ugdymui, renginiams ir gerosios patirties dalijimuisi. Modernizuota infrastruktūra, išplėtota tinklaveika. Pasiekti unikalieji rodikliai, o tai pažymi, kad savivaldybėje pasiekta apčiuopiama pažanga švietimo kokybės srityje.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Jurgita Zigmantė

Pakruojo rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija, Pakruojo r. Linkuvos gimnazija, Pakruojo „Žemynos“ progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 058
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 427
TŪM krepšelis	1 738 424,36 Eur
Infrastruktūra	8,81 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	91,19 proc.

8,81 %

Infrastruktūra

91,19 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Sukurta skaitmeninė tinklaveikos platforma savivaldybės mokykloms. Ji leidžia dalytis ištekliais, patirtimis, vykdyti bendrus mokymus. Platforma skatina mokytojų lyderystę, bendruomeniškumą.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos sensorinės, relaksacinės, nusiramino erdvės, pritaikyti įėjimai ir keltuvai asmenims, turintiems negalią. Įsigyta interaktyvi įranga, priemonės pagalbos specialistams (-ėms). Sukurtos aplinkos stiprina emocinę sveikatą, užtikrina prieinamumą visiems mokiniams (-ėms).

Kultūrinis ugdymas

Modernizuotos meninės ir kultūrinės erdvės: gimnazijų muziejai, edukacinės klasės, amfiteatrai, garso ir vaizdo studijos, radijo taškas, muzikos kabinetai. Infrastruktūra skatina kūrybiškumą, saviraišką, kultūros pažinimą ir bendruomenės įsitraukimą.

STEAM ugdymas

Modernizuotos chemijos, biologijos ir fizikos laboratorijos, aprūpintos šiuolaikine įranga, priemonėmis ir baldais. Sukurta patraukli aplinka tyrinėjimams ir eksperimentams, o technologijų ir IT kabinetai aprūpinti 3D spausdintuvais, SMART ekranais ir lazerinėmis staklėmis.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Įgyvendintos keturios kryptingos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos: STEAM srityje 70 pedagogų (-ių) stiprino tyrinėjimo ir tarpdalykinio darbo gebėjimus, lyderystės mokymuose daugiau kaip 50 vadovų (-ių) ugdė refleksijos bei pokyčių įgyvendinimo kompetencijas, įtraukiojo ugdymo veiklose daugiau kaip 120 mokytojų tobulino darbą su autizmo spektro sutrikimą (ASS) turinčiais vaikais, o kultūrinio ugdymo programoje 75 mokytojai (-os) gilino medijų raštingumą ir kūrybiškumą.

**Lyderystė
veikiant**

Praktiniai mokymai mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms) „Ugniniai aitvarai“ skatino 320 dalyvių bendruomeniškumą, atsakomybę ir kūrybišką lyderystę. Mokymai jungė meną, tyrinėjimą ir komandines užduotis. Grupinės supervizijos sesijos vadovams (-ėms) bei pedagogams (-ėms) paskatino atsakomybės prisiėmimą, bendradarbiavimą, pasitikėjimą kolegomis (-ėmis).

**Įtraukusis
ugdymas**

Stovyklos „Super klasė“, edukacijos „Super žaidynės“ ir kino diskusijos suvienijo daugiau kaip 1 000 mokinių, tėvų ir mokytojų. Skatinta empatija, įtrauktis ir saugi emocinė aplinka – ypač svarbi socialiniams ryšiams stiprinti.

**Kultūrinis
ugdymas**

„Teatralų dirbtuvės“ ir medijų projektai su Meno aviliu skatino kūrybiškumą, saviraišką, tarpdalykinius ryšius ir aukštosios kultūros pažinimą. Dalyvavo daugiau kaip 60 mokytojų ir mokinių, kurta dialogo kultūra.

**STEAM
ugdymas**

Bendradarbiaujant su Šiaulių STEAM centru ir „Dolomitas“ įmone, organizuotos tiriamosios veiklos, integruotos pamokos, projektai ir profesinio veiklinimo dienos. Įtraukti visi 7–12 kl. mokiniai (-ės).

Tinklaveika

Pakruojo rajono savivaldybėje tinklaveika vyko tarp švietimo, kultūros, verslo ir aukštojo mokslo partnerių. Stipriausios sritys – STEAM ir kultūrinis ugdymas, kur mokyklos bendradarbiavo su AB „Dolomitas“, VU ir VILNIUS TECH, o kultūros centrai bei menų mokykla kūrė bendras edukacines veiklas ir meninius projektus, stiprindami rajono kultūrinį tinklą.

Skaitmeninė STEAM dalykų mokytojų platforma „Idėjų bankas“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija,
Pakruojo r. Linkuvos gimnazija,
Pakruojo „Žemynos“ progimnazija

Dalyviai

59 mokytojai (-os);
5–12 kl. mokiniai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pagrindinės problemos buvo nepakankama STEAM ugdymo integracija ir mokinių motyvacijos stoka mokytis STEAM srityse, mokytojų bendradarbiavimo stygius ir turimų mokyklose išteklių optimizavimo poreikis. Įgyvendinant TŪM programą, buvo siekta spręsti šias problemas, tad 2024 m. suburtas Pakruojo rajono STEAM mokytojų klubas ir sukurta tinklaveikos platforma. Platforma pildoma rajono mokytojų ir ugdymo specialistų.

Veiklos aprašymas

Veikla apėmė reguliarius klubo susitikimus, kuriuose buvo sisteminama turima STEAM ugdymo medžiaga bei aiškinamos TŪM projekto metu gautų priemonių techninės galimybės ir panaudojimas. Taip pat buvo kviečiami

lektoriai (-ės) dalytis informacija apie STEAM ugdymo tendencijas, metodus ir priemones. Klubo nariai (-ės) aktyviai dalijosi gerąja patirtimi ir, pasinaudoda-

mi internetine platforma, kūrė naujas ugdymo priemones, papildančias STEAM dalykų ugdymą.

Pasiektas rezultatas

Pagrindiniai veiklos rezultatai – padidėjęs mokinių dalyvavimas ir geresni pasiekimai STEAM dalykų olimpiadose bei konkursuose. Buvo įgyvendintos visos klubo plane numatytos veiklos ir patvirtinta rekomenduojama STEAM tiriamųjų darbų aprašo forma. Platformoje „Pakruojo tinklaveika“ paskelbti pirmieji 54 mokytojų darbai (laboratoriniai, tiriamieji, praktikos darbai), pildomos pagalbinės elektroninės priemonės, registruojamos edukacinės erdvės ir kiti išteklių STEAM veikloms, įkelta Pakruojo rajono ugdymo įstaigų formalųjį ugdymą papildanti veikla. Mokytojai (-os) gali naudotis naujais DI įrankiais. Registruojami tvarumo iššūkiai, iniciatyvos ir dalijamasi gerosiomis praktikomis. Daugiau informacijos – Pakruojo rajono mokytojų STEAM klubas.

Poveikis

Veikla turėjo tiesioginį poveikį mokinių mokymosi motyvacijos didinimui ir jų įsitraukimui į STEAM ugdymo sritis per praktines veiklas, projektus ir konkursus. Tai padėjo ugdyti mokinių kūrybiškumą, kritinį mąstymą, problemų sprendimo įgūdžius ir komandinį darbą. Klubo veikla stiprino mokytojų bendradarbiavimą ir leido dalytis gerąja patirtimi bei kelti kvalifikaciją, gerinant ugdymosi kokybę visame rajone. Optimizuoti išteklių ir glaudus bendradarbiavimas padėjo

„Apibendrinti apsiliepimai buvo surinkti neformalioju būdu. Pradžiai nebuvo lengva. Kai ėmėmės šios veiklos, ore tvyrojo neapibrėžtumas – ar tikrai mūsų veikla bus naudinga? Mokytojai (-os), apkrauti kasdieniais darbais, iš pradžių nerimavo dėl papildomų užduočių. Jų nepasitenkinimas buvo apčiuopiamas, girdėjosi atodūsių ir retkarčiais – nusiskundimai. Tačiau viskas pasikeitė, kai laboratoriniai, tiriamieji ir projektiniai darbai, kruopščiai mokytojų atlikti, išvydo dienos šviesą mūsų platformoje. Mokytojų veiduose atsirado pasitenkinimas, netgi džiaugsmas. Jie ne tik didžiavosi pasiektu rezultatu, bet ir atrado naujus įrankius, kurie leido pajavairinti dėstomų dalykų turinį, įpūsti naujos gyvybės pamokoms ir, svarbiausia, išties sudominti mokinius (-es) STEAM sritimis. Nuo abejonių iki įkvėpimo – toks buvo ir bus mūsų kelias.“

mokykloms efektyviau naudoti turimą įrangą ir resursus. Tikime, kad sukurtos tinklaveikos platformos misija – suteikti rajono mokytojams (-oms), mokiniam (-ėms) ir tėvams (globėjams (-oms)) prieigą prie aukštos kokybės švietimo išteklių ir galimybių – laikui bėgant bus sėkmingai įgyvendinama.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Vienas iš pagrindinių iššūkių buvo dalyvių įtikinimas, kad klubo veikla jiems bus naudinga. Šis procesas atskleidė galimą mokytojų laiko ir motyvacijos trūkumą bei pradinį abejingumą naujai veiklai. Taip pat kilo iššūkių, susijusių su partnerių paieška verslo ir mokslo institucijose, siekiant plėsti klubo veiklos apimtį ir pritraukti papildomų išteklių bei patirties.

Iššūkių įveikimo būdai

Dalyvius pavyko įtikinti apie veiklos naudą pristatant konkrečias naudas ir galimybes mokytojams (-oms), organizuojant įvairius seminarus ir demonstruojant praktinę vertę per įdomias veiklas. Buvo aktyviai ieškoma partnerių mokslo ir verslo institucijose, siekiant stiprinti klubo veiklą ir užtikrinti ilgalaikį tvarumą, o tai padėjo įveikti resursų ir patirties trūkumą.

Naudingos nuorodos

- [Pakruojo rajono tinklaveikos platforma](#)
- [Pakruojo rajono mokytojų STEAM klubo interneto puslapis](#)

„Nepatogūs pasakojimai“ – nuostatų kaita bendruomenėje, įgyvendinant įtraukųjį ugdymą

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija,
Pakruojo r. Linkuvos gimnazija,
Pakruojo „Žemynos“ progimnazija

Dalyviai

Mokiniai (-ės) (1–12 kl.), jų tėvai,
mokytojai (-os), Pakruojo r. savivaldybės
gyventojai (-os), Trečiojo amžiaus
universiteto klausytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Rengiant pažangos planą, komandoje nuolat vyravo mintys apie būtinybę kalbėti apie visos bendruomenės nuostatas, t. y. kaip mokyklų bendruomenės vertina įvairovę ir visų mokinių teisę į kokybišką ugdymą. Komanda buvo įsitikinusi, kad infrastruktūros turtinimas, mokymai apie mokinių (žmonių) ypatumus neduos naudos, jei bendruomenė (mokytojai (-os), mokiniai (-ės), tėvai) žmonių įvairovę laikys kliūtimi.

Veiklos aprašymas

Veiklos sritys, kurios tarpusavyje susijusios:

- knygų įtraukiojo ugdymo tema skaitymas;
- filmų įtraukiojo ugdymo tema peržiūros ir aptarimai;
- bendruomenės dalijimasis tarpusavyje įvairia literatūra, vaizdo medžiaga ir pan.

Svarbu pabrėžti, kad į šias veiklas stengtasi įtraukti visą bendruomenę: mokyklos darbuotojus (-as), mokinius (-es), jų tėvus ir vietos bendruomenę.

Filmai mokiniams (-ėms) buvo rodomi ugdymo proceso metu. Mokytojams (-oms) filmų peržiūros organizuotos mokinių atostogų metu. Filmai tėvams, kitiems savivaldybės bendruomenės nariams (-ėms) buvo rodomi vakais, kad įsitrauktų kuo daugiau žmonių.

Pasiektas rezultatas

Buvo planuojama, kad įvyks 3 filmų seansai mokytojams (-oms), 25 – mokiniams (-ėms), 6 – tėvams ir juose dalyvaus apie 50 mokytojų, 700 mokinių ir 200 mokinių tėvų. Rezultatas pasiektas, mokiniams (-ėms) filmų parodyta daugiau.

Svarbiausia šio etapo dalis – filmo aptarimas su kino centro „Garsas“ edukatore. Po trumpo įvado edukatorė pradėdavo vesti diskusiją, kurios metu buvo užduodami klausimai, pvz.: „Kodėl Abelis nenori, kad sesutė apie patyčias papasakotų tėčiui? Kaip Noros vietoje elgtumėtės jūs? O ką patartumėte daryti Abeliui?“ (filmas „Žaidimų aikštelė“).

Taip buvo siekiama kurti galutinį produktą – požiūrio pokytį, motyvaciją keistis ir keisti, diskusijų ir refleksijų skatinimą, stiprinti vertybes.

Poveikis

Filmai, knygos ir diskusijos apie įtrauktį reikšmingai praturtino vaikų ir mokytojų žinias, vertybes bei emocinį intelektą. Dalyviai suprato, kad kiekvieno mokinio (-ės) pažanga priklauso ne tik nuo jo gebėjimų, bet ir nuo mokytojų požiūrio bei visuomenės nuostatų apie įvairovę. Kūriniai ir diskusijos leido pajusti, ką išgyvena žmonės, turintys autizmą, disleksiją ar Dauno sindromą. Vaikai pagilino supratimą, kad visi skirtingi, bet vienodai reikalingi. Po peržiūrų ir skaitymų būdavo ir tylos, ir ašarų, o šie išgyvenimai skatino atvirumą, empatiją, kūrybiškumą ir mažino išankstinius nusistatymus.

„Abiturientė labai rimtai mąsto apie pedagogikos studijas ir pirmiausia jai patariau perskaityti knygą „Mergaitė“. Kolegė paprieštaravo – po šios knygos ji tikrai atsisakys šių studijų. Mergina, perskačiusi knygą, sakė: „Dabar supratau, kad aš renkuosi teisingai.“

Studentė Ema

„Po šio filmo leiskit bent 10 min. įkvėpti ir patylėti.“

Mokytoja po filmo „Žaidimų aikštelė“

„LRT epikoje yra įkeltas filmas „Aš esu“. Žiūrėjau du kartus, verčiau ir tiek visko permąščiau.“

Mokytoja

„Peržiūrėjau garsųjį filmą „Paauglystė“. Negaliu tylėti, negaliu apie jį nepasidalyti su mokinių tėvais. Bet dalydamasi turiu atskleisti ir savo išgyventus jausmus. Apie tai galvojau kelias dienas, bet pasidalijau.“

Mokyklos administracijos atstovė

„Tai geriausias mano matytas filmas apie paauglių pasaulį.“

Mokinė po filmo „Rytoj kažkur prie jūros“

„Po apsilankymo kavinėje „Pirmas blynas“ supratau, kad dar turiu augti... O maniau, kad esu labai viską priimanti.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Prieš veiklos įgyvendinimą buvo daug nerimo, kaip filmų demonstravimą reikės suderinti su ugdymo procesu, kaip filmų turinį tinkamai ir naudingai integruoti į mokomuosius dalykus. Dar vienas didelis iššūkis kilo paties proceso metu: ar bus surinktas reikiamas mokinių tėvų skaičius (pagal pažangos planą buvo numatyta, kad 6 seansuose dalyvaus apie 200 tėvų). Labai dažnai dalis tėvų yra aktyvūs ir jie visur noriai įsitraukia, bet šis skaičius Pakruojo rajono savivaldybei buvo iššūkis.

Iššūkių įveikimo būdai

Integruoti filmus į ugdymo procesą pavyko puikiai. Filmų peržiūros, diskusijos buvo integruotos į klasės valandėles, „Antro žingsnio“ užsiėmimus, lietuvių kalbos ir literatūros pamokas, atskirais atvejais – į gamtos mokslų pamokas ar mokyklos renginius. Nebuvo lengva keisti tvarkaraščius, bet viskas pavyko puikiai. Kiek daugiau nerimo įnešė mokinių tėvų pritraukimas. Reikėjo labai daug reklamos, labai daug komunikuoti, kodėl jie turi pamatyti būtent šį filmą. Bet rodant paskutinį filmą tėvams „Kaip „Titanikas“ mane išgelbėjo“, tapo akivaizdu, kiek daug reiškia gera komunikacija – salė buvo sausakimša, susirinko per 100 mokinių tėvų.

Naudingos nuorodos

- [Rekomenduojamos literatūros sąrašas](#)
- [Kino pamokos](#)

Teatralų dirbtuvės, pasitelkiant Lietuvos menininkus teatralus

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija,
Pakruojo „Žemynos“ progimnazija,
Pakruojo r. Linkuvos gimnazija**

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Pakruojo r. Žeimelio, Lygumų ir
Pakruojo r. Balsių pagrindinės mokyklos**

Dalyviai

20 mokytojų, 60 mokinių (7–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Stiprintos pedagoginių darbuotojų kūrybinės ir dalykinės kompetencijos, buvo siekiama mokinių kultūrinio ugdymo įvairovės. Spręsta aiškaus, paveikaus kalbėjimo ir kūrybinės saviraiškos stoka lietuvių kalbos ir literatūros pamokose, stiprintas lietuvių kalbos ugdymas. Pasirinktas teatro žanrų pažinimas, sceninė muzikos ritmika, kūno kalbos praktika. Veiklas vedė aktoriai (-ės) ir režisieriai (-ės), skatindami mokinių saviugdą, kūrybiškumą ir kalbinę raišką.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta ilgalaikių mokymų (24 seminarai, 144 val.) programa pagal tematinės kryptis: aiškus, suprantamas, paveikus kalbėjimas. Popieriaus teatro dirbtuvės. Vaidybos pagrindai. Scenos judesio pratybos. Sceninio balso praktikumas. Sceninės ritmikos praktikumas. Vaidybos džiaugsmas ir klounada. Teatro stebuklas. Vaidybos laboratorija. Užsiėmimus vedė aktoriai (-ės), režisieriai (-ės), vizualiųjų menų praktikai (-ės), edukologai (-ės). Veikla vyko su entuziazmu, kartu dirbo mokytojai (-os) ir mokiniai (-ės).

Pasiektas rezultatas

24 praktiniuose seminaruose dalyvavę 80 dalyvių gavo daug praktinių žinių ir išbandė įvairius metodus realiose situacijose. Sukurta 10 teminių pamokų planų, integruojant įgytas viešojo kalbėjimo bei scenos judesio teorines ir praktines žinias. Mokytojai (-os) pagal parengtus teminius pamokų planus pravedė 11 pamokų. Įgytas žinias ir metodus perteikė platesnei mokinių auditorijai, taip užtikrindami veiklos tęstinumą.

Galutinis produktas – parengta ilgalaikė ugdymo programa, sudaryta iš pamokų planų ir metodikų, pritaikyta mokyklose ir tinkama tolesniam naudojimui ugdymo veiklose. Veiklos tęstinumui užtikrinti numatoma į pamokas kviešti menininkus (-es).

Poveikis

Veikla turėjo reikšmingą poveikį tiek mokinių, tiek mokytojų ugdymo patirčiai bei tarpusavio santykiams. 47 proc. mokinių nurodė, kad išmoko drąsiau reikšti emocijas ir mintis, jie tapo atviresni.

70 proc. mokytojų atsiliepimai buvo teigiami, o 40 proc. pažymėjo, kad mokymai sužadino kūrybiškumą. Jie pabrėžė, kad mokymai padėjo ne tik profesiniam tobulėjimui, bet ir asmeninei raidai, sumažino viešojo kalbėjimo baimę, pagerino bendravimą su kolegomis (-ėmis) ir mokiniais (-ėmis).

Mokinių ir mokytojų bendruomenėse sustiprėjo kūrybiškumas, atvirumas, tarpusavio ryšiai, pasitikėjimas savimi ir bendravimo įgūdžiai.

„Išlaisvėjimas, kurio labai trūksta bendraujant su mokytojais (-omis) ir mokiniais (-ėmis), įstatytais į rėmus.“

Mokytoja

„Pasikeitė emocijos, tapau atviresnis, drąsesnis, draugiškesnis.“

Mokinys Donas

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklas, kilo keli iššūkiai: mokiniai (-ės) jautė baimę viešai kalbėti, nepasitikėjo savimi, turėjo mažai sceninės patirties. Mokytojai (-os) jaudinosi dėl nevestų pamokų, nes mokymai vyko pamokų metu ir truko 72 valandas. Taip pat reikėjo prisitaikyti prie teminių pamokų planavimo – integruoti meninius aspektus į ugdymo turinį, išlaikant mokymosi kokybę ir užtikrinant veiklų efektyvumą.

Iššūkių įveikimo būdai

Užsiėmimų vieta parinkta pagal universalų dizaino principus, patogi pagal gyvenamąją vietą. Iššūkiai spręsti taikant praktinius užsiėmimus su aktoriais (-ėmis) ir režisieriais (-ėmis), kurie padėjo mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms) įveikti scenos baimę ir lavinti kalbėjimo įgūdžius. Buvo skatinamas komandinio darbo įgūdžių ugdymas, savęs pažinimas per kūno kalbos pratimus. Mokytojai (-os) kartu su mokiniais (-ėmis) dalyvavo veiklose, kuriose gilino

skirtingas kompetencijas ir mokėsi taikyti meninius metodus ugdymo procese. Tokia partnerystė stiprino bendradarbiavimą ir kūrybišką mokymosi aplinką. Nors mokymai vyko pamokų metu, pravesių pamokų skaičius nesumažėjo – integruojant meninius, kalbinius ir socialinius aspektus, ugdymo turinys buvo sėkmingai įgyvendintas ir pritaikytas skirtingų dalykų pamokose.

Naudingos nuorodos

- TŪM veiklų ir renginių bankas Pakruojo rajone
-

Palangos miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Modernizuotos ugdymo erdvės: rekonstruoti du stadionai, atnaujinta biblioteka ir skaitykla bei įrengta PE-STEAM laboratorija. Parengtas integruotų veiklų turinys, jungiantis STEAM dalykus ir fizinį ugdymą. Suorganizuotos 3 PE-STEAM vasaros stovyklos 1–8 klasių mokiniams (-ėms), kuriose vyko įvairios STEAM veiklos, integruotos su fiziniu ugdymu. Sukurta skaitymo motyvacijos skatinimo programa, pritaikant komiksais grįstus metodus. Įsteigtas SUP konsultacinis kabinetas, kuriame laiku teikiamos konsultacijos SUP vaikus auginantiems tėvams bei juos ugdantiems pedagogams (-ėms). Įgyvendinus TŪM projektą, matomas aktyvus bendradarbiavimas tarp miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų, organizuojant bendras veiklas ir pamokas.

„Sukurta materialinė bazė leis savivaldybės mokiniams (-ėms) siekti dar aukštesnių mokymosi rezultatų. Svarbu išlaikyti ir užtikrinti tęstinumą jau sukurtoms ir išbandytoms veikloms, užtikrinti lygiavertes sąlygas visiems savivaldybės mokiniams (-ėms) naudotis sukurta formaliojo ir neformaliojo ugdymo(si) infrastruktūra bei priemonėmis, toliau stiprinti ir išlaikyti mokyklų tinklaveiką bei pedagogų (-ių) ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) bendradarbiavimą.“

Laima Nedzveckienė, Palangos miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja, TŪM koordinatore

”

„Palangos miesto savivaldybė įgyvendino TŪM pažangos plano tikslus, kurdama įtraukią ir modernią švietimo aplinką. Atnaujinti ir įtraukiajam ugdymui pritaikyti stadionai, sukurta skaitymo platforma ir organizuoti renginiai, stiprinantys mokinių gebėjimus bei kultūrinį raštingumą. 85 proc. mokytojų dalyvavo kvalifikacijos kėlimo programose ir stažuotėse apie įtrauktį. Sukurti nauji bendradarbiavimo modeliai, organizuota unikali PE-STEAM dienos stovykla bei įkurtas SUP vaikų konsultacinis centras mieste. Integruotos pamokos ir kultūrinės veiklos pasiekė plačią mokinių auditoriją – 93 proc. jų lankėsi profesionalaus meno renginiuose. Šie rezultatai rodo reikšmingą pažangą švietimo kokybės, įtraukties ir mokytojų profesinio augimo srityse.“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Lina Garbenčiūtė

Palangos miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Palangos „Baltijos“ pagrindinė mokykla, Palangos Vlodo Jurgučio progimnazija, Palangos senoji gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 319
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 902
TŪM krepšelis	1 794 028,65 Eur
Infrastruktūra	77,67 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	22,33 proc.

77,67 %

Infrastruktūra

22,33 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įdiegtas skaitmeninis profesinio orientavimo įrankis visose TŪM mokyklose. Sistema padeda mokiniams (-ėms) planuoti karjerą, o pedagogams (-ėms) – tobulinti asmeninės lyderystės kompetencijas. Skatinamas sąmoningas mokymasis ir karjeros krypties pasirinkimas.

Įtraukusis ugdymas

Palangos „Baltijos“ pagrindinėje mokykloje įrengtas universalus dizaino stadionas ir aikštynas, pritaikytas įvairių poreikių turintiems vaikams. Įrengti treniruokliai, reguliuojamo aukščio krepšinio stovai, specialios karstynės. Aplinkos gerina emocinę gerovę ir įtrauktį.

Kultūrinis ugdymas

Palangos Vlodo Jurgučio progimnazijoje modernizuota biblioteka – įrengtos interaktyvios, kūrybinės skaitymo erdvės. Įsigyta skaitymo platforma su daugiau nei 500 kūrinių. Sukurta aplinka, skatinanti skaitymo motyvą, kritinį mąstymą ir meninę saviraišką.

STEAM ugdymas

Palangos senojoje gimnazijoje įrengta moderni PE-STEAM erdvė ir atnaujintas stadionas. Erdvė aprūpinta 3D spausdintuvais, IT įranga, išmaniosiomis lentomis ir „Polar“ sistema. Sudarytos sąlygos integruotoms tiriamosioms veikloms, gerinant mokinių STEAM dalykų pasiekimus.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo programose bei stažuotėse Lietuvoje, Estijoje ir Prancūzijoje. Jie įvaldė PE-STEAM integraciją, eksperimentinį mokymą, tyrinėjimo kultūrą, strateginį vadovavimą, komandinį darbą, universalų dizainą, meno ir medijų integraciją, stiprindami kūrybiškumą, refleksiją ir įtrauktį.

Lyderystė veikiant

Įdiegta TŪM koordinavimo sistema – kiekvienoje mokykloje dirba koordinatorė (-ius). Pusmetinės išvykstamosios sesijos stiprina bendruomeniškumą ir atsakomybę už pokyčius.

Įtraukusis ugdymas

Įkurtas SUP konsultacijų centras Palangos „Baltijos“ mokykloje. Sukurta įtraukiojo ugdymo vertinimo sistema, vykdyta stebėseną, refleksijos ir bendros veiklos su mokyklų bendruomenėmis.

Kultūrinis ugdymas

Kartu su Palangos biblioteka ir meno mokykla sukurta skaitymo motyvavimo programa. Įgyvendintos kūrybinės dirbtuvės, „Mokykla be sienų“ pamokos muziejuose. Kartu su muziejų edukatoriais (-ėmis) ir profesionaliais menininkais (-ėmis) sukurti pamokų ciklai.

STEAM ugdymas

Sukurta integruoto PE-STEAM ugdymo programa ir dienos stovyklos 1–8 kl. mokiniams (-ėms), bendradarbiaujant su Palangos sporto centru ir meno mokykla. Įtrauktas judėjimas, menas, gamtos ir technologijų sintezė.

Tinklaveika

Palangos tinklaveika buvo itin aktyvi tarp mokyklų ir kultūros bei mokslo partnerių. Ryškiausios jungtys megztos su VILNIUS TECH, Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu, Palangos viešąja biblioteka, Stasio Vainiūno meno mokykla ir Visuomenės sveikatos biuru – įgyvendintos bendros PE-STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo programos.

Komiksais įveiklintas ugdymas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Palangos Vlado Jurgučio progimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusi mokykla

Palangos „Baltijos“ pagrindinė mokykla

Dalyviai

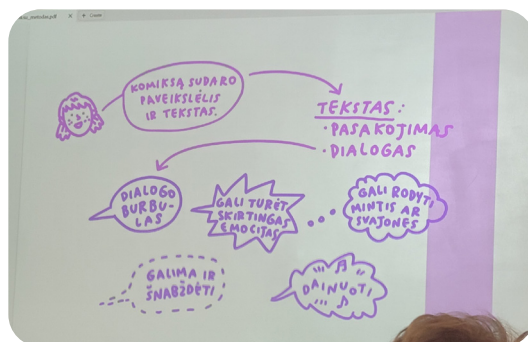
7 mokytojai (-os);
260 mokinių (6 kl.); 2 partneriai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pritaikant komiksais grįstus metodus, buvo siekiama didinti mokinių skaitymo motyvaciją, įtraukiant įvairių gebėjimų mokinius (-es), kad būtų atliepiami šiuolaikiniai jų skaitymo poreikiai, skatinamas kūrybiškumas ir kritinis mąstymas. Sukurtas pamokų ciklas pagal pasirinktą literatūros kūrinį, taip siekiant stiprinti mokinių kultūrinį ugdymą per skaitymą ir komiksų kūrimą.

Veiklos aprašymas

TŪM kultūrinio ugdymo veikloje mokytojai (-os) panaudojo kūrybiškas skaitymo motyvavimo idėjas – komiksus, bendradarbiaujant su menininke-iliustratore Viktorija Dambrauskaite-Ežiukas ir Jono Šliūpo muziejaus edukatoriais. Buvo paruoštas 5 pamokų ciklas (lietuvių kalba ir literatūra, matematika, dailė,

anglų kalba, informatika), kuriame, taikant komiksų metodus, buvo įveiklinta 6 klasės mokiniams (-ėms) sunkiai suprantama Maironio baladė „Jūratė ir Kastytis“. Integruota veikla buvo vykdoma skirtingų mokomųjų dalykų pamokų metu Palangos Vlado Jurgučio progimnazijoje ir Palangos Jono Šliūpo muziejuje.

Pasiektas rezultatas

Vykdamas veiklą, stebima aukštesnė mokinių skaitymo motyvacija, skaitymo suvokimo patrauklumas ir kūrybiškumo kompetencijos ugdymas, taikant komiksų metodą. Informacijos struktūrizavimas komiksų metodu tiesiogiai padeda pasiekti efektyvesnio įsiminimo ir leidžia siekti mokinių aukštesnių ugdymosi rezultatų. Vykdomas ne tik klasikinės, bet ir šiuolaikinės užsienio literatūros kūrėjų pažinimas ir sugretinimas. Komiksai ir *manga* tapo mokinių mėgstama užsienio literatūra, ypač tų, kurių žemesni skaitymo gebėjimai, labiau imta domėtis kitų šalių kultūra. Kultūros įtrauktis į ugdymo procesą tapo universaliu įrankiu integracijai.

Poveikis

Komiksais grįstas ugdymas padeda kurti mokymosi aplinką, kurioje užtikrinamas mokinių įsitraukimas, išklausymas ir motyvacija. Vizualinė forma skatina aktyvumą ir gilesnį domėjimąsi mokymosi turiniu. Kurdami ar analizuodami komiksus, mokiniai (-ės) interpretuoja simbolius, kuria dialogus, išreiškia mintis vaizdais. Šis metodas stiprina analitinį mąstymą, lavina gebėjimą pasakoti, apibendrinti ir spręsti problemas bei didina gebėjimą paaiškinti abstrakčias ar sudėtingas temas (pvz., istorines situacijas, mokslo koncepcijas ir kt.). Komiksais grįstų metodų naudojimas skatina empatiją, stiprina bendradarbiavimą ir tarpusavio ryšius, lavina komandinius įgūdžius, dalijimąsi idėjomis.

„Pamokų ciklo „Komiksais įveiklintas ugdymas“ pamokos „Lietuvių liaudies legendos apie Jūratę ir Kastytį mitinių įvaizdžių interpretacija Maironio baladėje „Jūratė ir Kastytis“ bei šiuolaikiniame kontekste“ metu mane ir mokinius (-es) nustebino komikso metodo patrauklumas. Kūrybiškas komikso metodo taikymas nepatrauklią temą padėjo pateikti mokiniams (-ėms) kaip intriguojančią, skatinančią atskleisti savo kūrybiškumą ir unikalumą.“

Loreta Kulienė, lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

„Niekada nemaniau, kad kurdamas komiksus galiu tiek daug išreikšti – savo nuotaiką, požiūrį, net humorą. Tai buvo geriausios pamokos.“

Edvinas Venckus, 6C klasės mokinys

„Komiksų įveiklinimas matematikos pamokoje tapo kūrybiniu iššūkiu tiek man, kaip mokytojai, tiek mokiniams (-ėms). Vaikai patyrė, kad kuriant matematinius uždavinius remiantis literatūriniu tekstu stiprėja teksto suvokimo įgūdžiai, o pati literatūra gali tapti puikiu įkvėpimu matematikos užduotims. Užduočių pateikimas komikso forma padėjo lavinti matematinį raštingumą ir skatino kūrybiškumą. Ši pamoka atskleidė, kad matematika gali slypėti visur – net legendose ir eilėraščiuose. Šis projektas – unikali patirtis visiems.“

Ingrida Šleininė, matematikos mokytoja metodininkė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Tinkamų partnerysčių, kurios atitiktų ugdymo tikslus ir neapsiribotų vienkarčiais renginiais, paieška. Sėkmingam įgyvendinimui reikėjo ne tik aiškos struktūros, bet ir emocinio saugumo, dialogo, pasidalytos lyderystės tarp komandos narių. Ne visi kūrybiniai sprendimai tapo efektyvūs ugdymo požiūriu, veikla reikalavo papildomo planavimo, susitikimų, pasiruošimo. Komiksų metodo taikymas skirtingiems mokomiesiems dalykams reikalavo suderinamumo.

Iššūkių įveikimo būdai

Tinkamų partnerysčių paieška vykdyta užmezgant kontaktus kultūros įstaigose, bendradarbiaujant su Jono Šliūpo muziejaus darbuotojais (-omis). Siekiant sėkmingo įgyvendinimo, esminę reikšmę turėjo komandos lyderio pozicija, saugios aplinkos kūrimas ir aiškus atsakomybių ir vaidmenų pasis-

KOMIKSAS

* SUGRETINTI NUOSEKLŲ VAIZDAI, PASAKOJANTYS ISTORIĄ. PIEŠINIO IR TEKSTO ŽAISMĖ.

* KOMIKSĄ DERĖTŲ PRISKIRTI MEDIJOS KATEGORIJAI, NES JIE ATLIEKA TĄ PAČIĄ FUNKCIJĄ, KAIP IR KITOS MEDIJOS – SAUGO IR PERDUODA INFORMACIJĄ.

* PVZ. FILMAI, KAIP SEKOS MENAS, VEIKIA LAIKE. KOMIKSAI – ERDVĖJE. TU VIENU METU GALI MATYTI VISUS PAVEIKSLIUKUS. KAS TARP PAVEIKSLIUKŲ – SUKURIAMA GALVOJE.

kirstymas, taip pat vadovų (-ių) palaikymas. Prieš įgyvendinant kūrybinę veiklą, buvo būtina ją aiškiai susieti su esančiomis temomis, ugdymo tikslais ir kompetencijomis. Aiškumo įnešė mokytojų ir mokinių įsivertinimai projekto metu. Kultūrinėms ir kūrybinėms veikloms, kurios pasižymi lankstumu, suvaldyti nustatyti konkretūs laiko rėmai: integruotos pamokos, tarpklausinės kūrybinės dienos, veiklos kultūros įstaigose, kūrybinio proceso trukmė.

Naudingos nuorodos

- [Integruotų kultūrinio ugdymo veiklų įgyvendinimas](#)
- [Palangos švietimo pagalbos tarnyba | Edukacinės patirties bankas](#) (*spauskite „prisijungti kaip svečiui“*)

PE-STEAM centro veiklų vystymas savivaldybės mokyklose per tinklaveiką

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla	Palangos senoji gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Palangos Vlado Jurgučio progimnazija, Palangos „Baltijos“ pagrindinė mokykla, Šventosios pagrindinė mokykla, Palangos sanatorinė mokykla
Dalyviai	52 mokytojai (-os); 533 mokiniai (-ės) (2–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Organizuojant PE-STEAM veiklas, siekta spręsti mokinių mažo susidomėjimo STEAM dalykais problemą, kuri dažnai lemia prastus mokymosi rezultatus bei menką įsitraukimą į neformalųjį ugdymą. Ugdymo procesą siekta sieti su didesniu mokinių fiziniu aktyvumu. Dėmesys skirtas įtraukiančioms patirtinėms

veikloms, siekiant ne tik sudominti, bet ir palaikyti ilgalaikį susidomėjimą bei vidinę motyvaciją, siekti aukštesnių mokymosi rezultatų per dalykų integraciją.

Veiklos aprašymas

Projekto metu buvo įgyvendintos ke-
lios svarbios iniciatyvos, skatinančios
mokinių susidomėjimą STEAM ir fizi-
niu aktyvumu. Tris savaites vyko dien-
inės PE-STEAM vasaros stovyklos 1–8
klasių mokiniams (-ėms), kuriose kas-
dien buvo organizuojamos skirtingos
STEAM veiklos, integruotos su fiziniu
ugdymu. Viena iš stovyklų buvo skirta
pilotiniam projektui vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP).
Ši veikla skatino įtrauktį ir bendradarbiavimą tarp vaikų, turinčių skirtingų po-
reikių. Vyresniųjų klasių mokiniams (-ėms) (7–12 klasėms) parengtos 8 PE-STE-
AM edukacinės programos, o mokytojai (-os) galėjo parinkti moksleiviams tin-
kamiausias edukacijas ir registruoti klases pagal tvarkaraštį.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinant PE-STEAM centro veiklas, buvo sukurta tvari ir praktiška ugdymo
bazė (sutvarkytas stadionas, aikštynai, įrengta PE-STEAM laboratorija, įsigyta
įranga). Sukurtas integruotų veiklų turinys, jungiantis STEAM dalykus ir fizinį
ugdymą. Aprašyta veiklų vykdymo metodika, tinkama skirtingo amžiaus mo-
kiniams (-ėms), paruoštos praktinės priemonės mokytojams (-oms). Sukurtos
PE-STEAM stovyklų programos įvairioms amžiaus grupėms. Įgyvendintos edu-
kacijos 7–12 klasių mokiniams (-ėms). Sukurta 6 akad. val. mokymo programa
pedagogams (-ėms) „STEAM pamokos per krepšinio žaidimą ir aktyvų judesį“.
Metodinė medžiaga ir pamokų planai paskelbti virtualioje mokymosi aplinkoje
„Moodle“ ir ja gali naudotis visų Palangos miesto mokyklų mokytojai (-os).

Poveikis

PE-STEAM centre vykusios paskaitos ir praktiniai užsiėmimai padėjo moki-
niams (-ėms) geriau suprasti STEAM dalykus, leido pamatyti, kaip jie gali būti
derinami su fiziniu ugdymu, pats ugdymo procesas tapo ne tik aktyvesnis, bet
ir įdomesnis. Vykdytos veiklos paskatino didesnę įsitraukimą, augančią moky-

mosi motyvaciją ir aukštesnius rezultatus. Naudos patyrė ir mokytojai (-os) – dalyvaudami veiklų kūrime, jie stiprino savo kompetencijas, mokėsi planuoti tarpdisciplinines pamokas, integruoti fizinį ugdymą į STEAM veiklas, augino kūrybiškumą ir bendradarbiavimo įgūdžius. Sustiprėjo ir bendruomenės ryšiai. Dalijimasis patirtimi, bendros veiklos, metodinių priemonių kūrimas – visa tai suartino skirtingų mokyklų mokytojus (-as).

„Sujungus skirtingus dalykus, pvz., fizinį ugdymą, matematiką, gamtos mokslus ir informatiką, mokiniai (-ės) įgijo platesnį supratimą apie pasaulį ir matė, kaip įvairios disciplinos tarpusavyje susijusios.“

Daiva, biologijos mokytoja

„Aišku, visi žino, kas yra STEAM, bet kai tenka sugalvoti, kas gi tas PE-STEAM – iš pradžių būna sudėtinga. Tik vėliau, kai išsigrynina idėjos, viskas tampa daug paprasčiau ir aiškiau. Tada supranti, kodėl tai svarbu ne tik mokytojams (-oms), bet ir patiems mokiniams (-ėms).“

Marius, fizikos mokytojas

„Smagiausia būdavo per fizikos ir fizinio ugdymo pamokas, kai stovykla buvo prie jūros, tada basomis lakstydavome per smėlį.“

Milana, 3 kl. mokinė

„PE-STEAM ugdymas mums svarbus kaip būdas kūrybiškai ir prasmingai sujungti fizinį aktyvumą su STEAM dalykais. Tai darome ne tik per pamokas, bet ir įvairiose neformaliojo ugdymo veiklose, projektuose, tyrinėjimuose. Siekiame, kad mokiniai (-ės) ne tik judėtų, bet ir mąstytų, tyrinėtų, spręstų problemas – tiek klasėje, tiek už jos ribų.“

Sandra, gimnazijos direktorė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant PE-STEAM centro veiklas ir kuriant naują, inovatyvų ugdymo turinį, vienas svarbiausių iššūkių buvo koncepcijos kūrimas – siekta ne tik tęsti STEAM ugdymo praktiką, bet žengti žingsnį toliau, integruojant ir fizinį ugdymą. Reikėjo rasti būdų, kaip suderinti teoriją ir praktiką. Tai pareikalavo kūrybiškumo, naujų idėjų ir tarpdisciplininio požiūrio. Kitas iššūkis – infrastruktūros trūkumas PE-STEAM veiklai plėtoti.

Iššūkių įveikimo būdai

Į STEAM ugdymą buvo pažiūrėta inovatyviai – visapusiškai integruojant STEAM dalykus ir fizinio ugdymo programų dalykus formaliojo ugdymo ir neformaliojo ugdymo veikose. Ugdant mokinius (-es), siekta padėti suprasti fizinę sveikatą ir judėjimą ne kaip atskirą, su mokslu men-

kai susijusią discipliną, bet gilintas suvokimas, kad mokslas ir sportas atveria įdomias proto ir judėjimo jungtis, leidžia analizuoti reiškinius, pasitelkiant ne tik teoriją, bet ir praktinius tyrimus. Prisitaikant prie sąlygų, kūrybiškai išnaudotos miesto erdvės: stadionai, parkas, sporto arena, panaudotos netradicines ugdymui priemonės: apšvietos ir temperatūros matuokliai, pulsometras, žingsniamatis, kraujospūdžio matuoklis, „Arduino“ rinkiniai.

Naudingos nuorodos

- [Palangos švietimo pagalbos tarnyba | Edukacinės patirties bankas \(spauskite „prisijungti kaip svečiui“\)](#)
- [Pirmoji PE-STEAM ugdymo vasaros dienos stovykla](#)
- [Pilotinė PE-STEAM ugdymo vasaros dienos stovyklos specialiųjų ugdymo poreikių turintiems vaikams](#)
- [Išvyka į Klaipėdos STEAM centrą](#)
- [Apie sporto ir mokslo sąryšį Palangos senojoje gimnazijoje](#)

Panevėžio miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinus projektą, Panevėžio mokiniams (-ėms) sudarytos sąlygos naudotis atnaujinta mokyklų infrastruktūra ir modernia mokymosi aplinka. Vykdytos veiklos padėjo stiprinti mokinių skaitmeninius įgūdžius ir kritinį mąstymą, ugdymo procese taikant naujausias technologijas. Padidėjo mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose, skaičius, kartu išsiplėtė galimybės plėtoti talentus ir pomėgius. Projektas prisidėjo prie bendruomeniškumo stiprinimo mokyklose, skatindamas mokinius (-es) ir mokytojus (-as) aktyviau bendradarbiauti. Jis taip pat padėjo gerinti ugdymo proceso kokybę, stiprino mokinių motyvaciją siekti geresnių mokymosi rezultatų ir aktyviau dalyvauti mokyklos gyvenime.

„Biologijos, fizikos, chemijos laboratorijos – tai pažangos, smalsumo ir žinių troškimo simbolis. Laboratorijose įdiegtos naujoviškos priemonės suteiks mokiniams (-ėms) galimybę įvairias medžiagas tyrinėti dar tiksliau, kūrybiškiau ir įdomiau. Tokios iniciatyvos yra svarbus žingsnis, siekiant kokybiško, šiuolaikiško švietimo ir mokinių kompetencijų stiprinimo.“

Zita Grinienė, Panevėžio 5-osios gimnazijos biologijos mokytoja metodininkė

”

„Panevėžio miesto savivaldybė TŪM projekte siekė sudaryti vienodai kokybiškas ugdymo sąlygas visiems mokiniams (-ėms) ir sustiprinti mokyklų bendruomenių veiklumą. Projekto metu pedagogai (-ės) ir vadovai (-ės) stiprino gebėjimą planuoti pokyčius, teikti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį kolegoms (-ėms), pritaikyti ugdymą skirtingiems poreikiams. Praktinės veiklos ir stažuotės padėjo dalyviams (-ėms) įveiklinėti STEAM ir kultūrinio ugdymo metodus. Nuosekliai bendradarbiaujant visoms miesto mokykloms, sukurtas unikalus STEAM ugdymo standartas ir įtraukiojo ugdymo vertinimo sistema. Abi šios strategijos šiuo metu išbandomos visose savivaldybės mokyklose.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rūta Petrylaitė

Panevėžio miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos

Panevėžio „Vilties“ progimnazija,
 Panevėžio „Vyturio“ progimnazija,
 Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija,
 Panevėžio 5-oji gimnazija,
 Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija,
 Panevėžio „Žemynos“ progimnazija,
 Panevėžio „Ąžuolo“ progimnazija,
 Panevėžio Mykolo Karkos pagrindinė mokykla,
 Panevėžio „Šaltinio“ progimnazija,
 Panevėžio Rožyno progimnazija,
 Panevėžio pradinė mokykla,
 Panevėžio Beržų progimnazija

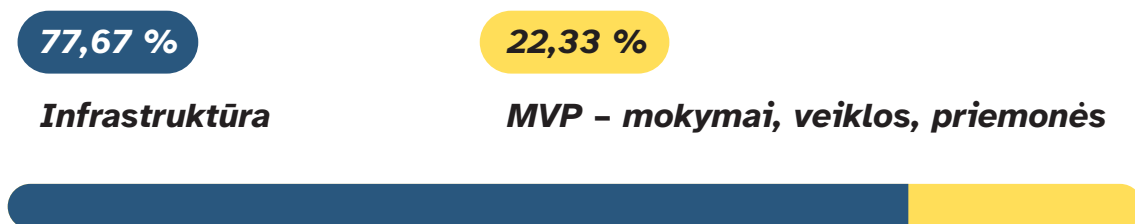
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius

per 10 000

TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius

per 8 000

TŪM krepšelis	6 175 662,92 Eur
Infrastruktūra	83,3 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	16,7 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Didžiausi pokyčiai įgyvendinti kuriant universalus dizaino principais grindžiamas aplinkas. STEAM erdvės, laboratorijos ir mokymosi zonos geriau pritaikytos laisvam judėjimui ir skirtingiems poreikiams. Įsigyta įranga ir priemonės, stiprinančios įvairių mokinių įsitraukimą į mokymosi procesą.

Kultūrinis ugdymas

Įrengtos modernios STEAM kultūrinės erdvės su kūrybinėmis dirbtuvėmis ir susitikimų zonomis, pritaikytomis integruotoms pamokoms, meninėms veikloms ir edukacijoms. Sustiprinta kultūros ir STEAM sintezė.

STEAM ugdymas

Panevėžyje kryptingai įrengtos ir atnaujintos fizikos, chemijos, biologijos ir gamtos mokslų laboratorijos, pritaikytos STEAM standartui ir patyrimui. Sustiprintos skaitmeninės priemonės ir STEAM erdvės.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Panevėžyje įgyvendintos tęstinės mokytojų kvalifikacijos programos lyderystės, STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo srityse, taikant mokymus, stažuotes Lietuvoje ir užsienyje bei praktines konsultacijas. Mokytojai stiprino STEAM, universalaus dizaino mokymuisi, diferencijavimo, menų integravimo ir projektinio ugdymo kompetencijas.

Lyderystė veikiant

Projekto įgyvendinimo laikotarpiui buvo įdarbinti keturių TŪM sričių koordinatoriai (-ės). Nuoseklus sričių koordinavimas, darbas su mokyklomis ir socialiniais partneriais užtikrino efektyvius informacijos mainus, metodinę pagalbą ir programos įgyvendinimą visose TŪM mokyklose.

Įtraukusis ugdymas

Didžiausios investicijos skirtos mokinių individualios pažangos stebėsenai ir SUP turinčių mokinių įtraukčiai į STEAM veiklas. Parengtos įvairios rekomendacijos, padedančios mokyklų darbuotojams (-oms) įvertinti ir teikti reikiamą pagalbą mokiniams (-ėms). Taikyti trišaliai pokalbiai, individualizuotos užduotys.

Kultūrinis ugdymas

Įgyvendinta ilgalaikė integruota STEAM programa „STE(A)M ekspertai“: projektai su menininkais (-ėmis), patirtinės veiklos, instaliacijos, kultūrinės pamokos už mokyklos ribų. Taikyti fenomenais grįsti metodai.

STEAM ugdymas

Panevėžyje STEAM minkštosios veiklos buvo plačiausios apimties: tiriamieji ir eksperimentiniai darbai, ilgalaikiai projektai, praktikos STEAM centruose ir laboratorijose, virtualios parodos. Taikytas problemomis grįstas, patyriminis mokymasis.

Tinklaveika

Panevėžio miesto savivaldybėje tinklaveika vyko koordinuotai, įtraukiant į veiklas visų miesto bendrojo ugdymo mokyklų atstovus (-es). Sukurtas bendras STEAM ugdymo standartas, organizuoti gerosios praktikos sklaidos renginiai. Į pusę veiklų buvo aktyviai įtraukti socialiniai partneriai, užtikrinant kuriamų praktikų nuoseklumą, kokybę ir efektyvią sklaidą.

STEAM standarto savivaldybės lygmeniu parengimas ir įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Panevėžio „Vilties“ progimnazija, Panevėžio „Vyturio“ progimnazija, Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija, Panevėžio 5-oji gimnazija, Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija, Panevėžio „Žemynos“ progimnazija, Panevėžio „Ažuolo“ progimnazija, Panevėžio Mykolo Karkos pagrindinė mokykla, Panevėžio „Šaltinio“ progimnazija, Panevėžio Rožyno progimnazija, Panevėžio pradinė mokykla, Panevėžio Beržų progimnazija

Dalyviai

Daugiau kaip 150 mokytojų;
daugiau kaip 5 000 mokinių (3–11 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Daugelyje Panevėžio savivaldybės mokyklų trūksta laboratorijų ir praktinės įrangos, todėl gamtos mokslų STEAM veiklos dažnai lieka teorinės ir fragmentiškos. Be aiškių, bendrų metodinių gairių, mokytojams (-oms) sudėtinga integruoti tyrimais grįstą mokymąsi į ugdymo planus. Todėl mokinių motyvacija gilintis į STEAM mokslus smunka, o jų praktiniai gebėjimai ir pasiekimai lieka nepakankamai išvystyti. Nevienodas turinio įgyvendinimas lemia nevienodą mokinių pasirengimą ugdymo programai.

Veiklos aprašymas

Savivaldybėje siekiama sukurti nuoseklią, tinklaveiką grįstą STEAM ugdymo sistemą – standartą, apimantį visus ugdymo lygius ir neformalųjį švietimą, grin-

džiamą aktualiu turiniu, patyriminiu mokymusi ir bendradarbiavimu su ekspertais (-ėmis). Standarto kūrimo metu sudarytos tarpdalykinės pradinėjų klasių, matematikos ir gamtos mokslų mokytojų grupės išanalizavo atnaujintų programų turinį, identifiko stiprintinus gebėjimus ir parengė praktinių darbų temas bei aprašus.

Standartas bus diegiamas visose savivaldybės mokyklose, siekiant didinti mokinių įsitraukimą, smalsumą ir mokymosi pasiekimus per integruotas, kūrybiškas ir probleminiu mokymusi grįstas veiklas.

Pasiektas rezultatas

Sukurtas ir standartizuotas „STE(A)M ugdymo standartas“ 3–IV klasių mokiniams (-ėms), integruotas į ugdymo programą ir apimantis gamtos mokslus, technologijas, inžineriją, menus, matematiką bei kultūrinį ugdymą. Standartas suskirstytas į dvi dalis: STEAM ugdymo programą ir kultūrinio ugdymo programą „STE(A)M ekspertai“. Sukurti detalūs, sistemingi aprašai ir užduočių projektai, kurie užtikrina programos standartizavimą ir kokybę visose savivaldybės mokyklose. Diegiant STEAM ugdymo standartą savivaldybėje, 75 proc. mokyklų pasiekta, kad tiriamosios veiklos sudarytų ne mažiau kaip 30 proc. ugdymo proceso, taip pat įgyvendinta daugiau kaip 200 praktinių darbų ir 50 projektų. Įrengtos modernios laboratorijos, išaugo mokytojų motyvacija, sustiprėjo mokinių įsitraukimas ir kūrybiškumas.

Poveikis

Veikla turėjo tiesioginį ir teigiamą poveikį mokinių įgūdžiams ir pasiekimams. Sukūrus vienodus ir tikslingus aprašus, mokiniai (-ės), nepriklausomai nuo to, kurioje mokykloje mokosi, pradėjo reguliariai atlikti laboratorinius ir praktinius darbus bei projektines užduotis. Tai tiesiogiai lėmė geresnius praktinių užduočių rezultatus ir gebėjimą taikyti žinias praktikoje (mokymasis sprendžiant problemas). Mokiniai (-ės) išvystė ir platesnį požiūrį į mokslą bei technologijas,

suprasdami jų sąsajas su kultūra ir visuomene. Pradinio, matematikos ir gamtos mokslų mokytojai (-os) pradėjo dirbti integruotai ir vieningai. Tai pagerino kolegiškus santykius ir sukūrė aukštesnės kokybės tarpdalykinio mokymo kultūrą.

„Supratau, kad, dirbdama kartu su klase, galiu išmokyti daugiau nei vien tik iš vadovėlio.“

9 klasės mokinė

„Sukurtas aprašų rinkinys iš tiesų palengvina kasdienį darbą – nebereikia visko kurti nuo nulio.“

Chemijos mokytoja

„Pastebėjau, kad tyrimų aprašai ne tik padeda mokiniams (-ėms), bet ir mane pačią skatina išbandyti naujus metodus.“

Mokytoja, dirbanti 5 klasėje

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklas, kilo sunkumų dėl praktinių ir teorinių užduočių atrankos, tinkamų priemonių bei įrankių parinkimo ir bendros nuomonės formavimo. Skirtingų dalykų mokytojų patirtys ir lūkesčiai ne visada sutapo, todėl teko daugiau laiko skirti diskusijoms ir kompromisams. Didžiausias iššūkis – ne programos kūrimas, o žmogiškasis faktorius. Reikėjo išmokyti pasitikėti kolegomis (-ėmis) ir nuolatos komunikuoti.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant sukurti bendrą struktūrą, mokytojai (-os) bendromis jėgomis kūrė laboratorinių, tiriamųjų ir matematikos ugdymo darbų šablonus. Tai leido pereiti nuo individualaus stiliaus prie bendro standarto ir sudarė sąlygas lengviau vertinti turinį. Priemonių įsigijimo iššūkis buvo sprendžiamas organizuojant kelis

susitikimus su projekto vadovais (-ėmis), derinant mokytojų sudarytus sąrašus bei užtikrinant, kad įranga būtų įsigyta laiku ir atitiktų poreikius.

Naudingos nuorodos

- [STEAM ugdymo standarto programa](#)
- [STEAM ugdymo standartas \(užduotys, medžiaga\)](#)

Profesinės patirties sklaida „Pamoka 13 klasei“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Panevėžio „Vilties“ progimnazija, Panevėžio „Vyturio“ progimnazija, Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija, Panevėžio 5-oji gimnazija, Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija, Panevėžio „Žemynos“ progimnazija, Panevėžio „Ažuolo“ progimnazija, Panevėžio Mykolo Karkos pagrindinė mokykla, Panevėžio „Šaltinio“ progimnazija, Panevėžio Rožyno progimnazija, Panevėžio pradinė mokykla, Panevėžio Beržų progimnazija

Dalyviai

4 794 mokytojai (-os), pedagogai (-ės), ekspertai (-ės), metodininkai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Profesionalių naujų idėjų kūrimą gali skatinti kolegų (-ių) dalijimasis patirtimi. Deja, mokytojos (-ai) retai veda atviras pamokas ir dalijasi savo praktika: kartais

bijo kolegų (-ių) kritikos, kartais jaučiasi nepasiruošę ar trūksta laiko, o kartais nėra motyvuoti taikyti eksperimentinius ar inovatyvius metodus. Tokio bendradarbiavimo trūkumas stabdo profesinį augimą – inovatyvi patirtis lieka tik pavienėse klasėse ir nepasiekia visos mokyklos bendruomenės. Jau septynerius metus vykdoma veikla „Pamoka 13 klasei“ padeda įveikti šiuos barjerus.

Veiklos aprašymas

Panevėžio miesto mokyklų mokytojai (-os) dalijosi inovatyvia gerąja patirtimi ir refleksijomis. Mokytojams (-oms), vedusiems „Pamoką 13 klasei“ ir pristačiusiems vis kitokį pamokos turinį, metodus bei įrankius, buvo paprasčiau perteikti pamokos turinį, nei rengti pristatymą ar patirties sklaidos seminarą apie ją. Kolegos (-ės), tapę „mokiniais (-ėmis)“, iš vidaus patyrė taikomus metodus ir užduotis, galėjo matyti ir pajusti jų poveikį mokiniams (-ėms). Į šias pamokas buvo kviešti visų miesto mokyklų mokytojai (-os), taip užtikrinant gerųjų praktikų sklaidą. Po kiekvienos pamokos vyko diskusijos ir refleksijos, skatinusios analizę bei įžvalgų dalijimąsi.

Pasiektas rezultatas

Panevėžio savivaldybėje buvo ugdoma nauja mokytojų patirtis, stiprinamas profesinis augimas ir aktyvinama metodinė veikla: 2024 m. įvyko 177, o 2025 m. iki IV ketvirčio – 101 „Pamoka 13 klasei“. Ši iniciatyva paskatino aktyvų profesionalų (-ių) dalijimąsi ir padėjo įveikti formalius bei asmeninius barjerus. Sukurtas autentiškas, patirtimi grįstas gerosios patirties modelis, lengvai pakartojamas ir nereikalaujantis papildomų pasiruošimų. Mokytojai (-os) dalijosi

savo medžiaga platformoje semiplius.lt, o dalis jų į pamokas kvietė kitų mokyklų mokinius (-es), todėl bus pradėta nauja inovatyvi veikla – „Pamoka 13x mokyklos mokiniui“.

Poveikis

Šios veiklos poveikis atsiskleidė keliais aspektais. Pedagoginė bendruomenė perėmė naujus, inovatyvius metodus ir pradėjo juos taikyti savo klasėse, skatindama įdomesnę ir šiuolaikiškesnę mokymą. Mokytojams (-oms) buvo sukurta pasitikėjimu grįsta neformaliojo dalijimosi aplinka. „Pamoką 13 klasei“ vedę mokytojai (-os) tapo drąsesni ir miesto mastu pripažinti kaip ekspertai (-ės). Pamokose mokiniai (-ės) tapo aktyvesni, labiau motyvuoti ir įsitraukę, o įgytas žinias mokėsi taikyti praktiškai. Sumažėjo matematikos pasiekimų atotrūkių, o PUPP rezultatai pagerėjo nuo 46,7 proc. iki 60,8 proc. Tai rodo, kad veikla ne tik skatino mokytojų profesinį augimą ir gerino mokinių akademinius pasiekimus, bet ir padėjo kurti bendradarbiaujančią pedagoginę bendruomenę.

„Pamokos 13 klasei“ yra prasmingos ir paveikios, kai mokytojas jas veda savanoriškai, turi kuo pasidalyti ir dirba kitaip. Tačiau kartais, kai pamokos vyksta tik dėl skaičiaus ar pliusiuko, tiek mokytojas (-a), tiek dalyviai (-ės) gaišta taip brangų laiką...“

Direktoriaus pavaduotoja ugdymui

„Iš pradžių buvo nedrąsu, tačiau kolegų (-ių) geranoriškumas ir gebėjimas įsijausti į mokinio vaidmenį padėjo nusiraminti. Pamoka praėjo nepastebimai greitai. Buvo malonu išgirsti padėkos žodžius.“

Pamoką vedusi mokytoja

„Pamokoje buvo įdomu. Daug dirbome, tačiau nepavargome, nes mokytoja buvo viską puikiai suplanavusi ir apgalvojusi. Jei daugiau būtų tokių pamokų, visi norėtų mokytis.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Vedant „Pamoką 13 klasei“, mokytojams (-oms) teko iššūkis – jų kasdienė veikla tapo vieša ir buvo vertinama kaip profesinio tobulėjimo pavyzdys, todėl kildavo papildomas emocinis krūvis. Reikėjo užtikrinti, kad pamokos būtų kokybiškos, inovatyvios ir naudingos kolegoms (-ėms). Svarbu buvo ir tai, kad po pamokos vykstančios diskusijos išliktų konstruktyvios, skatintų bendradarbiavimą bei atvirą grįžtamąjį ryšį, o ne taptų formalios ar kritiškos. Kartais dėl didelio užimtumo pamokoje dalyvaudavo tik nedidelė mokytojų grupė, nors temos buvo aktualios ir atitiko miesto švietimo prioritetus.

Iššūkių įveikimo būdai

Miesto renginių pasiūla gausi, todėl kartais mokytojus (-as) reikėdavo papildomai paskatinti dalyvauti pamokose. Kai pamokos vyko mokyklose, kolegų (-ių) ir administracijos palaikymas buvo stipresnis, todėl veiklos vyko sklandžiau. Siekiant užtikrinti optimalų dalyvių skaičių ir kokybišką diskusiją, taikyta išankstinė registracija, o pritrūkus dalyvių – mokytojai (-os) buvo kviečiami asmeniškai. Vedantieji iš anksto supažindinti su diskusijų pobūdžiu – akcentuota metodų analizė, o ne asmens vertinimas. Mokytojai (-os), pasidaliję patirtimi ir parodę drąsą bei lyderystę, buvo paskatinti – jiems įteikti sertifikatai ir simbolinės padėkos.

Naudingos nuorodos

- [Tarptautinis patirties pasidalinimo renginys „Patyriminio ugdymo ypatumai dirbant su SUP ugdytiniais](#)
 - [Ketvirtokų diktanto konkursas Panevėžio Beržų progimnazijoje](#)
-

Pasvalio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybėje įgyvendinti svarbūs pokyčiai keliomis kryptimis. Atnaujintos kūrybinės, STEAM ir kitos edukacinės erdvės, mokyklos aprūpintos šiuolaikiška įranga, kuri praplėtė praktinio mokymo galimybes ir sudarė sąlygas taikyti inovatyvius mokymo metodus. Stiprintos pedagogų ir vadovų kompetencijos, ugdoma lyderystė, kūrybiškumą, įtraukijį ugdymą ir inovacijų kultūrą. Daugiau nei pusę veiklų sudarė įvairios ugdymo iniciatyvos, skatinusios mokinių lyderystę, kūrybiškumą, stiprinusios STEAM žinias ir karjeros planavimo gebėjimus. Tinklaveikai skatinti įveiklintas elektrinis mokyklinis autobusas, padėjęs užtikrinti glaudesnį bendradarbiavimą tarp mokyklų ir dalijimąsi patirtimi.

„TŪM I projekto įgyvendinimą vadinu pamoka: mokėmės bendrystės, įveikėme administravimo sunkumus, įgyvendinome 91 veiklą! Labiausiai džiaugiamės tinklaveika tarp projekte dalyvavusių ir nedalyvavusių mokyklų. Didžiausias iššūkis buvo mokykloms pakeisti požiūrį – matyti naudą ne tik savo bendruomenei, bet ir viso rajono švietimui, todėl veiklas planavome taip, kad jos kurtų pridėtinę vertę visai Pasvalio rajono savivaldybei.“

Rima Šivickienė, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė, TŪM I projekto vadovė Pasvalio rajono savivaldybėje

”

„TŪM programa buvo skirta stiprinti švietimo bendruomenę, sudaryti šiuolaikiškas ugdymo sąlygas ir gerinti mokinių mokymo(si) pasiekimus. Veiklose dalyvavo penkios TŪM mokyklos, o per tinklaveiką įsitraukė visos savivaldybės mokyklos. Organizuojant ir įgyvendinant veiklas, atsikleidė stiprus savivaldybės, kaip mokyklų steigėjo, vaidmuo. Daug dėmesio buvo skirta mokinių kūrybinėms dirbtuvėms, patirtinėms stovykloms, visos dienos užsiėmimams, mokyklų infrastruktūros modernizavimui. Tai leido pagerinti mokinių PUPP lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimus.“

Švietimo ekspertė Vida Kamenskienė

Pasvalio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla, Pasvalio Svalios progimnazija, Pasvalio r. Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija, Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 1 000
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 600
TŪM krepšelis	1 741 191,98 Eur
Infrastruktūra	22,51 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	77,49 proc.

22,51 %

Infrastruktūra

77,49 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Visose projekte dalyvavusiose Pasvalio rajono mokyklose įsigytos profesinio orientavimo platformos licencijos. Pasvalio Svalios progimnazijoje įrengtos visos dienos mokyklos saviraiškos erdvės. Keturiuose mokyklose visos dienos užimtumo erdvės aprūpintos priemonėmis ir baldais.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos saviraiškos, edukacinės erdvės, įsigytos priemonės ir įranga visos dienos mokyklos veikloms, mokinių skaitymo skatinimui, profesiniam orientavimui ir užimtumui. Mokyklų erdvės pritaikytos visos dienos mokyklos veikloms, individualiam darbui ir įvairiems mokinių ugdymosi poreikiams geriau išpildyti.

Kultūrinis ugdymas

Kultūriniam ugdymui pritaikyta infrastruktūra: Pasvalio r. Pumpėnų gimnazijoje įrengtas lauko amfiteatras, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje įkurtas Menininkų klubas, Pasvalio Svalios progimnazijoje įrengta visos dienos mokyklos saviraiškos erdvė. Naujos erdvės leidžia vykdyti ilgalai-kes menines, kultūrines ir bendruomenines veiklas.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra atnaujinta Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje, Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje, Pasvalio Svalios progimnazijoje ir Joniškėlio gimnazijoje: įrengtos modernios laboratorijos, technologijų kabinetai ir modulinė GEK laboratorija, sudarančios sąlygas tyrimais ir inžinerija grįstam ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose mokytojų kvalifikacija stiprinta per STEAM stažuotes ir Mokytojų klubą, įtraukiojo ugdymo mokymus, kūrybiškumo ir fenomenais grįsto ugdymo programas. Vadovų (-ių) ir mokytojų lyderystė stiprinta per pasidalytosios lyderystės mokymus, lyderystės kompetencijų stiprinimo stovyklą. Pedagogai (-ės) įgijo praktinių gebėjimų taikyti pokyčių valdymo, universalaus dizaino, STEAM dalykų integracijos ir kultūrinio ugdymo principus.

Lyderystė veikiant

Mokinių lyderystė ugdyta jaunųjų lyderių stovyklose, neformaliojo ugdymo klubuose ir profesinio orientavimo veiklose.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas stiprintas per visos dienos mokyklos veiklas, profesinį orientavimą, individualizuotą pagalbą, patirtines stovyklas, neformalųjį švietimą ir savanorystę, įtraukiant ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius. Diegta universalaus dizaino mokymuisi prieiga, stiprintos pedagogų kompetencijos taikyti motyvaciją ir emocinę savireguliaciją skatinančius įtraukiojo ugdymo metodus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per ilgalaikes programas – skaitymo skatinimo veiklas, meninius ir žurnalistikos klubus, kinematografijos, architektūros dirbtuves bei kūrybingumo stovyklas. Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje įgyvendinta programa, kurios metu mokinių iniciatyva pirmą kartą Pasvalyje surengtas Lietuvos mokinių ir jaunimo trumpametražių filmų festivalis „Trumpi, bet galingi“.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plėtotas Pasvalio Petro Vileišio, Joniškėlio, Pasvalio r. Pumpėnų gimnazijose, Pasvalio Svalios progimnazijoje ir Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje. Įgyvendintos integruotos STEAM programos, projektiniai darbai, robotikos, jaunųjų mokslininkų (-ių) ir išradėjų klubai, patirtinės stovyklos ir konferencijos, apėmusios daugumą 1–12 kl. mokinių.

Tinklaveika

Įgyvendinta skirtingų mokyklų tinklaveika, apėmusi bendrus mokymus pedagogams (-ėms) ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms), stažutes bei pažintinius vizitus. Organizuotos bendros mokinių veiklos, projektai ir stovyklos. Mokyklos dalijosi ugdymo praktikomis, metodinėmis priemonėmis, infrastruktūros ištekliais ir mokykliniu autobusu.

Visos dienos užimtumas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Pasvalio r. Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija, Pasvalio Svalios progimnazija, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla, Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusi mokykla

Pasvalio „Riešuto“ mokykla

Dalyviai

20 mokytojų, pagalbos specialistų (-čių), mokinio padėjėjų; 118 mokinių (1–4 kl.), iš jų 42 – turintys SUP

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pasvalio rajono mokyklose trūko nuoseklaus visos dienos užimtumo, pagalbos specialistų (-čių) ir įvairių ugdymo veiklų po pamokų. Mokiniais (-ėms) buvo sudėtinga gauti reikiamą pagalbą, ruošiant namų darbus, o tai mažino jų pasiekimus ir motyvaciją. SUP turintiems mokiniams (-ėms) trūko papildomo

dėmesio, o tėvai neturėjo tinkamos alternatyvos vaikų užimtumui. Visos dienos mokykla (VDM) padėjo spręsti šias problemas ir užtikrino ugdymo prieinamumą bei veiklų įvairovę.

Veiklos aprašymas

Mokiniam (-ėms) organizuotas kasdienis užimtumas mokyklose ir netradicinėse erdvėse: namų darbų ruošos, individualios ir grupinės konsultacijos, logopedo (-ės) ir specialiojo pedagogo (-ės) pagalba, kūrybinės dirbtuvės, STEAM, sporto, muzikos, skaitymo skatinimo veiklos. Dalyviai (-ės) lankė bibliotekas, muziejus, dalyvavo bendrose šventėse ir tinklaveikos renginiuose. VDM grupės teikė saugų ir prasmingą užimtumą vaikams po pamokų.

Pasiektas rezultatas

Projekto metu Pasvalio rajono mokyklose įgyvendintas visos dienos užimtumas. Visose veiklose dalyvavo 118 mokinių (42 SUP). Sukurtos ir įrengtos saviraiškos bei užimtumo erdvės, įsigyta priemonių. Mokiniai (-ės) dalyvavo kasdienėse ir netradicinėse veiklose: namų darbų ruošos, konsultacijose, logopedo (-ės) ir specialiojo pedagogo (-ės) užsiėmimuose, kūrybinėse, meninėse, sporto, muzikos, STEAM veiklose, lankė bibliotekas, muziejus, stadionus. SUP turintiems mokiniams (-ėms) teikta kryptinga pagalba, pagerėjo mokymosi rezultatai, stiprėjo skaitymo, bendravimo, kūrybiniai ir STEAM įgūdžiai. Projekto lėšomis įsteigtos 3,5 pareigybės, įdarbinti 7 specialistai (-ės), vykdyta sėkminga tinklaveika su kitomis Pasvalio rajono mokyklomis.

Poveikis

Veikla prisidėjo prie mokinių akademinės pažangos, socialinių įgūdžių lavinimo, bendruomenės stiprinimo. Mokiniai (-ės) mokosi atsakingiau, įsitraukia

į grupines veiklas, drąsiau reiškia idėjas. Pagerėjo santykiai tarp vaikų, mokytojų ir tėvų, sustiprėjo tėvų pasitikėjimas mokykla. Tėvų apklausos atskleidė, kad 94 proc. tėvų patenkinti veiklomis, 83,9 proc. mato naudą gebėjimų ugdymui. Tėvai džiaugiasi, kad vaikai noriai lanko užimtumo grupes, o namų darbai atliekami kokybiškiau ir greičiau. 97 proc. tėvų mano, kad VDM veiklas būtina tęsti.

Bendradarbiavimas su kultūros ir švietimo įstaigomis atvėrė galimybes patirčiai už mokyklos ribų. Mokiniai (-ės) labiau domisi knygomis, tyrimais, kūrybinėmis veiklomis, atranda naujų pomėgių.

„Svarbiausia – bendradarbiauti su kolegomis (-ėmis) ir pagalbos specialistais (-ėmis), kad kiekvienas vaikas gautų reikiamą pagalbą ir galėtų dalyvauti įvairiose veiklose. Pasiteisinusi praktika, kai VDM grupėje dirbo dviese – projekte įdarbintas ir pamokų metu dirbantis mokinio padėjėjas (-a), todėl pagalba SUP turintiems mokiniams (-ėms) buvo nenutrūkstama ir tikslingesnė.“

Specialioji pedagogė

„Labai džiaugiuosi VDM. Vaikas paruošia namų darbus, pasibūna su draugais, taip pat dabar pradėjo iš mokyklos bibliotekos pasiimti knygutes ir labai noriai skaito. Ačiū!“

Mama

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai – riboti žmogiškieji ištekliai, ypač pagalbos specialistų (-čių) trūkumas, bei poreikis suderinti veiklas su mokyklos tvarkaraščiu. Ne visada užteko laiko užtikrinti balansą tarp namų darbų ruošos ir poilsio. Reikėjo ieškoti būdų, kaip įtraukti daugiau fizinio aktyvumo bei sudaryti galimybę vaikams

po neformaliojo ugdymo grįžti į visos dienos užimtumo veiklas. Iššūkių kilo ir derinant tėvų lūkesčius su realiomis galimybėmis.

Iššūkių įveikimo būdai

Projekto lėšomis įdarbinti mokinio padėjėjai (-os), spręstas pagalbos specialistų (-čių) etatų paskirstymas, išlaikant tėvų ir bendruomenės įsitraukimą. Padėjėjai (-os) ir specialistai (-ės) glaudžiai bendradarbiavo, trūkstant išteklių veiklos organizuotos kartu su biblioteka, muziejumi, sporto aikštytais. Tėvų ir mokytojų atsiliepimai padėjo tobulinti veiklų laiką ir turinį, įtraukiant daugiau judėjimą ir kūrybiškumą skatinančių užduočių. Vienoje mokykloje įrengta saviraiškos erdvė, kitos erdvės atnaujintos, įsigyta priemonių. Tinklaveikos būdu pasidalyta patirtimi ir ištekliais. Lankstus planavimas suderino akademinius, kultūrinius ir poilsio poreikius, o nuolatinis dialogas su tėvais užtikrino didesnę palaikymą ir įsitraukimą.

Kūrybinės (kino) dirbtuvės „Trumpi, bet galingi!“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Pasvalio r. savivaldybės mokyklos,
Vilniaus „Laisvės“ gimnazija,
Anykščių Jono Biliūno gimnazija**

Dalyviai

5 mokytojai (-os); 30 mokinių (9–11 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokiniams (-ėms) trūksta kūrybiškumo ugdymo, šiuolaikinio kultūrinio raštingumo, galimybių praktiškai susipažinti su medijų menu ir pritaikyti jį mokymuisi.

Kino dirbtuvės buvo pasirinktos siekiant ugdyti mokinių kūrybinį mąstymą, skaitmenines, komunikavimo bei kultūrinės kompetencijas, suteikti erdvę saviškai ir didinti jų motyvaciją.

Veiklos aprašymas

Ilgalaikėse kūrybinėse dirbtuvėse vyko filmų peržiūros, susitikimai su kino profesionalais, scenarijų kūrimas, filmavimas ir montažas. Mokiniai (-ės) turėjo galimybę kurti ir mokytis kartu su garsiais Lietuvos kino režisieriais Andriumi Blaževičiumi ir Maratu Sargsyanu. Kino dirbtuvėse gimnazistai, padedami kino profesionalų, mokėsi interpretuoti paveikslus, kurti istorijas, rašyti scenarijus, susipažino su filmavimo įranga bei esminiais filmavimo principais, taip pat susipažino su montažo programine įranga bei paties montažo proceso subtilybėmis. Kurdami trumpo metro filmus, mokiniai (-ės) įgytas žinias integravo į formalųjį ugdymo turinį.

Pasiektas rezultatas

Sukurtos naujos kultūrinio ugdymo programos, į ugdymo procesą įtraukta kinematografija. Mokiniai (-ės) parengė 7 trumpo metro filmus, trys jų – didesnės apimties, pristatyti gimnazijoje ir miesto bendruomenei, Pasvalyje pirmą kartą suorganizuotame jaunimo trumpo metro filmų festivalyje „Trumpi, bet galin-gi“. Užmegztas bendradarbiavimas su kitų miestų gimnazijomis ir kino klubais. Mokytojai (-os) pagilino kūrybines kompetencijas, išmoko taikyti kino metodus savo dalykuose.

Poveikis

Apklaustos duomenimis, 86,6 proc. dalyvių sustiprino kūrybiškumą, 80 proc. – skaitmeninę kompetenciją, 66,7 proc. – komunikavimo įgūdžius. Pusė mokinių ketina tęsti veiklą neformaliuose kino būreliuose. 53 proc. teigė, kad dirbtuvės

labai sustiprino jų susidomėjimą kino menu. Mokiniai (-ės) išmoko planuoti laiką, dirbti komandoje, tapo labiau motyvuoti. Bendruomenėje kino dirbtuvės tapo kūrybiškumo skatinimo tradicija, jungiančia mokinius (-es), mokytojus (-as) ir socialinius partnerius.

„Buvo smagu patiems kurti scenarijų ir pamatyti, kaip idėja virsta filmu.“

Mokinė

„Išmokau drąsiau kalbėti viešai ir bendradarbiauti su komanda.“

Mokinys

„Kino metodai praplėtė mano, kaip mokytojos, galimybes kūrybiškai integruoti dalyko turinį.“

Mokytoja

„Festivalis „Trumpi, bet galingi“ įrodė, kad jaunimas turi idėjų ir gali jas įgyvendinti.“

Bendruomenės narys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Sudėtingiausia buvo užtikrinti techninės įrangos prieinamumą ir išmokyti mokinius (-es) bei mokytojus (-as) ja naudotis. Taip pat reikėjo derinti skirtingų grupių darbą ir užtikrinti, kad visi dalyviai prisidėtų prie filmų kūrimo proceso. Mokytojams (-oms) tai buvo nauja patirtis, todėl teko ieškoti būdų, kaip integruoti kinematografiją į pamokas ir kartu išlaikyti ugdymo turinio kokybę.

Iššūkių įveikimo būdai

Sprendimui pasitelkta partnerystė su kino profesionalais, kurie vedė mokymus ir konsultavo. Buvo organizuoti mokytojų kvalifikacijos tobulinimo renginiai,

leista eksperimentuoti pamokose. Techniniai išteklių naudoti dalijantis tarp grupių, lavinta tarpusavio pagalba. Tinklaveika su kitomis mokyklomis suteikė galimybę keistis patirtimi. Įtraukusis, bendradarbiavimu grįstas procesas padėjo išlaikyti aukštą motyvaciją ir užtikrino sėkmingą rezultatą.

Naudingos nuorodos

- [Kino dirbtuvės Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje](#)

Patirtinės stovyklos

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla, Pasvalio Svalios progimnazija, Pasvalio r. Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija, Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Pasvalio r. Vaškų gimnazija, Pasvalio r. Saločių Antano Poškos pagrindinė mokykla
Dalyviai	Apie 20 mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų (-čių), partnerių; apie 170 mokinių (1–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Praktinio mokymosi galimybių ir žinių taikymo realiuose kontekstuose stoka lemia žemą mokinių mokymosi motyvaciją. Stovyklos suteikė sąlygas diferencijuotai ir įtraukiajai ugdymo aplinkai, kad kiekvienas mokinys, nepaisant gebėjimų, patirtų sėkmę, sustiprintų dalykines ir bendrąsias kompetencijas.

Veiklos aprašymas

Stovyklų metu mokiniai (-ės) dalyvavo tyrinėjimuose, bandymuose, kūrybinėse veiklose, edukacijose muziejuose, bibliotekoje, STEAM centre, įmonėse. Buvo atliekami praktiniai eksperimentai, kūrybinės užduotys, sportinės ir orientacinės veiklos. Vyko kūrybinės dirbtuvės, meninių darbų parodos, sportinės ir orientacinės užduotys. SUP turintiems mokiniams (-ėms) užduotys pritaikytos pagal jų poreikius. Stovyklos vyko nuo vienos iki šešių dienų, įtraukiant tiek pradinukus, tiek vyresnių klasių mokinius (-es) iš įvairių savivaldybės mokyklų.

Pasiektas rezultatas

Stovyklų dalyviai (apie 170 mokinių) sustiprino pažinimo, kūrybiškumo, kultūrinės, skaitmeninės, komunikavimo kompetencijas, pagilino gamtos mokslų, matematikos, kalbos dalykų žinias. Įgytos žinios pritaikytos praktiškai – tyrinėjant gamtą, tiriant vandenį, kuriant atributiką, dirbant laboratorijose ar dailės studijose. Dalis mokinių išbandė dirbtinio intelekto laboratoriją, keramiką, tapybą, edukacijas muziejuose, atliko tyrimus, kūrė atributiką. Sukurtos mokinių darbų parodos, filmukai, laboratoriniai tyrimai. Stovyklos skatino domėtis gamtos mokslais, menais ir praktiniu žinių taikymu. Skatino originalių sprendimų paiešką bei bendradarbiavimą.

Poveikis

Stovyklos sustiprino mokinių mokymosi motyvaciją, suteikė autentiškų patirčių, padėjo pažinti mokslo ir meno ryšius, pagerino tarpusavio santykius tarp skirtingų mokyklų mokinių. Įvairios veiklos skatino domėtis tiksliaisiais mokslais, ugdė kūrybiškumą, socialinius įgūdžius ir kultūrinį sąmoningumą. Mokiniai (-ės) tobulino bendravimo, bendradarbiavimo ir komandinio darbo gebėjimus, į veiklas įtraukti ir SUP turintys mokiniai (-ės). Bendradarbiavimas su partneriais praplėtė ugdymo erdves, o praktinės veiklos skatino domėtis realaus gyvenimo iššūkiais. Daugiau nei 90 proc. dalyvių patyrė sėkmę, sustiprino pasitikėjimą savimi ir nurodė, kad šios patirtys padės geriau mokytis ateityje.

„Man labiausiai patiko, kad galėjau kurti ir parodyti savo darbus parodoje.“

II gimnazijos klasės mokinė

„Laboratorijoje jaučiausi kaip tikras mokslininkas.“

8 kl. mokinys

„Buvo smagu, kad visi galėjome dirbti kartu, net ir tie, kuriems paprastai būna sunkiau.“

SUP turinti mokinė

„STEAM treniruoja ne tik protą, bet ir raumenį.“

Mokinių šūkis

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai buvo suderinti skirtingų mokinių poreikius vienoje veikloje ir spręsti logistikos klausimus – transportą į edukacines erdves, veiklų derinimą su partneriais bei laiko planavimą. Taip pat reikėjo pasirūpinti, kad užduotys tiktų įvairaus amžiaus ir SUP turintiems mokiniams (-ėms), būtų aiškos bei įgyvendinamos. Kai kur trūko techninių priemonių, todėl teko improvizuoti kūrybinėse veiklose.

Iššūkių įveikimo būdai

Užduotys buvo diferencijuojamos pagal mokinių gebėjimus, dažnai taikytas komandinio darbo metodas, kad stovyklos draugai galėtų padėti vieni kitiems įveikti užduotis. Lankstus metodų pasirinkimas leido

veiklas sėkmingai pritaikyti įvairaus amžiaus ir gebėjimų mokiniams (-ėms). Stovyklų vadovai iš anksto konsultavosi su mokyklų mokytojais (-omis) bei specialistais (-ėmis), siekdami įvertinti mokinių galimybes ir užtikrinti tinkamą veiklų paskirstymą. Buvo parengtas detalus veiklų planas, užtikrintas glaudus partnerių bendradarbiavimas. Priemonių poreikis patenkintas projekto metu įsigytais priemonėmis ir partnerių pagalba, kūrybinėms veikloms naudotos antrinės žaliavos, o transportui – elektrinis mokyklinis autobusas.

Plungės raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM programos metu buvo sukurtos naujos erdvės: mokinių poilsio ir darbo kambariai, muzikos studija, biotechnologijų laboratorijos, lauko klasės su lauko muzikos instrumentais ir pan. Programa suteikė naujų priemonių ir padėjo stiprinti mokytojų bei mokyklų vadovų (-ių) kompetencijas įvairiose srityse. Projekto metu atsirado galimybių kai kurioms mokykloms išsiskirti per kūrybinius ir kultūrinius projektus, kurie pajvairino ugdymo procesą ir suteikė veikloms naujo žavesio bei stiprino kiekvienos įstaigos tradicijas, įnešant daugiau naujų vėjų. Projektas tapo terpe, kurioje atsirado naujų lyderių. Jie atskleidė savo potencialą ir išbandė save naujuose vaidmenyse, skatinusiuose išeiti iš komforto zonos.

„Džiaugiamės, kad programa iš dalies suartino pedagogų bendruomenę. Tinklaveikos principas, nors ir veikė iki šiol, tačiau ryšiai tarp įstaigų ir pedagogų sustiprėjo, o tai leido į švietimo procesą pažiūrėti kitais kampais.“

Gintautas Rimeikis, Plungės
raiono savivaldybės
administracijos švietimo ir
sporto skyriaus vedėjas

”

„Plungės rajono savivaldybė orientavosi į kiekvieno mokinio pažangos skatinimą. TŪM veiklose dalyvavo 4 atrinktos mokyklos, o per tinklaveiką įsitraukė ir kitos savivaldybės mokyklos. Vyravo neformaliosios mokinių ugdymo(si) veiklos, ypač STEAM užsiėmimai. Programos metu buvo atnaujinama mokyklų infrastruktūra ir įgyjamos šiuolaikiškos priemonės. Bendri mokyklų renginiai sudarė galimybes bendrauti ir bendradarbiauti rajono pedagogams ir administracijai. Visos šios priemonės padėjo pagerinti mokinių lietuvių kalbos ir matematikos mokymosi pasiekimus.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Plungės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Plungės „Saulės“ gimnazija, Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija, Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla, Plungės Senamiesčio mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 3 000
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 2 500
TŪM krepšelis	2 912 235,90 Eur
Infrastruktūra	36,85 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	63,15 proc.

36,85 %

Infrastruktūra

63,15 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Kultūrinis ugdymas

Įrengtos muzikos studijos, teatrinės kūrybos laboratorijos, etnokultūrinės bei menų ir technologijų erdvės. Infrastruktūra sudarė sąlygas netradiciniam, integruotam ir patyriminiu ugdymu grįstam procesui.

STEAM ugdymas

Didžiausios investicijos skirtos biotechnologijų laboratorijoms, STEAM erdvių atnaujinimui ir šiuolaikinėms IKT priemonėms. Sudarytos sąlygos patyrimui, tyrimams ir projektiniam ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Plungės rajone mokytojų ir vadovų (-ių) kvalifikacija sistemiškai stiprinta lyderystės, universalaus dizaino mokymuisi, įtraukiojo ugdymo, STEAM, kultūrinio ugdymo ir kokybės vadybos srityse. Ilgalaikės programos ir stažuotės Lietuvoje bei užsienyje skatino pažangių sprendimų taikymą praktikoje. Dėmesys įtraukčiai, metodinei veiklai ir tinklaveika stiprino strateginę lyderystę bei ugdymo kokybę rajono mokyklose.

Lyderystė veikiant

Plungės rajone lyderystė ugdyta per kultūrinio ugdymo ir patyrimines veiklas, skatinančias mokinių ir mokytojų bendrakūrą, refleksiją ir atsa-

komybę. Programos „Tradiciniai amatai šiuolaikiniam gyvenimui“ ir „Ką slepia spalvingi muzikos labirintai“ stiprina integruotą ugdymą ir mokinių lyderystę. Konsultacijos, kūrybinės, socialinio, emocinio ir karjeros ugdymo veiklos, įgyvendintos bendradarbiaujant su partneriais, telkė bendruomenę ir stiprina bendruomeninį valdymą.

Įtraukusis ugdymas

Plungės savivaldybėje buvo stiprinamos socialinio ir emocinio ugdymo kompetencijos, organizuojami socialinio ir emocinio mikroklimato tyrimai, keliamos universalus dizaino mokyme kompetencijos bei vykdomos stažuotės mokyklose, turinčiose stiprią įtraukties patirtį.

Kultūrinis ugdymas

Įgyvendintos ilgalaikės patyriminės programos: teatras, etninė kultūra, muzika, dailė. Veiklos vyko netradicinėse erdvėse, dirbant komandomis.

STEAM ugdymas

Biotechnologijų laboratorijose ir pažintiniame take šalia Plungės „Saulės“ gimnazijos buvo organizuotos viso rajono mokiniams skirtos formalią ir neformalią ugdymo veiklos, integruojančios tiriamąją praktiką ir atnaujintas šiuolaikines IKT mokymo priemonės. „STEAMOfonijos“ metu mokiniai atliko ekologijos ir tvarumo tiriamuosius darbus bei kūrė tinklaides, lavindami gamtos mokslų, kritinio mąstymo ir komunikacijos gebėjimus.

Tinklaveika

Tinklaveika buvo įgyvendinama sistemiškai, apimant bendrą infrastruktūros naudojimą, kompetencijų stiprinimą ir ugdymo veiklų koordinavimą tarp mokyklų ir partnerių. Mokyklos dalijosi STEAM, kultūrinio ir įtraukties ugdymo erdvėmis, dalyvavo bendrose stažuotėse ir mokymuose. Koordinatorių vaidmuo užtikrino veiklų nuoseklumą, informacijos sklaidą ir bendrų sprendimų priėmimą.

Biotechnologijų laboratorijose organizuojamos veiklos viso rajono mokiniams (-ėms)

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Plungės „Saulės“ gimnazija, Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija, Plungės Senamiesčio ir Plungės „Ryto“ pagrindinės mokyklos
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Plungės „Babrungo“ progimnazija, Plungės r. Liepijų mokykla, Žemaitijos kadetų gimnazija ir Plungės technologijų ir verslo mokykla
Dalyviai	Apie 560 dalyvių (1–12 kl.)

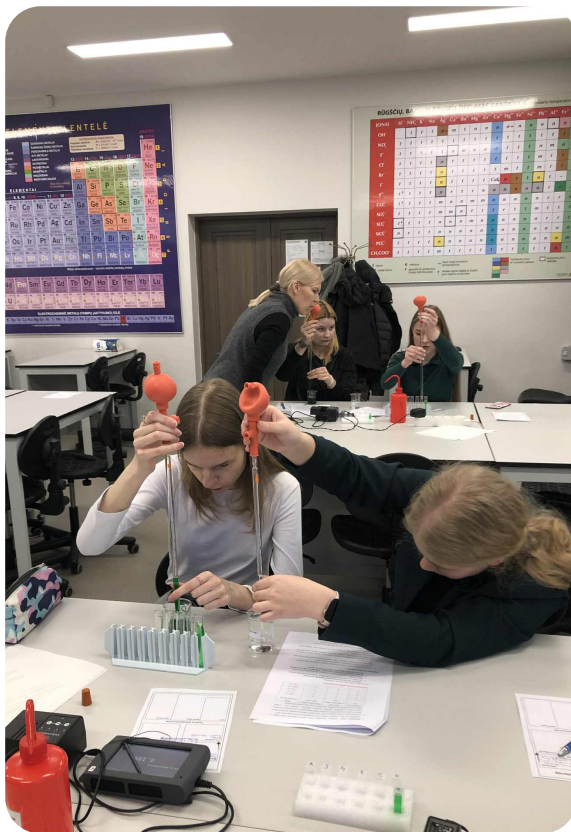
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Sudarytos sąlygos mokykloms per tinklaveiką vykdyti ugdymo procesą TŪM STEAM erdvėse, nes ne visos įstaigos turėjo galimybę naudotis moderniomis laboratorijomis. Siekiamas rezultatas buvo supažindinti mokinius (-es) su laboratorine įranga, mokyti kurti eksperimento dizainą ir integruoti skirtingų ugdymo dalykų žinias vienai problemai spręsti.

Veiklos aprašymas

Veiklos buvo vykdomos dviejose laboratorijose: Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazijos laboratorijoje galėjo lankytis 1–8 klasių mokiniai (-ės) ir atlikti 50 praktikos darbų, o Plungės „Saulės“ gimnazijos laboratorijoje – 8–12 klasių mokiniai (-ės) ir atlikti 10 praktikos darbų. Veiklos buvo vykdomos 2025 m. spalio–birželio mėnesiais.

Efektyviai tinklaveikai vykdyti sukurtas interneto puslapis. Jame pateikiama visa informacija apie galimus atlikti praktikos darbus, reikalingas priemonės

bei „Google“ kalendoriaus registracijos sistema, leidžianti stebėti laboratorijos užimtumą ir registruotis į praktikos darbus patogiu laiku.

Registracijos informaciją galima rasti [čia](#).

Pasiektas rezultatas

Plungės „Saulės“ gimnazijos laboratorijoje atlikta 13 praktikos darbų kitų mokyklų mokiniams (-ėms) ir 10 – pačios gimnazijos mokiniams (-ėms). Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazijoje mokiniai (-ės) galėjo atlikti 50 praktikos darbų.

Per veiklas mokiniai (-ės) tobulino pažinimo, komunikavimo ir kūrybiškumo kompetencijas.

Siekiant vykdyti efektyvią tinklaveiką, Plungės „Saulės“ gimnazija sukūrė interneto polapį su visa informacija apie galimus praktikos darbus, reikalingas priemones ir „Google“ kalendoriaus registracijos sistema, kuri leido stebėti laboratorijos užimtumą ir registruotis patogiu laiku.

Poveikis

Biotechnologijų laboratorijose vykdytos veiklos suteikė galimybę rajono mokiniams (-ėms) praktiškai išbandyti tai, ko dažnai neįmanoma padaryti įprastose klasėse. Mokiniai (-ės) įgijo ne tik žinių apie laboratorinę įrangą ir eksperimentų planavimą, bet ir patyrė tyrinėjimo džiaugsmą. Ugdymas tapo patrauklesnis ir labiau orientuotas į patirtį, o tai paskatino mokinių smalsumą ir pasitikėjimą savo gebėjimais. Bendruomenės santykiams tai suteikė stiprybės – skirtingų mokyklų mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os) bendradarbiavo, dalijosi patirtimi, stiprėjo rajono mokyklų tinklaveika. Pokytis akivaizdus – iš pasyvaus žinių priėmimo pereita prie aktyvaus mokymosi, kur mokiniai (-ės) tampa kūrėjais ir tyrėjais, o bendruomenė – stipresne ir labiau vieninga.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kai kuriems mokiniams (-ėms) trūko patirties dirbant su sudėtingesne įranga, todėl prireikė daugiau mokytojų dėmesio ir kantrybės. Taip pat iššūkiu tapo skirtingų amžiaus grupių poreikiai – 1–4 klasių mokiniams (-ėms) veiklas reikėjo pateikti žaidybiškai, o vyresniems – sudėtingiau, tyrėjiškiau. Kartais kilo techninių sunkumų dėl priemonių trūkumo ar jų greitesnio susidėvėjimo.

Iššūkių įveikimo būdai

Šios kliūtys tapo vertinga patirtimi – jos skatino kūrybiškai ieškoti sprendimų, bendradarbiauti tarp mokyklų ir kartu stiprino laboratorijų veiklą kokybę.

Naudingos nuorodos

- [Registracija į STEAM laboratorijų užsiėmimus](#)
 - [Kvietimas į STEAM laboratorijų užsiėmimus](#)
-

Prienų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM programos veiklos sudarė sąlygas profesinei brandai ir naujos kokybės profesinei tinklaveikai – tai suponuoja mokinių mokymosi pasiekimų gerėjimo perspektyvą. Paaugo Prienų rajono švietimo darbuotojų socialinis kapitalas (kollegiali sąveika ir įgalinimas bendradarbiavimui). Veiklos sustiprino pedagogų tarpusavio santykius, pasitikėjimą ir įgalino juos priimti bendrus sprendimus. Šį pokytį lėmė dažnesnis kolegų konsultavimasis, mokinių pasiekimų aptarimas ir mokymasis kartu – ugdymo strategijų taikymo eksperimentai, mokyklų lyderystė įgyvendinant pokyčius. Vis daugiau pedagogų sistemingai skiria laiko refleksijai, sprendimus grindžia edukologijos mokslo ir praktikos naujovėmis – sustiprėjo įrodymais grįstų sprendimų priėmimo kultūra.

„TŪM programa mūsų savivaldybės švietimui buvo naujas ir naudingas postūmis. Pagerintos ugdymosi sąlygos turėjo aiškų poveikį mokinių mokymosi patirtims, bendruomenės telkimo iniciatyvos sustiprino mokyklų bendradarbiavimą (tinklaveiką), o paaugusios pedagogų kompetencijos padidino jų motyvaciją eksperimentuoti ir imtis lyderystės. Tai sudaro prielaidas gerėti mokinių pasiekimams.“

Rimvydas Žaĩlskas, Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas

”

„Prienų rajono savivaldybė, įgyvendindama TŪM projektą, atnaujino STEAM ir įtraukiojo ugdymo erdves, kūrė sąlygas modernioms, įvairovei atviroms mokymosi aplinkoms. Mokytojai (-os) tobulino lyderystės, STEAM ir kultūrinio ugdymo kompetencijas. Įtraukijį ugdymą įgyvendino kaip horizontalųjį principą, siekdami gerinti mokinių pasiekimus ir emocinę gerovę. Savivaldybėje padidėjo pagrindinį mokymosi lygį ir tris ar daugiau valstybinių brandos egzaminų išlaikiusių mokinių dalis, o sustiprėjęs bendradarbiavimas tarp mokyklų prisidėjo prie tvaresnės pažangos.“

Įtraukiojo ugdymo ekspertė
Adelė Urbienė

Prienų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Prienų „Ažuolo“ progimnazija, Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla, Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija, Prienų „Žiburio“ gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 480
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 200
TŪM krepšelis	1 910 390,49 Eur
Infrastruktūra	27,95 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	72,05 proc.

27,95 %**Infrastruktūra****72,05 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Prienų „Ažuolo“ progimnazijoje, „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje ir Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijoje įrengti sensoriniai kambariai, pritaikyti įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms). Sukurta geriau mokinių poreikius atliepanti, visoms rajono mokykloms prieinama įtraukiojo ugdymo infrastruktūra.

STEAM ugdymas

Trijose TŪM dalyvavusiose mokyklose įrengtos šiuolaikiškos STEAM erdvės, pritaikytos įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms) ir aprūpintos modernia įranga, įrengtos 4 laboratorijos Prienų „Žiburio“ gimnazijoje. Mobiliosios STEAM laboratorijos leidžia vykdyti aplinkos tyrimus klasėje ir už mokyklos ribų, stiprinti mokinių tyrinėjimo, problemų sprendimo, gamtamokslines ir technologines kompetencijas.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Savivaldybėje nuosekliai stiprinta pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) kvalifikacija, įgyvendinant ilgalaikes profesinio tobulėjimo programas lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse. Kvalifikacijos tobulinimas grįstas bendru mokyklų komandų mokymusi, patirties mainais, stažuotėmis ir tinklaveika, pasitelkiant skaitmeninius sprendimus ir stiprinant bendrą atsakomybę už švietimo pažangą.

**Lyderystė
veikiant**

Remiantis dalyvavimo „Lyderių laiko“ projekte patirtimi, savivaldybėje nuosekliai kurtos sąlygos kokybiškam, į visų mokinių poreikius orientuotam ugdymui. Profesinių diskusijų ir konferencijų metu bendruomenė gilino universalaus dizaino taikymo kompetencijas, analizavo pažangos rezultatus ir planavo tolesnes veiklas. Sukurtas pagalbos mokiniui algoritmas sudarė prielaidas tvariai gerinti ugdymo kokybę.

**Įtraukusis
ugdymas**

Įtrauktis Prienų rajono mokyklose stiprinta sisteminiu modeliu: dirbo įtraukties koordinatorius (-ė), sukurti pagalbos mokiniui algoritmai, organizuotos edukacinės popietės su partneriais. Daugiausia investuota į individualios pažangos stebėseną ir šeimų įgalinimą priimti pagalbą.

**Kultūrinis
ugdymas**

Prienų rajone kultūrinis ugdymas plėtotas įgyvendinant ilgalaikes temines programas kartu su Prienų Justino Marcinkevičiaus biblioteka, Prienų meno mokykla ir kultūros praktikais (-ėmis). Taikyti patyriminiai, tarpdisciplininiai metodai, jungiantys kultūrą, STEAM ir kūrybą įvairaus amžiaus mokiniams.

**STEAM
ugdymas**

Prienų „Žiburio“ gimnazijoje ir kitose rajono mokyklose STEAM ugdymas plėtojamas per koordinuotą tinklaveiką: įgyvendinamas savivaldybės STEAM ugdymo planas, aktyviai naudojamos laboratorijos, vykdomos virtualios veiklos ir partnerystės. Tyrimais grįstos praktinės veiklos skatina mokinių smalsumą, kūrybiškumą ir žinių taikymą realiose situacijose.

Tinklaveika

Prienų rajono savivaldybėje tinklaveika buvo sisteminė ir visuotina: stipriausiai ji reiškėsi STEAM ir lyderystės srityse, kur Prienų „Žiburio“ gimnazija tapo STEAM ugdymo centru, o „Ažuolo“, „Revuonos“ ir Veiverių Tomo Žilinsko mokyklos – aktyviais partneriais. Į veiklas įsitraukė visos rajono mokyklos, bendradarbiauta ir su Birštono gimnazija.

Kokybiškas ir sisteminis sensorinių kambarių ir priemonių įveiklinimas visoje savivaldybėje

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Prienų „Ažuolo“ progimnazija,
Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla,
Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Prienų rajono savivaldybėje sukurtos sensorinės erdvės ir priemonės nėra pakankamai išnaudojamos mokinių sensoriniams poreikiams atliepti. Pedagogams stinga žinių, kaip šias priemones taikyti, gerinant mokinių mokymosi rezultatus, emocinę savijautą ir įsitraukimą į ugdymą. Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla sensorinį kambarį turi jau seniai. Jame dirba judesio korekcijos specialistė. Todėl imtasi lyderystės konsultuojant kitas mokyklas sensorinės integracijos tema.

Veiklos aprašymas

Projekto pradžioje išklausti mokyklų poreikiai, teikta pagalba prieš įrengiant erdves ir perkant priemones. Į kvalifikacijos tobulinimo programą įtrauktas modulis „Sensorinė integracija ir moduliacija. Sensorinio kambario, jo priemonių ir įrangos taikymas ugdymui“. Vykta į Kauno šv. Roko mokyklą susipažinti su jų patirtimi ir rasti atsakymus į rūpimus klausimus. Sudarytas konsultacinis planas, pagal kurį mokyklos, įsirengusios kambarius, dalijosi žiniomis ir patirtimi su kitomis rajono mokyklomis. Planą sudarė teorinė dalis, specialistų užsiėmimų stebėjimas sensoriniame kambarielyje ir mokinių apsilankymas naujai įrengtose erdvėse (praktiniai užsiėmimai). Įvykdžius plano veiklas, aptartos kilusios problemos ir rezultatai.

Pasiektas rezultatas

Trijose TŪM mokyklose bendruomenės įgijo daugiau žinių ir įgūdžių, leidžiančių tinkamai atpažinti ir atliepti mokinių sensorinius poreikius. Specialistai geba organizuoti veiklas sensorinėse erdvėse ir patarti mokytojams (-oms) dėl sensorinių priemonių taikymo pamokose. Naujose erdvėse dirba paskirti darbuotojai. Kambariuose sukurtos naudojimosi taisyklės ir vizualios darbotvarkės padeda mokiniams (-ėms) įsitraukti į veiklą. Mokyklos glaudžiau bendradarbiauja tarpusavyje, dalijasi patirtimi, kartu sprendžia kylančius iššūkius, o sukurtas konsultacinis tinklas tapo tvaria paramos sistema įtraukiamam ugdymui.

Poveikis

Veikla inicijavo sisteminių pokytį Prienų rajono savivaldybės švietimo sistemoje – sensorinių kambarių kūrimas tapo ne tik pagalbos mokiniui priemone, bet ir viena iš tvarių bendradarbiavimo tarp mokyklų kryptimi, atveriančių galimybes dalytis patirtimi ir kurti bendrus sprendimus. Tinklaveikos pagrindu sukurtas konsultacinis modelis skatina mokyklas dalytis patirtimi, gilinti žinias apie sensorinę integraciją, kartu spręsti iššūkius. Konsultacijos, kvalifikacijos tobulinimo programa, atviri užsiėmimai ir refleksijos sudarė sąlygas tvariam žinių pritaikymui. Mokytojai (-os) įgijo kompetencijų atpažinti sensorinius sunkumus, taikyti pagalbos priemones, o naujai įrengtos erdvės tapo įtraukiojo ugdymo stiprinimo įrankiu.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Projekto metu išryškėjo konsultacinių veiklų poreikis, kuris nebuvo numatytas planuose. Nebuvo pakankamai įvertintos kitų mokyklų specialistų (-čių) žinios ir kompetencijos, reikalingos darbu sensorinėse erdvėse. Susirinkimų metu paaiškėjo, kad dalis specialistų (-čių) neturėjo reikiamų teorinių ir praktinių žinių apie tokių kambarių taikymą. Tai parodė papildomų konsultacijų ir kvalifikacijos tobulinimo poreikį.

Iššūkių įveikimo būdai

Teko iš naujo suplanuoti konsultacijas mokykloms ir sudaryti planą išsamiau susipažinti su darbo sensorinėje erdvėje specifika. Vis dar matomas nacionalinės programos poreikis, siekiant gilinti specialiųjų pedagogų (-ių) ir pagalbos

mokiniui specialistų (-čių) žinias apie sensorinės integracijos sutrikimus bei sensorinių poreikių įsivertinimą ir tenkinimą.

Naudingos nuorodos

- Sensorinės erdvės mokyklose: nuo įrengimo iki praktinio darbo (mokymų ciklas)
- Ilgalaikė profesinio tobulėjimo programa „Įtraukusis ugdymas“ Prienų „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje

Ilgalaikė kultūrinio ugdymo programa „Atrask, pažink, veik“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Prienų „Ažuolo“ progimnazija,
Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla,
Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko
gimnazija, Prienų „Žiburio“ gimnazija

Per tinklaveiką į veiklas turėjo galimybę įsitraukti visos rajono bendrojo lavinimo mokyklos, pasirinkdamos trumpesnės apimties veiklas pagal mokinių amžių, poreikius ir gebėjimus.

Dalyviai

**31 mokytoja (-as);
175 mokinės (-iai) (7, 9 ir 11 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta problema – ribotos mokinių galimybės ugdytis kultūrinę kompetenciją ir patirti gyvą kultūros įvairovę už mokyklos ribų. Kultūrinis ugdymas buvo fragmentiškas, mažai integruotas į pamokas, todėl mokiniams (-ėms) trūko motyvacijos, kūrybiškumo, bendruomeniškumo patirčių. Pasirinkta veikla leido jungti

formalųjį ir neformalųjį ugdymą. Tai stiprina mokinių kultūrinę kompetenciją ir atliepė savivaldybės pažangos plano uždavinius.

Veiklos aprašymas

Programa „Atrask, pažink, veik“ stiprina kultūrinę kompetenciją, pasitelkiant Prienų rajono kultūros objektus, kūrėjus ir menininkus. Veiklos apėmė 151 akad. val.: kūrybines dirbtuves, literatūrines keliones, edukacijas muziejuose ir bibliotekoje, susitikimus su autoriais. Mokiniai (-ės) dalyvavo veiklose gyvai ir virtualiai, atliko refleksijas, kūrė QR kodus, „*memus*“, garsines knygas. Mokytojai (-os) išbandė integruotas pamokas ir patyriminius metodus už mokyklos ribų. Veiklos vyko bibliotekose, mokyklose, muziejuose, kultūros vietose, skatino bendruomeniškumą, kūrybiškumą ir mokinių pažangą.

Pasiektas rezultatas

Pasiektas rezultatas – įgyvendinta 151 akad. val. kultūrinio ugdymo programa, kurioje dalyvavo daugiau nei 150 mokinių ir 20 mokytojų. Jie patyrė kultūros įvairovę per edukacijas, kūrybines dirbtuves, susitikimus su autoriais ir keliones po kultūros objektus. Mokytojai (-os) išbandė integruotus ugdymo metodus, o mokiniai (-ės) sukūrė refleksijas, kūrybinius darbus, „*memus*“, garsinius įrašus ir parodas, papildytas QR kodais. Galutinis produktas – skaitmenizuota mokinių kūryba ir bendruomenei pristatytos parodos, stiprinančios kultūrinį sąmoningumą bei bendruomeniškumą.

Poveikis

Projekto metu sustiprintas mokomųjų dalykų aktualumas (istorija, literatūra, menai, IT ir kt.), praplėsti mokytojų metodai (integruotos pamokos, kūrybinės dirbtuvės, ugdymas už klasės ribų). Mokiniai (-ės) ugdė pažinimo, kūrybiškumo, kultūrinę, komunikavimo ir skaitmeninę kompetencijas. Bendruomenėje sustiprėjo mokyklų, bibliotekų, muziejų, menininkų bendradarbiavimas, vietos identiteto jausmas ir pilietiškumas. Tyrimai (2025 m.) po veiklų įgyvendinimo rodo, kad 36,4 proc. mokytojų veiklas vertino kaip labai naudingas, 54,3 proc. – kaip naudingas; pritarimo rodikliai augo iki +0,8 proc. p., pedagogų profesinė galia ir bendradarbiavimas – iki +7,5 proc. p.

„Svarbiausia – neužgesinti įgytos pažangos, bet toliau puoselėti atvirumo pokyčiams kultūrą, kurti mokyklą, kuri mokosi ir keičiasi kartu su savo bendruomene.“

Mokytoja

„Patiko TŪM ilgalaikė programa su Prienų biblioteka, nes ten buvo įdomu ir galima sužinoti daug įvairių dalykų. Po pamokų patiko ekskursijos po Prienus, Važatkiemį, Birštoną, nes buvo labai įdomu ir turėjai ką veikti po pamokų.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Logistiniai sunkumai – veiklos vyko įvairiose vietose (bibliotekose, muziejuose, kultūros objektuose), todėl reikėjo derinti transportą, laiką ir grupių judėjimą. Individualūs ugdymosi poreikiai – daliai mokinių galėjo būti sunku sekti informaciją ar atlikti užduotis. Mokytojų darbo krūvis – naujų metodų išbandymas ir veiklos už mokyklos ribų reikalavo papildomo pasirengimo.

Iššūkių įveikimo būdai

Iš anksto suderinti veiklų grafikai, organizuotos kelionės etapais, dalyviai suskirstyti į mažesnes grupes. Naudojami universalūs dizaino mokymuisi principai – vizualiniai elementai, galimybė dirbti mažesnėse grupėse, skiriant daugiau laiko refleksijoms. Dalį veiklų vedė partneriai, taip mažindami mokytojų darbo krūvį.

Naudingos nuorodos

- Kultūrinių kompetencijų ugdymo programos „Atrask, pažink, veik“ ir Robotikos programos pristatymas Prienų rajono pedagogams
- Kultūrinių kompetencijų ugdymo programos „Atrask, pažink, veik“ ir Robotikos programos pristatymas

Bendradarbiaujant Prienų rajono mokyklų mokytojams (-oms), parengtas ir įgyvendintas Prienų rajono savivaldybės STEAM ugdymo planas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Prienų „Ažuolo“ progimnazija, Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla, Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija, Prienų „Žiburio“ gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	visos Prienų r. bendrojo ugdymo mokyklos
Dalyviai	70 mokytojų; 600 mokinių (5–12 kl., dalis 1–4 kl. mokinių)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Prienų rajone trūko vienodų galimybių visų mokyklų mokiniams (-ėms) patirti tyrimais ir praktika grįstą integruotą mokymą(si). Dalis mokyklų neturėjo šiuolaikiškų STEAM ugdymo erdvių. Įgyvendinant TŪM programą, parengtas savivaldybės lygmens STEAM ugdymo planas, kuris laidavo vienodas galimybes

visų mokyklų mokiniams (-ėms) dalyvauti integruotose projektinėse, tiriamosiose bei kūrybinėse veiklose; užtikrino mokinių išvykas į STEAM centrus ir universitetų laboratorijas.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinant Prienų rajono STEAM ugdymo planą, parengtą bendradarbiaujant mokytojams (-oms), sudarytos sąlygos derinti gamtos mokslų teoriją ir praktiką. STEAM ugdymo plano nuostatos detalizuotos visų rajono bendrojo ugdymo mokyklų ugdymo planuose. Visų mokyklų mokiniai (-ės) dalyvavo projektiniuose tyrimuose, konkursuose, kūrybinėse dirbtuvėse, išvykose į aukštųjų mokyklų laboratorijas, STEAM centrus, klausėsi paskaitų, įsitraukė į STEAM srities tarptautinius projektus. Šio plano iniciatyva sustiprino tinklaveiką asmeniniu (mokytojų) ir organizacijų lygiu. 88–91,6 proc. tyrime dalyvavusių pedagogų STEAM ugdymo veiklas įvertino kaip labai naudingas arba naudingas.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus Prienų rajono STEAM ugdymo planą, mokiniai (-ės) galėjo derinti gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos ir menų teoriją su praktika. Jie atliko tyrimus gamtosaugos, chemijos ir fizikos srityse, kūrė inžinerinius sprendimus, lankėsi universitetų laboratorijose ir STEAM centruose, kur atliko eksperimentus, klausėsi biologų, inžinierių, IT specialistų paskaitų. Tokia patirtis TŪM kontekste didino mokinių motyvaciją, gerino pasiekimus, skatino kritinį mąstymą, kūrybiškumą ir bendradarbiavimą. Mokytojai (-os), tobulindami kompetencijas seminaruose ir praktinėse STEAM veiklose, sustiprino lyderystę ir užtikrino šiuolaikišką ugdymą.

Poveikis

STEAM veiklos padarė reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir bendruomenės santykiams. Mokiniai (-ės) tapo labiau motyvuoti, nes mokymasis buvo siejamas su realiais procesais ir praktine patirtimi. Jie ugdėsi kritinį mąstymą, kūrybiškumą, problemų sprendimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, lavino komunikavimo ir kultūrinės kompetencijas. Dalyvaudami tarptautiniuose projektuose ir konkursuose, mokiniai (-ės) įgijo daugiau pasitikėjimo savimi bei atrado naujų profesinės karjeros galimybių. Mokytojai (-os), įgyvendindami STEAM veiklas, prisiėmė lyderystę, sustiprino profesines kompetencijas, o bendradarbiavimas tarp mokyklų ir partnerių tapo glaudesnis, užtikrinant šiuolaikišką ir patrauklų ugdymą.

„Projektai padėjo pamatyti, kad galima mokytis ir už klasės ribų – gamtoje ar laboratorijoje.“

Mokinė

„Renginiuose galėjau pasijausti tyrėja – pati atlikau bandymus ir pamačiau, kokia įdomi yra gamtos mokslų pusė.“

Mokinė

„STEAM yra integruotas mokymas, kurio metu įgytas žinias iš karto pritaikome praktiškai.“

Mokytoja

„STEAM konkursai ir projektai suteikia progą patirti tikrą atradimo džiaugsmą. Tai keičia požiūrį į mokslą.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

TŪM lėšomis atnaujintos Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos, „Ažuolo“ progimnazijos ir Veiverių Tomo Žilinsko skyriaus STEAM erdvės tapo paveikia ugdymo aplinka. Prie „Žiburio“ gimnazijos įrengtos STEAM laboratorijos atvėrė galimybes visų rajono mokyklų mokiniams (-ėms). Vis dėlto iššūkių kėlė didelį mokinių srautai, tvarkaraščių derinimas ir sklandaus bendradarbiavimo tarp mokyklų bei partnerių užtikrinimas.

Iššūkių įveikimo būdai

Bendradarbiaujant rajono mokykloms, organizaciniai iššūkiai buvo sprendžiami kolegiskai derinant tvarkaraščius, dalijantis patirtimi ir metodine medžiaga. Siekiant sudaryti vienodas galimybes visiems mokiniams (-ėms), buvo organizuojami bendri renginiai STEAM tema – viktorinos ir konkursai, kurie skatino motyvaciją ir kūrybiškumą. Partnerių, ypač VILNIUS TECH, iniciatyvos suteikė mokiniams (-ėms) galimybę dalyvauti „Makaronų tiltų“ iššūkyje ir inovacijų dirbtuvėse. Tokiu būdu TŪM kontekste kilę iššūkiai tapo galimybe sustiprinti tinklaveiką, bendruomeniškumą ir užtikrinti patrauklų STEAM ugdymą.

Naudingos nuorodos

- [Makaronų tiltai 2024 | Rajono mokinių inžinerinių gebėjimų konkursas](#)
 - [STEAM konkursas „Gamtos labirintai“ | Kūrybiškumo ir gamtamokslinių žinių išbandymas](#)
 - [Prienų mokytojų TŪM projekto STEAM stažuotė | Mokytojų kompetencijų stiprinimas](#)
 - [Respublikinė konferencija „Atgal į gamtą“ | Tyrimų ir patyriminio mokymosi sklaida](#)
 - [„Apgaulingas plastiko veidas“ stovykla Klaipėdoje | Tarptautinio projekto veiklų tąsa](#)
-

Šiaulių miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Sustiprinta mokyklų bendradarbiavimo kultūra. Projekto veiklos paskatino glaudesnį mokyklų bendradarbiavimą. Jos noriai dalijasi patirtimi, ištekliais, taip stiprindamos bendruomeniškumą, mažindamos uždarumo, tarpusavio konkurencijos riziką. Projektas sudarė galimybes pedagogams įgyti žinių, tobulinti kompetencijas. Klasėse vis dažniau taikomi inovatyvūs ugdymo metodai, kurie kuria į mokinį orientuotą procesą, skatina įsitraukimą. Atnaujinta mokyklų infrastruktūra. Modernios erdvės, inovatyvi įranga, naujos mokymo priemonės ugdymo procesą daro šiuolaikišką ir dinamišką. Tai sudaro sąlygas mokiniams (-ėms) aktyviai dalyvauti, patirti mokymąsi praktiškai, atrasti galimybes kurti, tyrinėti.

„TŪM programa tapo galingu postūmiu Šiaulių miesto švietimo sistemai – ji sustiprino bendradarbiavimo kultūrą, atvėrė kelią inovatyviam ugdymui, atnaujino mokymosi aplinkas, įkvėpė mokyklas nuolatiniam tobulėjimui.“

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja Edita Minkuvienė

”

„Ši programa įrodė, kad pokyčiai švietime įmanomi – ji atvėrė duris bendruomeniškumui, drąsai keistis ir tikėjimui, jog kiekvienas vaikas gali augti, tobulėti šiuolaikiškoje, kūrybiškoje ir palaikančioje aplinkoje.“

Šiaulių miesto savivaldybės
Lyderystės veikiant ir Įtraukiojo
ugdymo sričių veiklų koordinatore
Kristina Nesovienė

”

„Įgyvendindamos TŪM projektą, Šiaulių miesto savivaldybės mokyklos sprendė žemos mokinių motyvacijos ir nevienodų ugdymo sąlygų iššūkius bei pavertė juos galimybėmis. Buvo įgyvendintos kompleksinės veiklos: modernizuotos erdvės, įgyvendintos MENAS+ ir STEAM iniciatyvos, įvyko tarptautiniai mokymai, stažuotės, įdiegta vienoda kokybės vadybos sistema projekte dalyvaujančiose mokyklose. Šios naujovės sustiprino mokytojų profesionalumą ir bendruomeniškumą, padidino tėvų bei mokinių įsitraukimą, pavertė mokyklas atviromis pokyčiui ir bendrakūrai.“

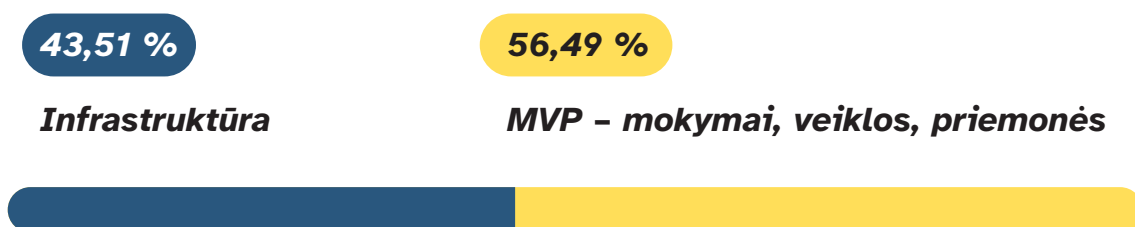
Lyderystės veikiant srities ekspertė
Rūta Petrylaitė

Šiaulių miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios
mokyklos

**Šiaulių Gytarių progimnazija,
Šiaulių Salduvės progimnazija,
Šiaulių Ragainės progimnazija,
Šiaulių Stasio Šalkauskio
gimnazija,
Šiaulių universitetinė gimnazija**

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	3 600
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	2 600
TŪM krepšelis	6 569 779,32 Eur
Infrastruktūra	43,51 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	56,49 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystės srityje investuota į pažangią ugdymo valdymo infrastruktūrą – modernizuotos mokytojų ir specialistų darbo vietos, atnaujintos bendradarbiavimo ir profesinio tobulėjimo erdvės mokyklų bendruomenėms.

Įtraukusis ugdymas

Didžiausios apimties infrastruktūros pokyčiai orientuoti į prieinamumą: pritaikyti pastatai laisvam judėjimui, įrengti sensoriniai kambariai, tylos, individualaus darbo ir pagalbos mokiniui centrai. Aplinka sukurta pagal universalų dizaino principus.

**Kultūrinis
ugdymas**

Kultūrinė infrastruktūra transformuota į aktyvias ugdymo erdves: atnaujintos valgyklos, terasos, meno dirbtuvės ir ekspozicinės zonos, pritaikytos integruotoms pamokoms ir kūrybinėms veikloms. Mokykla tapo kasdienio kultūros patyrimo vieta.

**STEAM
ugdymas**

Šiauliuose kryptingai plėtota STEAM ugdymo infrastruktūra: įrengtos ir modernizuotos robotikos, gamtos mokslų, inžinerijos, STREAM ir patyriminio mokymosi laboratorijos. Sudarytos sąlygos integruotam, praktiniam ir projektiniam ugdymui. Esminiai pokyčiai įvyko Šiaulių universitetinėje gimnazijoje, Ragainės progimnazijoje, Stasio Šalkauskio gimnazijoje ir Gytarių progimnazijoje.

Mokymo(si) veiklos**Mokytojų
kvalifikacija**

Šiauliuose įgyvendintos kryptingos mokytojų kvalifikacijos veiklos: praktiniai lyderystės mokymai ir kokybės vadybos sistemos diegimas, stažuotės užsienyje bei Lietuvoje, patyriminiai STEAM mokymai, kultūrinio ugdymo integravimo programos. Pedagogai stiprino gebėjimus taikyti diferencijavimo, individualios pažangos stebėsenos, integruoto ir patyriminio ugdymo metodikas.

**Lyderystė
veikiant**

Lyderystė stiprinta per patirtines stovyklas, savanorystės skatinimo veiklas, bendruomenės narių projektą „Mano hobis tavo tobulėjimui“, lyderystės gebėjimų ugdymo renginius. Veiklos apėmė didelį kiekį mokinių, įtraukė tėvus (globėjus) ir socialinius partnerius.

**Įtraukusis
ugdymas**

Didžiausios investicijos skirtos pagalbos mokiniui modeliams, sensori-nėms veikloms, savanorystei, „Key Lab“ laboratorijai ir bendruomenės centrui „PIPL“. Taikyti UDM, refleksijos ir individualios pažangos stebėsenos metodai.

**Kultūrinis
ugdymas**

Kryptingai plėtos integruotos programos MENAS+, „Kultūros raktai“, „Mokykla be sienų“, forumo teatro ir festivalio „DainaLT“ veiklos. Taikyti patyriminiai, tarpdalykiniai metodai.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas stiprintas parengiant Ugdymo inovacijų programą ir bendrą STEAM ugdymo programą 1–12 kl., sudarytą iš 12 modulių su integruotais pamokų planais. Programa apima teoriją, praktinius pavyzdžius ir užduotis. Plačiai įgyvendintos techninės kūrybos stovyklos „STEAM spinta“, mokinių tyrimų projektai, neformalūs būreliai, taikant patyriminius, projektinius ir tyrinėjimu grįstus metodus.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemingai, sudarant galimybes visų miesto mokyklų pedagogams (-ėms) ir mokiniams dalyvauti bendrose veiklose. Aktyviai dalytasi infrastruktūra, įranga ir metodikomis, bendrakūros sesijoje kurtas savivaldybės tinklaveikos modelis. Mokiniai įsitraukė į projektus, stovyklas, integruotas pamokas ir bendras veiklas su socialiniais partneriais.

Patirtinio ir kūrybinio mokymosi stovyklos: kelias į mokinių pažangą

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Šiaulių Ragainės progimnazija,
Šiaulių Salduvės progimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

Šiaulių „Saulės“ pradinė mokykla,
Šiaulių Zoknių progimnazija, Šiaulių
Jovaro progimnazija, Šiaulių „Romuvos“
progimnazija, Šiaulių „Juventos“ pro-
gimnazija, Šiaulių „Rasos“ progimnazija,
Šiaulių „Santarvės“ gimnazija

Dalyviai

**47 mokytojai (-os);
136 mokiniai (-ės) (2–8 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Daugelis mokinių stokoja pasitikėjimo savimi, kūrybiškumo ir bendravimo įgūdžių, sunkiai atranda savo pomėgius, todėl jiems sudėtinga bendradarbiauti ir siekti asmeninės pažangos. Kadangi tradiciniame ugdymo procese integruoto ir patirtinio mokymosi galimybės nepakankamos, o praktinės STEAM žinių taikymo situacijos yra ribotos, šiai problemai spręsti pasirinkta įgyvendinti aktyvi ir įtraukianti mokinius (-es) ugdymosi veiklą – patirtinio ir kūrybinio mokymosi stovyklos.

Veiklos aprašymas

Stovyklų metu organizuotos veiklos, skatinančios mokinių kūrybiškumą, savęs pažinimą ir bendravimo įgūdžių ugdymą. Mokiniai (-ės) atliko praktines užduotis, dalyvavo improvizaciniuose žaidimuose, komandiniuose iššūkiuose, kūrė bendrus projektus ir pristatymus, padedančius įveikti kalbėjimo viešai baimę. Jie analizavo emocijas, įpročius, mokėsi bendradarbiauti per diskusijas ir refleksijas. Surengtos kūrybinės dirbtuvės ir patirtinės veiklos įvairiose miesto erdvėse – nuo edukacijų gamtininkų centre iki užsiėmimų botanikos sode, muziejuje ar „Išmaniojoje mokykloje“. Grįžę mokiniai (-ės) organizavo patirčių pristatymus tėvams, mokytojams (-oms) ir bendraamžiams (-ėms).

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus keturias 4–5 dienų trukmės patirtinio ir kūrybinio mokymosi stovyklas, mokiniai (-ės) sustiprino pasitikėjimą savimi, ugdė kūrybiškumą, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, atrado savo pomėgius bei motyvaciją siekti asmeninės pažangos. Stovyklų metu jie įgijo praktinės STEAM žinių taikymo patirties sprendė realias problemas ir dirbo komandose, taip pat patyrė integruoto, tyrinėjimu grįsto mokymosi naudą. Tokiu būdu ugdymo procesas tapo įtraukesnis, inovatyvesnis ir labiau atitinkantis STEAM ugdymo metodologiją.

Poveikis

Stovyklos turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir bendruomenių santykiams. Mokiniai (-ės) labiau pasitiki savimi, drąsiau išsako ir gina savo nuomonę, aktyviau įsitraukia į mokymosi procesą ir bendradarbiauja komandose. Jie (jos) įgijo problemų sprendimo, prioritetų nustatymo, kūrybiškumo ir skaitmeninių gebėjimų. Stovyklų metu įgytos patirtys paskatino atviresnį dialogą tarp mokinių, mokytojų ir tėvų, suartino skirtingų mokyklų bendruomenes, skatino dalytis patirtimis ir imtis bendrų iniciatyvų, stiprinančių partnerystę ir bendradarbiavimo kultūrą.

„Smagiausia buvo, kad galėjome kurti ir išbandyti idėjas patys, o ne tik klausyti. Pajutau, kad ir aš galiu būti išradėjas!“

4 klasės mokinė

„Pastebėjome, kad jis išmoko drąsiau kalbėti, teigti savo nuomonę ir būti savarankiškesnis.“

Mokinio tėvai

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniu iššūkiu tapo veiklų programos sudarymas – ji turėjo atliepti skirtingo amžiaus mokinių poreikius, gebėjimus ir užtikrinti saugumą. Iššūkių kėlė dalyvių įvairovė – nevienodas žinių lygis, motyvacija ir skirtingi interesai. Kai kuriems mokiniams (-ėms) buvo sunku bendradarbiauti, įsitraukti į komandines užduotis ir išlaikyti dėmesį visos veiklos metu. Atliekant praktinius ir laboratorinius bandymus, reikėjo papildomų priemonių ir dėmesio saugai.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai buvo sprendžiami telkiant mokytojų, edukatorių, mokyklose sudarytų darbo grupių patirtį. Išanalizavus skirtingų amžiaus grupių poreikius, sukurtos veiklos, atliepančios įvairių mokinių gebėjimų lygius bei užtikrinančios vaikų saugumą. Stovyklose dirbę specialistai kūrybiškai reagavo į situacijas, taikė patyriminio ugdymo metodikas, atsižvelgė į individualius mokinių poreikius. Į programas įtrauktos įvairios veiklos suteikė galimybę kiekvienam mokiniui atrasti dominančią sritį, skatino įsitraukimą, bendradarbiavimą ir užtikrino prasmingą mokymąsi.

Naudingos nuorodos

- [Komandinio darbo ir bendravimo įgūdžių lavinimo stovykla Molėtų rajone](#)
- [4 dienų stovykla „Motyvatorius“ Molėtų rajone](#)
- [„STEAM spintos“ techninės kūrybos stovykla Šiaulių miesto mokiniams](#)
- [TŪM vaikų stovykla „STEAM spinta“ | 1 dienos galerija](#)
- [TŪM vaikų stovykla „STEAM spinta“ | 2 dienos galerija](#)

Nuolatinis tobulinimas švietime: kai pokyčiai tampa kasdienybe

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Šiaulių Gytarių progimnazija, Šiaulių
Salduvės progimnazija, Šiaulių Ragainės
progimnazija, Šiaulių Stasio Šalkauskio
gimnazija, Šiaulių universitetinė gimnazija

Dalyviai

Daugiau kaip 200 pedagogų (-ių);
apie 2 000 mokinių (1–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pirmoji problema – prastėjantys mokinių pasiekimai. Pastebėtas mokinių skai-
tymo, matematikos ir kitų dalykų rezultatų prastėjimas. Antroji problema – mo-
kyklų organizacinė kultūra. Nors ji nėra tiesiogiai matoma, daro didelę įtaką
visiems mokykloje vykstantiems procesams. Tai bendros vertybės, taisyklės,
tradicijos ir bendravimo būdai, kuriais grindžiamas visos mokyklos bendruo-
menės gyvenimas.

Veiklos aprašymas

Prieš diegiant kokybės vadybos sistemą „Nuolatinis tobulinimas švietime“ ir
ją įdiegus, atliktos TŪM mokyklų situacijų analizės. Pedagogai (-ės) ir mokyklų
administracijų atstovai (-ės) dalyvavo mokymuose, konsultacijose, patirtinėse
mokymosi stažuotėse Lietuvos ir Nyderlandų Karalystės švietimo įstaigose,
refleksijų sesijose. Buvo parengta sistemos diegimo ir palaikymo mokykloje
instrukcija, kuria pasidalyta su visomis Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyk-
lomis.

Pasiektas rezultatas

Penkiose Šiaulių miesto mokyklose įdiegta kokybės vadybos sistema „Nuolati-
nis tobulinimas švietime“. Į procesą įsitraukė daugiau kaip 200 pedagogų (-ių)
ir administracijos atstovų (-ių), dirbusių su 1–12 klasių mokiniais (-ėmis). Pla-
navimo, veikimo, analizės ir tolesnio tobulinimo (PDSA) metodo ciklais bei
duomenimis grindžiama refleksija sudarė sąlygas mokiniams (-ėms) kurti kla-
sių susitarimus, kelti komandinius ir asmeninius tikslus, sistemingai fiksuoti
pažangą asmeniniuose aplankuose, naudoti duomenų centrus sprendimams
priimti ir mokymosi pažangai stebėti. Sistemos taikymas paskatino nuoseklų,
duomenimis grindžiamą ugdymo proceso tobulinimą ir sukūrė tvirtą pagrindą
ilgalaikei mokinių pažangai bei mokyklos kultūros pokyčiams.

Poveikis

Išryškėjo didesnis nuoseklumas: mokyklos vizija tapo aiški ir gyva ne tik strate-
giniuose dokumentuose, bet ir kasdienėje veikloje. Sustiprėjo bendruomenės
sutelktumas – vadovai (-ės), mokytojai (-os) ir mokiniai (-ės) veikia kaip viena
komanda, siekia bendrų tikslų. Atvira kultūra – stiprėja pasitikėjimas, noras da-
lytis patirtimi ir mokytis iš klaidų. Didėja mokinių įgalinimas – mokiniai (-ės)

labiau suvokia savo atsakomybę mokymosi procese ir įsitraukia į bendruomenės gyvenimą. Lengvesnis pokyčių priėmimas – mokykla tampa lankstesnė ir atsparesnė naujiems iššūkiams. Sistemos diegimo patirtis buvo pristatyta visoms Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokykloms, taip sudarant sąlygas rezultatų sklaidai ir tinklaveikos stiprinimui Šiaulių mieste.

„Metodologija suteikė galimybę artimiau pažinti savo klasės mokinius (-es) – suprasti jų tikslus, lūkesčius, vertybes. Tai padėjo užmegzti gilesnį ryšį, skatino tarpusavio pasitikėjimą ir atvirumą. Kartu šis procesas įkvėpė svajoti ir mane.“

Mokytoja

„Klasės tikslas susidarė iš mūsų visų mokinių nuomonių. Visi nutarėme siekti vieno tikslo – pasiekti aukštesnį visos klasės geografijos pažymių vidurkį. Ar mums pavyko? Beveik. Šiais mokslo metais mūsų klasė yra nusi-teikusi pasiekti šį tikslą iki pat galo.“

7a klasės mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pasipriešinimas pokyčiams – dalį mokytojų gąsdino naujovės, nes jos verčia keisti įprastus darbo metodus. Laiko trūkumas – kasdieniai darbai užgožia galimybę reflektuoti, planuoti ir įgyvendinti šios sistemos principus. Nevienodas įsitraukimas – kai kurie bendruomenės nariai aktyviai priėmė pokyčius, o kiti norėjo likti nuošalyje, todėl buvo sunku užtikrinti bendrą judėjimą ta pačia kryptimi.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiu tapo pasipriešinimas pokyčiams. Todėl mokytojams (-oms) teikta aiški informacija apie pokyčių poreikį ir jų naudą mokiniui (-ei), mokytojui (-ai), bendruomenei. Kitas iššūkis – laiko trūkumas. Siekta rasti būdų, kaip sistemos principus integruoti į kasdienį darbą, o ne pridėti papildomų užduočių. Organizuotos trumpos, bet reguliarios refleksijos sesijos, pavyzdžiui, kelių minučių pasidalijimai po pamokų ar savaitės pabaigoje. Taip pat susidurta su nevienodu įsitraukimu. Pasitelkti „pokyčių ambasadoriai“ – aktyviau įsitraukę mokytojai (-os) rodė pavyzdį kitiems. Svarbu pasidžiaugti kiekvieno indėliu – tai motyvuoja ir

kitus įsitraukti. Sukurta aplinka, kurioje kiekvieno balsas svarbus, kritinės nuomonės nebuvo atmestos, o panaudotos kaip tobulėjimo galimybė.

Naudingos nuorodos

- [Kokybės vadybos sistemos „Nuolatinis tobulinimas švietime“ pristatymas](#)
- [Kokybės vadybos sistemos „Nuolatinis tobulinimas švietime“ mokymai](#)
- [Praktinė mokymosi stažuotė Nyderlandų Karalystės švietimo įstaigose](#)

Integruoto kultūrinio ugdymo programa MENAS+ mokykloje

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiaulių Ragainės progimnazija, Šiaulių Salduvės progimnazija
Dalyviai	28 mokytojai (-os); 728 mokiniai (-ės) (9–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Šiuolaikinis pasaulis (klimato kaita, dirbtinis intelektas) kelia naujus iššūkius ugdymui. Menas yra sritis, kuri skatina ateities kompetencijų – kritinio mąstymo, bendradarbiavimo, emocinio intelekto – ugdymą. Kartu su menininkais (-ėmis) parengtas ugdymo turinys plečia mokinių akiratį, skatina kūrybiškai mąstyti. Menas, integruotas į mokomuosius dalykus, tampa atskiru metodu, susiejant akademinį dalykų turinį su kūrybine jo raiška, ugdo visapusišką žmogų.

Veiklos aprašymas

Kartu su VŠĮ „Mokymosi aplinka“ Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos, Salduvės ir Ragainės progimnazijų mokytojai (-os) sukūrė integruoto kultūrinio

ugdymo programą MENAS+. Programa skirta 1–12 klasių mokiniams (-ėms). Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos mokytojai (-os) ją išbandė kartu su menininkais (-ėmis) organizuodami pamokas ar veiklas I–IV klasių gimnazistams. Atsižvelgdami į pamokų turinį, kartu su menininku (-e) mokytojai (-os) planavo veiklas, kūrė pamokos turinį, su mokiniais (-ėmis) reflektavo veiklą po pamokų. Įgyvendinant programą, buvo galimybė išbandyti meną kaip metodą. Mokiniai (-ės) dalyvavo ne tik akademinėje veikloje, bet ir patys kūrė, atrado ir išbandė, diskutavo bei mokėsi fizikos, matematikos, istorijos, lietuvių kalbos ir kitų dalykų.

Pasiektas rezultatas

Integruoto kultūrinio ugdymo programoje pateikiami konkrečiai parengti pamokų ar veiklų planai skirtingoms amžiaus grupėms – 3, 5 klasių ir I gimnazijos klasės mokiniams (-ėms). Kiekvienai iš šių klasių numatyta ne mažiau kaip 10 formaliojo ugdymo pamokų planų, skirtų meninei ir kultūrinei integracijai su pagrindiniais mokomaisiais dalykais (pvz., matematika, gamtos, visuomenės mokslais), taip pat ne mažiau kaip 10 neformaliojo ugdymo veiklų planų, orientuotų į kūrybinį projektinį darbą, aktyvią praktiką, glaudesnę bendradarbiavimą su kultūros įstaigomis. Visi planai pateikiami atsižvelgiant į pamokos ir veiklos tikslus, uždavinius, reikalingas priemones, numatytus mokinių gebėjimus, taip pat vertinimo gaires ir galimas refleksijas.

Poveikis

Integruojant meną į įvairius mokomuosius dalykus, padidėjo mokinių aktyvumas, noras bandyti, prisiliesti prie dalykų, kurie nėra kasdienis reiškinys (vitražai, dailyraštis, istorijų kūrimas ir pateikimas, maisto ir spalvų tyrinėjimas). Mokiniai (-ės), pasibaigus veikloms, domėjosi istorija (vitražais, pastatais), atidžiau tyrinėjo gamtoje slypinčias spalvas, reiškinius, mokėsi ženklais trumpinti tekstą. Bendruomenė labiau susitelkė, ieškojo idėjų įgyvendinimo galimybių, atsirado didesnis noras integruoti pamokas, nes jos yra įdomios ir padedančios mokiniams (-ėms) paliesti, atrasti, įsisavinti medžiagą, vestos pamokos kitose erdvėse, bandyta sujungti iš pirmo žvilgsnio sunkiau jungiamus dalykus.

„Šiandien mūsų klasėje viešėjo komiksų dailininkė, kurios buvimas įkvėpė ne tik kūrybiškai, bet ir žmogiškai. Ji buvo drąsi, atvira, su nepaprastu humoro jausmu – kalbėjo paprastai, bet jautėme, kad už jos žodžių slypi tikra patirtis ir nuoširdumas. Buvo smagu stebėti, kaip ji drąsino mus kurti, nebūti tobuliems, bet būti savimi. Jos pasakojimai buvo pilni gyvenimo, saviironijos ir šilumos. Tai buvo viena iš tų retų pamokų, kai tikrai jauti, kad kažkas paliečia giliau – ne tik apie meną, bet ir apie drąsą būti žmogumi.“

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos mokinė Estela Šelėgaitė

„Buvau labai sužavėta, nes Greta labai šviesios auros žmogus: kalbi, juokinga, paslaugi ir su labai geru humoro jausmu. Užsiėmimas buvo labai įdomus ir naudingas plečiant vaizduotę.“

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos mokinė Aiva Budzinskaitė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kuriant integruoto kultūrinio ugdymo programą MENAS+, svarbus buvo sklandus teoretikų ir praktikų bendradarbiavimas. Mokytojams (-oms) buvo nelengva suvokti, kad meno dalykus galima integruoti į visus mokomuosius dalykus. Ieškant menininkų programai įgyvendinti, norėta atrasti temų, kurios derėtų su dėstomu dalyku ir būtų paveikios mokiniams (-ėms). Ruošiantis šioms pamo-

koms, tekdavo keisti tvarkaraštį, tokių pamokų organizavimas reikalavo didelių laiko sąnaudų.

Iššūkių įveikimo būdai

Integruoto kultūrinio ugdymo programos MENAS+ įgyvendinimo metu patys menininkai (-ės) buvo nustebinti mokinių ir mokytojų iniciatyva. Menininkai (-ės) dalijosi savo patirtimi ir žiniomis, o tai padėjo labiau suprasti, kad su menu integruotos pamokos yra įmanomos, naudingos ir įdomios. Dalis menininkų (-ių) buvo vietiniai, todėl ieškota galimybių

pamokas vesti netradicinėse erdvėse (Dailės galerija, muziejai, miesto erdvės), ir tai darė pamokas dar labiau patrauklesnes gimnazistams (-ėms). Integruotų pamokų patirtis parodė, kad tokiose pamokose mokiniai (-ės) turi daugiau galimybių realizuoti savo gebėjimus, ugdyti naujus įgūdžius, atskleisti savo kūrybiškumą ir kartu įgyti dalykinių žinių panaudojant meną, kaip metodą.

Naudingos nuorodos

- [Stażuotė „Įtraukus ir integruotas meninis kultūrinis ugdymas šiuolaikiniam mokiniui“](#)
- [Integruoto kultūrinio ugdymo programa MENAS+](#)

STEAM ugdymo metodikos plėtra organizuojant mokytojų kūrybines stovyklas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Šiaulių Ragainės progimnazija, Šiaulių universitetinė gimnazija, Šiaulių Gytarių progimnazija, Šiaulių Salduvės progimnazija, Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

Šiaulių Lieporių gimnazija, Šiaulių sporto gimnazija, Šiaulių Didždvario gimnazija, Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija, Šiaulių „Romuvos“ gimnazija, Šiaulių „Santarvės“ gimnazija, Šiaulių Simono Daukanto inžinerijos gimnazija, Šiaulių „Saulės“ pradinė mokykla, Šiaulių Zoknių progimnazija, Šiaulių Rėkyvos progimnazija, Šiaulių Dainų progimnazija

Dalyviai

84 pedagogai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pedagogams stinga praktinių kompetencijų, metodikų, įrankių ir pasitikėjimo taikyti inžinerinius sprendimus pamokose bei organizuoti patyrimines veiklas. Šiai problemai spręsti pasirinktos mokymų ir kūrybinių stovyklų veiklos, kurios leido pedagogams tobulinti kvalifikaciją, įgyti praktinės patirties ir taikyti šiuolaikinius STEAM metodus ugdymo procese.

Veiklos aprašymas

Mokymuose pedagogai (-ės) gilinasi į STEAM ugdymo praktinius taikymo būdus, išbandė įvairius eksperimentus, analizavo mokinių vertinimo ir įsivertinimo

būdus, kūrė veiklų scenarijus ir tyrimų projektus. Kūrybinėse vasaros stovyklose pedagogai (-ės) dalyvavo praktiniuose užsiėmimuose ir kūrybinėse dirbtuvėse, susipažino su naujausiomis STEAM metodikomis, sprendė tiriamąsias užduotis, kūrė naujus mokymo metodus ir planavo jų taikymą pamokose. Veiklos vyko Klaipėdos STEAM centre, Palangos Vlado Jurgučio progimnazijoje, kur buvo tobulinamos kompetencijos, plėtojama STREAM strategija. Kūrybinio mąstymo laboratorijos įkūrėjas Andrius Chomičius vedė dirbtuves, skatinusias pedagogų kūrybiškumą ir inovatyvų požiūrį į ugdymą.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus mokymus ir kūrybines stovyklas, mokytojai (-os) įgijo naujų įgūdžių taikyti tyrinėjimu grįstą mokymą, vertinimo metodikas ir skatinti mokinių kūrybiškumą. Mokymuose ir stovyklose sukurtos veiklos išbandomos ir taikomos pamokose. Remdamiesi įgyta patirtimi, mokytojai (-os) koreguoja savo integruotų pamokų planus, atnauja inžinerinių projektų aprašus, organizuoja atviras pamokas kitiems mokytojams (-oms). Tokiu būdu savivaldybės mokyklose nuolat atnaujinamas ugdymo turinys ir vyksta gerosios patirties sklaida, sudarant sąlygas tolesniam mokytojų kvalifikacijos tobulinimui ir inovatyvaus ugdymo plėtrai.

Poveikis

Įgytos žinios ir patirtys turėjo įtakos mokytojų profesiniam augimui, pamokų kokybei ir inovatyvių metodų taikymui pamokose. Mokiniai (-ės) tapo labiau motyvuoti, kūrybiškai mąstantys ir aktyvūs, o jų gebėjimas kritiškai vertinti informaciją ir veiksmingai dirbti komandoje pastebimai sustiprėjo. Pastebimas mokinių pasiekimų augimas matematikos, gamtos mokslų ir technologijų srityse, didėja pasitikėjimas savo gebėjimais. Sustiprėjęs bendradarbiavimas tarp mokyklų ir atviresnė bendruomenės laikysena inovacijoms sukūrė palankesnę aplinką tolesniam tobulėjimui ir tvariems pokyčiams ugdymo procese.

„Man tai buvo galimybė pasimatuoti save – pamatyti, kaip mano pamokos gali būti įdomesnės, drąsesnės, gyvesnės.“

Stovyklos veiklose dalyvavusi mokytoja

„Labiausiai įsiminė bendrumo jausmas – supratau, kad nesu viena, kad yra daug mokytojų, kurie ieško.“

Stovyklos veiklose dalyvavusi mokytoja

„Pamačiau, kaip lengvai galima integruoti kelis dalykus vienoje veikloje.“

Mokymuose dalyvavusi mokytoja

„Stovykla parodė, kad inžinerija ir kūrybiškumas eina išvien – dabar žinau, kaip šią patirtį perduoti mokiniams (-ėms).“

Stovyklos veiklose dalyvavusi mokytoja

„Ši patirtis tapo lūžio tašku.“

Stovyklos veiklose dalyvavusi mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklas, kilo iššūkių dėl skirtingo dalyvių pasirengimo STEAM srityje – daliai tai buvo naujovė, kiti turėjo daugiau patirties. Sudėtinga buvo derinti mokymus su kasdienėmis pareigomis. Atsirado papildomų praktinių priemonių ir modernios įrangos poreikis eksperimentams, o nevienoda pedagogų patirtis ir skirtingas atvirumo naujovėms lygis lėtino inovatyvių metodų diegimą bei įprastos ugdymo praktikos kaitą.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilus iššūkiams, veiklos buvo organizuotos mišriomis grupėmis ir komandomis, kad labiau patyrę mokytojai (-os) galėtų padėti mažiau patirties turintiems kolegoms, skatinant tarpusavio mokymąsi. Veiklos buvo diferencijuojamos, o užduotys pritaikytos įvairiam dalyvių pasirengimo lygiui. Praktinės veiklos adaptuotos turimai aplinkai ir ištekliams. Sudaryta struktūruota programa, numatyti laiko rezervai diskusijoms ir refleksijai. Akcentuota praktinė veiklų nauda pamokoms, mokytojai (-os) buvo skatinami kurti realiai taikytinus planus, o po veiklų vyko gerosios patirties sklaida.

Naudingos nuorodos

- [Diferencijuoto ir individualizuoto ugdymo modelio praktinis diegimas mokykloje](#)

Ukmergės rajo savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Programa padėjo mokykloms įgyvendinti svajones sukurti rajone unikalų bendradarbiaujančių mokyklų tinklą „Ukmergės mokyklos 24/7“. Įgyvendinant pokyčio idėją – patirtiniu ugdymu sužadinti mokinių domėjimąsi mokslu – programoje dalyvaujančiose mokyklose įrengtos modernios STEAM laboratorijos, o technologijų kabinetai aprūpinti „Fab Lab“ koncepcijai įgyvendinti reikalinga įranga. Vienoje gimnazijoje įrengta plačiausias galimybes kūrybiškumui atverianti fotostudija. Mokyklos tapo atviresnės ir pritaikytos įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms): veikia sensoriniai kambariai, kalbų laboratorijos, sukurtos interaktyvios mokymosi aplinkos. Mokyklų teritorijas papildė kupolai netradicinėms veikloms organizuoti bei naujiems projektams kurti.

„Džiaugiuosi, kad naujai sukurtos modernios edukacinės erdvės Ukmergės miesto mokyklose tampa vietomis, kuriose mokymasis virsta atradimu, patirtimi ir pažinimo džiaugsmu. Tai ryškus TŪM programos rezultatas, neabejotinai stiprinantis mūsų savivaldybės švietimą ir kuriantis progresyvių mokyklų vardą.“

Darius Kaplūnas, Ukmergės
„Šilo“ progimnazijos direktorius

”

„Savivaldybė, įsitraukdama į TŪM programą, įsivardino savo viziją – „Kiekvieno mokinio sėkmingas patirtinis ugdymas(is), skatinant mokyklų bendruomenių grupių lyderystę ir tinklaveiką moderniose ir atvirose aplinkose“, ir nuosekliai jos siekė. Įvairiose TŪM veiklose dalyvavo šešių bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai (-ės), pedagogai (-ės), bendruomenės nariai (-ės). Savivaldybė išsiskyrė stipria lyderystės raiška, bendradarbiaujančių mokyklų tinklaveika, turiningomis mokinių ugdomosiomis veiklomis, modernios infrastruktūros įrengimu. Visos šios veiklos sudarė prielaidas gerinti mokinių pasiekimus.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Ukmergės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Ukmergės Antano Smetonos gimnazija, Ukmergės Jono Basanavičiaus gimnazija, Ukmergės Dukstynos pagrindinė mokykla, Ukmergės Užupio pagrindinė mokykla, Ukmergės Senamiesčio progimnazija, Ukmergės „Šilo“ progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	220 pedagogų (-ių), 10 veiklų koordinatorių mokyklose ir savivaldybėje, 12 partnerių
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	2 800 TŪM mokyklų mokinių ir 350 kitų mokyklų mokinių
TŪM krepšelis	2 863 168,17 Eur
Infrastruktūra	39,97 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	60,03 proc.

39,97 %

Infrastruktūra

60,03 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Penkiose projekte dalyvaujančiose mokyklose buvo įrengtos šiuolaikinės lauko klasės (kupolai), pritaikytos ugdymui, bendruomenės renginiams ir mokinių iniciatyvoms. Šios erdvės skatina mokinių kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir aktyvų mokymąsi netradicinėje aplinkoje.

Įtraukusis ugdymas

Didžiausias dėmesys skirtas sensorinėms erdvėms, tylos kabinoms, interaktyvioms aplinkoms, lauko ugdymo erdvėms ir specialiosioms mokymo priemonėms. Kurtos įtraukios edukacinės erdvės robotikos, 3D technologijų, kalbų mokymuisi.

Kultūrinis ugdymas

Įrengtos lauko klasės, technologijų ir kūrybinės erdvės, 3D klasė, audiogidų sistemos sudarė sąlygas patyrimui, menų ir STEAM integracijai. Infrastruktūra leido kultūrą perkelti į kasdienį ugdymą. Ryškūs pokyčiai kultūrinio ugdymo infrastruktūroje įvyko Senamiesčio progimnazijoje, Jono Basanavičiaus ir Antano Smetonos gimnazijose.

STEAM ugdymas

Ukmergėje esminės investicijos skirtos STEAM laboratorijoms, „Fab Lab“ dirbtuvėms ir specializuotai įrangai: gamtos mokslų, technologijų, robotikos laboratorijoms ir fotostudijai. Sustiprintas patyriminis ir tiriamasis ugdymas. Ryškūs pokyčiai – Antano Smetonos, Jono Basanavičiaus gimnazijose, Dukstynos, Užupio pagrindinėse mokyklose, „Šilo“ ir Senamiesčio progimnazijose.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Ukmergėje įgyvendintos kryptingos mokytojų kvalifikacijos veiklos lyderystės, STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo srityse, įskaitant stažuotes Suomijoje ir Estijoje. Mokytojai (-os) įgijo pasidalytosios lyderystės, fenomenais grįsto, projektinio, patirtinio ir tarpdalykinio ugdymo metodikas, stiprinančias mokinių įsitraukimą ir ugdymo kokybę.

Lyderystė veikiant

Visos Ukmergės rajono mokyklos suburtos į bendradarbiaujančių mokyklų tinklą „Ukmergės mokyklos 24/7“. Praktinės ugdymo karjerai veiklos, jaunųjų bendrovių kūrimas ir savanorystė stiprina mokinių lyderystės kompetencijas.

Įtraukusis ugdymas

Didžiausios investicijos skirtos individualiems ir grupiniams užsiėmimams, edukacinėms, terapinėms veikloms ir švietimo pagalbos paslaugų plėtrai. Stiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos taikyti universalų dizainą mokymuisi, meno ir patyriminius metodus, taip skatinant ugdymo individualizavimą, šiuolaikinių įtraukiojo ugdymo metodikų įvaldymą.

Kultūrinis ugdymas

Kryptingai vykdytos integruotos kultūrinės veiklos: projektai „Bruno Abakanovičiaus keliu“, „Kultūros vyksmo virtuvė“, smėlio ir pasakų terapija, vizualinio mąstymo strategijos užsiėmimai, lauko ir 3D klasės veiklos. Taikyti patyriminiai, menų integravimo ir refleksiniai metodai.

STEAM ugdymas

STEAM veiklos pasižymėjo plačia apimtimi – vyko reguliarūs vizitai į STEAM centrą ir „RoboLabą“, „Fab Lab“ veiklos, integruotos laboratorinės pamokos, būreliai, „Ateities inžinerijos“ projektai ir observatorijos edukacijos. Taikyti patyriminiai, tiriamieji ir projektiniai metodai. Esminiai pokyčiai fiksuoti Ukmergės Antano Smetonos, Jono Basanavičiaus gimnazijose ir Senamiesčio progimnazijoje.

Tinklaveika

Ukmergės savivaldybėje tinklaveika plėtota itin sistemiškai ir plačiai, ypač STEAM ir lyderystės srityse. Sukurtas tinklas „Ukmergės mokyklos 24/7“, aktyviai dalijamasi laboratorijomis, „Fab Lab“ ir STEAM erdvėmis, plėtojamos partnerystės su STEAM centrais, profesinėmis ir kultūros įstaigomis. Įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo srityse vyko aktyvi gerųjų praktikų sklaida tarp visų rajono mokyklų.

Ribas išplečianti lyderystė

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Ukmergės Antano Smetonos gimnazija, Ukmergės Jono Basanavičiaus gimnazija, Ukmergės Dukstynos mokykla, Ukmergės Užupio mokykla, Ukmergės „Šilo“ progimnazija, Ukmergės Senamiesčio progimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Taujėnų pagrindinė mokykla, Želvos pagrindinė mokykla, Siesikų pagrindinė mokykla, Deltuvos pagrindinė mokykla, Vidiškių pagrindinė mokykla, Ukmergės Pašilės progimnazija, Veprių mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	230 mokytojų; 3 100 mokinių (1–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Vykdam mokyklų veiklos kokybės vertinimus ir analizuojant švietimo stebėsenos duomenis, buvo pastebėti rajono mokyklų mokinių pasiekimų, aprūpinimo

mokymo priemonėmis, vadovų (-ių) ir mokytojų kvalifikacijos bei lyderystės gebėjimų, taikomų šiuolaikinių mokymo(si) modelių skirtumai. Todėl pasirinkta siekti tvarios komandinės lyderystės Ukmergės rajono švietimo bendruomenėje, aktyvinant tinklaveiką.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta dešimtys lyderystės ribas išplečiančių veiklų. Viena jų – tinklo „Ukmergės mokyklos 24/7“ sukūrimas. Šis tinklas sujungė visas rajono mokyklas, sudarydamas prielaidas plėtoti vadovų (-ių) ir pedagogų (-ių) lyderystės gebėjimus, dalytis naujai įgytomis priemonėmis ir kompetencijomis. Buvo organizuota daugybė vizitų į TŪM mokyklas, STEAM centrus ir kitas įstaigas, o vadovai (-ės) ir mokytojai (-os) stažavosi Suomijoje bei Estijoje. Vizitams organizuoti visos mokyklos buvo suskirstytos poromis geografiniu ar partnerystės tradicijomis paremtu principu, 1 TŪM mokyklai priskiriant 1 programoje nedalyvaujančią mokyklą. Partnerystės porose vyko dalijimasis patirtimi ir infrastruktūra, bendrų projektų įgyvendinimas.

Pasiektas rezultatas

Tinklas bendrai veiklai suvienijo 13 rajono mokyklų ir 12 partnerių. Organizuota daugiau kaip 100 vizitų į TŪM mokyklų laboratorijas, technologijų kabinetus ir kitas erdves. Jose vykdytos tiriamosios, kūrybinės ir naujų įgūdžių formavimo veiklos, kurių savo mokyklose įgyvendinti nebūtų buvę galima. Patirtinės lyderystės programos „Stažutė pedagogams Estijoje“ dalyviai (-ės), pritaikydami naujai įgytas patirtis, sukūrė 20 integruotų pamokų planų. Juose dėmesys skiriamas teorijos ir praktikos sintezei STEAM mokslų pamokose. Stažutės Suomijoje metu vadovai (-ės) ieškojo progresyvių sprendimų, kuriuos galėtų

pritaikyti savo mokyklose, ir sukūrė inovacijos planą „Aktyvi pertrauka lauke“, kuriame aktyvios veiklos jungiamos su įvairių disciplinų turiniu.

Poveikis

Veikimas tinkle neabejotinai stiprina dalijimosi kultūrą. Buvo realiai įveiklinta TŪM programos metu sukurta infrastruktūra, įgyta įranga ir sustiprintos kompetencijos. Mokymo procesas tapo patrauklesnis, nes dauguma veiklų buvo ne teorinės, o patirtinės. Mokyklų tinklo veiklos, stažuotės užsienio šalyse bei STEAM centruose leidžia tvirtinti, kad kitų patirtys atvėrė naujas galimybes Ukmergės švietimui. Stažuočių metu įgyta patirtis įkvepia mokyklų vadovus (-es) ir mokytojus (-as) stiprinti partnerystės principais grįstą lyderystę švietimo bendruomenėje. Tokia lyderystė padeda bendruomenei siekti ne tik akademi- nių pasiekimų, bet ir mokinių pasirengimo gyvenimui.

„Bendradarbiaujančių mokyklų tinklo „Ukmergės mokyklos 24/7“ veiklose mūsų mokykla priėmė Siesikų pagrindinės mokyklos mokytojus (-as) ir mokinius (-es) bei sudarė jiems sąlygas naudotis naujai sukurta infrastruktūra. Didžiausią įspū- dį paliko pirmasis siesikiečių vizitas. Mokiniai (-ės) buvo taip stipriai įsitraukę į interaktyvių aplinkų veiklas, kad net pagalvojome, jog bus sunku juos susodinti į autobusą vykti į namus.“

Ukmergės Užupio pagrindinės mokyklos direktorė Miglė Kavaliauskė

„Kai sakome „Ukmergės mokyklos 24/7“, negalvojame, kad jos turėtų veikti išti- sas paras, neužsidarydamos. Mes sakome, kad visos mūsų mokyklos yra atviros, draugiškos, įtraukios, išmanios ir besimokančios. Būtent to mes ir tikėjomės iš TŪM.“

Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Vaidotas Kalinas

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Bendradarbiaujančių mokyklų tinklo veiklos pradžioje buvo girdėti dvejonių iš TŪM programoje nedalyvaujančių mokyklų vadovų (-ių) ir mokytojų. Buvo nuo-

gąstaujama, kad vizitai į modernia įranga aprūpintas mokyklas gali paskatinti mokinius (-es) keisti mokyklas.

Iššūkių įveikimo būdai

Pavyko parodyti, kad kiekviena mokykla turi unikalių patirčių, o dalijimasis kuria stipresnę švietimo bendruomenę. Net maži pasiekimai gali įkvėpti didelius pokyčius kitur, o sėkmė gali ir turi būti užkrečiama.

Naudingos nuorodos

- [Ukmergės švietimas: koja kojon](#)

Laborantų pareigybių steigimas, intensyvaus parengimo programa ir veikla

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Ukmergės Antano Smetonos gimnazija, Ukmergės Jono Basanavičiaus gimnazija, Ukmergės Dukstynos mokykla, Ukmergės Užupio mokykla, Ukmergės „Šilo“ progimnazija, Ukmergės Senamiesčio progimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Taujėnų pagrindinė mokykla, Želvos pagrindinė mokykla, Siesikų pagrindinė mokykla, Deltuvos pagrindinė mokykla, Vidiškių pagrindinė mokykla, Ukmergės Pašilės progimnazija, Veprių mokykla-daugiafunkcis centras
Dalyviai	25 mokytojai (-os) ir 6 laborantai (-ės); 1 550 mokinių (5–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Prieš 15 metų savivaldybės mokyklose panaikinus laborantų pareigybes, iškilo rimta švietimo problema – gamtos mokslų pamokose stipriai sumažėjo laboratorinių ir praktinių veiklų. Dėl padidėjusio mokytojų darbo krūvio ir pagalbos trūkumo tapo neįmanoma įgyvendinti reikalavimo bent 30 proc. pamokų skirti eksperimentinei veiklai, todėl silpo mokinių praktiniai gebėjimai ir prastėjo jų mokymosi rezultatai.

Veiklos aprašymas

Nuo projekto pradžios kiekvienoje TŪM programoje dalyvaujančioje mokykloje įsteigta laboranto pareigybė (iš viso 6), ir pradėta įgyvendinti 80 akad. val. intensyvi laborantų (-čių) rengimo programa, grindžiama patirtinio ugdymo metodais. Naujos STEAM laboratorijos gali būti veiksmingai įveiklintos tik tuomet, kai jose dirba kompetentingi specialistai (-ės), gebantys atlikti cheminius, fizikinius ir biologinius tyrimus bei kontroliuoti technologinius procesus. Todėl pusė programos valandų buvo skirta praktinėms stažuotėms įmonėse ir ugdymo įstaigose, taikant šešėliavimo metodą, o kita pusė – mokymams, paremiams patirtinio ugdymo principais.

Pasiektas rezultatas

TŪM programoje dalyvaujančios mokyklos įgyvendino Bendruosiuose ugdymo planuose įtvirtintą sąlygą dėl 30 proc. laiko skyrimo eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams ugdyti gamtos mokslų pamokose. Laborantų (-čių) veikla neabejotinai svariai prisidėjo prie siekiamo pokyčio idėjos – patirtiniu ugdymu(si) sužadinti mokinių domėjimąsi mokslu, didinti motyvaciją ir gerinti mokymosi pasiekimus – įgyvendinimo.

Poveikis

Laborantų (-čių) intensyvaus rengimo programos metu įgytos naujos kompetencijos leido įveiklinti šiuolaikinę laboratorijų įrangą. Laborantai (-ės) padėjo gamtos mokslų mokytojams (-oms) organizuoti daugelį STEAM srities praktinių darbų mokyklose, STEAM centruose ir platformoje „Ateities inžinerija“. Dauguma mokinių teigė, kad eksperimentinės ir tiriamosios veiklos jiems padeda geriau suprasti fizikos, biologijos ir chemijos mokomųjų dalykų teorines žinias. Mokytojai (-os) pastebėjo, kad po veiklų STEAM laboratorijoje mokiniai (-ės)

yra aktyvesni pamokose ir drąsiau užduoda klausimus. STEAM laboratorijų įrengimas kartu su laborantų pareigybių įsteigimu iš esmės pakeitė mokyklų kryptį: nuo teorijos į mokymąsi per patirtį.

„Šiuolaikinė mokykla sunkiai įsivaizduojama be laboranto (-ės), kuris yra tiek mokytojo (-os) pagalbininkas (-ė), tiek mokinių bendradarbis (-ė). Laboratoriją aprūpinus įvairiomis cheminėmis medžiagomis, instrumentais, šiuolaikiniais matavimo prietaisais ir įrankiais, atsirado daug papildomos veiklos – reikia parengti medžiagas ir įrangą tiriamiesiems darbams, padėti eksperimentų metu mokiniams (-ėms), prižiūrėti saugą, sutvarkyti medžiagas po darbų. Todėl, dirbdamas šį darbą, jaučiuosi esantis svarbus mokymo proceso dalyvis (-ė). Taip pat žinau, kad man teks nepaliaujamai tobulėti, ieškoti naujų sprendimų, skatinančių mokinių smalsumą ir kūrybiškumą.“

Ukmergės Užupio pagrindinės mokyklos laborantas Darius Liumparas

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

STEAM laboratorijų įrengimas ir laboratorinės įrangos įsigijimas dėl sudėtingų viešųjų pirkimų procedūrų užtruko, todėl pirmaisiais programos metais laborantai (-ės) negalėjo realizuoti intensyvaus rengimo programoje įgytų žinių ir gebėjimų.

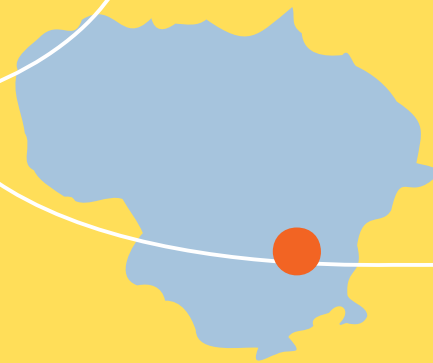
Iššūkių įveikimo būdai

Sprendimų ilgai ieškoti nereikėjo. Pažangos plane buvo numatytos STEAM veiklos Panevėžio regioniniame STEAM atviros prieigos centre, Panevėžio robotikos centre „RoboLabas“, Ukmergės mokinių techninės kūrybos centre ir Ukmergės technologijų ir verslo mokykloje. Laborantai (-ės) prisidėjo prie vizitų organizavimo ir padėjo mokiniams (-ėms) atlikti tiriamuosius darbus. Ukmergės mokinių komandoms puikiai sekėsi įgyvendinti VILNIUS TECH platformos „Ateities inžinerija“ tiriamųjų darbų projektus. Laborantų (-čių) indėlis į dalies projektų sėkmę buvo itin svarus.

Naudingos nuorodos

- [„Tūkstantmečio mokyklų“ programa Dukstynos mokykloje](#)
 - [Bendradarbiaujančių mokyklų tinklo „Ukmergės mokyklos 24/7“ įgyvendinimas](#)
-

Vilniaus miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Pastatyta Vilniaus Pilaitės gimnazija. Įgyvendinta 14 ilgalaikių lyderystės veikiant, vadybinių kompetencijų stiprinimo programų, stažuočių ir konsultacijų. Organizuotos ilgalaikės įtraukiamam ir STEAM ugdymui skirtos programos, mokyklos aprūpintos priemonėmis, licencijomis ir IT įranga. Kultūrinio ugdymo programos parodė, kaip svarbu kurti savo mokyklos kultūrą. Išbandyti visos dienos mokyklos elementai, mokyklose stiprinta mokinių savivalda. Įrengtos gamtos mokslų ir „Fab Lab“ laboratorijos, suremontuoti ir pritaikyti švietimo pagalbos specialistų kabinetai, atnaujintos sporto ir aktų salės, klasės, įrengtos bendradarbiavimo erdvės mokiniams (-ėms). Įrengti lauko kupolai integruotam ugdymui, kai kurių mokyklų lauko aplinkos pritaikytos kultūriniam ugdymui.

„TŪM programa suteikė galimybę integraliai ir nuosekliai transformuoti mokyklos identitetą. Didžiuojamės visais lygmenimis nuosekliai diegiama nuolatinio tobulinimo sistema ir suburta mokinių savivalda. Sukurtas stiprus vizualinis savitumas – bendra koncepcija, grįsta universalus dizaino principais, kuri atsispindi vizija pagrįstoje mokyklos atributikoje. Tai visuma, kuri kalba apie kokybę, bendruomeniškumą ir įtrauktį.“

Vilniaus „Žiburio“ pradinės mokyklos direktorė
Lina Venskutė

”

„Vilniaus miestas TŪM programos metu sprendė mokinių pasiekimų netolygumų tarp skirtingų miesto mokyklų mažinimo problemą. Šiuo tikslu buvo atrinkta 10 mokymo(si) iššūkių patiriančių mokyklų. Matematikos mokymo(si) platforma „Eduten“ padėjo gerinti mokinių mokymosi motyvaciją bei matematikos pasiekimus. Kultūrinio ugdymo metodikų taikymas prisidėjo prie lietuvių kalbos vartojimo tautinių mažumų mokyklose stiprinimo. Lyderystei bei įtraukčiai skirtų mokymų programų gausa padėjo stiprėti TŪM mokyklų vadovų ir pedagogų tinklaveikai. Didelę mokymosi vietų paklausą padėjo sušvelninti TŪM lėšomis pastatyta Pilaitės gimnazija.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Vilniaus miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos

**Vilniaus „Žaros“ gimnazija,
Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla,
Vilniaus darželis-mokykla „Vilija“,
Vilniaus Karoliniškių gimnazija,
Vilniaus Liepkalnio mokykla,
Vilniaus Naujininkų progimnazija,
Vilniaus Pilaitės gimnazija,
Vilniaus Sausio 13-osios progimnazija,
Vilniaus Sofijos Kovalevskajos
progimnazija,
Vilniaus šv. Kristoforo gimnazija**

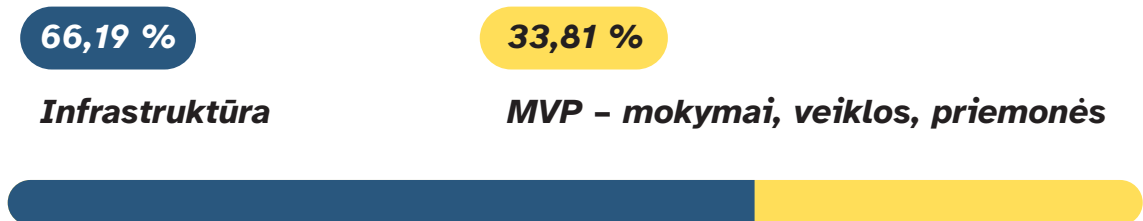
TŪM veiklų dalyvių bendras
skaičius

**apie 1 100 pedagogų (-ių),
apie 60 mokinio padėjėjų.
Bendruomenių renginiuose dalyvavo
apie 3 000 dalyvių**

TŪM veiklose dalyvavusių
mokinių skaičius

apie 4 900

TŪM krepšelis	49 479 746,22 Eur
Infrastruktūra	66,19 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	33,81 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Pastatytas ir įrengtas naujas mokslo paskirties pastatas – Vilniaus Pilaitės gimnazija. Buvo sukurta 1 000 papildomų vietų Vilniaus miesto mokiniams, mokykloje vykdomas formalusis ir neformalusis ugdymas.

Kultūrinis ugdymas

Atnaujintos aktų salių erdvės ir įranga, įrengtos kalbų laboratorijos, priemonėmis papildyti muzikos kabinetai, sukurtos erdvės mokiniams būti ir veikti pertraukų metu, įrengtos lauko terasos. Didžiausi kultūrinio ugdymo infrastruktūros atnaujinimai įgyvendinti Karoliniškių gimnazijoje, darželyje-mokykloje „Vilija“, Sausio 13-osios, Naujininkų progimnazijose, Liepkalnio mokykloje ir „Žaros“ gimnazijoje, „Žiburio“ pradinėje mokykloje.

STEAM ugdymas

Vilniuje nuosekliai plėtota STEAM infrastruktūra: įrengtos modernios gamtos mokslų, „Fab Lab“ technologijų laboratorijos, IT klasės ir lauko STEAM ir tarpdalykinio ugdymo erdvės. Sudarytos sąlygos patyrimui ir

tyrimams. Esminiai pokyčiai – Karoliniškių, „Žaros“ gimnazijose, Sofijos Kovalevskajos, Sausio 13-osios ir Naujininkų progimnazijose.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Vilniuje įgyvendintos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos, apimančios pasidalytos lyderystės, duomenimis grįstos vadybos, įtraukiojo ugdymo, STEAM, fenomenais grįsto mokymosi bei kultūrinio ugdymo sritis. Pedagogai (-ės) stiprino asmeninės lyderystės, pozityvios komunikacijos, komandinio darbo, patyriminio ir tarpdalykinio ugdymo kompetencijas.

Lyderystė veikiant

Lyderystė ir bendrystė stiprinta per bendruomenes telkiančius renginius (po vieną kiekvienoje iš 10 TŪM mokyklų). Veikla įtraukė tėvus, pedagogus (-es), mokinius (-es), savivaldą ir socialinius partnerius. TŪM mokyklos daug pastangų skyrė mokyklos pedagogų komandų stiprinimo, kolegialaus grįžtamojo ryšio bei mokyklos kultūros auginimo veikloms.

Įtraukusis ugdymas

Didžiausios apimties veiklos orientuotos į visos dienos mokyklos elementų išbandymą, įtraukiant SUP turinčius, socialinę atskirtį patiriančius mokinius, organizuojant diferencijuotas neformaliojo ugdymo veiklas, stažuotes ir bendruomeninius renginius. Taikytas UDM, patyriminis ir socialinį bei emocinį ugdymą stiprinantis modelis.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinės veiklos apėmė i fenomeninio mokymosi, integruotas pamokas, programą „Tyrinėjimo menas. Mokomės bendruomenėje“, mokinių ir mokytojų stažuotes kultūros įstaigose. Taikyti patyriminiai, kūrybiniai ir refleksiniai metodai.

STEAM ugdymas

Vilniuje ugdymo veiklas papildė visos dienos mokyklos modelio elementai, integruotos pamokos, mokinių stažuotės STEAM centruose, verslo įstaigose, „Fab Lab“ ir laboratorijų veiklos. Naudotas patyriminis, problemų sprendimu grįstas ugdymas.

Tinklaveika

Vilniaus savivaldybėje tinklaveika vyko tikslingai ir selektyviai. Stipriausia – STEAM ir įtraukties srityse: aktyvus dalijimasis gerosiomis praktikomis tarp TŪM ir partnerių mokyklų, mokymasis vieniems iš kitų, padedant patyrusiems konsultantams. Lyderystėje tinklaveika buvo stiprinama per kvalifikacijos tobulinimo veiklas ir mokyklų bendruomenes telkiančius renginius, o kultūriniame ugdyme – per atskiras partnerystes su mokyklomis ir kūrėjais (-omis). Tikslingos teminės užsienio stažuotės visose TŪM srityse padėjo reflektuoti mokyklų tobulinimo kryptis dėl kiekvieno mokinio.

Nuolatinio tobulinimo vadybinės metodikos diegimas švietimo įstaigoje

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla,
Vilniaus Pilaitės gimnazija,
Vilniaus darželis-mokykla „Vilija“**

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Vilniaus Vydūno progimnazija, Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazija, Vilniaus šv. Kristoforo progimnazija ir Vilniaus Filaretų pradinė mokykla

Dalyviai

139 mokytojai (-os) iš TŪM ir tinklaveikos mokyklų, 93 – iš kitų Vilniaus m. ir Lietuvos mokyklų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Sprendžiama kompleksinė vadybinė problema: nepakankamas pedagogų (-ių) bendradarbiavimas, sutelktumas į svarbiausius išmatuojamus įstaigos tikslus, nuosekli pokyčio stebėsena, mokinių ir tėvų įtraukimas. Taikant nuolatinio tobulinimo (angl. *Continuous Improvement*) metodiką, skatinamas visos mokyklos bendruomenės įsitraukimas į ugdymo kokybės gerinimą, užtikrinant kryptingą bendradarbiavimą skirtingais mokyklos lygmenimis: tarp administracijos, pedagogų (-ių), mokinių ir jų tėvų.

Veiklos aprašymas

Švietimo kontekste nuolatinis tobulinimas suprantamas kaip sisteminė, duomenimis grįsta metodika. Ji remiasi LEAN filosofijos nuostata, kad kiekvienas bendruomenės narys gali ir turi prisidėti prie bendro mokyklos tobulėjimo. Projekte dalyviai (-ės) klausė teorinių paskaitų (9 metodikos taikymo švietimo įstaigose temos), vyko praktinės dirbtuvės, kuriose mokyklų komandos teorines žinias taikė sprendamos realias įstaigos problemas, kiekvienoje įstaigoje vyko ekspertų (-čių) konsultacijos. Mokyklų atstovai (-ės) gerųjų praktikų sėmėsi stažuotėje Nyderlandų mokyklose, o savo pasiektais rezultatais dalijosi dviejose konferencijose. Projekto metu sukurta Nuolatinio tobulinimo švietime metodikos diegimo ir palaikymo instrukcija.

Pasiektas rezultatas

Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla performulavo įstaigos viziją ir misiją. Sukurti veikiantys mokyklos ir klasės duomenų centrai, naudojami mokinio aplankai, vyksta trišaliai pokalbiai. Nuolat stebimi rodikliai neleidžia nukrypti nuo strateginių tikslų ir nuosekliai gerinti pasirinktus rodiklius.

Vilniaus Pilaitės gimnazija diegia metodiką kaip nuoseklią sistemą, integruojančią refleksiją, duomenų panaudojimą visuose lygmenyse, bendruomenės narių įsitraukimą. Išgryninti strateginiai tikslai, vizija ir misija. Sukurti mokyklos, metodinių grupių, klasių duomenų centrai bei jų stebėjimo ir analizės sistema.

Vilniaus darželyje-mokykloje „Vilija“ išgrynintas strateginis vienlapis, sukurta pagrindinių rodiklių stebėjimo sistema. Mokykloje pradėta naudoti mokinio aplankus.

Poveikis

Nuolatinio tobulinimo švietime metodika Vilniaus mokyklose tampa ne tik vadybos priemone, bet ir kultūriniu poslinkiu, auginančiu visų bendruomenės narių įsitraukimą: mokyklų vadovai (-ės) stiprino lyderystės kompetencijas ir gilino gebėjimą sprendimus grįsti duomenimis, o mokytojai (-os) mokėsi bendradarbiauti profesinėse grupėse ir taikyti nuolatinio tobulinimo principus klasėje. Mokyklos pabrėžė, kad daugelis nuolatinio tobulinimo elementų, pavyzdžiui, mokinio aplankas, klasės taisyklės, mokytojų profesinio tobulėjimo grupės, yra mokykloje žinomi ir nuo seno egzistuojantys elementai, tačiau nuolatinio tobulinimo metodologija juos sujungė į vieną prasmingą sistemą.

„Net ir nedidelis, bet pastebimas pokytis įkvepia plačiau taikyti metodiką ir drąsiau kelti tikslus.“

Mokytoja Anna

„Sėkmę atneša ne tiesiog darymas, o suvokimas, ką prasminga daryti, bei nuoseklūs maži veiksmai, siekiant pokyčio kasdien.“

Mokytoja Asta

„Iš pradžių buvo ir baimių, ir nepasitikėjimo, atmetimo, nerimo. Tačiau dėl nuoseklių veiksmų ir komunikacijos mokytojai (-os) suprato, kad stebimi duomenys yra ne kontrolės įrankis, o galimybė augti, išnaudoti ir tinkamai nukreipti savo profesinį potencialą.“

Direktoriaus pavaduotoja Rima

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Naujos metodikos diegimas – tai neišvengiami procesiniai ir kultūriniai pokyčiai įstaigoje, kuriuos lydi dalies kolektyvo pasipriešinimas, kylantis iš nenoro keisti įprastą elgseną, netikėjimo rezultatu, neapibrėžtumo baimės. Pokyčių diegimas iš įstaigos vadovų (-ių) komandos reikalauja pastangų suburti bendruomenę, įsitraukimo, nuoseklaus darbo ir gebėjimo valdyti laiką, kurio dalyviams (-ėms) taip trūksta.

Iššūkių įveikimo būdai

Įveikti kylančius iššūkius mokyklų vadovų (-ių) komandoms padėjo konsultavę ekspertai (-ės), praktiniai pavyzdžiai iš Nyderlandų mokyklų, taip pat tikslingai pasirinkti papildomi lyderystės mokymai, stiprinantys vadybines kompetencijas ir gerinantys komandinio darbo įgūdžius. Projekto dalyviai (-ės), mokyklų lyderių komandų atstovai (-ės) pabrėžė, kad sunkiausia buvo pradžia, kol išryškėjo pirmieji metodikos taikymo rezultatai. Pozityvūs pokyčiai tapo įkvėpimu pedagogams (-ėms), skatino jų tarpusavio bendradarbiavimą ir iniciatyvą.

Naudingos nuorodos

- [Nuolatinis tobulinimas švietime. Vilniaus Pilaitės gimnazijos patirtis](#)
 - [Nuolatinio tobulinimo švietime metodika](#)
-

„Tyrinėjimo menas: partnerystė giliam mokymuisi“ – programa pusei tūkstančio Vilniaus TŪM mokyklų mokinių ir jų mokytojams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla, Vilniaus darželis-mokykla „Vilija“, Vilniaus Karoliniškių gimnazija, Vilniaus Liepkalnio mokykla, Vilniaus Naujininkų progimnazija, Vilniaus Pilaitės gimnazija, Vilniaus Sausio 13-osios progimnazija, Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazija, Vilniaus šv. Kristoforo gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Vilniaus „Ryto“ progimnazija, Vilniaus Salininkų gimnazija, Vilniaus Antakalnio gimnazija, Vilniaus „Ateities“ mokykla
Dalyviai	139 TŪM ir per tinklaveiką prisijungusių mokyklų mokytojai (-os), mokiniai (-ės); 550 mokinių (3, 5, 6, 8-10 kl.); 34 įvairių sričių kūrėjai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Gilaus mokymosi programa buvo siekiama mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius, taikant kompleksines priemones, apimančias pedagogų (-ių) kompetencijų tobulinimą, inovatyvių ugdymo metodų diegimą ir formaliojo bei neformaliojo ugdymo sinergijos skatinimą, taip stiprinant mokytojų bendradarbiavimo kompetencijas ir mokinių motyvaciją.

Mokyklos turėjo spręsti mokymosi iššūkius, gilinant supratimą apie kultūrinio ugdymo svarbą ir jo vietą šiuolaikiniame ugdymo procese, kuris atliepia šiuo-

laikinio mokinio poreikius, skatina prasmingą įsitraukimą, smalsumą ir aktyvų dalyvavimą mokymesi.

Veiklos aprašymas

Programoje vykdyti mokinių projektai, kai pamokos buvo sujungiamos į vieną tęstinį kūrybinį projektą, ir Mokytojų klubai, kuriuose kartu su kūrėjais (-omis) gvildintos aktualiausios ugdymo temos ir ieškota kūrybiškų jų sprendimo būdų. Iš viso įvyko 432 kūrybinės sesijos, įgyvendintos 1 542 veiklų valandos.

Vilniaus darželio-mokyklos „Vilija“ trečiokai tyrinėjo, ką jiems reiškia Lietuva. Projekto „Ką reiškia Lietuva?“ tikslas – skatinti sakytinės ir rašytinės lietuvių kalbos vartojimą (ugdomoji kalba – lenkų). Mokiniai (-ės) dirbo savarankiškai, poromis ir grupėse – ieškojo medžiagos apie regionus, jų panašumus ir skirtumus, rašė, karpė, piešė, klijavė ir pristatė kūrybinius darbus.

Vilniaus Karoliniškių gimnazijos mokytojų klubas ieškojo būdų, kaip efektyviai bendradarbiauti integruotų pamokų kūrimo ir vedimo metu. Mokytojai (-os) susitelkė į pamokų bendrakūrą, sesijose dirbo poromis ir išbandė įvairius metodus: dizaino mąstymo metodiką, skirtingus idėjų generavimo būdus, tarpdalykinę sintezę ir pozityvaus grįžtamojo ryšio metodą.

Pasiektas rezultatas

Sukurta ir pristatyta daug kūrybinių rezultatų: erdvinė instaliacija, įvairūs žemėlapiai, istorinių asmenybių kostiumų įvaizdžiai, pažintinė laida, pabėgimo kambarys, filmai, ekologinė instaliacija. Kiekvienoje mokykloje veikė Mokytojų klubai, apibendrindami savo patirtis, sukūrė praktinius leidinius skirtingomis temomis: UDM metodai, kultūros erdvių žemėlapis, integruotų pamokų modeliai ir rekomendacijų rinkiniai. Taip pat užmegztos tvarios partnerystės su kultūros institucijomis – Prancūzų institutu, muziejais, meno galerijomis ir kt.

Svarbus rezultatas – atrastos naujos mokymosi erdvės, sustiprinta mokymosi kultūra, grįsta atvirumu, pasitikėjimu ir bendruomeniškumu. Sustiprintos mokytojų kompetencijos kultūrinio ugdymo, kūrybingumo srityje.

Poveikis

Mokytojams (-oms) projektas atvėrė profesinio augimo galimybes, drąsino eksperimentuoti ir skatino kolegialų mokymąsi. Jie (-os) akcentavo emocinį ir vertybinį pokytį: pradinis skepticizmas virto įsitraukimu, kuris skatino asmeninį

augimą, kūrybinę saviraišką. Projektas buvo patirtas kaip erdvė mokytojų savirefleksijai, atradimams, pasitikėjimo savimi stiprinimui.

Pastebėtas mokinių augimas emocinio intelekto, savęs pažinimo, bendradarbiavimo ir kūrybiškumo srityse.

Projektas buvo galimybė mokytis kitaip, įsitraukti į kolektyvines veiklas, patirti mokymosi džiaugsmą ir sustiprinti ryšį su bendraamžiais (-ėmis) bei mokytojais (-omis). Bendruomenės lygmeniu kultūrinis ugdymas pradėtas matyti kaip visavertė ugdymo forma, ne tik kaip pramoga. Augo kultūrinis sąmoningumas ir stiprėjo ryšiai tarp mokinių, mokytojų ir tėvų.

„Pavyko pasidžiaugti vieniems kitais. Išmokome džiaugtis ir tais, kurie žengė vos mažą žingsnelį. Išmokome džiaugtis ir tais, kurie nuveikė milžinišką darbą, kad kiekvienas jaustų, jog į bendrą darbą įdėjo nors trupinėlį, nors kruopelę.“

Mokytoja

„Mokytojų klubas suvienijo mus ne tik darbe – ir po jo atradome bendrų pomėgių. Smagu, kad tas projektas neišėjo kartu su kūrėjais (-omis), bet liko mūsų mokykloje.“

Mokytoja

„Mes turime ne tik įprastas pamokas su vadovėliais ir pratybomis, bet ir vykstame į ekskursijas, galime tyrinėti projektus tikrame gyvenime.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai – per didelis mokytojų krūvis ir planavimo trukmė, sudėtingas susitikimų ir tvarkaraščių derinimas, nenuoseklus institucinis palaikymas, kūrėjų ir mokytojų lūkesčių nesutapimas bei kultūrinio ugdymo sampratos neapibrėžtumas. Viena mokytoja apibendrina: „Buvo tokių dienų, kai nežmoniškai pavargom.“

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo įveikti nuosekliai laikantis programos kokybės užtikrinimo sistemos. Bendrų renginių tinklelis, padedantis ne tik giliau ir nuosekliau suprasti programos etapus bei įrankius, bet ir suteikiantis erdvę projektų veiklų refleksijai, dalijimuisi patirtimi su kolegomis (-ėmis) iš kitų mokyklų, iššūkių aptarimų, tinklaveikai ir bendruomenės stiprinimui. Nuolatinė kūrėjų komunikacija su mokytojais (-omis), jų lankstus prisitaikymas prie mokyklos ugdymo proceso specifikos, akcentas į procesą, o ne į rezultatą, empatiškas bendravimas padėjo laikytis plano, pagrindinių programos principų. Mokymasis už mokyklos ribų, susitarimų deklaravimas ir jų laikymasis leido atsitraukti nuo kasdienių mokyklinių rūpesčių, patirti bendravimo ir bendradarbiavimo pokyčius.

Naudingos nuorodos

- [„Tyrimo menas: partnerystė giliam mokymuisi“ Mokytojų klubo įgyvendinimo sesijos](#)
 - [„Tyrimo meno“ mokytojų klubo baigiamoji sesija](#)
 - [„Tyrimo menas“ Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijoje](#)
-

„Eduten“ matematikos mokymosi platformos naudojimas gimnazinėse klasėse

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Vilniaus „Žaros“ gimnazija, Vilniaus Karoliniškių gimnazija, Vilniaus Pilaitės gimnazija, Vilniaus šv. Kristoforo gimnazija, Vilniaus Liepkalnio mokykla

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

kitos Vilniaus miesto mokyklos (20 mokyklų, ugdančių 9 ir 10 kl. mokinius (-es))

Dalyviai

3 088 mokiniai (-ės) (9–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Projektu buvo siekiama padėti mokytojams (-oms), ypač dirbantiems gimnazijos klasėse, kompensuoti skaitmeninių matematikos mokymosi priemonių trūkumą. Pagrindiniai projekto tikslai – padėti atpažinti ir užpildyti mokinių matematikos žinių spragas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą bei pagerinti jų rezultatus nacionaliniuose patikrinimuose.

Veiklos aprašymas

2024–2025 mokslo metais „Eduten“ matematikos mokymosi platforma pirmą kartą buvo taikyta diagnostiniams devintokų ir dešimtokų testams mokslo metų pradžioje ir pasirengimui pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimui (PUPP). Naudojant „Eduten“, nuo sausio buvo organizuojamos nuotolinės pamokos dešimtokams „Pasiruošk PUPP užtikrintai“. TŪM mokyklų dešimtokai jungėsi prie nuotolinių pamokų, kuriose matematikos mokytoja Jurgita Mockevičiūtė dėmesį sutelkė į sudėtingesnes temas, realiu laiku stebėjo mokinių rezultatus platformoje, galėjo tiksliai nustatyti mokymosi spragas bei taikyti diferencijuotą pagalbą.

TŪM programoje dalyvaujančių ir norinčių dalyvauti Vilniaus gimnazines klases turinčių mokyklų mokiniams (-ėms) buvo organizuotas bandomasis testas žinių lygiui patikrinti. Mokytojai (-os) gavo išsamias ataskaitas ir rekomendacijas.

Pasiektas rezultatas

Matematikos pamokų metu išbandytas „Eduten“ platformos naudojimas parodė šiuos rezultatus ir galimybes:

- Matematikos žinių diagnostikoje dalyvavo 1 055 devintokai ir dešimtokai. Tai suteikė galimybę operatyviai nustatyti kiekvieno mokinio žinių lygį ir sudaryti sąlygas mokiniams (-ėms) naudotis žemesnių klasių „Eduten“ pamokomis.
- Platforma leidžia mokytojui taupyti laiką – rezultatuose ir analitikoje matomi klasės, mokinio, pamokų, pratimų lygmenys.
- Išbandytas nuotolinis matematikos mokymosi būdas, taikant „Eduten“ platformą. 273 dešimtokai nuotolinėmis priemonėmis jungėsi į pamokas ir kiekvienas savo paskyroje sprendė skirtus uždavinius.
- PUPP testo bandomajame tyrime dalyvavo 1 760 dešimtokų (-ių) iš 25 Vilniaus mokyklų. Mokiniai (-ės) „Eduten“ platformoje sprendė bandomąjį PUPP testą.

Poveikis

Matematikos mokytojai (-os) išbandė „Eduten“ platformos galimybes organizuoti nuotolines ir hibridines matematikos pamokas, jungti klases, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą, pavaduojant mokytoją. Platformos analitika suteikė galimybę priimti duomenimis grįstus sprendimus, lengviau diferencijuoti užduotis ir individualizuoti pagalbą mokiniams (-ėms). Tai leido efektyviau planuoti pamokas ir stebėti kiekvieno mokinio (-ės) pažangą.

„Eduten“ yra veiksminga PUPP pasirengimo alternatyva, užtikrinanti prieinamumą ir kokybišką turinį. Pasirinkta metodika leido ne tik pagerinti mokymosi procesą, bet ir sustiprinti mokinių motyvaciją – jie galėjo matyti savo pažangą, o mokytojai (-os) turėjo galimybę remtis duomenimis pagrįsta informacija, planuodami tolesnį ugdymo turinį.

„Eduten“ iš dalies patikėjau, nes dirbtinis intelektas padeda parinkti skirtingo lygio uždavinius – lengvesnius ir sunkesnius, automatiškai ištaiso sprendimus, todėl taupo mokytojų laiką, taip pat fiksuoja atlikimo laiką ir trukmę. Tai labai patogiu tiek mokiniui (-ei), tiek tėvams ir padeda vertinti mokinio (-ės) pažangą. Be to, elektroninėje versijoje mokiniai (-ės) užduotis atlieka noriau ir daugiau, nes „Eduten“ grindžiama sužaidybinta pedagogika: popieriuje vienos temos 20 užduočių dažna (-as) neatlieka, o „Eduten“ platformoje jas įveikia dauguma.“

Vilniaus Karoliniškių gimnazijos matematikos mokytoja

„Eduten“ naudoti labai paprasta tiek mokiniams (-ėms), tiek mokytojams (-oms). Ji padeda mokytojams (-oms) taupyti laiką, nes nereikia kurti papildomų užduočių ar jų vertinti, o mokiniams (-ėms) pateikia matematikos dalyką per žaidybinią. Tai kai kuriems padeda įveikti su matematika siejamas baimes ar išsiaiškinti pamokoje nesuprastas detales. Taip pat patinka, kad platforma suteikia mokytojui (-ai) aiškią ir išsamią statistiką apie kiekvieno mokinės (-io) pažangą. „Eduten“ leidžia įtraukti skaitmenines užduotis į klasės rutiną – įtvirtinti pamokoje dėstytas temas, sudėti paskutinius akcentus, kelti prieš tai neapmąstytus klausimus ir gilintis.“

Vilniaus šv. Kristoforo gimnazijos matematikos mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

TŪM mokyklų administracijoms teko paraginti gimnazistų matematikos mokytojus (-as) išbandyti naujus mokymo ir darbo metodus, kurie reikalauja papildomo pradinio įdirbio. Didelis mokytojų krūvis kelia iššūkių skirti laiko diferencijavimui ir individualizavimui. Mokyklų vadovai (-ės) su mokytojais (-omis) turėjo išdiskutuoti, efektyviau organizuoti individualizuotą mokymą mokykloje, užtikrinant kiekvienam mokiniui kompiuterinės įrangos prieinamumą.

Iššūkių įveikimo būdai

TŪM projekto kontekste matematikos mokytojams (-oms) buvo organizuoti „Eduten“ platformos naudojimo, matematikos didaktikos mokymai. Įveik-

ti iššūkius padėjo dalijimasis gerosiomis patirtimis, susitikimai su mokytojais (-omis), orientuoti į jų situacijos išsiginčijimą ir sprendimą. Lygiagrečiai buvo rengiami „Eduten“ platformos naudojimo konsultantų (-čių) mokymai, kad būtų užtikrinta patyrusių mokytojų pagalba ir konsultacijos kiekvienam „Eduten“ naudojančiam matematikui (-ei).

Naudingos nuorodos

- Ar galima su „Eduten“ ruošti matematikos PUPP?
-

Visagino savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Dalyvavimas TŪM programoje – tai prasmingos investicijos į mokyklų infrastruktūrą ir žmogiškąjį kapitalą, skatinančios švietimo bendruomenę veiksmingai dalyvauti savivaldybės veiklose. Programa atnešė akivaizdžią naudą (pasiekta dauguma pažangos plane nusimatytų rodiklių). Projektas paskatino imtis drąsių, pažangių sprendimų, kuriant modernias edukacines erdves, grįstas universalaus dizaino principais, diegiant novatoriškas mokymo(si) technologijas bei plėtojant prasmingą tinklaveiką ir bendradarbiavimą. Tai daro įtaką mokinių mokymo(si) rezultatų gerėjimui. Sėkmingai įgyvendinami įtraukties principai: visi lavinamųjų klasių mokiniai (-ės) turi galimybę mokytis šiuolaikiškose gimnazijos erdvėse, daugėja mokinių, besimokančių gerai ir labai gerai.

„Dėl projekto lėšomis sutvarkytų integralių edukacinių erdvių, išmaniųjų mokymo(si) technologijų įdiegimo, mokytojų įvaldytų ugdymo metodų, prasmingos tinklaveikos, sustiprėjusio bendradarbiavimo gerėja mokinių mokymo(si) kokybė. Projektas prisidėjo prie ryškaus mokinių pasiekimų augimo – 2025 m. pagrindinio ugdymo patikrinimo metu rezultatai viršijo planuotus lietuvių kalbos ir matematikos rodiklius. Ypač džiugina beveik visų unikalių rodiklių pagerėjimas.“

Julija Misiūnienė, Visagino savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus projektų koordinatore (vyriausioji specialistė)

”

„Visagino TŪM projektas kilo iš siekio, kad kiekviena mokinė (-ys), nepaisant gebėjimų ar kalbos, jaustųsi įtraukta ir patirtų mokymosi sėkmę. Modernizuotos klasės, menų ir STEAM erdvės, daugiafunkcė salė tapo kūrybos bei bendradarbiavimo vietomis. Mokytojai (-os) gilino įtraukties, STEAM ir lyderystės žinias. Ilgalaikėse KU ir STEAM veiklose dalyvavo mokiniai (-ės) ir pedagogai iš kaimyninių savivaldybių. Šios veiklos stiprina bendruomeniškumą, mokinių įsitraukimą ir ugdymo kokybę.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rūta Petrylaitė

Visagino savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Visagino „Žiburio“ pagrindinė mokykla, Visagino „Verdenės“ gimnazija, Visagino „Atgimimo“ gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 1 050
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 745
TŪM krepšelis	2 106 689,41 Eur
Infrastruktūra	72,03 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	27,97 proc.

72,03 %

Infrastruktūra

27,97 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įsigyta „Microsoft Surface“ kompiuterinė įranga pedagogams (-ėms) bei modernizuotas interneto tinklas. Įsigyta skaitmeninė įranga pagerino pedagogų darbo sąlygas ir užtikrino sklandų ugdymo procesą, sudarė galimybes efektyviau planuoti, vertinti, teikti grįžtamąjį ryšį bei individualizuoti ir diferencijuoti mokinių mokymąsi.

Įtraukusis ugdymas

Modernizuotos Visagino „Verdenės“ ir „Žiburio“ mokyklų erdvės, įrengtos sensorinės klasės ir pagalbos specialistų kabinetai. Universalaus dizaino aplinka suteikia galimybes visiems mokiniams (-ėms) mokytis be barjerų ir gauti reikiamą emocinę bei edukacinę pagalbą.

Kultūrinis ugdymas

Visagino „Atgimimo“ gimnazijoje įrengta muzikos laboratorija su garso įrašymo studija ir vidaus radijo tašku. Daugiafunkcė salė pritaikyta parodoms, performansams ir kūrybiniams projektams. Ši erdvė tapo miesto kultūrinio bendradarbiavimo centru, skatinančiu kūrybiškumą ir įtrauktį.

STEAM ugdymas

Trys mokyklos įsirengė STEAM laboratorijas gamtos, technologijų ir meno integracijai. Laboratorijos įrengtos pagal universalaus dizaino principus, aprūpintos programine įranga („Minecraft Education“ ir kt.). Sustiprintos tiriamosios veiklos ir tarpdisciplininis mokymas.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai dalyvavo STEAM, lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo programose bei stažuotėse Lietuvoje ir ES šalyse. Jie įvaldė laboratorijų ir tarpdisciplininių užduočių kūrimą, refleksyvią lyderystę, komandinį sprendimų priėmimą, universalaus dizaino ir diferencijuoto ugdymo

metodikas, kultūros integraciją ir meninius ugdymo metodus, stiprino kūrybiškumą, inovacijas ir įtrauktį.

Lyderystė veikiant

Lyderystė veikiant IŲ ir lyderystės mokymų programos padėjo pedagogams (-ėms), vadovams (-ėms) ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms) gilinti žinias apie universalaus dizaino mokymuisi principus bei įtraukties įgyvendinimą praktikoje. Įgytos žinios sustiprino gebėjimą planuoti ugdymą pagal įvairius mokinių poreikius komandoje, gerinant mokinių pasiekimus ir emocinę gerovę.

Įtraukusis ugdymas

Sukurti įtraukiojo ugdymo projektai – performansų ciklai, bendros veiklos lavinamųjų klasių ir įprastų mokinių grupėse. Įtrauktas bendradarbiavimas su NVO ir kultūros partneriais, skatinant empatiją, socialinius ryšius ir bendrystę.

Kultūrinis ugdymas

Įgyvendinti tęstiniai projektai su Kultūros centru, Viešąja biblioteka, Nacionaliniu M. K. Čiurlionio dailės muziejumi – teatro, muzikos, fotografijos, skaitymo skatinimo programos. Įdarbinta kultūrinio ugdymo koordinatore, kuri užtikrina kultūrinių veiklų tęstinumą.

STEAM ugdymas

Organizuoti tęstiniai projektiniai užsiėmimai, robotikos ir gamtos mokslų dirbtuvės, STEAM dienos. Į veiklas įsitraukė mokyklos, miesto bendruomenė, partneriai. Ugdytas mokinių kūrybiškumas, mokslinė vaizduotė ir motyvacija rinktis STEAM kryptį.

Tinklaveika

Visagino tinklaveika apėmė intensyvią bendradarbiavimą tarp „Atgimimo“, „Žiburio“ ir „Verdenės“ mokyklų bei partnerių – Kūrybos ir menų akademijos, Viešosios bibliotekos, „Visagino Vilties“, Edukacijų centro ir Ignalinos rajono mokyklų. Stipriausios sritys – STEAM ir įtraukusis ugdymas, kultūrinės edukacijos bei lyderystės stiprinimas per bendrus projektus ir stažuotes.

„Projektinė veikla su M. K. Čiurlioniu“, skirta 3 klasių mokiniams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Visagino „Verdenės“ gimnazija,
Visagino „Žiburio“ pagrindinė mokykla

Dalyviai

81 mokiny (ė) (3 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

„Visiems prieinama veikla: įtraukties kelias“. Tokia veikla buvo pasirinkta neat-sitiktinai. Ji atspindi vieną svarbiausių ir aktualiausių šiuolaikinės visuomenės ugdymo tendencijų – įtrauktį. Šia veikla buvo siekiama užtikrinti, kad kiekvie-nas vaikas, nepriklausomai nuo jo gebėjimų ar negalios, galėtų visapusiškai dalyvauti bendrose veiklose, jaustis reikšmingas ir vertinamas, sudarytos pa-lankiausios galimybės išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuo-sius poreikius.

Veiklos aprašymas

Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus edukatorių sudarytas mokymo planas papildė bendrąsias ugdymo programas ir buvo sude-rintas su mokytojais (-omis) savaitei iš anksto. Edukatoriai (-ės) suteikė mokiniams (-ėms) ne tik daug informacijos, bet ir stengėsi išjudinti vizualinę mąstymą. Dirbant su M. K. Čiurlionio kūrybiniu palikimu, buvo duodamos užduotys, skatinančios vaikų vaizduotę ir kūrybiškumą: mokomasi matyti daiktus ar reiškinius nevien-pusiškai, netradiciškai, įžvelgiant ne tik aki-vaizdžias, bet ir „paslėptas“ daiktų savybes.

Veikla vyko pamokų metu, edukacijų temos buvo priderintos prie bendrųjų ugdymo programų. Mokiniai (-ės) dirbo grupėse, pamokos buvo transformuojamos į projektinę veiklą, ugdymo veiklos vyko už mokyklos ribų.

Pasiektas rezultatas

Veikla padėjo pažinti meno pasaulio, kūrybinės raiškos, meninių kūrybinių priemonių ir metodų įvairovę. Veiklos metu mokiniai (-ės) lavino gebėjimą valdyti įvairias technines raiškos priemones (pieštukai, dažai, žirklys, klijai). Kūrybiškumas buvo ugdomas plėtojant spontanišką moksleivių plastinę raišką. Vaikai susipažino su plastinėmis, kompozicinėmis raiškos priemonėmis (tašku ir linija, dėme, šviesa ir šešėliu), jų panaudojimo galimybėmis. Buvo formuojamos estetiškos nuostatos, ugdytas gebėjimas matyti grožį aplinkoje, buityje. Taip pat mokiniai (-ės) mokėsi kartu atlikti įvairias užduotis, įgavo įgūdžių, kaip bendrauti su bendraamžiais (-ėmis), kaip įveikti nerimą atsakinėjant, pristatant savo atliktą darbą.

Poveikis

Per aktyvią pažintinę veiklą mokiniai (-ės) galėjo atrasti ir pažinti mūsų kultūrą, atskleisti ir suvokti sąsajas su kitų kultūrų paveldu ir šiandienos kultūriniu gyvenimu, kitomis žmonių veiklos sritimis.

Veikloje akcentuojamas smagus, malonus mokymasis bendradarbiaujant patrauklioje, gerai pažįstamoje aplinkoje, išryškinant įgytų naujų žinių, gebėjimų ir įgūdžių taikymą kasdienybėje. Mokiniai (-ės) taip pat įgijo įgūdžių dirbant su nepažįstamais edukatoriais (-ėmis) (mokėsi bendrauti, išsakyti nuomonę, mandagiai klausti ir pan.). Veiklos stiprino bendruomenę, telkė ją. Visos suplanuotos veiklos buvo atliktos sklandžiai, nes buvo atidžiai joms ruošiasi. Vaikai laukė kitos dienos, nes rūpėjo, ko mokysis, kaip dirbs, kokių gebėjimų prireiks.

„Buvo įdomu sužinoti apie M. K. Čiurlionio vaikystę. Nustebau, kad šeimoje augo daug vaikų ir jie visi mėgo groti pianinu, susiskirstydavo laiką, kada galės mokytis groti, nes pianinas jų namuose buvo tik vienas.“

Mokinys Aivaras

„Pirmą kartą laikiau teptuką su tikrais dažais ir dažiau valtį. Aš nupiešiau karalių su karūna. Dabar ši valtis stovi mokyklos kieme. Kai tik ją pamatau, vis prisimenu, kaip ją dažiau. Buvo labai įdomu.“

Mokinė Sofija

„Nesitikėjau, kad pavyks sukurti pasaką... O pavyko. Klasės draugai klausėsi labai atidžiai ir mane pagyrė.“

Mokinys Ignas

„Labai daug sužinojau apie M. K. Čiurlionio gyvenimą ir kūrybą. Patiko visa savaitė, pamokos buvo labai įdomios.“

Mokinys Jonas

„Sužinojau, kas yra ekslibrisas. Buvo įdomu sukurti savo ekslibrisą.“

Mokinė Polina

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kai kuriems vaikams buvo iššūkis viešai, prieš klasę, vaidinti poroje situacijas.

Iššūkių įveikimo būdai

Sunkumai įveikti per pokalbius ir aiškinimą, padedant atsikratyti stereotipų bei baimės suklysti. Skatinamas pasitikėjimas savimi ir mažinamas nerimas dėl kitų vertinimo ar galimų nesėkmių.

Naudingos nuorodos

- [Straipsnis apie edukacinę-kūrybinę programą „Susitikimai su Čiurlioniu“](#)

Ilgalaikė partnerystė su VILNIUS TECH: kūrybiškos STEAM projektų patirtys

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Visagino „Žiburio“ pagrindinė mokykla, Visagino „Verdenės“ gimnazija, Visagino „Atgimimo“ gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Visagino „Gerosios vilties“ progimnazija, Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazija
Dalyviai	28 mokytojai (-os); apie 100 mokinių (9–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Visagino savivaldybėje stebimas mokinių motyvacijos trūkumas, riboti kūrybiniai gebėjimai ir nepakankami praktiniai įgūdžiai: teorinės pamokos ne visuomet skatino aktyvų mokymąsi ar komandinius sprendimus. Siekiant suteikti realios patirties ir ugdyti XXI a. kompetencijas, inicijuotos ilgalaikės STEAM projektinės veiklos – inžineriniai eksperimentai, programavimas ir multimedijos kūrimas.

Veiklos aprašymas

Visagino TŪM mokyklų komandos dalyvavo „Ateities inžinerijos“ projekte, kuriame mokinių kompetencijų ugdymas vyko etapais: pirmiausia mokiniai (-ės) susipažino su STEAM sąvoka ir aktualiomis temomis teorinių užsiėmimų metu.

Vėliau mokytojai (-os) stažavosi VILNIUS TECH universitete – gilinosi į žaliąją energetiką, vėjo turbinas, pastatų energetinį efektyvumą ir išbandė „Vėjo jėgainės“ bei „Pastato energinio efektyvumo“ projektus. Trečiajame etape komandos, vadovaujamos mokytojų ir universiteto ekspertų (-čių), kūrė realius projektus ir sprendė aktualias iškilusias problemas. Prototipai buvo testuojami STEAM centre, o rezultatai pristatyti viešuose kasmetiniuose renginiuose. Gerą patirtimi buvo dalijamasi Švietimo pagalbos centre bei sukurtoje STEAM platformoje.

Pasiektas rezultatas

Visagino mokyklų komandos „Ateities inžinerijos“ 7-ojo ir 8-ojo sezonų metu sukūrė ir baigiamajame renginyje pristatė septynis novatoriškus inžinerinius prototipus: išmanųjį šiltnamį, CO₂ matuoklį, ekologišką miniautomobilį, aviacijos modelius, „Arduino“ automatiką, kūrybinius trumpametražius filmus ir verslo planus „Canvas“ formatu. Trys projektai pelnė prizines vietas: CO₂ matuoklis – II vietą medicinos inžinerijos kategorijoje, kūrybiniai filmai ir verslo planai – apdovanojimus už kūrybiškumą. Visi darbai vėliau buvo pristatyti plačiajai visuomenei per baigiamąjį STEAM renginį Visagino „Žiburio“ pagrindinėje mokykloje.

Poveikis

STEAM projektai pakeitė mokinių požiūrį į mokymąsi: jie tapo labiau motyvuoti, aktyvesni ir kūrybiškesni, noriai gilinasi į inžinerijos bei technologijų sritis. Komandiniai darbai, praktinės užduotys ir galimybė varžytis bei dalytis rezultatais stiprina pasitikėjimą savimi, skatina bendradarbiavimą ir inovatyvų problemų sprendimą. Mokiniai (-ės) įgijo realių praktinių įgūdžių, – nuo „Arduino“ programavimo iki prototipų kūrimo, – todėl vis dažniau rinkosi techninius projektus. Tuo pat metu sustiprėjo Visagino švietimo bendruomenės ryšiai: mokyklos dalijosi metodine medžiaga, organizavo bendrus renginius ir keitėsi gerą patirtimi. Specialiai sukurta STEAM platforma tapo gyvu tiltu tarp mokyklų, nuolat skatinančiu profesinį tobulėjimą ir naujų iniciatyvų diegimą. Dėl to Visagino TUM mokyklos transformavosi į atvirą, modernią ir įtraukiančią mokymosi aplinką.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant STEAM projektus, buvo susidurta su keliais reikšmingais iššūkiais: mokytojams (-oms) teko įveikti laiko stoką ir pirminę baimę naudotis

naujomis technologijomis – dalis platformų ir įrankių jiems buvo visiškai nežinomi. Mokinių motyvacija ir techniniai įgūdžiai skyrėsi: kol vieni entuziastingai įsitraukė, kiti tebedirbo su skaitmeniniais įrankiais, kurie atrodė sudėtingi. Koordinuoti komandines veiklas skirtingose mokyklose kėlė iššūkių dėl netolygiai suderintų tvarkaraščių ir darbo metodų.

Iššūkių įveikimo būdai

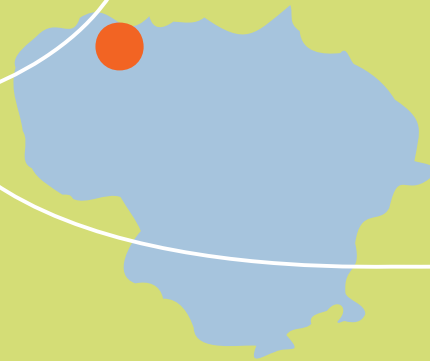
Daug dėmesio buvo skirta gebėjimų stiprinimui ir nuosekliam palaikymui. Mokytojams (-oms) organizuotos specializuotos dirbtuvės mokyklose ir Utenos STEAM centre, kur pedagogai (-ės) įgijo praktinių įgūdžių dirbti su laboratorinėmis priemonėmis, naujomis technologijomis ir „Arduino“ sistema. Mokiniai (-ės) dalyvavo kūrybinėse dirbtuvėse VILNIAUS TECH universitete ir mokyklose, kur mokėsi programuoti, kurti prototipus ir įvaldyti skaitmeninius įrankius. Tinkla-veikos ir gerosios patirties sklaidos susitikimai leido dalytis sėkmės istorijomis, spręsti iškilusias problemas ir tobulinti veiklų eigą. Taip buvo sukurtas tvirtas pagrindas nuolatiniam bendradarbiavimui ir tobulėjimui STEAM srityje Visagino savivaldybėje.

Naudingos nuorodos

- [Visagino STEAM aktualijų svetainė](#)
-

**„Tūkstantmečio
mokyklos II“.
Gerosios
savivaldybių
praktikos**

Akmenės rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Akmenės rajone įgyvendinti reikšmingi švietimo pokyčiai, stiprinantys mokyklų kultūrą ir ugdymo kokybę: modernizuotos STEAM erdvės, išplėstos projekcinio mokymosi ir problemų sprendimo veiklos, sustiprinta mokytojų lyderystė ir bendradarbiavimas tarp mokyklų, įdiegti įtraukiojo ugdymo sprendimai, didinantys SUP turinčių mokinių sėkmę. Bendruomenė aktyviau įsitraukia į naujas praktikas, o mokiniai (-ės) pereina prie aktyvaus, tyrinėjimu grįsto mokymosi.

„Didžiausias pokytis – ne tik nauja įranga, bet ir bendruomenės gebėjimas augti. TŪM programa padėjo sustiprinti mūsų švietimo identitetą ir aiškiau matyti kryptį. Modernios erdvės ir atnaujinta metodinė bazė paskatino mokytojus (-as) išeiti iš komforto zonos, o mokiniai (-ės) vis dažniau mokosi per projektavimą ir problemų sprendimą.“

Akmenės rajono savivaldybės
lyderystės veikiant ir STEAM
ugdymo veiklų koordinatore
Rita Eizintaitė

”

„Akmenės rajone matome reikšmingą švietimo šuolį – ugdymas tampa labiau įtraukus, kultūriškai atviras ir orientuotas į kiekvieno mokinio sėkmę. TŪM veiklos sustiprino mokyklų bendradarbiavimą, paskatino pedagogus (-es) kurti lankstesnes, individualizuotas praktikas ir drąsiau ieškoti sprendimų SUP turinčių mokinių poreikiams. Auga ir mokinių įsitraukimas: jie (-os) aktyviau dalyvauja kūrybinėse, kultūrinėse ir patyrimais grįstose veiklose. Šie pokyčiai rodo, kad mūsų bendruomenė geba kryptingai judėti link atviresnės, įvairesnius poreikius atliepiančios mokyklos.“

Akmenės rajono
savivaldybės TŪM
įtraukiojo ir kultūrinio
ugdymo koordinatore
Ligita Narutavičienė

”

„Savivaldybė sustiprino rajono švietimo darbuotojų strateginio mąstymo, vadybinių bei pokyčių valdymo kompetencijas, būtinas kokybiškam ugdymo procesui organizuoti. Didelis dėmesys skirtas teatro kūrimo, vizualinio mąstymo strategijų ir integruoto mokymo praktikoms pamokose. Įtraukties srityje įgyvendintos įtraukiojo ugdymo ekspertų konsultacijos. Individualizuotos konsultacijos pagerino mokytojų gebėjimą dirbti su SUP turinčiais mokiniiais (-ėmis). Savivaldybės lygmeniu sistemiškai prisiimta lyderystė, užtikrinanti kryptingą STEAM ugdymo diegimą ir ambicingą pažangą.“

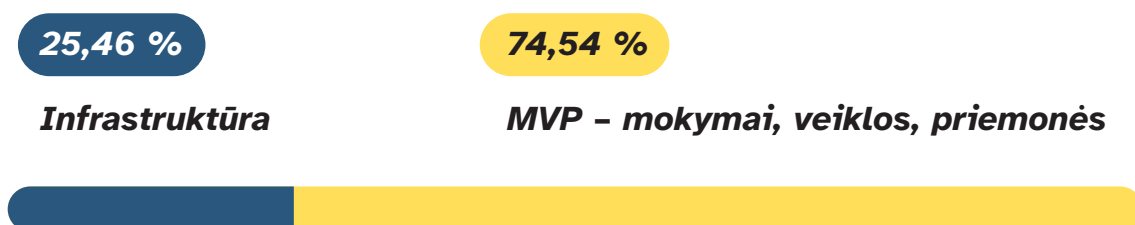
Kultūrinio ugdymo
srities ekspertė
Eglė Paulauskienė

Akmenės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios
mokyklos

**Akmenės rajono Akmenės gimnazija,
Akmenės rajono Papilės Simono
Daukanto gimnazija,
Akmenės rajono Ventos gimnazija,
Akmenės rajono jungtinė mokykla,
Naujosios Akmenės Ramučių gimnazija**

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 600
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 200
TŪM krepšelis	1 913 020,04 Eur
Infrastruktūra	25,46 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	74,54 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystė stiprinama per bendradarbiavimui ir iniciatyvoms skirtas daugiafunkces erdves, sudarančias sąlygas mokytojų komandiniam darbui ir skatinančias mokinių savarankiškumą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukijį ugdymą stiprina mokyklose įrengti sensoriniai kabinetai ir klasės. Mokyklose sudarytos sąlygos SUP turintiems mokiniams (-ėms) dalyvauti bendrose veiklose, nauja įranga ir priemonės padeda vaikams nusiraminti ir kokybiškai įsitraukti į ugdymo procesą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas stiprinamas per bendruomenės erdvę „Saulė“, sceninės ir meninės erdves, aprūpintas šiuolaikine skaitmenine įranga. Šiose erdvėse vyksta koncertai, parodos, integruotos pamokos ir bendruome-

nės renginiai, sudarantys sąlygas plėsti mokinių kūrybinę ir kultūrinę patirtį.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra plėtojama gimnazijose ir progimnazijose. Čia įrengtos mokslo, robotikos ir tikslųjų mokslų laboratorijos. Sukurtos transformuojamos universalios dizaino erdvės su šiuolaikine įranga leidžia vykdyti integruotas STEAM veiklas 1–12 klasių mokiniams (-ėms) ir stiprinti patyriminį, projektinį bei tarpdisciplininį mokymąsi.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus: įgytos integruoto ugdymo, ugdymojo vadovavimo, įtraukties vadybos, teatro ir vizualinio mąstymo, STEAM ugdymo, robotikos ir realaus pasaulio problemų sprendimo metodikos, pritaikytos praktikoje.

Lyderystė veikiant

Lyderystė stiprinta per centralizuoto ugdymo modelio kūrimą savivaldybės mastu, reguliarius TŪM lyderių susitikimus ir tarpsavivaldybinę tinklaveiką. Veiklose dalyvavo visų TŪM mokyklų vadovai (-ės) ir mokytojai (-os), stiprinant strateginį planavimą ir bendradarbiavimą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas kryptingai plėtotas visose savivaldybės mokyklose: stiprintos kompetencijos apie įtraukiojo ugdymo vadybą, rengtos ir taikytos šiuolaikinės metodikos. Kas mėnesį vykusios ekspertų (-čių) konsultacijos mokytojams (-oms) bei tėvams ir dalijimasis gera patirtimi rajoniniuose renginiuose padėjo užtikrinti sistemos vientisumą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas sistemiškai įgyvendintas mokyklose per ilgalaikes integruotas programas, vizualinių menų, teatro ir skaitymo motyvacijos veiklas, bendradarbiaujant su kultūros srities profesionalais (-ėmis) ir taikant patyrimines metodikas.

STEAM ugdymas

Įgyvendintos integruotos STEAM, technologijų ir matematikos ugdymo veiklos: mokytojai (-os) kūrė ir vykdė praktinius projektus 1–12 kl., naudodami DI platformą, vyko konsultacijos ir metodinė pagalba. Taip pat

įgyvendintas modulis „Atradimai matematikoje“, jungiantis tiriamąsias, kūrybines, skaitmenines ir tarpdisciplinines veiklas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika buvo grindžiama akademine ir tarpsavivaldybine partneryste: bendradarbiauta su universitetais, STEAM centrais ir muziejais, o kartu su Joniškio rajono savivaldybe vyko patirties mainai. Stipriausios sritys – STEAM ugdymas ir įtrauktis, veiklos koordinuotos savivaldybės lygmeniu.

Kasmėnesinės atvykstančių įtraukiojo ugdymo ekspertų konsultacijos mokytojams ir tėvams ar globėjams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Akmenės gimnazija, Naujosios Akmenės Ramučių gimnazija, Ventos gimnazija, Papilės Simono Daukanto gimnazija, Akmenės rajono jungtinės mokyklos Naujosios Akmenės „Saulėtekio“ progimnazijos skyrius

Dalyviai

Apie 100 mokytojų ir mokinių tėvų ar globėjų

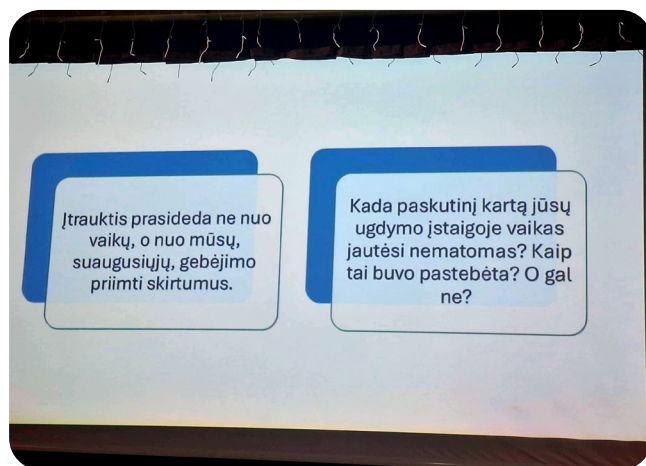
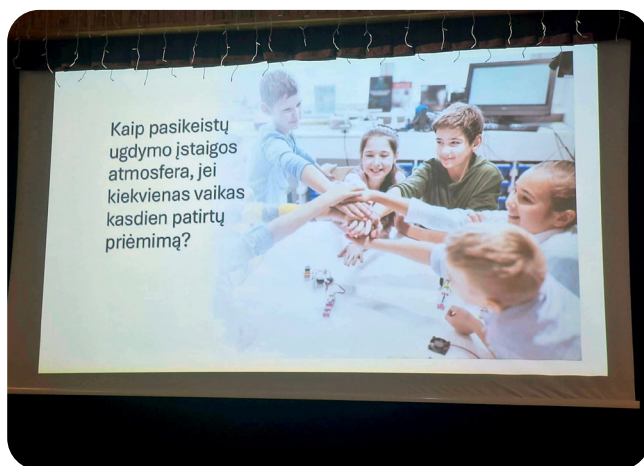
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklose daugėjant įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, mokytojams ir tėvams stinga žinių ir individualių konsultacijų dėl tokių vaikų ug-

dymo(si). Siekta suteikti profesionalią pagalbą, sprendžiant įtraukties iššūkius bendrose klasėse, gerinant diferencijavimo, individualizavimo ir bendradarbiavimo praktikas.

Veiklos aprašymas

Kas mėnesį į mokyklas atvykstantys įtraukiojo ugdymo ekspertai (-ės) vedė tris 4 akad. val. trukmės konsultacijas grupėse. Aptarti konkretūs mokinių atvejai, mokytojams (-oms) ir tėvams kylantys iššūkiai, taikytos analitinės diskusijos ir praktinės situacijų analizės. Dalyviai (-ės) gavo rekomendacijų dėl diferencijavimo, bendradarbiavimo su šeima, mokinių socialinės integracijos. Vyko refleksijos ir individualių veiksmų planų kūrimas.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendintos 60 akad. val. konsultacijos penkiose mokyklose. Pedagogai (-ės) ir tėvai gavo profesionalų grįžtamąjį ryšį, sustiprino žinias apie SUP turinčių mokinių ugdymo(si) organizavimą bendrose klasėse. Sukauptos rekomendacijos taps pagrindu rengiant ne mažiau kaip penkias metodikas ar praktikas 7–12 klasių mokiniams (-ėms), atsižvelgiant į įvairius ugdymosi poreikius.

Poveikis

Mokytojai (-os) labiau pasitiki savo gebėjimais dirbti su SUP turinčiais mokiniiais (-ėmis), pagerėjo mokytojų ir tėvų dialogas bei probleminių situacijų sprendimas. Konsultacijos prisidėjo prie konstruktyvesnio bendravimo su mokiniiais (-ėmis), nuoseklesnio diferencijavimo ir mokinių įtraukties didėjimo. Sustiprėjo mokyklų bendruomenių kultūra ir atvejo analizės praktikos. Ekspertai

tai (-ės) teikė individualizuotas konsultacijas, kurios padėjo pritaikyti ugdymą sudėtingiems atvejams ir pagerino mokytojų gebėjimą dirbti su SUP turinčiais mokiniais (-ėmis). Tėvai ar globėjai (-os) gavo kvalifikuotos informacijos ir patarimų, leidžiančių jiems aktyviau įsitraukti į vaikų ugdymo procesą.

„Akmenės rajonui TŪM programa tapo galimybe sustiprinti mūsų savitumą – bendruomenišką, jautrų ir į kiekvieną vaiką orientuotą ugdymą. Tai kelias, kuriuo tikrai norime eiti toliau.“

Akmenės rajono jungtinės mokyklos Naujosios Akmenės „Saulėtekio“
progimnazijos skyriaus socialinė pedagogė Jolanta Deniušienė

„TŪM projekto įtraukiojo ugdymo ekspertų (-čių) konsultacijos, kurios buvo vykdomos ir Ventos gimnazijoje, išmokė ne tik metodų, bet ir padėjo formuoti požiūrį, padedantį atliepti tikruosius vaikų poreikius.“

Akmenės rajono Ventos gimnazijos specialioji pedagogė Viktorija
Mockuvienė ir logopedė Renata Janulienė

„Įgyvendinant šią veiklą, pastebėta, kad pagrindinis tikslas pasiektas – mokytojams (-oms) ir tėvams sudarytos realios sąlygos konsultuotis su įtraukiojo ugdymo ekspertais (-ėmis) dėl kokybiško SUP turinčių mokinių ugdymo(si). Konsultacijų metu buvo analizuotos konkrečios situacijos, identifikuoti iššūkiai ir ieškota bendrų sprendimų. Didžiausia vertė – sustiprėję dalyvių gebėjimai atpažinti SUP, diferencijuoti ugdymą ir kurti palankesnę integracijai aplinką. Ši veikla aiškiai prisidėjo prie nuoseklesnio ir tvaresnio įtraukiojo ugdymo diegimo savivaldybėje.“

Ligita Narutavičienė, Akmenės rajono savivaldybės TŪM įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo koordinatore

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Skyrėsi mokyklų pasirengimas konsultacijoms, buvo sudėtinga suderinti bendras datas, išsiskyrė dalyvių lūkesčiai, taip pat išryškėjo poreikis gauti ne tik teorinių žinių, bet ir labai konkrečių rekomendacijų dėl įvairių praktinių atvejų.

Iššūkių įveikimo būdai

Sudarytas lankstus konsultacijų grafikas, derinant laiką su mokyklomis. Ekspertai (-ės) pritaikė konsultacijų turinį pagal konkrečių bendruomenių poreikius, daugiau dėmesio skirdami praktinėms situacijoms ir atvejų analizei. Prieš susitikimus surenkama išankstinė informacija apie aktualius mokinių atvejus, leidžianti konsultacijas orientuoti į realų poreikį.

Naudingos nuorodos

- [Įtraukusis ugdymas Akmenės rajone | Pagalbos mokiniui metodikos ir praktikos](#)
- [Įtraukiojo ugdymo ekspertų rekomendacijos](#)

Robotikos kompetencijų tobulinimo mokymai ir praktinis pritaikymas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Akmenės rajono Ventos gimnazija

Dalyviai

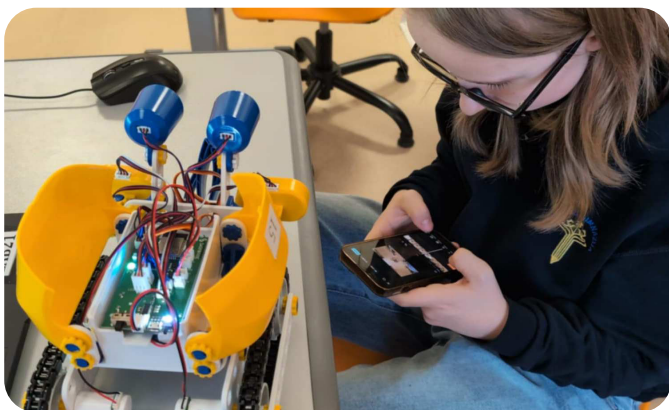
13 pradinių klasių, informatikos ir gamtos mokslų mokytojų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklose stokojama sistemingo technologinių ir inžinerinių kompetencijų ugdymo, o daliai mokytojų trūksta praktinių robotikos ir 3D modeliavimo gebėjimų. Ši veikla pasirinkta siekiant sustiprinti mokytojų pasirengimą integruoti šiuolaikines technologijas į pamokas ir kurti praktines STEAM veiklas.

Veiklos aprašymas

Gimnazijoje įrengta moderni Tikslųjų mokslų ir robotikos laboratorija, turinti 30 kompiuterizuotų darbo vietų, aprūpinta konstruktoriais, robotais, 3D spausdintuvu, virtualiais akiniais, 3D rašikliais ir visa reikalinga technine bei programine įranga. Siekiant, kad mokytojai (-os) šią infrastruktūrą galėtų veiksmingai taikyti ugdymo procese, buvo organizuoti intensyvūs mokymai. Jų metu pedagogai (-ės) susipažino su „Skriware“ ekosistema, 3D modeliavimo aplinkomis, robotų programavimu ir STEAM metodikomis, patys dirbo su 3D spausdintuvu, surinko ir suprogramavo „SkriBot“ robotus. Po mokymų mokytojai (-os) kuria pamokų planus ir praktinius projektus, kuriuos sėkmingai taiko pamokose ir neformaliosiose veiklose.

Pasiektas rezultatas

Mokytojai (-os) parengė individualias robotikos pamokas, pritaikydami robotų programavimo, 3D modeliavimo ir STEAM metodikas. Mokymai vyko interaktyviai, derinant praktiką ir konsultacijas, kad mokytojai (-os) galėtų iš karto kurti savo ugdymo veiklų pavyzdžius.

Poveikis

Įgytos robotikos, programavimo ir 3D modeliavimo kompetencijos sėkmingai integruojamos į 2–10 klasių ugdymą. Gimnazijoje vykdomi neformaliojo švietimo užsiėmimai – LEGO pradinukams ir „SkriLab“ būreliai. „SkriLab“ – tai šiuolaikiški robotikos būreliai, kuriuose mokiniai (-ės) mokosi 3D spausdinimo, programavimo ir dirba virtualiose laboratorijose.

Mokytojai (-os) įgytas žinias taiko informatikos pamokose ir integruotose projektinėse veiklose, kur mokiniai (-ės) kuria robotus, modeliuoja 3D objektus

„SUP turintys mokiniai (-ės) ypač įsitraukia – jiems svarbu matyti savo darbo rezultatą ir priežasties bei pasekmės ryšį.“

Mokytoja Rūta

„Stebina, kad galiu iškart matyti savo klaidas ir pats rasti sprendimą, pasitaręs su klasiokais.“

Mokinys

ir sprendžia techninius iššūkius. Sustiprintos mokytojų kompetencijos leidžia nuosekliai integruoti STEAM veiklas į formalųjį ir neformalųjį ugdymą, didinant mokinių technologinį raštingumą ir praktinį įsitraukimą.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos įgyvendinimo metu susidurta su skirtingu mokytojų pasirengimu ir praktiniais sunkumais, dirbant su 3D spausdintuvu bei robotais. Ribota įrangos pasiūla kai kurioms veikloms ir poreikis derinti robotikos užduotis su dalykinėmis programomis taip pat kėlė iššūkių. Mokytojams (-oms) reikėjo daugiau konsultacijų, praktinių pavyzdžių ir laiko įgyti pasitikėjimo dirbti su įranga bei planuoti tarpdalykines veiklas.

Iššūkių įveikimo būdai

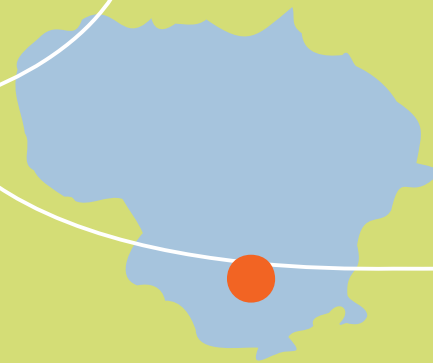
Taikytos diferencijuotos konsultacijos, darbas poromis ir grupėmis, pateikti pamokų šablonai ir realūs scenarijai. Lektoriai (-ės) teikė papildomą pagalbą planuojant pamokas ir aiškinant, kaip robotiką pritaikyti skirtinguose dalykuose.

Naudingos nuorodos

- [Robotikos mokymai Ventos gimnazijoje](#)
- [Robotikos kompetencijų tobulinimo mokymai](#)

Alytaus miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

1. Modernizuota mokyklų infrastruktūra.
2. Suteiktos galimybės tobulinti ugdymo procesą, mažinant mokinių pasiekimų atotrūkį.
3. Pagerintos įtraukiojo ugdymo sąlygos, skatinamas bendruomeniškumas ir kultūrinis ugdymas.
4. Praplėstos ugdymo(si) erdvės STEAM veikloms vykdyti ir kūrybiškumui ugdyti.
5. Išaugusios mokyklų vadovų (-ių) ir pedagogų (-ių), pagalbos mokiniui specialistų (-čių) profesinės kompetencijos. Programa yra reikšminga iniciatyva, stiprinanti miesto švietimo kokybę ir prieinamumą, padedanti modernizuoti mokyklas, diegti šiuolaikines mokymo priemones ir kurti saugią, mokiniams (-ėms) palankią ugdymo aplinką.

„Džiaugiamės, kad projektas apima ne tik infrastruktūros pokyčius – jis suteikė galimybę dalytis gera patirtimi, organizuoti kūrybines dirbtuves, skirtas švietimo įstaigų vadovams (-ėms), pedagogams (-ėms) ir mokiniams (-ėms). Įgyvendinti infrastruktūriniai sprendimai padėjo geriau atliepti vaikų poreikius. <...> Tikimės, kad šis projektas taps stipriu postūmiu tolesniems švietimo pokyčiams.“

Alytaus miesto
savivaldybės vicemerė
Kristina Daugelevičienė

”

„Alytaus miesto savivaldybė, įsivertinusi bendrojo ugdymo mokyklų situaciją mieste bei TŪM programos suteiktus resursus, projekto metu siekė tikslo – mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius, sudarant lygiavertes ugdymosi sąlygas visiems mokiniams. Šio tikslo buvo siekiama užtikrinant sklandžią mokinių adaptaciją, pereinant iš vienos ugdymo pakopos į kitą; užtikrinant kompetencijomis grįstą ugdymo praktikų diegimą ir taikymą; sukuriant STREAM ir kultūrinio ugdymo ekosistemą, grįstą tinklaveika su partneriais, bei didinant įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo galimybes savivaldybėje, stiprinant pedagogų (-ių) kompetencijas ir pritaikant mokymosi aplinką.“

Živilė Etevičiūtė, kultūrinio ugdymo srities ekspertė

Alytaus miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Alytaus „Volungės“ progimnazija, Alytaus Jotvingių gimnazija, Alytaus Likiškėlių progimnazija, Alytaus Putinų gimnazija, Alytaus Senamiesčio pradinė mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	180
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	895
TŪM krepšelis	2 892 013,95 Eur
Infrastruktūra	25,76 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	74,24 proc.

25,76 %

Infrastruktūra

74,24 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Alytaus Jotvingių gimnazijoje, Alytaus Putinų gimnazijoje, Alytaus Likiškėlių progimnazijoje plėtota lyderystės infrastruktūra. Buvo įrengtos bendradarbiavimo ir lyderystės erdvės, skirtos mokytojų komandiniam darbui, metodinei veiklai, tinklaveikai ir ilgalaikėms lyderystės programoms.

Įtraukusis ugdymas

Alytaus Likiškėlių progimnazijoje, Alytaus „Volungės“ progimnazijoje, Alytaus Putinų gimnazijoje ir Alytaus Senamiesčio pradinėje mokykloje sustiprintas įtraukusis ugdymas. Remiantis universalaus dizaino principais, čia pritaikytos pirmojo aukšto erdvės bei sanitariniai mazgai, įrengti sensoriniai kambariai, ramybės kampeliai ir aktyvaus laisvalaikio zonos.

Kultūrinis ugdymas

Dalyje mokyklų atnaujinta kultūriniam ugdymui skirta infrastruktūra. Modernizuotos renginių salės, menų studijos, vidiniai kiemeliai pritaikyti integruotoms kultūros, meno ir bendruomenės veikloms.

STEAM ugdymas

Alytaus Jotvingių gimnazijoje, Alytaus Putinų gimnazijoje, Alytaus Likiškėlių progimnazijoje ir Alytaus „Volungės“ progimnazijoje stiprinta STEAM infrastruktūra. Buvo įrengtos gamtos mokslų, STREAM laboratorijos, verslumo inkubatorius ir lauko STEAM klasės, sudarančios sąlygas tiriamajai, projektinei ir integruotai veiklai.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius STEAM, lyderystės, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus bei stažuotes: įsisavintos fenomenais grįsto ugdymo, dizaino mąstymo, diferencijavimo, pastoliavimo, STREAM projektų ir kūrybinio bei matematinio mąstymo metodikos, taikomos praktikoje.

Lyderystė veikiant

Alytaus Putinų gimnazijoje, Alytaus Jotvingių gimnazijoje, Alytaus Senamiesčio pradinėje mokykloje stiprinta lyderystė: diegta kolegialaus grįžtamojo ryšio metodika bei pamokos studijos principai. Taip pat burtos mokytojų komandos STEAM ir fenomeniniams projektams įgyvendinti, organizuoti gerosios patirties sklaidos renginiai.

Įtraukusis ugdymas

Alytaus Senamiesčio pradinėje mokykloje, Alytaus Likiškėlių ir Alytaus „Volungės“ progimnazijose kryptingai plėtotas įtraukusis ugdymas. Čia sėkmingai taikyti individualios pagalbos algoritmai, mokinių pažangos diagnostikos modelis „Eduka klasė“, pastoliavimo metodika ir pojūčių ugdymo dirbtuvės, į kurias aktyviai įsitraukė mokiniai (-ės), turintys SUP, mokytojai (-os) ir tėvai.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas stiprintas per ilgalaikes literatūros, teatro, kino ir vizualinio mąstymo programas, įtraukiant iki 788 mokinių, menininkus (-es) ir taikant socialinės dramos, kūrybinių dirbtuvių bei fenomeninio ugdymo metodikas.

STEAM ugdymas

Alytaus Jotvingių gimnazijoje, Alytaus Putinų gimnazijoje, Alytaus Likiškėlių ir Alytaus „Volungės“ progimnazijose plačiausiai įgyvendintas STEAM ugdymas. Čia vykdyti patyriminiai projektai, STREAM edukacijos bei gamtamokslinė „Tiriamoji ekspedicija“, kurioje 65 mokiniai (-ės) ir 10 mokytojų taikė integruotas tyrimų, inžinerijos bei kūrybinio mąstymo metodikas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai, stipriausiai STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse. Plėtota akademinė partnerystė su KTU, VILNIUS TECH, Alytaus kolegija, tarpsavivaldybiniai patirties mainai tarp mokyklų bei kultūrinė partnerystė su biblioteka, menininkais (-ėmis) ir muziejais, užtikrinant veiklų tęstinumą ir kokybę.

Praktinės dirbtuvės „Lyderio charizma (prisistatymas per loginius lygmenis). Įžvalgų modelis komunikacijai“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Senamiesčio pradinė mokykla, Likiškėlių ir „Volungės“ progimnazijos, Jotvingių ir Putinų gimnazijos

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Vidzgirio mokykla, „Vilties“ mokykladarželis, Šaltinių progimnazija, Panemunės progimnazija, Šv. Benedikto gimnazija, Dzūkijos mokykla

Dalyviai

41 mokytoja (-as); 110 mokinių (10 kl.)

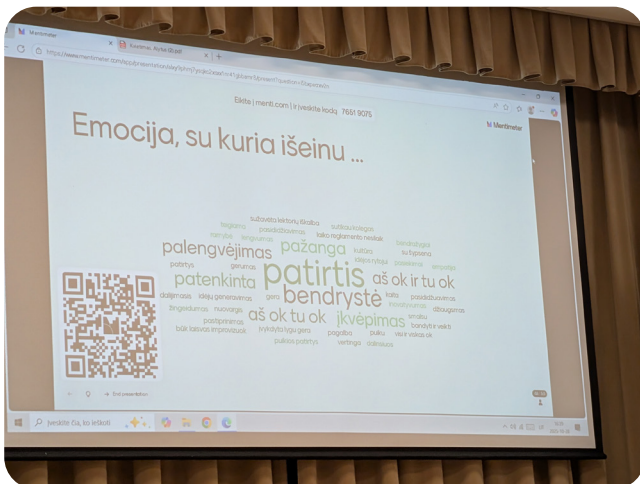
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Praktinės veiklos metu buvo sprendžiamos dvi esminės švietimo problemos: mokyklos identiteto kūrimas ir lyderio komunikacijos įtaka bendruomenės narių įsitraukimui. Šioms problemoms spręsti pasirinkta veikla, skirta supažindinti su veiksmingomis metodikomis – DILTS (loginių lygmenų piramidės) modeliu ir komunikacijos įžvalgų modeliu. Jos padeda stiprinti emocinį saugumą bend-

ruomenėje, skatinti asmeninę atsakomybę bei aktyvų dalyvavimą bendrose veiklose.

Veiklos aprašymas

Veiklos metu buvo nagrinėjamas Roberto Dilto loginių lygmenų modelis, taikomas sąmoningam lyderio prisistatymui visuomenei ir kryptingam įstaigos identiteto formavimui. Vadovai (-ės) reflektavo savo vaidmenį, analizuodami aplinkos, veiksmų ir elgesio, gebėjimų, vertybių bei misijos lygmenis. Dalyviai (-ės) įvardijo savo tapatybę organizacijoje ir kūrė komunikacijos tekstus, kuriuose praktikavosi autentiškai atskleisti savo charizmą. Ši praktika stiprina lyderystės raišką ir bendruomenės sutelktumą. Taikant įžvalgų modelį, individualiai ir grupėse buvo ugdomi konfliktų sprendimo, įtampos valdymo ir bendro supratimo gebėjimai.

Pasiektas rezultatas

Taikant abu modelius, buvo pasiektas aktyvus kiekvieno dalyvio (-ės) įsitraukimas į sprendimų priėmimą ir sustiprintos komunikavimo kompetencijos. Dalyviai (-ės) ugdė gebėjimą reflektuoti lyderio vaidmenį iš vidaus, remiantis aiškia struktūra ir komunikacijos principais, didino pasitikėjimą savo jėgomis bei sąmoningą įsipareigojimą veikti, pasipriešinimą keičiant konstruktyviu bendradarbiavimu. Galutinis veiklos rezultatas – parengtas įstaigos identiteto pristatymo juodraštis ir sudarytas pozityvių priežasčių bei komunikacijos būdų sąrašas, padedantis veiksmingai bendrauti su iššūkius keliančiais asmenimis ar komandomis, ieškant esamų ar būsimų sprendimų.

Poveikis

Roberto Diltso loginių lygmenų modelis sudarė galimybes įsivertinti esamą darbo aplinką ir sąmoningai apibrėžti, kokią mokinių mokymuisi palankią aplinką siekiama kurti, remiantis loginių lygmenų analize. Aiškesnis vertybių ir sprendimų motyvų komunikavimas sustiprino mokytojų tarpusavio bendradarbiavimą, teigiamai veikė ugdymo procesą ir mokinių mokymosi aplinką. Taikant įžvalgų modelį komunikacijoje, buvo kuriama emociškai saugesnė bendruomenės aplinka, kurioje labiau atskleidžiami mokinių ir mokytojų gebėjimai, stiprinami tarpusavio ryšiai ir sudaromos sąlygos siekti aukštesnių mokymosi rezultatų. Ilgalaikėje perspektyvoje nuoseklus šių modelių taikymas prisideda prie tvarios lyderystės ir besimokančios organizacijos kultūros augimo.

„Gyvenime galite gauti viską, ko norite, jeigu tik padėsite kitiems gauti tai, ko nori jie.“

(Zig Ziglar) Vadovų (-ių) mokymų moto

„Praktika buvo naudinga, įtraukianti, nes sudarė prielaidas pamatyti, kad organizacijoje svarbus kiekvienas, geriau pažinti savo vietą komunikacijos įžvalgų modelyje, suprasti, kuri spalva bendraujant kelia daugiausia streso, rasti savo tinkamą vietą. Susitikimas „savo spalvos“ grupėje privertė susimąstyti, o persikėlimas į „kito spalvos“ grupę padėjo apmąstyti savo nuostatų poveikį sau ir kitiems.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklą, kilo keli esminiai iššūkiai. Pirmiausia – Roberto Diltso loginių lygmenų modelio ir įžvalgų modelio komunikacijai vientisas pritaikymas kasdienėje praktikoje, jų neskaidant į atskiras dalis. Taip pat išryškėjo aiškos įstaigos identiteto vizijos kūrimo ir asmeninės refleksijos per loginius lygmenis sudėtingumas. Papildomai iššūkių kėlė skirtingos lyderystės patirtys bei nevienoda įstaigų komunikavimo kultūra. Galiausiai buvo pastebėtas vidinių nuostatų poveikio tarpusavio santykiams ir komandos įsitraukimui nuvertinimas.

Iššūkių įveikimo būdai

Pirmasis iššūkis buvo sprendžiamas nuosekliai analizuojant modelių teoriją įstaigų vadybinėse komandose ir kryptingai taikant ją bendruomenėse. Sukurti įstaigų identiteto aprašymai pradėti naudoti kaip vizitinės kortelės, o įžvalgų modelio taikymas komunikacijoje tapo įprasta praktika, telkiant komandas naujiems sprendimams. Antrajam iššūkiui įveikti buvo aptariami ir koreguojami identiteto juodraščiai savivaldos grupėse bei organizuojamos praktinės dirbtuvės, skirtos sąmoningam savęs pristatymui pagal loginių lygmenų modelį. Trečiasis iššūkis spręstas organizuojant gerosios praktikos renginius Alytaus mieste, skatinant dalijimąsi ūgties patirtimis. Ketvirtasis – per ryšio kūrimo formų paiešką, stiprinant atvirumą, saugumą, pasitikėjimą ir bendrą kūrybą.

Naudingos nuorodos

- [Gerosios patirties konferencija „TŪM šurmulys: kuriame, dalinamės, apibendriname“](#)

Gamtamokslinis projektas „Tiriamoji ekspedicija“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Alytaus Jotvingių gimnazija, Alytaus Putinų gimnazija, Alytaus Likiškėlių progimnazija, Alytaus „Volungės“ progimnazija

Dalyviai

10 mokytojų; 65 mokiniai (-ės) (8–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Sistemos STEAM tinklaveikos, kuri užtikrintų vienodais principais grindžiamą, tęstinį mokinių STEAM kompetencijų ugdymą, nebuvimas. Veiklos mokyk-

lose dažnai įgyvendinamos fragmentiškai ar kaip atskiri projektai, nesukuriant ilgalaikio bendradarbiavimo tarp mokyklų, mokytojų ir mokinių. Alytaus Jotvingių gimnazija pasiūlė tinklaveikoje įgyvendinti gamtamokslinį projektą „Tiriamoji ekspedicija“. Šio projekto metu 4 mokyklų vadovai (-ės), mokytojai (-os) ir mokiniai (-ės) tinklaveikoje sukūrė ir įgyvendino unikalų ugdymo turinį.

Veiklos aprašymas

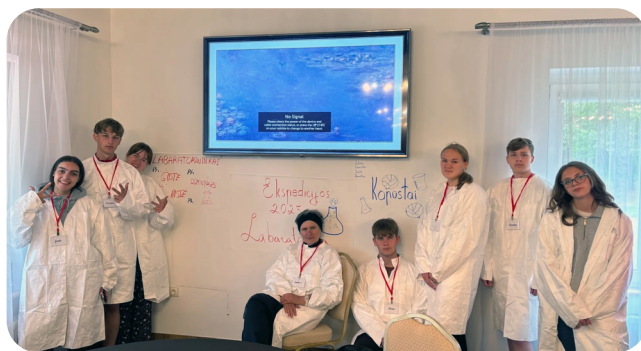
„Tiriamoji ekspedicija“ – tai išsamus STEAM kompetencijų ugdymo modelis mokykloms. Mokslo metų eigoje vyko praktinis ir teorinis pasirengimas projektui mokyklose, kuris apėmė mokytojų kolegialų bendradarbiavimą planuojant, užduočių ir edu-

kacinių maršrutų kūrimą, mokinių komandų formavimą ir supažindinimą su veikla, vertinimo reikalavimais, duomenų analizės pagrindais. O birželio mėnesį tiriamosios ekspedicijos veikla persikėlė į 7 dienų stovyklą Dzūkijos nacionaliniame parke. Jos metu vyko skirtingų mokyklų komandų formavimas, grupinės ir individualios užduotys, praktikos darbai, stebėjimai gamtoje, naktiniai žygiai, duomenų apdorojimas, tiriamųjų ir kūrybinių darbų užbaigimas vertinimui, internetinio turinio ir dienoraščio-refleksijos kūrimas, mokyklų vadovų (-ių) stebėsena.

Pasiektas rezultatas

Kokybiniai rezultatai: mokiniai (-ės) įgijo asmeninių, bendrųjų, gamtamokslinių, kultūrinių, STEAM raštingumo kompetencijų, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių, ugdė kūrybiškumą, praktiškai taikė dalykines žinias. Kiekybiniai rezultatai: įgyvendintas 130 val. gamtamokslinio projekto tiriamoji ekspedicija Dzūkijos nacionaliniame parke (120 val. stovykloje, 10 val. pasiruošimo), atlikta 10 tiriamųjų ir kūrybinių darbų, sukurtas STEAM veiklų aprašas ir vertinimo kriterijai, įgyvendinta 17 STEAM veiklų, 7 edukaciniai žygiai, išduoti 65 įgytų STEAM kompetencijų pažymėjimai dalyvavusiems mokiniams (-ėms), sukurta projekto interneto svetainė su stovyklos dienoraščiu.

Poveikis

- Veiklos vyko už mokyklos ribų, integruojant skirtingas kompetencijas ir realius iššūkius. Stovyklos metu mokymasis buvo įdomus ir prasmingas, padėjo išmokti bendrauti su kitų mokyklų mokiniais (-ėmis) ir mokytojais (-omis) net 97,4 proc. mokinių.
- Patirtis projekte parodė mokytojams (-oms), kad sėkmingas veiklų organizavimas grindžiamas glaudžiu bendradarbiavimu, todėl mokytojai (-os) jaučiasi pasirengę ir motyvuoti dirbti komandoje bei semtis idėjų iš kolegų (-ių).
- Mokyklų vadovų (-ių) komandos sustiprino bendradarbiavimo įgūdžius, sudarydamos vienodas sąlygas jungtinei mokytojų komandai organizuoti ir įgyvendinti projektą.
- Sėkminga tinklaveika visais lygmenimis užtikrino projekto tęstinumą tiek individualiai mokyklose, tiek ir bendradarbiaujant.

„Stebėjome augmeniją, rinkome duomenis, fiksavome aplinkos ypatybes ir lyginoje jas su ankstesnėmis pažintinėmis išvykomis. Buvo įdomu praktiškai pritaikyti tai, ką išmokome, ir patiems tapti gamtos tyrėjais.“

Gustė Liubamirskaitė ir Aistė Mikalonytė, IIb kl., Alytaus Jotvingių gimnazija

„Teko basomis vaikščioti po Meškos šiknos pelkę – tai pati geriausia žygio dalis. Tai patirtis, kurios niekada nepamiršiu ir pasakosiu kitiems. Grynas oras, miškai, laukai, kopos, kloniai – PASAKA. Myliu Lietuvos gamtą.“

Urtė Liutkauskaitė, IIId kl., Alytaus Putinų gimnazija

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

1. Stovyklos metu išryškėjo skirtingų ugdymo pakopų mokinių jungtinių komandų bendradarbiavimo problema dėl įvairios tiriamųjų ir kūrybinių darbų atlikimo patirties arba jos neturėjimo. Kai kurie mokiniai (-ės) nedrįso savarankiškai imtis veiksmų komandoje.
2. Mokytojams (-oms) trūko žinių ir kompetencijų, naudojant projekto tiriamajai ir praktinei veiklai įsigytą įvairiausią modernią skaitmeninę (ir ne tik) įrangą bei priemones.

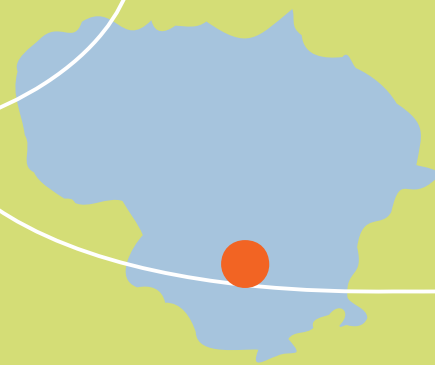
Iššūkių įveikimo būdai

Pirmąjį iššūkį mokytojai (-os) aptarė ir priėmė sprendimą imtis kontrolės, kad visi komandos nariai (-ės) būtų įtraukti į visus tiriamojo ir kūrybinio darbo procesus, paskirstant užduotis, dar kartą paaiškinant komandinio darbo tikslus ir prasmę, motyvuojant vaikus mokytis priimti mokslo bei realaus gyvenimo iššūkius, drąsiai priimti sprendimus bei eksperimentuoti. Antrajam iššūkiui įveikti buvo pasitelkta mokyklų mokytojų ir IT specialistų (-čių), kurie nedalyvavo projekte, pagalba. Pasirodo, reikia užtikrinti pagalbą ir paramą iš šalies. Kolegos (-ės) mielai domėjosi ir konsultavo dėl specifinės techninės įrangos ar priemonių naudojimo, padėjo spręsti tyrinėjimo metu iškilusias problemas.

Naudingos nuorodos

- [Tiriamosios ekspedicijos aktualijų platforma](#)
 - [Reportažas LRT apie gamtamokslinę stovyklą Dzūkijos nacionaliniame parke](#)
 - [Intensyvaus mokymosi stovykla Dzūkijos nacionaliniame parke](#)
-

Alytaus rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Sustiprėjęs gimnazijų bendradarbiavimas ir tinklaveika sudarė sąlygas efektyviau dalytis gerąja patirtimi bei kurti tvarius sprendimus. Kryptingai keliama pedagogų (-ių) kvalifikacija tiesiogiai prisidėjo prie ugdymo kokybės. Kultūrinio ir STEAM ugdymo integravimas turėjo ryškų poveikį mokinių motyvacijai ir saviraiškai – jie aktyviau įsitraukia į kūrybines veiklas ir projektus. Mokiniai (-ės) aktyviau dalyvauja olimpiadose, konkursuose ir bendruomeninėse iniciatyvose. Išplėtus neformaliojo švietimo pasiūlą, daugiau mokinių rinkosi jiems tinkančias veiklas. Modernizuotos, pagal universalų dizaino principus pritaikytos erdvės, naujos priemonės ir baldai sudarė palankesnes, integralias sąlygas šiuolaikiškam ugdymui.

„Profesinis augimas prasideda nuo drąsos priimti naujas patirtis. TŪM II projektas atskleidė, kiek gali duoti smalsumas, bendradarbiavimas ir pasiryžimas veikti. Pokyčiai įvyksta tuomet, kai siekiama nuoseklių ir suplanuotų žingsnių. Kiekviena mokykla turi galimybę rinktis augimą, o kiekvienas mokytojas – drąsą kurti ir ieškoti naujų sprendimų mokinio pažangai.“

Švietimo, kultūros ir sporto
skyriaus vedėja
Giedrė Volungevičienė

”

„Alytaus rajono savivaldybė TŪM programoje siekė pagerinti ugdymo kokybę ir mokinių pasiekimus, kurdama šiuolaikiškas ugdymo(si) sąlygas bei stiprindama pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) mokymosi tinklą. Modernizuotos lauko erdvės, atnaujinti technologijų, robotikos, gamtamoksliniai, menų ir pagalbos specialistų (-čių) kabinetai, sensorinės erdvės. Lygiagrečiai vykdyti ilgalaikiai pedagogų (-ių) mokymai, stažuotės, dėmesio skirta aktyvaus judėjimo ir įtraukių fizinio ugdymo metodų plėtrai. Ugdymas papildytas naujais inovatyviais metodais ir strategijomis, integruotomis STEAM, kultūrinio ugdymo veiklomis, leidusiomis gerinti ugdymo kokybę visiems mokiniams (-ėms).“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Indrė Širvinskaitė

Alytaus rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Alytaus r. Butrimonių gimnazija, Alytaus r. Daugų Vlado Mirono gimnazija, Alytaus r. Miroslavo gimnazija, Alytaus r. Simno gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 156
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	989
TŪM krepšelis	1 737 200,08 Eur
Infrastruktūra	46,96 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	53,04 proc.

46,96 %**Infrastruktūra****53,04 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Visose keturiose TŪM programoje dalyvavusiose Alytaus rajono gimnazijose įdiegta skaitmeninė profesinio orientavimo platforma „Spotiself“. Šis įrankis sudarė sąlygas sėkmingam karjeros planavimui, mokinių refleksijai ir savo stipriųjų pusių identifikavimui.

Įtraukusis ugdymas

Alytaus r. Miroslavo, Daugų Vlodo Mirono, Butrimonių gimnazijose kryptingai plėtotas įtraukusis ugdymas. Didinant prieinamumą negaliai ir įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (-ėms), šiose įstaigose įrengti sensoriniai kambariai, keltuvai, atnaujinta švietimo pagalbos specialistų (-čių) kabinetų įranga bei priemonės, modernizuotos klasės ir sporto infrastruktūra.

Kultūrinis ugdymas

Alytaus r. Butrimonių gimnazijoje, Alytaus r. Miroslavo gimnazijoje ir Alytaus r. Daugų Vlodo Mirono gimnazijoje sustiprinta kultūrinio ugdymo infrastruktūra: įrengtos menų, muzikos ir kulinarinio meno laboratorijos, lauko klasės, atnaujintos pradinių klasių ir menų erdvės, pritaikytos integruotoms kultūros, meno ir bendruomeninėms veikloms.

STEAM ugdymas

Alytaus r. Simno gimnazijoje, Alytaus r. Butrimonių gimnazijoje, Alytaus r. Miroslavo gimnazijoje ir Alytaus r. Daugų Vlodo Mirono gimnazijoje reikšmingai plėtotas STEAM ugdymui skirta infrastruktūra. Čia įrengti robotikos ir interaktyviųjų veiklų centrai, 3D ir virtualiosios realybės klasės, gamtamokslinės bei technologijų laboratorijos, skirtos patyriminiam, tiriamajam ir projektiniam ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta dalyvaujant ilgalaikiuose lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymuose bei stažuotėse Lietuvoje ir užsienyje. Jų metu įgytos projektinio ir probleminio mokymo, fenomenais grįsto ugdymo, vizualinio mąstymo, įtraukties vadybos, STEAM integracijos ir kolegialaus bendradarbiavimo metodikos, kurios taikomos kasdienėje praktikoje.

Lyderystė veikiant

Pedagoginiai darbuotojai (-os) dalyvavo mokymuose apie ugdymo veiklų kokybę, įtraukijį ugdymą ir stažuotėje Švedijos ugdymo įstaigose. Šios veiklos sudarė sąlygas dalyviams (-ėms) tobulinti asmeninės lyderystės kompetencijas, darbo komandoje įgūdžius, geriau suvokti lyderystės veikiant poveikį ugdymo proceso modeliavimui, įgyvendinimui ir rezultatams. Mokinių lyderystė buvo ugdoma karjeros planavimo užsiėmimuose.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas plėtotas per kompetencijų stiprinimo, patyrimines, kolegialaus mokymosi veiklas, taikant inovatyvų biofeedback metodą. Mokiniais (-ėms), turintiems aktyvumo ir dėmesio sutrikimų ar kitų individualių poreikių, vykdytos įtraukiojo fizinio ugdymo veiklos, muzikos, spalvų ir judesio terapijos, pasirengimo matematikos PUPP ir VBE bei kitos veiklos.

Kultūrinis ugdymas

Alytaus r. Miroslavo gimnazijoje, Alytaus r. Butrimonių gimnazijoje ir Alytaus r. Daugų Vlado Mirono gimnazijoje išplėtotas kultūrinis ugdymas: įgyvendintas projektas „Tyrinėjimo menas“, organizuotos integruotos pamokos lauko klasėje ir ilgalaikis scenos meno ciklas „Kamerinio orkestro sukūrimas savyje“, į šias veiklas įtraukiant daugiau kaip 200 mokinių ir menininkų (-ių) bei taikant kūrybinio tyrinėjimo ir socialinės dramos metodikas.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas intensyviausiai vykdytas Alytaus r. Butrimonių gimnazijoje, Alytaus r. Miroslavo gimnazijoje ir Alytaus r. Simno gimnazijoje, kuriose įgyvendinti ilgalaikiai integruoti projektai „Matematikos ir gamtos mokslų dermė“, organizuoti 3D ir virtualiosios realybės pamokų ciklai, vykdytos robotikos, gamtamokslinės ir tarpdisciplininės veiklos, taikant patyriminio, projektinio ir probleminio mokymosi metodikas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtota sistemiškai, ypač STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse. Plėtota tarpsavivaldybinė partnerystė tarp rajono mokyklų, akademinė partnerystė – su Alytaus STEAM centru, kolegijomis ir gimnazijomis, kultūrinė partnerystė – su biblioteka, kultūros centru, muziejais, menininkais (-ėmis), taip užtikrinant veiklų tęstinumą ir mastą.

Pradinio ugdymo, fizinio ugdymo mokytojų, vadovų stažuotė Švedijos ugdymo įstaigose įtraukiojo ugdymo ir lyderystės tema

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Alytaus r. Butrimonių gimnazija, Alytaus r. Daugų Vlado Mirono gimnazija, Alytaus r. Miroslavo gimnazija, Alytaus r. Simno gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Alytaus r. Krokialaukio Tomo Noraus-Naruševičiaus gimnazija ir Alytaus r. Pivašiūnų gimnazija
(nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. Alytaus r. Pivašiūnų gimnazija tapo Alytaus r. Butrimonių gimnazijos Pivašiūnų pagrindinio ugdymo skyriumi)

Dalyviai

30 pedagogų (-ių)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Alytaus rajono pedagogams (-ėms) stinga kompetencijų, šiuolaikinių įtraukiojo ugdymo metodų ir veiklų netradicinėse erdvėse. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (-ėms) ne visada sudaromos vienodos galimybės dalyvauti fizinio ugdymo veiklose, nors fizinis aktyvumas ypač svarbus jų raidai. Todėl būtina pritaikyti fizinio ugdymo erdves ir veiklas kiekvieno (s) mokinio (-ės) poreikiams bei taikyti inovatyvius įtraukiojo ugdymo metodus.

Veiklos aprašymas

Alytaus rajono pedagogams (-ėms) ir vadovams (-ėms) suplanuota 5 dienų stažuotė Talinas–Stokholmas–Upsala maršrutu. Parengtas vizitų planas, numatyti susitikimai keturiose švietimo įstaigose, taikančiose aktyvaus judėjimo ir įtraukiojo ugdymo metodikas, pritaikytas dėmesio trūkumo ir hiperaktyvumo (ADHD) sutrikimą turintiems mokiniams (-ėms). Stažuotės metu dalyviai (-ės) susipažino su Švedijos švietimo sistema, praktiniais universalaus dizaino, patyriminio ugdymo ir individualizuotų metodų taikymo pavyzdžiais, analizavo erdvių pritaikymą mokinių poreikiams. Grįžę aptarė galimybes perkelti gerąsias praktikas į Alytaus rajono mokyklas.

Pasiektas rezultatas

Stažuotės metu dalyviai (-ės) lankė Švedijos švietimo įstaigas, tyrinėjo judėjimo zonas ir neformaliojo ugdymo erdves, dalyvavo demonstracinėse pamokose, kuriose taikyti įtraukiojo ugdymo, individualizuoto mokymo ir aktyvaus judėjimo metodai. Diskutavo su vietos pedagogais (-ėmis) apie patyriminį ugdymą, mokinių įtraukimą, pagalbą jiems ir universalaus dizaino principus. Dalyviai (-ės) praktiškai išbandė metodus, aptarė jų pritaikymą fizinio ir neformaliojo ugdymo veiklose, bendruomenių įtraukimą. Pradinio ir fizinio ugdymo mokytojai (-os) metodus taiko kasdienėje veikloje: formaliajame ir neformaliajame ugdyme.

Poveikis

Po stažuotės Alytaus rajono pedagogai (-ės) aktyviau taiko įtraukiojo ugdymo metodus ir pritaiko mokymosi erdves pagal universalų dizaino principus. Sustiprėjo socialinių pedagogų (-ių), pagalbos mokiniui specialistų (-čių) ir fizinio ugdymo mokytojų bendradarbiavimas – jie renkasi į bendras veiklas, dalijasi patirtimi, organizuoja renginius rajono mokiniams (-ėms). Bendruomenėje atsirado daugiau tarpusavio palaikymo, o mokytojai (-os) tapo labiau motyvuoti mokytis ir įgyvendinti naujus metodus. Vadovai (-ės) tikslingiau orientuoja pedagogus (-es) į kompetencijų tobulinimą, todėl gerėja ugdymo kokybė ir mokinių įsitraukimas.

„Didžiausią įspūdį stažuotėje Švedijoje man paliko tai, kad mokytojo profesija ten yra itin geidžiama – jauni žmonės aktyviai stoja į pedagogikos studijas, o į jas patenkama tik didelės konkurencijos sąlygomis. Mane nustebino jų motyvacija ir nuoširdus noras tapti mokytojais (-omis), tarsi ši profesija būtų savaime suprantamas prestižo ir prasmingos karjeros pasirinkimas. Stebint šią realybę, supratau, kiek daug lemia pagarba mokytojui, suteikta autonomija ir pasitikėjimas jo profesionalumu. Tai paskatino susimąstyti, kad norėdami pritraukti jaunų žmonių į pedagogiką, pirmiausia turime keisti ne juos, o pačios sistemos požiūrį į mokytojo darbą.“

Rasa Žilinskienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui

„Labiausiai mane sužavėjo Švedijos mokyklų požiūris į kiekvieną vaiką. Pamatėme klasę, kurioje kartu mokėsi imigrantų vaikai, taip pat ir mokiniai (-ės), turintys specialiųjų ugdymosi poreikių – ir visi joje jautėsi priimti, visi rado savo vietą. Buvo tiesiog nuostabu matyti, kaip sistema, mokytojai (-os) ir bendruomenė dirba kartu, kad kiekvienas vaikas galėtų augti, mokytis ir jaustis svarbus. Tai paliko man gilų įspūdį ir tik dar kartą įrodė, kokia galinga gali būti tikra įtrauktis.“

Aurelija Kuncevičienė, pradinio ugdymo mokytoja metodininkė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Tai buvo pirmoji visų gimnazijų pedagogų (-ių) stažuotė užsienyje. Joje dalyvavo vadovai (-ės), fizinio ir pradinio ugdymo mokytojai (-os) bei pagalbos mokiniui specialistai (-ės), todėl skyrėsi patirtys ir lūkesčiai. Tačiau savaitei išvykus penkiems asmenims, reikėjo užtikrinti ugdymo proceso ir administracinės veiklos tęstinumą, įveikti kalbos barjerą ir pradėti taikyti Švedijoje taikytus metodus savo bendruomenėse.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkius įveikti padėjo nuoseklus planavimas, koordinavimas ir glaudus bendradarbiavimas. Kiekviena mokykla iš anksto suderino pamokų tvarkaraščius ir pavadavimus. Kalbos barjerą įveikė vertėjas, o nuoseklios diskusijos padėjo aptarti Švedijoje stebėtų metodų pritaikymą bendruomenėse ir metodinėse grupėse, užtikrinant nuoseklų pokyčių diegimą.

Naudingos nuorodos

- [Projektas „Tūkstantmečio mokyklos II“ | Alytaus r. Miroslavo gimnazija](#)

Ilgalaikis integruotas scenos pažinimo ir kūrybinių užsiėmimų ciklas „Kamerinio orkestro sukūrimas savyje“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Alytaus r. Butrimonių gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusi mokykla

Alytaus r. Daugų Vlodo Mirono gimnazija

Dalyviai

**51 mokinys (-ė), baigiamajame renginyje –
123 mokiniai (-ės) (11–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Kultūrinio ugdymo stiprinimas, taikant lyderystę, tinklaveiką, patyriminį integruotą mokymą(si), turinio skaitmenizavimą ir inovacijas. Įgyvendintas ilgalaikis projektas su profesionaliais meno ir kultūros kūrėjais papildė ugdymą naujomis metodikomis, kūrybinėmis patirtimis bei partnerystės galimybėmis. Mokytojai (-os), vadovaudamiesi lyderystės ir bendrystės principais, įvairino ugdymo turinį, įtraukė mokinius (-es) ir stiprino jų kompetencijas.

Veiklos aprašymas

Ilgalaikis kultūrinio ugdymo projektas apėmė 26 kūrybines veiklas: dirbtuves su aktoriais, režisieriais, kompozitoriais, dailininkais, literatūros kūrinių analizę, spektaklių peržiūras, oratorinio ir aktorinio meno praktikas. Dalyviai (-ės) kūrė scenografiją, muzikinę dramaturgiją, rekvizitus, integravo teatro metodus pamokose, eksperimentavo su šiuolaikinėmis technologijomis. Veiklos skatino kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir refleksiją. Baigiamajame renginyje pristatytas muzikinis spektaklis „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“, vyko diskusijos ir aktorinio meistriškumo užsiėmimai mokiniams (-ėms), pedagogams (-ėms) bei renginio svečiams.

Pasiektas rezultatas

Pasiektas rezultatas – sukurtas ir įgyvendintas ilgalaikis integruotas kultūrinio ugdymo ciklas, į kurį įsitraukė įvairių sričių scenos menininkai. Mokiniai (-ės) suteikta galimybė praktiškai pažinti teatrą, kurti, reflektuoti, dalyvauti kūrybiniuose užsiėmimuose ir pristatyti savo darbus viešai. Projekto kulminacija – muzikinio spektaklio „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“ premjera ir kūrybinės edukacinės veiklos.

Poveikis

Veikla stiprino mokinių kūrybiškumą, emocinį sąmoningumą ir bendradarbiavimo įgūdžius. Teatras tapo erdve asmeniniam augimui, saviraiškai ir emocijų išlaisvinimui. Projektas ugdė kultūrinę kompetenciją, gilino scenos meno pažinimą, padėjo lengviau suprasti literatūrą, atrasti saviraiškos priemones, naujas veiklas, skatino mokinių bendradarbiavimą. Mokytojų partnerystė užtikrino praktikos integraciją į formalųjį ir neformalųjį ugdymą.

„Procesas niekada neina tiesia linija: keičiasi idėjos, situacijos, nuotaikos. Turėjau prisitaikyti, persvarstyti ankstesnius sprendimus ir priimti naujus, net jei jie nepatogūs. Taip pat sustiprėjo pasitikėjimas savimi. Kai reikia stovėti scenoje, aiškiai komunikuoti ir laikyti žiūrovo dėmesį, greitai atsiskleidžia ribos ir galimybės. Šitas patyrimas duoda daugiau drąsos kalbėti viešai, pristatyti idėjas. Nors pati daug laiko praleidžiu scenoje, vis tiek kiekvieną kartą lipdama į ją jaučiu jaudulį.“

Gabija, mokinė

„<...> repetuodavome kartu su aktoriais. Su jais buvo taip smagu, kad nebuvo jaudulio ir visiškai nebijojau klysti. Savęs į spektaklį įdėjau tiek, kiek galėjau – net peržengiau savo komforto zoną.“

Liepa, mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai buvo ilgalaikio kultūrinio projekto derinimas su ugdymo procesu, tvarkaraščio koregavimas ir ugdymo turinio pritaikymas. Reikėjo lankstumo planuojant užsiėmimus, integruojant įvairias meno praktikas ir užtikrinant, kad veiklos atitiktų tiek formaliojo, tiek neformaliojo ugdymo tikslus.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai buvo sprendžiami integruojant ilgalaikio kultūrinio projekto veiklas į įvairių dalykų pamokas: lietuvių kalbą ir literatūrą, muziką, dailę, fizinį,

dorinį, socialinį ugdymą bei užsienio kalbą, nes projekto apimtis siekė 60 val. Veiklos lanksčiai pritaikytos prie skirtingų mokinių grupių poreikių. Miuziklo kūrime dalyvavo ir pradinio bei pagrindinio ugdymo mokiniai (-ės), išnaudojant galimybę iki 30 proc. dalykų turinio skirti projektinėms kūrybinėms veikloms.

Naudingos nuorodos

- [Integruotas scenos pažinimo ir kūrybinių užsiėmimų ciklas „Kamerinio orkestro sukūrimas savyje“](#)
- [Teatro takais išlaisvinant savo kūrybinį potencialą | Baigiamasis renginys](#)
- [Muzikinis spektaklis „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“](#)

Mokymai apie veiksmingą lyderystę švietime

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Alytaus r. Butrimonių gimnazija,
Alytaus r. Daugų Vlado Mirono gimnazija,
Alytaus r. Miroslavo gimnazija,
Alytaus r. Simno gimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

**Alytaus r. Krokialaukio Tomo
Noraus-Naruševičiaus gimnazija ir
Alytaus r. Pivašiūnų gimnazija** (nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. Alytaus r. Pivašiūnų gimnazija tapo Alytaus r. Butrimonių gimnazijos Pivašiūnų pagrindinio ugdymo skyriumi)

Dalyviai

18 pedagogų (-ių)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Alytaus rajono mokyklose trūko ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencijų, taip pat praktinių lyderystės gebėjimų: gebėjimo telkti komandą, valdyti pokyčius ir priimti sprendimus sudėtingose situacijose. Ši problema atskleidė poreikį stiprinti mokytojų ir vadovų (-ių) lyderystę, kad būtų užtikrintas veiksmingas ugdymo proceso organizavimas ir tvari bendradarbiavimo kultūra.

Veiklos aprašymas

Mokymuose dalyvavo po 3 atstovus iš kiekvienos Alytaus rajono gimnazijos. Visus 2024–2025 m. m. vyko 80 akad. val. mokymų ciklas, apėmęs kontaktinius ir nuotolinius užsiėmimus. Juose nagrinėtos lyderystės teorijos, strateginis planavimas, sprendimų priėmimas, komandų telkimas ir pokyčių valdymas. Dalyviai (-ės) atliko praktines užduotis, analizavo realias mokyklų situacijas, taikė koučingo, konsultavimo ir mokymo metodus. Įvyko dvi intensyvios dviejų dienų sesijos, skirtos gebėjimų gilinimui ir švietimo lyderystės inovacijų diegimui. Baigiamojoje sesijoje apibendrintos praktikos ir numatyti tolesni mokyklų tobulinimo žingsniai.

Pasiektas rezultatas

Mokymuose dalyvavo po 3 atstovus iš kiekvienos Alytaus rajono gimnazijos – vadovai (-ės), pavaduotojai (-os), idėjiniai lyderiai (-ės). Dalyviai (-ės) patobulino vadybines ir strateginio planavimo kompetencijas, įgijo praktinių lyderystės įgūdžių, mokėsi komandų telkimo, pokyčių valdymo bei sprendimų priėmimo metodų. Kiekviena mokykla įdiegė bent po vieną unikalią švietimo lyderystės inovaciją ir dalijasi patirtimi su kitomis įstaigomis, stiprindama bendradarbiavimo kultūrą ir ugdymo kokybę visame Alytaus rajone.

Poveikis

Ilgalaikiai mokymai paskatino Alytaus rajono švietimo įstaigų vadovų (-ių) smalsumą, norą tobulėti ir dalytis patirtimi, stiprinant bendradarbiavimą tarp mokyklų, nepaisant geografinio atstumo. Įgytos lyderystės inovacijos integruojamos į strateginius dokumentus ir veiklos planus, leidžiant mokykloms efektyviau organizuoti ugdymo procesą. Veikla paskatino bendruomenių telkimą, savitumo paieškas, gerina mokinių mokymosi sąlygas ir stiprina viso rajono švietimo kokybę.

„Į šiuos mokymus atėjau kaip mokytoja ir būrelių vadovė, o išėjau kaip plačiau mąstantis, įgalintas žmogus, kurio lyderystė įgavo aiškesnes formas. Nors nagrinėjome temas, dažnai siejamas su mokyklų vadovais (-ėmis) – strateginę lyderystę, planavimą, grįžtamąjį ryšį – ši patirtis parodė, kad lyderystė nėra pareigybė, o vidinė būseną. Didžiausia vertė buvo bendrystė: išnyko ribos tarp vadovų ir mokytojų, tapome lygiaverte komanda. Supratau, kad vadovai yra atviri dialogui ir bendradarbiavimui labiau, nei kartais manome. Šie mokymai tapo kelrode žvaigžde – iš jų išsinešu ne tik naujų įgūdžių, bet ir drąsos, pasitikėjimo bei tikėjimo, kad kiekvienas mokytojas yra lyderis savo bendruomenėje.“

Mokytoja, jaunųjų šaulių būrelio vadovė ir mokinių tarybos kuratorė Aušra Asakavičienė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai buvo suderinti pamokų tvarkaraščius ir perskirstyti pedagogines valandas, užtikrinti vadovų funkcijų perėmimą, išlaikyti dalyvių motyvą nuotoliniuose ir kontaktiniuose užsiėmimuose, skatinti visos mokyklos bendruomenės įsitraukimą pokyčiui bei bendradarbiavimą, koordinuoti veiklą tarp skirtingų įstaigų ir efektyviai planuoti laiką mokymams.

Iššūkių įveikimo būdai

Norėdamos užtikrinti ugdymo ir administracinių procesų tęstinumą mokymų metu, mokyklos iš anksto derino pamokų ir darbuotojų grafikus, numatė pamokų pavadinimus, paskyrė laikinas vadovų funkcijas kompetentingiems darbuo-

tojams (-oms). Aiškus atsakomybių paskirstymas ir efektyvi vidinė komunikacija leido operatyviai spręsti klausimus, o mokymai nesutrikdė įstaigos darbo ritmo. Motyvuoti bendruomenės reikia laiko ir kryptingo darbo.

Naudingos nuorodos

- [Mokymai apie lyderystę švietime](#)
-

Anykščių raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinti tvarūs pokyčiai: sukurtos 8 integruoto formaliojo STEAM ir kultūrinio ugdymo modulių programos 5–12 klasių mokiniams (-ėms); Antano Vienuolio progimnazijoje ir Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje įgyvendinta ugdymo metodika, skatinanti mokinių savarankiškumą ir mokėjimą mokytis, sudaranti sąlygas mokiniams (-ėms) aktyviai valdyti savo mokymosi procesą; sustiprėjo švietimo įstaigų tinklaveika ir mokytojų bendradarbiavimas. Pedagogai (-ės) kartu ieškojo geriausių inovatyvių įtraukiojo, STEAM ir kultūrinio ugdymo bei lyderystės sprendimų; modernizuota ir išplėtotą švietimo įstaigų infrastruktūra STEAM, integruotam ir įtraukiajam ugdymui. Sukurtos šiuolaikiškos mokymosi erdvės pagal universalaus dizaino principus.

„Sukurtos alternatyvios mokymosi, veiklų vykdymo erdvės su alternatyvia tradicinei klasei patalpos konstrukcija, forma, naudojamos kitos darbo priemonės. Kolegialus mokytojo ir mokinio bendradarbiavimas sumažina mokymo įstaigų keliamą stresą, praplečia mokinių laisves, mažina atstumą tarp mokytojo ir mokinio.“

Julius Jakubėnas, medijų
inžinerijos būrelio vadovas

”

„Anykščių rajone siekta mažinti pasiekimų atotrūkį tarp skirtingų mokyklų ir spręsti mokinių skaičiaus mažėjimo keliamus iššūkius. Vienu ryškiausių pokyčių tapo inovatyvios ugdymo metodikos, skatinančios mokinių savarankiškumą ir mokėjimą mokytis, diegimas – ji išbandyta eksperimentinėse klasėse ir toliau plėtojama remiantis pasiteisinusiomis praktikomis. Mokinių savarankiškumas stiprintas kuriant modernias mokymosi aplinkas, steigiant pagalbos sau klubus, rengiant ir įgyvendinant ilgalaikes integruotas STEAM ir kultūrinio ugdymo programas bei plėtojant neformaliojo švietimo veiklas. Skatinant mokinių tyrinėjimą, kūrybiškumą ir gebėjimą valdyti savo mokymosi procesą, sustiprinta ugdymo kokybė ir įtraukumas.“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Indrė Širvinskaitė

Anykščių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla, Anykščių Antano Vienuolio progimnazija, Anykščių Jono Biliūno gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 785
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 151
TŪM krepšelis	1 663 146,52 Eur
Infrastruktūra	28,02 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	71,98 proc.

28,02 %

Infrastruktūra

71,98 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Jono Biliūno gimnazijoje bei Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje buvo stiprinama lyderystė ir plėtojama infrastruktūra: įrengtos kino, technologijų ir medijų erdvės bei robotikos laboratorijos. Šios erdvės sudaro sąlygas sėkmingam projektiniam darbui, mokinių iniciatyvoms, komandiniam mokymuisi ir savivaldaus personalizuoto ugdymo veiklų įgyvendinimui.

Įtraukusis ugdymas

Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje ir Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje įrengtos integruoto ugdymo salos ir erdvės. Taip pat sukurtos personalizuotos darbo vietos, atsižvelgiant į mokinių sensorinius poreikius. Erdvės buvo pritaikytos pagal universalaus dizaino principus.

Kultūrinis ugdymas

Jono Biliūno gimnazijoje, Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje ir Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje plėtota kultūrinio ugdymo infrastruktūra: įrengtos medijų, kino, technologijų ir menų erdvės. Taip pat sudarytos sąlygos ilgalaikėms kultūrinėms programoms, teatro, kino, kūrybinių dirbtuvių ir tarpdisciplininėms veikloms.

STEAM ugdymas

Jono Biliūno gimnazijoje ir Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje kryptingai plėtota STEAM infrastruktūra. Čia įrengtos robotikos ir STEAM laboratorijos, lauko kupolo klasė, gamtamokslinės tyrimų erdvės su modernia įranga. Sudarytos sąlygos tiriamajam, projektiniam ir integruotam STEAM ugdymui formaliojo ir neformaliojo ugdymo veiklose.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas: įgytos savivaldaus ir personalizuoto ugdymo, projektinio ir probleminio mokymo, fenomenais grįsto ugdymo, vizualinio mąstymo, STEAM integracijos ir įtraukties vadybos metodikos, taikomos kasdienėje praktikoje.

Lyderystė veikiant

Pedagoginių darbuotojų lyderystės kompetencijos stiprintos paramos grupėje „Kolega – kolegai“ ir ilgalaikiuose kvalifikacijos tobulinimo mokymuose. Mokinių lyderystė stiprinta Lyderystės akademijos ir profesinio orientavimo veiklose bei mokinių matematikos pagalbos sau klube.

Įtraukusis ugdymas

Mokyklose sukurtos diferencijuotos integruoto formaliojo STEAM ir kultūrinio ugdymo modulių programos, stiprintos įtraukiojo ugdymo kompetencijos, vykdyta paramos grupės „Kolega – kolegai“ veikla, įsteigti mokinių matematikos pagalbos sau klubai, vykdytos įtraukios NVŠ veiklos.

Kultūrinis ugdymas

Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje, Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje ir Jono Biliūno gimnazijoje įgyvendintas kultūrinis ugdymas per ilgalaikes programas „Meno kalba“, „Teatro kalba“, kino, medijų ir fotografijos veiklas. Taikytos socialinės dramos, kūrybinio tyrinėjimo ir patyriminio meno metodikos.

STEAM ugdymas

Jono Biliūno gimnazijoje, Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje ir Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje STEAM ugdymas intensyviausiai plėtotas per integruotus projektus, laboratorinius tiriamuosius darbus, stovyklas, konkursus ir NVŠ būrelius. Taikyti mokslinio tyrimo, projektinio ir probleminio mokymosi metodai, apėmę didžiausią mokinių skaičių.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir sistemiškai. Stiprintos visos keturios sritys – lyderystė, STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas.

Plėtotą akademinę partnerystę su VDU, STEAM centrais ir verslo atstovais (-ėmis), kultūrinę – su muziejais, biblioteka, menų centrais, tarpsavi-
valdybinę – per mokyklų ir specialistų (-čių) patirties mainus.

Matematikos savipagalbos klubų įsteigimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Anykščių Antano Vienuolio progimnazija
ir Anykščių Antano Baranausko pagrindi-
nė mokykla**

Dalyviai

**2 mokytojos (-ai);
103 mokinės (-iai) (5–8 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Ugdymo procese pastebėta, kad nepakanka galimybių atliepti individualius mokinių (-ių) mokymosi poreikius ir gebėjimus. Daliai mokinių (-ių) trūksta reikalingos pagalbos, o gabesniems (-ėms) nesudaroma pakankamai galimybių dalytis savo žiniomis. Tai mažina mokinių (-ių) motyvaciją, savarankiškumą ir matematikos pasiekimus. Šia veikla siekta diegti personalizuotą ugdymą ir savivaldų mokymąsi per matematikos savipagalbos klubą, kuriame mokiniai (-ės) konsultuoja vieni kitus.

Veiklos aprašymas

Įsteigti matematikos savipagalbos klubai, kuriuose vyresni ir (ar) aukštesnių gebėjimų mokiniai (-ės) savanoriai (-ės) teikė konsultacijas ir pagalbą kitiems mokiniams (-ėms). Klubo nariai (-ės) rinkdavosi kartą per savaitę. Mokiniais (-ėms) savanoriams (-ėms) ir mokytojams (-oms) organizuoti mokymai. Pagal sudarytą grafiką klubo savanoriai (-ės) padėdavo kitų klasių

mokiniais (-ėmis). Klubo konsultacijas lankė mokiniai (-ės), kuriems reikėjo pagalbos po praleistų pamokų, nepasisekusių atsiskaitymų, taip pat mokiniai (-ės), turintys SUP. Čia jie galėjo gilinti tam tikros temos žinias, taisyti atsiskaitymo darbų klaidas, pasirengti kontroliniams darbams ir kitiems atsiskaitymams. Klubo veiklą mokykloje koordinavo matematikos mokytojas.

Pasiektas rezultatas

Mokykloje sukurtas ir išbandytas matematikos savipagalbos ir mentorystės modelis: įsteigtas matematikos savipagalbos klubas, 30 mokinių organizuoti 18 akad. val. trukmės užsiėmimai, skirti jų mokėjimo mokytis ir lyderystės kompetencijoms stiprinti. 5–8 klasių mokiniai (-ės) reguliariai teikė vieni kitiems pagalbą, o 50 proc. mokinių bent kartą per trimestrą dalyvavo konsultacijose. Savipagalbos klubuose dalyvavo ir 12 SUP turinčių mokinių (11,6 proc.), jiems tai padėjo įveikti ugdymosi sunkumus. Didelį mokymosi potencialą turintys mokiniai (-ės), padėdami bendraklasiams (-ėms), taip pat stiprino savo kompetencijas.

Poveikis

Mokiniai (-ės) išbandė įvairias mokymosi strategijas, pavyzdžiui, vaizdines schemas, mokymą kitam, savarankišką uždavinio sprendimo analizę, o tai prisidėjo prie gilesnio matematikos dalyko supratimo. Pasiekta reikšminga pažanga: sustiprėjo mokinių pasitikėjimas savo jėgomis, jie išmoko efektyviau planuoti laiką, o savarankiško mokymosi įgūdžiai tapo tvirtesni. Klubas taip pat skatino bendruomeniškumą – išryškėjo lyderiai (-ės), kurie drąsiai dalijosi žiniomis, padėjo kitiems, kūrė motyvuojančią ir palaikančią atmosferą. Stiprėjo mokinių lyderystė, bendradarbiavimas ir pozityvus socialinis emocinis klimatas mokykloje. 5 proc. klube dalyvavusių mokinių pagerino matematikos trimestro įvertinimą, 10 proc. – kontrolinių darbų rezultatus.

„Mokinių savipagalbos klubas – tai ne tik pagalba mokantis matematikos, bet ir prasmingas būdas skatinti bendradarbiavimą, savanorystę ir lyderystę. Tai taip pat puiki galimybė kiekvienam mokiniui (-ei) individualiai tobulėti, įveikti sunkumus, taisyti klaidas ir siekti geresnių rezultatų.“

Mokytoja Violeta

„Naudingiausia suprasti, kaip efektyviai įkvėpti kitus, gebėti spręsti uždavinius ir priimti atsakingus sprendimus įvairiose situacijose.“

Mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Vienas iš pagrindinių iššūkių, kuris kilo įgyvendinant šią veiklą, buvo mokinių įsitraukimo užtikrinimas – ne visi mokiniai (-ės) iš karto noriai dalyvavo savipagalbos klube, o gabesni mokiniai (-ės) jautėsi nesaugiai, prisiimdami konsultanto vaidmenį.

Iššūkių įveikimo būdai

Šis iššūkis įveiktas sukuriant aiškią, palaikančią ir saugią aplinką, kurioje mokiniai (-ės) gavo mokytojo (-os) paskatinimą, aiškias veiklos gaires ir pamažu įsitraukė į klubo veiklą. Organizuoti mokymosi mokytis ir lyderystės kompetencijų stiprinimo mokymai bei komandos formavimo veiklos padėjo mokiniams (-ėms) jaustis drąsiau ir labiau pasitikėti savimi. Dėl to mokiniai (-ės) pamažu aktyviau įsitraukė, o klubas tapo tvaria ir aktyvia mokyklos bendruomenės dalimi.

Naudingos nuorodos

- Mokinių savipagalbos klubo poveikis ir nauda: mokiniai padeda mokiniams mokytis matematikos
- Mokinių mokymosi mokytis ir lyderystės kompetencijų stiprinimo mokymai

Elektrėnų savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

”

„Įgyvendinant TŪM II projektą Elektrėnų savivaldybėje, įvyko įvairūs sisteminiai pokyčiai. Sustiprėjo mokyklų tinklaveika, kuri tapo pagrindu bendrai mokymosi kultūrai ir kryptingam pedagogų (-ių) augimui. STEAM kryptis įgavo praktinį turinį – mokiniai (-ės) aktyviai tyrinėja, kuria ir eksperimentuoja, naudodami modernias priemones. Išskirtine verte tapo kultūrinio ugdymo plėtra per integruotas pamokas su teatro, šokio ar cirko elementais. Visus pokyčius jungia įtraukusis ugdymas, sudarantis galimybes kiekvienam (-ai) mokiniui (-ei) atskleisti savo stiprybes ir savitumą.“

Akvilė Kananavičiūtė,
TŪM koordinatore

”

„TŪM tapo reikšmingu projektu Elektrėnų savivaldybės švietimo sistemoje. Atnaujintos mokymosi erdvės, modernios ugdymo priemonės bei mokytojų kompetencijų stiprinimas sudarė sąlygas taikyti inovatyvius, į mokinio sėkmę orientuotus ugdymo metodus. Programa sustiprino Elektrėnų savivaldybės švietimo identitetą kaip pažangios, į ateitį žvelgiančios ir ugdymo kokybę vertinančios savivaldybės.“

Inga Kartenienė, Elektrėnų
savivaldybės vicemerė

”

„Elektrėnų savivaldybės TŪM istorija intriguoja tuo, kad mokyklų pokytis čia prasidėjo ne nuo sienų, o nuo mąstymo. Naujos STEAM ugdymo, sensorinės ir bendrystės erdvės tapo pagrindu kryptingam žmonių mokymuisi: vadovai (-ės) stiprino lyderystę, mokytojai (-os) perėjo prie tyrinėjimu ir fenomenais grįsto ugdymo, diferencijavimo ir universalaus dizaino mokymuisi, o įtrauktis buvo stiprinama skiriant daugiau dėmesio vaikams, kuriems reikia papildomo palaikymo, ir ieškant kasdienėje pamokoje veikiančių sprendimų. Rezultatas – pasikeitusi mokymosi kultūra: daugiau bendradarbiavimo tarp pedagogų (-ių), sąmoningas diferencijavimas ir aiškesnė pažangos kryptis kiekvienam mokiniui. Elektrėnuose TŪM tapo kasdiene praktika, auginančia visą bendruomenę.“

Rita Patalavičienė,
lyderystės veikiant srities
ekspertė

Elektrėnų savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazija, Elektrėnų „Versmės“ gimnazija, Elektrėnų pradinė mokykla, Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazija, Elektrėnų savivaldybės Vievio Jurgio Milančiaus pradinė mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 500
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 200
TŪM krepšelis	1 747 416,37 Eur
Infrastruktūra	21,08 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	78,92 proc.

21,08 %

Infrastruktūra

78,92 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystei stiprinti Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje sukurta mokyklos bendruomenės susitikimų, neformaliojo mokymosi, tarpusavio bendravimo ir emocinio saugumo stiprinimo vieta, kuria naudojasi visi mokyklos bendruomenės nariai (-ės): mokiniai (-ės), mokytojai (-os), tėvai, lankytojai (-os).

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas Elektrėnų savivaldybės mokyklose sustiprintas pritaikant erdves individualiam ir grupiniam darbui, diegiant universalaus dizaino sprendimus. Infrastruktūrą planuoti padėjo Elektrėnų švietimo paslaugų centro PPT ir socialiniai partneriai.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra stiprinta atnaujinant aktų sales, klases, bibliotekos erdves ir išplečiant ugdymo erdves už mokyklos ribų. Bendradarbiauta su vietos kultūros centru, bibliotekomis, muziejais ir meno mokyklomis, sudarant sąlygas integruotoms kultūrinėms veikloms.

STEAM ugdymas

Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje, Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazijoje ir Vievio gimnazijoje plėtota STEAM infrastruktūra, sudarant galimybes mokiniams (-ėms) naudotis moderniomis laboratorijomis, lauko ir ne-tradicinėmis ugdymo erdvėmis, bendradarbiaujant su STEAM ugdymo partneriais.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per STEAM, kultūrinio, įtraukiojo ugdymo ir lyderystės mokymus: įgytos patyriminio, projektinio, diferencijuoto ir universalaus dizaino mokymuisi metodikos, sustiprintos STEAM integracijos, karjeros ugdymo, emocinės gerovės ir kolegialaus bendradarbiavimo kompetencijos, taikomos praktikoje.

Lyderystė veikiant

Veiklos orientuotos į mokyklos kultūros ir ugdymo kokybės stiprinimą – vykdant mikroklimato tyrimus bei rengiant jų pagrindų mikroklimato gerinimo veiksmų planus, organizuojami gerosios patirties sklaidos renginiai ir praktinės dirbtuvės mokytojams (-oms), mokiniams (-ėms) bei vadovams (-ėms) („Kolega – kolegai“), stiprinant lyderystę, profesinį orientavimą ir kryptingą mokinių karjeros planavimą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas Elektrėnuose įgyvendintas kuriant ir išbandant individualios pagalbos algoritmą, sensorinės ir emocinės gerovės programas, skaitymo skatinimo projektus, taikant diferencijavimo, pastoliavimo ir kitus universalaus dizaino mokymuisi principus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas išplėtotas visose TŪM mokyklose per ilgalaikes meno, kino, muzikos, šiuolaikinio šokio ir cirko programas, bendradarbiaujant su muziejais ir kūrėjais (-omis). Taikyti vizualinio mąstymo, socialinės dramos ir kūrybinio tyrinėjimo metodai, integruoti į formalųjį ugdymą.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plačiausiai plėtotas Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje, Elektrėnų „Ąžuolyno“ progimnazijoje ir Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazijoje per fenomenais grįstą ugdymą, ilgalaikius gamtos mokslų projektus, projektines STEAM dirbtuves ir bendradarbiavimą su Žemės gelmių informacijos centru, taikant tyrinėjimo ir realių problemų sprendimo metodikas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir koordinuotai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas. Plėtota akademinė partnerystė su Vytauto Didžiojo universitetu ir nacionaliniais centrais, kultūrinė – su muziejais, bibliotekomis, meno ir kultūros įstaigomis, tarpsavivaldybinė – per mokyklų ir specialistų (-čių) patirties mainus.

Fenomenais grįsto ugdymo turinio įgyvendinimas. Ilgalaikiai fenomeninio kūrybingumo projektai

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Elektrėnų „Versmės“ gimnazija,
Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazija,
Elektrėnų pradinė mokykla,
Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazija,
Elektrėnų savivaldybės Vievio Jurgio
Milančiaus pradinė mokykla**

Dalyviai

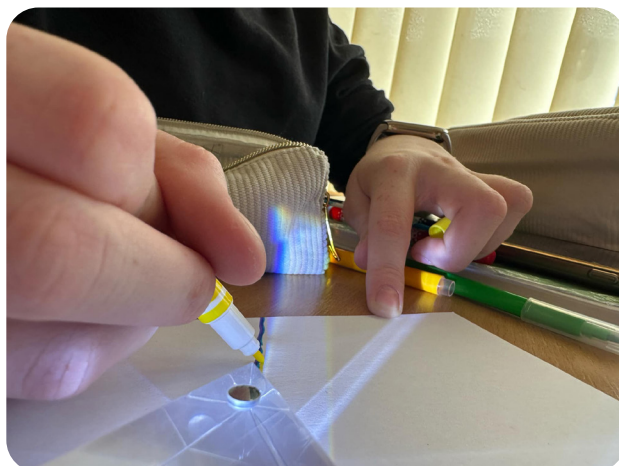
**25 mokytojai (-os);
100 mokinių (1–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta mokinių menko įsitraukimo, fragmentuoto dalykų mokymosi ir sunkumų taikant žinias realiame gyvenime problema. Tradicinis ugdymas dažnai neužtikrina ryšio tarp teorijos ir praktikos. Pasirinktas fenomenais grįstas ugdymas, nes jis leidžia integruoti skirtingus dalykus, tyrinėjant įvairius aplinkos reiškinius (vandenį, laiką, spalvas, klimato kaitą) ir ugdyti mokinių kūrybiškumą, kritinį mąstymą bei motyvaciją mokytis.

Veiklos aprašymas

Ši veikla išsiskiria tuo, kad fenomenais grįstas ugdymas taikomas kaip nuoseklus ir kryptingas ugdymo turinio tobulinimas. Mokytojai (-os) kūrė pamokų ciklus, paremtus realaus gyvenimo reiškinių, kurie jungė kelias disciplinas, mokinių patirtį ir bendruomenę. Pradinėse klasėse mokiniai (-ės) tyrinėjo vandens savybes, ciklą, filtravimą, kūrė vandens modelius, pasakas ir meninius darbus. Progimnazijose vykdyti projektai apie spalvas, šviesą ir vaivorykštę – atliekant fizikos eksperimentus, statistinius tyrimus, menines ir kalbines veiklas. Gimnazijoje nagrinėta klimato kaita ir vandens reikšmė, vyko integruotos pamokos, išvykos, konferencijos. Veiklos vyko per tyrimus, eksperimentus, kūrybines dirbtuves, projektinius darbus ir refleksiją.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus veiklą, sukurti apčiuopiami galutiniai produktai: mokinių projektiniai darbai, fenomenų enciklopedijos, modeliai, eksperimentų aprašai, plakatai, kūrybiniai tekstai, meniniai darbai ir vieši pristatymai mokyklų bendruomenėms. Mokiniai (-ės) įgijo tyrinėjimo, duomenų analizės, kūrybinio problemų sprendimo ir bendradarbiavimo patirties. Sustiprėjo gebėjimas taikyti teorines žinias praktikoje. Mokytojo (s) vaidmuo šioje veikloje tapo unikalus – mokytojas (-a) tampa fasilitatoriumi, mentoriumi, o ne vien žinių perteikėju. Bendradarbiaudami mokytojai (-os) parengė ir išbandė integruotą, fenomenais grįstą veiklą pavyzdžius, kurie gali būti taikomi ateityje.

Poveikis

Veikla turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir bendruomenės bendradarbiavimui. Mokiniai (-ės) mokėsi spręsti realias problemas taikydami tarpdisciplininius metodus: tyrinėjimą, eksperimentus, duomenų analizę, kūrybines dirbtuves ir diskusijas. Ieškodami sprendimų, jie jungė gamtos mokslų, matematikos, kalbų, menų ir technologijų žinias, kūrė modelius, siūlė tvarius spren-

dimus vandens, aplinkos ir klimato temomis. Toks ugdymo modelis skatino mokinių savarankiškumą, įsitraukimą ir pasitikėjimą savo gebėjimais, stiprino atsakomybę už mokymąsi. Mokytojams (-oms) veikla sustiprino tarpdalykinio bendradarbiavimo kultūrą, paskatino taikyti inovatyvius ugdymo metodus ir reflektuoti savo pedagoginę praktiką, kitaip pažvelgti į savo vaidmenį klasėje.

„Tyrinėdami vandenį, supratome, kad tai ne tik mokslinis objektas, bet ir gyvybės šaltinis, be kurio neįsivaizduojame nei gamtos, nei žmogaus gyvenimo.“

Mokytojas

„Didžiausias atradimas buvo sužinoti, jog spalva egzistuoja tik tol, kol yra šviesa.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklą kilo laiko planavimo, skirtingų dalykų derinimo ir nevienodų mokinių gebėjimų keliamų iššūkių. Buvo sudėtinga koordinuoti veiklas tarp mokyklų ir skirtingų dalykų mokytojų, užtikrinti vienodą mokinių įsitraukimą bei pritaikyti veiklas įvairioms amžiaus grupėms. Taip pat reikėjo papildomų resursų eksperimentams, išvykoms ir kūrybinėms veikloms.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai spręsti bendradarbiaujant mokytojams (-oms), lanksčiai planuojant veiklą laiką ir turinį. Užduotys buvo diferencijuojamos pagal mokinių gebėjimus, veiklos skaidomos etapais. Naudotos projektinio darbo, grupinio mokymosi ir refleksijos metodikos. Į pagalbą pasitelkti partneriai, kultūros ir švietimo įstaigos. Reguliarus mokytojų tarpusavio aptarimas leido koreguoti veiklas ir užtikrinti sėkmingą projekto įgyvendinimą.

Ilgalaikio gamtos mokslų projekto įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Elektrėnų „Versmės“ gimnazija, Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazija, Elektrėnų pradinė mokykla, Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazija, Elektrėnų savivaldybės Vievio Jurgio Milančiaus pradinė mokykla
Per tinklaveiką prisijungusi mokyklos	Elektrėnų savivaldybės Semeliškių gimnazija, Elektrėnų sav. Kietaviškių progimnazija
Dalyviai	12 mokytojų; 85 mokiniai (-ės) (1–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama mokinių motyvacijos ir praktinių gebėjimų stoka gamtos mokslų srityje, taip pat silpnas ryšys tarp teorinių žinių ir realaus jų taikymo. Veiklai įgyvendinti pasirinktos įvairios STEAM veiklos, nes jos leidžia mokiniams (-ėms) tyrinėti, eksperimentuoti, spręsti realias aplinkos, ekologijos ir tvarumo problemas, ugdyti kritinį mąstymą ir tarpdisciplininius gebėjimus per praktinius užsiėmimus.

Veiklos aprašymas

Ilgalaikis gamtos mokslų ir STEAM projektas, apėmęs integruotas pamokas, projektines veiklas, tinklaveikos renginius ir edukacines išvykas. Mokiniai (-ės) vykdė eksperimentus, konstravo vėjo jėgaines, tyrė augalus, chemines medžiagas, dalyvavo ekologiniuose projektuose, dirbo grupėse ir bendradarbiavo su partneriais. Veiklos vyko mokyklose, gamtoje ir partnerių erdvėse. Visos dalyvavusios mokyklos įgyvendino savo pasirinktus STEAM projektus, kurių metu

analizavo plastiko taršos problemą, vienokių ar kitokių cheminių medžiagų naudingumą žmogaus organizmui, tyrinėjo sėklas ir bioįvairovę, augino augalus ir analizavo, kaip skirtingos aplinkos sąlygos veikia jų augimą.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendindami įvairius STEAM projektus, mokiniai (-ės) sukūrė informacinį stendą ir vaizdo filmuką apie plastiko taršą ir jos poveikį aplinkai, parengė mokomąjį filmą apie tanino naudą bei pagamino ekologiškus gaminius – muilą ir fermentuotą gėrimą. Taip pat Elektrėnų sav. Vievio Jurgio Milančiaus pradinė mokykla, įkvėpta gamtos mokslų projekto, sukūrė pasakų knygelę vaikams apie žmogaus vertybes „Auginkime ir aukime kartu“. Sustiprėjo mokinių tarpusavio bendravimas ir bendradarbiavimas, užmegzti glaudesni ryšiai tarp skirtingų mokyklų mokinių ir mokytojų. Tinklaveikos veiklos sudarė sąlygas bendram veiklų planavimui, patirties mainams ir bendrų projektų kūrimui.

Poveikis

Veikla turėjo teigiamą poveikį mokinių mokymuisi – padidėjo motyvacija mokytis gamtos mokslų, įsitraukimas, smalsumas ir atsakomybė už aplinką. Akivaizdžiai sustiprėjo praktiniai tyrimo ir problemų sprendimo gebėjimai. Pastebėtas pokytis mokinių požiūryje į tvarumą, ekologiją ir praktinį mokymąsi. Tinklaveikos veiklos sustiprino ryšius tarp mokyklų, sumažino atskirtį tarp mokinių ir paskatino aktyvesnį mokytojų bendradarbiavimą planuojant ir įgyvendinant bendras veiklas bei projektus.

„Vakar su tėčiu pridavėme tarą. Taip gerai seniai nesijaučiau, supratau, kad realiai padariau gerą darbą.“

Mokinys

„Pomidorams nepatinka, kai ant jų rėkia – užaugs nelaimingi ir neduos vaisių.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai kilo derinant veiklas tinklaveikoje ir mokyklų viduje dėl skirtingų mokyklų tvarkaraščių, mokytojų užimtumo ir veiklų laiko suderinamumo. Teko lanksčiai planuoti veiklų laiką ir formas, kad būtų užtikrintas mokinių dalyvavimas ir ugdymo proceso tęstinumas. Papildomų iššūkių kėlė skirtingi mokinių gebėjimų lygiai ir amžius, dažnai reikėjo diferencijuoti užduotis ir veiklų sudėtingumą, kad visi mokiniai (-ės) galėtų aktyviai įsitraukti.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami taikant lankstų ir iš anksto suplanuotą veiklų organizavimą. Buvo sukurtas bendras skaitmeninis veiklų planavimo kalendorius, kuriame iš anksto numatytos visų mokyklų veiklos ir galimi jų laikai. Mokyklos galėjo matyti veiklų užimtumą, planuoti savo dalyvavimą ir rezervuoti tinkamiausius laikus. Veiklos buvo derinamos atsižvelgiant į mokytojų užimtumą, mokinių galimybes ir skirtingus gebėjimų lygius, pritaikant veiklų turinį bei užduočių sudėtingumą. Tokiu būdu užtikrintas sklandesnis bendradarbiavimas ir efektyvus tinklaveikos veiklų įgyvendinimas.

Naudingos nuorodos

- [Filmas Taninas | rež. Adrian Pavlov](#)
- [Metodinė priemonė „Auginkime ir aukime kartu“ – Elektrėnų švietimo paslaugų centras](#)

Joniškio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Vienas ryškiausių TŪM projekto pasiekimų Joniškio rajono savivaldybėje – kintanti mokyklų bendruomenių nuostata įtraukiojo ugdymo atžvilgiu. Sėkmingiausia investicija laikoma „EditAI“ sistema, taip pat įrengtos laboratorijos su modernia įranga ir priemonėmis bei renovuotos mokyklų patalpos. Tinklaveika – dar vienas reikšmingas pokytis. Atviros pamokos, bendri mokymai praturtino ne tik mokytojų asmeninę patirtį, dalykines kompetencijas, bet ir sudarė puikias sąlygas bendrauti ir bendradarbiauti tarp mokyklų. Pagaliau bendradarbiavimas persikėlė už mokyklos ir net savivaldybės ribų. Visuotinai sutarta, kad TŪM projektu bendrojo ugdymo mokyklose sukurtos puikios sąlygos mokytis visiems.

„KARTU siekėme daugiau – daugiau kokybės, daugiau galimybių, daugiau tikėjimo kiekvienu vaiku. Šis projektas parodė, kad ambicija, ryžtas ir aiškus tikslas virsta prasmingu ugdymu ar veikla tada, kai visa švietimo bendruomenė veikia išvien, įgalinama tinklaveika. Tai, ką kuriame šiandien, augina Joniškio rajono savivaldybės švietimo rytojų. Baigdami TŪM II projektą, matome ne užverstą puslapį, o naują etapą.“

Rasuolė Nesavienė, Joniškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė

”

„Savivaldybė įvardijo savo švietimo viziją TŪM programos kontekste – iki 2030 metų sukurti integralias, optimalias ir kokybiškas ugdymo(si) sąlygas mokinių pasiekimų atotrūkiams mažinti rajono mokyklose. TŪM mokyklos, veikdamos tinklaveikos principu, į veiklas įtraukė ir kitas savivaldybės mokyklas. Įgyvendinta kolegialaus grįžtamojo ryšio sistema tarp mokyklų, kuri padėjo kompleksškai spręsti ugdymo(si) problemas. Įrengtos šiuolaikiškos ir specializuotos kultūrinio, įtraukiojo ugdymo bei STEAM erdvės, pritaikytos praktinėms formaliojo ir neformaliojo švietimo veikloms, integruota „EditAI“ sistema, įgyvendinti tiksliniai kvalifikacijos tobulinimo mokymai ir ugdymo veiklos mokiniams (-ėms) STEAM, įtraukiojo, kultūrinio ugdymo srityse.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Eglė Paulauskienė

Joniškio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Joniškio „Aušros“ gimnazija, Joniškio „Saulės“ pagrindinė mokykla, Joniškio Mato Slančiausko progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	730
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	625
TŪM krepšelis	1 878 298,68 Eur
Infrastruktūra	15,38 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	84,62 proc.

15,38 %

Infrastruktūra

84,62 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystę palaikanti infrastruktūra sudaro sąlygas kolegialiam mokymuisi ir bendruomenių bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Joniškio Mato Slančiausko progimnazijoje, Joniškio „Saulės“ pagrindinėje mokykloje, Joniškio „Aušros“ gimnazijoje sustiprintas įtraukusis ugdymas: įrengti relaksacijos ir nusiramavimo kambariai, įsigyta sensorinių priemonių įranga, skirta mokiniams (-ėms), turintiems regos negalią, atnaujinta ugdymo aplinka.

Kultūrinis ugdymas

Siekiant atnaujinti kultūrinio ugdymo infrastruktūrą, įrengta menų menė, menų alėja, muzikos ir šokių teatro studijos, kultūrinio ugdymo ir laisvalaikio erdvės. Jos pritaikytos integruotoms meno, kultūros ir bendruomenės veikloms.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra kryptingai plėtota Joniškio „Aušros“ gimnazijoje ir Joniškio Mato Slančiausko progimnazijoje. Čia įkurta gamtos mokslų laboratorija ir STEAM klasteris (fizikos, chemijos, biologijos, robotikos, kūrybinių technologijų). Sudarytos sąlygos integruotam STEAM ugdymui, NVŠ veikloms ir gabių mokinių programoms.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas: vyko mokymai, metodinės stovyklos ir stažuotės Estijoje, Suomijoje, STEAM centruose. Įgytos ugdomojo vadovavimo, mentorystės, UDM, STEAM integracijos, multimodalaus ir tyrinėjimu grįsto ugdymo metodikos, taikomos praktikoje.

Lyderystė veikiant

Lyderystės ugdymas įgyvendintas per kolegialaus grįžtamojo ryšio modelio sukūrimą, jaunų pedagogų (-ių) mentoriavimo sistemą, TŪM komandų tinklaveiką su Akmenės rajono savivaldybe ir savivaldos institucijų lyderystės mokymus, apimančius mokytojus (-as), mokinius (-es) ir tėvus.

Įtraukusis ugdymas

Joniškio Mato Slančiausko progimnazijoje, Joniškio „Aušros“ gimnazijoje ir „Saulės“ pagrindinėje mokykloje kryptingai plėtotas įtraukusis ugdymas, tobulinant kompetencijas, reikalingas veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymo(si) poreikių turinčius mokinius (-es) bendrosiose klasėse, diegiant algoritmus sudėtingiems atvejams, organizuojant nuostatų kaitos renginius, dalijantis gerąja patirtimi.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai išplėtotas per ilgalaikes integruotas menų, literatūros, teatro ir technologijų programas, skaitymo projektus, tarpdisciplininio šiuolaikinio meno užsiėmimų ciklą 5–8 klasėms bei integruotą menų dalykų ir lietuvių kalbos pamokų ciklą 5–8 klasėms.

STEAM ugdymas

Joniškio „Aušros“ gimnazijoje ir Joniškio Mato Slančiausko progimnazijoje sistemiškai plėtotas STEAM ugdymas, kuriant integruotus STEAM pamokų ciklus, laboratorinius darbus, gabių mokinių programą „Akademija“. Taikyti probleminio, tyrinėjimu grįsto ir UDM principais paremti metodai, apėmę daugumą 5–12 kl. mokinių.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko nuosekliai ir plačiu mastu, stipriausiai – įtraukiojo, kultūrinio ir STEAM ugdymo srityse. Plėtota tarpsavivaldybinė partnerystė su Joniškio, Šiaulių savivaldybių centrais, akademinė – su Klaipėdos universitetu, kultūrinė – su kultūros organizacijomis.

Supervizija – pagalbos mokytojams metodas, ugdant didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Joniškio „Saulės“ pagrindinė mokykla,
Joniškio Mato Slančiausko progimnazija,
Joniškio „Aušros“ gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Joniškio r. pagrindinė mokykla,
Joniškio r. Skaistgirio gimnazija,
Joniškio r. Žagarės gimnazija

Dalyviai

30 mokytojų; 85 mokiniai (-ės),
iš jų 60 mokinių, turinčių SUP

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Augantis mokytojų nerimas dėl bendrojo ugdymo klasėse didėjančio įvairių poreikių turinčių mokinių skaičiaus, nežinomybė, kaip elgtis, kokius sprendimus priimti, kaip bendrauti su mokinių tėvais. Supervizija yra viena iš priemonių spręsti sudėtingas profesines situacijas bendraminčių grupėje.

Veiklos aprašymas

Taikant šiuolaikinį metodą – superviziją, suburta mokytojų grupė, dirbanti su didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis). Šis metodas projekte taikytas dvejus metus: mokytojai (-os) kiekvieną mėnesį rinkosi į supervizijos susitikimus, kurių metu analizavo realias ugdymo situacijas, aptarė kylančius iššūkius, ieškojo sprendimų ir teikė kolegialią pagalbą. Susitikimų metu pedagogai (-ės) reflektavo apie darbinę veiklą, noriai įsitraukė į konkrečių situacijų nagrinėjimą. Taip pat organizuotos rajoninės metodinės refleksijos dienos.

Pasiektas rezultatas

Trijose rajono mokyklose susibūrė mokytojų grupės. Įgyvendintas tęstinių supervizijos konsultacijų ciklas, siekiant teikti pagalbą mokytojams (-oms), dirbantiems su didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis). Taip pat organizuotos dvi rajoninės metodinės refleksijos dienos „Supervizija – pagalbos mokytojams (-oms) metodas, ugdant didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius (-es)“, sulaukusios didelio rajono mokytojų ir švietimo specialistų susidomėjimo.

Poveikis

Supervizorius padėjo mokytojams (-oms) stebėti savo praktiką be išankstinių nuostatų, suteikė saugią erdvę išanalizuoti situaciją ir pasirinkti veiksmingus sprendimus. Mokytojų pastebėjimu, didžiausia nauda ir poveikis – supervizijos metu galima dalytis sėkmėmis, mažėja emocinė įtampa ir nepasitenkinimas dėl kylančių iššūkių. Dalijimasis įžvalgomis ir patarimais, sprendžiant konkrečias situacijas, ne tik padėjo rasti atsakymus, bet ir buvo parama vienas kitam. Pasikeitė mokytojų nuostatos į sunkumus, jie sustiprėjo kolegialiai. Mokytojai (-os) tapo drąsesni, o aptarti sudėtingo elgesio situacijų valdymo metodai, kuriuos mokytojai (-os) pritaikė ugdymo procese, padėjo kokybiškai vesti pamokas ar užsiėmimus, stiprinti didelių ir labai didelių SUP turinčių mokinių kokybišką įtrauktį į ugdymo procesą.

„Mokytojų dėka susidraugavo dviejų mokyklų mokiniai (-ės). Vienos rajono mokyklos mokytoja, grįžusi iš supervizijos, savo klasės mokiniams (-ėms) papasakojo apie neregį ketvirtoką. Mokiniai (-ės) tuo labai susidomėjo, ėmė apie jį klausinėti, todėl mokytojos nusprendė sudaryti galimybę jiems susipažinti ir susidraugauti. Įvyko pirmasis vizitas, po kurio mokiniai (-ės) liko labai patenkinti, nes dalyvavo bendrose veiklose, žaidė, bendravo. Šiuo metu jau ruošiamasi antram vizitui.“

Lina Valiukienė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Sudėtinga suderinti supervizijos laiką su pamokų tvarkaraščiais, budėjimais ir kitomis mokytojų veiklomis. Po pamokų daliai mokytojų trūko energijos aktyviai įsitraukti į veiklą.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti kruopščiai planuojant veiklas ir iš anksto numatant susitikimų datas. Užsiėmimų pradžioje buvo pasirūpinta jaukiu dalyvių sutikimu – kava, saldumynais, nuotaikinga ir motyvuojančia sentencija ar citata iš knygos.

Naudingos nuorodos

- Supervizija – pagalbos mokytojams metodas
- „Supervizija – pagalbos mokytojams metodas, ugdant didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinius“ (tęstinis renginys)

Jaunų specialistų mentoriavimo sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Joniškio „Aušros“ gimnazija,
Joniškio „Saulės“ pagrindinė mokykla,
Joniškio Mato Slančiausko progimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Joniškio r. pagrindinė mokykla,
Joniškio r. Žagarės gimnazija,
Joniškio r. Skaistgirio gimnazija

Dalyviai

40 mokytojų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama pedagogų (-ių) trūkumo ir žemo atsinaujinimo koeficiento problema. Ši veikla pasirinkta dėl esamos nepalankios pedagogų (-ių) pritraukimo į mažas mokyklas ir į rajoną problemos. Kadangi rajonas nedidelis, sunku pritraukti ir išlaikyti mokytojus (-as), ypač tuos, kurių mokomiesiems dalykams neįmanoma sudaryti pakankamo etato. Nesprendžiant problemos artimiausiu laiku, grėsė rizika, kad nebebus kam pakeisti į pensiją išeinančių pedagogų (-ių).

Veiklos aprašymas

Savivaldybės pažangos plane buvo numatyta sukurti ir viso rajono mastu įgyvendinti jaunų specialistų mentoriavimo sistemą, kurioje dalyvautų ne mažiau kaip 4 rajono bendrojo ugdymo mokyklų pedagogai (-ės). Ypač didelį dėmesį buvo numatyta skirti trūkstamų specialybių pedagogų (-ių) – chemijos, biologijos, pradinių klasių, lietuvių kalbos ir literatūros – pritraukimui į rajoną, taip siekiant sudaryti kuo geresnes sąlygas rajono mokiniams (-ėms).

Pasiektas rezultatas

Sukurtas ir įgyvendintas pedagogų (-ių) mentorystės veiklos aprašas. 2025 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, visose rajono bendrojo ugdymo švietimo įstaigose mentoravimo veiklose dalyvavo 40 dalyvių: 4 specialieji pedagogai (-ės), 12 pradinį klasių mokytojų, 6 lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai (-os), 4 direktoriaus pavaduotojai (-os) ugdymui, 1 priešmokyklinio ugdymo mokytoja, 3 choreografijos mokytojai (-os), 3 matematikos mokytojai (-os), 2 rusų kalbos mokytojai (-os), 2 klasių vadovai (-ės), 2 tikybos mokytojai (-os).

Poveikis

Padidėjo rajono mokytojų atsinaujinimo koeficientas, beveik išspręsta trūkstamų pedagogų (-ių) bei švietimo pagalbos specialistų problema, į veiklas įsitraukė mokyklų direktorių pavaduotojos ugdymui, aktyviau ėmė veikti rajono metodinės grupės, suaktyvėjo dalijimosi gerąja pedagogine patirtimi veiklos. Mokytojai (-os) drąsiau imasi iniciatyvos ir labiau pasitiki savimi, kai tenka padėti jaunam kolegai (-ei). Taip pat sudarytos geresnės sąlygos jauniems pedagogams (-ėms) integruotis į mokyklų pedagogines bendruomenes.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos pradžioje teko drąsinti mentorauti nediržtančius vyresnius mokytojus (-as), padėti išsikelti aiškius mentorystės tikslus.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkį padėjo įveikti rajone suburtas ir ėmęs aktyviai veikti bei bendradarbiauti tarp skirtingų rajono mokyklų direktorių pavaduotojų ugdymui metodinis būrelis, įgalinęs aktyvesnį kiekvienos mokyklos metodinės tarybos veikimą.

Jurbarko raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Projekto metu lyderystė buvo ne deklaruojama, o veikė: po stažuočių suburtas ir toliau buriamas vadovų (-ių) rezervas, mokytojų klubai tapo idėjų ir sprendimų dirbtuvėmis. Įtraukusis ugdymas žengė į naują etapą – sustiprėjo specialistų (-čių) komandos, o mokyklos bendruomenės atrado naujų veiklos formų. Naujose laboratorijose ir inžinerinėse dirbtuvėse mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os) dirba su modernia įranga, auga Jaunųjų matematikų klubo ir Robotikos akademijos lankytojų skaičius. Kūrybinės erdvės ir ilgalaikės kultūrinės programos suteikė naujų ugdymo(si) krypčių.

„TŪM projektas sustiprino tai, kas svarbu ugdant(įs) – bendrą mokymosi kultūrą. Vadovai (-ės) ir mokytojai (-os), mokyklų bendruomenės veikia kaip viena kūrybiška komanda, kurioje dalijamasi idėjomis, patirtimi ir drąsa keistis. Iš šios bendrystės gimę „Geros pamokos receptai“ yra ypatingas rezultatas. Tai ne tik metodinė medžiaga, bet ir ženklas, kad Jurbarko švietimas kuria savą, autentišką kokybės standartą.“

Aušra Baliukynaitė, Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja

”

„Jurbarko rajono savivaldybės TŪM unikalumas – pokytis, užaugęs iš realių ugdymo patirčių. Mokytojai (-os) kartu su mokslininkais, menininkais (-ėmis) ir švietimo pagalbos specialistais (-ėmis) kūrė STEAM projektus, Tyrėjų dienas, eksperimentines veiklas, miuziklus ir integruotas pamokas netradicinėse erdvėse, kurios tapo kasdienio ugdymo dalimi. Mokytojų klubo mokytojai (-os) tapo bendradarbiavimo ir mokyklų tinklaveikos lyderiais, aktyviai dalijosi žiniomis ir patirtimi. Vadovų (-ių) lyderystės klube nuosekliai stiprintas komandinis darbas, augo tarpusavio pasitikėjimas ir ryšys su mokyklų bendruomenėmis, formuojant tvarią bendradarbiavimo kultūrą.“

Rita Patalavičienė,
lyderystės veikiant srities
ekspertė

Jurbarko rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazija, Jurbarko Naujamiesčio progimnazija, Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinė mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 600
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 441
TŪM krepšelis	1 699 603,71 Eur
Infrastruktūra	23,2 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	76,8 proc.

23,20 %

Infrastruktūra

76,80 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sustiprintas Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje ir Jurbarko Naujamiesčio progimnazijoje, įrengiant sensorines erdves, audiovizualaus mokymosi laboratoriją, pritaikant erdves judėjimo, regos negalią ir autizmo spektro sutrikimų turintiems mokiniams (-ėms).

Kultūrinis ugdymas

Jurbarko Naujamiesčio progimnazijoje, Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinėje mokykloje ir Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje plėtota kultūrinio ugdymo infrastruktūra. Čia įrengtos kūrybinės, dailės, taikomojo ir šiuolaikinio meno studijos, aktų salės. Įrengiant erdves, konsultuotasi su kultūros ir meno partneriais, taip sudarant sąlygas aukštos kokybės integruotoms meninėms veikloms.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymui skirta infrastruktūra iš esmės sustiprinta Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje, Jurbarko Naujamiesčio progimnazijoje ir Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinėje mokykloje: čia įrengtos gamtos mokslų, robotikos ir „Fab Lab“ laboratorijos. Šios erdvės pritaikytos tiriamajam, projektiniam ir inžineriniam ugdymui, bendradarbiaujant su VILNIUS TECH, KTU ir LSMU.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus bei stažuotes Austrijos ir Lenkijos mokyklose, Verkių mokykloje-daugiafunkciame centre, Vilniaus Balsių progimnazijoje, bendradarbiaujant su KTU, VILNIUS TECH, LSMU. Įgytos UDM, mentorystės, tyrinėjimu grįsto, STEAM integracijos ir įtraukties metodikos.

Lyderystė veikiant

Veiklos skirtos vadovų (-ių) rezervui stiprinti ir tvariai lyderystės kaitai mokyklose užtikrinti. Tam organizuojamos vadovų (-ių) stažuotės ir kryptingi vadovavimo bei lyderystės mokymai būsimiems vadovams (-ėms) ir mokytojams (-oms). Veiklos įgyvendinamos per Vadovų lyderystės klubą ir Mokytojų lyderystės klubą, taikant kolegialaus mokymosi, mentorystės, supervizijų ir atvirų pamokų metodikas. Taip nuosekliai stiprinamos kompetencijos ir telkiama bendruomenė pokyčiams.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas Jurbarko mokyklose kryptingai plėtotas stiprinant ugdymo diferencijavimo, poreikių atpažinimo ir darbo su mokiniiais (-ėmis), turinčiais įvairiapusių raidos, intelekto ar autizmo spektro sutrikimų, kompetencijas, taip pat steigiant konsultacinius centrus ir organizuojant mokinių bei mokytojų klubų veiklas. Taikyti bendruomenės įgalinimo metodai, į veiklas įtraukiant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius (-es), jų tėvus ir mokytojus (-as).

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas intensyviausiai vykdytas Jurbarko Naujamiesčio progimnazijoje, Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinėje mokykloje ir Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje per kultūrinius klubus, kūrybines dirbtuves su profesionaliais menininkais (-ėmis), kūrybingumo stovyklas ir integruotus meno projektus, taikant socialinės dramos, kūrybinio tyrinėjimo ir tarpdisciplininio meno metodikas.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plačiausiai įgyvendintas Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje, Jurbarko Naujamiesčio progimnazijoje ir Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinėje mokykloje per integruotus projektus „Kuriame kitaip“, „Matematika jungia mus“, Robotikos akademiją, Tyrėjų dienas ir Gamtos tyrėjų studiją, apėmusias šimtus mokinių ir grindžiamas tyrinėjimu, projektiniu bei inžineriniu mokymusi.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtota kryptingai ir plačiu mastu, daugiausia dėmesio skiriant kultūriniam, STEAM ir įtraukiajam ugdymui. Plėtota akademinė partnerystė su VILNIUS TECH, KTU, LSMU, kultūrinė – su Jurbarko kultūros centru, muziejumi, biblioteka, VDA Panemunės pilimi, tarpsavivaldybinė ir tarpinstitucinė – per mokyklų, asociacijų ir profesinių centrų bendras veiklas.

Matematika jungia mus

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

**Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus
gimnazija**

Dalyviai

**16 mokytojų; 5 mokslininkai (-ės);
20 mokinių (10 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Gimnazijos dešimtokai (-ės) kasmet rengia labiau teorinio pobūdžio metinius projektinius darbus. Pasitelkiant mokslininkus (-es), buvo siekta didinti gabiųjų mokinių motyvaciją ir taip išspręsti praktinio mokymosi stygiaus problemą, kai teorinės žinios nepakankamai siejamos su realiais tyrimais. Kasmet mokiniai (-ės) pasirenka vieno mokomojo dalyko projektinį darbą, tad šioje veikloje siekta stiprinti tarpdalykinę integraciją su matematika.

Veiklos aprašymas

Projektinėje veikloje mokiniai (-ės), padedami ekspertų (-čių), etapais kūrė ir atliko tiriamuosius darbus – nuo temų pasirinkimo ir konsultacijų su moks-

lininkais iki duomenų rinkimo, analizės ir rezultatų pristatymo. Mokiniai (-ės) kas savaitę konsultavosi su mokytojais (-omis), o 5 mokslininkai (-ės) suteikė 30 akad. val. ekspertinių įžvalgų. Veikla vyko kontaktiniu ir nuotoliniu būdu. Dešimtukai (-ės) rengė vieno mokomojo dalyko praktinius darbus, tačiau bendra-

darbiaujant su mokslininkais iš įvairių Lietuvos universitetų, STEAM projektai įgavo naują vertę ir tapo unikalia mokymosi patirtimi. Temos vyravo nuo azartinių žaidimų matematikos, skaičių magijos literatūroje, „Šimtmečio tilto“ iki matematikos, šeimos paveldimų požymių ir t. t. Didelį įspūdį paliko praktinis darbas apie skirtingų darbų rūšių produktyvumą.

Pasiektas rezultatas

Buvo parengta 18 mokinių tiriamųjų darbų, apimančių skirtingas mokslo sritis ir realius kontekstus. 16 mokinių savo darbus pristatė baigiamąjoje STEAM konferencijoje „Matematika jungia mus“ ir įgijo viešojo kalbėjimo bei tyrimų pristatymo patirties. Mokiniai (-ės) ugdė pažinimo, komunikavimo, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijas. Galutinis veiklos produktas – pavyzdinių projektinių darbų rinkinys, eksponuojamas gimnazijos bibliotekoje ir tapęs mokomąja bei motyvuojančia priemone jaunesniems mokiniams (-ėms). Ši veikla buvo unikali ne tik dėl to, kad mokinių pasirinktos temos buvo glaudžiai susijusios su jų kasdiene aplinka ir regionu, bet ir dėl gilesnio, moksliniais metodais pagrįsto nagrinėjimo, kurį mokiniai (-ės) patyrė bendradarbiaudami su mokslininkais (-ėmis).

Poveikis

Veikla reikšmingai sustiprino mokinių mokymosi motyvaciją, nes jie praktiškai patyrė, kaip teorinės žinios taikomos realiuose tyrimuose. Pagerėjo mokinių pasitikėjimas savo gebėjimais, išaugo domėjimasis STEAM sritimis. Net 16 mokinių tobulino viešojo kalbėjimo įgūdžius, pristatydami darbus rajoninėje TŪM STEAM konferencijoje, o jų parengtos skaidrės naudojamos kaip vaizdinė mokomoji medžiaga. Pokytis buvo vertinamas gyvos refleksijos metu,

„Jaučiausi ypatingai, kaip tikra studentė, kai man vienai universiteto dėstytojas vedė nuotolines konsultacijas.“

Mokinė

„Pirmoji konsultacija su mokslininke iš pradžių atrodė baugi, bet ji viską aiškino labai suprantamai. Supratau, kad galiu daugiau, nei maniau.“

Mokinė

moderuoja išorės ekspertui, kai mokiniai (-ės) įvardijo savo patirtis, iššūkius ir pasiektą pažangą. Mokytojų, mokslininkų (-ių) ir mokinių bendradarbiavimas sustiprino bendruomenės ryšius, atsirado naujų idėjų tolesniems projektams. Įvyko teigiamas pokytis – mokiniai (-ės) tapo aktyvesniais mokymosi proceso dalyviais (-ėmis), o bendruomenė – labiau orientuota į partnerystes ir inovacijas.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausias iššūkis buvo skirtingų dalyvių (mokinių, mokytojų, mokslininkų (-ių)) grafikų derinimas. Taip pat reikėjo daugiau laiko, nei planuota, duomenų analizei ir darbų galutiniam parengimui. Vienas mokinys neišdrįso pristatyti savo projekto darbo rajoninės TŪM STEAM ugdymo konferencijos metu.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai spręsti sudarant lankstesnę konsultacijų grafiką, pasitelkiant mokslininkų suteiktus išteklius ir virtualias duomenų rinkimo priemones. Mokytojai (-os) kartą per savaitę konsultavo mokinius (-es) dėl metinių projektinių darbų, o jų rengimo procesas suskaidytas į mažesnius etapus. Tai padėjo užtikrinti sklandų projekto įgyvendinimą ir gerą galutinio rezultato kokybę.

Naudingos nuorodos

- [STEAM konferencija „Matematika jungia mus“](#)

Kūrybinės dirbtuvės, plėtojančios partnerystę su dailės ir taikomojo meno srityse kuriančiais profesionalais

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla	Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinė mokykla
Per tinklaveiką prisijungusi mokykla	Jurbarko r. Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinė mokykla
Dalyviai	14 mokytojų; 28 mokiniai (-ės) (6b kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Naujai susiformavusioje klasėje, kurioje mokėsi įvairių ugdymosi poreikių turintys mokiniai (-ės), išryškėjo tolerantiško bendravimo, bendradarbiavimo ir darnaus buvimo su kitais iššūkiai. Todėl veiklomis siekta ugdyti toleranciją, kūrybinius gebėjimus, padedančius geriau pažinti save ir plėtoti asmeninius polinkius. Taip pat nustatyta, kad mokytojams (-oms) reikia stiprinti pasirengimą lyderystės vaidmenims, dalijimuisi žiniomis bei patirtimi ir bendram profesinės praktikos klausimų sprendimui.

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės) stiprino bendradarbiavimą ir dėmesio sutelkimą, dalyvaudami interaktyviose veiklose, plėtė finansinį suvokimą „Swedbank“ „Finansų laboratorijoje“, susipažino su grafikos technikomis P. Domšaičio galerijoje ir mokėsi „Sibiro haiku“ bei komikso kūrimo pagrindų integruotose pamokose. Mokytojai (-os) išbandė kūrybiškus integruotus ugdymo metodus ir kultūros paveldo išteklius, aktyviai bendradarbiavo bei parengė rekomendacijas, kaip šiuos metodus taikyti ugdymo procese.

Pasiektas rezultatas

Sukurta unikali populiaraus sportinio žaidimo „Kvadratas“ versija, kurioje be standartinių taisyklių integruoti sugalvoti papildymai (pvz., galimybė „išsaugoti gyvybę“ ir žaisti toliau, jei teisingai išsprendžiama atsitiktine tvarka gauta užduotis iš mokomųjų dalykų). Žaidimas, stebint mokyklos bendruomenei, sužais-tas sporto salėje. Mokytojų klubo mokytojai (-os) paruošė rekomendacijų rinkinį „Mokytojai – mokytojams“ su konkrečių pamokų pasiūlymais konkrečio-se erdvėje ir kultūros įstaigose.

Poveikis

Mokiniai (-ės) tapo draugiškesni, aktyviau bendradarbiavo, drąsiau reiškėsi ir kūrė originalesnius darbus. Grupinis darbas pagerino tarpusavio bendravi-mą ir įsitraukimą. Mokytojai (-os) praktiškai patyrė, kad kultūros paveldo ište-kliai ir realūs kontekstai padeda lengviau aktualizuoti ugdymo turinį ir stiprina mokinių motyvaciją. Jie atrado naujų metodų, išbandė kūrybines praktikas ir

„Sesijose įgytų žinių išbandymas su mokiniais (-ėmis) buvo efektyviausias raktas, rakinantis jų motyvaciją kurti bei integruoti į pamokas nors po vie-ną naują kūrybinį metodą.“

Mokytoja

„Dalyvaudamas šiose veiklose tapau drąsesnis ir draugiškesnis.“

Mokinys

sėkmingai pritaikė miesto kultūros resursus pamokoms. Projektas sustiprino mokytojų kultūrinę kompetenciją ir požiūrį į integruotą ugdymą.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkių kilo derinant ugdymo procesą su projekto veiklų organizavimu.

Iššūkių įveikimo būdai

Buvo koreguojamas pamokų tvarkaraštis, nevyko kai kurios projekte dalyvavusių mokytojų pamokos, todėl reikėjo intensyvinti dalyko programą.

Kalvarijos savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Kalvarijos savivaldybėje įgyvendinant TŪM programą sustiprėjo įtraukusis ugdymas ir pedagogų (-ių) pasirengimas dirbti su įvairių poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis). Mokytojai (-os) įgijo žinių apie psichologinių traumų, autizmo ir emocinių sunkumų poveikį mokymuisi, pradėjo plačiau taikyti universalus dizaino principus. Įgyvendintas 10 STEAM pamokų ciklas paskatino mokinių įsitraukimą, tyrinėjimo gebėjimus ir pagerino gamtos mokslų pasiekimus. Sustiprėjo tarpmokyklinis bendradarbiavimas, o mokinių įtrauktis ir saviraiška išaugo per konkursus, projektus, bendruomenines iniciatyvas ir patyriminio ugdymo veiklas.

„TŪM programa mūsų savivaldybei tapo galimybe sustiprinti mokinių įtrauktį, mokytojų profesionalumą ir bendruomeniškumą. Džiaugiuosi matydama, kad pedagogai (-ės) drąsiau taiko įtraukiojo ugdymo principus, o STEAM veiklos įkvėpė mokinius (-es) tyrinėti, kurti ir augti. Šie pokyčiai stiprina Kalvarijos švietimo savitumą ir orientaciją į kiekvieno vaiko sėkmę.“

Erika Stankevičienė, Kalvarijos savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja

”

„Įgyvendinant programą, Kalvarijos gimnazija sprendė mokytojų pasirengimo įtraukiamam ugdymui problemą, vykdė STEAM ir kitų sričių bendradarbiavimu grįstas veiklas. Nors projektą įgyvendino viena mokykla, į veiklas buvo įtrauktos ir kitos Kalvarijos savivaldybės mokyklos, stiprinant tinklaveiką. Organizuoti mokymai mokytojams (-oms) ir vadovams (-ėms) bei parengtos SUP turintiems mokiniams (-ėms) pritaikytos STEAM programos.“

Įtraukties srities ekspertė
Lina Garbenčiūtė

Kalvarijos savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujanti mokykla	Kalvarijos gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	4 187
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	3 714
TŪM krepšelis	1 883 684,17 Eur
Infrastruktūra	18,02 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	81,98 proc.

18,02 %

Infrastruktūra

81,98 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Kalvarijos gimnazijoje buvo kuriama ir stiprinama lyderystei palanki aplinka, diegiant mokinių pasiekimų ir elgesio stebėsenos skaitmeninę platformą. Ši sistema, skirta administracijai, mokytojams (-oms) ir pagalbos mokiniui specialistams (-ėms), leidžia kaupti, stebėti ir analizuoti mokinių pasiekimų ir elgesio duomenis, planuoti ugdymo pagalbą.

Įtraukusis ugdymas

Kalvarijos gimnazijoje sustiprintas įtraukusis ugdymas: įrengtos sensorinės erdvės, įsigyta emocijų atpažinimo ir smėlio terapijos priemonių, o visos ugdymo patalpos pritaikytos pagal universalaus dizaino principus. Skaitmeninė stebėsenos sistema leidžia identifikuoti mokinių poreikius ir individualizuoti pagalbą, į šį procesą įtraukiant šeimas.

Kultūrinis ugdymas

Kalvarijos gimnazijoje išplėtota kultūrinio ugdymo infrastruktūra: įrengtos kino ir edukacinės erdvės su visa įranga. Tai sudaro sąlygas integruotam kultūros, meno ir medijų ugdymui bei įvairiems bendruomenės renginiams.

STEAM ugdymas

Kalvarijos gimnazijoje sistemiškai plėtota STEAM infrastruktūra: įrengta pradinio ugdymo STEAM laboratorija, IT ir matematikos laboratorijos bei integruota biologijos, fizikos ir chemijos STEAM laboratorija. Šiomis erdvėmis gali naudotis ir Sangrūdės gimnazijos, Jungėnų bei Akmenynų pagrindinių mokyklų mokiniai (-ės), taip užtikrinamos sąlygos integruotam, diferencijuotam ir tiriamajam ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius įtraukiojo, kultūrinio ir STEAM ugdymo bei lyderystės mokymus, išvykstamąsias stažuotes. Vyko mokymai Kalvarijos gimnazijoje, praktikos Asvejos regioniniame parke, bendradarbiauta su kitų savivaldybių mokyklomis. Įgytos UDM, mentorstės, patyriminio, STEAM ugdymo ir komandinio darbo kompetencijos.

Lyderystė veikiant

Pedagoginių darbuotojų lyderystė buvo stiprinama per švietimo lyderystės ir komandinio darbo mokymus bei dalykinius susitikimus su Vilkaviškio rajono savivaldybės atstovais (-ėmis). Daug dėmesio skirta įvairaus amžiaus mokinių ir jų tėvų lyderystės kompetencijoms stiprinti: per ilgalaikės programos „SUPER KLASĖ“ veiklas, įkvepiančius susitikimus „Žmonių sėkmės istorijos“ ir tėvų mokymus atsakomybės bei lyderystės temomis.

Įtraukusis ugdymas

Kalvarijos gimnazijoje, dalyvaujant Sangrūdų gimnazijai, Jungėnų ir Akmenynų pagrindinėms mokykloms, sistemiškai plėtotas įtraukusis ugdymas. Vykdyti tėvų mokymai apie SUP turinčius vaikus, adaptuotos STEAM pamokos, šiuolaikinio cirko veiklos su Šakių cirko mokykla, taikant sensorines, patyrimines ir bendradarbiavimo metodikas.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas Kalvarijos gimnazijoje įgyvendintas per literatūros edukacijų ciklą „Nepaprasta pamoka su knyga“, patyrimines stovyklas, kino ir medijų raštingumo programas: „Kino ugdymo bazė – kinas formaliajame ir neformaliajame ugdyme“ bei „Kaip atpažinti propagandą? Audiovizualiniai XX a. archyvai pamokose (9–12 klasių mokiniams)“.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymo veiklos intensyviausiai vyko Kalvarijos gimnazijoje, įtraukiant Sangrūdų gimnaziją, Jungėnų ir Akmenynų pagrindines mokyklas. Įgyvendintos STEAM pamokos, sukurti SUP turintiems mokiniams (-ėms) adaptuoti STEAM ugdymo ciklai, ilgalaikės STEAM ugdymo programos, taikant projektinio ir probleminio mokymosi metodikas.

Tinklaveika

Mokytojų kvalifikacija stiprinta STEAM ugdymo, kultūros, įtraukiojo ugdymo ir lyderystės srityse per Erasmus+ projektus, UTA mokymus, kolegialų mokymąsi. Stažuotės ir patirtys įgytos kitose šalies mokyklose, bendradarbiaujant su universitetais. Įsisavintos tyrinėjimu grįsto, integruoto, UDM, projektinio ugdymo metodikos.

Ilgalaikiai mokymai mokytojams „Įtraukiojo ugdymo pagrindai ir principai“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Kalvarijos gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

Kalvarijos savivaldybės Akmenynų, Jungėnų ir Sangrūdų pagrindinės mokyklos

Dalyviai

60 pedagoginių darbuotojų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Sprendžiama problema – nepakankamas mokytojų pasirengimas dirbti su vaikais, turinčiais emocinių, elgesio ar mokymosi sunkumų.

Veiklos aprašymas

Suorganizuoti 40 akad. val. mokymai vyko dviem grupėms po 30 dalyvių iš keturių mokyklų. Mokymuose nagrinėta 13 temų: psichologinės traumos poveikis mokymuisi, pedagogo vaidmuo, padedant vaikui, autizmo ir depresijos požymių atpažinimas, vaikų emocijų valdymas, hiperaktyvių ir ypač gabių vaikų

ugdymas. Mokymų veiklos vyko derinant teoriją su diskusijomis, praktiniais atvejais ir grupiniais užsiėmimais, integruojant universalaus dizaino ugdymo principus. Tai skatino bendradarbiavimą ir gebėjimą taikyti žinias kasdienėje pedagoginėje praktikoje.

Pasiektas rezultatas

Mokymų dalyviai (-ės) įgijo žinių ir praktinių įgūdžių, leidžiančių suvokti įtraukiojo ugdymo principus, ugdyti nuostatas efektyviam darbui klasėje, dirbant su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis). Sustiprėjo savivaldybės mokyklų bendradarbiavimas – mokytojai (-os) dirbo mišrioje grupėje, sprendė pedagogines situacijas, dalijosi patirtimi.

Poveikis

Kalvarijos gimnazijos mokytojai (-os) ir švietimo pagalbos specialistai (-ės) vykdė aktyvią patirties sklaidą: dalyvavo seminare „Ženk pirmyn! Įtraukiojo ugdymo galimybės ir patirtys“ ir skaitė pranešimą „Tūkstančio mylių kelionė prasideda mažu žingsneliu“, dalijosi patirtimi konferencijoje Jurbarke „Autizmas – ne kliūtis, o kitoks pasaulio matymas“. 3 mokiniai (-ės), turintys SUP poreikių, respublikiniame kūrybinių darbų konkurse „Žiemos sapnas“ laimėjo I vietą. 4 mokiniai (-ės), turintys SUP poreikių, dalyvavo respublikiniame kūrybiniame konkurse „Sudėliok savo vardą“, respublikiniame meninio skaitymo konkurse „Gera turėti draugą“ dalyvavo 1 mokinytis.

„Mokymuose buvo pristatyta daug veiksmingų bendradarbiavimą stiprinančių metodų, kuriuos galėjome išbandyti praktiškai mokytojų grupėje, pastebėti, kokie galimi iššūkiai ir sėkmės.“

Mokytoja Giedrė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Organizaciniai iššūkiai: reikėjo suderinti skirtingų mokyklų mokytojų tvarkaraščius, sudaryti tikslines mokymų dalyvių grupes, užtikrinti tinkamą mokymų trukmę.

Iššūkių įveikimo būdai

Paskirtas atsakingas koordinatorius (-ė), kuris derino tvarkaraščius su visų mokyklų vadovais (-ėmis) bei užtikrino sklandų dalyvių paskirstymą į grupes. Mokymų planas buvo lanksčiai struktūruotas: derintos teorinės, praktinės ir diskusinės dalys, numatytos pertraukos.

Naudingos nuorodos

- [Ilgalaikiai mokymai „Įtraukiojo ugdymo pagrindai ir principai“](#)

STEAM pamokos

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Kalvarijos gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

Kalvarijos savivaldybės Akmenynų, Jungėnų ir Sangrūdės pagrindinės mokyklos

Dalyviai

**32 mokytojai (-os);
212 mokinių (2, 3, 6 ir 7 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Išryškėjo nepakankamas mokinių įsitraukimas į gamtos mokslų mokymąsi ir ribotos galimybės taikyti teorines žinias praktikoje – stigo patyriminio moky-

mosi. STEAM pamokos buvo pasirinktos, siekiant sujungti teoriją ir praktinius bandymus, pasitelkti technologijas ir aktyvius mokymo metodus, kurie didina mokinių motyvaciją, skatina smalsumą, kritinį mąstymą ir padeda mokiniams (-ėms) prasmingai taikyti įgytas žinias realiose situacijose.

Veiklos aprašymas

Pamokose gilintos gamtos mokslų žinios, ugdyti praktiniai įgūdžiai. Veiklos orientuotos į žmogaus organizmo pažinimą, pasitelkiant patyriminį mokymąsi, šiuolaikines technologijas ir praktinius bandymus. Įgyvendintos dvi programos – „Plaučių laboratorija: nuo matavimo iki iššūkių“ ir „Širdies laboratorija: atrask, išbandyk, patirk“. Bendra veiklų trukmė – 20 akad. val. Jų metu derintos teorinės ir praktinės veiklos, taikant atvirkštinės pamokos metodą. Mokiniai (-ės) aktyviai įsitraukė, dirbo individualiai ir bendradarbiaudami grupėse, sprendė praktines problemas ir stiprino technologinius bei pažintinius gebėjimus. Mokytojai (-os) taikė inovatyvius ugdymo metodus, stiprindami STEAM ugdymo kompetencijas.

Pasiektas rezultatas

Vykdamas bendras STEAM veiklas, stiprėjo bendradarbiavimas tarp Kalvarijos savivaldybės švietimo įstaigų, sudarytos sąlygos dalytis gerąja patirtimi ir taikyti šiuolaikinius ugdymo(si) metodus. Dalyviai (-ės) gilino STEAM srities žinias ir praktinius gebėjimus. Kalvarijos gimnazijos mokytojai (-os) patirties sklaidą vykdė besimokančių mokytojų grupėje „Integruotas ugdymas. Projektinė tiriamoji veikla“. Trečių klasių mokytojos ir mokiniai (-ės) pristatė veiklas res-

publikinėje konferencijoje Vilkaviškyje, kartu su profesionalais (-ėmis) vestos STEAM pamokos trečių klasių mokiniams (-ėms) STEAM veiklos gamtamokslinio ugdymo pamokoje „Vandenynas“. Mokymai ir tęstinės veiklos aktyviai ugdė mokinių ir mokytojų pažinimo kompetenciją.

Poveikis

Po STEAM mokymų Kalvarijos gimnazijos 2–3 klasių mokiniai (-ės) tapo aktyviais mokymosi proceso dalyviais (-ėmis), įgyvendino STEAM tiriamąją projektinę veiklą „Drugelių pasaulis“ ir ją pristatė respublikinėje konferencijoje Vilkaviškyje „Tai įdomu“. Pastebėta, kad reikšmingai pagerėjo Kalvarijos gimnazijos 2a ir 3a klasių mokinių, dalyvavusių mokymuose, gamtos mokslų pasiekimai.

„Šios veiklos suteikė galimybę pamokas paversti prasmingomis. Derinant teoriją su praktiniais bandymais ir skaitmeninėmis priemonėmis, mokiniai (-ės) aktyviai dalyvavo pamokose, drąsiau kėlė klausimus ir patys ieškojo atsakymų.“

Mokytoja Rasa

„Tokios pamokos buvo kitokios nei visada. Mes galėjome patys matuoti ir stebėti, kaip veikia mūsų kūnas. Labiausiai patiko matuoti plaučių tūrį. Viską lengvai supratau, nes klausiausi ir viską išbandžiau.“

Mokinė Tėja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant STEAM mokymus, kilo organizacinių ir techninių iššūkių: reikėjo derinti skirtingų mokyklų tvarkaraščius ir mokinių pavėžėjimo galimybes.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant sklandaus veiklos įgyvendinimo, buvo paskirtas koordinuojantis asmuo, kuris vykdė tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Iš anksto buvo suderinti

Kalvarijos gimnazijos ir kitų savivaldybės mokyklų mokinių ir mokytojų veiklų tvarkaraščiai bei jų atvykimo į veiklas grafikai.

Naudingos nuorodos

- [STEAM veiklos gamtos mokslų laboratorijoje | Akmenynų pagrindinės mokyklos mokiniai](#)
 - [STEAM veiklos gamtos mokslų laboratorijoje | Jungėnų pagrindinės mokyklos mokiniai](#)
 - [STEAM veiklos gamtos mokslų laboratorijoje | Sangrūdų pagrindinės mokyklos mokiniai](#)
-

Kauno miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Nuolatinis tobulėjimas Kaune yra natūrali ugdymo proceso dalis. Nuosekliai didėja mokinių įsitraukimas į neformalųjį švietimą: per vienus metus jis padidėjo 3,48 proc., o per trejus metus pasiekė 8,19 proc. Daugėja mokinių, gaunančių reikalingą švietimo pagalbą. Miesto projektai kryptingai plėtojami su TŪM programa. Tai reikšmingai prisideda prie modernios ugdymo infrastruktūros kūrimo, jaukių mokymosi ir poilsio erdvių atsiradimo bei geresnių sąlygų visiems. Mokyklos tapo atviresnės bendradarbiavimui, gimė naujos mokinių ir pedagogų (-ių) iniciatyvos, patirtys gilintos tarptautinėse stažuotėse. Ugdymas telkiamas į mokinių pasiekimus, ypatingą dėmesį skiriant matematikai, todėl kauniečių rezultatai jau kelerius metus išlieka aukščiausi šalyje.

„Džiaugiuosi, kad TŪM programa Kaune tapo ne dar vienu formaliu projektu, o realiu pokyčių varikliu. Ji sustiprino mūsų švietimo bendruomenę ir Kauną, kaip bendradarbiaujančių, vieningų mokyklų tinklą, kuriame sprendimai kuriami kartu, pasitikint vieni kitais, o kiekviena iniciatyva kryptingai orientuota į kokybišką vaikų ugdymą, aukštus jų pasiekimus ir ilgalaikę sėkmę.“

Mantas Jurgutis,
Kauno vicemeras

”

„Kauno miesto savivaldybė TŪM programoje siekė užtikrinti tolygų mokinių pasiekimų lygį ir kokybiškas įtraukiojo ugdymo sąlygas visose mokyklose. Kurtos dinamiškos, gebančios greitai prisitaikyti prie pokyčių mokyklos. Kvalifikacijos tobulinimo veiklomis sistemiškai ir tikslingai stiprinta vadovų (-ių) lyderystė, pedagoginių darbuotojų kvalifikacija, dirbta su tėvų (globėjų) grupėmis, sudėtingų atvejų sprendimu. Įrengtos šiuolaikiškos STEAM, kultūrinio ugdymo erdvės, mokyklų aplinkos pritaikytos negalią turintiems mokiniams (-ėms). Siekiant pasiekimų tolygumo ir mažinant socialinę atskirtį, plėtotos mentorystės ir savanorystės programos, vykdytos įtraukiojo ugdymo metodais paremtos veiklos mokiniams (-ėms), mokinių stažuotės ir projektinės veiklos, kino edukacijos ir kitos pasiteisinusios ugdymo veiklos.“

Įtraukiojo ugdymo
srities ekspertė
Indrė Širvinskaitė

Kauno miesto savivaldybė

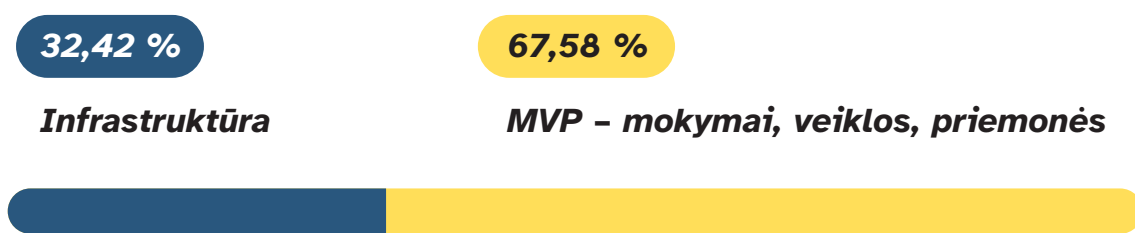
TŪM tiesiogiai dalyvaujančios
mokyklos

**Kauno „Aušros“ gimnazija,
Kauno „Santaros“ gimnazija,
Kauno „Saulės“ gimnazija,
Kauno „Varpo“ gimnazija,
Kauno Jono Basanavičiaus gimnazija,
Kauno Kovo 11-osios gimnazija,
Kauno Maironio universitetinė gimnazija,
Kauno Palemono gimnazija,
Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno
gimnazija,
Kauno tarptautinė gimnazija,
Prezidento Antano Smetonos gimnazija**

TŪM veiklų dalyvių bendras
skaičius

per 25 tūkst.

TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	per 20 tūkst.
TŪM krepšelis	25 155 302,73 Eur
Infrastruktūra	32,42 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	67,58 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Kauno Jono Basanavičiaus gimnazijoje įrengta verslo laboratorija ir mokytojų bendradarbiavimo erdvė, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno, Palemono, „Santaros“, „Varpo“ gimnazijose – mokytojų bendradarbiavimo erdvės. Infrastruktūra sudaro sąlygas dizaino mąstysenai, antreprenrystei, mokytojų lyderystei ir sisteminiam bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Kauno „Aušros“, Jono Basanavičiaus, Palemono, Kauno tarptautinėje, Prezidento Antano Smetonos, „Saulės“, Kovo 11-osios, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno, „Santaros“ gimnazijose kryptingai šalinami fiziniai barjerai: įrengiami liftai, nuovažos, keltuvai, sensoriniai ir nusiramavimo kambariai. Infrastruktūra užtikrina visų mokinių lygiavertį dalyvavimą.

**Kultūrinis
ugdymas**

Dalyje mokyklų įkurtos kūrybinės-menų erdvės, meno laboratorijos, kino klasės, modernizuotos aktų salės ir bibliotekų centrai. Infrastruktūra sudaro sąlygas integruotam kultūriniam ugdymui ir tarpdalykiniams projektams.

**STEAM
ugdymas**

Visose 11 Kauno miesto gimnazijose, kurios dalyvavo TŪM programoje, modernizuojamos ir kuriamos STEAM laboratorijos: gamtos mokslų, inžinerijos, robotikos, IT, „Fab Lab“ erdvės. Infrastruktūra pritaikyta universalaus dizaino principams ir tinklaveikiai.

Mokymo(si) veiklos**Mokytojų
kvalifikacija**

Mokytojų kvalifikacija stiprinama per stažuotes, praktinius mokymus, supervizijas ir koučingą: taikomas dizaino mąstymas, universalus dizainas mokymuisi, įtraukties metodikos, STEAM ugdymas ir kultūros integracija. Mokytojos (-ai) įgyja lyderystės, mediacijos, patyriminio ir tarpdalykinio ugdymo kompetencijų.

**Lyderystė
veikiant**

Veiklos orientuotos į mokyklų rezultatų gerinimą, stiprinant vadovų (-ių) ir mokytojų vadybos bei profesines kompetencijas. Pokyčiai kuriami ne tik per mokymus, stažuotes, mentorystę, koučingą ir tinklaveiką, bet ir per konkrečius įrankius, kurie realiai keičia kasdienę mokyklos praktiką. Lyderystės ugdymas papildomai stiprinamas per universitetines klases, karjeros programas, „JA Šešėliavimo“ platformą ir kryptingą lyderystės ugdymą dešimtose klasėse.

**Įtraukusis
ugdymas**

Veiklos apėmė Kauno miesto įtraukiojo ugdymo modelio ir metodikų banko kūrimą, „Savaitgalio akademijas“, patyriminius komandos formavimo užsiėmimus ir kino edukacijas. Taikytos universalus dizaino mokymuisi, sensorinės ir mokymosi bendradarbiaujant prieigos bei metodikos.

**Kultūrinis
ugdymas**

Kultūrinio ugdymo veiklos apėmė ilgalaikes teatro, šokio, kino, medijų ir kalbų laboratorijų programas. Daugiausia dalyvių įtraukė integruotos kūrybinės programos, jungiančios meną, STEAM ir emocinį ugdymą, taikant patyriminius ir tarpdalykinius metodus.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas STEAM veiklos Kauno miesto gimnazijose plėtotos per STEAM tinklaveiką, inovatyvių skaitmeninių matematikos mokymosi platformų diegimą, dešimtųjų klasių gimnazijose kūrimą ir antreprenerystės programas. Daug mokinių į STEAM ugdymo veiklas įtraukė bendros paskaitos su universitetais, projektų rengimas realiose mokslo ir verslo aplinkose, taikant patyriminį ir probleminį mokymąsi.

Tinklaveika

Kauno miesto savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai ir plačiu mastu, apimdama mokyklų, aukštųjų mokyklų, verslo, kultūros partnerystes. Stipriausios sritys buvo STEAM ugdymas ir lyderystė – jose aktyviai veikė universitetinės klasės, verslo laboratorijos, „JA Šešėliavimo“ programa ir Vadovų klubas. Įtraukusis ugdymas ir kultūrinis ugdymas išsiskyrė tarpdisciplininėmis veiklomis, metodine sklaida, supervizijomis ir bendrų modelių kūrimu. Tai padėjo užtikrinti lygiavertį visų mokyklų įsitraukimą per tinklaveikos platformas ir bendras veiklas.

Menas per mokslu grįstą ugdymą(si)

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Kauno „Aušros“ gimnazija, Kauno Jono Basanavičiaus gimnazija, Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija, Kauno Kovo 11-osios gimnazija, Kauno Maironio universitetinė gimnazija, Kauno Palemono gimnazija, Kauno tarptautinė gimnazija, Prezidento Antano Smetonos gimnazija, Kauno „Santaros“ gimnazija, Kauno „Saulės“ gimnazija, Kauno „Varpo“ gimnazija

Dalyviai

**24 mokytojai (-os);
566 mokiniai (-ės) (9 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Nepakankamas kultūrinio ugdymo integravimas riboja kūrybiškų, mokslu grįstų metodų taikymą ugdymo(si) procese. Trūko veiksmingų priemonių, leidžiančių per meną ugdyti mokinių kūrybingumą, emocinę savireguliaciją, pozityvų mikroklimatą ir gerinti jų pasiekimus. Todėl pasirinkta mokslu grįsta neuroedukacijos ir meno terapijos metodika, padedanti sistemingai stiprinti socialines emocines kompetencijas ir taikyti kūrybiškas praktikas ugdymo procese.

Veiklos aprašymas

Veikla įgyvendinta kaip mokymų programa „Menas per mokslu grįstą ugdymą(si)“, skirta I gimnazijos klasių mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms) iš 11 TŪM mokyklų. Kiekvienoje mokykloje vyko teorinis modulis, kuriame pristatyti neuroedukacijos principai ir nauji kūrybiniai metodai, didinantys mokinių mokymosi motyvą ir įsitraukimą. Praktinis modulis įgyvendintas dienos stovyklos formatu, taikant patirtinius meno terapijos ir neuroedukacijos metodus,

kurie skatino aktyvesnį dalyvavimą ugdymo procese ir prisidėjo prie mokinių mokymosi pasiekimų gerinimo. Veiklos rezultatų tvarumui užtikrinti organizuotos individualios ir grupinės supervizijos bei neuropleneras.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatas – sukurti ir išbandyti kūrybiniai darbai, tapę ugdymo proceso dalimi ir prisidedantys prie mokinių mokymosi motyvacijos bei pasiekimų gerinimo. Neuroplenero metu sukurta bendra kūrybinio darbo drobė „Sėkmės simbolis“, atkurianti bendradarbiavimo ir kryptingo darbo patirtį. Pradėta įgyvendinti keliaujanti neuroplenero paroda 11 TŪM mokyklų, leidžianti sukurtus darbus naudoti kaip mokymosi ir refleksijos priemonę. Mokytojai (-os) įgijo galimybę kūrybinius darbus integruoti į pamokinę ir popamokinę veiklą, taikant naujus mokslu grįstus kūrybinius metodus.

Poveikis

Veikla sukūrė apčiuopiamą pokytį mokinių mokymesi – taikant inovatyvius patirtinius metodus (piešimą, tapymą, judesį, metaforinius pasakojimus), padidėjo įsitraukimas, dėmesio koncentracija ir aktyvus dalyvavimas ugdymo procese. Kūrybinės veiklos skatino nuoseklesnį darbą ir didesnę mokymosi motyvaciją, prisidedančią prie geresnių mokymosi rezultatų. Mokyklų bendruomenėse mokytojai (-os) pradėjo taikyti bendrus kūrybinius metodus, o supervizijos užtikrino reguliary profesinį dialogą ir praktinių sprendimų paiešką. Neuropleneras ir paroda tapo matomu bendruomenės veiklos rezultatu.

„Šios edukatorės edukacijos man labai patiko! Per edukacijas daryti pratimai buvo paprasti, atpalaiduojantys, o svarbiausia – teikiantys džiaugsmą! Edukatorė – labai maloni ir profesionali! Rekomenduoju!“

Luknė Sideravičiūtė

„Paskaita apie neuroeducaciją ir užsiėmimai su lektore Joana Cironkaite man labai patiko. Supratau, kaip veikia smegenys, dėmesys ir emocijų valdymas, bei kaip svarbu pažinti save ir gebėti susitelkti. Praktinės veiklos – meditacija, kūrybiniai piešiniai ir bendri pratimai – padėjo lengviau susikaupti ir išreikšti mintis. Taip pat geriau suvokiau, kodėl sunku išlaikyti dėmesį informacijos pertekliaus ir socialinių tinklų aplinkoje. Diskusijos leido geriau pažinti save ir kitus, o po mokymų jaučiuosi labiau motyvuotas būti dėmesingasis mokantis ir bendraujant.“

Martynas Ignatavičius

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindinis veiklos įgyvendinimo iššūkis buvo ne patys mokymai, o naujų kūrybinių metodų integravimas į kasdienę ugdymo praktiką klasėje. Mokytojams (-oms) reikėjo laiko ir kryptingo palaikymo, kad įgytos praktikos būtų nuosekliai taikomos pamokose. Papildomu iššūkiu tapo dalyvių grafikų derinimas tarp skirtingų mokyklų ir mokytojų darbo krūvių.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai buvo sprendžiami užtikrinant aiškią veiklos struktūrą ir nuoseklių dalyvių palaikymą. Dalyvių grafikai buvo suderinti iš anksto, laikantis sutartų terminų ir nuoseklios komunikacijos. Siekiant palengvinti metodų integravimą į ugdymo praktiką, mokytojai (-os) dalyvavo patirtiniuose mokymuose, kuriuose patys išbandė kūrybinius metodus realiomis situacijomis. Individualios ir grupinės supervizijos sudarė galimybes aptarti praktinius taikymo klausimus, gauti grįžtamąjį ryšį ir koreguoti veiklas pagal konkrečios klasės poreikius, taip užtikrinant tvarų metodų taikymą.

Naudingos nuorodos

- [Kauno „Saulės“ gimnazija | Menas per mokslu grįstą ugdymą](#)
- [Kauno Jono Basanavičiaus gimnazija | Mokymai „Menas kaip mokslas“](#)
- [Filmukas „Menas per mokslu grįstą ugdymą\(si\)“](#)

„Mokytojų ir mokinių mentorystė / savanorystė“: Klasių seniūnų mentorystė / savanorystė ir ilgalaikė ugdymo veikla
„ $M \rightarrow M \cap M \rightarrow M$ “ – matematikos dalyko mentorystės sistema gimnazijoje

Dalyvavusios mokyklos	
TŪM dalyvaujanti mokykla	Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusi mokykla	Vilkaviškio „Aušros“ gimnazija
Dalyviai	10 mokytojų; 2 administracijos atstovai (-ės); karjeros specialistė; 2 psichologės; 70 mokinių (9–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Veikla buvo skirta spręsti problemą, kaip įgalinti gimnazijos mokinius (-es) būti atsakingesnius už savivaldų mokymąsi, klasių gyvenimą ir tarpusavio mokymosi palaikymą. Siekiant stiprinti mokinių lyderystę ir iniciatyvumą, pradėta klasių seniūnų mentorystės / savanorystės veikla. Seniūnų susitikimų metu išryškėjo matematikos mokymosi sunkumai, todėl nuspręsta kryptingai stiprinti mokinių mokymosi pagalbą per mentorystę.

Veiklos aprašymas

Klasių seniūnų mentorystės / savanorystės veiklos metu seniūnai dalyvauja mokymuose ir reguliariuose susitikimuose su mokyklos administracija, kurių metu analizuojamas klasių mikroklimatas, mokinių savijauta ir mokymosi iššūkiai. Seniūnų įžvalgos tampa pagrindu ugdymo ir bendruomeninėms iniciatyvoms. Identifikavus matematikos mokymosi sunkumus, pradėta ir tęsiama ilgalaikė

ugdymo veikla „ $M \rightarrow M \cap M \rightarrow M$ “. Vyresnių klasių mokiniai (-ės), padedami mokytojų mentorių, konsultuoja jaunesnius mokinius (-es), padeda ruošti PUPP ir VBE, dalijasi mokymosi strategijomis. Veikla pristatyta Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos matematikos mokytojams (-oms).

Pasiektas rezultatas

Gimnazijoje veikia mokinių mentorystės ir savanorystės sistema. Mentorystės procesą koordinuoja matematikos mokytojai (-os): per dvejus mokslo metus įvyko 7 periodiniai seniūnų ir mokytojų susitikimai (per dvejus mokslo metus - 13 susitikimų), individualios ir grupinės konsultacijos, refleksijos sesijos. Klasių seniūnai įsitraukė į klasių situacijų analizę, iniciatyvų teikimą ir įgyvendinimą: identifikuota ir spręsta 10 klasių mikroklimato iššūkių, parengtos ir įvykdytos visų klasių analizės (po 1 kiekvienai klasei). Ilgalaikė ugdymo veikla „ $M \rightarrow M \cap M \rightarrow M$ “ sudarė sąlygas tikslingai stiprinti mokinių matematikos mokymąsi, užtikrinti pagalbą jaunesniems mokiniams (-ėms) ir skatinti mokinių tarpusavio mokymąsi. Visų mokinių, su kuriais dirbo savanoriai (-ės), matematikos dalyko rezultatai pagerėjo.

Poveikis

Pagerėjo klasių mikroklimatas, sustiprėjo mokinių tarpusavio ryšiai ir bendruomeniškumas. Mokiniai (-ės) įgijo lyderystės, komunikavimo, savanorystės ir atsakomybės už kitų mokymąsi patirties, didėja matematikos mokymosi motyvacija ir pasitikėjimas savimi. Mokykloje formuojasi tvari mentorystės kultūra. Taip pat planuojama plėtoti tinklaveiką ir perduoti klasių seniūnų bei matematikos mentorystės modelį kitoms mokykloms, organizuojant mokymus ir praktines veiklas.

„Seniūnų klubo ir mentorystės veiklos padėjo ugdyti komunikacijos įgūdžius, kurti ryšius ir bendradarbiauti su gimnazijos administracija, ieškant sprendimų, svarbių mūsų klasės gerovei. Taip pat įgijome drąsos siūlyti gimnazijai savo idėjas ir kartu jas įgyvendinti.“

Arnas

„Mentorystės veiklos padėjo man geriau suprasti matematiką, drąsiau spręsti uždavinius ir pasiekti geresnių rezultatų.“

Nojus

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklų įgyvendinimo metu iššūkių kėlė intensyvus TŪM veiklų grafikas, dėl kurio reikėjo derinti laiką ir erdves, kad susitikimuose galėtų dalyvauti visi suinteresuoti asmenys. Taip pat iššūkiu tapo skirtingas mokinių, mokytojų ir administracijos užimtumas.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami planuojant veiklas etapais, iš anksto derinant susitikimų grafikus ir taikant lankstų organizavimą. Buvo naudojami mišrūs susitikimų formatai, nuolat palaikomas grįžtamasis ryšys.

Naudingos nuorodos

- [Ilgalaikė programa „Mokytojų ir mokinių mentorystė / savanorystė | Pirmasis susitikimas](#)
 - [Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija | Gimnazijos klasių seniūnų susirinkimas](#)
 - [Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos klasių seniūnų mokymai](#)
-

Kelmės rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinant TŪM projektą, savivaldybėje reikšmingai stiprėja mokyklų tarpusavio tinklaveika, skatinama bendradarbiavimo kultūra ir metodinis dalijimasis. Atnaujintos ugdymo erdvės ir diegiami šiuolaikiniai metodai gerina pamokų kokybę bei mokinių įsitraukimą. Mokytojų profesinės kompetencijos nuolat auga dėl organizuojamų mokymų, konsultacijų ir tarpmokyklinių veiklų. Šie pokyčiai prisideda prie visos savivaldybės ugdymo sistemos kokybės ir integralumo stiprinimo.

„Veiklos „Matematikos labirintai“ rezultatai pranoko lūkesčius: pastebimai augo mokinių susidomėjimas matematika, o žinios buvo perteikiamos kūrybiškai ir vaizdžiai. Stotelių metodas sudarė galimybę mokiniams (-ėms) aktyviai veikti, išbandyti praktines užduotis, lavinti loginį ir erdvinį mąstymą, mokytis spręsti problemas įvairiais būdais. Bendradarbiavimas grupėse ir poromis skatino atsakomybės jausmą, komunikaciją, tarpusavio pagalbą.“

Kelmės Jono
Graičiūno gimnazijos
matematikos mokytoja
Romutė Kurmienė

”

„Kelmės rajone kuriama universalus dizaino principais paremta ugdymo sistema, kurioje vienodai svarbūs mokinių pasiekimų augimas, emocinė gerovė ir įtrauktis. Mokyklose įrengtos naujos daugiafunkcės erdvės, modernizuota sporto ir aktyvaus judėjimo infrastruktūra – nuo klasių ir laboratorijų iki kupolų bei lauko mokymosi aplinkų – sudaro sąlygas mokytis tyrinėjant, praktiškai veikiant ir bendradarbiaujant. Stažuotės, dirbtuvės ir ilgalaikiai kultūros, įtraukties bei STEAM ugdymo mokymai sustiprina lyderystę ir komandas, o mokyklas paskatino veikti, kaip nuolat besimokančias organizacijas.“

Jurga Ilčiukė,
STEAM srities ekspertė

Kelmės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Kelmės „Kražantės“ progimnazija, Kelmės Jono Graičiūno gimnazija, Kelmės r. Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazija, Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 611
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 407
TŪM krepšelis	1 733 430,60 Eur
Infrastruktūra	19,52 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	80,48 proc.

19,52 %

Infrastruktūra

80,48 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystę palaikanti infrastruktūra plėtota Kelmės „Kražantės“ progimnazijoje, Kelmės Jono Graičiūno gimnazijoje, Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazijoje ir Kelmės r. Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijoje. Čia įrengtos lauko klasės-kupolai, bendradarbiavimo ir refleksijos erdvės, leidžiančios organizuoti komandines veiklas, savivaldos iniciatyvas ir mokymąsi už klasės ribų.

Įtraukusis ugdymas

Kelmės „Kražantės“ progimnazijoje, Kelmės rajono Tytuvėnų, Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio, Jono Graičiūno gimnazijose sustiprintas įtraukusis ugdymas: įrengti sensoriniai kambariai, atsitraukimo, tylos ir emocinės gerovės erdvės, atnaujinta sporto infrastruktūra ir mokymosi aplinkos pagal universalaus dizaino principus.

Kultūrinis ugdymas

Kelmės mokyklose išplėtota kultūrinio ugdymo infrastruktūra: atnaujintos aktų salės, muzikos kabinetai, muzikos studija ir parodų erdvės, skirtos ilgalaikiams meniniams projektams ir bendradarbiavimui su kultūros partneriais.

STEAM ugdymas

Kelmės „Kražantės“ progimnazijoje, Kelmės Jono Graičiūno gimnazijoje, Kelmės r. Tytuvėnų gimnazijoje ir Kelmės rajono Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijoje sistemiškai sustiprinta STEAM ugdymui skirta infrastruktūra: modernizuotos gamtos mokslų laboratorijos, technologijų kabinetai, integruotų pamokų klasės ir robotikos erdvės, sudarant sąlygas patyrimui, eksperimentams ir integruotam STEAM ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus bei stažuotes Lenkijos, Norvegijos, Nyderlandų mokyklose, Estijoje (Tartu mokslo centras AHHA). Įgytos UDM, „Pamokos studijos“, mentorystės, patyriminės lyderystės, STEAM integracijos ir kūrybinio ugdymo metodikų žinios.

Lyderystė veikiant

Kelmės r. savivaldybės TŪM mokyklose lyderystės ugdymas stipriausiai plėtotas per mokinių savivaldos klubus, programą „Kūrybiškų lyderių klubas“, mentorystės modelio diegimą ir vadovų (-ių) programą „Aukime kartu“. Taikyti koučingo, refleksijos, kolegialaus grįžtamojo ryšio ir patyriminės lyderystės metodai, apėmę mokinius (-es), mokytojus (-as) ir vadovus (-es).

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas Kelmės r. savivaldybės TŪM mokyklose kryptingai įgyvendintas per UDM taikymą, atviras pamokas, sensorines terapijas, įtraukiasias fizinio ugdymo programas ir šeimų įtraukimą. Ugdyme taikyti diferencijavimo, pastoliavimo principai, veiklose dalyvavo mokytojai (-os), specialistai (-ės) ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai (-ės). Vykdytos nuostatų kaitos edukacinės veiklos.

Kultūrinis ugdymas

Kelmės r. savivaldybės TŪM mokyklose kultūrinis ugdymas plačiausiai vykdytas per integruotus muzikos, kalbų, šokio, dailės ir vizualinio mąstymo projektus, ilgalaikes kūrybines programas, plenerus ir parodas. Veiklose dalyvavo profesionalūs menininkai (-ės), taikytos socialinės dramos, kūrybinio tyrinėjimo ir tarpdisciplininio meno metodikos.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas sistemiškai įgyvendintas Kelmės r. savivaldybės TŪM mokyklose per ilgalaikius integruotus biologijos, fizikos, IT, technologijų ir matematikos projektus, STEAM ir robotikos būrelius, „Matematikos labirintus“, karjeros veiklas ir rajoninę konferenciją. Taikyti tyrinėjimu grįsto, projektinio, UDM ir patyriminio mokymosi metodai, veiklos vyko ir STEAM centruose.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai ir plačiu mastu, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas. Plėtota akademinė partnerystė su KTU, profesinio rengimo centru, kultūrinė – su muziejais, bibliotekomis, kultūros ir amatų centrais, menų mokykla, tarpsavivaldybinė – per bendras veiklas su regiono mokyklomis ir organizacijomis.

Ilgalaikis projektas šokio menui skatinti

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Kelmės „Kražantės“ progimnazija, Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazija, Kelmės r. Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazija, Kelmės Jono Graičiūno gimnazija
-----------------------------	---

Dalyviai	8 mokytojai (-os); 80 mokinių (3–4, 9 kl.)
----------	---

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Dauguma mokinių šoka tradicinius liaudies šokius, tačiau juose trūksta kūrybinės laisvės ir emocinės saviraiškos. Todėl projekte pasirinkta šiuolaikinio šokio integracija, suteikianti galimybę improvizuoti, kurti individualų judesį, derinti šokį su muzika ir emocijomis. Tai praturtino ugdymą, stiprino kūrybiškumą, pasitikėjimą savimi ir bendradarbiavimą.

Veiklos aprašymas

Projekte dalyvavo keturios Kelmės rajono mokyklos – iš viso 8 mokytojai (-os) ir 80 mokinių. Veiklos stiprino kūrybiškumą, kultūrinį sąmoningumą ir bendradar-

biavimą. Projekto pradžioje mokytojai (-os) dalyvavo 18 val. mokymuose apie šiuolaikinę šokį ir kūrybines ugdymo priemones. Mokiniai (-ės) mokėsi iš profesionalių šokėjų, kurie vedė 12 užsiėmimų ir papildomas repeticijas. Kiekviena mokykla, padedama mokytojų ir šokėjų, sukūrė savitą modernaus šokio pasirodymą. Baigiamajai programai „Gamtos stichijos“ mokiniai (-ės) įkūnijo keturias stichijas, o bendras visų 80 dalyvių pasirodymas tapo projekto kulminacija, sustiprinusia mokinių gebėjimus ir mokyklų bendrystę.

Pasiektas rezultatas

Projektas suvienijo keturias mokyklas bendrai šiuolaikinio šokio kompozicijai „Gamtos stichijos“. Kiekviena mokykla interpretavo vieną stichiją – orą, vandenį, žemę ar ugnį, jas perteikdama per judesį, ritmą ir kūrybinę raišką. Pasirodymą sustiprino muzika ir apšvietimas, sukūrė savitą nuotaiką kiekvienai stichijai: lengvi oro judesiai, vandens tėkmę primenantys siluetai, žemiški ritmai ir intensyvi ugnies energija. Galutinis bendras pasirodymas atskleidė mokinių kūrybiškumą, sceninį pasitikėjimą, komandinį darbą ir meninę brandą. Projektas sustiprino tarpmokyklinį bendradarbiavimą ir baigėsi vientisa, estetiška bei vertinga choreografinė kompozicija.

Poveikis

Projektas sustiprino mokinių kūrybiškumą, emocinį raštingumą ir pasitikėjimą savimi, nes jie mokėsi per patirtį – tyrinėjo judesį, kūrė kompozicijas, improvizavo. Grupinis darbas ugdė empatiją, bendradarbiavimą, gebėjimą derinti idė-

jas ir spręsti problemines situacijas. Vieši pasirodymai padėjo įveikti drovumą, sustiprino savivertę ir atsparumą stresui. Mokiniai (-ės) tapo iniciatyvesni, labiau motyvuoti, aktyviau įsitraukė į veiklas. Projektas suartino keturių mokyklų bendruomenes – sustiprino tarpmokyklinius ryšius, paskatino dalijimąsi patirtimi ir tėvų įsitraukimą. Bendras pasirodymas tapo vienijančiu įvykiu, sustiprinusiu pasitikėjimą ir motyvaciją tęsti meninio ugdymo iniciatyvas.

„Šokio projekte man sekėsi tikrai gerai. Buvo labai linksma, smagi atmosfera ir puikiai praleistas laikas. Nors iš pradžių nebuvo lengva, turėjome išmokti klausytis vieni kitų, pasitikėti vieni kitais, o tai nebuvo taip paprasta. Išmokau naujų judesių, pajutau daugiau pasitikėjimo savimi. Visą laiką lydėjo tikrai geros emocijos. Viskas praėjo daug geriau, nei tikėjausi. Daug sužinojau apie šiuolaikinį šokį.“

Mokinė Grytė

„Šis šokių projektas buvo kupinas iššūkių – vaikams buvo sunku prisitaikyti prie naujų vadovų ir jų reikalavimų, ypač dėl griežtesnės disciplinos, nei jie tikėjosi. Tačiau nuoseklus darbas atnešė puikų rezultatą. Supratome, kad siekiant tikslo svarbi atsakomybė už save ir komandą. Iššūkiu tapo ir emocijų išlaisvinimas per judesį. Projektas tapo vertinga patirtimi, parodžiusia, kiek daug galima pasiekti dirbant kartu.“

Mokytoja Lina

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Projekte dalyvavo keturios mokyklos, todėl skyrėsi mokinių patirtys, gebėjimai, motyvacija, tai apsunkino choreografijos kūrimą ir pareikalavo daugiau individualaus darbo. Sudėtinga buvo derinti repeticijas dėl skirtingų tvarkaraščių, techninių poreikių ir kitų veiklų. Ne visi mokiniai (-ės) drąsiai reiškė save, teko įveikti drovumą ir baimę suklysti. Kilo nuovargis, nuomonių skirtumai, o mažos erdvės ir techniniai sprendimai lėmė papildomų iššūkių.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiams spręsti užsiėmimai buvo pritaikyti pagal mokinių gebėjimus, sudarant lengvesnes ir pažangesnes užduotis. Profesionalūs šokėjai dirbo grupėse, teikė individualius patarimus, o motyvacijos stokojantiems mokiniams (-ėms) organizuotos trumpos konsultacijos. Sudarytas bendras repeticijų grafikas, koordinavimas vyko skaitmeninėmis priemonėmis, taikytas lankstus planavimas. Parinktos tinkamos erdvės, vyko apšilimo pratimai, poilsio pertraukos. Mokytojams (-oms) teikta mentorystė, su mokiniais (-ėmis) nuolat kalbėtasi, stiprinta pagarbi komunikacija. Iš anksto suplanuotas jungtinis pasirodymas, surengta techninė repeticija ir paskirti atsakingi asmenys. Po renginio vyko refleksija.

Naudingos nuorodos

- „Ilgalaikis projektas šokio menui skatinti“ pasirodymas (paieškos laukelyje įveskite *Ilgalaikis projektas šokio menui skatinti*)

Gerosios darbo patirties sklaida „Pamokos studija“. Pamokų planavimas, stebėjimas, reflektavimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Kelmės „Kražantės“ progimnazija,
Kelmės Jono Graičiūno gimnazija,
Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazija,
Kelmės r. Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazija

Dalyviai

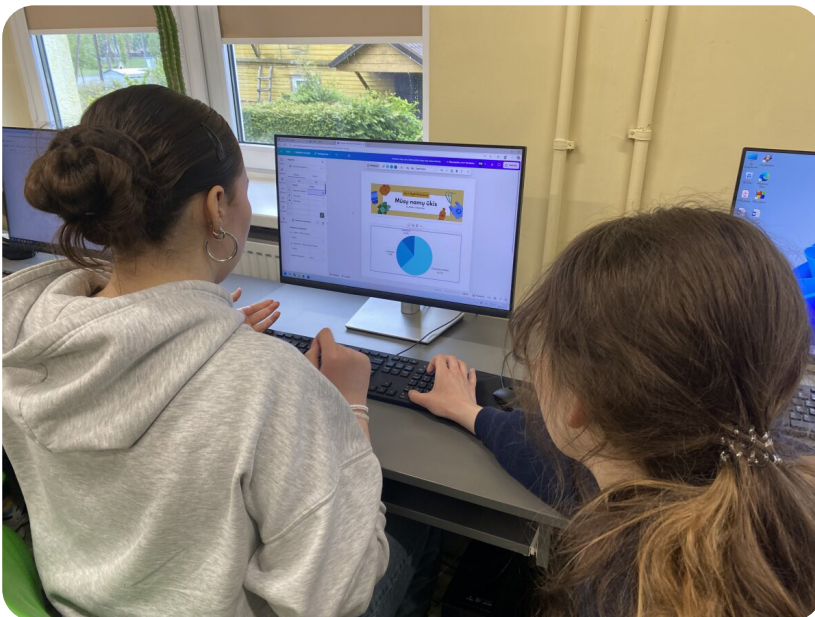
21 mokytoja (-as);
203 mokinės (-iai) (3, 5, 8, 10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pamokos studijos metodas sprendė dvi pagrindines problemas: mokymo kokybės gerinimo ir mokinių mokymosi sunkumų atpažinimo problemą (dėl intensyvaus pamokos tempo mokytojui (-ai) sunku pastebėti mokinių mokymosi problemas), taip pat mokytojų profesinę izoliaciją (kolegiškai reflektuoti mokymo praktiką, aptariant, kokie mokymo metodai pasiteisina, giliau pažvelgiant į mokymo ir mokymosi sąveiką, kartu priimant sprendimus, kaip patobulinti pamoką).

Veiklos aprašymas

Keturių mokyklų STEAM dalykų mokytojai (-os) jungėsi į bendrą mokymosi tinklą, dalyvavo seminare ir susipažino su pamokos studijos metodu. Kiekvienos mokyklos trijų žmonių komanda pasirinko stebėjimo klases ir mokinius (-es), įvertino šių mokinių poreikius, nusistatė stebėjimo sritis: mokinių įsitraukimą, užduočių supratimą ar mokymosi strategijas. Mokytojai (-os) kartu parengė detalius pamokų planus, suderino veiklų seką, stebėjo 3 pamokų ciklą pagal planavimo ir stebėjimo lapus, su stebėtais mokiniais (-ėmis) po kiekvienos pamokos atliko interviu. Pamokos studijos procesas skatino gilesnį dalykinį ir pedagoginį bendradarbiavimą, dalijimąsi patirtimi bei nuoseklų praktikos tobulinimą realiose klasės situacijose.

Pasiektas rezultatas

Sustiprintas STEAM mokytojų tarpmokyklinis bendradarbiavimas, patobulintos mokymo strategijos. Suplanuoti ir pravesti 4 „Pamokos studijos“ ciklai. Mokytojai (-os) įgijo praktinės patirties planuojant, stebint ir analizuojant pamokas, mokėsi tiksliai nustatyti stebėjimo sritis. Vyko realus mokytojo (-s) tobulėjimas: pamokos studija vyko konkrečioje klasėje, konkrečioje pamokoje, su konkrečiais mokiniais (-ėmis). Parengti pamokų planai, kuriais gali naudotis kiti mokytojai (-os).

Poveikis

Įgyvendintos veiklos reikšmingai pagerino mokinių mokymąsi ir mokytojų profesinį augimą. Pamokų studijos paskatino mokinius (-es) aktyviai dalyvauti, taikyti žinias, kritiškai mąstyti, argumentuoti, bendradarbiauti, padidėjo įsitraukimas ir savarankiškumas. Mokytojai (-os) tobulino pamokų planavimo, stebėjimo ir analizės įgūdžius, taikė įvairesnius mokymo metodus. Bendruomenėje sustiprėjo pasitikėjimas, refleksija ir bendradarbiavimas. Pokyčiai lėmė didesnę mokinių motyvaciją, geresnius pasiekimus ir nuosekliai tobulinamą ugdymo kultūrą.

„Kai prisidedi prie pamokos kūrimo, atsakomybė lydi tave, kad ir kas ją vestų. Reikia laiko, tikėjimo idėja ir bendraminčių rato.“

Mokytoja Daiva

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokytojams (-oms) daug laiko pareikalavo bendras pamokų planavimas, mokymo metodų derinimas ir stebėjimo kriterijų aptarimas. „Pamokos studijos“ ciklą sudaro 3 pamokos, mokytojų darbo grafikai įtempti, todėl buvo sudėtinga suderinti planavimo, pamokų vedimo, stebėjimo, reflektavimo laiką. Bendras parengtas pamokos planas šiek tiek keitė įprastą pamokos eigą (ritmą). Mokiniai (-ės) pamokose matė daugiau mokytojų klasėje, jautė stebėjimą.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokytojai (-os) pagerino tarpusavio komunikaciją ir planavimą: susitarė dėl aiškesnės planavimo struktūros, organizavo trumpus koordinacinius susitikimus, suderino metodus, pasiskirstė atsakomybėmis, susiderino veiklų kalendorius. Bendros stebėjimo gairės sumažino nesusipratimų ir skirtingų interpretacijų riziką. Mokytojai (-os) pamokų pradžioje pateikė aiškią, konkrečią, mokiniams (-ėms) suprantamą informaciją dėl pamokų stebėjimo, galimos kitokios pamokos struktūros.

Naudingos nuorodos

- [„Pamokos studijos“ ciklo pamokos Tytuvėnų gimnazijoje](#)
-

Klaipėdos miesto savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybės mastu sustiprėjo ugdymo kokybės valdymas ir mokinių pažangos stebėseną, daugiau dėmesio skirta pasiekimų atotrūkių mažinimui. Sustiprintos mokyklų vadovų (-ių), mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (-čių) kompetencijos, išplėta tinklaveika ir gerosios patirties sklaida. Sustiprėjo mokyklų bendradarbiavimas ir dalijimasis ištekliais. Modernizuotos ugdymo aplinkos: įrengtos arba atnaujintos STEAM ir kitos šiuolaikinės erdvės, aplinkos labiau pritaikytos SUP turintiems mokiniams (-ėms). Išplėstas kultūrinis ugdymas, sustiprintas bendradarbiavimas su kultūros institucijomis.

„TŪM mums padėjo aiškiau įvardyti, kuo Klaipėdos švietimo įstaigos išskirtinės. Sustiprėjo mokyklų tinklaveika, atsirado daugiau bendrų veiklų, o ugdymo aplinkos tapo šiuolaikiškesnės ir prieinamesnės visiems vaikams. Ši programa išryškino Klaipėdos, kaip atviros, inovatyvios ir įtraukios švietimo bendruomenės, identitetą.“

Simona Šliogerienė,
Švietimo ir sveikatos
departamento Švietimo
skyriaus patarėja

”

„Klaipėdos miesto savivaldybė TŪM projekte pokyčius paverė apčiuopiama kasdienybė – moderniomis ugdymo erdvėmis, kurios realiai keičia mokinių patirtį. Įrengtos lauko klasės, atnaujintos laboratorijos ir meninės studijos stiprina patyriminį mokymąsi bei atveria daugiau galimybių mokytis per veiklą, kūrybą ir judesį. Kartu Klaipėda nuosekliai kuria bebarjerą mokyklą: universalaus dizaino principai įgyvendinami atnaujinant sporto sales, įrengiant keltuvus, pritaikant patalpas ir kuriant sensorines erdves. Šie sprendimai užtikrina, kad kiekvienas mokinis (-ė) galėtų saugiai ir patogiai dalyvauti ugdymo veiklose. TŪM programa Klaipėdai tapo galimybe sujungti inovatyvumą su įtrauktimi ir kryptingai kurti švietimą, kuris yra prieinamas, įdomus ir prasmingas visiems.“

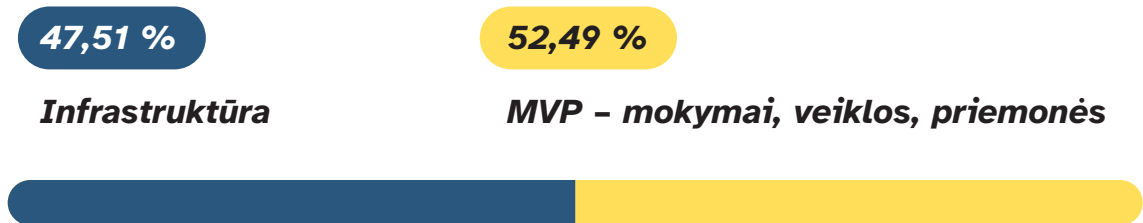

Jurga Ilčiukė,
STEAM srities ekspertė

Klaipėdos miesto savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Klaipėdos „Aitvaro“ gimnazija, Klaipėdos „Santarvės“ progimnazija, Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija, Klaipėdos „Smeltės“ progimnazija, Klaipėdos „Žaliakalnio“ gimnazija, Klaipėdos Liudviko Stulpino progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	3 500
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 540
TŪM krepšelis	12 563 953,81 Eur

Infrastruktūra	47,51 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	52,49 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Klaipėdos miesto savivaldybėje didelis dėmesys skirtas TŪM mokyklų infrastruktūros prieinamumo užtikrinimui. Įrengti sensoriniai kambariai, laisvalaikio erdvės ir pritaikyta sporto infrastruktūra; aikštynai bei sanitarinės patalpos pritaikomi pagal universalaus dizaino principus, įrengiami keltuvai.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra išplėtota atnaujinant aktų sales, šokių, dailės, muzikavimo studijas. Erdvės pritaikytos profesionalioms meno, scenos ir medijų veikloms.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus bei stažuotes Italijoje, Estijoje, Suomijoje (*Diaconia University of Applied Sciences*), Kroatijoje (*AEI Studium*), Švėkšnos „Saulės“ ir Tauragės „Versmės“ gimnazijose. Įgytos

UDM, mentorystės, pamokos studijos, STEAM integracijos, tarpdalykinės ir patyriminio ugdymo metodikos.

Lyderystė veikiant

Lyderystė plėtota per vadovų (-ių) konsultacijas, ilgalaikę mokyklų tinklaveiką, lyderių stovyklas ir programą „Lyderių ugdymas“, parengiant tinklaveikos planą ir įveiklinant bendradarbiavimo praktiką tarp mokyklų. Taikyti mentorystės, kolegialaus grįžtamojo ryšio ir patyriminės lyderystės metodai, įtraukiant vadovus (-es), mokytojus (-as), mokinius (-es), tėvus ir savivaldos komandas. Veiklos įgyvendintos organizuojant susitikimus, darbo grupes, kūrybines dirbtuves ir diegiant inovacijas.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemiškai įgyvendintas, stiprinant tiek fizinę aplinką, tiek pedagogų (-ių) kompetencijas. Didelis dėmesys skirtas specialistų (-čių) gebėjimų stiprinimui, atpažįstant skirtingų poreikių vaikus, stažuotėms įtraukties tema ir kvalifikacijos tobulinimui. Vykdytos SUP turintiems mokiniams (-ėms) skirtos programos, aktyviai įtraukti tėvai, įgyvendinti sporto ir stovyklų projektai. Ugdymo procese taikyti UDM, pastoliavimo, sensoriniai ir bendradarbiavimo metodai.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas kartu su menininkais (-ėmis) organizuojant kūrybines dirbtuves, teatro, muzikos ir dailės projektus. Taikyti kūrybinio tyrinėjimo, socialinės dramos ir tarpdisciplininio meno metodai.

STEAM ugdymas

Klaipėdos „Aitvaro“ ir „Žaliakalnio“ gimnazijose, „Santarvės“, „Saulėtekio“, „Smeltės“ ir Liudviko Stulpino progimnazijose STEAM ugdymo veiklos vyko per integruotas STEAM pamokas, projektinius darbus, robotikos ir tyrimų veiklas. Taikyti tyrinėjimu grįsto, projektinio ir tarpdalykinio mokymosi metodai, apėmę didžiausią mokinių skaičių.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir sistemiškai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ugdymas ir įtrauktis. Plėtota akademinė partnerystė su universitetais, STEAM ir profesinio rengimo centrais, kultūrinė – su

muziejais, biblioteka, meno ir muzikos mokyklomis, tarpsavivaldybinė – per mokyklų, verslo ir institucijų bendras veiklas bei patirties mainus.

Kultūriniai patyrimai ir tarpdalykinė integracija

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Klaipėdos „Žaliakalnio“ gimnazija, Klaipėdos „Aitvaro“ gimnazija, Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija, Klaipėdos „Santarvės“ progimnazija, Klaipėdos „Smeltės“ progimnazija, Klaipėdos Liudviko Stulpino progimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Klaipėdos „Uostamiesčio“ progimnazija, Klaipėdos „Gabijos“ progimnazija, Klaipėdos „Pajūrio“ progimnazija
Dalyviai	83 mokytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklų ugdymo praktikoje pastebėta, kad tarpdalykinė integracija ir kultūrinių patirčių taikymas ne visada vyksta nuosekliai ir kryptingai. Pedagogams (-ėms) dažnai trūksta praktinių pavyzdžių ir metodinių sprendimų, kaip skirtingų dalykų ugdymo turinį susieti su kultūrinėmis ir patyriminėmis veiklomis. Dėl to kultūrinės veiklos ne visuomet tampa prasminga ugdymo proceso dalimi, o mokiniams (-ėms) sudėtingiau sieti mokymosi turinį su realaus gyvenimo ir kultūros kontekstu.

Veiklos aprašymas

Veiklos „Kultūriniai patyrimai ir tarpdalykinė integracija“ metu buvo organizuoti pedagogų (-ių) mokymai, skirti skatinti tarpdalykinės integracijos ir patyriminio ugdymo taikymą. Mokymų metu dalyviai (-ės) aptarė integruotų pamokų ir projektinių veiklų planavimo galimybes, nagrinėjo, kaip skirtingų dalykų turinys gali

būti prasmingai siejamas su kultūrinėmis, meninėmis ir socialinėmis temomis. Praktinės veiklos vyko kultūros įstaigose, kur pedagogai (-ės) išbandė vizualinio mąstymo, patyriminio mokymosi ir refleksijos metodus bei diskutavo apie jų pritaikymą kasdienėje ugdymo praktikoje.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus veiklą, pedagogai (-ės) sustiprino profesines kompetencijas taikyti tarpdalykinę integraciją ir patyriminį ugdymą. Mokytojai (-os) įgijo daugiau pasitikėjimo planuodami integruotas pamokas ir veiklas, kryptingai įtraukdami kultūrinės patirtis į ugdymo procesą. Tai prisidėjo prie nuoseklesnio ugdymo turinio planavimo, aktyvesnio mokinių įsitraukimo, kūrybiškumo ir gebėjimo sieti mokymosi turinį su kultūros bei kasdienio gyvenimo kontekstu.

Poveikis

Veikla turėjo teigiamą poveikį ugdymo procesui ir mokyklų bendruomenių bendradarbiavimui. Kryptingesnis kultūrinių patirčių taikymas sudarė sąlygas kurti įtraukesnį, kontekstinį ir mokiniams (-ėms) prasmingesnį ugdymą. Mokiniai (-ės) aktyviau įsitraukė į mokymosi veiklas, o pedagogai (-ės) stiprino tarpusavio bendradarbiavimą, dalijosi patirtimi ir ieškojo bendrų sprendimų, gerinančių ugdymo kokybę.

„Šie mokymai padėjo kitaip pažvelgti į kultūros įstaigas – ne kaip į išvyką, o kaip į pamokos dalį. Ypač vertinga buvo praktinė patirtis, leidusi suprasti, kaip kultūrinės edukacijos gali padėti mokiniams (-ėms) giliau suvokti temą ir aktyviai įsitraukti į mokymąsi.“

Mokytoja

„Mokymai padėjo suprasti, kaip kultūros įstaigos gali tapti saugia ir įtraukia mokymosi aplinka visiems mokiniams (-ėms), taip pat ir turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Praktinės veiklos Mažosios Lietuvos muziejuje ir Laikrodžių muziejuje parodė, kaip per patyrimą, vizualines užduotis ir aiškiai struktūruotas veiklas galima įtraukti kiekvieną mokinį (-ę), sudarant galimybes mokytis pagal savo gebėjimus.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos įgyvendinimo metu kilo iššūkių, susijusių su pedagogų (-ių) laiko planavimu ir darbo krūvio derinimu, taip pat skirtingu dalyvių pasirengimo lygiu, taikant tarpdalykinę integraciją. Papildomų iššūkių kėlė veiklų derinimas su kultūros įstaigomis ir poreikis užtikrinti, kad kultūrinės veiklos būtų nuosekliai integruojamos į ugdymo turinį.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiams spręsti buvo taikomas lankstus veiklų planavimas, atsižvelgiant į pedagogų (-ių) užimtumą ir poreikius. Mokymų turinys buvo diferencijuojamas pagal dalyvių patirties lygį, daug dėmesio skiriant praktiniams pavyzdžiams ir refleksijai. Stiprintas bendradarbiavimas su kultūros įstaigomis, skatinamas gerųjų patirčių dalijimasis ir nuoseklus kultūrinių patirčių integravimas į ugdymo procesą.

Naudingos nuorodos

- [Tūkstantmečio mokyklos II – Klaipėdos „Žaliakalnio“ gimnazija](#)

Šiuolaikinio teatro pradžiamokslis: improvizacija, vaidyba, vizualizacija

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Klaipėdos „Žaliakalnio“ gimnazija,
Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija,
Klaipėdos „Santarvės“ progimnazija

Dalyviai

11 mokytojų; 88 mokiniai (-ės) (7–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

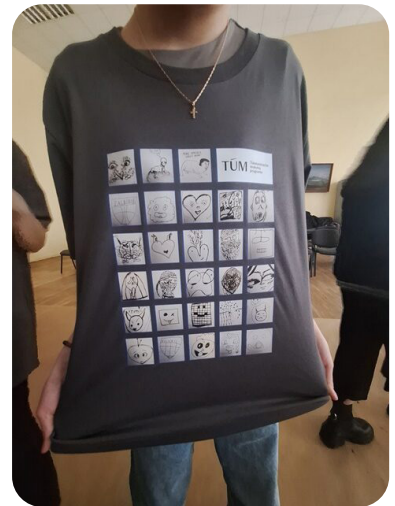
Nepakankamos pedagogų (-ių) kompetencijos taikyti šiuolaikinio teatro, improvizacijos ir vizualizacijos metodus, reikalingus įgyvendinant atnaujintas ugdymo programas. Ugdymo procese vyrauja tradiciniai metodai, ne visuomet užtikrinantys mokinių įsitraukimą, saviraišką ir emocinę gerovę, ypač mokiniams (-ėms), patiriantiems motyvacijos ar socialinės integracijos sunkumų.

Veiklos aprašymas

Veiklos metu surengti pedagogų (-ių) mokymai „Šiuolaikinio teatro pradžiamokslis: improvizacija, vaidyba, vizualizacija“. Tikslas – supažindinti mokytojus (-as) su šiuolaikinio teatro principais ir metodais, taikomais ugdymo

procesė, ugdant mokinių kūrybiškumą, emocinį raštingumą ir bendravimą. Pedagogai (-ės) susipažino su atnaujinta teatro programa, nagrinėjo įvairias teatro formas (objektų, įvietinto, dokumentinio ir kt.), planavo pritaikymą pamokose ir gavo individualias nuotoline konsultacijas. Praktinėje dalyje profesionalūs aktoriai (-ės) vedė sesijas su mokiniais (-ėmis) (improvizaciniai žaidimai, kolektyviniai etiudai), vyko bendros mokinių ir mokytojų veiklos bei refleksijos, taip pat teatro lankymas ir spektaklių stebėjimas.

Pasiektas rezultatas

Veiklos metu sustiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos taikyti šiuolaikinio teatro, improvizacijos ir vaidybinio ugdymo metodus ugdymo procese. Mokytojai (-os) įgijo praktinių įgūdžių, leidžiančių kūrybiškai dirbti su mokiniais (-ėmis), didinti jų įsitraukimą, saviraišką, emocinį intelektą ir pasitikėjimą savimi. Galutinis rezultatas – sukurti 8 ciklai, skirti teatro raiškai, ir 6 ciklai – teatro pažinimui, analizavimui ir vertinimui. Dalyvių komandos savo mokyklose taikė užsiėmimuose parodytus metodus, su mokiniais (-ėmis) sukūrė netradicinių lietuvių kalbos, užsienio kalbų bei kitų dalykų pamokų ciklus. Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazijoje pristatyta įvietinto teatro instaliacija „Svajonių mokykla“.

Poveikis

Veikla turėjo teigiamą poveikį ugdymo kokybei ir mokinių įsitraukimui. Taikant teatro ir improvizacijos metodus, sustiprėjo mokinių saviraiška, emocinis intelektas, bendravimo ir viešojo kalbėjimo gebėjimai. Pastebėtas didesnis mokinių aktyvumas, pasitikėjimas savimi ir bendradarbiavimas, ypač tarp mokinių, patiriančių motyvacijos ar socialinės integracijos sunkumų. Mokyklose formuojama atviresnė, kūrybiškumą ir įtrauktį skatinanti ugdymo aplinka. Įgyvendinti apsilankymai teatruose praplėtė kultūrinį akiratį.

„Ši veikla sustiprino klasės bendrystę. Mokiniai (-ės) paaugo: savo drąsa, pasitikėjimu savimi ir mokykla.“

Direktoriaus pavaduotoja ugdymui Giedra

„Teatro mokymai paskatino išeiti iš komforto zonos, pažvelgti į save ir į mokinius (-es) kitaip. Supratome, kad scenoje, kaip ir gyvenime, svarbu ne tik kalbėti, bet ir girdėti kitą.“

Mokytoja Ramunė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniai įgyvendinimo iššūkiai buvo susiję su pedagogų (-ių) užimtumu ir laiko derinimu mokymams, skirtingu dalyvių patirties lygiu bei teatro metodų naujumu daliai mokytojų. Taip pat iššūkių kilo pritaikant šiuolaikinio teatro formas skirtingoms amžiaus grupėms ir ugdymo kontekstams. Nepaisant to, praktinis mokymų pobūdis ir individualios konsultacijos leido sėkmingai įveikti iškilusius sunkumus.

Iššūkių įveikimo būdai

Įgyvendinimo iššūkiai buvo sprendžiami taikant lankstų mokymų organizavimą, derinant kontaktinius užsiėmimus ir nuotolines konsultacijas. Mokymų turinys buvo diferencijuojamas pagal dalyvių patirties lygį, daug dėmesio skiriant praktinėms veikloms ir individualiam grįžtamajam ryšiui. Metodai buvo pritaikomi skirtingoms amžiaus grupėms ir ugdymo situacijoms, sudarant saugią aplinką eksperimentavimui ir mokymuisi per patirtį.

Naudingos nuorodos

- [Projektas „Šiuolaikinio teatro pradžiamokslis. Improvizacija, vaidyba, vizualizacija” | Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazija](#)
- [Švietimo pažangos „Tūkstantmečio mokyklos“ programa, įgalinanti kultūrinės ir kūrybiškumo kompetencijas - Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras](#)
- [Šiuolaikinio teatro pradžiamokslis](#)

Kupiškio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinus TŪM II projektą, savivaldybės švietimo sistemoje įvyko reikšmingi pokyčiai. Projektas prisidėjo prie nuoseklesnio, duomenimis grįsto ugdymo proceso planavimo, tiriamosiomis, integruotomis veiklomis praturtinto ugdymo procesą ir jo įgyvendinimą, sustiprino mokyklų bendradarbiavimą, mokytojų ir mokyklų vadovų lyderystę kryptingai siekti kiekvieno vaiko pažangos, gerinti vaikų mokymosi pasiekimus, užtikrinti lygias ugdymosi galimybes visiems mokiniams (-ėms).

„TŪM programos reikšmę savivaldybės švietimo sistemai taikliausiai, manau, apibūdina šiek tiek pakeista Bendžamino Franklino (Benjamin Franklin) frazė: „Investicija į vaikų kompetencijas moka geriausias palūkanas.“ Programa baigėsi. Lauksime palūkanų – geresnių mokinių pasiekimų.“

Jurgita Trifeldienė, Kupiškio
raiono savivaldybės
administracijos Švietimo ir
sporto skyriaus vedėja

”

„Kupiškio rajono savivaldybė, įsivertinusi bendrojo ugdymo mokyklų situaciją rajone, išsikėlė tikslą, kurio siekė TŪM programos suteiktais resursais – gerinti mokinių pasiekimus, įtraukiant kiekvieną vaiką į jo asmeninei pažangai palankią ir kokybišką edukacinę aplinką. Šio tikslo buvo siekiama stiprinant į STEAM ugdymą orientuotų mokomųjų dalykų turinį, įrengiant inovatyvaus ugdymo centrą. Plėtojant socialines ir kūrybines partnerystes. Stiprinant įtraukujį ugdymą, formuojant pozityvias bendruomenės nuostatas bei investuojant į švietimo bendruomenės pasidalytosios lyderystės kompetencijas.“

Živilė Etevičiūtė, kultūrinio ugdymo srities ekspertė

Kupiškio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Kupiškio r. Subačiaus gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 1 500
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 300
TŪM krepšelis	1 700 680,51 Eur
Infrastruktūra	23,55 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	76,45 proc.

23,55 %

Infrastruktūra

76,45 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Įtraukiojo ugdymo infrastruktūra nuosekliai plėtojama visose mokyklose: IUC įrengtas vadovaujantis universalus dizaino principais, IUC įrengtos potyrių ir relaksacijos erdvės, visose mokyklose poilsio erdvės atnaujintos minkštasuoliais, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijoje įrengta stalo žaidimų erdvė. Dveiose mokyklose pagalbos mokiniui specialistų (-čių) kabinetai atnaujinti taip, kad geriau atlieptų mokinių poreikius.

Kultūrinis ugdymas

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje sustiprinta kultūrinio ugdymo infrastruktūra: įrengtos audiovizualinių menų ir menų laboratorijos, o Subačiaus gimnazijoje – bendruomeninė erdvė su interaktyvia siena. Šios erdvės leidžia plėtoti kūrybines praktikas, kultūrines edukacijas ir bendruomenės renginius.

STEAM ugdymas

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje įrengtas Inovatyvus ugdymo centras su gamtos mokslų, robotikos ir inžinerijos laboratorijomis, taip pat atnaujintas fizikos kabinetas Kupiškio r. Subačiaus gimnazijoje ir robotikos kabinetas Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijoje. Infrastruktūra sudaro sąlygas tyrinėti, eksperimentuoti ir skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per STEAM, kultūrinio, įtraukiojo ugdymo ir lyderystės mokymus: diegti projektiniai, patyriminiai, įtraukūs STEAM metodai, universalus dizaino, kūrybiniai ir terapiniai metodai. Vyko stažotės Lietuvos pažangiose mokyklose ir Tartu (Estija) mokslo centre AHHA, gilinant lyderystę, STEAM ir įtraukiojo ugdymo praktikas.

Lyderystė veikiant

Vadovų (-ių) lyderystės ugdymas vyko per praktines dirbtuves „Kolega – kolegai“ ir seminarą, skirtą naujausiems psichologiniams vadovavimo žmonių grupėms modeliams bei psichologiniams bendravimo aspektams. Vadovų (-ių) ir metodinių grupių atstovų (-ių) vadovavimo mokymusi, mokymui, pokyčių valdymo ir partnerystės kompetencijos buvo stiprinamos stažuotėse Lietuvoje, Estijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Įtraukusis ugdymas

Įtrauktis stiprinta sistemiškai: kurtas algoritmas „Sėkminga vaiko įtrauktis“, vyko diskusijos su NVO, filmų peržiūros, praktinės dirbtuvės mokytojams (-oms) taikant terapinius, refleksinius ir situacijų modeliavimo metodus. Visose veiklose dalyvavo 168 TŪM mokyklų bendruomenių nariai (-ės) (pedagogai, mokinio padėjėjai, pagalbos mokiniui specialistai, darbuotojai ir tėvai).

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per architektūros dirbtuves, medijų edukaciją „Dideli maži ekranai“, dizaino ir cirko programas bei 8 integruotus pamokų ciklus. Veiklos vyko visose Kupiškio mokyklose, įtraukiant apie 1 000 mokinių.

STEAM ugdymas

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus ir Kupiškio r. Subačiaus gimnazijose apie 90 mokinių išbandė ilgalaikę matematikos programą „Mokslių bendrystė“, taikant integruotą mokymąsi. Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus, Kupiškio r. Subačiaus gimnazijų ir Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos apie 1100 mokinių 1–12 kl., stiprinant STEAM ugdymą, Inovatyvaus ugdymo centre, atliko inovatyvių praktikų ciklus, taikant patyriminį, tyrimu grįstą ir integruotą mokymąsi.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtotą sistemiškai, stipriausiai – STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse. Aktyviai stiprinta partnerystė su kitų savivaldybių mokyklomis, Panevėžio STEAM centru, VILNIUS TECH, Kupiškio etnografijos muziejumi ir biblioteka. Mokyklos bendradarbiavo tarpusavyje, dalijosi praktikomis, o veiklos jungė švietimą, mokslą, kultūrą ir socialinius partnerius.

Integruoto turinio kūrimas (ir išbandymas), pasitelkiant terapines priemones

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija

Dalyviai

15 mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (-čių);

42 mokiniai (-ės) (iš jų 21, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių) (1–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pagrindinė problema yra susilpnėjusi mokomųjų dalykų integracija, tinkamų priemonių mokiniams (-ėms), turintiems SUP, trūkumas, įtrauktis plačiaja prasme. Pasitelkiant terapines sensorines priemones, ugdomi emocinis jautrumas, tolerancija, pagalba kitiems, skatinamas noras tyrinėti, įsitraukti, atrasti, ugdoma socialinė emocinė, kūrybiškumo kompetencijos. Kartu skatinamas mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų bendradarbiavimas ir kūrybiškumas.

Veiklos aprašymas

Programų kūrimo etape surengtos 4 konsultacijos. Jų metu sutarta dėl programų formų, susipažinta su sąvokomis „sensorinės“ ir „terapinės“ priemonės, išbandyti sensoriniai skaitymai. Programų išbandymo metu mokiniai (-ės), pavyzdžiui, liečia bei spalvina kankorėžius, formuoja iš jų basų kojų taką, juo eina, uosto pušies eterinį aliejų. Taip mokomasi atpažinti spygliuočius medžius, jų vaisius ir suprasti sėklų plitimą. Kitas pavyzdys: mokiniai (-ės), liesdami įvairių formelių ledą, jaučia temperatūrų skirtumus, pamato, kaip jų šiluma tirpdo ledą, prisimena vandens būsenas, patys patiria, kad temperatūrų kaita veikia medžiagas ir keičia jų būsenas. Būtent tokie pojūčiai ir tokios patirtys padeda prisiminti ir įtvirtinti žinias.

Pasiektas rezultatas

Veiklos metu sukurtos 2 NVŠ programos (1–4 kl. „Sensoriniai nuotyčiai“ ir 5–8 kl. „Jausk, kurk, atrask!“). Programos pagrindas – sensorinių priemonių naudojimas; kiekvienos veiklos apraše numatytos jai reikalingos priemonės. Programos trukmė vienai mokinių grupei – 34 val., 1 val. per savaitę, su mokinių grupe dirba ne mažiau kaip du asmenys (1 mokytojas ir 1 pagalbos mokiniui specialistas). Mokinių grupės formuojamos iš 1–4 ir 5–8 klasių koncentro, įtraukiant bent 50 proc. SUP turinčių vaikų. Stiprinamos mokinių socialinės emocinės ir kūrybiškumo kompetencijos. Projekto įgyvendinimo metu programos išbandymas intensyvinamas dėl pabaigos datos, todėl kartą per mėnesį užsiėmimai vyksta 2 akad. val.

Poveikis

Integruoto turinio, pasitelkiant terapines priemones, įgyvendinimo metu visi dalyvavę mokytojai (-os) šią veiklą įvertino teigiamai. Pabrėžta, kad terapines priemones nesudėtinga pasigaminti, kurti ir pritaikyti ugdymo procese kaip priemonę, padedančią įsitraukti, skatinančią pažinimo džiaugsmą ir telkiančią bendrai veiklai. Visi dalyvavę pedagogai (-ės) ir pagalbos mokiniui specialistai (-ės) sutarė, kad iki šiol per mažai gilinasi į bendradarbiavimo galimybes. Išbandymo metu pastebėtas teigiamas mokinių požiūrio pokytis: stiprėjo empatija, augo noras padėti vieni kitiems. Pedagogai (-ės) taip pat atkreipė dėmesį į didesnį vaikų susitelkimą, laisvesnį jausmų ir potyrių reiškimą, smalsumą tyrinėti ir atrasti.

*„Man labai patinka kolegijų bendrystė: mes taip efektyviai ir greitai gebame atsi-
rinkti veiklas, susikomplektuoti priemonės ir pasiruošti užsiėmimui, o vėliau pasi-
džiaugti, reflektuoti. Mane tikrai žavi vaikų įsitraukimas, būna vos ne mirtina tylą,
kol jie liečia, kiloja pateiktas priemonės, tyrinėja savybes, žavis, kad blizga, žėri,
putoja, kutena, kvepia (arba nelabai) ir net nepastebi, kad per sensorinius pojūčius
įsisavina tam tikrus faktus, susidomi naujais dalykais. Taip pat matosi ir pokyčiai
vaikų elgsenoje, daugiau tolerancijos ir taisyklių bei susitarimų laikymės.“*

Specialioji pedagogė ir logopedė Solveiga,
įgyvendinanti 1–4 klasių programą „Sensoriniai nuotykių“

*„Smagu buvo eiti basų kojų taku, per plastiko burbuliukus, tyrinėti kankorėžius.“
„Man patiko išvyka į biblioteką, ten smagu buvo kurti pasaką, rūšiuoti gyvūnus.“
„Man patinka kurti darbelius, tyrinėti, įdomu viską liesti ir uostyti.“
„Man labai patiko arbatų gėrimas, sužinojau augalų pavadinimus, dar – eksperi-
mentai su ugnimi ir vandeniu.“
„Man buvo neįprastos arbatos, popieriaus tyrinėjimas, o smagiausia, kad susira-
dau naujų draugų.“*

Programoje dalyvavę 1–4 klasių vaikai

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Žmogiškieji ir materialiniai ištekliai. Sukurti priemonės ir susiruošti vienam užsiėmimui reikia ne tik nemažai laiko, bet ir medžiagų bei priemonių, tai kainuoja tiek finansiškai, tiek laiko atžvilgiu. Iššūkiu tapo susirinkusių mokinių sutelkimas bendram darbui, nes dalis jų turi SUP ir dažnai vieni kitų nepažįsta, todėl kyla emocinių bei elgesio sunkumų.

Iššūkių įveikimo būdai

Naudojamos esamos priemonės pagalbos mokiniui specialistų kabinetuose, dalį resursų (popierius) skiria mokykla, kai kuriomis priemonėmis paprastai būna apsirūpinę mokiniai (-ės) (pieštukai, dažai ir pan.), buitinėmis priemonėmis pasirūpina pedagogai (-ės), tėvai. Mokiniams (-ėms) sutelkti ir pažinti programų pradžioje naudojamos pažintinių žaidimų veiklos, susikuriamos taisyklės, tad eigoje koreguojasi ir programų turinys. Išbandant programas, yra skirtos konsultacijos, tad jų metu aptariami iššūkiai, suderinamos reikalingos priemonės, suteikiami patarimai, teikiami pasiūlymai, kaip spręsti įvairias situacijas.

Naudingos nuorodos

- [Kupiškio rajono TŪM facebook platforma](#)

Integruota kvalifikacijos tobulinimo programa „Mokytojo lyderystės raiškos ir kiekvieno mokinio įtraukties poveikis mokinių pasiekimams“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Kupiškio r. Subačiaus gimnazija

Dalyviai

102 mokytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

1. Mokytojo lyderystei pamokoje, lemiančiai ugdymo kokybę bei optimalius mokinių pasiekimus, skiriama per mažai reikšmės, o įtraukusis ugdymas vis dar tapatinamas vien tik su SUP turinčių mokinių ugdymu.
2. Nepakankamai akcentuojama mokytojo lyderystės raiškos pamokoje ir kiekvieno mokinio įtraukties sinergija, sudaranti palankias sąlygas kiekvienam (ne tik SUP) mokiniui realizuoti savo potencialą ir siekti aukščiausio jam įmanomo rezultato.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programa, apimanti mokytojo lyderystės ir mokinių įtraukties aspektus bei jų sinergiją. 30 proc. programos turinio skirta teorinei daliai, 70 proc. – kiekvieno dalyvio (-ės) lyderystės raiškos ir įtraukties veiksmingumo stebėsenai bei poveikio mokinių pasiekimams (įsi)vertinimui. Kiekvienas dalyvis (-ė) kompetencijas stiprino dalyvaudamas 12 akad. val. teoriniuose užsiėmimuose, skirdamas 28 akad. val. savarankiškam darbui ir 1 akad. val. individualiai konsultacijai-refleksijai su lektore. Savarankiško darbo turinį sudarė konkrečios klasės mokymosi ciklo pamokų uždaviniai, pritaikyti pastoliai, uždavinio pasiekimo vertinimo užduotys ir mokinių pažangos stebėseną.

Pasiektas rezultatas

Mokytojai (-os) pademonstravo atkaklumą ir lyderystę, stiprindami įtraukiojo ugdymo ir individualios mokinių pasiekimų stebėsenos kompetencijas. Užfiksuota ir išanalizuota 204 konkrečios klasės ar grupės pamokų ciklų informacija (pamokų uždaviniai, pritaikyti pastoliai, numatytos pagalbos priemonės, uždavinio pasiekimo vertinimo užduotys ir mokinių pažangos stebėseną. Reflektuodami ir analizuodami pamokų ciklų informaciją, mokytojai (-os) kryptingai įsivertino savo ugdomosios praktikos veiksmingumą, taikytų sprendimų poveikį ugdymo rezultatams. Parengta mokytojų lyderystės raiškos ir įtraukties veiksmingumo bei poveikio mokinių pasiekimams statistinė ir kokybinė analizės ataskaita.

Poveikis

Programos įgyvendinimas sukūrė prielaidas mokytojo (s) lyderystės raiškai pamokoje: derinti mokymosi uždavinius ir jų pasiekimo vertinimo užduotis, tikslingai taikyti pastoliavimą ir sistemingai stebėti mokinių pasiekimus. Tai turėjo tiesioginį teigiamą poveikį kiekvieno mokinio (-ės) įtraukčiai, sustiprino duomenimis grįstą mokinių pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemingumą, padidino mokymo(si) rezultatų patikimumą ir sudarė lygiavertes galimybes kiekvienam mokiniui (-ei) siekti jo galimybes ir potencialą atliepiančios akademinės ūgties. Be to, tai leido kryptingai koreguoti taikomus sprendimus, siekiant ugdymo kokybės tvarumo. Profesiniu dialogu paremta programa sudarė sąlygas kolegialiam mokymuisi, bendrų susitarimų kūrimui ir kokybiško ugdymo lūkesčių formavimuisi.

„Šios programos įgyvendinimas tapo tvirtu pagrindu Kupiškio rajono mokytojų lyderystės raiškai kasdienėje ugdymo praktikoje, tikslingai kuriant tokią ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas mokinys (-ės) gali realizuoti savo potencialą.“

Lektorė Jurgita Valauskienė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

1. Individualių konsultacijų laiko derinimas prie intensyvaus mokytojų darbo krūvio, grafiko ir kitų įsipareigojimų.
2. Dalyvių motyvacijos aktyviai įsitraukti į programos įgyvendinimą stiprinimas ir atkaklumo palaikymas viso ilgalaikio proceso metu.
3. Mokytojų nuogąstavimai dėl skaitmeninėje aplinkoje teikiamos, konsultacijų metu aptariamų ir analizuojamų individualios informacijos konfidencialumo.

Iššūkių įveikimo būdai

1. Taikytas lankstus individualių konsultacijų organizavimo modelis – sudarytas individualių konsultacijų grafikas, suteikiant galimybę kiekvienam dalyviui (-ei) pasirinkti patogiausią laiką.
2. Dalyvių atkaklumas stiprintas pasitelkiant motyvacines priemones: dalyvavimas programoje susietas su kvalifikacijos tobulinimo valandomis, akcentuota praktinė veiklų nauda profesiniam augimui, užtikrintas nuolatinis lektorės grįžtamasis ryšys.
3. Dalyviams (-ėms) aiškiai pateikti duomenų ir konsultacijų turinio konfidencialumo principai, sukurta pasitikėjimu grįsta konsultacijų aplinka, pabrėžiant, kad pateikta informacija analizuojama tik profesinio tobulėjimo tikslais ir nebus viešinama.

Naudingos nuorodos

- [Kupiškio rajono TŪM facebook platforma](#)
-

Marijampolės savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybėje įgyvendintos veiklos sustiprino kultūrinio ir integruoto ugdymo kryptį: mokyklose pradėti taikyti vizualinio mąstymo metodai, didėjo mokinių įsitraukimas ir kūrybiškumas. Sustiprėjo mokytojų kompetencijos dirbti su meno kūriniais, šiuolaikinėmis temomis ir tarpdisciplininėmis užduotimis. Išaugo mokyklų ir kultūros įstaigų bendradarbiavimas, atsirado daugiau inovatyvių pamokų, o švietimo bendruomenė tapo atviresnė bendradarbiavimui ir dialogui.

„TŪM programa sustiprino mūsų mokyklos savitumą – drąsą taikyti kūrybinius metodus ir megzti ryšį per meną. Vizualinio mąstymo veiklos paskatino mokinius (-es) daugiau kalbėti, argumentuoti ir kurti, o mokytojams (-oms) suteikė pasitikėjimo dirbti inovatyviai. Tai pokytis, kuris augina visą bendruomenę.“

Marijampolės Rimanto
Stankevičiaus progimnazijos
pavadootoja ugdymui Neringa
Kavaliauskienė

”

„Marijampolės savivaldybė TŪM programą įgyvendina kaip vientisą pokytį. Lyderystė stiprinama per vadovų klubą, tarpmokyklinės darbo grupes, mokinių savivaldas ir mentorystę. Kultūrinis ugdymas plėtojamas per kūrybines dirbtuves, integruotas programas ir bendrus projektus su menininkais. Įtraukties srityje kuriamą švietimo pagalbos sistema – nuo kompetencijų ir įtraukios kultūros stiprinimo iki pagalbos algoritmų. STEAM ugdymo srityje sukurtas laboratorijų tinklas, vykdomi tyrimai, projektai ir savivaldybės olimpiados, skatinančios kiekvieno mokinio pažangą ir mažinančios pasiekimų atotrūkį.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rita Patalavičienė

Marijampolės savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazija, Marijampolės Sūduvos gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 4000
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 3800
TŪM krepšelis	2 955 035,65 Eur
Infrastruktūra	27,31 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	72,69 proc.

27,31 %

Infrastruktūra

72,69 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystei ugdyti įkurtas Tarptautinės informacijos ir lyderių centras Marijampolės Sūduvos gimnazijoje bei Savivaldos bei iniciatyvų erdvė Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijoje. Šios erdvės skirtos vadovų (-ių), mokinių savivaldos ir bendruomenių bendradarbiavimui, mokymams, tinklaveikai tarp mokyklų vystyti.

Įtraukusis ugdymas

Marijampolės Sūduvos, Rygiškių Jono gimnazijose, „Ryto“ pagrindinėje mokykloje, „Šaltinio“ ir Jono Totoraičio, Rimanto Stankevičiaus progimnazijose sustiprintas įtraukusis ugdymas. Čia įrengti nusiramavimo kambariai, įtraukties centrai, atnaujintos ugdymosi erdvės ir padidintas mokyklų prieinamumas.

Kultūrinis ugdymas

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje kultūrinio ugdymo infrastruktūra atnaujinta modernizuojant istorijos muziejų, o Rimanto Stankevičiaus progimnazijoje – įrengiant daugiafunkcę menų erdvę. Taip pat modernizuotos Sūduvos gimnazijos, „Ryto“ ir „Šaltinio“ progimnazijų salės, taip sudarant sąlygas integruotoms kultūrinėms veikloms.

STEAM ugdymas

Marijampolės Sūduvos gimnazijoje, Marijampolės Jono Totoraičio, Marijampolės Rimanto Stankevičiaus ir Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijose išplėtota STEAM infrastruktūra: įrengtos biologijos, gamtos mokslų, robotikos, patyriminio ugdymo ir lauko STEAM laboratorijos. Sukurtas laboratorijų tinklas sudaro sąlygas tyrimams, projektiniam ir integruotam ugdymui 1–12 kl.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus: įgytos mentorystės, pasidalytosios lyderystės, PEPIS, funkcinio elgesio vertinimo, universalaus dizaino, kultūrinės integracijos, vizualinio mąstymo strategijos ir STEAM technologijų taikymo kompetencijos. Vyko stažuotės Suomijoje (lyderystė) ir Švedijoje (STEAM), taip pat įtraukties stažuotės Lietuvoje ir kitose šalyse.

Lyderystė veikiant

Lyderystė stiprinta per Vadovų lyderių klubą, kūrybinio mąstymo dirbtuves ir inovacijų kultūros programą, apėmusią visas Marijampolės savivaldybės mokyklas. Reguliarūs susitikimai, moderuojamos dirbtuvės ir „Kolega – kolegai“ praktikos ugdė pasidalytą lyderystę ir tinklaveiką.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas įgyvendintas keliant pedagogų (-ių) kvalifikaciją, kuriant švietimo pagalbos algoritmus, paremtus pozityvaus elgesio palaiškymo ir skatinimo sistema. Veiklos taip pat apėmė kūrybines dirbtuves, bendruomenės klubus, metodinių grupių veiklos aktyvinimą, matematikai skirtos personalizuoto mokymosi platformos diegimą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per meninio ugdymo laboratorijas, ilgalaikes veiklas su teatro, kino ir šokio profesionalais (-ėmis), taip pat taikant vizualinio mąstymo strategiją mokiniams (-ėms) ugdyti ir mokytojų kvalifikacijai tobulinti. Veiklos vyko Marijampolės Sūduvos gimnazijoje, Rygiškių Jono gimnazijoje, Rimanto Stankevičiaus ir „Šaltinio“ progimnazijose, remiantis gilia tarpdalykine integracija.

STEAM ugdymas

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje, Marijampolės „Ryto“ pagrindinėje mokykloje ir Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijoje STEAM ugdymas plėtotas per Gamtos mokslų ir matematikos akademijos veiklas, hakatonus, STEAM kūrybines dirbtuves ir ilgalaikius projektus. Taikytos PLAYMATH, projektinio mokymosi ir akademinės mentorystės metodikos.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtota kryptingai, ryškiausia – tarpsavivaldybinė, akademinė ir kultūrinė partnerystė. Aktyviausiai bendradarbiaujama STEAM ir įtraukiojo ugdymo srityse su regioniniais STEAM centrais, VILNIUS TECH, Marijampolės švietimo centru ir psichologinės pagalbos tarnybomis, o kultūrinė tinklaveika plėtota per muziejus, bibliotekas ir kūrybos centrus, jungiant mokyklas, ekspertus (-es) ir bendruomenes.

Vizualinio mąstymo strategijos taikymas literatūros pamokose

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazija, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija, Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolės Sūduvos gimnazija

Dalyviai

18 mokytojų; apie 120 mokinių (6 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama mokinių kritinio mąstymo, kūrybiškumo, komunikacijos ir įsitraukimo stoka literatūros pamokose, taip pat mokytojų poreikis taikyti šiuolaikines, tyrinėjimu ir menu grįstas metodikas. Vizualinio mąstymo strategija pasirinkta tam, kad, remiantis šiuolaikinio meno taikymo metodikomis, būtų

mažinami mokinių pasiekimų atotrūkiai, stiprinamas supratimas, komunikavimas ir bendradarbiavimas ugdymo procese.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta 60 akad. val. kultūrinio ugdymo programa, taikant vizualinio mąstymo strategiją (VMS) literatūros pamokose. Dalyvavo 18 mokytojų ir 112 mokinių iš šešių Marijampolės mokyklų. Vyko 12 mokymų sesijų mokytojams (-oms) ir 8 užsiėmimų sesijos mokiniams (-ėms) MO muziejuje, miesto galerijose ir mokyklose. Užsiėmimus vedė profesionalūs edukatoriai. Mokytojai (-os) kūrė ir įgyvendino 20 integruotų pamokų, jungdami literatūrą su VMS ir šiuolaikinės dailės kūriniais, taip ugdė moksleivių kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir komunikaciją. Taikant metodą, lavinamos lietuvių kalbos bei literatūros žinios, suteikiama erdvė moksleiviams tobulinti interpretacijos rašymo ir kalbėjimo įgūdžius.

Pasiektas rezultatas

Programa reikšmingai sustiprino mokytojų gebėjimus taikyti VMS metodą ir integruoti meno kūrinius į literatūros pamokas. Įgyvendinta 20 integruotų VMS ir literatūros pamokų, kurios skatino mokinių kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir refleksiją. Mokiniai (-ės) patyrė pastebimą pažangą bendravimo, bendradarbiavimo, emocinio raštingumo bei vaizdinio teksto analizės srityse. Mokytojai (-os) įgijo daugiau pasitikėjimo, dirbdami su vizualiniais objektais ir aktualiomis socialinėmis temomis, o tai sustiprino jų pedagoginį lankstumą ir kūrybiškumą.

Poveikis

Veikla reikšmingai sustiprino mokytojų gebėjimus taikyti VMS metodą – iš pradžių dauguma jo nežinojo, o po programos visi planuoja jį naudoti pamokose. Mokiniai (-ės) tapo labiau įsitraukę, aktyviau diskutavo, pagerino kūrybiškumo, emocinio raštingumo ir kritinio mąstymo įgūdžius. Sustiprėjo bendruomenės bendradarbiavimas, ryšiai tarp mokyklų ir kultūros įstaigų, o mokytojai (-os) įgijo daugiau pasitikėjimo dirbti su sudėtingomis temomis ir vizualine medžiaga.

„Man labai patiko, nes buvo daug komandinių darbų, smagios ir kūrybiškos užduotys. Energija čia liejosi labai smagiai. Ypač man, kuris mėgsta kūrybiškumą, labai patiko mokytojai, pilni energijos ir džiaugsmo.“

Mokinė (-ys)

„Projekte patyriau džiaugsmą, nuostabą, sužinojau daugiau apie klasiokus. Man labiausiai patiko vaidinti pagal paveikslą, važiuoti į MO, išsirinkti korteles, nagrinėti paveikslus, sužinoti apie meną. Buvo labai smagu.“

Mokinė (-ys)

„Pas mus buvo atvykusi MO edukatorė, tai vaikai įsitraukė, buvo skatinami mąstyti. Mačiau, kad gabesni mokiniai intensyviai galvoja, o ir man pačiai kilo įkvėpimas kažką daryti.“

Mokytoja (-as)

„Jaučiuosi priimta, nes jaučiu palaikymą grupėje, labai vertinu šitas tris valandas, nes tai yra labai intensyvu ir man čia labai patinka. Pasiimu jausmą.“

Mokytoja (-as)

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai buvo mokytojams (-oms) dar nepažįstamas VMS metodas ir pradinis neapibrėžtumas, kaip jį taikyti savo ugdymo dalyke. Taip pat iššūkių kėlė ribotas laikas pamokoms suplanuoti ir vizualinės medžiagos atrankai bei skirtingas mokinių įsitraukimo lygis, dėl kurio reikėjo diferencijuoti užduotis.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami per nuoseklias praktines dirbtuves, kuriose mokytojai (-os) žingsnis po žingsnio mokėsi taikyti VMS metodą ir išbandė jį realiose situacijose. Buvo suteikti konkretūs pavyzdžiai, vizualinė medžiaga ir mokytojų tarpusavio konsultacijos. Pamokų planavimą palengvino bendras idėjų bankas ir galimybė dirbti poromis. Skirtingam mokinių įsitraukimui suvaldyti naudotos diferencijuotos užduotys, aktyvūs klausimai ir refleksijos metodai.

Naudingos nuorodos

- [Edukacininis užsiėmimas Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerijoje](#)
- [Mokiniai dalyvauja vizualinio mąstymo strategijos metodu paremtuose mokymuose](#)
- [Pažintis su šiuolaikiniu menu MO muziejuje](#)

Konferencija „Šiuolaikiniai atradimai ir technologijos pamokoje“

Konferencijoje dalyvavo moksleiviai iš įvairių Lietuvos miestų: Kaišiadorių, Kėdainių, Vilniaus, Kudirkos Naumiesčio, Birštono, Lazdijų. Pranešimus pristatė ne tik mokiniai (-ės), bet ir svečiai iš Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetų, taip pat iš Slovėnijos.

Dalyviai

Apie 130 mokytojų;
apie 300 mokinių (9–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mažėjo mokinių susidomėjimas gamtos mokslais, silpo jų tyrinėjimo smalsumas ir mokymosi motyvacija, vis rečiau buvo renkama su šia sritimi susijusi profesinė kryptis. Problemai spręsti pasirinkta mokinių tiriamųjų darbų konferencija, nes ji suteikė galimybę patiems (-čioms) mokiniams (-ėms) rinktis aktualias temas, atlikti tyrimus, patirti tyrėjo vaidmenį, atrasti gamtos mokslų aktualumą ir pristatyti rezultatus platesnei auditorijai.

Veiklos aprašymas

Konferencija „Šiuolaikiniai atradimai ir technologijos pamokoje“ subūrė mokinius (-es) iš skirtingų Lietuvos miestų pristatyti gamtos mokslų tyrimus. Išsiuntus kvietimus mokykloms, atrinkti pranešėjai, o programą papildė VDU, VU ir tarptautiniai svečiai. Pranešimų temos apėmė makiažo šepetėlių užterštumą, arbatos sudėties pavojus, prieskoninių žolelių auginimą, buities produktų tyrimus. Mokiniai (-ės), konsultuodamiesi su mokytojais (-omis) ir STEAM specialistais (-ėmis), planavo tyrimą, rinko duomenis ir viešai pristatė išvadas. Konferencija tapo nuosekliu mokymosi procesu – nuo idėjos iki viešo pristatymo – stiprinančiu mokinių motyvaciją ir tyrėjo patirtį.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) atliko tyrimus jiems aktualiomis temomis, taikė teorines žinias, analizavo duomenis ir pristatė rezultatus auditorijai. Du tiriamieji darbai išaugo

į brandos darbus. Pristatymus vertino komisija, teikusi rekomendacijas ir apdovanojusi ryškiausius tyrėjus už originalumą, inovatyvumą ir geriausiai pateiktą idėją. Konferencija tapo realia moksline platforma, kurioje mokiniai (-ės) patyrė tyrimo ciklą nuo klausimo kėlimo iki viešo akademinio pristatymo.

Poveikis

Konferencija sustiprino gamtos mokslų mokymosi motyvaciją ir smalsumą. Mokiniai (-ės) įsitikino, kad tyrimai siejasi su kasdieniu gyvenimu, o gamtos mokslai gali būti įdomūs ir praktiškai reikšmingi. Buvo lavinamas kritinis mąstymas, duomenų analizė, viešojo kalbėjimo įgūdžiai, augo pasitikėjimas savimi. Stiprėjo bendradarbiavimas su mokytojais (-omis) ir aukštosiomis mokyklomis, platesnė mokyklų bendruomenė įgijo bendros tyrinėjimo patirties. Didėjo susidomėjimas gamtamokslėmis studijomis.

„Džiaugiamės, kad Sūduvos gimnazija tampa vieta, kurioje jaunieji mokslininkai (-ės) gali dalytis savo atradimais ir mokytis vieni iš kitų, o tai motyvuoja juos siekti mokslo aukštumų.“

Sūduvos gimnazijos bendruomenė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai buvo susiję su pradiniu mokinių įsitraukimu ir abejonėmis dėl temos vertės. Taip pat sudėtinga buvo planuoti tyrimą, rinkti ir analizuoti duomenis bei derinti veiklas su pamokomis. Siekiant įveikti šiuos iššūkius, mokiniams (-ėms) buvo padedama suprasti, kad mokslinis procesas apima ir nesėkmes bei pakartojimus. Viešo pristatymo metu mokiniai (-ės) mokėsi struktūruoti kalbą, rengti skaidres ir atsakyti į auditorijos klausimus, taip stiprindami savo pristatymo gebėjimus.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokytojai (-os) kūrė saugią tyrinėjimo aplinką, skatino smalsumą ir pabrėžė, kad mokslinis kelias prasideda nuo paprasto klausimo. Praktiniai, greitai rezultatą duodantys eksperimentai stiprino mokinių pasitikėjimą ir drąsą imtis

sudėtingesnių tyrimų. Konsultacijos, STEAM erdvių naudojimas, mažos pristatymo repeticijos padėjo įveikti scenos baimę ir struktūruoti kalbą. Ugdyta palaikymo kultūra – mokiniai (-ės) vertino vieni kitų darbus, o mokytoja nuosekliai lydėjo tyrimo etapuose.

Naudingos nuorodos

- [Respublikinė konferencija „Šiuolaikiniai atradimai ir technologijos pamo-koje“](#)
- [Marijampolės Sūduvos gimnazijoje vyksta konferencija „Šiuolaikiniai atradimai ir technologijos“](#)

Progresinio verslumo modelio aktyvinimas Marijampolės savivaldybėje

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Marijampolės Rimanto Stankevičiaus
progimnazija, Marijampolės „Šaltinio“
progimnazija, Marijampolės „Ryto“
pagrindinė mokykla, Marijampolės Jono
Totoraičio progimnazija, Marijampolės
Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolės
Sūduvos gimnazija**

Dalyviai

**Apie 30 mokytojų,
apie 700 mokinių (1–12 kl.)**

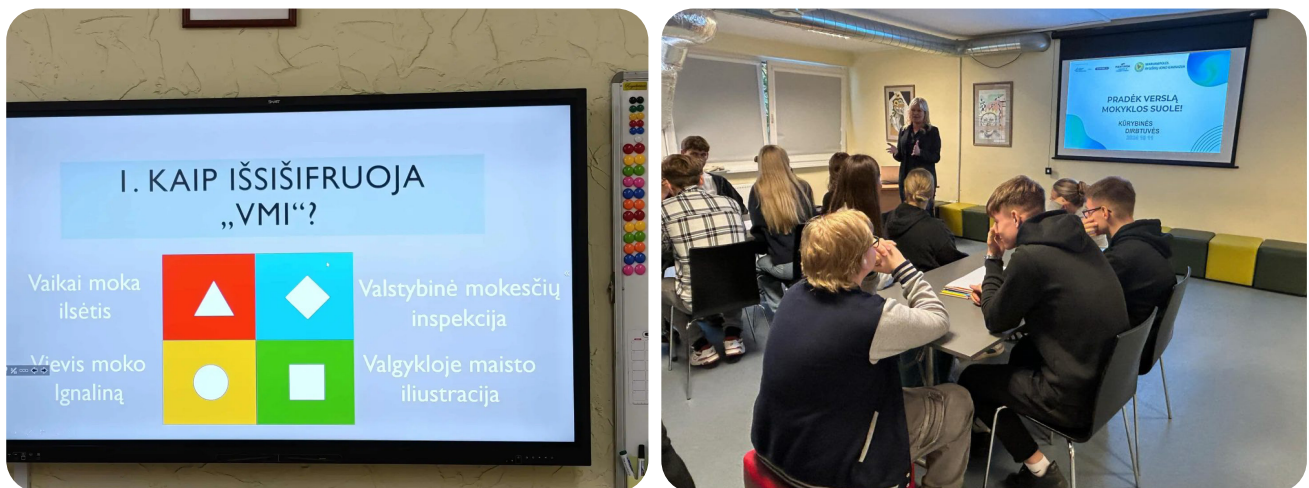
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama nepakankamo mokinių finansinio raštingumo, verslumo kompetencijų ir iniciatyvumo problema. Siekta ugdyti ekonomiškai sąmonin-

gus, atsakingus ir iniciatyvius jaunuolius, gebančius savarankiškai ir tvariai priimti finansinius sprendimus, kurti realias verslo idėjas, inicijuoti verslus, ieškoti inovacinių sprendimų ir kurti pridėtinę vertę Marijampolės bendruomenėje.

Veiklos aprašymas

Organizuojami konkursai, integruotos pamokos, verslumo mugės, generuojamos idėjos ir verslo kūrimo projektai, kuriamos mokinių bendrovės (MMB). Dalyvaujama verslo konkurse „Verslumo šuolis“, Marijampolės MMB regioninėse *eXpo* mugėse, inovacijų stovyklose. Verslumo projektų, stovyklų ir renginių metu 9–12 klasių mokiniai (-ės) generuoja idėjas, sprendžia problemas, strateguoja ir kuria verslo drobes, analizuoja rinką, konsultuojasi su verslininkais, kuria prototipus ir pristato idėjas mokyklų ir verslo bendruomenėms.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) patys kuria ir valdo savo verslą: konceptualizuoja verslo idėją, valdo įmonės finansus, dirba komandose ir priima svarbius sprendimus, mokosi bendrauti ir bendradarbiauti, ugdosi komunikacijos, verslumo ir lyderystės kompetencijas. Mokytojai (-os) ir verslo mentorai (-ės) lydi jaunąsias bendroves visą įmonės gyvavimo laikotarpį, dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su mokinių įkurtais verslais. Verslo veikla leidžia mokytojui (-ai) pamatyti silpnąsias mokinių vietas, kuriuose projektinės veiklos etapuose labiausiai buvo reikalinga pagalba, ir padėti jiems (-oms) tobulėti.

Poveikis

Mokiniai (-ės), dalyvaudami projektuose, mato realų žinių pritaikymą, todėl ir pamokose tampa aktyvesni. Įvairių sprendimų priėmimas skatina prisiimti atsakomybę ir kurti naujas idėjas, todėl pamokos jiems tampa ne tik teorijos šaltiniu, bet ir galimybe gilinti turimas žinias, suteikia pasitikėjimo savo jėgomis. Dirbdami kartu projektuose, mokiniai (-ės) išmoksta dirbti komandoje, keistis idėjomis ir diskutuoti – jie tampa drąsesni ir aktyvesni klasės diskusijose. Pristatydami idėjas, mokiniai (-ės) lavina pristatymo įgūdžius ir per pamokas kalba vis drąsiau ir laisviau. Tėvai pastebi išaugusį mokinių sąmoningumą, valdant asmeninius finansus.

„Tiek mokiniai (-ės), tiek jų tėvai pastebi išaugusį mokinių sąmoningumą, valdant finansus – vaikai net ima patarti tėvams. Kuo daugiau sužino, tuo įdomesnių ir kūrybiškesnių pasiūlymų sulaukiu įvairiose veiklose. Auga ir mokinių motyvacija bei norai, jie vis prašo daugiau ir įvairesnių projektų, kūrybinių veiklų.“

Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijos mokytoja Asta

„Daugelis mokytojų pastebėjo, kad po tokių renginių ir pamokų mokinių įgūdžiai ir gebėjimai finansinio raštingumo ir verslumo srityse gerėjo, vaikai suprato, kaip geriau planuoti savo laiką, kaip atsakingai leisti savo santaupas, kaip jas paskirstyti pagal prioritetus, stengiantis atsisakyti vartotojiškumo. Per technologijų pamokas buvo pastebimas mokinių atsakingesnis ir tvaresnis priemonių naudojimas.“

Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijos STEAM koordinatore Loreta

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokiniams (-ėms) pedagogų (-ių) pagalba labiausiai reikalinga ruošiantis dalyvauti projektų pristatymuose, išaiškinant veiklų vertinimo kriterijus, formuluojant išvadas. Verslumo projektinės veiklos dažnai reikalauja mokinių asmeninės atsakomybės už jų veiksmus ir rezultatus.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokytojai (-os) padėjo mokiniams (-ėms) įvertinti, kokių išteklių reikės projektui įgyvendinti, ir padėjo rasti tinkamus informacijos šaltinius. Jie taip pat padėjo mokiniams (-ėms) analizuoti kitų projektų rezultatus, atpažinti sėkmės veiksnius ir pastebėti padarytas klaidas, suteikdami vertingų įžvalgų tolesniam tobulinimui. Pasiruošimo laikotarpiu projektas buvo įgyvendinamas nuosekliai, mažais žingsniais, o mokiniai (-ės) reguliariai reflektavo, ko išmoko ir kaip šias žinias taikys savo veikloje. Kartu aptariami geri pristatymų pavyzdžiai, kad mokiniams (-ėms) būtų lengviau suprasti kokybiško darbo kriterijus. Atsakomybės jausmas buvo ugdomas per realias patirtis, kai mokiniai (-ės) prisiima atsakomybę už savo veiksmus ir jų pasekmes.

Naudingos nuorodos

- [Marijampolės regiono mokomųjų mokinių bendrovių regioninė eXpo'25](#)
 - [Lietuvos Junior Achievement stovykla](#)
 - [Integruota ekonomikos ir verslumo pamoka](#)
 - [Mokesčių pamokėlė](#)
 - [Mokinio Minvido istorija](#)
-

Mažeikių raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinant TŪM programą, atnaujintos arba įrengtos naujos ugdymo erdvės. Didelis dėmesys skirtas mokinių įsitraukimui ir praktiniam mokymuisi. Mokytojų bendruomenė aktyviai dalijasi gerąja patirtimi, stiprinamas bendradarbiavimas su vietos partneriais. Šie pokyčiai padėjo formuoti savivaldybės švietimo identitetą, kaip inovatyvų, įtraukų ir bendruomenišką.

”

„TŪM programa mūsų bendruomenei suteikė galimybę sustiprinti savitą ugdymo kryptį – praktinį ir patyriminį mokymąsi. Džiaugiamės, kad mokiniai (-ės) gali mokytis ne tik klasėje, bet ir mūsų sukurtose erdvėse – STEAM erdvėje, technologiniuose-inžineriniuose kabinetuose, oranžerijoje-šiltnamyje. Tai ne tik ugdo, bet ir formuoja mūsų mokyklos identitetą, kaip inovatyvios, bendruomeniškos ir įtraukios ugdymo įstaigos.“

Jolanta Budrienė,
Kalnėnų progimnazijos
pavadootoja ugdymui

”

„Savivaldybė išsikėlė tikslą – gerinti 5–10 klasių mokinių ugdymo kokybę rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose. Šio tikslo buvo siekiama įgyvendinant kultūrinio, įtraukiojo ugdymo ir STEAM ugdymo veiklas formaliojo ir neformaliojo ugdymo srityse, stiprinant lyderystę, tobulinant pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) kompetencijas (mokymai, stažuotės). Didelis dėmesys skirtas mokymosi erdvėms įrengti ir atnaujinti. Siekdama tvaraus pokyčio, mokytojų bendruomenė aktyviai dalijosi gerąja patirtimi, buvo stiprinamas glaudus bendradarbiavimas su vietos partneriais, kartu įgyvendinant veiklas.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Eglė Paulauskienė

Mažeikių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Mažeikių Gabijos gimnazija, Mažeikių Kalnėnų progimnazija, Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija, Mažeikių r. Sedos Vytauto Mačernio gimnazija, Mažeikių Pavasario progimnazija, Mažeikių Senamiesčio progimnazija, Mažeikių „Ventos“ progimnazija, Mažeikių r. Viekšnių gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	761
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	741
TŪM krepšelis	2 895 428,74 Eur
Infrastruktūra	32,07 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	67,93 proc.

32,07 %

Infrastruktūra

67,93 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lyderystei stiprinti infrastruktūra orientuota į bendradarbiavimą ir bendruomeniškumą, sudarant sąlygas komandiniam darbui, tinklaveikai, pasidalytajai lyderystei ir mokytojų profesinėms diskusijoms.

Įtraukusis ugdymas

Mokyklose didelis dėmesys skirtas fizinio prieinamumo gerinimui ir aplinkos pritaikymui visiems mokiniams (-ėms), įrengiant keltuvus bei šalinant judėjimo barjerus. Atsižvelgiant į SUP turinčių mokinių emocinius ir sensorinius poreikius, įrengti nusiramavimo, sensoriniai ir relaksaciniai kambariai, sudarant sąlygas saugiai atsitraukti, nusiraminti ir atkurti emocinę pusiausvyrą. Tokie sprendimai prisideda prie palankesnės, įtrauktį stiprinančios ugdymo aplinkos kūrimo.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra TŪM mokyklose plėtota įrengiant kūrybinę studiją, menų dirbtuvių ir saviraiškos erdves, atnaujinant bibliotekų erdves ir renovuojant aktų sales, taip sudarant sąlygas kūrybai ir integruotam ugdymui.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra stiprinta Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazijoje įrengiant informacinių technologijų centrą, Mažeikių Gabijos gimnazijoje – biologijos, fizikos ir chemijos laboratorijas, Mažeikių Kalnėnų progimnazijoje – STEAM erdves, inžinerinius kabinetus ir oranžeriją, o Mažeikių „Ventos“ progimnazijoje – tarpdalykinį STEAM centrą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes lyderystės, STEAM ugdymo, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas: ugdytos pasidalytosios lyderystės, mentorystės, UDL, PEPIS, funkcinio elgesio vertinimo, STEAM integracijos ir kultūrinės edukacijos kompetencijos. Vyko stažuotės Estijoje, Suomijoje, Vokietijoje, taip pat STEAM stažuotės Lietuvoje (STEAM centrai, gimnazijos).

Lyderystė veikiant

Lyderystės ugdymas vyko per ilgalaikes programas, patyriminius mokymus, stažuotes Lietuvoje, Estijoje, Suomijoje, Vokietijoje. Veiklose ugdyta asmeninė ir komandinė lyderystė, savivalda, motyvacija ir bendruomenės įtraukimas.

Įtraukusis ugdymas

Vykdytos emocinės gerovės programos, forumai, plėtotas SUP turinčių mokinių karjeros ugdymas, organizuoti tėvų ir mokytojų mokymai. Įgyvendintos ilgalaikės kvalifikacijos tobulinimo programos „Savitarpio pagalbos kultūra mokykloje ir klasėje“ ir „Įtraukusis ugdymas – mokykla kiekvienam“, stiprinant mokytojų ir pagalbos specialistų (-čių) kompetencijas dirbti su įvairių poreikių turinčiais vaikais.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per kūrybines dirbtuves, integruotus menų projektus, „Mokyklos be sienų“ veiklas, dizaino ir scenos menų programas. Bendradarbiaujant su muziejais, bibliotekomis, VDA ir menininkais (-ėmis), taikyta tarpdalykinė integracija, patyriminis ir kūrybinis mokymasis.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas vyko per integruotų pamokų ciklus ir STEAM dienas. Mokiniai (-ės) dalyvavo veiklose Telšių STEAM centre, KTU Studentų mokslinės draugijos inžinerinėse dirbtuvėse ir cheminių eksperimentų užsiėmimuose, patyriminėse dienose Varnių gamtos mokykloje, Ventos regioniniame centre, Kauno mokslo ir inovacijų centre „Mokslo sala“, Klaipėdos dramos teatre.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtota kryptingai, stipriausia – STEAM, kultūrinio ir įtraukties ugdymo srityse. Aktyviai veikė tarpsavivaldybinė ir akademinė partnerystė su Telšių regioniniu STEAM centru, Varnių gamtos mokykla, Ventos regioniniu parku bei KTU, taip pat kultūrinė partnerystė su Mažeikių muziejumi, biblioteka ir regioniniais parkais. Mokyklos bendradarbiavo tarpusavyje ir su NVO, jungdamos ugdymą, mokslą, kultūrą ir socialinę įtrauktį.

**Įtraukiojo ugdymo 8 forumai-diskusijos:
„Visi mes esame skirtingi“, „Mano pasiekimai“, „Buvimas kartu“, „Kaip sprendžiu sunkumus“**

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla **Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija**

Dalyviai

**18 mokytojų, 3 švietimo pagalbos specialistai (-ės),
4 administracijos atstovai (-ės) (direktorė ir 3 direktorės pavaduotojai (-os) ugdymui);
227 gimnazistai (-ės) (9–10 kl.)**

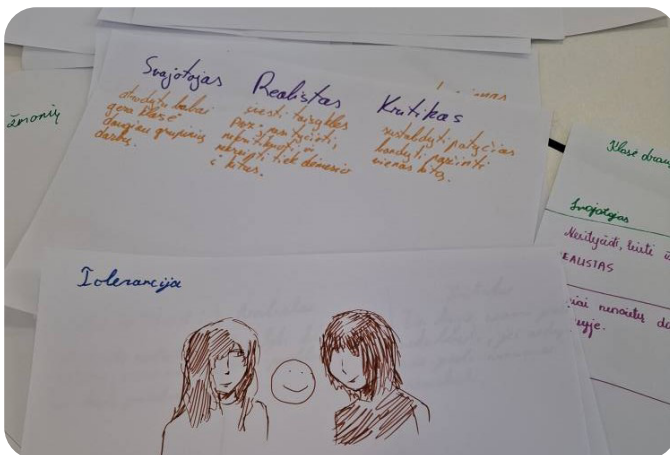
Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Veiklos tikslas – siekti pakeisti gimnazijos bendruomenės nuostatą apie įtraukįjį ugdymą. Tiek suaugusiesiems, tiek mokiniams (-ėms) svarbu žinoti, suprasti ir mokytis veikti bei būti kartu, kai visi skirtingai panašūs, bet vienodai svarbūs. Pasirinkta forumo-diskusijos forma, nes forumų moderatorės psicho-

logės Elenos Šmitienės pasiūlyta veiklos įgyvendinimo struktūra ir planuojamos veiklos geriausiai atliepė išsikeltą tikslą.

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės), išklausę įžanginius gimnazijos pagalbos specialistų (-tų) pranešimus, įgijo žinių apie įtraukiojo ugdymo aspektus. Dalyviai (-ės) mikro-, makrogrupėse tobulino bendradarbiavimo įgūdžius, stiprino empatiją. Veiksmingai, kūrybiškai taikyti įvairūs metodai: „Gyvos skalės“ (mokiniai (-ės), vertindami pateiktus teiginius, navigavo tarp 3 kategorijų (žinau / šiek tiek žinau / nieko nežinau); taikant kūrybinio mąstymo techniką, išbandyti 3 vaidmenys: Svajotojo, Kritiko, Realisto, gilintasi į mąstymo proceso sudėtinės dalis; aktyvus klausymas taikytas analizuojant klasės ir asmeninį indėlį nagrinėjama tema; apklausa „Čia ir dabar“ suaugusius dalyvius (-es) įtikino, kad įtraukusis ugdymas yra mokytojų ir tėvų informacinio lauko tema.

Pasiektas rezultatas

Organizuoti 8 forumai-diskusijos 9–10 kl. mokiniams (-ėms) ir 25 pedagoginiams darbuotojams (-oms). Remiantis gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo 2025 m. duomenimis, teiginiui „Kartu su draugais, mokytojais (-omis) galime įgyvendinti savo idėjas ir sumanymus“ pritaria 51 proc. respondentų (projekto įgyvendinimo pradžioje (2022 m.) pritarė 31,2 proc.; siektinas rezultatas buvo 35 proc.). Veiklos vykdytos pagal UD principus įkurtoje bendradarbiavimo erdvėje, kuri įveiklinta ir akivaizdžiai atliepia gimnazijos bendruomenės poreikius. 9–10 kl. gimnazistai (-ės) paruošė pasiūlymus klasės mikroklimato gerinimui ir asmeniniam augimui.

Poveikis

Po veiklos įgyvendinimo stebima teigiama gimnazijos bendruomenės nuostatų kaita įtraukiojo ugdymo kontekste: remiantis 2025–2026 m. m. I pusm. vykdytos pamokų stebėsenos analize, dalis mokytojų pamokose suvokia mokinių skirtybes (numato mokymosi barjerus) ir siekia sudaryti sąlygas jiems mokytis savitai (patiems formuluojant mokymosi tikslus, pasirenkant šaltinius, veiklas, mokymosi būdą ir kt.); sėkmingomis patirtimis mokytojai (-os) dalijasi „Mažuosiuose susirinkimuose“. 82 proc. refleksijos dalyvių (mokinių) patvirtino, kad forumuose-diskusijose pastiprino bendradarbiavimo, komandinio darbo įgūdžius, empatijos jausmą šalia esančiam (-i).

„Įgijau naują patirtį, bendravau su klasiokais (-ėmis), su kuriais mažiau siai bendrauju.“

Mokinys

„Patyriau bendravimą, draugystę, nuoširdumą, buvimo kartu sėkmę ir nuolatinį džiaugsmą.“

Mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kadangi tai buvo pirmoji gimnazijoje įgyvendinama minkštoji TŪM programos veikla, vienu iš iššūkių tapo tinkamas jos dokumentavimas.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai spręsti diskutuojant ir tariantis komandoje, darant klaidas ir jas taisant. Ilgainiui sukaupta patirties ir įgūdžių.

Naudingos nuorodos

- [Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija | TŪM veiklos](#)
 - [Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija | TŪM mokymai](#)
-

Oranžerija-šiltnamio: patyriminio ugdymo erdvė

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Mažeikių Kalnėnų progimnazija

Dalyviai

**20 mokytojų;
741 mokinys (-ės) (1–8 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokiniai (-ės) stokodavo praktinio gamtos mokslų pažinimo, todėl biologijos ir ekologijos temos likdavo abstrakčios. Šiltnamio-oranžerija suteikė galimybę patirti augalų auginimo procesus, stebėti gamtos ciklus, ugdyti atsakomybę ir bendradarbiavimą. Tokia veikla sujungė teoriją ir praktiką, sustiprino mokinių motyvaciją, skatino domėjimąsi gamtos mokslais ir tvariu gyvenimu.

Veiklos aprašymas

Įrengtas šiltnamio-oranžerija tapo praktinio mokymosi erdve, kurioje mokiniai (-ės) kartu su mokytojais (-omis) sodino daržoves, prieskoninius augalus ir gėles. Jie (-os) patys prižiūrėjo augalus – laistė, stebėjo jų augimą, fiksavo

pokyčius, mokėsi apie augalų biologiją, ekologiją ir sveiką mitybą. Veikla buvo integruota į biologijos (augalų sandara, augimo sąlygos), technologijų pamokas (sodinimo ir priežiūros darbai), matematiką (matavimai, skaičiavimai), dailę (augalų piešiniai) bei neformaliojo ugdymo užsiėmimus. Mokiniai (-ės) dirbo grupėmis, dalijosi atsakomybėmis, mokėsi bendradarbiauti, spręsti praktinius iššūkius. Tokiu būdu teorinės žinios buvo tiesiogiai siejamos su praktika, ugdam tvaraus gyvenimo įgūdžius ir stiprinant mokinių motyvaciją.

Pasiektas rezultatas

Šiltnamio-oranžerija Kalnėnų progimnazijoje tapo gyvybės, kūrybos ir bendrystės erdve. Mokiniai (-ės) užaugino daržovių, prieskoninių augalų, gėlių, moliūgų, o pavasarį oranžeriją papuošė svogūninės gėlės. Rezultatas – gausus derlius, kūrybinės parodos („Moliūgų šėlsmas“, daržovių ekspozicijos), naujas projektas „Braškė“, suteikęs galimybę mokiniams (-ėms) tyrinėti uogų auginimą. Galutinis produktas – ne tik augalai, bet ir mokinių patirtis, ekologinis sąmoningumas, bendradarbiavimas ir progimnazijos bendruomenės sutelktumas.

Poveikis

Šiltnamio-oranžerijos veikla sustiprino mokinių patyriminį mokymąsi – jie įgijo praktinių gamtos mokslų žinių, ugdė atsakomybę, bendradarbiavimo ir problemų sprendimo įgūdžius. Integruotos pamokos ir projektinė veikla padėjo sujungti teoriją ir praktiką, didino mokinių motyvaciją bei domėjimąsi tvarių gyvenimo būdu. Bendruomenės santykiams veikla turėjo teigiamą poveikį: mokiniai (-ės), mokytojai (-os) ir tėvai įsitraukė į bendrus darbus, organizavo parodas ir renginius, stiprino tarpusavio ryšius. Pokytis – mokykla tapo atviresnė, bendruomeniškesnė ir labiau orientuota į inovatyvų, tvarų ugdymą.

„Didžiausias įspūdis – matyti vaikų džiaugsmą, išvydus žalias daigų viršūnėles. Atradau, kad gamta yra puikiausia mokytoja, nes kiekvienas augalas parodo, ko jam trūksta, kada jis stiprus, o kada jam reikia pagalbos. Tai priminė, kaip svarbu įsiklausyti ir į mokinius (-es) – jų nuotaikas, poreikius, tempą. Supratau, kad ir nedidelė erdvė gali tapti mokymosi, tyrinėjimų, bendravimo ir bendradarbiavimo vieta.“

Mokytoja Jūratė

„Buvo ir yra įdomu stebėti gėlių, vaistažolių, daržovių, uogų augimą ir vystymąsi. Supratau, kad kiekvienam augalui reikia skirtingos priežiūros – vieniems daugiau šviesos, kitiems daugiau drėgmės. Įspūdį paliko tai, kad mūsų darbas tiesiogiai lemia, kaip augalai vystosi, todėl supratau, kad rūpindamasi augalais mokausi atsakomybės ir pagarbos gamtai.“

Mokinė Atėnė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkių kilo dėl nuolatinės augalų priežiūros organizavimo – reikėjo užtikrinti laistymą, temperatūros kontrolę ir darbų pasiskirstymą tarp mokinių. Trūko patirties, todėl pradžioje buvo sunku suderinti teorines žinias ir praktiką. Taip pat iššūkiu tapo priemonių ir finansų užtikrinimas bei mokinių motyvacijos palaikymas.

Iššūkių įveikimo būdai

Norint užtikrinti nuolatinę augalų priežiūrą, buvo sudarytas mokinių ir mokytojų grafikas, paskirstytos atsakomybės grupės. Iš pradžių trūko patirties, todėl biologijos ir technologijų mokytojai (-os) vedė praktinius užsiėmimus, konsultavo. Aptarnaujantis personalas prisidėjo prie šiltnamio priežiūros – padėjo palaikyti švarą, pasirūpinti techniniais darbais ir augalų laistymu, ypač ne pamokų metu. Priemonių bei finansų klausimai spęsti bendradarbiaujant su administracija. Mokinių motyvacijai palaikyti organizuotos kūrybinės parodos, konkursai ir bendruomenės renginiai, suteikę veiklai prasmės ir skatinę įsitraukimą.

Naudingos nuorodos

- [Projektas „Tūkstantmečio mokyklos II“ | Mažeikių Kalnėnų progimnazija](#)

Molėtų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Gerėjantys mokinių pasiekimai, kuriuos atspindi PUPP ir ketvirtokų NMPP rezultatų dinamika. Mokyklose taikomi nauji tinklaveikos ir profesinės komunikacijos modeliai: mokyklų STEAM laboratorijos ir kūrybinės dirbtuvės visiems rajono mokiniams (-ėms), patirčių sklaida virtualioje moletutum.lt platformoje; mokyklų sričių komandų bendradarbiavimas bei komandinis darbas mokyklose. Gerėja bendrosiose klasėse ugdymosi sąlygos ir švietimo pagalba mokiniams (-ėms), turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, tobulinamos pedagogų (-ių) kompetencijos. Intensyvėja naujos veiklos, organizuojamos kartu su partneriais ar jų infrastruktūroje, mokyklose didėja kultūrinio ugdymo ir STEAM veiklų pasiūla.

„Rajono mokyklų bendruomeniškumas dar labiau išryškėjo: jos pradėjo glaudžiau bendradarbiauti, dalytis patirtimi, mokytojai (-os) ėmė dažniau aptarti mokinių ugdymosi veiksnius, daugiau atvirumo, refleksijos ir pasitikėjimo. Pagalbos teikimas mokiniams (-ėms) tapo ne pavienėmis iniciatyvomis, o koordinuotu procesu, telkiančiu mokytojus (-as), pagalbos specialistus (-es), mokinio padėjėjus (-as), mokinius (-es) ir tėvus.“

Daiva Kildišienė,
Molėtų r. Alantos
gimnazijos laikinai einanti
pareigas direktorė

”

„Molėtų rajono mokyklos TŪM programoje siekė stiprinti kolegialų bendradarbiavimą, švietimo pagalbos veiksmingumą, diegti šiuolaikinius inovatyvius ugdymo metodus, siekiant mokinių pažangos. Investuota į modernią įrangą, mokytojų kompetencijų stiprinimą. Taikyti LEAN vadybos metodai, sistemingai diegtas intensyvios švietimo pagalbos teikimo algoritmas, įsteigti papildomi švietimo pagalbos specialistų (-čių) etatai. Siekiant stiprinti bendradarbiavimą tarp mokyklų, sukurta virtuali platforma, kuri leido plėtoti tinklaveiką ir kolegialų bendradarbiavimą. Mokiniais (-ėmis) vykdytos kultūrinio ugdymo, STEAM ugdymo integruotos veiklos.“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Indrė Širvinskaitė

Molėtų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Molėtų gimnazija, Molėtų pradinė mokykla, Molėtų progimnazija, Molėtų r. Alantos gimnazija, Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 588
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 438
TŪM krepšelis	1 722 937,19 Eur
Infrastruktūra	7,61 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	92,39 proc.

7,61 %

Infrastruktūra

92,39 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Molėtų pradinėje mokykloje, Molėtų progimnazijoje ir Alantos gimnazijoje atnaujintos lyderystei stiprinti skirtos bendradarbiystės ir profesinės komunikacijos erdvės, taip pat modernizuotos mokytojų darbo vietos. Infrastruktūra sudaro sąlygas tinklaveikiai, refleksijai, pasidalytajai lyderystei ir nuotoliniam bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Molėtų pradinėje mokykloje, Molėtų gimnazijoje, Molėtų progimnazijoje, Alantos ir Giedraičių gimnazijose įtraukusis ugdymas sustiprintas įrengiant sensorinius kambarius, individualaus darbo, atokvėpio ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) erdves.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra plėtotą Alantos gimnazijoje įrengiant kūrybines dirbtuves ir menų kabinetus, Molėtų gimnazijoje – menų ir technologijų laboratoriją bei filmavimo studiją, Molėtų pradinėje mokykloje – kultūrinės lauko erdves. Sudarytos sąlygos integruotam menų, technologijų ir STEAM ugdymui.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra sustiprinta Molėtų gimnazijoje įrengiant universalaus dizaino principus atitinkančią STEAM laboratoriją, Alantos gimnazijoje – STEAM lauko klasę, o Molėtų pradinėje mokykloje, Molėtų progimnazijoje ir Giedraičių gimnazijoje – turtinant ir aprūpinant gamtos mokslų, inžinerijos ir robotikos kabinetus šiuolaikiška įranga ir mokymo priemonėmis. Sudarytos sąlygos eksperimentiniam, integruotam ir patyriminiam ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus: ugdytos pasidalytosios lyderystės, LEAN, mentorystės, integruoto ugdymo, STEAM metodikos, įtraukiojo ugdymo (SUP, UDM) kompetencijos. Vyko STEAM stažuotės Lietuvoje – Utenos ir Panevėžio STEAM centruose, bendri mokymai su VU ir VILNIUS TECH.

Lyderystė veikiant

Lyderystės ugdymas vyko visose TŪM mokyklose – Molėtų gimnazijoje, Molėtų progimnazijoje, Molėtų pradinėje, Alantos ir Giedraičių gimnazijose – per pasidalytosios lyderystės kompetencijų ugdymą, LEAN metodų taikymą, veiksmo dienas, mokinių iniciatyvų projektus ir mokytojų atvejų supervizijų laboratorijas. Veiklos ugdė lyderystę, savivaldumą, problemų sprendimą ir bendruomeninę atsakomybę. Taip pat atliktas ir mokytojų socialinio kapitalo tyrimas.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemiškai plėtotas diegiant intensyvios ir mobilios švietimo pagalbos modelius, formuojant mokyklų bendruomenių vertybines nuostatas, pripažįstant mokinių įvairovę, taikant komandinio darbo metodus ir pasitelkiant ekspertinį konsultavimą.

Kultūrinis ugdymas

Molėtų gimnazijoje, Alantos ir Giedraičių gimnazijose bei Molėtų pradinėje mokykloje per kūrybinio rašymo dirbtuves, teatro, retorikos ir scenos meno programas intensyviai vykdytas kultūrinis ugdymas. Veiklose dalyvavo šimtai mokinių, taikyta integracija su formaliuoju ugdymu, bendradarbiaujant su kultūros centru, biblioteka ir menininkais (-ėmis).

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plačiausiai įgyvendintas Molėtų gimnazijoje, Molėtų progimnazijoje, Alantos ir Giedraičių gimnazijose per integruotus pamokų ciklus, patyrimines veiklas, tiriamuosius projektus, robotikos, inžinerijos ir gamtos tyrimus. Veiklose dalyvavo keli šimtai mokinių, taikyti mokslinio metodo, projekcinio ir patyriminio mokymosi principai, bendradarbiaujant su universitetais ir STEAM centrais.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai, stipriausia – STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo srityse. Plėtota tarpsavivaldybinė ir akademinė partnerystė su VU, VILNIUS TECH, regioniniais STEAM centrais, profesinio rengimo centrais, taip pat kultūrinė partnerystė su nacionaliniais teatrais, muziejais, bibliotekomis. Mokyklos aktyviai bendradarbiavo tarpusavyje ir su NVO, verslu, užtikrinant patirties sklaidą ir bendras ugdymo veiklas.

Intensyvios švietimo pagalbos teikimo algoritmo sukūrimas ir jo įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Molėtų gimnazija, Molėtų pradinė mokykla, Molėtų progimnazija, Molėtų r. Alantos gimnazija, Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazija

Dalyviai

**48 mokytojos (-ai);
59 mokinės (-iai) (1–10 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Įgyvendinant įtraukujį ugdymą, atsiranda poreikis taikyti naujas prieigas ir metodus, kurie mokytojams (-oms) kelia iššūkių: universalus dizaino mokymuisi principai, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) komandinio darbo ir bendradarbiavimo su tėvais stiprinimas. Apsispręsta sukurti intensyvios švietimo pagalbos teikimo algoritmą, kuris padėtų sistemiškai diegti šias įtraukiojo ugdymo inovacijas.

Veiklos aprašymas

Intensyvi švietimo pagalba teikiama mokyklos nuožiūra tiek pagal mokinio pirminį ugdymosi poreikių vertinimą, tiek pagal mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą, rekomendavus PPT. Algoritmo taikymas padeda laiku pastebėti pirmuosius mokinio patiriamus mokymosi sunkumus. Švietimo pagalba teikiama mokytojams (-oms) ir specialistams (-ėms), dirbant komandiniu principu bei įtraukiant tėvus. Pagalbos mokiniui komanda kiekvieną savaitę stebi ir aptaria mokinio (-ės) pažangą. Po 3 mėnesių, remdamasi periodiškose stebėsenos rezultatais bei refleksijų išvadomis, komanda mokyklos vadovui (-ei) teikia rekomendacijas dėl tolesnio švietimo pagalbos teikimo.

Pasiektas rezultatas

Mokyklos ir PPT sukūrė „Intensyvios švietimo pagalbos teikimo rajono mokyklų mokiniams (-ėms) pavyzdinio algoritmo aprašą“, kurį mokyklos ėmė taikyti mokiniams (-ėms), patiriantiems mokymosi sunkumų. Įgyvendinant aprašą, numatytos klasės ir mokyklos lygmens priemonės, todėl mokyklose sukurta labiau koordinuota ir bendradarbiavimu grįsta pagalbos teikimo sistema. Tai sustiprino bendrus susitarimus, komandinį darbą ir atsakomybę už mokinio pažangą.

Poveikis

Intensyvi švietimo pagalba padidino galimybes mokiniams (-ėms) gauti jų poreikius atitinkantį ugdymą, todėl pagerėjo mokinių skaitymo, rašymo ir matematikos įgūdžiai, augo akademiniai pasiekimai, savireguliacija ir įsitraukimas.

„Aiškus pagalbos teikimo algoritmas padėjo mokytojų komandai dirbti kryptingai.“

Mokytoja (-as)

„Stebima akivaizdi pažanga. Pamažu, nuosekliai sunkinant korekcines užduotis, lavėja pažintiniai procesai. Ypatingas dėmesys skiriamas kalbos lavinimui, stebimas platesnis aktyvusis žodynas, rišlėja kalba.“

Mokytoja (-as)

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Sudėtinga rasti švietimo pagalbos specialistų (-čių), o pedagogams (-ėms) vis dar stinga įtraukiojo ugdymo patirties. Mokytojams (-oms) ir pagalbos specialistams (-ėms) sunku parinkti efektyviausius mokymosi būdus, kurie padėtų siekti asmeninės pažangos. Dažnai tėvai nepripažįsta, kad jų vaikui reikalinga švietimo pagalba, nevienodas tėvų įsitraukimas.

Iššūkio įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti nuosekliai ir sistemiškai taikant algoritmą, reguliariai bendradarbiaujant mokytojams (-oms), švietimo pagalbos specialistams (-ėms) ir mokinio padėjėjams (-oms), nuolat reflektuojant, aktyvinant komunikaciją su tėvais ir koreguojant pagalbos mokiniui planus pagal daromą pažangą. Prie to prisidėjo ir bendros mokyklų įtraukiojo ugdymo koordinatorių refleksijos bei PPT specialistų (-čių) konsultacijos mokyklose.

Naudingos nuorodos

- [Intensyvios švietimo pagalbos teikimo rajono mokyklų mokiniams pavyzdinio algoritmo aprašas](#)
- [Pagalbos mokiniui, turinčiam mokymosi sunkumų, teikimo algoritmas](#)

LEAN metodų taikymo gebėjimų tobulinimas mokyklose, dalyvaujant sertifikuotiems metodų mokytojams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Molėtų gimnazija, Molėtų pradinė mokykla, Molėtų progimnazija, Molėtų r. Alantos gimnazija, Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazija

Dalyviai

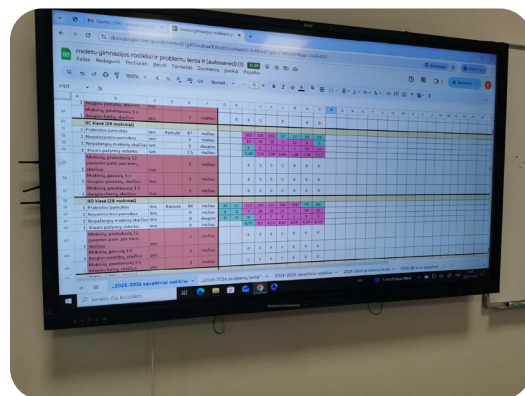
**124 mokytojai (-os);
1 438 mokiniai (-ės) (1–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

„Lyderių laikas 3“ projekto tyrimai išryškino silpną rajono mokytojų socialinio kapitalo raišką, ypač kolegialios sąveikos rezultatyvumą, veikimą kartu mokinio pažangai, įgalinimą bendradarbystei. Apsispręsta stiprinti pedagogų (-ių) bendradarbiavimą ir profesinius dialogus, siekiant mokinių savivaldaus mokymosi ir jų pasiekimų pažangos. Problemai spręsti pasirinktas LEAN vadybos metodų taikymas. Mokyklos įdiegė ASAICHI metodą, PDTV, KAIZEN metodų fragmentus.

Veiklos aprašymas

2017–2021 m. savivaldybė ir mokyklos dalyvavo projekte, kurio tikslas buvo įdiegti LEAN vadybos modelį, siekiant pagerinti teikiamas paslaugas. Mokyklos pripažino, kad naudingiausi ASAICHI ir PDTV metodai, jie padeda efektyviau spręsti problemas, organizuoti mokinių pažangos stebėseną, bet reikia suvienodinti jų taikymo

praktiką, išgryninti rodiklius ir veikimo algoritmus. Įgyvendinant TŪM pažangos plano veiklas, tobulintas šių metodų taikymas. Vyko šios veiklos: 1) dalijimasis patirtimi, kaip mokyklose taikomi šie metodai, kokie rodikliai naudojami, kokie tikslai keliami, 2) sertifikuotų metodų mokytojų konsultacijos mokyklose, 3) periodiškai mokyklų ASAICHI susirinkimai / PDTV metodo taikymas, rengiant strateginius veiklos planus.

Pasiektas rezultatas

Sukurtos rekomendacijos, kaip taikyti LEAN metodus. Mokyklos susikūrė metodų taikymo algoritmus (ką nori pagerinti, kokie veiksniai turi įtakos, kaip jie bus matuojami ir kokie matavimo rodikliai, siektinos rodiklių reikšmės, veiksmai, sprendžiant išryškėjusias problemas, kas ką turi padaryti). Rodikliai stebimi periodiškai, jie fiksuojami ir aptariami įvairių lygmenų susirinkimuose. Rezultatai priklauso nuo to, kokius tikslus kėlė mokyklos. Visos mokyklos pripažįsta, kad operatyviai fiksuojamos kylančios problemos, susijusios su mokinių elgsena ir mokymosi rezultatais, išsiaiškinamos priežastys, laiku teikiama pagalba mokiniams (-ėms). Pagerėjo mokinių pasiekimai: ir ketvirtokų NMPP, ir PUPP rezultatai.

Poveikis

LEAN metodų taikymas padarė reikšmingą įtaką ir mokinių mokymui(si), ir mokyklos bendruomenės santykiams: mokiniai (-ės) geriau supranta, kur jie yra mokymosi kelyje, kas jiems sekasi, o kur dar reikia įdėti pastangų. Jie tampa labiau įsitraukę ir atsakingi už savo mokymosi procesą bei pažangą. Mokiniai (-ės) supranta, kad jų pastangos yra nuolat vertinamos ne kaip kontrolės priemonė, o kaip augimo galimybė. Stebėsena leidžia greitai pastebėti mokymosi sunkumus ir suteikti tikslingą personalizuotą pagalbą. Duomenų analizė skatina mokytojus (-as) reflektuoti savo praktiką, eksperimentuoti su metodais ir gerinti mokymo kokybę. Stebėsena skatina mokytojų bendradarbiavimą, pagilina mokytojų, mokinių ir tėvų dialogą.

„Rodiklių fiksavimas mokyklai ir mokytojams (-oms) suteikė galimybę laiku pastebėti sunkumus ir imtis tikslingų pagalbos priemonių, geriau planuoti ugdymo procesą, diferencijuoti užduotis ir teikti individualizuotą pagalbą.“

Mokytoja Dovilė

„LEAN metodų taikymas stiprina profesinį atvirumą, organizuotumą, gebėjimą laiku reaguoti į problemas, laiko planavimą, pagarbą, kolegialų bendravimą ir bendradarbiavimą.“

Psichologė Jūratė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Nuolatinis mokinių mokymosi rezultatų stebėjimas ir konsultacijų skyrimas matomas ne kaip pagalba, o kaip kontrolė ir bausmė. Kartais mokytojai (-os) nutyli problemas ir (ar) priežastis, galvoja, kad tai neveiks, nepasiteisins, kad tai nesvarbu, kad nebus pagalbos. Kai kurie tėvai aplaidžiai žiūri į mokinių pamokų lankymą, vengia bendradarbiauti su mokykla, dangsto vaiko problemas, nesidalija atsakomybe.

Iššūkių įveikimo būdai

Nuoseklus ir besąlygiškas veikimo algoritmo taikymas: laiku identifikuojami mokymosi sunkumai, sistemingas tėvų informavimas per TAMO apie vaikų mokymąsi ir elgesį, mokytojo (-os) pokalbis su mokiniu (-e) ir jo tėvais, klasės vadovo (-ės) komunikacija su mokiniu (-e) ir tėvais, švietimo pagalbos specialistų (-čių) darbas su mokiniu (-e), administracijos pokalbis su mokiniu (-e) ir tėvais, Vaiko gerovės komisijos pagalba. Kalbėjimas ir įtikinėjimas, kad taip sprendžiame vaikų problemas, o ne ieškome kaltųjų, kad kartu galime dalytis sprendimo būdais ir taip vieni kitiems padėti. Nebijoti keisti rodiklių, jei jie neįteikia naudos; tobulinti pagalbos mokiniui formas, jei taikoma veikla neduoda efekto. Svarbu nuoseklus komandinis darbas.

Naudingos nuorodos

- [Patirčių sklaida virtualioje platformoje](#)
- [Klasių vadovų ASICHI | Molėtų gimnazija](#)

Panevėžio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinus TŪM programą Panevėžio rajono savivaldybėje, sustiprėjo švietimo sistemos kokybė ir tvarumas. Šešiose gimnazijose pagerintos mokymosi aplinkos, atnaujinta infrastruktūra, diegiami inovatyvūs ugdymo metodai. Savivaldybės lėšomis prie Velžio gimnazijos suprojektuotas ir statomas STEAM centras „Eureka“. Centro laboratorijos bus įrengtos TŪM projekto lėšomis. Visų savivaldybės mokyklų mokiniai (-ės) galės atvykti į šį centrą pagal iš anksto sudarytą ugdymo ir pavėžėjimo tvarkaraštį. Didelis dėmesys skirtas įtraukiajam ugdymui, mokinių individualių poreikių tenkinimui ir lygių galimybių užtikrinimui. Šie pokyčiai sudaro prielaidas darniai švietimo plėtrai, didina mokyklų patrauklumą.

„Labiausiai džiaugiamės tuo, kad TŪM programa sustiprino mūsų mokyklų bendruomenių pasitikėjimą savimi, atsirado daugiau bendradarbiavimo ir drąsos, ieškant savų sprendimų. Panevėžio rajono švietimo identitetas tapo labiau atpažįstamas – jis grindžiamas mokyklų bendruomenių įsitraukimu į ugdymo rezultatų stebėseną ir vertinimą, įtrauktimi bei dėmesiu kiekvieno vaiko augimui.“

Algirdas Kęstutis Rimkus,
Švietimo, kultūros ir sporto
skyriaus vedėjas

”

„Savivaldybė švietimo iššūkius sprendė ne formaliais sprendimais, o realiais kasdieniais pokyčiais. Kurtos įtraukios, universalaus dizaino erdvės – nuo savivaldos ir metodinių kabinetų iki laboratorijų, robotikos, 3D ir sensorinių kambarių, tapusių aktyviais mokymosi centrais. Lygiagrečiai augo žmonės: keitėsi mokytojų požiūris, stiprėjo pasitikėjimas dirbant su skirtiniais mokiniais (-ėmis), plėtotos UDM, STEAM, mentorystės ir tinklaveikos praktikos. Rezultatai akivaizdūs – aktyvesni mokiniai (-ės), bendradarbiaujantys mokytojai (-os), daugiau patyriminių pamokų ir geresnė emocinė savijauta.“

Rita Patalavičienė,
Lyderystės veikiant srities
ekspertė

Panevėžio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Panevėžio r. Krekenavos Mykolo Antanaičio gimnazija, Panevėžio r. Pajstrio Juozo Zikaro gimnazija, Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio r. Ramygalos gimnazija, Panevėžio r. Smilgių gimnazija, Panevėžio r. Velžio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	600
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 570
TŪM krepšelis	1 720 858,08 Eur
Infrastruktūra	1,51 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	98,49 proc.

1,51 %

Infrastruktūra

98,49 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Panevėžio r. Smilgių gimnazijoje įrengtos mokinių savivaldos, Panevėžio r. Ramygalos gimnazijoje – metodinio darbo erdvės pagal universalaus dizaino principus. Jos skirtos mokinių ir mokytojų lyderystei, tinklaveikiai, mentorystei, integruotų pamokų planavimui ir profesinei sklaidai.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sustiprintas įrengiant sensorinius kambarius, tylos ir mokymosi zonas, interaktyvias ir individualaus darbo erdves. Infrastruktūra buvo kuriama taip, kad būtų geriau pritaikyta SUP turintiems mokiniams (-ėms), sudarant sąlygas grupiniam ir individualizuotam, saugiam, universalaus dizaino principais grindžiamam ugdymui.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra plėtota įrengiant meno klasę, dailės kabinetą, medijų, šokio ir teatro studijas bei skaitymo erdves. Sukurtos sąlygos integruotam menų, medijų, kultūriniam ir kūrybiniam ugdymui.

STEAM ugdymas

Pajstrio Juozo Zikaro gimnazijoje sustiprinta STEAM infrastruktūra, įrengiant robotikos erdvę, Panevėžio r. Smilgių gimnazijoje – biologijos ir chemijos laboratoriją, o Panevėžio r. Velžio gimnazijoje, Panevėžio r. Krekenavos Mykolo Antanaičio gimnazijoje, Panevėžio r. Raguvos gimnazijoje STEAM ugdymas stiprintas įrengiant interaktyvias STEAM erdves ir integruotas mokymosi zonas. Sukurtos sąlygos tyrimais grįstam, patyriminiam ir integruotam gamtos mokslų ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes STEAM, lyderystės, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas: taikyta tarpdalykinė integracija, projektinis ir patyriminis mokymasis, medijų raštingumas, kūrybiniai metodai, UDM, PEPIS, sensorinių erdvių taikymas. Vyko stažuotės Suomijoje, Čekijoje (Prahoje), Slovėnijoje, Graikijoje, Estijoje (Tartu AHHAA mokslo centre), bendri mokymai su KTU, Panevėžio kolegija, VU ir VILNIUS TECH.

Lyderystė veikiant

Veiklos apėmė mokytojų mentorystę, ugdomųjų veiklų organizavimą ir patirties sklaidą, stiprinant profesinį bendradarbiavimą tarp mokytojų. Mokiniai (-ės) įsitraukė į patirtines stovyklas, lyderystės ugdymo ciklą bei Matematikos ir Kalbų lyderių klubų veiklas, įgyvendinant edukacines programas. Taip pat organizuotos mokytojų lyderių ir mokinių lyderių konferencijos, subūrusios mokytojus (-as), mokinius (-es) ir alumnus bendram mokymuisi bei lyderystės patirties sklaidai.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemiškai plėtotas visose Panevėžio rajono TŪM mokyklose per mentorystės programą „Įtraukiojo ugdymo link“, UDM atviras pamokas, konsultacijas ir programas sensorinėse erdvėse. Veiklos apėmė šimtus mokinių, taikyti UDM, individualizavimo, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo metodus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per ilgalaikius integruotus menų projektus, skaitymo skatinimo programas, kūrybines dirbtuves „Menų sintezė“, integruotas teatro, muzikos, dailės, technologijų pamokas. Veiklos vyko tinklo mokyklose, bendradarbiaujant su galerijomis, bibliotekomis ir profesionaliais menininkais (-ėmis).

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plačiausiai vykdytas Panevėžio rajono TŪM mokyklose, pasitelkiant naujai įrengtas erdves ir taikant šiuolaikines mokymosi priemones: organizuotos integruotos, projektinės, probleminio ir patyriminio mokymo pamokos, STEAM projektų dienos, robotikos festivaliai. Veiklose dalyvavo 1–11 kl. mokiniai (-ės), taikytas tyrinėjimu grįstas mokymasis ir darbas partnerių laboratorijose.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas. Plėtota tarpsavivaldybinė ir akademinė partnerystė su universitetais, kolegijomis, verslo įmonėmis, STEAM centrais, o kultūrinė partnerystė – su galerijomis, bibliotekomis, muzikos mokykla. Mokyklos aktyviai bendradarbiavo tarpusavyje ir su išoriniais partneriais, kuriant bendras ugdymo veiklas ir dalijantis patirtimi.

Integruoto, projektinio, probleminio, patyriminio mokymo veiklų organizavimas. Projektų pristatymo diena „Eureka“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Panevėžio r. Krekenavos Mykolo Antanaičio gimnazija, Panevėžio r. Pajstrio Juozo Zikaro gimnazija, Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio r. Ramygalos gimnazija, Panevėžio r. Smilgių gimnazija, Panevėžio r. Velžio gimnazija

Dalyviai

13 mokytojų; 40 mokinių (5–11 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta mokinių motyvacijos ir domėjimosi gamtos mokslais, technologijomis, inžinerija ir matematika stoka. Pastebėta, kad tradiciniai mokymo metodai ne visada įtraukia mokinius (-es), todėl STEAM projektų pristatymo diena pasirink-

ta siekiant sudaryti jiems galimybę kurti, tyrinėti ir pristatyti savo idėjas. Siekta stiprinti mokinių viešojo kalbėjimo ir pristatymo kompetencijas.

Veiklos aprašymas

Rajono mokyklos atrinko geriausius savo mokinių STEAM projektinius darbus, o jų autoriai buvo pakviesti į projektų pristatymo dieną „Eureka“. Į renginį atvykę mokiniai (-ės) pademonstravo ir pristatė sukurtus projektus, pasakojo apie idėjų gimimą, su kokiais iššūkiais susidūrė. Dalyviai (-ės) diskutavo, uždavė klausimų vieni kitiems. Veikla vyko kaip atvira, kūrybiška ir bendradarbiavimą skatinanti erdvė, kurioje mokiniai (-ės) galėjo parodyti savo pasiekimus ir įkvėpti kitus.

Pasiektas rezultatas

Projektų pristatymo diena „Eureka“ sustiprino mokinių kūrybiškumą, pasitikėjimą savimi ir viešojo kalbėjimo įgūdžius. Mokiniai (-ės) pristatė baigtus STEAM projektus – tai tapo apčiuopiamu jų darbo rezultatu. Renginys paskatino mokinių bendradarbiavimą tarp mokyklų, idėjų sklaidą ir gerosios praktikos dalijimąsi, o sukurti projektai tapo vertingu mokymosi ir įkvėpimo šaltiniu. Įkvėpti, sudominti mokiniai (-ės) jau iš anksto pradėjo planuoti, kokį projektą ruoš kitais metais vyksiančiai projektų pristatymų dienai „Eureka“.

Poveikis

Projektų pristatymo diena sustiprino mokinių mokymosi motyvaciją – dalyviai įgijo daugiau pasitikėjimo savo gebėjimais, pagilino STEAM žinias ir praktinius problemų sprendimo įgūdžius. Viešai pristatydami darbus, mokiniai (-ės) lavino komunikaciją, kritinį mąstymą ir refleksiją. Renginys suartino rajono mokyklų

bendruomenės: mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os) dalijosi patirtimi, palaikė vieni kitus, atsivėrė naujos bendradarbiavimo idėjos. Pokytis – stipresnis įsitraukimas, bendruomeniškumas ir noras kurti naujus projektus. Net mokytojai (-os) buvo nustebinti mokinių įsitraukimu, išradingumu, sukurtų darbų ar atliktų tyrimų kokybe.

„Buvo labai gera pagaliau parodyti, ką sukūriau. Iš pradžių bijojau kalbėti, bet pamačiau, kad visiems įdomu, ir tada atsirado daugiau drąsos.“

Mokinė Augustė

„Man labiausiai patiko, kad galėjau pamatyti, ką daro kiti mokiniai (-ės). Tiek idėjų prisirinkau!“

Mokinė Aistė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kilo keli iššūkiai. Pirmiausia reikėjo užtikrinti, kad visi dalyviai turėtų tinkamas sąlygas pristatyti projektus (pvz., Goldbergo mašiną vežė ir konstravo dvi dienas iki pristatymo). Kai kuriems mokiniams (-ėms) iššūkiu tapo kalbėjimas viešai dėl pasitikėjimo savimi stokos. Taip pat reikėjo skirti papildomo laiko projektų atrankai ir vertinimui, kad į renginį patektų tik stipriausi darbai.

Iššūkių įveikimo būdai

Goldbergo mašina po pamokų buvo konstruojama projektų pristatymų erdvėje. Ji buvo atitverta ir saugoma nuo nepageidaujamo pašalinio poveikio. Renginį vedę mokiniai (-ės) šypsena drąsino kalbėtojus (-as) ir intriguojančiai pristatė jų darbus. Mokyklose iš anksto buvo rengiamos projektų pristatymų dienos, per kurias mokiniai (-ės) galėjo įgyti viešojo kalbėjimo patirties ir daugiau pasitikėjimo pristatydami savo darbus.

Naudingos nuorodos

- [Projektinių-kūrybinių darbų pristatymo diena „Eureka“ Velžio gimnazijoje](#)

Lyderystės ugdymo užsiėmimų ciklas, skirtas mokinių savivaldai

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Panevėžio r. Smilgių, Ramygalos, Velžio
ir Pajstrio Juozo Zikaro gimnazijos

Dalyviai

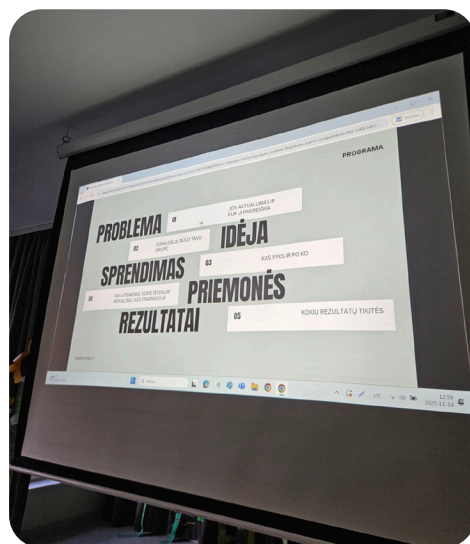
4 mokytojai (-os); 30 mokinių (5–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pastebėta, kad mokiniams (-ėms) stinga pasitikėjimo savimi, lyderystės gebėjimų ir aktyvaus įsitraukimo į gimnazijos savivaldos bei bendruomenės veiklas. Juos riboja viešojo kalbėjimo baimė, nusistovėję įsitikinimai, žemas pilietinis ir ekologinis sąmoningumas. Siekiant šiuos barjerus mažinti, inicijuotas lyderystės ugdymo užsiėmimų ciklas, sujungiant kūrybines veiklas, refleksiją, praktinius užsiėmimus ir bendruomenines iniciatyvas.

Veiklos aprašymas

2024 m. gruodžio 6 d. Smilgių gimnazijos savivaldos komanda dalyvavo ha-katone „Youth Inceptum“, kur mokiniai (-ės) ugdė lyderystės, kūrybingumo ir

bendravimo įgūdžius, mokėsi įveikti scenos baimę, analizuoti asmeninius stiprybių taškus. Hakatono metu parengtas projektas „Ir mokykloje gali būti smagu“, kurį sudarė du inicijuoti renginiai. Pirmasis – „Improvizacijų vakaras“ – skatino kūrybiškumą ir komandinį darbą, antrasis – bendruomeninis savivaldos pristatymo renginys – padėjo ugdyti organizacinius įgūdžius ir suteikė praktinės patirties, telkiant bendruomenę bei motyvuojant kitus įsitraukti į prasmingas iniciatyvas.

Pasiektas rezultatas

Ugdymo ciklas paskatino atsakomybės prisiėmimą ir nuolatinį mokinių įsitraukimą į savivaldos veiklas. 2025 m. lapkričio 18 d. savivaldos lyderiai (-ės), bendradarbiaudami su Panevėžio rajono jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ pirmininku, suorganizavo hakatoną I–II klasių mokiniams (-ėms), į kurį įsitraukė 6 mokinių komandos. Dalyviai (-ės) susipažino su jaunimo politikos galimybėmis, projektine veikla ir lyderystės modeliais.

Galutinis rezultatas – sustiprinta savivaldos lyderių komanda, įgijusi renginių planavimo, moderavimo ir viešojo kalbėjimo įgūdžių, gebanti motyvuoti bendruomenės narius (-es) ir inicijuoti prasmingas veiklas.

Poveikis

Pavyko reikšmingai sustiprinti mokinių savivaldą: mokiniai (-ės) tapo ne tik dalyviais, bet ir veiklų iniciatoriais. Išaugo jų pasitikėjimas savimi, gebėjimas kalbėti viešai, konstruktyviai spręsti problemas ir įsitraukti į bendruomenės sprendimų priėmimą.

Sustiprėjo tarpusavio bendrystė, komandinio darbo įgūdžiai, atsakomybės jausmas. Pastebimas aktyvesnis pilietinių ir ekologinių iniciatyvų kūrimas. Veiklos tapo tvarios – suplanuotas tęstinumas bei nuolatinis savivaldos lyderių ugdymas. Gimnazijoje išgryninta lyderystės kultūra, kurioje mokiniai (-ės) mato prasmę veikti ir kurti pokytį.

„Man visi šios veiklos renginiai buvo emociškai stiprūs ir profesionalūs. Mokiniai (-ės) buvo įveiklinami nuo pirmos iki paskutinės minutės. Įsitraukė net tie mokiniai (-ės), kurie kasdieniame gyvenime yra lėtesni, mažiau pastebimi ar veiklūs.“

Mokytoja Svaja

„Labai geras. Patiko bendradarbiavimas!“

Melita

„Labai patiko renginiai: hakatono metu sustiprinome bendradarbiavimo, problemų analizavimo ir sprendimo įgūdžius. Improvizacijų vakaro metu tobulinome viešąjį kalbėjimą, kartu siekėme įveikti scenos baimę, kūrybiškai mąstyti ir veikti.“

Austėja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai kilo mokiniams (-ėms) prisiimant atsakomybę už renginių vedimą, viešąjį kalbėjimą ir laiko planavimą. Pasireiškė scenos baimė, menkas pasitikėjimas savo iškalba, komandinių vaidmenų balansavimo sunkumai ir efektyvaus veiklų laiko paskirstymo problema.

Iššūkių įveikimo būdai

Diskutuota, kaip įveikti iššūkius ir kokiomis priemonėmis būtų galima pasinaudoti. Numatyti tolesni mokymai, skirti baimėms ir ribojantiems įsitikinimams įveikti bei iškalbos menui tobulinti. Organizuotos tikslingos diskusijos ir refleksijos apie baimių įveikimą bei lyderio pozicionavimą. Numatytos papildomos viešojo kalbėjimo, pasitikėjimo savimi ir sceninio streso valdymo sesijos. Lyderystės koordinatorius (-ė) padėjo aiškiau paskirstyti atsakomybes komandoje ir suplanuoti veiklų eigą bei ritmą.

Naudingos nuorodos

- [Jaunimo politikos hakatonas](#)

Radviliškio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinant švietimo pokyčius, atnaujintos mokyklų erdvės ir ugdymo priemonės, išplėtos mokinių mokymosi galimybės ir sustiprinta specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtrauktis. Mokiniai (-ės) tapo labiau motyvuoti, labiau pasitikintys savo jėgomis, kūrybiškesni, gebantys prisiimti atsakomybę ir imtis lyderystės. Mokyklose sustiprėjo bendradarbiavimo kultūra, padidėjo mokinių įsitraukimas į ugdymo procesą, savivaldos ir bendruomenines veiklas.

„TŪM programa sustiprino mūsų mokyklos savitumą, nes mokyklos bendruomenė turi daugiau galimybių kurti šiuolaikišką, inovatyvią ir kūrybišką mokymosi aplinką, o atnaujintos erdvės tapo moderniomis ugdymo erdvėmis, kurios vienija bendruomenę ir atspindi mokyklos siekį žengti koja kojon su pažangiausiomis švietimo praktikomis.“

Audronė Dailidonienė,
Radviliškio r. Gražinos
pagrindinės mokyklos anglų
kalbos mokytoja

”

„Radviliškio rajono savivaldybė TŪM projekte į iššūkius sąmoningai žvelgia kaip į augimo galimybes: kaip kelti mokinių pasiekimus, kai startas žemesnis už šalies vidurkį; kaip SUP turinčių mokinių įtrauktį paversti kasdiene praktika, o ne formaliu sprendimu; kaip kurti aplinkas, kurios keičia pamokos patirtį. Susivienijus 7 mokykloms, gimsta STEAM, kultūrinės, sensorinės ir bendradarbiavimo erdvės, stiprinama IT bazė, plėtojama visos dienos mokykla. Tačiau pokytį kuria žmonės – nuoseklus mokymasis, mentorystė ir bendri susitarimai suteikia drąsos bandyti, mokiniui atrasti prasmę, o mokytojui – kurti.“

Lyderystės veikiant
srities ekspertė
Rita Patalavičienė

Radviliškio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Radviliškio Gražinos pagrindinė mokykla, Radviliškio Lizdeikos gimnazija, Radviliškio r. Baisogalos gimnazija, Radviliškio r. Šeduvos gimnazija, Radviliškio r. Šiaulėnų Marcelino Šikšnio gimnazija, Radviliškio Vaižganto progimnazija, Radviliškio Vinco Kudirkos progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	3 950
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	3 700
TŪM krepšelis	2 881 272,34 Eur
Infrastruktūra	31,77 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	68,23 proc.

31,77 %**Infrastruktūra****68,23 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įsigytos priemonės ir įranga buvo panaudotos įveiklinant bendradarbiavimo, socialinių įgūdžių ir savivaldos erdves, įrengiant Lyderių klubo erdvę mokinių iniciatyvoms ir komandiniam darbui. Karjeros ugdymui skirtos priemonės buvo pritaikytos veikloms, padėjusioms mokiniams (-ėms) pažinti profesijas, planuoti ateities kryptį ir ugdyti savarankiškumą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sustiprintas Radviliškio r. mokyklose įrengiant sensorinius, relaksacinius kambarius, ramybės oazes, individualaus darbo ir socialinių įgūdžių erdves. Infrastruktūra tapo geriau pritaikyta visiems mokiniams (-ėms) pagal universalaus dizaino principus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra plėtota Radviliškio Lizdeikos gimnazijoje įrengiant įrašų studiją ir menines erdves, Radviliškio Vaižganto progimnazijoje modernizuojant aktų salę, sceną ir garso studiją, Radviliškio r. Gražinos pagrindinėje mokykloje sukuriant skaityklą, menų laboratoriją ir daugiafunkces kultūrinės erdves. Sudarytos sąlygos integruotam meniniam, medijų ir kūrybiniam ugdymui.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra kryptingai plėtota Radviliškio r. Šeduvos gimnazijoje, Lizdeikos gimnazijoje, Baisogalos gimnazijoje, Vaižganto progimnazijoje ir Gražinos pagrindinėje mokykloje. Čia įrengti technologijų kabinetai, metalo technologijų laboratorijos, gamtos mokslų kabinetai, „Fab Lab“ menų laboratorijos ir lauko STEAM klasės, sudarant sąlygas patyriminiam ir projektiniam mokymuisi.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikes lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programas: įgytos individualizavimo, universalus dizaino, PEPIS, sensorinės integracijos, projekcinio ir patyriminio STEAM, tarpdisciplininio kultūrinio ugdymo metodikos. Vyko stažuotės Estijoje (Talinas, Tartu – mokyklos, švietimo institucijos) ir pažangiose Lietuvos mokyklose, diegiant pasidalytą lyderystę ir inovatyvias ugdymo praktikas.

Lyderystė veikiant

Įgyvendintos ugdymo organizavimo tobulinimo veiklos, orientuotos į mokymosi mokytis, savivaldaus mokymosi, bendradarbiavimo, lyderystės ir karjeros ugdymo kompetencijų stiprinimą. Taip pat vyko užsiėmimai įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms), skirti fizinio aktyvumo skatinimui, bei ciklas apie socialinio ir emocinio ugdymo svarbą. Veiklos prisidėjo prie mokinių savarankiškumo, geresnės savijautos ir kryptingumo ugdymo(si) proceso.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemingai plėtotas Šeduvos, Baisogalos, Šiaulėnų Marcelino Šikšnio gimnazijose, Gražinos pagrindinėje mokykloje ir Vinco Kudirkos progimnazijoje per individualias konsultacijas, socialinių, gyvenimiškų, savireguliacijos ir emocinių kompetencijų programas, taikant UDM, sensorinius ir patyriminius metodus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai vykdytas Lizdeikos, Šeduvos, Baisogalos gimnazijose ir Vaižganto progimnazijoje per integruotas kultūros ir dalykų pamokas, architektūros dirbtuves, kūrybiškumo studijos „Naktikovas“ veiklas, skaitymo ir kūrybinio rašymo programas, bendradarbiaujant su muziejais ir kultūros centrais.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plačiausiai įgyvendintas Radviliškio r. Šeduvos gimnazijoje, Baisogalos gimnazijoje, Gražinos pagrindinėje mokykloje ir Vaižganto progimnazijoje per integruotas patyrimines veiklas gamtoje, STEAM projektus, pažintinius takus, socialinių įgūdžių programas, jauniančias technologijas, gamtos mokslus ir realias gyvenimo situacijas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika plėtota sistemiškai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas. Aktyvi tarpsavivaldybinė ir akademinė partnerystė su VILNIUS TECH, LSMU, universitetais ir STEAM centrais, o kultūrinė partnerystė – su muziejais, bibliotekomis, kultūros centrais, NVO. Mokyklos bendradarbiavo tarpusavyje ir su išoriniais partneriais, įgyvendindamos bendras ugdymo, edukacines ir patyrimines veiklas.

Architektūros dirbtuvių užsiėmimo ciklas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Radviliškio r. Šeduvos gimnazija

Dalyviai

3 mokytojai (-os); 79 mokiniai (-ės)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama mokinių menko įsitraukimo į mokymąsi ir ribotų galimybių patirti prasmingą, realiam kontekste vykstantį integruotą ugdymą problema. Tradicinės pamokos ne visada sudaro sąlygas taikyti žinias praktiškai ir ugdyti kūrybiškumą bei bendradarbiavimą. Pasirinkta veikla įtraukė mokinius (-es) į realų gimnazijos erdvių kūrimą ir leido sukurti bendruomenei reikšmingą rezultatą.

Veiklos aprašymas

Užsiėmimų veiklos buvo orientuotos į patyriminį, įtraukųjį ir tarpdisciplininį mokymąsi, tiesiogiai įtraukiant mokinius (-es) į gimnazijos lauko erdvių kūrimą. Užsiėmimai vyko etapais: teorinėje dalyje mokiniai (-ės) susipažino su architektūros pagrindais. Idėjų kūrimo etape mokiniai (-ės) kūrė idėjas, rengė

eskizus ir maketus. Praktinėje dalyje, bendradarbiaudami su architektais (-ėmis) ir mokytojais (-omis), mokiniai (-ės) gamino daugiavfunkcius lauko baldus. Baigiamajame etape rezultatai buvo pristatyti gimnazijos bendruomenei, o visas kūrybinis procesas reflektuotas. Veiklų metu integruotos matematikos žinios, dailės ir technologijų pamokų turinys, ugdytos komunikavimo ir socialinės kompetencijos.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės), bendradarbiaudami su architektų komanda, sukūrė ir pagamino keturis daugiavfunkcius lauko baldus, skirtus gimnazijos lauko erdvei. Sukurti objektai tapo apčiuopiamais mokinių kūrybinio ir praktinio darbo rezultatais bei ilgalaikę pridėtinę vertę gimnazijos bendruomenei. Veiklos metu mokiniai (-ės) įgijo praktinės patirties architektūros ir dizaino srityje – nuo idėjos generavimo ir projektavimo iki realaus įgyvendinimo. Buvo sustiprintos mokinių kūrybiškumo, kritinio mąstymo, komunikacijos, lyderystės, bendradarbiavimo ir atsakomybės už bendrą rezultatą kompetencijos. Procese dalyvavę mokytojai (-os) įgijo papildomos praktikos, taikydami integruotą mokymą netradiciniu kūrybinių dirbtuvių formatu.

Poveikis

Įgyvendintos „Keliaujančių architektų dirbtuvės“ turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymui(si) ir mokyklos bendruomenės santykiams. Mokiniai (-ės) patyrė prasmingą, realiame kontekste vykstantį mokymąsi, kuris didino jų įsitraukimą, mokymosi motyvaciją ir atsakomybę už rezultatą. Praktinė veikla leido taikyti teorines žinias, ugdė kūrybiškumą, kritinį mąstymą, problemų sprendimo, komunikacijos ir bendradarbiavimo gebėjimus. Darbas su architektais (-ėmis) stiprino pasitikėjimą savimi, iniciatyvumą ir lyderystę. Sukurtas galutinis produktas tapo bendru pasididžiavimo objektu, stiprino bendruomeniškumą ir mokinių priklausymo mokyklai jausmą, o integruotas, patyriminis mokymasis tapo tvaresne ugdymo praktika.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant „Keliaujančių architektų dirbtuvių“ veiklas, kilo organizacinių ir ugdymo proceso iššūkių. Reikėjo suderinti veiklas su pamokų tvarkaraščiu ir užtikrinti nuoseklų visų mokinių dalyvavimą. Iššūkių kėlė skirtingas mokinių pasirengimo ir gebėjimų lygis praktinių veiklų metu, taip pat lauko darbų organizavimas, atsižvelgiant į oro sąlygas, darbų saugą bei medžiagų ir įrankių prieinamumą.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę veiklos įgyvendinimo iššūkiai buvo sprendžiami taikant lankstų planavimą ir glaudų visų dalyvių bendradarbiavimą. Veiklos vyko nuosekliai, visiems mokiniams (-ėms) dalyvaujant kartu visuose etapuose, o mokyklos administracija sudarė palankias sąlygas mokinių įsitraukimui, derindama ugdymo procesą. Skirtingiems mokinių gebėjimams atliepti buvo taikytas įtraukusis veiklos modelis, diferencijuotos užduotys ir paskirstyti vaidmenys. Praktinių veiklų metu mokinius (-es) nuolat konsultavo architektai (-ės) ir mokytojai (-os). Organizacinius iššūkius padėjo įveikti išankstinis pasirengimas, nuolatinė komunikacija ir reguliarios refleksijos.

Naudingos nuorodos

- [Radviliškio r. Šeduvos gimnazija pradėjo įgyvendinti architektūros dirbtuvių užsiėmimų ciklą](#)

- Radviliškio r. Šeduvos gimnazija tęsė architektūros dirbtuvių užsiėmimų ciklo įgyvendinimą
- Programos metu sukurti daugiafunkcinės paskirties lauko baldai mokyklos erdvėje
- Keliaujančių architektų dirbtuvės Šeduvos gimnazijoje
- Architektūros dirbtuvių ciklo užsiėmimas

Bendradarbiavimo skatinimo ir karjeros ugdymo užsiėmimų ciklo veikla „Naktis gimnazijoje „Iššūkių naktis – tapk lyderiu!“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Radviliškio r. Baisogalos gimnazija,
Radviliškio r. Šeduvos gimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusi mokykla

Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija

Dalyviai

4 mokytojai (-os); 30 mokinių (5–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta mokinių galimybių stokos problema. Ypač mažesnių miestelių jaunuoliams stinga sąlygų susipažinti su lyderystės principais, analizuoti lyderių patirtį ir praktiškai ją taikyti saugioje, bendradarbiavimą skatinančioje aplinkoje. Taip pat jaučiamas žinių apie karjeros planavimą, profesines kryptis ir darbo rinkos lūkesčius trūkumas. Todėl pasirinkta veikla, padedanti stiprinti jų kompetencijas ir ugdyti sąmoningą pasirinkimą.

Veiklos aprašymas

Veiklos metu surengti susitikimai su žinomais gimnazijos alumnais – žurnalistais (-ėmis), aktoriais (-ėmis) ir kitų sričių profesionalais (-ėmis). Jie dalijosi savo karjeros patirtimis, vedė praktinius užsiėmimus ir atsakė į mokinių klausimus. Mokiniai (-ės) aktyviai įsitraukė į komandas, planavo veiklas ir dalyvavo orientacinėse, sportinėse bei kūrybinėse užduotyse. Jose akcentuotas komandinio darbo, lyderių kaitos, greito sprendimų priėmimo ugdymas. Naktinė veikla suteikė galimybę susipažinti su įkvepiančiais pavyzdžiais, geriau suprasti lyderystės svarbą ir atrasti asmenines stiprybes, padedančias planuoti karjerą bei priimti kasdienius sprendimus.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatai parodė, kad mokiniai (-ės) pagilino teorines žinias apie lyderystės principus ir įgijo praktinės patirties realiose situacijose, kuriose reikėjo iniciatyvos, sprendimų priėmimo, atsakomybės ir komandinio darbo. Įvairios užduotys sustiprino jų gebėjimą veikti drąsiai, lanksčiai reaguoti į pokyčius ir perimti lyderio vaidmenį. Susitikimai su bendruomenės nariais (-ėmis), organizacijų vadovais (-ėmis) ir skirtingų sričių profesionalais (-ėmis) suteikė galimybę susipažinti su autentiškais lyderystės pavyzdžiais. Tai išplėtė mokinių supratimą apie įvairius lyderystės būdus, karjeros kelius ir profesinę įvairovę, padrąsino juos sąmoningiau planuoti savo ateitį bei atrasti asmenines stiprybes.

Poveikis

Veikla turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir bendruomenės santykiams. Dalyvavimas nakties metu organizuotuose užsiėmimuose sustiprino mokinių motyvaciją ir padidino jų įsitraukimą į gimnazijos gyvenimą: daugiau mokinių pradėjo domėtis savivalda, socialinėmis, kūrybinėmis ir bendruomeninėmis iniciatyvomis. Praktinės veiklos ir susitikimai su įvairių sričių profesionalais (-ėmis) praplėtė mokinių profesinį akiratį, padėjo suprasti darbo rinkos lūkesčius ir reikalingas kompetencijas. Mokiniai (-ės) įgijo aiškesnį suvokimą apie galimus karjeros kelius, o bendros patirtys sustiprino tarpusavio ryšius, pasitikėjimą ir bendruomeniškumo jausmą.

„Iššūkių naktis – tapk lyderiu!“ dar kartą įrodė, kiek daug talentų slypi mūsų mokiniuose (-ėse), kurie atsiskleidė per jų aktyvų įsitraukimą, kūrybiškumą ir atsakomybę – nuo idėjų generavimo iki sėkmingo jų įgyvendinimo. Ši patirtis parodė, kad suteikus jaunimui erdvės veikti, jie tampa tikrais lyderiais (-ėmis) ir pokyčių kūrėjais (-omis) savo mokykloje.“

Mokytoja Renata

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklą, kilo iššūkių dėl skirtingo mokinių pasirengimo lygio. Labai skyrėsi dalyvių lyderystės, komunikavimo ir karjeros planavimo įgūdžiai, todėl reikėjo diferencijuoti užduotis ir lanksčiai pergrupuoti komandas. Kai kuriems mokiniams (-ėms) buvo sudėtinga peržengti komforto zonos ribas, todėl prireikė papildomo palaikymo.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilus iššūkiams dėl skirtingo mokinių pasirengimo, veiklų planavimas buvo pakoreguotas taip, kad jose atsirastų daugiau praktinių ir mokiniams (-ėms) patrauklių elementų – diskusijų, žaidybinių situacijų, analitinių užduočių ir komandinių iššūkių. Tai leido mokiniams (-ėms) įsitraukti pagal savo gebėjimus, dalytis turima patirtimi ir natūraliai ugdyti naujus įgūdžius. Komandos buvo lanksčiai formuojamos iš naujo, kad kiekvienas mokinys (-ės) galėtų išbandyti skirtingus vaidmenis. Mokytojai (-os) teikė nuolatinį palaikymą, skatino bendradarbiavimą ir padėjo mokiniams (-ėms) drąsiau peržengti komforto zonos ribas.

Naudingos nuorodos

- [Radviliškio rajono Baisogalos gimnazija | TŪM veiklos ir mokymai](#)

Raseinių raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Rajone ryškiausi švietimo pokyčiai, susiję su TŪM projektu: modernizuotos STEAM, inžinerinių technologijų ir robotikos erdvės, sensoriniai ir gyvenimo įgūdžių kambariai, atnaujintos kultūrinėms veikloms skirtos zonos. Sustiprėjo įtraukusis ugdymas, pagalbos specialistų (-čių) veikla, tiriamasis mokymasis ir neformalusis švietimas. Mokytojai (-os) aktyviai kėlė kvalifikaciją – nuo skaitmeninių kompetencijų iki lyderystės ir bendradarbiavimo. Auga mokinių įsitraukimas, plečiasi ilgalaikės kultūrinio ugdymo programos, vyksta integruotos veiklos. Stiprėja mokyklų tinklaveika ir dalijimasis gerosiomis praktikomis, kuriant nuoseklią, inovatyvią ir bendruomenišką rajono ugdymo aplinką.

„TŪM programa suteikia mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms) daug naujų galimybių: ne-tradicines ir integruotas pamokas, veiklas VDU mokslinėje bazėje ir „Piligrimo rankos“ STEAM laboratorijoje. Įtraukiamas kiekvienas mokinis (-ės), stiprėja jų pasitikėjimas savimi ir pasirengimas iššūkiams. Mokytojai (-os) dalyvauja mokymuose, atnaujiną žinias, tobulina kompetencijas ir bendradarbiavimo kultūrą.“

Raseinių r.
Ariogalos gimnazijos
direktorius Arvydas Stankus

”

„Raseinių rajono savivaldybė, ruošdamasi įgyvendinti TŪM programą, atliko bendrojo ugdymo mokyklų situacijos analizę rajone ir išskyrė 3 problemas, kurias sprendė, pasitelkdama TŪM suteiktus finansinius ir ekspertinius resursus. Pirmą, siekė mokinių rezultatų gerinimo (ypač matematikos) bei mažino pasiekimų atotrūkius tarp rajono mokyklų. Antra, dėjo pastangas pritraukti pedagogus (-es), ypač tikslųjų ir gamtos mokslų mokytojus (-as). Trečia, investavo į mokyklų infrastruktūrą: STEAM laboratorijas, įrangą integruotoms pamokoms bei mokymosi erdvių pritaikymą asmenims su negalia.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Živilė Etevičiūtė

Raseinių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Prezidento Jono Žemaičio gimnazija, Raseinių r. Ariogalos gimnazija, Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazija, Raseinių Šaltinio progimnazija, Raseinių Viktoro Petkaus progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 117
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 798
TŪM krepšelis	2 902 043,93 Eur
Infrastruktūra	25,81 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	74,19 proc.

25,81 %

Infrastruktūra

74,19 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas reikšmingai sustiprintas, gerinant ugdymo aplinkų prieinamumą ir pritaikymą. Įrengtos gyvenimo įgūdžių erdvės, pagalbos specialistų (-čių) kabinetai ir sensoriniai kambariai, pritaikyti SUP turinčių mokinių individualiems poreikiams, laikantis universalaus dizaino principų.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo infrastruktūra plėtota atnaujinant aktų sales, įrengiant daugiafunkces menų erdves, dailės, muzikos, kalbų laboratorijas ir kultūros renginių erdves, taip sudarant sąlygas integruotam meniniam ir kultūriniam ugdymui.

STEAM ugdymas

STEAM infrastruktūra kryptingai plėtota Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazijoje, Raseinių r. Ariogalos gimnazijoje, Prezidento Jono Žemaičio gimnazijoje, Raseinių Šaltinio ir Raseinių Viktoro Petkaus progimnazijose. Čia įrengtos modernios STEAM, chemijos ir inžinerinių technologijų laboratorijos bei bendros robotikos erdvės „Piligrimo ranka“, sudarančios sąlygas ilgalaikiams tarpdalykiniams projektams.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymus: ugdytos pasidalytosios lyderystės, komandinio darbo, grįžtamojo ryšio, streso valdymo, PEPIS, autizmo spektro ir elgesio sutrikimų atpažinimo, vizualinio mąstymo strategijos, kultūrinės integracijos. Vyko pedagogų (-ių) stažuotės Lietuvos mokyklose ir įvairiose kultūros įstaigose.

Lyderystė veikiant

Raseinių Šaltinio progimnazijoje ir Raseinių r. Ariogalos gimnazijoje vadovų (-ių) ir mokytojų lyderystė stiprinta per ilgalaikius mokymus, orientuotus į bendradarbiavimo, komandinio darbo ir komunikavimo kompetencijų ugdymą. Mokinių asmeninė lyderystė ugdyta karjeros ugdymo mokymų ir renginių metu.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas plėtotas įgyvendinant „Gyvenimo mokyklos“ programą, organizuojant vasaros stovyklas SUP turintiems mokiniams (-ėms) ir diegiant skaitmenines platformas. Vykdytos supervizijos, stiprintos kompetencijos dirbti su autizmo spektro sutrikimą turinčiais mokiniais (-ėmis), įgyvendintos nuostatų keitimo veiklos.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas didžiausią apimtį pasiekė vykdant ilgalaikes integruotas programas: teatro, medijų, keramikos, knygos meno ir skaitymo projektus. Veiklose dalyvavo šimtai mokinių, taikytos VMS, tyrinėjimu ir kūryba grįstos metodikos, glaudi partnerystė su teatrais, muziejais ir menininkais (-ėmis).

STEAM ugdymas

Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazijoje, Raseinių Šaltinio progimnazijoje ir Prezidento Jono Žemaičio gimnazijoje STEAM ugdymas intensyviausiai plėtotas per ilgalaikius projektus „Rieda STEM mokslų banga“ ir „5K“, Jaunųjų tyrėjų klubo veiklas, integruotų pamokų ir gamtamokslinių dienų ciklus. Taikytas projektinis, tyrimais grįstas ir patyriminis mokymasis, bendradarbiaujant su STEAM centrais ir universitetais.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko nuosekliai ir sistemiškai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ir įtraukusis ugdymas. Plėtota partnerystė su VILNIUS TECH, VDU, Vilniaus kolegija, STEAM centrais, Raseinių meno mokykla, muziejais, biblioteka, teatrais. Mokyklos aktyviai bendradarbiaavo tarpusavyje ir su išoriniais partneriais, kuriant bendras ugdymo programas bei dalijantis patirtimi.

Verslumo ir STEAM kompetencijų ugdymas per mokomąsias mokinių bendroves

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Prezidento Jono Žemaičio gimnazija

Dalyviai

1 mokytojas (-a); 8 mokiniai (-ės) (10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Viena iš švietimo sistemos problemų yra ribotos mokinių galimybės praktiškai taikyti teorines žinias ir įgyti realaus gyvenimo įgūdžių, ypač susijusių su verslumu, finansiniu raštingumu, projektų planavimu ir komandinio darbo kompetencijomis. Tradicinis mokymosi procesas dažnai orientuotas į žinių perteikimą, tačiau ne visada sudaro sąlygas mokiniams (-ėms) patiems patirti, kaip šios žinios veikia praktikoje.

Veiklos aprašymas

Veikla buvo vykdoma pagal *Lietuvos Junior Achievement* (LJA) nustatytą mokinių mokomųjų bendrovių (MMB) kūrimo modelį – tai supaprastintas akcinės bendrovės veiklos modelis, kuomet būsimos mokinių bendrovės susiburia į ko-

mandą, atranda rinkos poreikį bei sugeneruoja verslo idėją, kurią toliau plėtoja įkūrę MMB. Bendrovei suteikiamas leidimas ir išduodamas tam tikras akcijų kiekis. Sumokėjusi registracijos mokestį, mokinių bendrovė vykdydė pasirinktą veiklą, tvarkė finansinius ir kitus dokumentus, rašė verslo planą. Pasibaigus veiklos laikotarpiui, bendrovės nariai atsiskaitė su akcininkais, sumokėjo pelno mokestį ir pateikė bendrovės veiklos ataskaitą.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) įkūrė dvi MMB – „Skirtukas“ ir „Vytildos sapnas“. Abi bendrovės įgyvendino savo planus, gamino ir pardavė savo produktus, išmoko rašyti verslo planą ir veiklos ataskaitą. MMB „Skirtukas“ gamino knygų skirtukus iš medienos ir perdirbto popieriaus, o MMB „Vytildos sapnas“ gamino sapnų gaudykles ir siuvo maišelius, į kuriuos galima įdėti ne tik sapnų gaudykles, bet ir panaudoti pirkiniams susidėti. Praktinė veikla paskatino labiau domėtis ekonomikos ir verslumo mokomuoju dalyku, dalyvauti kituose su verslumu susijusiuose renginiuose bei tęsti ekonomikos mokymąsi III (11) gimnazijos klasėje.

Poveikis

Pasirinkta veikla padėjo ne tik didinti mokinių motyvaciją mokytis, bet ir sudarė sąlygas mažinti atotrūkį tarp teorinių pamokų ir realaus gyvenimo situacijų. MMB tapo aplinka, kurioje mokiniai (-ės) galėjo augti kaip savarankiški, kūrybingi ir iniciatyvūs jaunieji lyderiai (-ės).

„Dalyvavimas MMB „Skirtukas“ veikloje tobulino mano bendradarbiavimo, verslumo įgūdžius, suteikė galimybę naudotis STEAM laboratorijoje esančia technologine įranga, lazeriais. Pasiskirstymas pareigomis iš pradžių buvo sudėtingas, bet vėliau pavyko kartu siekti bendro rezultato. Išmokau planuoti gamybos procesą, naudotis vektorinės grafikos programa „Inkscape“. Labiausiai patiko stebėti ir suprasti, kaip atsiranda produktas nuo idėjos iki galutinio rezultato.“

Mokytoja Svaja

„MMB komandoje jaučiausi puikiai. Ten įgijau verslumo patirties ir pasitikėjimo savimi. Buvo labai smagu sugalvoti idėją ir ją įgyvendinti.“

Mokinė Saulė Pūkytė

„Dalyvavimas MMB „Skirtukas“ veikloje tobulino mano bendradarbiavimo, verslumo įgūdžius, suteikė galimybę naudotis STEAM laboratorijoje esančia technologine įranga, lazeriais. Pasiskirstymas pareigomis iš pradžių buvo sudėtingas, bet vėliau pavyko kartu siekti bendro rezultato. Išmokau planuoti gamybos procesą, naudotis vektorinės grafikos programa „Inkscape“. Labiausiai patiko stebėti ir suprasti, kaip atsiranda produktas nuo idėjos iki galutinio rezultato.“

Mokinė Ieva Bataitytė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kadangi dešimtokai (-ės) dar tik mokosi ekonomikos ir verslumo pagrindų, tai visa veikla buvo naujovė ir daug ką reikėjo išmokti savarankiškai. Be to, bendrovėse buvo minimalus leistinas narių skaičius, todėl bendrovių nariams (-ėms) teko dirbti intensyviai, nes MMB veiklai vykdyti buvo pasirinktas 5 mėn. laikotarpis. Nemažai laiko užėmė mokymasis dirbti su įranga STEAM laboratorijoje ir pačių produktų gamyba.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokinius (-es) motyvavo tai, kad jie galėjo įgyvendinti savo idėjas, galimybė dirbti sėkmingai ir gauti pelną, taip pat abi bendrovės buvo pakviestos į vieną didžiausių MMB renginių – kalėdinę mugę Vilniuje. Be to, buvo geras pasiskirstymas pareigomis, tiek tvarkant dokumentus, tiek vykdant gamybą ir pardavimus.

Ilgalaikė integruota tęstinė edukacinė kultūrinio ugdymo programa

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Raseinių Šaltinio progimnazija

Dalyviai

12 mokytojų; 77 mokiniai (-ės) (6 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pamokose ir NŠ veiklose trūko meninių ir mokinių kūrybiškumą bei saviraišką skatinančių metodų. Teatro kubo metodika pasirinkta todėl, kad ji natūraliai skatina aktyvų dalyvavimą, kūrybą, emocinį išgyvenimą ir bendradarbiavimą. Teatras leidžia mokiniams (-ėms) saugiai reikšti jausmus, lavina balsą, judesį, vaizduotę, stiprina socialinius įgūdžius. Mokytojams (-oms) jis suteikia aiškiai pritaikomus įrankius meno integracijai į įvairius dalykus.

Veiklos aprašymas

Organizuoti mokymai mokytojams (-oms), skirti susipažinti su teatro kubo metodika. Dalyviai (-ės) praktiškai išbandė priemonę įvairių dalykų pamokose, įgijo kompetencijų taikyti teatro metodus ir aktyvinti mokinių mokymąsi. Mokiniai (-ės) dalyvavo Nacionalinio Kauno dramos teatro edukacijose, kur susipažino su moderniomis scenos technologijomis ir scenos įrenginių inžinieriaus bei garso ir šviesų operatoriaus profesijomis. Siekiant plėsti kultūrinį akiratį, surengtos trys išvykos į spektaklius. Progimnazijoje visoms klasėms prarastos

teatro pamokos, kuriose mokiniai (-ės) mokėsi balso, mimikos, judesio, improvizacijos ir sceninio veiksmo.

Pasiektas rezultatas

Sustiprintos mokytojų kompetencijos – įgyta praktinių gebėjimų taikyti teatro kubo metodiką ir integruoti scenos meno elementus į pamokas. Išplėstos mokinių kultūrinės kompetencijos – mokiniai (-ės) susipažino su šiuolaikinėmis scenos technologijomis, teatro profesijomis, išmoko taikyti balsą, mimiką ir judesį. Sustiprinta kūrybinė raiška – mokiniai (-ės) kūrė etiudus, improvizacijas, mini scenas. Parengti integruotų pamokų planai tęstiniam menų integravimui. Užmegztas ir tęsiamas bendradarbiavimas su Nacionaliniu Kauno dramos teatru.

Poveikis

Programa sustiprino mokinių įsitraukimą, kultūrinės ir socialinės kompetencijas: jie tapo drąsesni, kūrybiškesni, geba geriau analizuoti kultūrinius reiškinius, reikšti mintis ir bendradarbiauti. Teatro veiklos pagerino emocinį raštingumą, pasitikėjimą savimi ir viešojo kalbėjimo įgūdžius. Mokytojai (-os) pradėjo aktyviau taikyti kūrybinius metodus, sustiprėjo tarpdalykinis bendradarbiavimas. Bendros veiklos teatre skatino bendruomeniškumą, gerino mikroklimatą, kūrė naujas tradicijas. Sustiprėjo mokyklos kultūrinio ugdymo kryptis ir bendradarbiavimas su Nacionaliniu Kauno dramos teatru.

„Negaliu patikėti, kad aš vaidinau Kauno dramos teatro didžiojoje scenoje!“

Mokinys Benas

„Aš pamiršau, kad esu spektaklyje. Man taip buvo svarbu išsaugoti vandenį. Ir taip bijojau, kad pasaulis sužlugs, jei visi nesusitarsime.“

Mokinė Miglė po spektaklio „Babelio bokštas“

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos kėlė organizacinių ir logistikos iššūkių: kiekviena šeštokų (-ių) klasė dalyvavo veiklose skirtingu metu, todėl reikėjo kruopščiai suderinti grafiką su teatro užsiėmimais ir mokyklos pamokomis. Įgyvendinant išvykas į Nacionalinį Kauno dramos teatrą, reikėjo organizuoti ir koordinuoti transporto nuomą, surasti lydinčius asmenis, užtikrinti saugos reikalavimus.

Iššūkių įveikimo būdai

Veiklos grafikas buvo kruopščiai suderintas su pamokų tvarkaraščiu, klasėmis ir teatro užsiėmimų laiku, užtikrinant, kad kiekviena 6 klasių grupė galėtų dalyvauti be trikdžių. Transporto nuoma, tėvų sutikimai, lydinčių asmenų paieška buvo planuojami iš anksto, o išvykų metu laikomasi visų saugos reikalavimų.

Naudingos nuorodos

- 6 klasių mokiniai su klasių vadovais dalyvavo Nacionalinio Kauno dramos teatro edukacijose
- Mokiniai dalyvavo Nacionaliniame Kauno dramos teatro spektaklyje „Babelio bokštas“
- Mokiniai dalyvavo Nacionalinio Kauno dramos teatro spektaklyje „Emilių Emilis“
- Ilgalaikės kultūrinės ugdymo integruotos tęstinės programos veikla – teatro etiudų diena

Rietavo savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Igyvendinant TŪM programą Rietavo savivaldybėje, pokyčiai pirmiausia išryškėjo kasdienėje mokyklų veikloje. Mokyklos ir mokyklų bendruomenės ėmė glaudžiau bendradarbiauti – daugiau tariamasi, planuojama, dalijamasi patirtimis ir ieškoma bendrų sprendimų. Natūraliai padaugėjo integruotų pamokų, kurios leidžia mokiniams (-ėms) mokytis prasmingiau, susiejant skirtingus dalykus su realiomis gyvenimiškomis situacijomis. Bendra veikla subūrė mokytojus (-as), mokinius (-es), savivaldybės specialistus (-es) ir partnerius, sustiprino bendrystę bei tarpusavio pasitikėjimą. Savivaldybės lygmeniu sustiprėjo susitarimas, kad ugdymo kokybė yra mūsų visų bendras reikalas. TŪM tapo erdve dialogui, bendram augimui ir tvaresniems sprendimams kurti.

„TŪM projekto metu labai aiškiai pamatėme, kiek daug galime pasiekti veikdami kartu. Labiausiai džiugina tai, kad ši bendra veikla sustiprino mus, kaip bendruomenę – tapome dar labiau susitelkę ir vieningi. TŪM programa padėjo sustiprinti Rietavo savivaldybės švietimo savitumą – bendruomeniškumą, atvirumą naujoms idėjoms ir dėmesį mokinio patirčiai. Mokytojai (-os) tapo drąsesni, o mokiniai (-ės) – aktyvesni ugdymo proceso dalyviai.“

Jolanta Grevienė, Rietavo
savivaldybės administracijos
Švietimo, kultūros ir sporto
skyriaus vedėja

”

„Savivaldybė išsikėlė tikslą – stiprinti lietuvių kalbos ir matematikos dalykų mokymą(si). Jo buvo siekiama įgyvendinant kultūrinio, įtraukiojo ugdymo ir STEAM ugdomąsias veiklas, tobulinant pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) kompetencijas, įrengiant mokymosi erdves, plėtojant tinklaveiką tarp Rietavo savivaldybės dviejų mokyklų ir bendradarbiaujant su Telšių rajono mokyklomis. Pasiektas rezultatas džiugina – padidėjo pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį lietuvių kalbos ir matematikos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Rietavo rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujanti mokykla	Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	110
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	340
TŪM krepšelis	573 967,65 Eur
Infrastruktūra	31,04 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	68,96 proc.

31,04 %

Infrastruktūra

68,96 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sustiprintas gerinant fizinį prieinamumą ir aplinkos pritaikymą. Įrengtas sensorinis kambarys, pritaikytos sporto erdvės ir sanitarinės patalpos. Infrastruktūra atliepia SUP turinčių mokinių emocinius bei fizinius poreikius.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijoje STEAM infrastruktūra kryptingai plėtota: įrengiant universalus dizaino principais grindžiamą STEAM tyrinėjimo erdvę su virtualiąja laboratorija, kompiuterizuotomis darbo vietomis ir išmaniosiomis lentomis. Sudarytos sąlygos tarpdalykinėms, projektinėms ir eksperimentinėms veikloms, diferencijuotam ir personalizuotam mokymuisi.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojų kvalifikacija stiprinta per ilgalaikius STEAM, kultūrinio, lyderystės ir įtraukiojo ugdymo mokymus: diegtas fenomenais grįstas ugdymas, skatinamas kūrybinis ir kritinis mąstymas, mentorystė, komandinis koučingas, PEPIS, UDL, medijų raštingumas. Vyko stažuotės ES mokyklose, patirties vizitai į Klaipėdos r. Dauparų mokyklą, bendri mokymai su VILNIUS TECH, VDU, VDA Telšių fakultetu.

Lyderystė veikiant

Veiklos buvo orientuotos į fenomenais grįsto ugdymo gilinimą, stiprinant pedagogų (-ių) gebėjimą ugdymą siesti su realiu gyvenimu ir mokinių patirtimis. Partnerystėje su Telšių rajono mokyklomis veiklos orientuotos į mokymąsi kartu rajono mastu – realių problemų sprendimą, demokratijos ir lyderystės ugdymą bei mentorystės kultūros diegimą, įsteigiant mentorių grupę. Mokytojų komandoms taip pat vyko komandinis koučingas, stiprinantis pasitikėjimą, bendradarbiavimą ir darbo efektyvumą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas stiprintas, siekiant stiprinti kompetencijas įtraukties tema ir skatinti bendradarbiavimą su NVO bei bendruomene.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijoje kultūrinis ugdymas plėtotas per fenomenais grįstą ugdymą ir ilgalaikę programą „Tyrinėjimo menas“. Taikyti tarpdisciplininiai, kultūrinio konteksto analizės ir patyriminio mokymosi metodai, ugdymą integruojant su realiomis kultūrinėmis patirtimis.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas STEAM ugdymas intensyviausiai plėtotas Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijoje, įgyvendinant integruotas pamokas 5–8 klasėse, projektą „Ateities inžinerija“ 5–11 klasėse ir tarpusavio mokymosi iniciatyvą „Matematikos gidai: mokiniai mokiniams“. Taikytas projektinis ir tyrimais grįstas mokymasis, bendraamžių mentorystė. Bendradarbiauta su Tverų gimnazija ir Telšių rajono TŪM mokyklomis – „Džiugo“ ir Žemaitės gimnazijomis.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai, stipriausios sritys – STEAM, kultūrinis ugdymas ir lyderystė. Plėtota tarpsavivaldybinė ir akademinė partnerystė su VILNIUS TECH, Klaipėdos universitetu, VDA Telšių fakultetu, Telšių RPMC, o kultūrinė partnerystė – per galerijas, muziejus, į veiklas įtraukiant kultūros srities profesionalus (-es). Savivaldybės mokyklos aktyviai bendradarbiavo tarpusavyje, vykdė integruotas pamokas, kūrybines dirbtuves ir projektines veiklas.

Ilgalaikė kultūrinio ugdymo programa „Tyrinėjimo menas“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla	Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusi mokykla	Rietavo savivaldybės Tverų gimnazija
Dalyviai	21 mokytoja (-as); 372 mokinės (-iai) (1–8 kl.; 10–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Siekiant stiprinti įvairių bendrųjų kompetencijų ugdymą, tikėtasi sukurti ir įgyvendinti tyrinėjimu ir kūryba pagrįstą integruoto ugdymo projektą bei paruošti integruoto ugdymo metodines rekomendacijas. Tikėtasi, kad mokytojai (-os), naujai pažvelgę į mokomąjį dalyką ir jo integracijos galimybes, pasisems kūrybiškumo, o mokiniai (-ės), suvokę mokslų sąsajas, galėtų pasiekti geresnių mokymosi rezultatų ir išmokyti bendradarbiauti, dirbdami komandoje.

Veiklos aprašymas

Du kultūros praktikai – aktoriai kuravo Mokytojų klubą ir Mokinių tyrinėjimo projektą. Veiklos truko 7 mėnesius. Mokytojų klubo nariai (-ės) mokėsi ROKIM (muziejus), vyko į Klaipėdos Liudviko Stulginskio progimnaziją, Laikrodžių muziejų, susitiko su aktoriumi. Klubo metu mokytojai (-os) aptarė kūrybinius metodus, kuriuos pritaikė pamokose, kalbėjo apie pamokų integraciją. Mokiniai (-ės) per kelias sesijas nusprendė įrengti „Pabėgimų kambarį“ partizanų tema. Ruošdami projektą, aplankė partizanų bunkerį, du pabėgimų kambarius, susitiko su tremtiniu. Pamokų metu skaitė ir nagrinėjo L. Baliukevičiaus „Partizano Dzūko dienoraštį“, per muzikos pamokas mokėsi partizanų dainų, gyvenimo įgūdžių pamokose kalbėjo apie išgyvenimą.

Pasiektas rezultatas

Programa apėmė dvi dalyvių grupes: Mokinių tyrinėjimo projektą ir Mokytojų klubą. Sukurtas ir mokinių įgyvendintas projektas „Pabėgimo kambarys“ partizanų tema. „Pabėgimų kambary“ aplankė mokytojai (-os), tėvai, Rietavo įmonių atstovai (-ės), aštuonių klasių mokiniai (-ės). Mokinių tyrinėjimo meno projekte dalyvavo 4 mokytojai (-os) dalykininkai (-ės), 30 mokinių. Suburtas Mokytojų klubas, mokytojai (-os) pakėlė kvalifikaciją, parengtos integruoto ugdymo metodinės rekomendacijos. Į Mokytojų klubo veiklą įsitraukė 17 mokytojų ir pedagoginių darbuotojų. Projekto sklaidos renginyje dalyvavo dar 40 mokytojų tiek iš Lauryno Ivinskio gimnazijos, tiek iš Tverų gimnazijos. Iš viso Tyrinėjimo meno projekte dalyvavo 21 gimnazijos darbuotojas (-a). 342 įvairių klasių mokiniai (-ės) išbandė metodus, kuriuos aptarė mokytojai (-os) Mokytojų klube.

Poveikis

Mokytojai (-os) įgijo praktinės patirties, taikydami projektinio, tyrinėjimo ir patyriminio mokymosi metodus, sukūrė integruoto ugdymo metodines rekomendacijas, unikalius tyrinėjimu ir kūryba pagrįstus integruoto ugdymo projektus. Mokytojai (-os) Mokytojų klube aptartus metodus išbandė ugdymo procese. Mokiniai (-ės) kūrė edukacinę erdvę, ugdėsi kūrybiškumo ir komandinio darbo kompetencijas, išbandė tyrinėjimo metodus. Projektas paskatino domėjimąsi vietos istorija ir ugdė pilietiškumą. Sustiprėjo mokyklos bendruomeniškumas ir partnerystė tarp mokytojų, mokinių bei tėvų, taip pat sukurtas tvarus pagrindas tolesniam bendradarbiavimui ir kūrybinių projektų plėtojimui.

„Mokytojų klubas – tai galimybė pamatyti problemos sprendimą įvairiais kam-pais, galimybė skleisti kūrybiškumui.“

Psichologė Loreta

„Man šis projektas su klase labai, labai patiko. Mes visi pradėjome bendrauti artimiau, kaip geri draugai, sužinojome daug naujų dalykų vieni apie kitus. Taip pat daug sužinojome apie partizanus nesimokymo būdu, tad daug labiau viską supratau.“

Mokinė Liepa

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pirmiausia reikėjo sutarti su mokytojais (-omis), kurie norės dalyvauti kultūrinio ugdymo ilgalaikėje veikloje. Kadangi projekte dalyvavo daug mokytojų, buvo iššūkis rasti visiems tinkamą laiką. Darbui su mokiniais (-ėmis) taip pat reikėjo rasti tinkamą laiką, kad nenukentėtų pamokos. Dalis vaikų yra iš kaimo, tad buvo aktualus pavėžėjimo klausimas. Tiek mokiniams (-ėms), tiek mokytojams (-oms) reikėjo autobuso išvykoms į kitus objektus.

Iššūkių įveikimo būdai

Su visais mokytojais (-omis) kalbėta individualiai ir paaiškinta, kas bus veikiamą, todėl mokytojai (-os) geranoriškai dalyvavo ir atliko visas veiklas. Kadangi projekte dalyvavo daug mokytojų, buvo iššūkis rasti visiems tinkamą laiką. Susitikimus nutarta rengti skirtingomis savaitės dienomis, juos pradedant 12.00 arba 13.00 val. Toks pat modelis taikytas ir mokiniams (-ėms), kad nenukentėtų kitos pamokos. Išvykoms į kitus objektus mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms) buvo reikalingas transportas, todėl gimnazija skyrė mokyklinius autobusus. Taip pat gimnazija suderino mokinių ir mokytojų tvarkaraščius, nes dalis išvykų vyko pamokų metu.

Naudingos nuorodos

- [Kultūrinio ugdymo įgyvendinimo sesija](#)
 - [Mokinių tyrinėjimo projektas](#)
 - [Kultūrinis ugdymas | Sklaidos renginys](#)
-

Rokiškio rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Mokyklos aktyviai dalyvavo kuriant pažangos plano veiklas. Džiugu matyti, kad, pristatydami savo veiklas, mokyklų atstovai (-ės) didžiuojasi nuveiktais darbais. Kiekviena mokykla įvardijo po tris svarbiausius pokyčius. Juos apibendrinus matyti, kad labiausiai džiaugiamasi atnaujinta ir modernizuota infrastruktūra, kuri sudaro sąlygas mokiniams (-ėms) įgyvendinti individualius kūrybinius sumanymus, vykdyti jiems asmeniškai ir mokyklos bendruomenei svarbius projektus, organizuoti ugdymo procesą naujomis formomis. Taip pat sustiprėjo mokyklų bendradarbiavimas – dalijamasis gerąja patirtimi, veiksmingais ugdymo metodais ir inovatyviomis praktikomis. Tai skatina mokytojų profesinį augimą bei inovacijų sklaidą. Palankiai pokyčius vertina ir tėvai, nes jie pastebi realius pokyčius savo vaikų kasdienybėje.

„Įsigytos priemonės ne tik modernizavo ugdymo aplinką, bet ir prisidėjo prie pozityvesnės mokinių nuostatos mokymosi atžvilgiu. Technologijos tapo prasmingu mokymosi įrankiu, padedančiu ugdyti smalsius, motyvuotus ir ateičiai pasirengusius mokinius (-es).“

Liucija Varnienė, Rokiškio
Juozo Tūbelio progimnazijos
pavadootoja ugdymui

”

„Rokiškio rajono savivaldybės TŪM projekte vienas iš siekių buvo mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius ir didinti mokyklų pasiektų rezultatų tvarumą. Projekto metu pedagogai (-ės) ir vadovai (-ės) stiprino pasidalytosios lyderystės kompetencijas, mokėsi teikti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį kolegoms (-ėms), dalytis metodine patirtimi ir pritaikyti ugdymą skirtingiems poreikiams. Sukurta ir įdiegta švietimo lyderių platforma „LISK“, skirta viešinti sukurtas programas, pamokų ciklus ir mokymų metodus. Taip pat parengtos ir įgyvendintos ilgalaikės integruotos kultūrinio ugdymo programos, o praktinės STEAM veiklos vykdytos pasitelkiant partnerius.“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Eglė Paulauskienė

Rokiškio rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazija, Rokiškio „Romuvos“ gimnazija, Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo gimnazija, Rokiškio r. Pandėlio gimnazija, Rokiškio r. Juozo Tumo-Vaižganto progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 354
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 077
TŪM krepšelis	1 718 509,38 Eur
Infrastruktūra	19,92 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	80,08 proc.

19,92 %

Infrastruktūra

80,08 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto progimnazijoje įrengta bendradarbiystės erdvė su šiuolaikine IKT infrastruktūra, skirta mokyklos lyderių, savivaldos, mokytojų ir partnerių bendradarbiavimui. Universalaus dizaino sprendimai stiprina bendruomenės telkimą ir tinklaveiką.

Įtraukusis ugdymas

Rokiškio rajono savivaldybėje modernizuoti švietimo pagalbos specialistų (-čių) kabinetai, pritaikomos sporto ir kalbų mokymosi aplinkos, kuriamos sensorinės, daugiafunkcės ugdymosi erdvės.

Kultūrinis ugdymas

Mokyklose atnaujintos aktų salės, scenos, grimerinės, įsigyta teatro ir chordinės veiklos įranga, įrengta muziejinė ir edukacinė erdvė. Infrastruktūra sudaro sąlygas ilgalaikiam kultūriniam ugdymui ir kūrybinei tinklaveikai.

STEAM ugdymas

Rokiškio „Romuvos“ ir Pandelio gimnazijose bei Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazijoje kuriamos modernios STEAM ugdymo erdvės: „Fab Lab“ laboratorija, biologijos ir chemijos kabinetai, inžinerinio projektavimo laboratorijos, geokupolas. Infrastruktūra sudaro sąlygas eksperimentavimui, integruotam ugdymui, praktinei tiriamajai veiklai ir tinklaveikai tarp mokyklų.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Pedagogai (-ės) dalyvavo ilgalaikiuose lyderystės, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo bei STEAM mokymuose, supervizijose, šešėliavime Lietuvos mokyklose, stažuotėse Estijoje, Suomijoje, Danijoje ir Portugalijoje. Įgytos UDM, integruoto ugdymo, STEAM, medijų, teatro, chorvedybos, mediacijos ir antreprenerystės metodikos, stiprinta pamokos vadyba, tinklaveika ir kultūrinio ugdymo lyderystė.

Lyderystė veikiant

Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazijoje organizuota respublikinė konferencija „Pasidalytosios lyderystės vaidmuo pamokos vadybos gerinimui“, subūrusi apie 90 pedagogų (-ių). Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto progimnazijoje sukurti bendradarbiavimo modeliai stiprina pasidalytąją lyderystę, tinklaveiką ir bendruomenės sprendimų priėmimą. Sukurta ir įdiegta Rokiškio rajono švietimo lyderių platforma „Rokiškio mokyklos. LĖSK!“.

Įtraukusis ugdymas

Rokiškio rajono mokyklose įgyvendintos įtraukiojo ugdymo principais ir metodais grįstos veiklos: sensorinių aplinkų įveiklinimas, kvalifikacijos tobulinimo veiklos, įtraukiojo fizinio ugdymo pamokų ciklai, tėvų ir mokyklos bendruomenės telkimo ir nuostatų kaitos programos.

Kultūrinis ugdymas

Rokiškio „Romuvos“ gimnazijoje ir Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazijoje įgyvendintos ilgalaikės į formalųjį ugdymą integruotos kultūrinio ugdymo programos: teatras, muzika, šokis, kūno raiška. Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo gimnazijoje vykdyti gidų ir žurnalistikos projektai, menų stovyklos ir plenerai.

STEAM ugdymas

Įgyvendintos integruotos STEAM, technologijų, gamtos mokslų, verslumo ir medijų ugdymo veiklos nuo pradinio iki vidurinio ugdymo. Sukurtos ir išbandytos formaliojo bei neformaliojo ugdymo programos, pamokų ciklai, metodikos, vykdyti mokinių projektai ir stiprintas mokytojų bendradarbiavimas.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai, telkiant mokyklas ir išorės partnerius. Stipriausios sritys – įtraukusis, kultūrinis ir STEAM ugdymas, kur aktyviai bendradarbiauta su NVO, kultūros, verslo ir mokslo institucijomis. Plėtota tarpsavivaldybinė partnerystė su Ukmergės ir Utenos rajonų savivaldybėmis, akademinė – su VDU Žemės ūkio akademija, kultūrinė – su muziejais, dvarais, meno ir žiniasklaidos įstaigomis, užtikrinant patirties mainus ir veiklų tęstinumą.

Integruotos neformaliojo švietimo programos „Teatras“ sukūrimas ir įgyvendinimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Rokiškio „Romuvos“ gimnazija, Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto progimnazija, Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazija, Rokiškio r. Pandėlio gimnazija, Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo gimnazija
Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Rokiškio mokykla-darželis „Ažuoliukas“, Rokiškio r. Pandėlio universalus daugiafunkcis centras
Dalyviai	1 mokytojas (-a); 8 mokiniai (-ės) (10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Netolygus kokybiško ir inovatyvaus kultūrinio ugdymo bei neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumas riboja mokyklų bendruomenių kūrybinį potencialą,

stabdo naujų ugdymo metodų diegimą ir mažina galimybes kiekvienam (-ai) mokiniui (-ei) atsiskleisti. Teatras natūraliai susijęs su rajono kultūrine tapatybe, leidžia užtikrinti prieinamą ir kokybišką kultūrinį ugdymą mokykloje.

Veiklos aprašymas

Pasitelkiant profesionalius partnerius, sukurta ir įgyvendinta integruota 74 val. neformaliojo švietimo programa „Teatras“, suburta Teatro studija. Programa tinklaveikos būdu pristatyta kitų savivaldybės mokyklų mokytojams (-oms) platformoje „Rokiškio mokyklos. LĖISK!“. Teatro studijos mokiniai (-ės) lankė profesionalius spektaklius, dalyvavo jų aptarimuose. Per teatrinę raišką ugdė savęs ir kitų pažinimą, bendravimo įgūdžius, mokėsi spręsti konfliktus, priimti kultūrinius skirtumus. Vyko diskusijos, situacijų kūrimas, repeticijos ir parengtas teatralizuotas renginys gimnazijai.

Pasiektas rezultatas

Padedami Rokiškio kultūros centro teatro ir lėlių teatro „ČIZ“ partnerių, studijos mokiniai (-ės) susipažino su teatro veiklomis: dalyvavo spektaklių aptarimuose, lankėsi lėlių teatro dirbtuvėse ir muziejuje. 2025 m. gegužės 23 d. Rokiškio „Romuvos“ gimnazijoje parodytas teatro studijos spektaklis pagal Vydo drama „Amžina ugnis“, siekiant įprasminti gimnazijos „Romuvos“ vardą ir atskleisti amžinas filosofo idėjas. Nuo 2025 m. rugsėjo studija tęsia veiklą: mokiniai (-ės) lankė spektaklius „Riešutų duona“, „Dievų miškas“, dalyvavo patyriminiame spektaklyje „Klasės susitikimas“, rengia literatūrines ir teatralizuotas kompozicijas.

Poveikis

Veikla padėjo mokiniams (-ėms) geriau suprasti ir vertinti teatro spektaklius, pažinti Lietuvos ir pasaulio teatro kultūros paveldą, savo vertinimus grįsti estetiniais išgyvenimais ir žiniomis. Pagerėjo dramos kūrinių suvokimas lietuvių kalbos ir literatūros pamokose, sėkmingiau rengiamasi VBE, ugdomos kūrybiškumo ir komunikavimo kompetencijos, taikomos rašiniuose. Teatro studijos spektaklis pagal Vydūno „Amžiną ugnį“ padėjo bendruomenei suvokti gimnazijos vardo prasmę, tautos istoriją ir kultūrą. Mokiniai (-ės) aktyviau domisi teatru, noriai dalyvauja teatriniuose renginiuose. Gimnazijos ženklo atidengimą papuošė žynio ir vaidilučių pasirodymas.

„Patinka mokinių noras išbandyti naujus dalykus, motyvacija.“

Mokytoja Violeta

„Vaidybos pagal Vydūno „Amžiną ugnį“ patirtis buvo be galo vertinga, praturtinanti, smagi ir, be abejo, ugdanti atsakomybę. Visi mokėmės ne tik vaidinti, bet ir bendradarbiauti, planuoti savo laiką repeticijoms ir savarankiškam darbui. Buvo tikra garbė turėti galimybę spektaklio metu įkūnyti senąsias lietuviškas tradicijas.“

Mokinė Smiltė

„Spektaklis pagal Vydūno „Amžiną ugnį“ buvo labai įdomi patirtis, daug emocijų ir naujų įspūdžių. Repeticijos truko ilgai ir kartais buvo sunkios, tačiau buvo smagu bendrauti su kitais mokiniais (-ėmis) ir repeticijų laikas neprailgo. Ypač naudinga patirtis būti scenoje, drąsiai jaustis prieš žiūrovus. Didžiuojusi savimi.“

Mokinė Kamilė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant veiklą, teko spręsti ne vieną iššūkį: dėl vykusio salės remonto ir didelio jos užimtumo reikėjo derinti teatro repeticijas su kitomis veiklomis, suderinti mokymus mokytojams (-oms) su veiklų vykdymu, o besikuriančiai teatro studijai trūko įrangos, kostiumų ir rekvizitų.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant suderinti laiką, buvo parengti salės užimtumo grafikai, derinami remonto darbai ir repeticijos. Veiklos su mokiniais (-ėmis) derinamos individualiai, rengti repeticijų grafikai, repetuota su tais mokiniais (-ėmis), kurie turėjo tuo metu galimybių, atskirai dirbta su etudais, garso technika ir kt. Apranga ir dekoracijomis padėjo pasirūpinti partneriai, taip pat daug prisidėjo gimnazijos technologijų mokytojai (-os), su kitais mokiniais (-ėmis) pagaminę tai, ko trūksta. Dėl iškilusių klausimų Teatro studijos mokytojai (-os) konsultavosi su teatro mokymus vedusiais lektoriais (-ėmis) (scenografe, režisieriumi ir kt.).

Naudingos nuorodos

- [Tinklaveikos būdu kitų savivaldybės BUM mokyklų mokytojai platformoje „Rokiškio mokyklos. LĖSK!“](#)
- [Rokiškio „Romuvos“ gimnazija | Akimirkos iš spektaklio „Amžina ugnis“](#)
- [Rokiškio „Romuvos“ gimnazijos mokiniai dalyvavo festivalio „Interrampa“ spektakliuose](#)

STEAM patirtys pradiniam ugdyme: nuo pamokos iki atradimo

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazija,
Rokiškio r. Pandėlio gimnazija.**

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Rokiškio r. Obelių gimnazija ir
Rokiškio r. Juodupės gimnazija
STEAM dienoje dalyvavo ir Kupiškio r.
Subačiaus gimnazijos Noriūnų Jono
Černiaus pagrindinio ugdymo skyriaus
mokiniai (-ės)**

Dalyviai

21 mokytojas; apie 370 mokinių (1–4 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pradiniam ugdyme išlieka nepakankamos mokinių motyvacijos ir įsitraukimo į tiksluosius bei gamtos mokslus problema, kylanti dėl to, kad gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos dalykai nėra nuosekliai integruojami per patirtines ir patyrimines STEAM veiklas. Ši problema ypač aktuali įgyvendinant atnaujintas bendrąsias pradinio ugdymo programas.

Veiklos aprašymas

2024–2025 m. m. buvo organizuotos tinklaveikos pagrindu vykusios STEAM veiklos, skirtos mokinių patirtiniam ir integruotam mokymuisi. Surengtos dvi „STEAM dienos“, kuriose dalyvavo Rokiškio ir Kupiškio rajonų mokiniai (-ės) bei mokytojai (-os), vyko praktiniai, tarpdalykiniai užsiėmimai. Pradinukams (-ėms) organizuotos išvykos į STEAM centrus, o Juozo Tūbelio progimnazijos geokupole vyko integruotos pamokos, susietos su gamtamokslinio, matematinio ir technologinio ugdymo turiniu. Praktiniai užsiėmimai Rokiš-

čio Mokslo klube ir tinklaveikos veiklos skatino mokinių tyrinėjimą, problemų sprendimą ir bendradarbiavimą. Atviros pamokos sudarė sąlygas mokytojams (-oms) dalytis STEAM ugdymo patirtimi.

Pasiektas rezultatas

Tinklaveikos būdu organizuotos 2 STEAM dienos Rokiškio r. Pandėlio gimnazijoje, 14 išvykų į STEAM centrus Juozo Tūbelio progimnazijos ir Pandėlio gimnazijos pradinių klasių mokiniams (-ėms). Per dvejus mokslo metus Juozo Tūbelio progimnazijos geokupole, įsigytame TŪM projekto lėšomis, vyko daugiau nei 175 pamokos ar užsiėmimai, šioje progimnazijoje įsteigta STEAM laboranto pareigybė.

Poveikis

Veiklos turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir bendruomenės bendradarbiavimui. Mokiniai (-ės) tapo aktyvesni, labiau įsitraukę į pažintinį procesą, sustiprėjo jų motyvacija mokytis per patirtį, eksperimentavimą ir kūrybą. Ugdytos kritinio mąstymo, problemų sprendimo, bendradarbiavimo ir komunikavimo kompetencijos. Bendros veiklos su kitų mokyklų mokiniais (-ėmis) ir mokytojais (-omis) skatino dalijimąsi patirtimi, stiprino bendruomeniškumą ir atvėrė naujas galimybes tolesniam STEAM ugdymo plėtojimui.

„Tokios STEAM dienos ne tik praturtina mokinių žinias, bet ir leidžia jiems pažinti savo pomėgius bei galimybes. Be to, tai puiki proga mokiniams (-ėms) dirbti komandoje, dalytis idėjomis ir kurti kartu.“

Mokytoja Renata

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklų įgyvendinimo iššūkiai buvo susiję su skirtingų ugdymo įstaigų mokinių gebėjimų derinimu, ribotu laiku ir išteklių prieinamumu. Reikėjo užtikrinti saugią praktinių užduočių aplinką, suderinti technikos ir medžiagų naudojimą bei koordinuoti didelius dalyvių skaičius, kad visi galėtų dalyvauti.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai spręsti planuojant veiklas pagal mokinių gebėjimus, užtikrinant saugią darbo aplinką ir reikiamą techninę įrangą, pasitelkiant papildomą mokytojų ir ekspertų (-čių) pagalbą. Dalyviai (-ės) grupuoti į komandas, kad visi aktyviai įsitrauktų, dalytųsi idėjomis ir pasiektų užsibrėžtų rezultatų.

Naudingos nuorodos

- [STEAM diena „Atradimų pavasaris“](#)
- [STEAM diena „Naujų potyrių akademija“](#)
- [Rokiškio rajono pradinių klasių mokinių teorinė–praktinė konferencija „Tyrimų ir atradimų laboratorija“](#)

Skuodo rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

1. Pagerėjo mokinių pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai – tiek lietuvių kalbos, tiek matematikos.
2. Džiugina atsinaujinusios, modernios ugdymo erdvės ir aplinkos, praturtintos šiuolaikiška įranga ir priemonėmis, ypač STEAM srityje.
3. Mokytojams (-oms) ir mokiniams (-ėms) atsirado daugiau galimybių kurti ir organizuoti įdomesnes integruotas pamokas bei neformaliojo ugdymo užsiėmimus išvykose pas partnerius ar STEAM centruose, profesionalaus meno kūrėjų erdvėse – tai ugdo mokinių kompetencijas.
4. Mokytojų ir mokyklos vadovų (-ių) profesinės kompetencijos tobulėjo ne tik tiksliniuose mokymuose, bet ir gausiuose tinklaveikos renginiuose savivaldybės mokyklose bei už jos ribų vykusiose stažuotėse.

„Sustiprėjo mokyklos vadovų (-ių) kompetencijos, taip pat ir projektų valdymo srityje. Tapo prasmingesnis tarpusavio bendradarbiavimas ir su partneriais, o tai sudarė sąlygas įvairesniam, motyvuojančiam, STEAM vertybėmis pagrįstam ugdymui. Mokytojai (-os) drąsiau bendradarbiauja rengdami integruotas pamokas, kitas neformaliojo švietimo veiklas, į ugdymo procesą įtraukdami įvairių poreikių turinčius vaikus.“

Aldona Jasienė, Skuodo rajono savivaldybės TŪM įgyvendinimo komandos vadovė

”

„Skuodo rajono savivaldybė siekė gerinti savivaldybės mokinių pasiekimus, mažindama atotrūkius tarp mokyklų, didindama STEAM ir kultūrinio ugdymo, formų ir metodų įvairovę, plėtodama patyriminio ugdymo metodų taikymą mokyklose ir skatindama mokyklų vadovų (-ių), mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) bendradarbiavimą ir mokyklų tinklaveiką. Įgyvendintos ilgalaikės profesinio tobulėjimo programos patyriminio ugdymo, lyderystės, įtraukiojo ugdymo, STEAM ir kultūrinio ugdymo srityse. Ugdymo praktikos papildytos neformaliojo ugdymo užsiėmimais, integruotomis, patyriminėmis veiklomis, įgyvendintas ugdymo karjerai renginių ciklas mokiniams (-ėms).“

Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Eglė Paulauskienė

Skuodo rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Skuodo Bartuvos progimnazija, Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazija, Skuodo r. Mosėdžio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 500
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 400
TŪM krepšelis	1 741 374,06 Eur
Infrastruktūra	16,9 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	83,1 proc.

16,90 %

Infrastruktūra

83,10 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Įkurtas metodinis-konsultacinis ir patirčių refleksijų centras, skirtas visoms savivaldybės mokykloms. Centre kaupiami pamokų ir projektų planai, vyksta projektų pristatymai, refleksijos ir konsultacijos. Taip pat įdiegta skaitmeninė profesinio orientavimo platforma, stiprinanti mokinių savęs pažinimą ir profesinius interesus.

Įtraukusis ugdymas

Bartuvos progimnazijoje ir Mosėdžio gimnazijoje atnaujintos sporto erdvės, įrengtos universalios dizaino aplinkos, įsigyta įranga ir priemonės įtraukiosioms kultūrinėms, sporto veikloms.

Kultūrinis ugdymas

Įrengtas Menų ir kultūrinio ugdymo centras, kuriame gali vykti šokio, muzikos, dailės, technologijų pamokos. Atnaujintos bibliotekos, skaityklos, kultūros kiemelis, muzikos terapijos ir lauko muzikos erdvės. Įsigytos skaitmeninės mokymo(si) platformos.

STEAM ugdymas

Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazijoje įrengta moderni STEAM laboratorija, lauko STEAM klasė ir ugdymo proceso diferencijavimui, projektinei veiklai, integruotoms pamokoms pritaikyta 15 STEAM dalykų kabinetų. Skuodo rajono Mosėdžio gimnazijoje įrengtas patyriminio ugdymo takas su 8–10 stotelių, atnaujinta robotikos laboratorija. Infrastruktūra naudojama per tinklaveiką gimnazijų mokiniams (-ėms), sudarant sąlygas integruotam, patyriminiam ir projektiniam mokymuisi, bendradarbiaujant su Telšių STEAM centru ir VU Šiaulių akademija.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo 40–60 akad. val. lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programose: pasidalytosios lyderystės, veiklos tyrimo, UDM, patyriminio, integruoto STEAM ir kultūrinio ugdymo mokymuose. Įgytos diferencijavimo, tyrinėjimu grįsto, integruoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Telšių STEAM centre, Estijoje, Suomijoje, Austrijoje.

Lyderystė veikiant

Pedagoginių darbuotojų kompetencijų tobulinimo veiklos buvo orientuotos į kolegialaus bendradarbiavimo stiprinimą įvairiomis formomis: per mokymus, stažuotes užsienyje ir gerosios patirties sklaidos renginius. Mokinių lyderystė stiprinta per profesinio orientavimo ir tinklaveikos veiklas, apėmusias visas savivaldybės mokyklas: iniciatyvą „Pasimatuok profesiją“, regionines konferencijas, karjeros renginių ciklus ir platformos „Spotiself“ naudojimą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukiojo ugdymo metodai diegti organizuojant integruotas įtraukiasias fizinio ugdymo pamokas, sporto ir emocinio atsparumo programas, keičiant bendruomenės nuostatas. Skatinta kolegialiai dalytis patirtimi, stiprinti kompetencijas, sudarant sąlygas mokytis kartu skirtingų poreikių turintiems vaikams.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas sistemiškai įgyvendintas vykdant ilgalaikes programas: skaitymo skatinimo programą, integruotą šiuolaikinio kultūrinio ugdymo programą mokiniams (-ėms) „Ritmas šiuolaikinėje kultūroje“, neformaliojo ugdymo programas ir integruotą kultūrinio ugdymo programą „Kultūros patirčių paieškos ir pažinimo keliai“. Šios veiklos jungė formalųjį ugdymą su profesionalaus meno patirtimis ir regionine kultūros partneryste.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas stipriausiai plėtotas Pranciškaus Žadeikio gimnazijoje ir Mosėdžio gimnazijoje, sukuriant integruotas 9–12 kl. programas, apimančias laboratorinius darbus, projektinį mokymąsi, veiklas Telšių STEAM centre ir Plungės Saulės gimnazijos laboratorijoje. Didelės apimties patyriminės veiklos – paleontologinės stovyklos, „Vedlių“ projektai ir tiriamųjų darbų konferencijos – įtraukė mokinius (-es) iš viso rajono.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai, stipriausiai plėtojant STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarp mokyklų, su tarpsavivaldybiniais partneriais, akademinėmis institucijomis, verslu, NVO, bibliotekomis, meno ir profesinio mokymo įstaigomis. Partnerystės apėmė konsultacijas, integruotas veiklas partnerių erdvėse, bendrų programų kūrimą, mentorystę ir patirties mainus, užtikrinant tvarytą akademinę, kultūrinę ir socialinę partnerystę.

Ilgalaikė integruota šiuolaikinio kultūrinio ugdymo mokiniams programa „Ritmas šiuolaikinėje kultūroje“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Skuodo Bartuvos progimnazija

Dalyviai

11 mokytojų; 75 mokiniai (-ės) (4 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Programa prisideda prie Skuodo rajono savivaldybės pažangos plane išsikelto tikslo gerinti visų savivaldybės mokinių pasiekimus mažinant atotrūkius tarp mokyklų. Ji atitinka uždavinius – didinti STEAM ir kultūrinio ugdymo formų įvairovę bei plėtoti patyriminio ugdymo metodų taikymą mokyklose. Pasirinkta veikla yra veiksminga todėl, kad integruotos, kūrybiškumu grįstos ir kitose erdvėse vykstančios pamokos stiprina mokinių motyvaciją, suteikia vienodas galimybes pažinti meną ir kurti. Patyriminis ugdymas leidžia įvairių gebėjimų mokiniams (-ėms) mokytis per praktiką, gerina pasiekimus ir kuria tvaresnę ugdymo kokybę.

Veiklos aprašymas

Vyko integruotos teminės dienos: „Kūno judėjimo uždaviniai“, „Troleibuso svajonės“, „Neįtikėtini potyriai“, „Pauzės mygtukas“, kurių metu vyko muzikos, dailės, šokio, dorinio ugdymo, lietuvių kalbos, anglų kalbos, matematikos, gamtos ir visuomeninio ugdymo, fizinio ugdymo, technologijų, ugdymo karjerai integruotos pamokos. Suorganizuotos edukacinės išvykos į Klaipėdos, Telšių, Šiaulių ir Palangos kultūros įstaigas. Mokiniai (-ės) lankėsi Klaipėdos valstybiniame muzikiniame teatre, Laikrodžių muziejuje, VDA Telšių galerijoje, Šiaulių dailės galerijoje, A. Mončio meno muziejuje, Palangos kurorto muziejuje ir kt. Bendradarbiauta su Skuodo meno mokykla.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) ne tik susipažino su ritmu, kaip universaliu kultūros reiškiniu, bet ir įgijo praktinės patirties, kaip ritmas pasireiškia įvairiose meno, mokslo ir kasdienio gyvenimo srityse. Integruotų pamokų, tarpdisciplininių veiklų, edukacinių išvykų bei meninių patirčių metu mokiniai (-ės) aktyviai tyrinėjo, stebėjo, analizavo ir kūrė. Visos nusimatyto dienų pamokos ketvirtų klasių mokiniams (-ėms) buvo integruotos. Vyko įvairių dalykų jungtinės pamokos: matematikos ir šokio, lietuvių ir anglų kalbų, tikybos ir šokio bei tikybos ir lietuvių kalbos. Per pirmą arba paskutinę pamoką integruotos veiklos ir refleksijos buvo organizuojamos visoms klasėms kartu, dažniausiai aktų salėje. Mokiniai pristatė, ką išmoko per pamokas, demonstravo atliktas užduotis: parengtą šešėlių spektaklį, sukurtus šokius ir kitas kūrybines veiklas. Mokytojai (-os) tobulino dalyko ir didaktikos kompetencijas. Sukurtos integruotų pamokų programos, kurias ateityje bus galima adaptuoti įvairiose klasėse skirtingiems mokomiesiems dalykams.

Poveikis

Įgyvendinus ilgalaikę šiuolaikinio kultūrinio ugdymo programą, mokiniai (-ės) geba atpažinti ritmą įvairiose meno formose ir kasdieniuose reiškiniuose. Sustiprėjo mokinių ir mokytojų bendradarbiavimas, kūrybiškumas, iniciatyvumas bei saviraiška. Mokiniai (-ės) aktyviai dalyvavo visose veiklose, domėjosi kultūra ir menais. Buvo aktyviai taikomi visi trys kultūrinio ugdymo elementai – saviraiška, žinių įgijimas, dalyvavimas, užtikrinant kompleksinį veiklų pobūdį. Vykdytos veiklos buvo įdomios, prasmingos ir motyvuojančios tiek mokiniams (-ėms), tiek mokytojams (-oms). Mokytojai (-os) pastebėjo, kad integruotas ugdymas paskatino glaudesnę tarpdalykinį bendradarbiavimą, suteikė galimybę kūrybiškai interpretuoti ugdymo turinį. Taip pat buvo pažymėta, kad toks ugdymo formatas ugdo ne tik žinias, bet ir emocinį ryšį.

Daugumai mokinių patiko praktinės veiklos – edukacijos, pačių paruošti šešėlių teatro vaidinimai, dekoracijos vaidinimams, sukurti šokiai, grojimas netradiciniais muzikos instrumentais, meninės dirbtuvės. Mokiniai (-ės) išskyrė ekskursijas, koncertą ir apsilankymus meno galerijose, kaip įsimintinas patirtis.

„Norėčiau dar kartą raižyti lino raižinį.“

4 klasės mokinys

„Mes „Troleibuso svajonėse“ keliavome į vis kitas stoteles, kaip autobusas, ir man labai patiko.“

4 klasės mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai – suderinti pamokų tvarkaraščius ir rasti laiką integruotoms dienoms ir pamokoms. Toks ugdymas reikalauja išsamaus pasiruošimo ir planavimo. Kūrybinių idėjų generavimas pareikalavo ne tik daug dalykinių žinių, bet ir nemažai energijos bei nuolatinio mokytojų tarpusavio bendravimo. Organizaciniai procesai intensyvūs – išvykoms ir edukacijoms planuoti reikėjo tinkamai sutvarkyti dokumentus, pasirūpinti logistika, sklandžia dienos tvarka.

Iššūkių įveikimo būdai

Iškilę iššūkiai spręsti nuosekliai ir pasitelkiant komandinį darbą. Organizuoti išankstiniai planavimo susirinkimai su visų dalykų mokytojais (-omis) ir direktoriaus pavaduotoju (-a) ugdymui, atsakingu už pamokų tvarkaraščių suderinimą. Sudarytas bendras integruotų dienų kalendorius. Mokytojai (-os) rengė detalias integruotų pamokų programas ir metodinę medžiagą, derino įvairių dalykų turinį bei metodus, atsižvelgiant į mokymo programas. Visa dokumentacija buvo tvarkoma laiku, pasirūpinta logistika, detaliu edukacijų ir išvykų planavimu bei atsakingų mokytojų paskyrimu, taip užtikrinant sklandžią dienotvarkę. Tokiu būdu iššūkiai tapo galimybe stiprinti bendradarbiavimą, organizacinius įgūdžius ir kūrybiškumą. Džiugu, kad viską pavyko sklandžiai suderinti.

Naudingos nuorodos

- [Edukacinė pamoka Skuodo meno mokykloje](#)
 - [Ritmas šiuolaikinėje kultūroje | Pažintinė-edukacinė išvyka į Šiaulius](#)
 - [Ritmas šiuolaikinėje kultūroje | Išvyka į Klaipėdos valstybinį muzikinį teatrą ir Laikrodžių muziejų](#)
 - [Ritmas šiuolaikinėje kultūroje | Integruotos pamokos tema – „Pauzės mygtukas“](#)
-

Mokyklos ir verslo bendradarbiavimas formuojant inovacijų kultūrą bei siekiant geresnių mokinių pasiekimų STEAM

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Mosėdžio gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusi mokykla

Ylakių gimnazija

Dalyviai

**Daugiau kaip 20 mokytojų;
apie 400 mokinių (1–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pastebimas mokinių susidomėjimo STEAM (inžinerija, technologijomis, matematika, gamtos mokslais) dalykais mažėjimas. Mokiniais (-ėms) trūksta įsitraukimo į praktines, patyrimines veiklas, realaus ryšio su šiuolaikinėmis technologijomis, o mokyklose dažnai stokojama modernių ugdymo metodų, leidžiančių suprasti inžinerijos ir technologijų taikymą realiame gyvenime.

Veiklos aprašymas

Suorganizuotos dvi robotikos stovyklos penktokams 2024 ir 2025 m. Buvo aplankytas Ventspilio inovacijų mokslo centras, Tartu mokslo centras AHHAA. Mokiniai (-ės), naudodami „Arduino“ platformą, kūrė veikiančius modelius, išbandė naujai įsigytų lazerinių pjovimo ir graviravimo staklių galimybes. Buvo parengti praktinių gamybos darbų, robotikos laboratorinių darbų pavyzdžiai ir jų aprašai. Aplankytos modernia technika aprūpintos įmonės. Visiems pradinį klasių mokiniams (-ėms) buvo sudaryta galimybė pamokose naudotis matematikos mokymo platforma, kuri skatintų matematinio mąstymo ugdymą. Mokytojai (-os) mokėsi dirbti su skaitmeniniu įrankiu, kuris padės parengti motyvuojančias, įdomesnes matematikos, gamtos ir kt. pamokas.

Pasiektas rezultatas

Lankantis mokslo centruose, buvo ugdomas mokinių kritinis mąstymas, didinamas suvokimas apie STEAM dalykų pritaikymą praktikoje. Bendradarbiaujant su verslo įmonėmis, vaikai susipažino su naujų technologijų panaudojimu gamyboje. Pamokų metu buvo parengti praktinių gamybos ir robotikos laboratorinių darbų pavyzdžiai bei jų aprašai, kuriais per tinklaveiką galės naudotis kitų mokyklų mokiniai (-ės). Stovyklų metu mokiniai (-ės) kūrė telefonais valdomus robotų modelius, organizavo jų lenktynes, kliūčių įveikimo bei imtynių varžybas. Buvo rengiamas kasmetis projektas „Kuriame tvariai ateičiai“, partneriai – UAB „Deltrian“ ir „Mittet“. Projekto metu iš antrinių žaliavų, likusių fabrikuose, mokiniai (-ės) gamino įvairius daiktus.

Poveikis

Rengiant gimnazijos ugdymo planą 2024–2025 m. m., atnaujinta pasirenkamųjų dalykų pasiūla 5–6 klasių mokiniams (-ėms). Parengtos naujos pasirenkamųjų dalykų programos patyriminei ir praktinei ugdymo kryptims stiprinti: „Gamtos laboratorija“ 5 klasei, „STEAM laboratorija“ 6 klasei. Nuo 1 iki 3 padidėjo matematikos mokytojų, pamokose naudojančių skaitmenines platformas mokinių motyvacijai ir pažangai didinti, skaičius.

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Kilo iššūkių technologijų mokytojui (-ai) renkant lazerines stakles ir derinant kainos bei kokybės santykį. Nelengva buvo paruošti stakles darbui ir išmokti naudotis jas valdančiomis programomis. Tam reikėjo daug laiko. Taip pat sun-

ku buvo rasti naujų ugdymo būdų, kurie sudomintų mokinius (-es) inžinerija, matematika, gamtos ir technologiniais mokslais.

Iššūkių įveikimo būdai

Daug bendrauta su verslo įmonių atstovais (-ėmis), kurie konsultavo techninių sprendimų klausimais. Bendradarbiavimas su gimnazijos bendruomenės nariais ir komandinis darbas padėjo įveikti iškilusius sunkumus, atrasti naujų ugdymo būdų, organizuoti išvykas, renginius, stovyklas ir kt.

Šakių rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Džiugina sustiprėjęs mokytojų, mokinių ir tėvų bendradarbiavimas. Taip pat džiugina modernizuoti kabinetai ir skaityklos, įkurti sensoriniai kambariai bei plėtojama tinklaveika su kitomis rajono mokyklomis, vykdančiomis bendras veiklas. Mokyklose atsirado galimybės plačiau ir tikslingiau panaudoti naujas erdves mokinių mokymuisi.

„Džiaugiuosi, kad TŪM programa tapo ne projektu ant popieriaus, o kasdienybės dalimi. Mokyklos atnaujino erdves, laboratorijas, pasirūpino ne tik naujais šiuolaikiškais baldais, bet ir nauja įranga. Bet dar svarbiau – mokytojai (-os). Jie ne tik patobulino savo kvalifikaciją, bet ir mokėsi dirbti komandoje, dalytis patirtimi tarp mokyklų, lankytis vieni pas kitus. Tai sukūrė visiškai kitokią atmosferą. Noriu atskirai padėkoti TŪM komandai. Jie sugebėjo dirbti su savivaldybėmis, kaip su tikrais partneriais, be perteklinės biurokratijos, su aiškiais terminais, su pagarba mūsų realybėms ir poreikiams. Pinigai tikrai nueina ten, kur reikia labiausiai – į klases, pas vaikus, o ne į begalinius susirinkimus ir ataskaitas.“

Šakių rajono
savivaldybės meras
Raimondas Januševičius

”

„Šakių rajono tikslas buvo sukurti tvarų savivaldybės bendruomenių bendradarbiavimo modelį, išsigryninti stiprias mokyklas TŪM programos srityse, kurios per aktyvią tinklaveiką teiktų pagalbą kitoms mokykloms. Dėmesys skirtas 5–10 kl. ugdymo(si) kokybės, pasiekimų gerinimui, mokytojų ir vadovų (-ių) kompetencijų stiprinimui, mokinių lyderystės aktyvinimui, aplinkų atnaujinimui, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukčiai ir psichoemocinio klimato gerinimui.“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Indrė Širvinskaitė

Šakių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Šakių „Varpo“ mokykla, VDU Šakių „Žiburio“ gimnazija Šakių rajono Griškabūdžio gimnazija, Šakių r. Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazija, Šakių rajono Lukšių Vinco Grybo gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 280
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 109
TŪM krepšelis	1 781 695,96 Eur
Infrastruktūra	25,44 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	74,56 proc.

25,44 %

Infrastruktūra

74,56 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Šakių „Varpo“ mokykloje rekonstruotas „Žiemos sodas“, o VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje įkurtos mokytojų bendradarbiavimo, darbo ir poilsio erdvės bei mokinių saviraiškos centras, Šakių r. Lukšių V. Grybo gimnazijoje – mokinių bendradarbiavimo erdvė „Sala“. Visos šios erdvės aprūpintos šiuolaikine įranga ir priemonėmis. Infrastruktūra stiprina bendruomenės telkimą, savivaldą, lyderystę ir dialogą.

Įtraukusis ugdymas

Šakių rajono mokyklose atnaujinti pagalbos mokiniui specialistų (-čių) kabinetai, bibliotekos, sensorinės, edukacinės erdvės, įrengtos aktyvaus judėjimo zonos, keltuvas. Įsigytos skaitmeninės priemonės bibliotekai, atnaujinta švietimo pagalbos ir edukacinių priemonių bazė, įsigyta aktyvių ir žaidybinių metodų taikymui skirta įranga.

Kultūrinis ugdymas

Šakių „Varpo“ mokykloje, VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje, Griškabūdžio gimnazijoje ir Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijoje atnaujinti dailės, muzikos, teatro kabinetai, menų inkubatorius, saviraiškos centrai, bibliotekos ir skaityklos. Infrastruktūra leidžia įgyvendinti ilgalaikes kultūrinio ugdymo programas ir integruoti meną į formalųjį ugdymą.

STEAM ugdymas

VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje, Šakių r. Lukšių V. Grybo gimnazijoje bei Griškabūdžio gimnazijoje įrengtos ir modernizuotos chemijos, biologijos, fizikos laboratorijos, IT ir fizikos kūrybinės dirbtuvės, gamtos mokslų laboratorijos, lauko klasė. Infrastruktūra sudaro sąlygas tiriamajam, projektiniam, integruotam STEAM ugdymui ir kitų mokyklų mokinių įtraukimui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikiuose lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymuose, konferencijose, kūrybinėse dirbtuvėse ir stažuotėse. Įgytos UDM, projektinio ir probleminio mokymo, STEAM integracijos, inžinerinio, patyriminio, teatro ir kultūrinio ugdymo metodikos, sustiprintos pokyčių valdymo, bendradarbiavimo ir mokinių pažangos vertinimo kompetencijos.

Lyderystė veikiant

VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje, „Varpo“ mokykloje ir Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijoje įgyvendintos mokinių savivaldos mokymų programos, forumai, patirtinės stovyklos, tarpmokykliniai savi-valdų susitikimai bei TŪM mokyklų komandų susitikimai, dalijantis gerąja patirtimi.

Įtraukusis ugdymas

Šakių rajono mokyklose gyvendintos patyčių prevencijos, bendruomenės telkimo, sudėtingų atvejų sprendimo pagalbos sau veiklos, konsultacijų ciklai mokytojams (-oms), teminiai mokymai aktualiomis įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo temomis. Griškabūdžio gimnazijoje įsteigtas papildomas mokytojo padėjėjos (-o) etatas.

Kultūrinis ugdymas

VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje, „Varpo“ mokykloje, Griškabūdžio gimnazijoje ir Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijoje vykdytos ilgalaikės integruotos menų, teatro, kino, dailės ir kūrybinės stovyklos. Bendradarbiauta su profesionaliais menininkais (-ėmis), Kauno valstybiniu lėlių teatru, taikytos kūrybinės, patyriminės ir tarpdisciplininės metodikos.

STEAM ugdymas

VDU Šakių „Žiburio“ gimnazijoje, Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijoje, Šakių r. Lukšių V. Grybo gimnazijoje ir Griškabūdžio gimnazijoje vykdyti ilgalaikiai STEAM konkursai, projektai, PUPP akademijos, Tyrėjų dienos, išvykos į STEAM centrus. Taikyti patyriminiai, projektiniai, laboratoriniai ir tarpdalykiniai metodai.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai, jungiant mokyklas su akademiniiais, kultūriniais ir socialiniais partneriais. Stipriausios STEAM ir įtraukiojo ugdymo sritys, kur plėtota tarpsavivaldybinė partnerystė su Šakių, Marijampolės, Kauno regionais, akademinė – su STEAM centrais, kultūrinė – su muziejais ir kultūros centrais, užtikrinant praktinį mokymąsi, patirties mainus ir veiklų tęstinumą.

I ir II aukšto koridorių pritaikymas Šakių rajono Lukšių Vinco Grybo gimnazijos istorijos centro ekspozicinei medžiagai, spausdinant ją ant sienų

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Šakių r. Lukšių V. Grybo gimnazija, Griškabūdžio gimnazija, Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazija, Šakių „Varpo“ mokykla, VDU Šakių „Žiburio“ gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusi mokykla

Panemunių mokykla-daugiafunkcis centras

Dalyviai

38 mokytojai (-os);
320 mokinių (1–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Šakių r. Lukšių V. Grybo gimnazijoje yra istorijos centras, kuriame saugoma medžiaga apie pirmosios miestelio mokyklos atsiradimą, žymių to krašto žmonių gyvenimą ir jų indėlį į krašto istoriją. Šis ankštas istorijos centras nebuvo

patogi vieta vesti istorijos, lietuvių kalbos pamokas, neformaliojo ugdymo užsiėmimus, todėl buvo nuspręsta medžiagos dalį perkelti ant koridorių sienų, naudojant sieninį spausdintuvą, o kitą dalį užkoduoti QR kodais.

Veiklos aprašymas

Pirmiausiai reikėjo sutvarkyti infrastruktūrą: išlyginti, perdažyti tinkamais dažais I ir II aukšto koridorių sienas, kad jos būtų tinkamos kokybiškam sieninio spausdintuvo darbui. Antras labai svarbu žingsnis – turimos medžiagos sisteminimas, atrinkimas, QR kodų kūrimas. Į šį procesą įsitraukė visa gimnazijos bendruomenė, nes reikėjo atrinkti ne tik svarbiausias datas, iškilias asmenybes, bet ir rasti ryšį tarp konkretaus mokomojo turinio ir medžiagos, kurią buvo planuojama spausdinti ant sienų. Socialinių ir kalbų mokslų metodinių grupių mokytojai (-os) derino savo mokymo turinį, atsižvelgdami į tarpdalykinių integracinių ryšių svarbą, turėsiančią didelę reikšmę būsimam „kalbančių sienų“ projektui.

Pasiektas rezultatas

2024 m. vasaros pabaigoje veikla buvo įgyvendinta ir laukė naujų mokslo metų pradžios, o kartu ir pirmųjų įspūdžių bei pamokų. I aukšte ant koridoriaus sienos atsirado Lietuvos žemėlapis su etnografiniais regionais ir jų esminių bruožų aprašymais (7 QR kodai); fojė, prie bibliotekos durų, atsirado interaktyvi knygų lentyna; II aukšte – Lukšių pirmosios mokyklos įkūrimo ir jos transformacijų žemėlapis bei penkių iškiliausių Šakių rajono Lukšių krašto asmenybių – kunigo Antano Tatarės, knygnešio Martyno Sederevičiaus, daktaro Jono Basanavičiaus, skulptoriaus Vinco Grybo, partizano, mokytojo Aleksandro Grybino-Fausto – veikla ir jos reikšmė krašto ir Lietuvos istorijai, Nepriklausomybės siekiui.

Poveikis

Atsirado naujos edukacinės erdvės, kurios anksčiau buvo skirtos tik poilsiui. Šiose erdvėse pamokas veda istorijos, muzikos, pilietiškumo, lietuvių kalbos ir literatūros, dailės mokytojai (-os), vyksta klasių valandėlės, renginiai, istorinių švenčių paminėjimai, eksponuojamos įvairių meno dirbinių parodos. Mokinių mokymuisi didelę reikšmę turi vizualumas, todėl čia mokiniai (-ės) mokomąją medžiagą įsimena lengviau, o kritinis mąstymas ugdomas sėkmingiau. Gimnazijos svečiai gali susipažinti su mokyklos istorija, o mokiniai (-ės) čia randa medžiagos trumpalaikiams projektams atlikti. Visą reikalingą medžiagą galima rasti vienoje vietoje. Gimnazijos erdvės tapo estetiškesnės, o bendruomenės santykiai – glaudesni.

„Čia kaip vadovėlis, tik didesnis.“ „Aš taip niekada dar nesu mokėsis.“ „Buvo kitokia pamoka, bet labai įdomi.“ „Aš pats sau galėjau būti mokytojas.“ „Ar kitą pamoką irgi galėsime mokytis čia?“

Penktokų refleksija po istorijos pamokos „Istorijos šaltiniai tavo artimoje aplinkoje“ (mokytojas Vidmantas)

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausias iššūkis – tai ŠMSM paskelbtos mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų naudojimo rekomendacijos, kurios apribojo mobiliųjų telefonų naudojimą pamokų ir pertraukų metu. Teko kurti naujus susitarimus, kurie apibrėžtų mokiniams (-ėms) mobiliųjų telefonų naudojimą, reikalingą QR kodams nuskaityti. Kitas iššūkis – kaip išsaugoti sukurtą produktą, kad jis nebūtų gadinamas, pažeistas.

Iššūkių įveikimo būdai

Sukurtos ir patvirtintos gimnazijos mokinių mobiliųjų telefonų naudojimo taisyklės, kurios aiškiai apibrėžia, kada ir kokiais atvejais mokiniai (-ės) gali naudoti mobiliuosius telefonus mokymosi tikslais; pokalbiuose su mokiniais (-ėmis) klasių valandėlių metu aptarta, kaip saugoti ir nepažeisti sieniniu spausdintuvu sukurtą produkto, kodėl jis reikalingas, kokia jo kaina.

Konsultacijų ciklas gimnazijos mokytojams, mokinių tėvams apie bendravimą, ugdymo metodų taikymą, universalios dizaino mokymuisi taikymą ugdant SUP turinčius mokinius bendrosiose klasėse

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos
gimnazija

Dalyviai

37 mokytojai (-os); 42 tėvai

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokytojams (-oms), tėvams ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms) trūko žinių apie SUP turinčių mokinių poreikių atpažinimą, tinkamų ugdymo metodų taikymą, universalios dizaino mokymuisi principų įgyvendinimą bei efektyvų bendravimą su mokiniais (-ėmis) ir jų šeimomis. Ši veikla pasirinkta siekiant stiprinti įtraukties įgyvendinimą ir užtikrinti kokybišką ugdymą kiekvienam (-ai) mokiniui (-ei).

Veiklos aprašymas

Veiklos turinį sudarė teminės konsultacijos mokytojams (-oms), tėvams, globėjams (-oms) ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms) („Kaip šauksi – taip atsišauks“, „Kaip geriau suprasti SUP turinčių mokinių poreikius?“, „Universalios dizaino mokymuisi taikymo galimy-

bės“, „Edukacinių erdvių dizainas“, „Kaip man sekasi dirbti su SUP turinčiu mokinio?“); praktiniai užsiėmimai ir metodų demonstravimas (žaidimo metodas, sensorinės priemonės, struktūravimo technikos); atvejų analizė ir aptarimai; rekomendacijų taikymas realiose ugdymo situacijose. Veikla vyko nuo 2024 m. lapkričio 21 d. iki 2025 m. gegužės 30 d., įtraukiant tiek pedagogus (-es), tiek tėvus.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendintas ilgalaikis konsultacijų ir mokymų ciklas mokytojams (-oms), tėvams, globėjams ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms) (40 val.). Sustiprintos mokytojų, tėvų ir švietimo pagalbos specialistų kompetencijos, dirbant su SUP turinčiais mokiniais (-ėmis). Sukurtos ir pritaikytos rekomendacijos ugdymo proceso struktūravimui. Dalyviai (-ės) įgijo praktinių žinių apie universalios dizaino mokymuisi taikymą, sensorinių priemonių naudojimą, žaidybinių mokymą.

Poveikis

Mokytojai (-os) sustiprino pasitikėjimą dirbdami su SUP turinčiais mokiniais (-ėmis), pradėjo labiau struktūruoti ugdymo procesą, taikyti universalios dizaino mokymuisi principus, suteikti mokiniams (-ėms) pasirinkimo galimybių, o tai didino jų motyvaciją ir įsitraukimą. Mokiniai (-ės) sustiprino socialines ir emocines kompetencijas: geriau atpažįsta ir įvardija emocijas, kuria santykius, priima atsakomybę, tapo labiau motyvuoti tyrinėti. Pastebima, kad mokiniai (-ės) dažniau kreipiasi pagalbos, sumažėjo konfliktų ir galimų patyčių. Pagerėjo komunikacija tarp mokinių, mokytojų ir tėvų. Tėvai aktyviau bendradarbiauja su gimnazija, taiko suderintas strategijas namuose, geriau supranta vaikų poreikius ir jaučiasi vertinami.

„Konsultacijos padėjo iš naujo pažvelgti į SUP turinčių mokinių poreikius ir suprasti, kad mažos metodinės korekcijos gali duoti labai didelį pokytį.“

Mokytoja

„Pagaliau jaučiu, kad esu išgirsta. Supratau, kad nesu viena, o mokykla yra partnerė, bet ne vertintoja.“

SUP turintį vaiką auginanti mama

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Skyrėsi dalyvių pasirengimo lygis, išryškėjo žinių atotrūkis. Taip pat pastebėta tėvų nedrąsa kalbėti apie patiriamus sunkumus. Iššūkių kėlė ir mokytojų laiko stoka dėl didelio darbo krūvio ir naujų metodų taikymas realiose klasės situacijose.

Iššūkių įveikimo būdai

Konsultacijų turinys diferencijuotas pagal dalyvių poreikius. Sukurta saugi, palaikanti aplinka tėvų ir mokytojų atviram dialogui. Praktiniai pavyzdžiai ir atvejų analizė padėjo lengviau perkelti žinias į praktiką. Nuoseklus rekomendacijų taikymas ir grįžtamasis ryšys padėjo įtvirtinti pokyčius.

Šalčininkų raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybėje nuosekliai stiprėja įtraukioji kultūra, tampanti svarbia švietimo kryptimi. STEAM ugdymas kyla į naują kokybinį lygį – iš pavienių ir trumpalaikių iniciatyvų jis virsta bendruomenę telkiančia, tyrinėjimu grįsta ugdymo kultūra. Reikšmingai plečiasi ir lyderystės ekosistema: mokytojai (-os) imasi lyderystės vaidmens, o mokiniai (-ės) aktyviai kuria, inicijuoja ir įsitraukia. Ryškėja ir kultūrinio ugdymo proveržis – mokiniai (-ės) tampa aktyviais kultūrinio gyvenimo dalyviais ir kūrėjais, prisidedančiais prie savivaldybės kultūrinio veido formavimo. Svarbiu pokyčiu tampa ir ugdymo erdvių modernizavimas, kuris padeda kurti šiuolaikišką, mokymuisi palankią mokyklą. Kartu formuojasi duomenimis grįsta kultūra, stiprinanti pagrįstų sprendimų priėmimą, o auganti tinklaveika skatina sistemingą dalijimąsi patirtimi ir bendrų sprendimų paiešką.

„Šalčininkų rajono savivaldybėje TŪM programa tapo kaitos pagrindu, leidusiu iš naujo apmąstyti mūsų švietimo kryptį ir vertybes. Ji padėjo atpažinti savo stiprybes, drąsiau veikti drauge ir kurti erdves, kuriose mokytojai (-os) veda, o mokiniai (-ės) kuria. Šiandien aiškiai matome – mūsų švietimo savitumas gimsta iš bendro darbo ir tikėjimo, kad kiekvienas mokinyss gali augti ten, kur jis yra matomas, o švietimas yra gyvas, modernus ir žmogiškas.“

Katažina Sokolovska,
Šalčininkų rajono savivaldybės
administracijos Švietimo ir sporto
skyriaus vyriausioji specialistė

”

„Šalčininkų rajono savivaldybė siekė pagerinti mokinių lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimus bei didinti mokymosi motyvaciją. Mokyklų erdvės pritaikytos judėjimo negalią turintiems žmonėms, atnaujintos STEAM, menų, švietimo pagalbos, sensorinės, patyriminio mokymosi ir kitos aplinkos. Aktyviai investuota į pedagogų (-ių) kompetencijų stiprinimą, komandinės kultūros ir bendruomenės įsitraukimo puoselėjimą. Mokiniam (-ėms) pasiūlytas platus spektras integruotų ugdymo veiklų, vykdyti tikslingi įgūdžių lavinimo užsiėmimai, kurie skatino mokymosi motyvaciją ir kryptingai stiprino įtraukų ir šiuolaikišką ugdymą.“

Įtraukiojo ugdymo srities ekspertė Indrė Širvinskaitė

Šalčininkų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazija, Šalčininkų r. Eišiškių gimnazija, Šalčininkų r. Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazija, Šalčininkų r. Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 985
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 576
TŪM krepšelis	2 882 192,67 Eur
Infrastruktūra	35,1 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	64,9 proc.

35,10 %

Infrastruktūra

64,90 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje įrengta mokinių bendradarbiavimo erdvė, aprūpinta skaitmeninėmis priemonėmis ir pritaikyta mentorystei, grupiniam darbui bei savivaldos veikloms. Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje diegiama profesinio orientavimo skaitmeninė platforma, kuri stiprina mokinių savivaldą ir asmeninę lyderystę.

Įtraukusis ugdymas

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje, Eišiškių gimnazijoje ir Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje pastatai pritaikyti judėjimo negalią turintiems mokiniams (-ėms), atnaujintos priemonės ir įranga. Atnaujinta infrastruktūra užtikrina universalų dizainą ir įtraukties principų įgyvendinimą.

Kultūrinis ugdymas

Eišiškių gimnazijoje ir Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje modernizuotos aktų salės, Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje atnaujinti maisto ir tekstilės technologijų kabinetai, Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje – choreografijos ir lauko muzikos erdvės. Aplinkos pritaikytos integruotam meniniam ir kultūriniam ugdymui.

STEAM ugdymas

Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje, Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje ir Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje įrengtos IT, fizikos, robotikos, technologijų laboratorijos ir dirbtuvės, lauko STEAM klasės. Infrastruktūra sudaro sąlygas projektiniam, tiriamajam, tarpmokykliniam STEAM ugdymui ir UTA įgyvendinimui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikėse 40–60 akad. val. lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programose, meistriškumo akademijose, UDM mokymuose, projektinio ir probleminio mokymo dirbtuvėse. Įgytos pasidalytosios lyderystės, STEAM integracijos, patyriminio, projektinio, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Lietuvos mokyklose, Lenkijoje (Koperniko mokslo centras, Varšuva), Estijoje (Tartu AHHAA centras).

Lyderystė veikiant

Pedagoginiai darbuotojai (-os) dalyvavo stažuotėse Lietuvoje ir Lenkijoje bei ilgalaikiuose mokymuose, skirtuose komandinio darbo, bendradarbiavimo, pasidalytosios lyderystės ir pokyčių įgyvendinimo temoms. Vadovų (-ių) pavaduotojai (-os) lyderystės kompetencijas stiprino „Pavaduotojų akademijos“ programoje. Mokinių lyderystė ugdyta įgyvendinant komandos formavimo veiklų ciklą, diegiant mentorystės sistemą ir vykdančiant profesinio orientavimo veiklas.

Įtraukusis ugdymas

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje, Eišiškių, Jašiūnų Mykolo Balinskio ir Stanislovo Rapolionio gimnazijose vykdyti individualizuoti matematikos ir lietuvių kalbos kursai, mentorystės programos, pamokų ciklai skaitymo gebėjimams lavinti. Stiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos, organizuotos teminės mokytojų grupės, taikyti UDM principai, diferencijavimas ir kiti įtraukiojo ugdymo metodai.

Kultūrinis ugdymas

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje, Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje ir Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje įgyvendintos ilgalaikės šiuolaikinio cirko, audiovizualinių medijų, garsovaizdžių tyrinėjimo, meninių gebėjimų stiprinimo programos. Veiklose taikytos patyriminės, kūrybinės ir tarpdisciplininės metodikos, aktyviai įtraukti profesionalūs menininkai (-ės) ir meno mokyklos.

STEAM ugdymas

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijoje, Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje, Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijoje ir Eišiškių gimnazijoje vykdyti ilgalaikiai STEAM kursai, robotikos užsiėmimai, jaunojo tyrėjo laboratorijos, „Jaunieji gamtos tyrėjai“, STEAM konferencijos. Veiklose dalyvavo šimtai mokinių, taikyti tyrinėjimu, projektiniu ir patyriminiu

mokymusi grįsti metodai, bendradarbiauta su VDU STEAM didaktikos centru.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai. Plėtota tarpmokyklinė partnerystė ir nuolatinis bendradarbiavimas su akademiniiais partneriais (STEAM centrais), kultūros įstaigomis (Šalčininkų rajono kultūros centru, bibliotekomis, meno mokyklomis) bei NVO. Tinklaveika apėmė bendrų ilgalaikių programų kūrimą, metodinę pagalbą, erdvių ir ekspertų (-čių) dalijimąsi, užtikrinant tvarią partnerystę savivaldybės mastu.

Komandos formavimo veiklų ciklas mokiniams

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

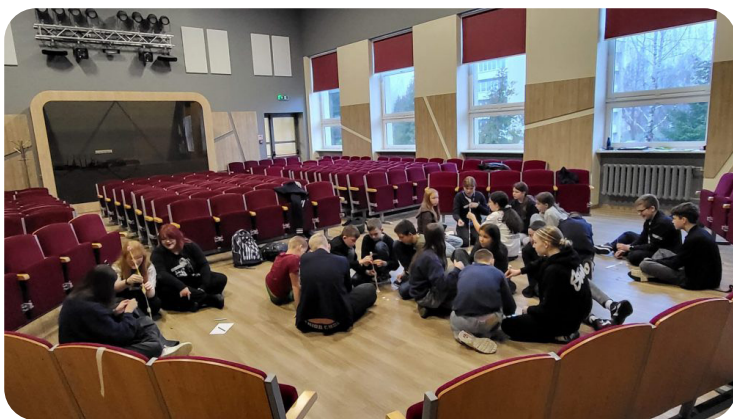
Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazija

Dalyviai

150 mokinių (5–10G kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Veikla buvo skirta spręsti žemą mokinių lyderystės, bendradarbiavimo ir komandinio darbo kompetencijų lygį, kylantį iš menko įsitraukimo, silpnos motyvacijos ir dalykų integracijos stokos. Komandos formavimo ciklas stiprina bendruomeniškumą, atsakomybę, tarpusavio supratimą ir socialines kompetencijas, reikalingas aktyvesniam mokinių dalyvavimui gimnazijos gyvenime.

Veiklos aprašymas

Veiklą sudarė 60 akad. val. kontaktiniai užsiėmimai, paremti Kolbo patyriminio mokymosi ciklu ir Tuckmano komandos raidos modeliu. Programa buvo pritaikyta skirtingoms amžiaus grupėms, orientuota į mokinių tarpusavio santykių stiprinimą, bendradarbiavimo ir lyderystės ugdymą. Mokiniai (-ės) dalyvavo diagnostinėse, komandinį darbą ir sprendimų priėmimą lavinančiose, atsakomybės, emocijų valdymo, bendravimo, aktyvaus klausymo ir kūrybiškumo užduotyse. Baigiamuosiuose susitikimuose atliktas asmeninis ir grupinis įsivertinimas, patirtys susietos su tolesniais mokymosi tikslais. Šalčininkų mokykla-daugiafunkcis centras prisidėjo įžvalgomis dėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukimo į komandines veiklas.

Pasiektas rezultatas

Mokiniai (-ės) sustiprino komandinio darbo, bendravimo, lyderystės ir tarpasmeninių santykių įgūdžius, praktiškai taikė sprendimų priėmimo, atsakomybės pasidalijimo, aktyvaus klausymo ir konfliktų prevencijos metodus. Refleksijų ir SWOT analizės metu išsigrūnino stiprybes, tobulintinas sritis ir aiškiau suprato savo vaidmenis komandoje. Anketos ir tikslinės grupės duomenys atskleidė išaugusį pasitikėjimą savimi, drąsesnį nuomonės reiškimą, geresnį bendraklasių pažinimą ir sustiprėjusį kūrybiškumą. Mokiniai (-ės) tapo aktyvesni, labiau įsitraukę į grupines veiklas ir drąsiau prisiimantys atsakomybę kasdienėse situacijose. Galutinis rezultatas – pozityvesni santykiai, brandesnė lyderystė ir palankesnis mikroklimatas gimnazijoje.

Poveikis

Komandos formavimo veiklų ciklas turėjo reikšmingą poveikį mokinių mokymuisi ir tarpusavio santykiams. Dalyvaudami patyriminėse veiklose, mokiniai (-ės) sustiprino bendravimo, bendradarbiavimo, aktyvaus klausymo, lyderystės ir atsakomybės įgūdžius, kurie tiesiogiai atsiliepė jų įsitraukimui į mokymosi procesą. Pagerėję tarpasmeniniai ryšiai ir pozityvesnė grupės atmosfera sudarė palankesnes sąlygas mokinių motyvacijai ir klasių mikroklimatui. Mokiniai (-ės) tapo drąsesni, reikšdami nuomonę, prisiimdami atsakomybę ir sprenddami konfliktines situacijas.

Pokytis: sustiprėjo socialinės emocinės kompetencijos, padidėjo įsitraukimas į mokymąsi ir bendruomenines veiklas, mokykloje sustiprėjo bendradarbiavimo kultūra.

„Svarbiausia, ką supratau – kad kiekvienas žmogus grupėje yra svarbus. Išmokome klausyti vieni kitų ir kartu priimti sprendimus.“

Mokinė Anastasija

„Po šių užsiėmimų nebijau dirbti grupėje net su tais, su kuriais anksčiau beveik nebendraudavau. Dabar drąsiai sakau savo nuomonę.“

Mokinė Silvija

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklų įgyvendinimo metu kilo organizacinių ir pedagoginių iššūkių dėl didelio dalyvių skaičiaus ir sudėtingo tvarkaraščių derinimo. Skirtingo amžiaus mokiniai (-ės) nevienodai greitai įsitraukė į patyrimines veiklas, daliai jų prireikė daugiau laiko saugiai atmosferai sukurti. Iš pradžių pasitaikė pasyvumo ir konfliktinių situacijų, tačiau visos veiklos buvo įgyvendintos, o įsitraukimas pamažu augo.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo įveikti lanksčiai organizuojant veiklas ir pritaikant užduotis skirtingų amžiaus grupių poreikiams. Tvarkaraščio derinimo sunkumai spręsti bendradarbiaujant su administracija ir klasių vadovais (-ėmis). Pradinis mokinių pasyvumas ir menkas įsitraukimas mažinti kuriant saugią atmosferą, taikant ledlaužių metodus ir dirbant mažesnėmis grupėmis. Tarpusavio įtampas ir nesutarimus padėjo įveikti refleksijos ratai bei aktyvaus klausymo metodai, leidę konstruktyviai spręsti situacijas ir stiprinti grupės bendradarbiavimą.

Naudingos nuorodos

- [Pirmasis komandos formavimo veiklų ciklas](#)
 - [Komandos formavimo veiklų ciklas 7 kl. mokiniams](#)
 - [Komandos formavimo veiklų ciklas | „Grįžtamasis ryšys. Asmeninis ir grupinis veiklų įsivertinimas“](#)
 - [Komandos formavimo veiklų ciklas | „Aktyvus klausymas ir girdėjimas“ bei „Nusiramimą ugdantys metodai“](#)
 - [Komandos formavimo veiklų ciklas mokiniams](#)
-

Šiaulių rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM programa padėjo užtikrinti individualią mokinių pažangą: įsigyta reikiamų priemonių, pagal universalaus ugdymo dizaino principus pritaikyti kabinetai įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (-ėms), mokyklos aprūpintos šiuolaikiška įranga, įgyvendinamos pedagoginės veiklos tyrimo ir pamokos studijos metodikos, organizuotos stažuotės Lietuvoje ir užsienyje. Visa tai tapo reikšminga paskata gerinti mokinių mokymo(si) rezultatus ir tobulinti mokytojų kompetencijas. Tai rodo padvigubėjusi mokinių dalis, per pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą pasiekusių bent pagrindinį matematikos pasiekimų lygį. Mokyklose nuosekliai diegiama organizacinė kultūra, grindžiama mokinių ir mokytojų bendradarbiavimu bei refleksija, užtikrinanti įtraukią ir prasmingą ugdymo(si) aplinką.

„Programa tapo lūžio tašku – sustiprėjo mokytojų bendradarbiavimo kultūra, atsirado drąsa keisti pamoką, atsigręžti į kiekvieno mokinio poreikius. Pamokos kokybės refleksavimas, mokymasis bendradarbiaujant, pasidalytoji lyderystė padėjo mokytis kurti mokyklą čia ir dabar, nuosekliai kuriant įtraukią ir prasmingą ugdymo aplinką.“

Vytenis Kvedaras,
Šiaulių r. Dubysos aukštupio
mokyklos bibliotekininkas,
kultūrinio ugdymo koordinatorius

”

„Savivaldybė TŪM projekte stiprino ugdymo kokybę, derindama universalaus dizaino sprendimus ir patyriminį mokymąsi. Atnaujintos fizikos, biochemijos ir gamtamokslinės laboratorijos bei Kuršėnuose įkurtas modernus bendradarbystės / mokymo centras įgalino tyrinėjimą bei tarpdalykinę STEAM ugdymo veiklą. Ilgalaikės programos, pamokos studija, lyderystės ir įtraukties mokymai padėjo siekti pokyčio visame rajono mokyklų tinkle, o ugdymo veiklą įvairovė – nuo integruotų pamokų iki personalizuoto matematikos mokymo, skaitmeninio turinio taikymo ir inžinerinio klubo – padėjo mokiniams (-ėms) mokytis šiuolaikiškai ir patirti pažangą.“

Jurga Ilčiukė,
STEAM srities ekspertė

Šiaulių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla, Šiaulių r. Gruzdžių gimnazija, Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija, Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykla-daugiafunkcis centras, Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 834
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 403
TŪM krepšelis	2 880 255,74 Eur
Infrastruktūra	22,6 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	77,4 proc.

22,60 %**Infrastruktūra****77,40 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazijoje pastatytas bendradarbystės ir mokymo centras su daugiafunkčėmis erdvėmis, pritaikytomis konferencijoms, komandiniam darbui, mokinių savivaldai ir bendruomenės iniciatyvoms. Sukurta infrastruktūra stiprina pasidalytąją lyderystę, savanorystę ir mokyklų tarpusavio bendradarbiavimą savivaldybės mastu.

Įtraukusis ugdymas

Pritaikytos bendrojo ugdymo ir dalykų klasės, įrengti sensoriniai kambariai, atsitraukimo ir tylos erdvės. Kabinetai ir bendrosios ugdymo erdvės įrengtos pagal universalaus dizaino mokymuisi (UDM) principus, užtikrinant SUP mokinių įtrauktį.

Kultūrinis ugdymas

Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazijoje įrengta kultūrinė daugiafunkcė STEAM erdvė, integruojanti biblioteką, skaityklą ir muziejų, taip pat modernizuoti muzikos kabinetai. Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla įsigijo mobiliųjų muzikos priemonių. Infrastruktūra sudaro sąlygas ilgalaikiam kultūriniam ugdymui, meninei saviraiškai ir tinklaveikiai.

STEAM ugdymas

Šiaulių r. Gruzdžių gimnazijoje, Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazijoje, Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykloje-daugiafunkciame centre ir Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykloje įrengtos ar modernizuotos biologijos, chemijos, fizikos, biochemijos, gamtamokslinės, STEAM ir „Fab Lab“ laboratorijos. Infrastruktūra sudaro sąlygas tiriamajam, projektiniam, integruotam ugdymui, brandos darbams ir tarpmokyklinei tinklaveikiai.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo ilgalaikėse 40–80 akad. val. lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo programose: pedagoginės veiklos tyrimo, pamokos studijos, UDM, STEAM patyriminio mokymo, „Tyrinėjimo meno“ mokymuose. Įgytos reflektavimo, projektinio, tyrinėjimu grįsto, integruoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Lietuvos mokyklose ir Portugalijoje (bendrojo ugdymo įstaigose).

Lyderystė veikiant

Šiaulių r. savivaldybės mokyklose įgyvendintas pedagoginės veiklos tyrimo įsivertinimas ir sklaida. Jose dalyvavo mokyklų komandos iš viso rajono, stiprinta kolegialaus mokymosi, sprendimų priėmimo ir tinklaveikos kultūra.

Įtraukusis ugdymas

Vykdytos intensyvios įtraukiojo ugdymo veiklos: mokytojo padėjėjo darbas klasėje, sensorinių metodų taikymas, sėkmės metodo kūrimas ir sklaida. Įgyvendintas įtraukiojo ugdymo mokymų ciklas, grindžiamas universalus dizaino mokymuisi principais, aktyviai taikytas sensorinio kambario panaudojimas. Veiklos apėmė mokinius (-es) ir pedagogus (-es), taikytas ugdymo turinio individualizavimas.

Kultūrinis ugdymas

Visose 5 TŪM dalyvaujančiose mokyklose įgyvendinta ilgalaikė kultūrinio ugdymo programa „Tyrinėjimo menas“, organizuotos poezijos ir muzikos studijos, integruotos kalbų ir socialinių mokslų veiklos, neformalieji saviškos užsiėmimai. Taikytos patyriminės ir tarpdisciplininės metodikos.

STEAM ugdymas

Šiaulių r. Gruzdžių gimnazijoje, Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazijoje ir Kuršėnų Pavenčių mokykloje-daugiafunkciame centre vykdytos ilgalaikės patyriminės STEAM veiklos: integruotos pamokos, stovyklos-plenerai, inžinerinis klubas, personalizuotas matematikos mokymas ir neformaliosios laboratorinės programos. Veiklose dalyvavo šimtai mokinių, taikyti tyrinėjimu, projektiniu ir personalizuotu mokymusi grįsti metodai.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika buvo kryptinga ir paremta tarpsavivaldybine, akademine ir kultūrine partneryste. Stipriausia sritis – STEAM ugdymas, kur bendradarbiauta su VDU STEAM didaktikos centru, VU Šiaulių akademija, verslo ir kitų savivaldybių mokyklomis. Kultūrinė partnerystė plėtota su kultūros centrais, bibliotekomis, meno ir muzikos mokyklomis, įtrauktis ir lyderystė stiprintos bendradarbiaujant su NVO ir kitų savivaldybių ugdymo įstaigomis, užtikrinant patirties mainus ir tvarią tinklaveiką.

Pedagoginės veiklos tyrimo metodika

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija, Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazija, Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykla-daugiafunkcis centras, Šiaulių r. Gruzdžių gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Šiaulių r. Daugėlių progimnazija, Šiaulių r. Kužių mokykla, Šiaulių r. Voveriškių mokykla, Šiaulių r. Meškuičių mokykla, Šiaulių r. Kairių jungtinė mokykla, Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų progimnazija

Dalyviai

51 mokytoja (-as); 10 konsultančių (-tų); 795 mokiniai (-ės) (5–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Išryškėjo nepakankamai kryptingos efektyvesnių būdų, padedančių mokiniams (-ėms) siekti individualios pažangos, paieškos ir nenuoseklus profesinės veiklos bei jos rezultatų reflektavimas.

Veiklos aprašymas

Po mokymų 10 gimnazijos mokytojų tapo PVT konsultantų komanda, padedanti gilintis į formuojamojo vertinimo (FV) strategijas. PVT konsultantai vedė atviras pamokas, mokymus, konsultacijas kitų savivaldybės mokyklų komandoms (direktoriams (-ėms), jų pavaduotojams (-oms), mokytojams (-oms)). Mokymų metu visi gimnazijos pedagogai (-ės) pasidalijo savo patirtimi, vykdant PVT. Savivaldybės mokyklų komandos vykdė bandomąjį PVT_1, gilindamiesi į grįžtamąjį ryšį. Vyko I refleksijos diena. 2025 m. rugsėjį–gruodį tęsėsi mokymai bei konsultacijos apie FV strategijas ir vykdomas PVT_2. 2026 m. sausį vyko II refleksijos diena ir startavo PVT_3, į kurį įsitraukė ir kiti mokyklų pedagogai (-ės). Kovo mėnesį mokyklos dalijosi savo patirtimis.

Pasiektas rezultatas

Savivaldybės mokyklose suburtos pokyčius skatinančios komandos, kurios padeda kolegoms (-ėms) ieškoti veiksmingiausių FV metodų, mokiniams (-ėms) – gerinti mokymosi pasiekimus, mokymą(si) grįsti duomenimis, laiku priimti sprendimus dėl mokymosi pagalbos teikimo. Telkiamos kryptingos ir nuoseklios visų mokyklos pedagogų (-ių) pastangos kurti ir tobulinti bendradarbiavimo bei refleksijos kultūrą. Sukurta elektroninė metodinė priemonė, pristatanti mokyklų patirtis, įgyvendinant PVT.

Poveikis

Savivaldybės mokyklų kuriama ir stiprinama bendradarbiavimo ir refleksijos kultūra, kai judama sistemingo ir nuolatinio mokytojų tarimosi dėl kiekvieno mokinio pažangos ir bendro pagalbos priemonių planavimo. Nuolatinis mokytojų kvietimas reflektuoti savo mokymosi patirtį ir rezultatus padeda vis daugiau mokinių suprasti, kad, norint pasiekti individualios pažangos mokantis, būtinas nuolatinis abipusis mokytojo ir mokinio dialogas. Šiaulių rajono mokyklų mokiniai (-ės) dalyvavo vykdant PVT ir tai turi įtakos mokinių mokymosi motyvacijai bei pažangai.

„Mokiniai (-ės) įsitraukė aktyviau, nes pamatė, kad jų atsakymai yra svarbūs. Jie ėmė drąsiau klausti, kai nesupranta, ir džiaugtis pasiekimais.“

Mokytoja

„Refleksijos padeda labiau įsitraukti į veiklas, atvirai išsakyti, ką suprantu ir jaučiu, priimti atsakomybę už savo mokymąsi.“

Mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Projekto siekis – mokyklos kultūros keitimas. Tokiems pokyčiams reikia daug laiko. Norint įvaldyti pedagoginės veiklos tyrimo metodiką, neužtenka įvykdyti PVT vieną ar du kartus. Tai nuolatinis klausimų apie savo mokymą kėlimas ir ieškojimas atsakymų į šiuos klausimus. Tai drąsa pasakyti sau, mokiniams (-ėms) ir kolegoms (-ėms), kad ne visada ir ne viskas pavyksta. Ne visiems mokytojams (-oms) yra lengva tai padaryti. PVT konsultantams (-ėms) tai buvo nauja patirtis.

Iššūkių įveikimo būdai

PVT konsultantų komanda visą laiką bendradarbiavo, padėjo vieni kitiems. Buvo tariamasi planuojant kiekvieną mokymų sesiją ir konsultaciją. Po kiekvieno susitikimo su kolegomis (-ėmis) iš kitų mokyklų vyko refleksija ir tarpinis

projekto vyksmo įsivertinimas. Labai svarbi buvo PVT konsultantų ruošusios lektorės pagalba, pradedant konsultacinę veiklą. Visada šalia buvo ir padėjo Švietimo skyriaus specialistė, kurioji šį projektą. PVT konsultantai (-ės) atsakingai ruošėsi kiekvienam susitikimui su kolegomis (-ėmis) iš kitų mokyklų.

Buvo kuriamas teigiamas, pagarbus konsultantų (-čių) ir konsultuojamų komandų tarpusavio santykis. Tai padėjo sklandžiai bendrauti ir bendradarbiauti.

Naudingos nuorodos

- [Metodinė-praktinė pedagogų konferencija](#)
- [Pedagoginės veiklos tyrimo \(PVT\) organizavimas švietimo įstaigose | Video](#)

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas, stiprinant mokymosi bendradarbiaujant strategijos įgyvendinimą, ugdyme taikant pamokos studijos metodą

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

visi Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokyklos skyriai

Dalyviai

60 mokytojų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokyklai siekiant gerinti mokinių pasiekimus, svarbus pedagogų (-ių) komandinis darbas, kuriant saugią, motyvuojančią mokymo(si) aplinką. Joje, pagal atnaujintas bendrąsias programas, ugdomos mokinių bendrosios kompetencijos, stiprinama mokymosi motyvacija ir pripažįstama įvairovė klasėje kaip vertybė kiekvieno mokinio pažangai.

Veiklos aprašymas

Veiklos metu 2024 m. rugsėjį–2025 m. balandį įgyvendinta 46 val. kvalifikacijos tobulinimo programa „Pamokos studija“, skirta mokymosi bendradarbiaujant strategijai, pamokos studijos metodui ir įtraukčiai.

Pasiektas rezultatas

Parengti 60 Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokyklos mokytojų, įgijusių teorinių ir praktinių gebėjimų taikyti pamokos studijos metodą ir mokymosi bendradarbiaujant strategiją pamokos kokybei gerinti. Galutinis produktas – veikianti reflektuojančių praktikų bendruomenė, gebanti kolegialiai planuoti, stebėti, analizuoti ir tobulinti pamokas, integruojant įtraukties ir universalaus dizaino elementus. Parengti pamokų planai, stebėjimo ir mokinių interviu duomenys bei susitarta dėl tęstinio metodo taikymo mokykloje.

Poveikis

Veikla turėjo reikšmingą teigiamą poveikį mokinių mokymui ir mokymuisi: padidėjo mokinių įsitraukimas, aktyvumas, mokymosi motyvacija ir bendradarbiavimas pamokose, pagerėjo mokymosi rezultatai (metiniai vidurkiai augo 11 proc.). Mokytojai (-os) labiau atpažįsta ir tikslingiau atsižvelgia į individualius mokinių poreikius, taiko įtraukties ir universalus dizaino principus. Sustiprėjo mokyklos bendruomenės tarpusavio pasitikėjimas, kolegialus bendradarbiavimas ir refleksijos kultūra, formuojantis tvariam pamokos kokybės ir mokinių pažangos gerinimui.

„Vertingiausia galimybė buvo praktiškai išbandyti pamokos studijos metodą ir kartu su kolegomis (-ėmis) stebėti realų jo poveikį mokinių motyvacijai bei pažangai. Tai padėjo kitaip pažvelgti į pamokos planavimą ir mokinių įtrauktį.“

Rasa, pradinio ugdymo mokytoja

„Pamokose atsirado daugiau bendradarbiavimo, kritinio mąstymo ir atsakomybės. Pastebiu, kad mokiniai (-ės) mokosi ne tik dėl pažymio, bet ir dėl savęs – tai man buvo didžiausias atradimas.“

Jolanta, pagrindinio ugdymo mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos įgyvendinimo metu kilo laiko planavimo ir darbo krūvio iššūkių, derinant „Pamokos studijos“ veiklas su kasdienėmis pedagogų (-ių) pareigomis. Iš pradžių daliai mokytojų buvo sudėtinga keisti įprastas darbo praktikas, priimti kolegialų stebėjimą ir atvirą refleksiją. Taip pat iššūkių kėlė skirtinga pedagogų (-ių) patirtis, darbo tempai ir įtraukties sprendimų pritaikymas įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms).

Iššūkių įveikimo būdai

Kylant iššūkiams, buvo taikomi lankstūs sprendimai. Veiklos derintos su mokyklos tvarkaraščiu, dalis konsultacijų vyko nuotoliniu būdu, sudarytos galimybės dirbti mažesnėmis grupėmis. Siekiant mažinti pasipriešinimą ir nesaugumą, stiprinta palaikanti, nevertinanti kolegialios refleksijos kultūra, aiškiai sutariant dėl bendrų taisyklių. Skirtinga pedagogų (-ių) patirtis buvo išnaudota kaip resursas – skatintas mentorystės principas ir dalijimasis gerąja praktika. Įtraukties sprendimai buvo aptariami su pagalbos mokiniui specialistais (-ėmis), remiantis mokinių stebėjimų ir interviu duomenimis.

Naudingos nuorodos

- [Kvalifikacijos tobulinimo programa „Pamokos studija“](#)
-

Šilalės rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM II: sisteminis švietimo lūžis Šilalės rajone

Projektas inicijavo esminius pokyčius visos savivaldybės mastu:

- Moderni aplinka. Atnaujinti Kaltinėnų Aleksandro Stulginskio ir Šilalės Dariaus ir Girėno mokyklų pradinėjų klasių korpusai, taip pat tikslinės ugdymo erdvės kitose rajono mokyklose, kurios skatina smalsumą ir kuria palankesnes sąlygas mokytis.
- Ateities kompetencijos. STEAM ugdymo veiklos ir pedagogų (-ių) meistriškumo stiprinimas padėjo teorines žinias paversti atradimais. Tai tiesiogiai prisidėjo prie geresnių mokinių pasiekimų ir aukštesnių įvertinimų.
- Tinklaveika. Sukurtas bendradarbiavimo modelis sudaro sąlygas veiksmingiau dalytis ištekliais ir patirtimi. Šios investicijos stiprina vientisą švietimo tinklą ir didina ilgalaikį mokinių konkurencingumą Šilalės rajone.

„Džiaugiuosi, kad TŪM programa suvienijo Šilalės švietimo bendruomenę. Sukurtos šiuolaikiškos sąlygos – didžiausia investicija į mūsų krašto ateitį. Šis projektas sustiprino Šilalės identitetą: tapome drąsia, inovatyvia ir bendradarbiaujančia savivaldybe. Tikime, kad investicija į jauną žmogų šiandien yra tvirtas pamatas sėkmingam mūsų visų rytojui.“

Tadas Bartkus, Šilalės rajono savivaldybės meras

”

„Šilalės rajono savivaldybė, įsivertinusi bendrojo ugdymo mokyklų situaciją rajone, išsikėlė tikslą, kurio siekė TŪM programos suteiktais resursais – mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius ir užtikrinti jų stabilumą. Tikslu buvo siekiama stiprinant įtraukųj, kultūrinį ir STEAM ugdymą, įtraukiant mokyklos suaugusiųsios į kompetencijų stiprinimo veiklas. Taip pat plėtoti mokyklų partnerystes ir bendradarbiavimo galimybes su vietos verslo sektoriumi, socialiniais partneriais. Užtikrinti lyderystės ugdymą ir gerosios patirties sklaidą tarp mokyklos vadovų (-ių) bei pedagogų (-ių).“

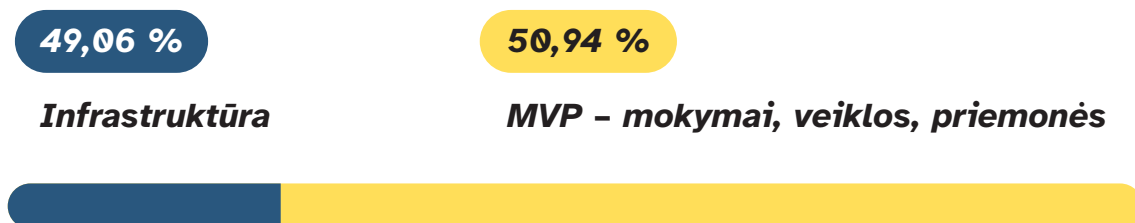
Kultūrinio ugdymo srities ekspertė Živilė Etevičiūtė

Šilalės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazija, Šilalės r. Kaltinėnų Aleksandro Stulginskio gimnazija, Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazija, Šilalės r. Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazija, Šilalės r. Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazija, Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija
--	---

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	219
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 706
TŪM krepšelis	1 735 450,96 Eur

Infrastruktūra	49,06 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	50,94 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Visose Šilalės rajono savivaldybės gimnazijose ir progimnazijose, dalyvaujančiose TŪM projekte, įdiegta „Spotiself“ platforma. Ji sudaro sąlygas nuosekliam mokinių karjeros ugdymui, savęs pažinimui, konsultacijoms ir individualių tobulėjimo planų kūrimui.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos SUP mokiniams (-ėms) pritaikytos aplinkos: sensoriniai kambariai, pagalbos specialistų (-čių) kabinetai, pritaikyti įėjimai ir sanitarinės patalpos. Infrastruktūra mažina ugdymo barjerus ir užtikrina universalų dizaino principų taikymą.

Kultūrinis ugdymas

Šilalės rajono gimnazijose, dalyvaujančiose TŪM programoje įrengtos daugiavilniškos edukacinės erdvės, bibliotekos-informaciniai centrai, atnaujintos kultūrinio ugdymo aplinkos, įsigytos šiuolaikinės meninės priemonės, sudarančios sąlygas ilgalaikėms kūrybinėms programoms ir bendradarbiavimui su kultūros lauko partneriais.

STEAM ugdymas

Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazijoje, Šilalės r. Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazijoje, Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijoje ir Šilalės r. Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijoje įreng-

tos gamtos mokslų laboratorijos, fizikos ir chemijos kabinetai, STEAM technologijų centras, STREAM kabinetas pradinėms klasėms ir lauko kupolinė klasė. Infrastruktūra pritaikyta tiriamajam, inžineriniam ir patyriminiam ugdymui bei brandos darbams rengti.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Pedagogai (-ės) dalyvavo 40–60 akad. val. STEAM, įtraukiojo, kultūrinio ugdymo ir lyderystės mokymuose: STEAM laboratorijų įveiklinimo, UDM, integruoto turinio, gabių mokinių ugdymo, kūrybinio mąstymo ir pasidalytosios lyderystės programose. Įgytos patyriminio, projektinio, tyrinėjimu grįsto, integruoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės į Estiją.

Lyderystė veikiant

Pedagoginių darbuotojų lyderystės kompetencijos buvo stiprinamos stažuotėse Estijos švietimo įstaigose, praktiniuose mokymuose, dirbtuvėse ir gerosios praktikos dalijimosi renginiuose. Mokinių lyderystė buvo ugdoma per karjeros ugdymo veiklas ir įgyvendinant ilgalaikį projektą „Atsakinga lyderystė – Šilalės rajonui ir Lietuvai“.

Įtraukusis ugdymas

Visose TŪM mokyklose vykdytos ilgalaikės įtraukties veiklos: SUP turintiems mokiniams (-ėms) skirtos vasaros stovyklos, nuolatiniai NVŠ užsiėmimai, skaitymo skatinimo programa, sensorinių metodų taikymas ir individualizuota pagalba. Veiklose dalyvavo mokiniai (-ės), pedagogai (-ės) ir švietimo pagalbos specialistai (-ės), taikyti UDM, sensoriniai, patyriminiai ir socialinių įgūdžių ugdymo metodai.

Kultūrinis ugdymas

Šilalės rajono mokyklose įgyvendintos didelės apimties kultūrinio ugdymo veiklos: ilgalaikės programos, kūrybinės dirbtuvės su profesionaliais menininkais (-ėmis), integruotų pamokų ciklai, skaitymo ir medijų projektai. Veiklos rėmėsi tyrinėjimu, kūryba ir tarpdisciplininio ugdymu, aktyviai įtraukiant bendruomenes.

STEAM ugdymas

Šilalės r. Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijoje, Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazijoje, Šilalės r. Laukuvos Norberto Vėliaus

gimnazijoje, Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijoje ir Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazijoje įgyvendintos ilgalaikės STEAM veiklos: Inovatorių akademija, integruota STEAM sistema, matematinio raštingumo ir šachmatų programa, tyrimais ir problemų sprendimu grįsti projektai. Veiklose dalyvavo šimtai mokinių ir pedagogų (-ių), taikyti patyriminiai, dizaino mąstymo ir tyrinėjimu grįsti metodai.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir plačiu mastu, stipriausiai plėtojant STEAM, kultūrinio ugdymo ir įtraukties sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarp mokyklų, su akademiniiais ir metodiniais partneriais (Šilalės švietimo pagalbos tarnyba, STEAM centrais), kultūros įstaigomis (Šilalės kultūros centras, muziejus, meno mokykla, biblioteka) ir NVO, sudarant sąlygas tarpsavivaldybinei, akademinei ir kultūrinei partnerystei, bendroms veikloms ir tvariai patirties sklaidai.

Gabių vaikų ugdymas ir aukšto intelektualio potencialo išnaudojimas: įvertinimas (atpažinimas), modeliai ir praktinis pritaikomumas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos	Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazija, Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija, Šilalės r. Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazija, Šilalės r. Kaltinėnų Aleksandro Stulginskio gimnazija, Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazija, Šilalės r. Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazija
-----------------------------	---

Dalyviai	41 mokytojas (-a); 982 mokiniai (-ės) (1–12 kl.)
----------	---

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Nors gabūs mokiniai (-ės) pasižymi aukštais gebėjimais, kūrybiškumu ir greitu mokymusi, jų potencialas dažnai lieka neišnaudotas. Dažnai mokinių gabumai būna neatpažinti, kūrybiniai, meniniai ar socialiniai gebėjimai dažnai lieka nepastebėti. Kita problema – ne visi pedagogai (-ės) turi pakankamai žinių ar metodų darbui su gabiais mokiniais (-ėmis).

Veiklos aprašymas

Mokytojų kompetencijų tobulinimas įtraukiojo ugdymo kryptimi vyko keliant kvalifikaciją, dalijantis gerąja patirtimi su kolegomis (-ėmis), planuojant ir įgyvendinant integruotas veiklas. Organizuotos mokinių apklausos, skirtos gabiems mokiniams atpažinti. Taikant projektinio ir tiriamojo mokymosi metodus pamokose, organizuojant tarpdalykines integruotas veiklas švietimo įstaigoje, įgyvendinti kūrybiniai projektai, mokiniai (-ės) inicijavo arba patys dalyva-

vo konkursuose. Veiklos buvo orientuotos kelti probleminius klausimus, skatinti mokinių kritinį mąstymą, kūrybiškumą, suteikiant daugiau erdvės meninei saviraiškai ir savirealizacijai, gebėjimų stiprinimui.

Pasiektas rezultatas

Sustiprėjo mokytojų kompetencijos ir bendradarbiavimas, ugdant gabių mokinių gebėjimus. Identifikuoti mokiniai (-ės), pasižymintys aukštu intelektiniu potencialu. Inicijuotas regioninis konkursas, sukurti informatyvūs plakatai, originalūs mokinių kūrybiniai darbai. Kūrybinės veiklos paskatino gabių ir aukšto intelektualinio potencialo mokinių kūrybinį mąstymą, gilesnį mokymąsi ir meninę saviraišką. Mokiniai (-ės) analizavo ir interpretavo kūrinius, jungė meną su asmenine patirtimi. Padidėjo mokinių įsitraukimas, pasitikėjimas savimi ir mokymosi motyvacija. Mokiniai (-ės) pagilino žinias, gebėjo jas taikyti praktinėse situacijose. Vykdomos veiklos keitė požiūrį į mokymąsi – jis tapo prasmingesnis ir gilesnis.

Poveikis

Kompleksiškas ir nuoseklus veiklos kryptių įgyvendinimas leido sukurti palankią aplinką gabių mokinių potencialui atsiskleisti. Mokytojų bendradarbiavimas, skatinant ir motyvuojant gabius mokinius (-es), prisidėjo prie inovatyvių ugdymo metodų taikymo, aktyvesnio mokinių įsitraukimo ir jų ugdymosi pasiekimų gerinimo. Sustiprėjo mokinių mokymosi motyvacija ir pasitikėjimas savo gebėjimais, pagerėjo aukštesniųjų mąstymo gebėjimų taikymas. Bendruomenėje sustiprėjo bendradarbiavimas, atsirado daugiau iniciatyvų ir veiklų, skirtų gabių mokinių gebėjimams ugdyti bei kūrybiškumui skatinti.

„Apklausa padėjo pažvelgti į gabių mokinių atpažinimą plačiau ir įvertinti ne tik akademinius, bet ir socialinius gebėjimus.“

Mokytoja

„Buvo įdomu pamatyti, kad mano gebėjimai buvo pastebėti ir įvertinti.“

Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijos mokinė

„Kūrybinis darbas su modeliais leido jiems peržengti „teisingo atsakymo“ ribas ir drąsiai siūlyti savas idėjas.“

Mokytoja Jurgita, Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazija

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Lietuvoje kol kas nėra nacionalinio standarto, kaip atpažinti gabius vaikus. Taip pat išryškėjo skirtingas mokytojų pasirengimo lygis darbui su gabiais mokiniiais (-ėmis). Kitas iššūkis – skirtingas mokinių kūrybinės raiškos ir refleksijos lygis. Kai kuriems mokiniams (-ėms) pasireiškė pasitikėjimo savo gebėjimais stoka. Siekiant suderinti kūrybinį procesą, refleksiją ir darbų pristatymą per ribotą pamokų skaičių, buvo susidurta su laiko planavimo problema.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant objektyviai identifikuoti gabius mokinius (-es), buvo panaudotos TŪM mokymuose įgytos žinios. Buvo naudojami įvairūs gabių mokinių vertinimo būdai: stebėjimas, savirefleksija, įsivertinimo lentelės. Mokytojai (-os) buvo skatinami dalytis gerąja patirtimi, bendrai planuoti pamokas ar veiklas. Taikant užduočių diferencijavimą bei individualias mokytojo konsultacijas, buvo sudarytos galimybės mokiniams (-ėms) kurti ir reflektuoti jiems tinkamu tempu bei lygiu. Taikytos motyvavimo priemonės ir aktyvus mokinių įtraukimas į veiklas padėjo įveikti pasitikėjimo stoką, skatino mokinių kūrybišką saviraišką bei gebėjimų stiprinimą. Laiko planavimo iššūkiams įveikti veiklos buvo planuojamos lanksčiai, integruojamos į pamokas.

Naudingos nuorodos

- M. K. Čiurlionio spalvų ir garsų karalystėje
- Regioninis 9–10 klasių mokinių konkursas „Tvari ateitis prasideda nuo

mokslo“

- Integruotų dalykų projektas „Mokslai aplink mus“
- Pamoka „Kokiame puodelyje arbata ilgiau išliks šilta?“

Lyderystės kompetencijų tobulinimas per praktinius mokymus

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija,
Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazija,
Šilalės r. Kaltinėnų Aleksandro
Stulginskio gimnazija, Šilalės r.
Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazija,
Šilalės r. Laukuvos Norberto Vėliaus
gimnazija, Šilalės r. Pajūrio Stanislovo
Biržiškio gimnazija**

Dalyviai

**25 mokytojai (-os);
1 089 mokiniai (-ės) (2–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta mokyklų vadovų (-ių) ir mokytojų lyderystės kompetencijų stoka bei nepakankamas iniciatyvumas ugdymo procese. Trūkstant pasidalytosios lyderystės kultūros mokyklose, vien vadovų (-ių) siekio daryti aktualius pokyčius nepakanka, todėl yra labai svarbu tobulinti vadovų (-ių) ir kitų pedagogų (-ių) lyderystės kompetencijas komandiniam, darniam ir tvariam darbui dėl kiekvieno mokinio sėkmės. Lyderystės gebėjimų stiprinimas per praktiką suteikia žmonėms pasitikėjimo, drąsos.

Veiklos aprašymas

Mokyklų komandoms vyko mokymai. Jų metu dalyviai (-ės) įsitraukė į realių mokyklos gyvenimo situacijų analizę, simuliacijas, komandinio sprendimo priėmimo užduotis ir refleksijas, kurios skatino asmeninės lyderystės raišką bei komandinį augimą, gebėjimą būti lyderiu be formalaus statuso. Vėliau mokyklų komandos įgyta patirtimi dalijosi savo bendruomenėse, organizavo kūrybines dirbtuves, diskusijas, kitas veiklas, kuriomis buvo ugdomas mokinių ir kitų bendruomenės narių aktyvumas, iniciatyvumas, pasitikėjimas, ieškoma sprendimų lyderystės kultūros stiprinimui. Mokinių atstovai (-ės) iš visų mokyklų dalyvavo konferencijoje, kurioje kartu su mokytojais (-omis) skaitė pranešimus, ieškojo atsakymų, kaip surasti kelią į sėkmę.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinta mokyklų vadovų (-ių) ir mokytojų lyderystės kompetencijų tobulinimo per praktinius mokymus programa. Mokymuose, trukusiuose 40 akad. val., dalyvavo 25 pedagogai (-ės) iš visų 6 programoje dalyvavusių mokyklų. Po mokymų projekto mokyklose organizuota ir įgyvendinta naujų iniciatyvų, skatinančių mokinių iniciatyvumą, kūrybiškumą, gebėjimą dirbti komandoje, pasitikėti savimi, konstruktyviai spręsti problemas (projektas „Mąstyk, kurk, tobulėk“, iniciatyva „Mažasis konvojus“, mokinių forumas „Nuo kalbų prie darbų“, aktyvaus jaunimo komanda „Jaunimas gali / Youth Can“ ir kt.).

Poveikis

Mokymai sustiprino dalyvių pasitikėjimą vieni kitais, paskatino kolegialų grįžtamąjį ryšį, konstruktyvias diskusijas. Įgyta patirtis, metodai ir kompetencijos prisidėjo prie mokinių visapusiško ugdymo. Mokiniai (-ės) aktyviau įsitraukia į

iniciatyvas, siūlo idėjas. Jie drąsesni, labiau įsitraukę, imasi lyderio (-ės) vaidmens projektinėse ar kitose veiklose, jaučiasi atsakingi už jas. Tarptautinė partitis, atrastos idėjos padidino mokytojų motyvaciją, profesinį įkvėpimą, o tai padeda inicijuoti ir įgyvendinti pokyčius mokyklose. Mokinių apklausos ir darbuotojų mikroklimato tyrimai rodo, kad mokyklose sustiprėjo bendradarbiavimo kultūra: didesnė tarpusavio pagarba ir pasitikėjimas, veiksmingesnis dalijimasis gerąja patirtimi.

„Tikrasis švietimo grožis atsiskleidžia tada, kai lyderystė reiškia ne valdžią, o įkvėpimą – padėti kitiems atrasti savo šviesą ir kelią.“

Direktoriaus pavaduotoja Regina

„Konferencijos metu vyko praktinės veiklos, per kurias ne tik aktyviai bendradarbiavome komandoje, bet ir linksmai bei turiningai leidome laiką.“

Mokinė Austėja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniai veiklų įgyvendinimo iššūkiai buvo ugdymo proceso organizavimas mokytojams (-oms) dalyvaujant mokymuose, atskirų mokyklų komandų uždarymas ir drąsos imtis lyderystės stoka.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami organizuojant integruotas pamokas, projektines ir karjeros veiklas (užsiėmimus vedė mokinių tėvai, buvę mokiniai (-ės)). Mokytojų pasitikėjimas ir drąsa imtis lyderystės buvo stiprinama organizuojant veiklas neformaliose aplinkose, skatinant atvirą bendravimą ir tarpusavio palaikymą. Siekiant didinti mokinių iniciatyvumą ir pasitikėjimą imtis lyderio vaidmens, aktyviai įsitraukti į veiklas, mokytojai (-os) veikė kaip mentorai (-ės), struktūravo užduotis ir koordinavo komandinį darbą. Po veiklų buvo organizuojamos refleksijų sesijos, kuriose mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os) dalijosi patirtimi bei įžvalgomis. Organizuotos bendros veiklos skirtingose mokyklose.

Naudingos nuorodos

- [„Integruoto turinio kūrimas: teorija ir praktika“ mokymai](#)
 - [Itraukiojo ugdymo ir lyderystės mokymai](#)
 - [Mokinių konferencija „Lyderystės kelias: išdrįsk kurti rytojų“](#)
-

Šilutės rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Įgyvendinant TŪM programos veiklas Šilutės rajono savivaldybėje, sustiprėjo sisteminė lyderystė ir įtraukiojo ugdymo praktikos. Sukurtas tvarus mokyklų tinklaveikos modelis „Vandenvėja“ tapo bendradarbiavimo platforma, vienijančia savivaldybės mokyklas bendrai veiklai, mokytojų profesiniam mokymuisi, patirties sklaidai ir mokinių pasiekimų gerinimui. Reikšmingu pokyčiu tapo mobilios švietimo pagalbos specialistų (-čių) komandos veikla, užtikrinusi vieno, profesionalią ir laiku teikiamą pagalbą mokykloms, nepriklausomai nuo jų dydžio ar geografinės padėties. Tai pagerino švietimo pagalbos prieinamumą, sustiprino mokytojų kompetencijas dirbti įtraukiai bei sukūrė tvarią metodinę ir bendradarbiavimo infrastruktūrą visos savivaldybės mastu.

„TŪM programa Šilutėje davė aiškų impulsą pokyčiams – atnaujinta infrastruktūra ir naujos ugdymo erdvės sustiprino mokytojų galimybes taikyti įvairesnius, šiuolaikiškus ugdymo metodus. Mokytojai (-os) gavo ne tik geresnes darbo sąlygas, bet ir daugiau erdvės bendradarbiavimui bei profesiniam augimui. Programos metu sukurta aplinka skatina patyriminį mokymąsi ir didesnę mokinių įsitraukimą. Vertinu TŪM, kaip svarbų indėlį, kuris jau šiandien duoda teigiamų rezultatų ir kuria tvirtą pagrindą ateičiai.“

Šilutės rajono savivaldybės
meras Vytautas Laurinaitis

”

„Įgyvendinant programą Šilutės rajone, didelis dėmesys skirtas įtraukiojo ugdymo stiprinimui, mokyklų bendradarbiavimui ir lyderystės skatinimui. Įkurta mobili švietimo pagalbos specialistų (-čių) komanda užtikrina laiku teikiamą ir profesionalią pagalbą visoms mokykloms, nepriklausomai nuo jų vietos ar dydžio. Mokytojai (-os) gilino kompetencijas atpažinti individualius ugdymosi poreikius, diferencijuoti ugdymą, taikyti universalų dizainą, sensorinius, kinestetinius ir kt. metodus. Tinklaveikos skatinimas ir stažuotės Lietuvoje bei užsienyje sukūrė bendradarbiavimo kultūrą visoje savivaldybėje.“

Lina Garbenčiūtė, TŪM įtraukiojo ugdymo ekspertė

Šilutės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Šilutės Martyno Jankaus pagrindinė mokykla, Šilutės Pamario progimnazija, Šilutės pirmoji gimnazija, Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“ gimnazija, Šilutės r. Žemaičių Naumiesčio gimnazija, Šilutės Vydūno Gimnazija, Šilutės Žibų pradinė mokykla
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	480
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	310
TŪM krepšelis	2 904 985,05 Eur
Infrastruktūra	21,17 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	78,83 proc.

21,17 %

Infrastruktūra

78,83 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Šilutės rajone įkurtas lyderystės centras, šiuolaikinėmis technologinėmis priemonėmis ir pritaikytas mokymams, forumams bei bendradarbiavimo veikloms. Infrastruktūra sudaro sąlygas mokyklų vadovų (-ių), mokytojų ir pagalbos specialistų (-čių) bendradarbiavimui, pasidalytajai lyderystei ir savivaldybės masto sprendimų priėmimui.

Įtraukusis ugdymas

Šilutės rajono mokyklose modernizuotos klasės ir kabinetai, pritaikyti SUP turintiems mokiniams (-ėms), įrengti sensoriniai kambariai, kinestetinė lauko klasė, įtraukiojo ugdymo metodinis centras. Infrastruktūra leidžia taikyti universalaus dizaino principus, individualizuoti ugdymą ir stiprinti mokinių emocinę bei psichinę gerovę.

Kultūrinis ugdymas

Šilutės Vydūno gimnazijoje įrengta „Kultūros akademija“, atnaujinta aktų salė ir scenos infrastruktūra, o kitose mokyklose – kultūrinės ir kūrybinės dirbtuvės. Šios erdvės sudaro sąlygas integruotam meniniam ugdymui, bendrakūrybai su profesionalais (-ėmis) ir kultūrinei tinklaveikai visos savivaldybės mastu.

STEAM ugdymas

Šilutės rajone įrengtos trys integruotos STEAM erdvės, skirtos chemijos, biologijos, fizikos, IT ir robotikos ugdymui Šilutės Pamario progimnazijoje, Šilutės Martyno Jankaus pagrindinėje mokykloje, Šilutės pirmojoje gimnazijoje. Modernizuotos laboratorijos leidžia vykdyti tiriamąją, projektinę ir komandinę veiklą, taip pat rengti brandos darbus. Sukurtos erdvės yra atviros visų savivaldybės mokyklų mokiniams (-ėms) ir mo-

kytojams (-oms), taip užtikrinant bendrą išteklių naudojimą bei ugdymo kokybę visoje savivaldybėje.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Daugiau kaip 400 pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių) sustiprino kompetencijas įtraukiojo, STEAM, kultūrinio ugdymo ir lyderystės srityse: pamokos studijos, UDM, integruoto turinio ugdymo, gabių mokinių ugdymo, sensorinių ir kinestetinių metodų, kūrybinio mąstymo ir vizualinio mąstymo strategijų srityse. Įgytos patyriminio, tyrinėjimu grįsto, integruoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Švedijoje, Norvegijoje, Austrijoje, Danijoje, Kipre, Estijoje, Čekijoje ir Lietuvos mokyklose.

Lyderystė veikiant

Visose TŪM mokyklose savivaldybės lygmeniu įgyvendinti lyderystės veikiant praktikumai, TŪM programos „Vandenvėja“ pristatymas, konferencijos ir forumai, subūrę apie 400 pedagogų (-ių) ir vadovų (-ių). Veiklos skatino pasidalytąją lyderystę, bendrus sprendimus, mokyklų tinklaveiką ir kryptingą ugdymo proceso planavimą, įtraukiant „Rotary“ klubą, kaip socialinį partnerį.

Įtraukusis ugdymas

Šilutės rajono mokyklose sistemingai plėtotas įtraukusis ugdymas: sudarytas individualizuotų programų bankas, organizuoti mokymai ir konsultacijos pedagogams (-ėms), švietimo pagalbos specialistams (-ėms) bei tėvams. Taikyti kinestetiniai ir sensoriniai metodai, bendradarbiauta su socialiniais partneriais, siekiant mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius.

Kultūrinis ugdymas

Šilutės Vydūno gimnazijoje, Žemaičių Naumiesčio, Vainuto gimnazijose ir Saugų Jurgio Mikšo pagrindinėje mokykloje įgyvendintos ilgalaikės integruotos kultūrinio ugdymo programos: vizualinio mąstymo strategijos ir literatūros integracija, projektas „Žmogus ir vėjas“, „Kultūros akademijos“ veiklos. Taikytos tarpdisciplininės, kūrybinės, patyriminės metodikos, aktyviai įtraukiant profesionalius menininkus (-es) ir kultūros įstaigas.

STEAM ugdymas

Visose Šilutės rajono TŪM mokyklose vykdytos integruotos STEAM programos, mokslinių tyrimų klubai, „Aqua Ventum“ tiriamoji veikla, praktinių

studijų dienos, STEAM konferencijos ir vasaros stovykla „Vandenvėja“. Taikyti tyrinėjimu, projektiniu, patyriminiu ir dirbtiniu intelektu grįsti metodus. STEAM veiklos prisidėjo prie mokinių tiriamųjų, problemų sprendimo ir kūrybiškumo kompetencijų stiprinimo bei didesnio susidomėjimo gamtos, technologijų ir inžinerijos mokslais.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai, stipriausiai plėtojant įtraukties, STEAM ir kultūrinio ugdymo sritis. Aktyvi partnerystė su Šilutės rajono savivaldybe, akademinė – su Klaipėdos universitetu, kultūrinė – su „Rotary“ klubu, Saugomų teritorijų direkcija, bendradarbiaujant ir su NVO. Partnerystės apėmė bendrų metodikų kūrimą, edukacijas, konsultacijas ir patirties sklaidą tarp mokyklų.

Mobilios švietimo pagalbos specialistų komandos sukūrimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Šilutės Žibų pradinė mokykla

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

**Saugų Jurgio Mikšo pagrindinė mokykla,
Šilutės r. Vilkyčių pagrindinė mokykla,
Šilutės r. Vainuto gimnazija**

Dalyviai

**Apie 100 mokytojų; apie 310 mokinių
(1–4, 9–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama švietimo pagalbos specialistų (-čių) trūkumo, prieinamumo ir kompleksinės pagalbos užtikrinimo problema Šilutės rajono mokyklose. Mobili švietimo pagalbos specialistų (-čių) komanda pasirinkta kaip efektyvi priemonė laiku teikti reikalingą pagalbą mokiniams (-ėms), turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ypač mažesnėse ar nutolusiose švietimo ugdymo įstaigose.

Veiklos aprašymas

Mobili švietimo pagalbos specialistų (-čių) komanda pagalbą teikė Šilutės rajono mokykloms, neturinčioms ar turinčioms nepakankamai švietimo pagalbos specialistų (-čių). Teikė tikslines konsultacijas mokiniams (-ėms) pagal jų ugdymosi poreikius, vedė klasių valandėles, paskaitas mokinių tėvams. Mokytojams (-oms), mokinio padėjėjams (-oms) – teorinius ir praktinius užsiėmimus, konsultavo dėl darbo su SUP turinčiais mokiniams (-ėmis), dėl mokinių, turinčių ASS, ugdymo bei alternatyvios komunikacijos priemonių naudojimo. Stebėjo mokinius (-es) ugdymo procese, parengė rekomendacijas dėl klasės valdymo, specifinių rašymo, skaitymo sutrikimų. Tobulino programas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (-ėms), prisidėjo prie Pritaikytų programų banko rengimo.

Pasiektas rezultatas

Ši veikla pagerino švietimo pagalbos prieinamumą Šilutės savivaldybėje. Dėl to mokyklos, esančios atokiau ar turinčios mažesnius žmogiškuosius resursus, gavo tokio pat aukšto lygio pagalbą. Specialiojo pedagogo (-ės), logopedo (-ės) ir psichologo (-ės) nuolatinis darbas mokyklose sudarė galimybes pro-

fesionaliai vertinti mokinių ugdymosi poreikius jų natūralioje mokymosi aplinkoje. Tai leido tiksliau diagnozuoti mokymo(si) sunkumus, laiku pateikti individualias rekomendacijas mokytojams (-oms) ir užtikrinti kryptingą pagalbą mokiniams (-ėms).

Poveikis

Mobilios komandos veiklos modelis tapo vienu reikšmingiausių TŪM programos sprendimų Šilutės rajone, leidusiu užtikrinti vienodesnę švietimo pagalbos kokybę visose mokyklose, nepriklausomai nuo jų dydžio ar vietos savivaldybėje. Veikla turėjo sisteminių poveikį rajono švietimo pagalbos organizavimui: padidino pagalbos prieinamumą, sustiprino mokytojų gebėjimus dirbti įtraukiai ir sukūrė tvarią metodinę infrastruktūrą, kuri tiesiogiai prisideda prie lygių galimybių ir kokybiško įtraukiojo ugdymo užtikrinimo. Veikla turėjo reikšmingą poveikį pedagogų (-ių) profesiniam augimui. Konsultacijos ir paskaitos mokyklose padidino tėvų įsitraukimą, pagerino tarpusavio komunikaciją ir sukūrė tvirtesnę partnerystę. Mokyklos ypač vertino komandos gebėjimą laiku reaguoti į krizes ir iššūkius, užtikrinant greitą, profesionaliai pagrįstą pagalbą.

„Pranešimas „Įtrauktis. Ar tikrai viskas taip paprasta?“ leido giliau suprasti, kokie sudėtingi ir įvairiapusiški yra įtraukiojo ugdymo procesai. Mobilios komandos psichologės įžvalgos ir praktiniai pavyzdžiai padėjo geriau įsivertinti savo kasdienės veiklos galimybes bei suteikė įkvėpimo naujiems sprendimams.“

Direktoriaus pavaduotoja ugdymui Laima

„Džiaugiamės, kad mūsų mokykloje mokiniams (-ėms) buvo teikiama specialistų (-čių) pagalba per mobilią švietimo pagalbos komandą – tai suteikė galimybę laiku ir efektyviai spręsti individualius ugdymosi poreikius.“

Mokytoja Rasa

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkių kėlė švietimo pagalbos specialistų (-čių) darbo krūvio ir laiko planavimo derinimas, atsižvelgiant į skirtingų ugdymo įstaigų poreikius. Sudėtinga buvo užtikrinti ir sklandų specialistų (-čių) mobilumą tarp skirtingų Šilutės rajono ugdymo įstaigų. Iššūkių kilo ir dėl operatyvaus informacijos apie mokinių poreikius surinkimo bei perdavimo tarp ugdymo įstaigų ir mobilios komandos. Dėmesio pareikalavo ir kompleksinės pagalbos koordinavimas.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkius padėjo įveikti nuolatinis ir glaudus bendradarbiavimas su mokyklų administracijos atstovais (-ėmis) bei lankstus darbo grafiko derinimas. Mobilumo iššūkis įveiktas, specialistams (-ėms) naudojantis savo transportu.

Naudingos nuorodos

- [Šilutės rajono savivaldybės švietimo pagalbos specialistų išvyka į Plungės specialiojo ugdymo centrą](#)

TŪM programos tinklaveikos modelio Šilutės rajone sukūrimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Šilutės Žibų pradinė mokykla,
Šilutės Martyno Jankaus pagrindinė
mokykla, Šilutės Pamario progimnazija,
Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“ gimnazija,
Šilutės pirmoji gimnazija, Šilutės Vydūno
gimnazija, Šilutės r. Žemaičių Naumiesčio
gimnazija

Per tinklaveiką
prisijungusios mokyklos

Šilutės r. Vainuto gimnazija, Šilutės
jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras,
Šilutės r. Saugų Jurgio Mikšo pagrindinė
mokykla, Šilutės r. Vilkyčių pagrindinė
mokykla, Šilutės r. Kintų pagrindinė
mokykla, Šilutės r. Žemaičių Naumiesčio
mokykla-darželis, Šilutės r. Juknaičių
pagrindinė mokykla, Šilutės r. Usėnų
pagrindinė mokykla

Dalyviai

21 mokytoja (-as)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Savivaldybės švietimo įstaigose vyrauja lyderystė atskirose srityse. Dažnai mokyklos sprendžia mokinių pasiekimų, mokytojų trūkumo, darbo su SUP turinčiais mokiniais (-ėmis) ir kitas problemas pavieniui, trūksta tinklaveikos. TŪM programos įgyvendinimo metu stiprinama savivaldybės mokyklų tinklaveika bei bendradarbiavimas, plėtojamas tolygus visų mokyklų vadovų (-ių) ir tikslinių pedagoginių darbuotojų įsitraukimas į lyderystės ugdymo ir kitas TŪM veiklas.

Veiklos aprašymas

Kuriant TŪM programos tinklaveikos modelį, apimantį mokinių poreikių analizę, naujo ugdymo turinio įgyvendinimą, mokytojų užimtumo vertinimą, mokyklų at-

sakomybių pasiskirstymą bei administracinių ir juridinių klausimų sprendimą, bendradarbiaujant su visų savivaldybės švietimo įstaigų atstovais (-ėmis), buvo organizuota 10 konsultacijų, kurias moderavo lyderystės konsultantas. Dirbant grupėse ir pogrupiuose, sukurta savivaldybės tinklaveikos 2030 m. vizija, atlikta situacijos analizė. Parengti ir išbandyti keturi projektai, vykdyta refleksija, išgrynintos idėjos perkeltos į projekto planus, modelio vizualizaciją ir veiklų aprašus. Pristatyti penki pirminiai modeliai, o galutinis pasirinktas įtraukiant mokytojus (-us).

Pasiektas rezultatas

Sukurtas mokyklų tinklaveikos modelis „Vandenvėja“, skirtas stiprinti mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) bendradarbiavimą bei dalijimąsi žmogiškaisiais ir materialiniais ištekliais. Modelyje numatytos tęstinės lyderystės veikiant veiklos – pamokos studijos, forumai, konferencijos, mokymai ir lyderystės stovykla, taip pat įtraukiojo ugdymo sprendimai: metodinis konsultavimo centras, sensoriniai kabinetai, Programų ir užduočių bankas bei įtraukties forumas. Sukurtas modelis užtikrins TŪM metu sukurtų iniciatyvų ir partnerysčių tęstinumą. Kultūrinio ugdymo srityje įgyvendintos „Kultūros fabriko“ ir Kultūros akademijos veiklos. Švėkšnos „Saulės“ gimnazijos komanda sukurta ilgalaikė kultūrinio ugdymo programa, integruojama į visų savivaldybės mokyklų 9 klasių ugdymo planus. Sėkmingai įveiklintos STEAM ugdymui skirtos laboratorijos, suorganizuotos kūrybinės dirbtuvės ir STEAM festivalis. Parengta modelio vizualizacija ir aprašymas integruotas į mokyklų ugdymo bei veiklos planus visose įstaigose.

Poveikis

Aktyvesnė ir tikslingesnė savivaldybės visų mokyklų tinklaveika, bendros veiklos, dalijimasis materialiniais ir žmogiškaisiais ištekliais. Efektyvesnė rajono metodinių būrelių veikla, įsitraukiant į pamokos studijos metodo taikymą, kuris pristatomas rajono mokytojų forumuose, juose diskutuojant, kokie metodai paveikūs ugdymo rezultatams gerinti, kokių kyla sunkumų ir kaip juos įveikti. Vyko gerųjų pamokos praktikų „Mokytojas – mokytojui“ dalijimasis, refleksija. Mokymasis tapo įdomesnis, labiau patirtinis. Aukštesnė mokinių mokymosi motyvacija, gerėjanti pamokos kokybė, mažėja visų ugdymo lygių mokinių pasiekimų atotrūkiai skirtingose savivaldybės mokyklose.

Mokytojai (-os) teigė:

„Svarbu pamoką planuoti ne kiekybiškai, o kokybiškai – mažiau yra geriau. Svarbu pamokos pabaigoje fiksuoti įvairių gebėjimų mokinių padarytą pažangą. Parengtą pamokos planą verta adaptuoti konkrečiai klasei, o laikui taupyti galima pasitelkti skaitmenines refleksijos priemones, pavyzdžiui, interviu atlikti. Tai buvo nauja, todėl iš pradžių netikėta, kad pavyks, tačiau kelių mokytojų komandinis darbas labai pasiteisino. Kolega – stebėtojas, o ne vertintojas.“

„Mokiniams (-ėms) pamoka pasirodė kitokia, patyriminė, ugdanti kritinį mąstymą ir aktuali. Stebint kolegų (-ių) pamokas iš šalies, greitai pastebima, ką reikėtų tobulinti, todėl gaunama vertingų įžvalgų pamokų kokybei gerinti.“

„Specialiųjų ugdymosi poreikių turintis mokinys buvo susidomėjęs, aktyviai įsitraukė į veiklas, ėmėsi iniciatyvos ir parodė lyderystę. Keičiant mokymosi metodus, darbas klasėje mokiniams (-ėms) patinka.“

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniai iššūkiai – laiko derinimas, žmogiškieji ištekliai, mokymų ir renginių gausa, mokytojų abejonės prieš pradedant įgyvendinti veiklas, komunikavimas tarp mokyklų.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti susitarimais ir diskusijomis su mokyklų administracijos atstovais (-ėmis), nuolat bendradarbiaujant mokyklų viduje su darbuotojais (-omis), geranoriškai bendradarbiaujant ir sutelktai įgyvendinant veiklas. Svarbu buvo iš anksto derinti vizitų, veiklų, renginių susitikimų grafikus.

Naudingos nuorodos

- [Tinklaveikos modelis „Vandenvėja“](#)

Širvintų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybėje modernizuota infrastruktūra ir aplinka, sukurtos šiuolaikiškos ugdymo erdvės. Kinta ugdymo kokybė ir taikomi metodai – diegiami STEAM modeliai, patyriminės veiklos, fenomenais grįstas ugdymas, įtraukiojo ugdymo metodikos. Išplėstos metodinių ir skaitmeninių priemonių galimybės. Reikšmingai išplėtota įtraukiojo ugdymo sistema: įrengtos sensorinės erdvės, specializuotos poilsio zonos, įsigyta profesionali įranga įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms). Plėtojamas ir neformalusis švietimas – robotika, meninės raiškos priemonės pasitelkiamos ugdymo procesui pajvairinti ir mokinių motyvacijai stiprinti. Taip pat kryptingai stiprinamos mokytojų ir mokyklų vadovų kompetencijos, vykdomas nuoseklus jų profesinis tobulėjimas.

„TŪM programa padėjo sustiprinti Širvintų rajono švietimo identitetą, orientuojant jį į šiuolaikišką ugdymo aplinką, įtrauktį ir tinklaveiką. Mokyklos dalijasi sukurta infrastruktūra (STEAM, pažangių technologijų laboratorijos), moky-mo(-si) įranga. Mokytojų dalyvavimas ilgalaikėse mokymų programose skatino patirties mainus. Sustiprėjo komandinis darbas tarp pedagogų (-ių) ir švietimo pagalbos specialistų (-čių), siekiant užtikrinti kokybišką pagalbą mokiniui.“

Vaiva Redeckienė, Širvintų meno mokyklos Neformaliojo švietimo centro metodininkė

”

„Savivaldybės tikslas buvo sukurti šiuolaikiškas kokybiško ugdymo(si) sąlygas. Nuolatinis dėmesys skirtas mokinių individualių ugdymo(si) poreikių atpažinimui ir kiekvieno mokinio (-ės) ugdymui pagal jo (-os) galias. Tai sudarė galimybes padidinti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymų integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalį. TŪM programoje dalyvavo 4 bendrojo ugdymo mokyklos. Didžiausias pasiekimas – padidėjo pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinę lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis.“

Švietimo ekspertė Vida
Kamenskienė

Širvintų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Širvintų „Atžalyno“ progimnazija, Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Širvintų pradinė mokykla, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 255
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 119
TŪM krepšelis	1 724 374,31 Eur
Infrastruktūra	34,1 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	65,9 proc.

34,10 %

Infrastruktūra

65,90 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Širvintų pradinėje mokykloje ir „Atžalyno“ progimnazijoje atnaujintos mokytojų erdvės, pritaikytos metodinei veiklai, tinklaveikai, nuotoliniams mokymams ir refleksijai. Atnaujinta aplinka stiprina emocinį klimatą ir kuria palankias sąlygas kolegialiam bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Širvintų pradinėje mokykloje ir Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje įrengti geriau mokinių poreikius atliepiantys logopedo ir specialiojo pedagogo kabinetai, pritaikyti sanitarinės patalpos, bendrosios erdvės ir koridoriai atnaujinti pagal universalaus dizaino principus. Atnaujinta infrastruktūra sumažino fizinius barjerus ir sudarė tinkamesnes sąlygas įtraukiamam ugdymui.

Kultūrinis ugdymas

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje ir Širvintų r. Musninkų Alfonso Petručio gimnazijoje įrengtos aktų salė, fotografijos ir vaizdo studija, menų kabinetai bei laboratorijos, bibliotekos erdvės. Infrastruktūra leidžia vykdyti integruotas menines veiklas, parodas, kūrybinius projektus ir bendruomenės renginius.

STEAM ugdymas

Širvintų r. Musninkų Alfonso Petručio gimnazijoje ir Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje įrengti ir modernizuoti gamtos mokslų, biologijos, informatikos kabinetai bei didelė STEAM laboratorija. Sukurtos sąlygos tiriamajam, eksperimentiniam, integruotam ugdymui, darbui su skaitmeninėmis ir AR/VR technologijomis, brandos darbams rengti.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo 40–60 akad. val. lyderystės, STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo mokymuose: švietimo lyderystės, pasidalytosios lyderystės, fenomenais grįsto ugdymo, kritinio mąstymo, STEAM integracijos, robotikos, UDM, SUP turinčių mokinių ugdymo programose. Įgytos patyriminio, tarpdalykinio, diferencijuoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdyta stažuotė užsienyje lyderystės tema.

Lyderystė veikiant

Įgyvendintos veiklos, stiprinusios visų mokyklų bendruomenių įsitraukimą, tinklaveiką ir strateginį bendradarbiavimą: organizuoti tėvų švietimo renginiai, mokinių susitikimai su įvairių profesijų atstovais (-ėmis), vyko kassavaitiniai mokytojų lyderių susitikimai, pedagogų (-ių) stažuotė Suomijoje bei mokymai vadovams (-ėms) ir mokytojams (-oms).

Įtraukusis ugdymas

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje įgyvendintos socialinių įgūdžių programos „Paauglystės kryžkelės“, socialinės akcijos, pilietiškumo veiklos, projektai su Odontologų taryba, apėmę mokinius (-es), mokytojus (-us) ir partnerius, stiprinę emocinius, socialinius, pilietinius gebėjimus ir saugią mokymosi aplinką.

Kultūrinis ugdymas

Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijoje, Širvintų pradinėje mokykloje, Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje ir Širvintų Lauryno Stukos-Gucevičiaus gimnazijoje vykdytos architektūros dirbtuvės, meno terapijos, teatro, muzikos, fotografijos, skaitymo ir literatūros veiklos, integruotos su ugdymo turiniu ir kultūros partneriais.

STEAM ugdymas

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje, Širvintų Lauryno Stukos-Gucevičiaus gimnazijoje, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijoje, Širvintų pradinėje mokykloje vykdytos integruotos STEAM dienos, robotikos užsiėmimai, kritinio mąstymo ir matematikos pamokos su VU, VDU, VILNIUS TECH dėstytojais, patyriminės veiklos STEAM laboratorijoje, apėmusios visų TŪM mokyklų mokinius (-es).

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir plačiu mastu, plėtojant STEAM, lyderystės, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarpsavivaldybiniu lygmeniu, su akademiniiais partneriais (VU, VDU, VILNIUS TECH), kultūros įstaigomis (biblioteka, asociacija „Medgrinda“), NVO, sporto ir socialinių paslaugų centrais. Partnerystės apėmė integruotas pamokas, kūrybines dirbtuves, mokymus, mentorystę ir patirties mainus tarp mokyklų bei išorės partnerių.

Socialinio emocinio ugdymo programa „Paauglystės kryžkelės“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Širvintų „Atžalyno“ progimnazija

Dalyviai

14 mokytojų; 344 mokiniai (-ės) (5–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokiniai (-ės) žino, kaip reikėtų elgtis susidūrus su patyčiomis, bet realiose situacijose ne visada pavyksta tas žinias pritaikyti. Noras būti vertinamiems bendraamžių sulaiko nuo atvirumo, todėl ne visada kreipiamasi į suaugusiuosius. Tarnystės projektas ugdo empatiją, drąsą veikti. Įsitraukdami į bendruomenės veiklas, mokiniai (-ės) mokosi bendradarbiauti, labiau pasitiki savimi, mažiau bijo būti atstumti, o pagalbos ieškojimą ima vertinti kaip brandų sprendimą, bet ne silpnumo ženklą.

Veiklos aprašymas

Kiekvienoje klasėje (13 klasių) vieną kartą per savaitę vyko klasių valandėlės pagal programos metodinę medžiagą. Kita dalis (50 proc.) programai skirto laiko panaudota kiekvienos klasės mokymosi tarnaujant projekto įgyvendinimui. Mokiniai (-ės) aiškinosi, kokių poreikių turi mokykla ir bendruomenė, sukūrė projekto planą, jį įgyvendino. Įvykdyta 13 projektų. Klasės dalyvavo labdaros akcijoje „Pyragų diena“, lankė senolius, tvarkė apleistus kapus, įgyvendino projektą „Padėk draugui“, rūpinosi dalijimosi daiktais stotelės „DĖK’UI“ plėtra, Ukmergės gyvūnų globos namų „Klajūnas“ augintiniais, organizavo socialines akcijas.

Pasiektas rezultatas

13 klasių mokiniai (-ės) parengė mokymosi tarnaujant projekto idėją, numatė konkrečius įgyvendinimo žingsnius ir juos įgyvendino. Pažangių technologijų laboratorijoje pagaminti medaliai senjorams, minintiems sukaktis, perduoti socialinių paslaugų centrui ir seniūnijai, taip pat organizuota dovanų senelių globos namuose gyvenantiems senjorams gamyba ir teikimas. Aplankyti 83 senoliai. Margučiais papuoštas Širvintų kaimo bendruomenės „Upė“ Velykų medis. Įgyvendintos iniciatyvos apėmė paramą autizmo spektro ir disleksijos sutrikimų turintiems asmenims, Dauno sindromo dienos minėjimą ir apleistų kapų tvarkymą. Visos klasės dalyvavo labdaros akcijoje „Pyragų diena“. Pasirūpinta Ukmergės gyvūnų globos namų „Klajūnas“ augintiniais.

Poveikis

Palyginus dviejų tyrimų duomenis nustatyta, kad mokinių empatija padidėjo 32 proc., emocijų valdymo gebėjimai – 13 proc., o konfliktų sprendimo su bendraklasiais įgūdžiai pagerėjo 17 proc. Pranešimų apie pastebėtas patyčias skaičius išaugo 21 proc., o mokinių įsitraukimas į savanorystės veiklas – 18 proc. Mokinių, besijaučiančių nesaugiai mokykloje, dalis sumažėjo 3 proc., o tarnystės sampratos suvokimas sustiprėjo net 40 proc. Šie rezultatai patvirtina, kad veikla kryptingai prisidėjo prie įtraukiojo ugdymo stiprinimo, skatindama mokinių emocinę gerovę, socialinę atsakomybę ir saugesnę, bendradarbiaujančią mokyklos bendruomenę.

„Paauglystės kryžkelės“ man padėjo spręsti konfliktus, mokytis dirbti grupėje ir bendrauti. Išmokau atpažinti savo emocijas. Dabar žinau, kaip jas įvardyti ir su jomis tvarkytis. Man patiko komandinės užduotys, kai nuo tavęs priklauso ir visos grupės sėkmė, bei apsilankymai senelių namuose. Sužinojau, ką reiškia tarnystė.“

Mokytoja Renata

„Stipriausia programos „Paauglystės kryžkelės“ dalis yra savęs pažinimo, bendravimo, konfliktų sprendimo, tarnystės praktinės patirtys, veikiant savo bendruomenėse.“

Mokinė Augustė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokiniams (-ėms) renkantis tarnystės projekto idėją, pastebėta, kad jiems nėra lengva suprasti tarnystės sąvoką. Jie tarnystę siejo su neigiamomis patirtimis, pvz., „aš ne tarnas“, „kodėl turėčiau tai daryti be atlygio“, „kodėl turiu tvarkyti, juk yra valytoja“. Dalis mokinių tarnystę suvokė kaip jų savarankiškumo, orumo ribojimą ir ne visada atpažino ją kaip prasmingą, savanorišką bei abipusę patirtį, kurioje laimi visi bendruomenės nariai (-ės).

Iššūkių įveikimo būdai

Klasių vadovai (-ės) su mokiniais (-ėmis) aiškinosi sąvokos „tarnystė“ prasmę, nagrinėjo tarnystės pavyzdžius, klasės sukūrė mokymosi tarnaujant projektus, susirado socialinius partnerius, įgyvendino projektus. Į pagalbą klasių vadovams (-ėms) pasitelktos bendruomenės grupės ir socialiniai partneriai, pavyzdžiui, Kaišiadorių rajono VSB specialistai (-ės), Širvintų PK bendruomenės pareigūnai (-ės), VU Ugdymo mokslų instituto doktorantė. Organizuota labdaros akcija „Pyragų diena“, įsteigta dalijimosi daiktais stotelė „DĖK’UI“, vyko klasių apsilankymai senelių globos namuose, skatintas klasės draugų konsultavimas įvairių dalykų pamokose, pagalba klasės vadovui, mokyklos erdvių puošimas įvairioms šventėms.

Naudingos nuorodos

- [Mokiniai aplankė Širvintų parapijos senelių globos namus ir Širvintų r. socialinių paslaugų centrą](#)
- [Pagaminti medaliai senjorams](#)

Keliaujančios architektūros dirbtuvės

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Širvintų r. Alfonso Petrulio gimnazija

Dalyviai

3 mokytojai (-os); 23 mokiniai (-ės) (9 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Sprendžiama mokinių mokymosi motyvacijos problema. Mokiniai (-ės) įtraukti į patyrimines veiklas, skatinami tapti aktyviais savo aplinkos kūrėjais (-omis). Šios veiklos pasižymi visų mokinių įsitraukimu ir atsakomybe, technologiniais

ir kūrybiniais mokinių sprendimais. Kuriami santykiai tarp mokinių ir menininkų (-ių) bendruomenės.

Veiklos aprašymas

Programa skirta mokyklos erdvių įveiklinimui. Ja siekiama įtraukti mokyklos bendruomenę į mokyklos erdvių kūrimą, puoselėjimą, tvarumą, suteikiant galimybę tiesiogiai prisidėti prie aplinkos kūrimo. Architektūros dirbtuvėse darbas vyko keliais etapais: idėjų generavimo, kūrybinės veiklos, objekto realizacijos ir pristatymo bei refleksijos. Svarbus ryšys tarp menininkų (-ių) ir moksleivių, kurie generuoja bendrą idėją ir vėliau ją įgyvendina, remdamiesi tvarios aplinkos principais, kuria architektūros statinius, kurie ne tik puošia, bet ir yra praktiškai naudingi mokyklos aplinkai, bendruomenei.

Pasiektas rezultatas

Programos rezultatas – sukurta nauja mokyklos lauko erdvė su materialiais, išliekamąją vertę turinčiais fiziniais objektais, pritaikytais aktyviam ir pasyviai poilsiui, bendravimui bei darbui.

Poveikis

Problemų kėlimas ir sprendimas, kilę iššūkiai aktyvavo kūrybiškumą, pažadino kūrybines galias, paskatino lyderystę, bendruomeniškumo jausmą. Jausmą, kad kiekvienas (-a) gali būti ir yra atsakingas už savo aplinką, gali ir turi patys tapti tuo pokyčiu, kurio taip reikia, kad gyvenimas būtų gražesnis. Šio projekto metu ne tik sukurti architektūriniai statiniai, praktiškai naudingi mokyklos bendruomenei, bet ir prisidėta prie tvarios kultūros puoselėjimo.

„Kiekvieną sudaro daugybė skirtingų dalykų. Šis santykis mus formuoja, tačiau jis nuolat kinta. Tas pokytis vyksta tada, kai išbandome naujus dalykus, patiriame naujas patirtis, priimame naujus iššūkius. Net ir tada, kai nuobodžiaudami prisigalvojame veiklą ar kai tampa tarsi nebepatogu sėdėti ant negražios sofos. Iš esmės viskas prasideda nuo impulso – noro kurti, keisti, gerinti, suburti. Kai tas impulsas pažadina demiurgą, kūrėją žmoguje, ir prasideda kūrybingumo bei lyderystės ugdymas.“

Mokytoja Eglė

„Apie save aš negalvojau, kad esu toks bendruomeniškas, man tikrai buvo įdomu kartu su bendraklasiais kurti idėjas ir vėliau jas įgyvendinti, pačiam meistrauti. Gera matyti, kad tai, kas sukurta popieriuje, tampa realiais daiktais, kuriais naudojasi visa mokykla.“

Mokinys Pijus

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Reikėjo išsiaiškinti mokyklos bendruomenės poreikius ir sukurti objektą, kuris būtų realus, apčiuopiamas, estetiškas ir reikalingas. Sprendimą priimti buvo sudėtinga dėl didelės nuomonių įvairovės ir skirtingų patirčių.

Iššūkių įveikimo būdai

Sprendimo ieškota diskutuojant, nuomonę grindžiant realiais pavyzdžiais ir demokratiškai balsuojant. Išgryninti prioritetai, sutarta kurti ir statyti statinius, kurie būtų naudingi visai bendruomenei – nuo mažiausio iki vyriausio – ir skatintų burtis naujoje laisvalaikio praleidimo erdvėje.

Švenčionių rajo savivaldybė

Vienas pastebimiausių vizualinių ir metodinių pokyčių – mokymosi erdvių išplėtimas į lauką. Investicijos į gamtos mokslus. Gimnazijos aprūpintos moderniausia įranga – nuo skaitmeninių mikroskopų ir 3D įrangos iki jutiklių rinkinių laboratoriniams tyrimams. Svarus pokytis – mokymai apie įtraukųjį ugdymą organizuojami ne tik pedagogams (-ėms), bet ir tėvų bendruomenei. Mokiniai (-ės) kartu su menininkais (-ėmis) kuria projektus savo mokyklų erdvėms. Diegiamos sistemos, kurios padeda stebėti individualią kiekvieno mokinio (-ės) pažangą, o ne tik fiksuoti pažymį. Iš „tradicinio“ švietimo modelio pereinama į modernų, patyriminį ir įtraukųjį modelį, kuriame didžiausias dėmesys skiriamas mokinio (-ės) motyvacijai ir šiuolaikiškai infrastruktūrai.

„Mokiniai (-ės) projekto metu plėtė įvairias kompetencijas ir, remdamiesi nauja patirtimi, patys kūrė kitokį ugdomąjį procesą. Toks mokymas(is) augina mokinį – kūrėją ir lyderį.“

„Džiaugiamės, kad dalyvavimas TŪM programoje paskatino kryptingus pokyčius gimnazijos ugdymo kultūroje. TŪM programa padėjo aiškiau išgryninti mūsų gimnazijos švietimo savitumą, paremtą mokinių pasiekimų pažangos ir bendruomenės partnerystės stiprinimu.“

Daiva Veronika Kašina,
Švenčionėlių Karaliaus
Mindaugo gimnazijos
direktoriaus pavaduotoja
ugdymui

Irina Zubkova,
„Žeimenos“ gimnazijos
direktoriaus pavaduotoja
ugdymui

”

„Švenčionių rajono savivaldybė, įsivertinusi bendrojo ugdymo mokyklų situaciją rajone, išskyrė du pagrindinius tikslus, kurių siekė TŪM programos suteiktais resursais: diegti mokyklose socialines ir kultūrines inovacijas, sumažinti nepalankaus socialinio ir ekonominio konteksto įtaką mokinių pasiekimams; didinti kokybiškų švietimo paslaugų prieinamumą kiekvienam mokiniui. Šių tikslų buvo siekiama stiprinant visos dienos mokyklas, diegiant STEAM, kultūrines veiklas bei plėtojant tyrinėjimais pagrįstą mokymą(si). Siekta kurti erdves, atitinkančias UDM principus bei stiprinti mokyklų bendruomenių įtraukimo nuostatas.“

Živilė Etevičiūtė, kultūrinio ugdymo srities ekspertė

Švenčionių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Švenčionių r. Pabradės „Ryto“ gimnazija, Švenčionių r. Pabradės „Žeimenos“ gimnazija, Švenčionių r. Švenčionėlių Karaliaus Mindaugo gimnazija, Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 155
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 878
TŪM krepšelis	1 698 525,08 Eur
Infrastruktūra	6,87 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	93,13 proc.

6,87 %

Infrastruktūra

93,13 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Pabradės „Ryto“ ir Švenčionėlių Karaliaus Mindaugo gimnazijose įdiegta skaitmeninė profesinio orientavimo platforma, kuri užtikrina nuoseklų ir sistemingą karjeros ugdymą. „DofE“ programai įgyvendinti įsigytos priemonės padeda mokiniams (-ėms) stiprinti orientavimosi, komandinio darbo, planavimo, atsakomybės ir ištvermės įgūdžius.

Įtraukusis ugdymas

Įrengtos individualios mokymosi, sensorinės, lauko klasės ir poilsio erdvės, specializuoti kabinetai, įsigytos sensorinės ir komunikacinės priemonės. Infrastruktūra pritaikyta SUP, autizmo spektro ir dėmesio bei aktyvumo sutrikimų turintiems mokiniams (-ėms), taikant universalų dizaino principus.

Kultūrinis ugdymas

Pabradės mokyklose įrengtos daugiavienės kultūrinės erdvės, lauko kulpas, edukacinės komunikacijos ir informacijos centras, bibliotekų ir meninių veiklų erdvės. Sudarytos sąlygos kultūros paso veikloms, kūrybinėms dirbtuvėms, integruotoms kultūrinėms intervencijoms ir bendruomenės renginiams.

STEAM ugdymas

Gimnazijose įrengtos naujos laboratorijos bei atnaujinti gamtos mokslų kabinetai. Jie aprūpinti moderniausia įranga – nuo skaitmeninių mikroskopų, jutiklių rinkinių iki universalų dizaino baldų. Švenčionėlių Karaliaus Mindaugo gimnazijoje naujovė – sumontuotas 3D klasės įrangos ir edukacinių filmų komplektas. Visi šie pokyčiai sudaro puikias sąlygas tyrimams, eksperimentams, integruotoms pamokoms, projektinei veiklai bei neformaliajam STEAM ugdymui.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo 40–60 akad. val. ilgalaikiuose lyderystės, įtraukiojo ugdymo, kultūrinės edukacijos ir STEAM mokymuose: UDM, kolegialaus bendradarbiavimo, refleksyvaus mokymosi, vizualinio mąstymo, robotikos, inžinerijos, tarpdalykinės integracijos programose. Įgytos patyriminio, tyrinėjimu grįsto, diferencijuoto ir integruoto ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Suomijos ir Lietuvos ugdymo įstaigose, Lenkijoje, STEAM centruose Lietuvoje.

Lyderystė veikiant

Šimtus mokinių įtraukė veiklos, stiprinusios savivaldą, atsakomybę, savanorystę ir verslumą: vyko karjeros dienos, mentorystės programa „Mokinys – mokiniui“, „Lyderių akademija“, savanorystės ciklai bei LJA iniciatyvos. Pedagoginiams darbuotojams (-oms) skirtos veiklos stiprino komandas, skatino kolegialų bendradarbiavimą ir sudarė sąlygas tvariam pokyčių įgyvendinimui.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas nuosekliai įgyvendintas, organizuojant įvairias veiklas, orientuotas į individualizuotą pagalbą ir emocinės gerovės stiprinimą. Vykdytos režisūros dirbtuvės daugiakalbėje aplinkoje, teikta pedagoginė pagalba socialinę atskirtį patiriantiems vaikams, taikyta meno terapija, organizuoti sensoriniai ir fizinių gebėjimų stiprinimo užsiėmimai autizmo spektrą ir SUP turintiems mokiniams (-ėms).

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai plėtotas pasitelkiant ilgalaikes programas: vietokūros, architektūros, teatro, šiuolaikinio cirko, audiovizualinių medijų, vizualinio mąstymo strategijų. Jungė formalųjį ugdymą su profesionalaus meno patirtimis ir bendruomenės įtrauktimi.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas sistemiškai plėtotas Švenčionių Karaliaus Mindaugo, Švenčionių Zigmo Žemaičio, Pabradės „Ryto“ ir „Žeimenos“ gimnazijose. Buvo vykdytos integruotos STEAM pamokos, tiriamųjų darbų konferencijos, „Mažosios STEAM laboratorijos“ veiklos, robotikos, aplinkosaugos projektai ir patyriminės išvykos į STEAM centrus, apėmusios 5–12 kl. mokinius (-es) ir skatinusios tyrinėjimu grįstą mokymąsi.

Tinklaveika

Aktyviai bendradarbiauta su kitomis savivaldybėmis, su akademiniais partneriais (VDU, VU, VILNIUS TECH, STEAM centrais), kultūros ir gamtos įstaigomis (regioniniais parkais, bibliotekomis, meno mokyklomis), NVO (*Lietuvos Junior Achievement*) ir verslu. Partnerystės apėmė integruotas veiklas, konsultacijas, mokymus, profesinį orientavimą ir patirties mainus tarp mokyklų.

Ilgalaikis integruotas projektas „Pažink Švenčionėlius“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

**Švenčionių r. Švenčionėlių Karaliaus
Mindaugo gimnazija**

Dalyviai

**3 mokytojai (-os); 38 mokiniai (-ės)
(iš jų – 6 SUP) (6–8 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama įvairių gebėjimų, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių atotrūkio nuo gimtojo krašto istorijos ir kultūros problema. Taip pat siekta įveikti formalų istorijos mokymąsi, grindžiamą vien vadovėlių naudojimu. Projektas „Pažink Švenčionėlius“ pasirinktas siekiant stiprinti mokinių ryšį su gimtuoju miesteliu per patyriminį mokymąsi, integruojant skirtingus dalykus, pasitelkiant šiuolaikines technologijas ir plėtojant bendradarbiavimą su rajono kultūros įstaigomis.

Veiklos aprašymas

Projektas vyko dviem etapais. Pirmuoju etapu buvo kaupiama informacija apie Švenčionėlius: surengti 8 susitikimai su rajono kultūros įstaigų atstovais (-ėmis), lankytasi Nalšios muziejuje, Kaltanėnų ugdymo ir turizmo centre, kalbėtasi su gimnazijos alumnais, miestelio gyventojais (-ėmis) ir menininkais (-ėmis). Antroju etapu, naudojantis sukaupta informacija apie Švenčionėlius, kurtas ir išbandytas orientacinis žaidimas, bendradarbiaujant su miesto antropologe dr. Jekaterina Lavrinec ir kūrėju Juliumi Narkūnu, tyrinėjant miesto erdves, renkant istorijas, garsus ir kvapus. Taip pat pagaminta, dekoruota ir Švenčionėlių miesto parke įrengta 14 inkilėlių su užduotimis, parengta interaktyvi žaidimo versija.

Pasiektas rezultatas

Sukurtas orientacinis žaidimas „Pažink Švenčionėlius“. Surinkta ir susisteminta medžiaga apie Švenčionėlius, kuri bus panaudojama formaliosiose ir neformaliosiose veiklose.

Poveikis

Mokiniai (-ės) pagilino akademines žinias apie Švenčionių krašto istoriją, patobulino kūrybiškumo, komunikavimo, kultūrinę, skaitmeninę ir pilietiškumo kompetencijas. Sustiprėjo ryšys su gimnazijos ir miesto bendruomene bei kultūros įstaigomis. Dalyvaudami projekto veiklose, mokiniai (-ės), tarp jų ir turintys SUP, geriau pažino save ir susiformavo kaip komanda.

„Šis projektas man suteikė daug naujų patirčių bei pažinčių. Teko dalyvauti įvairiose veiklose, kurios skatino bendradarbiauti su kitų klasių mokiniais (-ėmis). Susipažinome su įdomiais Švenčionėlių žmonėmis, o ypač nudžiugino pačių sukurtas orientacinis žaidimas, kuriuo susižavėjo visas miestelis.“

Mokinė Amelija

„Šis projektas įrodė, kad mokymasis gali virsti įkvepiančiu nuotykiu.“

Mokinė Gabrielė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkių kilo siekiant užtikrinti aktyvų įsitraukimą į veiklas ir sukauptos medžiagos patikimumą.

Iššūkių įveikimo būdai

Įtraukimui didinti pasiūlyta įvairių veiklų, o sukauptos medžiagos patikimumas tikrintas keliuose šaltiniuose.

Naudingos nuorodos

- [Ilgalaikis integruotas projektas PAŽINK ŠVENČIONĖLIUS](#)

Teatro dirbtuvės – kūrybiškumas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Švenčionių r. Pabradės „Žeimenos“
gimnazija

Dalyviai

5 mokytojai (-os); 20 mokinių (10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Įgyvendinant projektą „Teatro dirbtuvės – kūrybiškumas“, buvo sprendžiamos kelios švietimo problemos: pedagoginis išsekimas ir mokinių pasitikėjimo savimi stoka. Kūrybinės teatro veiklos padėjo pedagogams (-ėms) atsitraukti nuo rutinos ir atgauti motyvaciją, o mokiniams (-ėms) – drąsiau reikšti save, ugdyti bendravimo įgūdžius. Veiklos taip pat leido žaismingai kalbėti sudėtingomis temomis, ugdant socialiai atsakingą ir kūrybišką asmenybę.

Veiklos aprašymas

Veikla vyko per 20 susitikimų po 3 akad. val., iš kurių 6 val. buvo skirtos mokytojams (-oms), o 54 val. – bendroms mokinių ir mokytojų veikloms. Užsiėmimų metu nagrinėtos šios temos: istorijų vaizdavimas teatre, jautrių temų atpažinimas, konstruktyvios kritikos teikimas, konflikto ir siekiamybės samprata. Vyko improvizacijos, buvo mokomasi mizanscenos ir režisūros pagrindų, spektaklio

kompozicijos būdų, humoro ir komedijos elementų. Mokiniai (-ės) prisiėmė viso spektaklio režisieriaus funkcijas, vyko repeticijos, o veiklas vainikavo galutinio spektaklio pristatymas.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatas – sukurtas ir pristatytas mokinių spektaklis, kuriame jie prisiėmė kūrėjų ir režisierių vaidmenis. Veiklos metu sustiprėjo mokinių pasitikėjimas savimi, kūrybiškumas, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiai, o pedagogai (-ės) įgijo naujų kūrybinių metodų darbui su mokiniais (-ėmis) jautriomis temomis.

Poveikis

Veikla turėjo teigiamą poveikį mokinių mokymuisi ir asmeniniam augimui – sustiprėjo jų pasitikėjimas savimi, saviraiška, kūrybiškumas ir bendradarbiavimo įgūdžiai. Teatro dirbtuvės padėjo mokiniams (-ėms) geriau suprasti save ir kitus, drąsiau reikšti nuomonę, mokytis spręsti konfliktus. Pagerėjo mokinių ir mokytojų tarpusavio ryšys, sustiprėjo bendruomeniškumas, atsirado daugiau pasitikėjimo, atvirumo ir dialogo gimnazijos bendruomenėje, mokiniai (-ės) užmezgė naujus socialinius ryšius su kultūros srities žmonėmis, o veiklų metu atskleisti talentai gali turėti įtakos jų tolesnio profesinio kelio pasirinkimui.

„Ši veikla buvo svarbi ir mums, mokytojams (-oms). Ji leido sustoti, išgirsti save ir mokinius (-es), atkurti ryšį, kuris kasdienėje rutinoje kartais pasimeta. Kūrybinis procesas tapo emociniu atokvėpiu ir priminimu, kodėl pasirinkome mokytojo kelią.“

Mokytoja Ana Lastovska

„Per šias teatro dirbtuves pamačiau, kaip tyliausi mokiniai (-ės) rado savo balsą. Jautrios temos, kurios dažnai lieka neišsakytos, čia tapo natūralia kūrybos dalimi, leidusia augti ne tik kaip mokiniams (-ėms), bet ir kaip žmonėms.“

Mokytoja Violeta Skvorcova

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos pradžioje iššūkiu tapo mokinių nedrąsa – jiems buvo sunku atvirai reikšti jausmus, laisvai įsitraukti į kūrybines veiklas ir kalbėti prieš auditoriją. Tačiau pamažu, kuriant saugią ir palaikančią aplinką, šie sunkumai buvo įveikti.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilus iššūkiams, buvo taikomi teatro metodai: pradėta nuo žaidybinių, improvizacinių užduočių mažose grupėse, kurios padėjo mokiniams (-ėms) jaustis saugiau ir labiau pasitikėti savimi. Sukūrus palaikančią, nevertinančią aplinką ir nuosekliai didinant užduočių sudėtingumą, mokiniai (-ės) išmoko drąsiau reikšti jausmus ir kalbėti prieš auditoriją.

Naudingos nuorodos

- [Garsiniai poezijos skaitymai „Dainuojamoji poezija“](#)
 - [Teatro dirbtuvės Pabradėje: kai kūryba tampa raktu į savęs ir pasaulio pažinimą](#)
-

Tauragės raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Lūkestis, sietas su TŪM projekto įgyvendinimu, – stiprios, profesionalios švietimo bendruomenės telkimas ir patrauklių ugdymosi sąlygų kūrimas Tauragės rajone. Projekto kontekste svarbios ne tik galimybės gerinti ugdymo kokybę ir didinti akademinius pasiekimus, bet ir užtikrinti lygias galimybes, stiprinti vaiko asmeninę pažangą, mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius tarp skirtingų mokyklų. Džiugu, kad pavyko sukurti patrauklesnes, modernias ugdymosi sąlygas, taikant universalaus dizaino principus, suteikti daugiau įtraukiojo ir individualizuoto mokymosi galimybių, sumažinti mokinių pasiekimų skirtumus. Bendri tikslai, įgyvendinant numatytas veiklas, paskatino mokyklų bendradarbiavimą, patirties dalijimąsi ir bendrų iniciatyvų kūrimą.

„TŪM programa Tauragėje tapo impulsu ne pavieniams pokyčiams, o visos švietimo sistemos stiprinimui.“

Jūratė Veisienė,
Tauragės rajono savivaldybės
administracijos Švietimo ir
sporto skyriaus vedėja

”

„Tauragės rajone mokinių asmeninės pažangos iššūkį nuspręsta spręsti ne pavienėmis priemonėmis, o kuriant išskirtinį, sistemiškai veikiančią ugdymo modelį. STEAM ir inžinerinės erdvės, sensoriniai kambariai, lauko klasės, tarpdalykinė integracija ir aktyvi mokyklų tinklaveika čia susijungė į visumą. Ši sinergija davė aiškių rezultatų – išaugo mokinių mokymosi motyvacija ir įsitraukimas, sustiprėjo akademiniai pasiekimai, pagerėjo socialinės ir kūrybinės kompetencijos, o mokyklos tapo atviresnėmis, stipresnėmis ir labiau bendradarbiaujančiomis bendruomenėmis.“

Lyderystės veikiant srities ekspertė Rita Patalavičienė

Tauragės rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Tauragės „Aušros“ progimnazija, Tauragės „Šaltinio“ progimnazija, Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla, Tauragės Martyno Mažvydo progimnazija, Tauragės r. Skaudvilės gimnazija, Tauragės Žalgirių gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 2 000
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 1 200
TŪM krepšelis	2 897 361,35 Eur
Infrastruktūra	46,25 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	53,75 proc.

46,25 %**Infrastruktūra****53,75 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Tauragės r. Skaudvilės gimnazijoje įrengta moderni daugiafunkcė salė, pritaikyta bendruomenės renginiams, lyderystės veikloms, gerosios patirties sklaidai ir mokyklų bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Kuriamos įtraukios ugdymo erdvės pagal universalaus dizaino principus: pritaikytos lauko ir vidaus aplinkos, įrengti sensoriniai kambariai, relaksacinės ir akustinės erdvės. Pagal universalaus dizaino principus buvo atnaujintas Tauragės Jovarų pagrindinės mokyklos stadionas. Modernizuoti švietimo pagalbos specialistų (-čių) kabinetai ir sensorinės aplinkos, pritaikytos SUP turintiems mokiniams (-ėms).

Kultūrinis ugdymas

Tauragės r. Skaudvilės gimnazijoje ir Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje pritaikytos erdvės kultūriniam ugdymui: daugiafunkcė salė su scenos, garso ir apšvietimo infrastruktūra, muzikos įrangos komplektai, menų studijos. Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijoje įrengta menų studija, sudaranti sąlygas integruotam meniniam, kultūriniam ir kūrybiniam ugdymui, bendradarbiaujant su kultūros partneriais.

STEAM ugdymas

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje ir Tauragės Jovarų pagrindinėje mokykloje įrengtos STEAM lauko ir kupolinės klasės, sudarančios sąlygas patyriminiam ir tarpdalykiniam mokymuisi. Tauragės Žalgirių gimnazijoje įrengta IT laboratorija. STEAM erdvės aprūpintos vandens tyrimų ir inžinerinėmis priemonėmis bei ugdymo personalizavimo platformomis.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo kultūrinio, STEAM, įtraukties ir lyderystės kvalifikacijos tobulinimo veiklose: vizualinio mąstymo strategijos, teatro ir cirko metodikų, STEAM priemonių taikymo, gabių ir ASS mokinių ugdymo, emocinės sveikatos, bendradarbiavimo ir pasidalytos lyderystės mokymuose. Įgytos patyriminio, integruoto, diferencijuoto ir įtraukiojo ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Estijoje ir Suomijoje (mokyklose, STEAM centruose).

Lyderystė veikiant

Veiklos apėmė tiek sisteminius sprendimus, tiek praktinį kompetencijų stiprinimą: buvo sukurtas ir taikomas SUP turinčių mokinių atpažinimo modelis, parengta ugdymo(si) sistema bei praveisti mokymai kolegoms (-ėms). Taip pat vyko TŪM mokyklų bendruomenės telkimo susitikimai įtraukiojo, STEAM ir kultūrinio ugdymo plėtrai, organizuotas šešėliavimas, įgyvendinta Matematikos akademija ir pradėtas didelį potencialą turinčių mokinių atpažinimo modelio kūrimas. Veiklų įvairovę papildė praktinės vadovų (-ių) dirbtuvės „Kolega – kolegai“ ir jungtinės tyrėjų grupės tyrimas apie matematikos ir gamtos mokslų pasiekimų situaciją Tauragės rajono ugdymo įstaigose.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas kryptingai vystytas, orientuojantis į sisteminius sprendimus ir emocinę gerovę. Atnaujintas individualios pagalbos algoritmas, atlikti mikroklimato tyrimai, organizuotos neformaliojo švietimo veiklos ir taikyti SUP turinčių mokinių atpažinimo modeliai.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai plėtotas Tauragės Jovarų pagrindinėje mokykloje, „Šaltinio“ progimnazijoje, Skaudvilės gimnazijoje. Ilgalaikės ir plataus masto veiklos – festivalis „Šeimų aitvarai“ (200+ dalyvių), integruotos muzikos ir lietuvių kalbos programos, vizualinio mąstymo strategijos, šiuolaikinio šokio ir teatro NVŠ – jungė meną, bendruomenę ir formalųjį ugdymą.

STEAM ugdymas

Įgyvendinant karjeros orientavimo veiklą „Šešėliavimas“, NVŠ veiklas „Robotika: sumaniosios mašinos“, „Matematikos akademija“, „Gyvenk žaliai“, „Augalai mene“ ir „Menas iš augalų“, mokiniai (-ės) įsitraukė į STEAM, karjeros, ekologines ir kūrybines patyrimines veiklas, vyko integ-

ruotos pamokos, konferencijos, dirbtuvės ir praktinės vandens išgavimo kelio edukacijos.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika buvo plėtojama sistemingai, telkiant platų partnerių tinklą ir daugiausia dėmesio skiriant STEAM, kultūrinio ugdymo ir lyderystės veikiant sritims. Aktyviai bendradarbiauta tarpsavivaldybiniu lygmeniu, su akademiniiais partneriais (VDU, VU, VILNIUS TECH, STEAM centrais), kultūros institucijomis (muziejais, meno mokykla, bibliotekomis), verslu, NVO ir regioninėmis įstaigomis „Tauragės vandenys“, „Spiečius“. Partnerystės apėmė integruotas pamokas, edukacijas partnerių erdvėse, profesinį orientavimą, konsultacijas ir patirties mainus tarp mokyklų.

Integruotų lietuvių literatūros ir vizualinio mąstymo strategijos metodo pamokų ciklas 7 klasėms

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Tauragės Martyno Mažvydo progimnazija, Tauragės „Šaltinio“ progimnazija, Tauragės „Aušros“ progimnazija, Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla, Tauragės r. Skaudvilės gimnazija

Dalyviai

**6 mokytojos (-ai);
222 mokiniai (-ės) (7 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Tauragės rajono savivaldybė yra nuo didmiesčių nutolęs regionas, todėl siekiama, kad mokiniai (-ės) turėtų platesnį požiūrį į gilesnį lietuvių kalbos pažinimą. Tam ieškoma naujų mokymo metodikų, medžiagos pateikimo formų, siejamų su patrauklia ugdymosi aplinka, taip pat plėtojamos mokytojų kompetencijos. Moksleiviai išmoksta pagrįsti savo nuomonę įrodymais, lavinamas kūrybiškumas, gebėjimas priimti skirtingas interpretacijas.

Veiklos aprašymas

MO muziejaus edukatorės ir mokytojos kartu vedė atviras pamokas, kuriose mokiniai (-ės) mokėsi vizualinio mąstymo strategijos (VMS). Literatūros pamokose VMS taikoma interpretuojant tekstus, analizuojant iliustracijas ir nagrinėjant eilėraščius. Per vizualius pavyzdžius mokiniai (-ės) bando nuspėti pamokos temą, raktinius žodžius ar būsimos užduoties turinį. Mokiniai (-ės) lankėsi parodose, mokėsi prie meno kūrinių ir VMS būdu atsakinėjo į klausimus: „Kas vyksta šiame paveiksle? Ką matai, kad taip sakai?“ Tokiu būdu mokiniai (-ės) turėjo ne tik galimybę susipažinti su meno kūriniais, menininkais (-ėmis), bet ir patys galėjo interpretuoti kūrinius, apie juos diskutuoti, taip praplėtė suvokimą apie meną, meno įtaką mąstymui, problemų sprendimui ir požiūriui į aplinką bei supančius žmones.

Pasiektas rezultatas

Lietuvių kalbos ir literatūros pamokose vizualinio mąstymo metodai skatina mokinių aktyvumą ir įsitraukimą į mokymosi procesą. Šios strategijos taikymas padeda mokiniams (-ėms) drąsiau reikšti savo nuomonę, lavinti viešojo kal-

bėjimo įgūdžius ir ugdyti gebėjimą diskutuoti. Mokiniai (-ės) labiau įsitraukia į pokalbius, o, taikant VMS, jie supranta, kad visos nuomonės yra pastebimos, išklausomos ir diskutuotinos. Tai stiprina mokinių pasitikėjimą savimi, skatina kritinį mąstymą ir ugdo gebėjimą konstruktyviai dalyvauti bendruomeniniuose pokalbiuose. Pastebėta, kad toks metodas didina mokinių susikaupimą, pastabumą detalėms ir palengvina naujų žodžių įsisavinimą, mokantis užsienio kalbų.

Poveikis

VMS taikymo tęstinumas pamokose yra naudingas ir prasmingas. VMS skatina mokinių aktyvumą, padeda lengviau suprasti ir įsisavinti mokomąją medžiagą, ugdo kritinį ir kūrybinį mąstymą, o kartu palengvina mokytojo darbą, suteikdama naujų būdų organizuoti pamoką ir įtraukti mokinius (-es) į mokymosi procesą. Taikant šią strategiją, lavinamas kritinis mąstymas, kūrybiškumas ir gebėjimas argumentuoti, remiantis vizualiais pavyzdžiais bei diskusijomis. Tokiu būdu mokiniai (-ės) ne tik geriau įsisavina teorinę medžiagą, bet ir ugdo praktinius gebėjimus, reikalingus įvairiose srityse.

„Kai iš pradžių man pasakė, kad atvyksta kažkokio MO muziejaus edukatorė, pagalvojau, kad bus neįdomu. Bet po pirmo susitikimo susidomėjau. Visos pamokos buvo smagios, įdomios, kai kurios ir sunkios. Labiausiai patiko dirbti komandoje. Šiuo laiku subrendau, išmokau daug naujų dalykų.“

„Esu labai dėkinga edukatorei, kad ji turėjo su mumis kantrybės. Man šis projektas labai patiko, jis „užaugino“ mano kūrybiškumą ir „užaugino“ mane pačią.“

„Visos veiklos, visi užsiėmimai LABAI PATIKO! Norėčiau dar tokių užsiėmimų...“

„Visa ši veikla man labai patiko, turėjome daug kelionių, ištyrinėjome daug pavėslių. Supratome, ką reiškia tikrasis menas, be galo pasiilgsiu tokių pamokų, bet dabar jau turiu sakyti: „Iki pasimatymo!“

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Vienas iš iššūkių – laiko stoka. Mokymai vyko po pamokų, tad reikėjo dalyvauti mokymuose ir po to dar ruošti kitos dienos pamokoms ir kitoms veikloms. Jautėsi didelis nuovargis. Pagrindiniai iššūkiai kilo dėl informacijos trūkumo, didelių laiko sąnaudų, ieškant tinkamų vizualinių priemonių, sudėtingo paveikslų ir pamokos temos susiejimo. Tačiau šie sunkumai paskatino kūrybiškiau planuoti pamokas, ieškoti įvairesnių klausimų.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokytoja dirbo viršvalandžius, atsisakė kai kurių lietuvių kalbos ir literatūros dalyko temų, kad būtų galima įgyvendinti suplanuotas projekto veiklas. Buvo koreguojamas pamokų tvarkaraštis dėl dvigubų pamokų. Iššūkiai buvo įveikti pasitelkus bendradarbiavimą, kūrybišką metodų integravimą, mokinių patirtį ir pozityvią mokymosi atmosferą. Nors pasirengimas reikalavo daugiau laiko ir energijos, pamoka tapo įdomios, gyvos ir įtraukiančios, o mokinių reakcija parodė, kad pastangos pasiteisino.

Naudingos nuorodos

- [Pamokų ciklas 7 klasėms | „Vizualinio mąstymo strategijos“](#)
 - [Tūkstantmečio mokyklų programoje – MO muziejus](#)
 - [Integruota MO muziejaus ir literatūros pamoka „Fantazijos išlaisvinimas šiuolaikinėje dailėje“](#)
 - [Vizualinio mąstymo strategijos taikymas literatūros pamokose. Teoriniai ir praktiniai mokymai](#)
-

Vandens išgavimo kelio praktinė edukacija

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Tauragės Martyno Mažvydo progimnazija,
Tauragės „Šaltinio“ progimnazija,
Tauragės „Aušros“ progimnazija,
Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla,
Tauragės r. Skaudvilės gimnazija ir
Tauragės Žalgirių gimnazija**

Dalyviai

**6 mokytojos (-ai);
453 mokiniai (-ės) (3–12 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Tauragės rajono savivaldybė, įgyvendindama „Žaliąją strategiją“, siekia iki 2030 m. neutralaus poveikio aplinkai, tačiau bendrojo ugdymo procese trūko sistemingų, patyriminių veiklų, kurios kryptingai ugdytų mokinių ekologinį sąmoningumą ir STEAM kompetencijas. Mokyklose buvo nepakankamai išnaudojamos integruotos gamtamokslinio ir STEAM ugdymo galimybės, leidžiančios mokiniams (-ėms) praktiškai taikyti žinias ir sieti jas su tvarumo iššūkiais.

Veiklos aprašymas

Tai buvo praktinė ir tiriamoji veikla, kurios metu mokiniai (-ės) susipažino su vandens keliu – nuo jo išgavimo iki nuotekų valymo. Pirmiausia vyko pažintis su projekto partnerio UAB „Tauragės vandenys“ vykdoma veikla. Vaikai apžiūrėjo vandens išgavimo įrenginius, degustavo ką tik iš gręžinių išvalytą švarų vandenį. Nuvykę į Tauragės miesto nuotekų valyklą, mokiniai (-ės) susipažino su mechanine ir biologine vandens nuotekų valymo sistema. Galiausiai savo edukaciją tęsė STEAM atviros prieigos centre, kur atliko du tyrimus iš 6 skirtingų mėginių, įvertino vandens kokybę, skaidrumą, kvapą, pH rodiklius, stebėjo ir atpažino vandenyje gyvenančius dumblius bei vienaląsčius pirmuonius.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatas – sustiprėję mokinių ekologinio sąmoningumo ir STEAM kompetencijų pagrindai, paremti realia praktine patirtimi. Atlikdami teorines ir praktines užduotis, mokiniai (-ės) įgijo gebėjimą vertinti vandens kokybę pagal fizinius ir cheminius rodiklius, suprato vandens kelią ir nuotekų valymo procesus. Refleksijos metu fiksuoti elgsenos pokyčiai: mokiniai (-ės) sąmoningiau naudoja vandenį kasdienėje aplinkoje, atkreipia dėmesį į lašančius čiaupus, renkasi daugkartines gertuves. Analizuodami duomenis, mokiniai (-ės) pastebėjo, kad šventiniu laikotarpiu vandens suvartojimas šeimose didėja. Veikla padidino mokinių motyvaciją, pagilino gamtos mokslų supratimą ir gebėjimą taikyti žinias realiame kontekste.

Poveikis

Veikla tęsiama pradinukams prisijungus prie „Žaliojo taško“ programos, o vyresniųjų klasių mokiniams (-ėms) – „Tvarumas 2030“. Mokytojai (-os) integruoja praktinius pavyzdžius į pamokas, remiasi atliktais tyrimais, organizuoja projektines veiklas ir tęsia partnerystę su STEAM centru. Mokiniai (-ės) išsikėlė tikslus taupyti vandenį mokykloje ir namuose, sekti skaitiklio rodmenis, naudoti asmenines gertuves. Sužinoję 1 litro vandens kainą iš čiaupo ir palyginę ją su vandens parduotuvėje kaina, mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os) įsigijo gertuves. Mokiniai (-ės) susidomėjo vandentiekio istorija ir UAB „Tauragės vandens“ veikla, aktyviai įsitraukė į nuotraukų konkursą „Vandens kelias“. Praktinis vandens kelio pažinimas sustiprino teorines žinias, ugdė sąmoningumą, kritinį mąstymą, skatino domėjimąsi gamtos mokslais, technologijomis ir profesijomis. Išvyka stiprino mokinių bendravimą, bendradarbiavimą ir bendruomeniškumą.

„Kvapai nesvarbu, bet viskas labai patiko, buvo įdomu.“

Melita, 5b kl., Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla

„Man labai patiko.“

Nerija, 5b kl., Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla

„Man įdomiausia buvo STEAM centre stebėti vandens būsenas gamtoje.“

Emilija, Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausias iššūkis – vandens valymo įrenginiai. Sklido nemalonus kvapas, jautresniems mokiniams (-ėms) buvo bloga. Vieni stengėsi kuo greičiau pasitraukti, kiti bandė suprasti biotechnologinį procesą. Mokytojai (-os) leido pasirinkti – netoleruojantys kvapų stebėjo iš toliau. Taip pat išryškėjo skirtingas mokinių pasirengimo lygis – ne visi turėjo pakankamai teorinių ir gamtamokslinių žinių. Edukacijas kartais apsunkindavo ir blogi orai.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilę iššūkiai buvo sprendžiami bendradarbiaujant su įmonės darbuotojais (-omis). Prieš išvyką mokiniai (-ės) supažindinti su pagrindinėmis sąvokomis (vandens ciklas, tarša, valymas), kad edukacijos turinys būtų lengviau suprantamas. Sudėtingi procesai buvo aiškinami naudojant vaizdines priemones, praktiškai demonstruojant. Mokiniai (-ės) buvo skatinami užduoti klausimai.

mus, stebėti konkrečius procesus, fiksuoti pastebėjimus. Edukacijos metu gauta informacija buvo integruota į chemijos, biologijos pamokas.

Naudingos nuorodos

- [Vandens išgavimo kelionė](#)
 - [Jaunieji tyrėjai leidžiasi į pažintį su Tauragės vandeniu](#)
-

Telšių rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybės mastu

Pasiekti reikšmingi sisteminiai švietimo pokyčiai. Sustiprintos mokytojų profesinės, bendradarbiavimo ir įtraukiojo ugdymo kompetencijos, plėtojama mokyklų tinklaveika. Modernizuotos gamtos mokslų laboratorijos ir ugdymo erdvės, pritaikytos universalaus dizaino principams, sudarytos sąlygos praktiniam ir patyriminiam mokymuisi. Įdiegtos skaitmeninės platformos („Elicėjus“, „Digi-klasė“) prisidėjo prie individualizuotos mokinių pažangos. Fiksuojamas mokinių pasiekimų augimas – PUPP matematikos pagrindinį ir aukštesnįjį lygį pasiekusių mokinių dalis padidėjo nuo 13 proc. iki 32,28 proc.

„TŪM programa reikšmingai sustiprino savivaldybės švietimo savitumą – išaugo mokyklų tarpusavio bendradarbiavimas, formuojasi tvari tinklaveika, leidžianti kurti bendrus ugdymo projektus ir dalytis ištekliais. Modernizuotos ugdymo erdvės ir kryptingas įtraukiojo ugdymo stiprinimas tapo Telšių mokyklų išskirtinumo ir ugdymo kultūros dalimi.“

Aurelija Trečiokienė,
Švietimo ir sporto
skyriaus vedėja

”

„Telšių rajonas, dalyvaudamas TŪM programoje, siekė gerinti mokinių pasiekimus ir didinti mokyklų prieinamumą, ugdant vaikus, turinčius įvairių poreikių. Siekiant šių tikslų, buvo organizuojamos tikslingos STEAM ir kultūrinio ugdymo veiklos. Per tinklavėką stiprintas šešių TŪM programoje dalyvaujančių mokyklų bendradarbiavimas su kitomis savivaldybės švietimo įstaigomis. Taip pat buvo modernizuotos STEAM, kultūriniam ugdymui ir SUP mokinių ugdymui reikalingos erdvės. Šios veiklos padidino pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį matematikos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalį.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Telšių rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Telšių „Ateities“ progimnazija, Telšių „Atžalyno“ progimnazija, Telšių „Džiugo“ gimnazija, Telšių „Germanto“ progimnazija, Telšių „Kranto“ progimnazija, Telšių Žemaitės gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 503
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 236
TŪM krepšelis	3 179 323,14 Eur
Infrastruktūra	48,3 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	51,7 proc.

48,30 %**Infrastruktūra****51,70 %****MVP – mokymai, veiklos, priemonės**

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Telšių „Kranto“ progimnazijoje įrengta „Design thinking“ demokratinė erdvė, skirta mokinių savivaldai, komandiniam darbui, realių problemų sprendimui ir kritinio mąstymo ugdymui. Infrastruktūra sudaro sąlygas lyderystės, pilietiškumo ir demokratinių sprendimų praktikai, bendradarbiaujant su Klaipėdos universiteto ir Telšių rajono švietimo lyderių bendrijos ekspertais (-ėmis).

Įtraukusis ugdymas

Ugdymo įstaigų pastatų pritaikymas judėjimo negalią turintiems mokiniams (-ėms): nuovažos, keltuvai, pritaikyti įėjimai ir sanitarinės patalpos. Įrengtos sensorinės erdvės ir IT kabinetai, sudarant galimybes taikyti universalaus dizaino, individualizuoto ir diferencijuoto ugdymo modelius SUP turintiems mokiniams (-ėms).

Kultūrinis ugdymas

Telšių „Kranto“ progimnazijoje sukurta moderni multimedijų centro erdvė kino, muzikos, virtualiosios realybės ir medijų edukacijoms, o Telšių „Ateities“ progimnazijoje – lauko muzikos instrumentų erdvė. Infrastruktūra sudaro sąlygas kultūrinėms, meninėms ir terapinėms veikloms, bendradarbiaujant su Telšių kultūros centru ir kitomis rajono kultūros įstaigomis.

STEAM ugdymas

Telšių „Atžalyno“ progimnazijoje, Telšių „Džiugo“ gimnazijoje, Telšių „Ateities“ progimnazijoje, Telšių „Kranto“ progimnazijoje, Telšių „Germano“ progimnazijoje ir Telšių Žemaitės gimnazijoje įrengtos modernios fizikos, chemijos, biologijos ir integruotos STEAM laboratorijos,

lauko klasės-kupolai, IT ir kompiuterių laboratorijos. Sudarytos sąlygos tiriamajam, projektiniam ugdymui, „Ateities inžinerijos“ programai ir personalizuotam matematikos mokymuisi, skatinant mokinių motyvaciją ir inžinerinių specialybių pasirinkimą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) dalyvavo įtraukties, STEAM, kultūrinio ugdymo ir lyderystės kvalifikacijos veiklose: UDM, alternatyvios komunikacijos, elgesio analizės, integruotų STEAM laboratorinių darbų, medijų raštingumo, tyrinėjimu grįsto ir kūrybinio ugdymo, mentorystės, supervizijų mokymuose. Įgytos diferencijavimo, integruoto, patyriminio ir refleksyvaus ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Vokietijoje (mokyklos, „atvirkštinis įtraukusis ugdymas“), ES šalyse, patirties vizitai į Klaipėdos r. Daurių mokyklą.

Lyderystė veikiant

Lyderystė ugdyta sistemiškai per „Design thinking“ edukacijas, mentorystės kultūros diegimą ir mokinių savivaldų stiprinimą. Veiklos subūrė rajono mokyklų mokinius (-es), mokytojus (-us) ir vadovus (-es), skatino problemų sprendimą, viešąjį kalbėjimą, demokratinį dalyvavimą ir profesinę lyderystę, kuriant tvarią tarpmokyklinę bendradarbiavimo kultūrą. Į mokymus įtraukti ir Rietavo rajono mokytojai (-os).

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas plėtotas taikant diferencijuoto ir individualizuoto ugdymo modelius, organizuojant bendruomenių mokymus ir paskaitas. Veiklos apėmė mokinius (-es), mokytojus (-us) ir tėvus, buvo orientuotos į SUP mokinių poreikius, personalizuotą pažangą bei empatijos ir bendruomenės supratimo stiprinimą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per medijų raštingumo programas ir edukacijas, įgyvendinta ilgalaikė programa „Tyrinėjimo menas“. Veiklos ugdė kritinį mąstymą, empatiją, saviraišką ir vizualinį raštingumą, jungė kultūros turinį su ugdymo procesu, įtraukė mokinius (-es), mokytojus (-us) ir platesnę bendruomenę.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas stiprintas per tarpmokyklines programas: „STEAM žvaigždės“, „Ateities inžinerija“, STEAM olimpiadą „Juodosios dėžės iššūkis“, interaktyvias personalizuotas pamokas ir NVŠ veiklas. Veiklos apėmė 7–12 kl. mokinius (-es) iš kelių mokyklų, taikytas projektinis, tiriamasis ir personalizuotas mokymasis, bendradarbiaujant su VILNIUS TECH ir mokyklomis partnerėmis.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai, stipriausiai plėtojant STEAM, kultūrinio ugdymo ir lyderystės sritis. Aktyviai bendradarbiauta su akademiniiais partneriais (VDA Telšių fakultetu, Klaipėdos universitetu, VILNIUS TECH, STEAM centrais), profesinio mokymo centru, Telšių rajono švietimo lyderių bendrija. Partnerystės apėmė integruotas pamokas, kūrybines dirbtuves, projektines dienas, konsultacijas, mokyklų lyderystės stiprinimą ir patirties mainus tarp mokyklų bei savivaldybės partnerių. Įgyvendinant kultūrinio ugdymo veiklas, per tinklaveiką įtraukti ir Rietavo rajono savivaldybės mokytojai (-os).

Medijų raštingumo programa. „Tylos! Vyksta filmavimas: kino kūrimas, kaip klasės vienijimo priemonė“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Telšių „Ateities“ progimnazija,
Telšių „Atžalyno“ progimnazija,
Telšių „Džiugo“ gimnazija, Telšių „Ger-
manto“ progimnazija, Telšių „Krantų“
progimnazija, Telšių Žemaitės gimnazija**

Per tinklaveiką
prisijungusi mokykla

Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija

Dalyviai

5 mokytojai (-os); 24 mokiniai (-ės) (7 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta bendradarbiavimo, kritinio mąstymo, komandinio darbo ir kūrybiškumo stiprinimo problema. Klasėje buvo juntama lyčių priešprieša, todėl projekto metu nuspręsta ieškoti kūrybiškų metodų, galinčių suvienyti klasę. Iššūkio tikslai buvo susieti su kino kūrimo forma, o, pradėjus veiklas, paaiškėjo, kad toks kūrybinis sprendimas yra labai tinkamas, siekiant įgyvendinti išsikeltus tikslus – kurti draugiškesnę klasę ir skatinti kūrybiškumą.

Veiklos aprašymas

Veiklos apėmė kelis etapus: idėjos išgryninimą ir detalizavimą, kino pradmenų mokymąsi, filmavimą pasiskirsčius vaidmenimis, vaizdo medžiagos montavimą ir pristatymą. Kūrybiniai sprendimai palikti mokiniams (-ėms), o kino režisierė supažindino su kino kūrimo pradmenimis ir patarė praktinių procesų metu. Edukacijos vyko pamokų metu. Mokytojai (-os) ir projekto kūrėjai (-os) į kai kurias veiklų sesijas integravo formaliojo ugdymo temas iš lietuvių kalbos, istorijos, užsienio kalbų, dailės ir technologijų. Filmavimo metu mokiniai (-ės) dirbo su kino režisierė ir asistentu. Dalyviai (-ės) naudojo profesionalią kino ir apšvietimo aparatūrą. Buvo pasirinktas mokymosi ieškant ir tyrinėjant modelis.

Pasiektas rezultatas

Projektas pasiteisino, pokyčiai – akivaizdūs. Mokiniai (-ės) buvo susidomėję savo kūryba, aktyviai įsitraukė į veiklas, padėjo vienas kitam, drąsiai diskutavo apie procesą, mokėsi išklausti vienas kitą ir priimti nuomonių įvairovę. Sukūrė 5–7 min. trukmės vaizdo kūrinį. Mokinių medijų raštingumo ugdymą vainikavo sukurtų kūrinių peržiūra. Projekto metu šešios Telšių miesto mokinių grupės ir viena Rietavo miesto mokinių grupė sukūrė per penkioliką 5–10 min. trukmės filmų. Juos patys sumontavo, padarė viešųjų ryšių sklaidą (plakatai, socialinė medija, spauda) ir pristatė miesto bendruomenei.

Poveikis

Proceso metu išryškėjo artimesnis santykis tarp visų suinteresuotų šalių – mokinių, mokytojų ir tėvų. Pokytis vyko telkiantis apie bendrą tematiką (kino kūrimas), taip pat tyrinėjant ir ieškant kūrybinių sprendimų. Jis stiprėjo ir praktiškai, per patirtį įgyvendinant užduotis. Taip pat išryškėjo ir kitos svarbios temos: didesnis susidomėjimas, temos tyrinėjimas, nuolatinis vaizduotės lavinimas, sprendimų ieškojimas – visa tai reikalauja bendravimo. Tęstinės veiklos sukuria erdvę tokiems įgūdžiams augti.

„Labai patiko filmuoti ir vaidinti. Pastebėjau, kad per šias veiklas mūsų klasė tapo draugiškesnė.“

Rasa, pradinio ugdymo mokytoja

„Niekada nemaniau, kad filmuoti vaizdus yra sunku. Maniau, kad nėra jokios struktūros, taisyklių, bet dabar susipažinau su kino pradmenimis ir geriau suprantu kiną.“

Rasa, pradinio ugdymo mokytoja

„Man labai patiko geriau pažinti klasės draugus veiklose. Pastebėjau, kad klasė gali būti draugiška, kai norime.“

Jolanta, pagrindinio ugdymo mokytoja

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Triukšmas ir koncentracijos stoka. Šiuolaikinei kartai sunku susikaupti ir išlaikyti dėmesį. Filmuodami mokiniai (-ės) susidūrė su šiuo iššūkiu, tačiau sėkmingas vaidmenų paskirstymas, filmavimo rekvizitų padalijimas padėjo grupei tikslingai sutelkti veikloms.

Iššūkių įveikimo būdai

Pagrindiniai iššūkiai buvo įveikiami pasitelkiant kino filmavimo aikštelės rekvizitus – kameras, mikrofonus ir pan., taip pat susitarimus, atsakomybių pasiskirstymą ir socialinių vaidmenų suteikimą veiklose dalyvaujantiems vaikams (pvz., Lukai, tu šiandien esi režisieriaus asistentas ir esi atsakingas už tvarką). Vaidmenys proceso metu keitėsi ir tokia socialinių vaidmenų dinamika padėjo proceso metu vaikus išlaikyti įsitraukusius ir smalsius.

Naudingos nuorodos

- [TŪM projekto veiklos | Telšių „Kranto“ progimnazija](#)

Nuolatinis kompetencijų tobulinimas, remiantis 360° grįžtamojo ryšio sistema

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Telšių „Ateities“ progimnazija, Telšių „Atžalyno“ gimnazija, Telšių „Džiugo“ gimnazija, Telšių „Germanto“ progimnazija, Telšių „Kranto“ progimnazija, Telšių Žemaitės gimnazija

Dalyviai

86 mokytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Švietimo problema buvo susijusi su subjektyviu vertinimu ir profesinėmis „aklo-siomis zonomis“. Jai spręsti pasitelktas 360° metodas, padedantis kontrolę paversti augimo įrankiu, jungiančiu savirefleksiją ir kolegų (-ių) įžvalgas. Taip sudaromos sąlygos anonimiškumui, duomenimis grįstam personalizuotam tobulėjimui ir lyderystės kultūros stiprinimui. Visi darbuotojai (-os) tampa aktyviais pokyčių kūrėjais (-omis), o jų pastangos tiesiogiai prisideda prie geresnių mokinių pasiekimų ir bendros įstaigos sėkmės besimokančiame tinkle.

Veiklos aprašymas

Įgyvendinta 360° grįžtamojo ryšio vertinimo veikla, skirta mokyklų vadovų (-ių) ir mokytojų vadybinėms bei lyderystės kompetencijoms įvertinti. Proceso dalyvavo 6 mokyklų administracijos atstovai (-ės) ir mokytojai (-os) (iš viso 86 asmenys); iš 541 pakviesto vertinti dalyvavo

510, pasiektas 94,27 proc. atsakomumas. Penkis mėnesius trukusi veikla vyko etapais: pasirengimas ir konsultacijos su mokyklomis, metodikos pristatymai bendruomenėms, vertinimo atlikimas ir trys tarpiniai stebėjimai, duomenų analizė, asmeninių ir institucinių ataskaitų rengimas. Dalyviai (-ės) vertino 6 vadybines ir lyderystės kompetencijas. Ekspertai (-ės) pateikė konfidencialias ataskaitas, organizavo grupines refleksijas, individualias konsultacijas ir išvadų bei rekomendacijų pristatymus vadovybei. Metodika pasirinkta siekiant sprendimus grįsti patikimais duomenimis ir kryptingai planuoti kvalifikacijos tobulinimą.

Pasiektas rezultatas

Sėkmingai įgyvendinta 140 akad. val. programa, kurioje dalyvavo 86 darbuotojai (-os). Parengtos 86 individualios, konfidencialios asmeninės ataskaitos PDF formatu su stiprybių analize ir asmeniniais tobulėjimo planais. Kiekviena iš 6 mokyklų gavo apibendrintas institucines ataskaitas su išvadomis ir rekomendacijomis. 12 vadovų (-ių) dalyvavo individualiuose grįžtamojo ryšio pokalbiuose. Dalyviai (-ės), remdamiesi duomenimis, įsivardijo 1–2 prioritetines kompetencijų stiprinimo kryptis. Aukštas 94,27 proc. atsakomumas užtikrino rezultatų patikimumą. Sukurtas pagrindas duomenimis grįstam metinių veiklos planų ir kvalifikacijos tobulinimo planavimui tiek individualiu, tiek bendruomenės lygmeniu.

Poveikis

Veikla sustiprino duomenimis grįstą vadybą ir sumažino subjektyvumą, priimant sprendimus. Pagerėjo organizacinė kultūra – išaugo pasitikėjimas, savirefleksija ir atvirumas grįžtamajam ryšiui. Vadovai (-ės), remdamiesi ataskaitomis, tikslingiau paskirstė atsakomybes ir stiprino komandų lyderystę. Tai turėjo netiesioginį poveikį ugdymui: gerėjo klasės valdymas, komunikacija ir bendradarbiavimas. Nors iš pradžių kilo abejonių dėl konfidencialumo, gautos ataskaitos tapo pagrindu asmeniniam ir strateginiam planavimui. Sukurtos prielaidos mentorystei ir tinklaveikai tarp mokyklų, stiprinant besimokančios organizacijos modelį.

„360° veiklos vertinimas gimnazijoje leido pažvelgti į savo, direktoriaus pavaduotojų bei mokytojų veiklas iš skirtingų perspektyvų ir palyginti jas su savo vertinimu. Šis tyrimas ne tik atskleidžia stipriąsias bei tobulintinas savo ir darbuotojų kompetencijas, bet ir suteikia galimybes asmeniniam, o kartu ir visos gimnazijos augimui.“

Telšių „Džiugo“ gimnazijos direktorius Mindaugas

„Salone“ vadyba ir lyderystė skamba gražiai – čia idėjos ir vizijos dažnai lieka žodžiais, o „PowerPoint“ pristatymai kalba dar garsiau už realybę. „Virtuvėje“ lyderystė tampa veiksmu (sprendimų priėmimu, atsakomybe, darbu realiu laiku, su realiomis situacijomis ir realiais žmonėmis). 360° grįžtamojo ryšio įrankis išjungė „salono“ kalbas ir uždegė ugnį „virtuvėje“. Vadyba ir lyderystė nustojo būti sąvokomis, o tapo prasmingais veiksmožodžiais – planuoti, pamatuoti, (įsi) vertinti ir t. t.“

Telšių rajono TŪM lyderystės srities koordinatore Janina

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iš pradžių išryškėjo vertinimo baimė ir pasipriešinimas dėl nepažįstamos metodikos bei anonimiškumo. Dalyviai (-ės) nuogąstavo dėl galimo „teismo“ efekto, duomenų palyginimo, kolegų (-ių) šališkumo ir rezultatų panaudojimo kontrolei. Fiksuotas skaitmeninis nuovargis, abejonės dėl saugumo ir „atsekamumo“. Darbuotojai (-os) nuogąstavo, kad duomenis matys steigėjas, o rezultatai bus naudojami kontrolei, ne tobulėjimo tikslais.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti kryptinga vadybine lyderyste ir nuosekliu kultūriniu paruošimu. Vyko aiškūs instruktažai, informaciniai susitikimai ir individualios konsultacijos su ekspertais (-ėmis) bei koordinatore (-iumi). Tiksliai apibrėžti vertinamųjų atrankos kriterijai ir vertintojų priskyrimas sumažino pasipriešinimą. Konfidencialumas užtikrintas individualiai teikiant ataskaitas, o apibendrinti duomenys buvo prieinami tik vadovams (-ėms) ir koordinatorei (-iui). Interpretavimo stoką

mažino tikslinės refleksijos: individualios, grupinės (be vadovų (-ių)) ir visos komandos analizės. Vadovų (-ių) asmeninis įsitraukimas ir dalyvavimas nuo proceso pradžios sukūrė pasitikėjimo atmosferą bei padėjo suvokti vertinimą kaip pagalbą profesiniam augimui, o ne kontrolės priemonę.

Trakų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Padidėjo pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį matematikos ir lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis. TŪM gimnazijų mokiniai (-ės) aktyviau dalyvauja naujose NVŠ veiklose. Didėja integruotai bendrosios paskirties mokyklose ugdomų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių dalis. Rajone kuriama bendradarbiavimu, o ne konkuravimu grįsta mokyklų tinklaveikos sistema – tai reiškia, kad TŪM programoje dalyvaujančiose gimnazijose projekto įgyvendinimo metu atsirasiančiomis naujomis erdvėmis, įdiegta mokymo įranga ir priemonėmis gali naudotis ir kitų šio rajono švietimo įstaigų bendruomenės.

„Švietimas yra ne tik mūsų rajono, bet ir visos valstybės pagrindas. Mūsų jaunieji piliečiai (-tės) lanko mūsų ugdymo įstaigas, tad labai džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad net penkios iš jų dalyvauja TŪM programoje. Skiriamos investicijos turės įtakos ne tik kiekvienos švietimo įstaigos infrastruktūrai, bet ir ugdymo kokybės gerėjimui – mūsų vaikai yra ambicingi ir siekia aukštumų, tad esame pasiruošę jiems suteikti visas galimybes.“

Trakų rajono
savivaldybės meras
Andrius Šatevičius

”

„Tikimės, kad, išplėtojus tinklaveiką tarp mokyklų, pokyčiai palies ne tik penkias didžiąsias gimnazijas, bet ir atokiau nutolusių miestelių bei kaimų pagrindines ir kitas mokyklas. Todėl TŪM programos indėlis, gerinant ugdymo kokybę Trakų rajone, yra svarus ir turi didelę perspektyvą.“

Trakų rajono savivaldybės
vicemeras Jonas Kietavičius

”

„Trakų rajono švietimo bendruomenė iškėlė tikslą – gerinti pagrindinio ugdymo programos proceso kokybę. TŪM programos įgyvendinimo metu buvo tobulinama vadovų (-ių) ir pedagogų (-ių) kvalifikacija lyderystės, įtraukiojo ugdymo, STEAM ir kultūrinio ugdymo srityse. Daug dėmesio buvo skiriama rajono mokyklų tinklaveikai, kur šalia penkių TŪM mokyklų įsitraukė ir kitos rajono bendrojo ugdymo įstaigos. Taip pat buvo modernizuojama mokyklų aplinka, atsižvelgiant į įvairių mokinių poreikius ir taikant universalaus dizaino strategiją, diegiamos inovatyvios ugdymo priemonės, organizuojamos šiuolaikiškos formaliojo ir neformaliojo ugdymo veiklos. Tai sudarė galimybes sumažinti mokinių pasiekimų atotrūkius tarp mokyklų.“

Švietimo ekspertė
Vida Kamenskienė

Trakų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai
dalyvaujančios mokyklos

**Trakų r. Lentvario „Versmės“ gimnazija,
Trakų r. Lentvario Henriko Senkevičiaus
gimnazija,**

Trakų r. Lentvario Motiejaus Šimelionio
gimnazija,
Trakų r. Rūdiškių gimnazija,
Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija

TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	1 882
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	1 580
TŪM krepšelis	2 837 949,64 Eur
Infrastruktūra	3,17 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	96,83 proc.

3,17 %

Infrastruktūra

96,83 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazijoje įrengta moderni aktų salė, atverianti naujas galimybes bendruomenės renginiams ir mokymams. Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje sukurtos daugiafunkcės erdvės, stiprinančios mokinių saviraišką, bendruomeniškumą ir tarpmokyklinę tinklavę.

Įtraukusis ugdymas

Įrengti sensoriniai kabinetai, nusiramino zonos, individualaus ir grupinio darbo erdvės, o mokymosi ir bendrosios patalpos pritaikytos pagal universalaus dizaino principus, užtikrinant SUP mokinių įtrauktį.

Kultūrinis ugdymas

Rūdiškių gimnazijoje, Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazijoje ir Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje įrengtos vizualinių menų studijos, kūrybinės dirbtuvės, muzikavimo ir įrašų erdvės, daugiafunkcės aktų ir lauko kūrybinės erdvės. Infrastruktūra sudaro sąlygas ilgalaikiam meniniam, kultūriniam ir patyriminiam ugdymui.

STEAM ugdymas

Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazijoje, Lentvario „Versmės“ gimnazijoje, Rūdiškių gimnazijoje ir Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje įrengtos integruotos gamtos mokslų laboratorijos, robotikos ir 3D studijos, STEAM technologijų ir verslumo centrai bei „Žaliosios laboratorijos“. Infrastruktūra sudaro sąlygas tiriamajam, projektiniam, inžineriniam ir tarpdalykiniam STEAM ugdymui.

Mokymo(si) veiklos**Mokytojų kvalifikacija**

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, įtraukiojo ugdymo, STEAM ir kultūrinio ugdymo mokymuose: pasidalytosios lyderystės, veiklos tyrimo, UDM, sensorinių, tyrinėjimu grįstų, STEAM laboratorinių ir „Fab Lab“ metodikų, muzikos įrašų ir medijų taikymo ugdyme programose. Įgytos patyriminio, integruoto ir diferencijuoto ugdymo praktikos. Vykdytos stažuotės užsienio ir Lietuvos bendrojo ugdymo įstaigose, STEAM centruose.

Lyderystė veikiant

Pedagoginiai darbuotojai (-os) sėmėsi patirties ir stiprino kolegialaus bendradarbiavimo bei pokyčių įgyvendinimo kompetencijas mokymų, atvirų pamokų stebėjimo metu ir stažuotėse Lietuvoje, Norvegijoje bei Didžiojoje Britanijoje. Mokinių lyderystės kompetencijos kryptingai ugdytos per mokinių savivaldos mokymų ciklus ir stovyklas.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemiškai įgyvendintas, sudarant ilgalaikes sąlygas SUP turintiems mokiniams (-ėms) mokytis kartu. Vykdytos dailės ir

meno terapijos veiklos, įgyvendinti integruoti projektai ir menų užsiėmimai, stiprinant mokinių emocinę gerovę ir bendruomeniškumą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai plėtotas, įgyvendinant šias programas: medijų raštingumo programą „Dideli maži ekranai“, vizualinio mąstymo strategijos taikymą pamokose, teatro, muzikos, garso įrašų ir fotografijos veiklas, jungusias kultūrines veiklas, kūrybą ir integruotą ugdymą.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas stipriausiai plėtotas Lentvario „Versmės“ gimnazijoje, Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazijoje, Rūdiškių gimnazijoje ir Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Didžiausio masto veiklos – robotikos, „Fab Lab“, 3D projektavimo, tekstilės dizaino, atsakingo maisto vartojimo akademijos ir laboratoriniai darbai – įtraukė šimtus 5–10 kl. mokinių, taikant projektinį, tiriamąjį ir praktinį mokymąsi.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemiškai, plėtojant STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo bei lyderystės sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarp-savivaldybiniu lygmeniu, su akademiniais partneriais (VILNIUS TECH, VU, Vilniaus kolegija, VDA Telšių fakultetu), kultūros įstaigomis (bibliotekomis, kultūros centrais, teatru, meno mokykla), profesinio mokymo centrais, NVO ir verslu, vykdant integruotas veiklas, kūrybines dirbtuves, projektines dienas, konsultacijas ir patirties mainus tarp mokyklų ir partnerių.

Švietimo pagalbos teikimo mokyklose algoritmo sukūrimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Trakų r. Lentvario „Versmės“ gimnazija, Trakų r. Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazija, Trakų r. Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazija, Trakų r. Rūdiškių gimnazija, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija

Dalyviai

12 mokytojų; 10 mokinių (5 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama švietimo pagalbos teikimo sistemos stoka. Pasitaiko atvejų, kai švietimo pagalba teikiama fragmentiškai ir nesistemiškai, todėl ugdymosi sunkumai užsitęsia, o teikiama pagalba nėra pakankamai veiksminga. Problema identifikuota siekiant stiprinti įtraukųjį ugdymą, atsižvelgiant į augantį švietimo pagalbos teikimo poreikį – SUP turinčių mokinių dalis padidėjo nuo 5,5 proc. 2022 m. iki 6,6 proc. 2025 m., taip pat užtikrinti laiku atliekamą, kryptingą, efektyvią pagalbą bei sistemingą bendradarbiavimą.

Veiklos aprašymas

Projekto metu buvo sukurtas ir įveiklintas švietimo pagalbos mokykloje teikimo algoritmas, skirtas sisteminti ir aiškiai apibrėžti pagalbos mokiniui (-ei) teikimo procesą nuo pirmųjų sunkumų pastebėjimo iki kompleksinės pagalbos organizavimo. Veiklos turinys apėmė:

1. Situacijos analizę, kurios metu vyko pokalbiai su švietimo pagalbos specialistais (-ėmis), atlikta bendruomenės apklausa.

2. Teisės aktų, reglamentuojančių švietimo pagalbos teikimą mokykloje, analizė.
3. Pagalbos teikimo etapų sudarymas.
4. Aiškių vaidmenų ir atsakomybių apibrėžimas mokytojams (-oms), švietimo pagalbos specialistams (-ėms), administracijai, VGK ir tėvams.
5. Algoritmo išbandymas TŪM mokyklose.
6. Algoritmo koregavimas ir įveiklinimas.
7. Pristatymas konferencijoje.

Pasiektas rezultatas

Sukurtas ir įveiklintas švietimo pagalbos teikimo algoritmas visose TŪM mokyklose. Per rajono konferenciją „Įtrauktis ir lyderystė“ 2025 m. lapkričio 6 d. pasidalyta patirtimi su kitomis švietimo įstaigomis.

Poveikis

Algoritmas aiškiai apibrėžė švietimo pagalbos teikimo sistemą, kuri yra vieno da ir aiški visoms TŪM mokykloms rajone. Mokytojams (-oms) ir švietimo pagalbos specialistams (-ėms) tapo lengviau atpažinti sunkumus, laiku inicijuoti pagalbą ir suprasti savo vaidmenį bendrame procese. Pagerėjo bendradarbiavimas ir pasitikėjimas tarp mokyklos bendruomenės narių, o mokiniams (-ėms) teikiama veiksminga švietimo pagalba turėjo teigiamą poveikį jų mokymuisi ir emocinei savijautai.

„Algoritmas aiškiai struktūruotas, nuoseklus ir orientuotas į ankstyvą mokinių ugdymosi, emocinių bei elgesio sunkumų atpažinimą ir laiku suteikiamą pagalbą. Algoritme aiškiai apibrėžti pedagogų (-ių), tėvų ir specialistų (-čių) vaidmenys, skatinamas komandinis darbas bei bendradarbiavimas. Pozityviai vertinu nuolatinę refleksiją, pagalbos veiksmų koregavimą ir įtraukties, kaip visos mokyklos bendruomenės vertybės, stiprinimą.“

Socialinė pedagogė Jovita

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Veiklos įgyvendinimo metu kilo iššūkių, susijusių su skirtinga mokyklų patirtimi, turimais resursais ir pasirengimu teikti švietimo pagalbą. Pastebėta, kad bendruomenės nariai (-ės) nevienodai supranta pagalbos teikimo etapus, atsakomybes ir teisės aktų taikymą praktikoje. Taip pat iššūkių kėlė laiko trūkumas, pedagogų (-ių) ir specialistų (-čių) įpročių keitimas bei tarpusavio komunikacija.

Iššūkių įveikimo būdai

Kilus iššūkiams, buvo siekiama juos spręsti per dialogą ir bendradarbiavimą su mokyklų bendruomenėmis. Nuolatinių pokalbių metu buvo atsižvelgta į pateiktus pastebėjimus bei siūlymus ir ieškomi bendri sprendimai. Taip pat buvo atsižvelgiama į skirtingą mokyklų kontekstą, paliekant lankstumo galimybes ir akcentuojant, kad algoritmas yra pagalbinė, o ne ribojanti priemonė.

Naudingos nuorodos

- TŪM mokyklų konferencija: Įtrauktis ir lyderystė

Atsakingo maisto vartotojo akademija

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Trakų r. Lentvavario „Versmės“ gimnazija, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija, Trakų r. Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazija, Trakų r. Rūdiškių gimnazija, Trakų r. Lentvario Motiejaus Šimeliono gimnazija

Dalyviai

2 mokytojai (-os); 60 mokinių (9–10 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Gimnazijoje stigo šiuolaikinės materialinės bazės, sudarančios sąlygas kokybiškai vykdyti STEAM ir technologijų pamokas, todėl ugdymas nebeatitiko šiuolaikinių mokinių poreikių, jų požiūrio į atsakingą vartojimą ir tvarumą. Siekiant spręsti šią problemą, buvo įsteigta „Atsakingo maisto vartotojo akademija“, kurioje ugdymas orientuotas į praktinį tvaraus maisto vartojimo, perdirbimo, saugojimo ir ekologijos principų pažinimą, skatinant kūrybiškumą ir sąmoningumą.

Veiklos aprašymas

Vykdyta neformaliojo ugdymo veikla, orientuota į praktinį mokymąsi, sveikos mitybos pažinimą ir tvarių maisto gamybos įgūdžių ugdymą. Apie 10 proc. sudarė teorija, 90 proc. – praktika. Mokiniai (-ės) gamino sveikus patiekalus, mokėsi atsakingai naudoti ir perdirbti maisto produktus, juos džiovinti, šaldyti, liofilizuoti. Mokiniai (-ės) eksperimentavo su maisto chemija, taikė modernius saugojimo būdus. Dirbta su šiuolaikine ir molekulinės virtuvės įranga: liofilizatoriumi, vaisių ir daržovių džiovinimo spinta, smulkia buitine technika, daugiafunkciu puodu „Thermomix“ ir molekulinės virtuvės priemonėmis. Mokiniai (-ės) ne tik gamino pagal pateiktus receptus, bet ir savarankiškai kūrė originalius receptus.

Pasiektas rezultatas

Sustiprėjo mokinių praktiniai įgūdžiai tvaraus ir atsakingo maisto vartojimo srityje. Mokiniai (-ės) geba savarankiškai planuoti sveikos mitybos patiekalų gaminimą, naudotis šiuolaikine virtuvės įranga, taikyti džiovinimo, šaldymo ir liofilizavimo būdus, perdirbti maisto produktus ir paruošti juos saugoti. Mokiniai (-ės) taip pat įgijo maisto chemijos eksperimentavimo pagrindų bei ugdė kūrybiškumą, kurdami naujus receptus. Sukūrė ir praktiškai išbandė savo sukurtų receptų rinkinį, gamino patiekalus, atsižvelgdami į tvarius maisto gamybos ir vartojimo principus. Kartu su grupės nariais (-ėmis), taikydami diskusijos ir refleksijos metodus, vertino ir tobulino pagamintus patiekalus.

Poveikis

Veikla sustiprino mokinių praktinius, kūrybinius ir bendradarbiavimo įgūdžius, padidėjo mokymosi motyvacija bei domėjimasis tvariu maisto vartojimu. Mokiniai (-ės) geriau supranta maisto pasirinkimo poveikį sveikatai ir aplinkai, geba taikyti įgytas žinias kasdienėje veikloje. Bendruomenėje sustiprėjo bendradarbiavimas, dalijimasis patirtimi ir gerąja praktika. Mokiniai (-ės) tapo sąmoningesniais ir atsakingesniais vartotojais, o tvarumo idėjos tapo ne tik mokiniams (-ėms) aktualia tema, bet ir svarbia visos mokyklos bendruomenės vertybe.

„Ši veikla leido mokiniams (-ėms) ne tik išmokti gaminti, bet ir suprasti, kaip jų kasdieniai pasirinkimai veikia aplinką. Matyti, kaip mokiniai (-ės) drąsiai kuria savo receptus ir atsakingai naudoja maisto produktus, yra didžiausias šio projekto pasiekimas.“

Mokytoja Aleksandra Družinina

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniai iššūkiai buvo susiję su mokinių prisitaikymu prie naujos ir šiuolaikinės įrangos, laiko planavimu praktinėms veikloms ir saugaus darbo užtikrinimu. Taip pat kilo iššūkių derinant teorinę ir praktinę veiklą, organizuojant grupinį darbą bei užtikrinant nuolatinį žaliavų ir priemonių prieinamumą.

Iššūkių įveikimo būdai

Iškilę iššūkiai spręsti organizuojant mokinių mokymus dirbti su nauja įranga, parengiant aiškias saugaus darbo instrukcijas ir paskirstant veiklas grupėms. Veiklos buvo planuojamos iš anksto, sudarant darbų grafikus ir užduočių seką. Taip pat bendradarbiauta su mokytojais (-omis) ir partneriais dėl žaliavų tiekimo, o teorinė dalis integruota į praktines veiklas, kad mokiniai (-ės) galėtų žinias taikyti nuosekliai.

Utenos rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Savivaldybėje sustiprintas įtraukiojo ugdymo ir STEAM ugdymo sisteminis planavimas. Rengiamas Utenos rajono savivaldybės patvirtintos įtraukiojo ugdymo strategijos įgyvendinimo 2026–2028 metų planas. Į jį įtrauktos visos pasiteisinusios šios TŪM projekto srities veiklos: mokytojų ir vadovų (-ių) gebėjimų stiprinimas taikant UDM prieigą, renginiai mokytojams (-oms), skirti pasidalyti UDM taikymo patirtimi, atviros pamokos su aptarimais ir įtraukiojo ugdymo kūrybinės dirbtuvės. Savivaldybėje parengtas ilgalaikis 2026–2028 metų STEAM ugdymo veiksmų planas, skirtas stiprinti STEAM ugdymą, plėtoti mokinių praktines, tiriamąsias ir kūrybines kompetencijas. Projekto metu sukurta ir išbandyta „Metodinė priemonė patyriminiam STEAM ugdymui(si)“, o mokyklose rengiami ilgalaikiai STEAM ugdymo projektai.

„TŪM programos įgyvendinimas – veiksmingas išorinis poveikis – spyris, virtęs galimybe savivaldybės švietimo bendruomenei nuoširdžiai susitelkti bendradarbystei, esminių iššūkių švietimo srityje identifikavimui, pasiryžimas reikšmingiems ir tvariems pokyčiams įtraukiojo ir STEAM ugdymo srityse. Išsiropštę iš duobės, pradėdame dairytis į kalvas. O kur kalnų viršūnės?! Tęsiame, dalijamės lyderyste, augame ir stiprėjame.“

Diana Guzienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėja

”

„TŪM programa Utenos rajono savivaldybėje tapo stipriu pagrindu ilgalaikiams švietimo pokyčiams įtraukiojo ir STEAM ugdymo srityse. Parengta ir patvirtinta įtraukiojo ugdymo strategija, rengiami jos įgyvendinimo planai, stiprinamos mokytojų ir vadovų (-ių) UDM taikymo kompetencijos. Atviros pamokos, kūrybinės dirbtuvės, STEAM projektai ir tinklaveika skatino bendradarbiavimą, pasitikėjimą, lyderystės dalijimąsi bei kryptingą siekį kiekvienam (-ai) mokiniui (-ei) prieinamo, kokybiško ugdymo, užtikrinant pokyčių tęstinumą ir sisteminių požiūrį visose savivaldybės ugdymo įstaigose ilgalaikėje perspektyvoje.“

Lyderystės veikiant
srities ekspertė
Monika Šimkutė-Bukantė

Utenos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Utenos „Saulės“ gimnazija, Utenos Adolfo Šapokos gimnazija, Utenos Aukštakalnio pradinė mokykla, Utenos Aukštakalnio progimnazija, Utenos Dauniškio gimnazija, Utenos Krašunos progimnazija, Utenos Vyturių progimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	3 276
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	2 798
TŪM krepšelis	2 899 064,53 Eur
Infrastruktūra	16,79 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	83,21 proc.

16,79 %

Infrastruktūra

83,21 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Utenos Krašunos progimnazijoje įrengtos mokinių savivaldos, bendradarbiavimo ir refleksijų erdvės, pritaikytos mokinių lyderystės, komandinių veiklų ir projektų pristatymams. Infrastruktūra stiprina pasidalytą lyderystę, savivaldą ir tarpmokyklinį bendradarbiavimą, erdvėmis naudojantis ir Utenos r. Užpalių gimnazijai.

Įtraukusis ugdymas

Utenos „Saulės“ gimnazijoje, Utenos Dauniškio gimnazijoje, Utenos Krašunos progimnazijoje, Utenos Adolfo Šapokos gimnazijoje įrengtos sensorinės, nusiramino, pagalbos mokymuisi, poilsio erdvės.

Kultūrinis ugdymas

Programoje dalyvavusiose mokyklose atnaujintos aktų salės, scenos, garso įrašų ir muzikos kūrimo studijos, šokio ir bendradarbiavimo erdvės. Atnaujinta ir įrengta infrastruktūra sudaro sąlygas ilgalaikėms kultūrinėms programoms, kūrybiniais projektams ir pan.

STEAM ugdymas

Utenos Aukštakalnio progimnazijoje, Utenos Dauniškio gimnazijoje, Utenos Krašunos progimnazijoje ir Utenos Adolfo Šapokos gimnazijoje įrengtos universalios gamtos mokslų, chemijos, fizikos, biologijos laboratorijos ir 3D erdvės. Sukurtos sąlygos STEAM ugdymo projektams, tiriamajam ir integruotam ugdymui, brandos darbams atlikti, glaudai bendradarbiaujama su Utenos švietimo centro STEAM padaliniu.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, įtraukiojo ugdymo, STEAM ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos veiklose: pasidalytosios ir įtraukiosios lyderystės, UDM, mentorystės, projekcinio ir brandos darbų rengimo, STEAM integracijos, matematikos didaktikos, kultūrinio ugdymo ir kūrybinių metodikų mokymuose. Įgytos patyriminio, tyrinėjimu grįsto, diferencijuoto ir integruoto ugdymo praktikos. Vykdytos stažuotės Lietuvoje (Telšiai, Tauragė, Prienai, Lazdijai), Austrijoje (Viena), Norvegijoje ir Šveicarijoje.

Lyderystė veikiant

Lyderystė plėtota per nuolatinį mokyklų bendruomenių susitikimus, kūrybines dirbtuves ir gerosios patirties sklaidos renginius. Veiklose ugdytos tvaros bendruomenės plėtros ir dialogo kultūra, pokyčių valdymo ir tinklaveikos kompetencijos, stiprinant mokyklų vadovų (-ių) ir mokytojų gebėjimą veikti kaip besimokančioms organizacijoms.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemiškai stiprintas, rengiant strategiją savivaldybės mastu, tęsiant nuoseklų UDM diegimą, vykdant atviras UDM pamokas, įtraukiojo ugdymo kūrybines dirbtuves. Veiklos leido kurti pagalbos mokiniui modelius, mažinti mokymosi barjerus, stiprinti mokytojų bei vadovų (-ių) įtraukiosios lyderystės kompetencijas, kolegialų mokymąsi.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per tarpmokyklinius kultūrinių projektų pristatymo renginius (scenos menas, muzika, dizainas, šokis, teatras, skaitymas), kuriuos organizavo Utenos Dauniškio, Adolfo Šapokos, Vyтуриų, „Saulės“ ir kitos TŪM mokyklos. Veiklos integravo UDM, įtrauktį ir STEAM, skatino kūrybiškumą bei mokytojų metodinę pažangą.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas sistemiškai stiprintas per tarpmokyklinę tinklaveiką: sukurta ir išbandyta patyriminio STEAM metodinė priemonė 4, 8 ir I gimnazijos klasėms, organizuoti ilgalaikių STEAM projektų ciklai, laboratorinės veiklos ir bendradarbiavimas su Utenos STEAM centru. Veiklos apėmė visas TŪM mokyklas, užtikrino UDM principų taikymą ir mokinių pasiekimų augimą.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemingai ir plačiu mastu, plėtojant STEAM, kultūrinio ir įtraukiojo ugdymo bei lyderystės sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarpsavivaldybiniu lygmeniu, su akademiniiais partneriais (VU, VDU, MRU, Utenos kolegija), kultūros įstaigomis (biblioteka, muziejumi, meno mokykla, kultūros asociacijomis) ir NVO, vykdamas bendras programas, kvalifikacijos tobulinimą, patyriminius projektus ir patirties mainus tarp mokyklų.

Atviros UDM pamokos

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Utenos Aukštakalnio pradinė mokykla,
Utenos Aukštakalnio progimnazija,
Utenos Krašunos progimnazija, Utenos
Vyturių progimnazija, Utenos Adolfo
Šapokos gimnazija, Utenos Dauniškio
gimnazija, Utenos „Saulės“ gimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusi
mokykla

Utenos r. Užpalių gimnazija

Dalyviai

86 mokytojai (-os)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Siekta didinti ugdymo prieinamumą ir veiksmingumą, taikant įtraukujį ugdymą ir UDM. Praktikoje paaiškėjo, kad mokytojams (-oms) reikia daugiau konkrečių UDM taikymo pavyzdžių, patirties planuojant laiką, vertinant mokinių pažangą

ir kuriant ugdymo turinį, mažinant mokymosi barjerus. Išryškėjo ir vadovų (-ių) įsitraukimo svarba. Todėl pasirinkta bendra mokytojų ir vadovų (-ių) veikla, stiprinanti bendradarbiavimą, vadovų (-ių) palaikymą ir prielaidas tvariems pokyčiams.

Veiklos aprašymas

Įvyko 7 renginiai skirtingose TŪM mokyklose, apimantys visas ugdymo pakopas. Kiekviename renginyje buvo organizuotos dvi atviros UDM pamokos, stebėtos gyvai arba aptartos peržiūrėjus filmuotą medžiagą. Vieno renginio metu pamokas analizavo išorės ekspertas ir 11–15 Utenos regiono mokytojų. Dalyviai (-ės) dalijosi gerąja patirtimi, diskutavo apie mokinių poreikių įvertinimą, laiko planavimą pamokoje ir mokymosi barjerų mažinimą. Veikla sudarė sąlygas įgyti praktinių UDM taikymo įrankių ir gauti grįžtamąjį ryšį.

Pasiektas rezultatas

Veiklos rezultatas – sustiprintos mokytojų įtraukiojo ugdymo ir UDM taikymo kompetencijos, praktiniai UDM pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo pamokų pavyzdžiai, geroji praktika buvo reflektuota ir apibendrinta, moderuojant išorės ekspertui. Sukurta pozityvi, pasitikėjimu grįsta erdvė profesiniam dialogui, patirties mainams ir regioninei gerosios praktikos sklaidai.

Poveikis

Mokytojai (-os) įgijo gilesnį supratimą, kas yra UDM principai, turėjo galimybę praktiškai pamatyti, kaip šie principai taikomi realiose pamokose, todėl jie tapo labiau įgudę, pasitikintys ir linkę patys taikyti UDM principus savo ugdymojoje veikloje. Taigi, veikla prisidėjo prie didesnio dėmesio skyrimo mokinių individualiems poreikiams ir mokymosi barjerų mažinimo. Sustiprėjo mokytojų bendradarbiavimas, mokyklų tinklaveika ir tarpinstitucinis ryšys Utenos

regione. Pastebimas pokytis – kryptingesnis UDM principų taikymas pamokose ir stiprėjanti įtraukiojo ugdymo kultūra.

„Atviros pamokos ir jų aptarimas padėjo praktiškai pamatyti, kaip UDM principus galima pritaikyti kasdienėje pamokoje. Buvo labai naudinga, o svarbiausia, kad diskusijų metu buvo sukurta saugi aplinka – galėjome drąsiai dalytis patirtimi ir klausti patarimų, nesijautėme nuvertinti.“

Mokytoja Rasa

„Pasidalijimas patirtimi su kolegomis (-ėmis) iš kitų mokyklų paskatino išbandyti naujus sprendimus pamokose. Be to, išorės ekspertas suteikė konkrečių patarimų, kaip geriau įtraukti mokinius (-es). Po aptarimų jaučiuosi labiau pasitikinti savo gebėjimais taikyti UDM principus, supratau, kad einu tinkamu keliu.“

Mokytoja Edita

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Atvirų UDM pamokų stebėjimas – jautrus procesas, todėl iššūkiu tapo mokytojų motyvavimas – dalis jų jautė nepasitikėjimą ir nerimą dėl galimos kritikos. Taip pat reikėjo užtikrinti streso nekeliančias sąlygas mokiniams (-ėms) ir mokytojams (-oms). Papildomu sunkumu tapo ribota klasės erdvė, neleidusi visiems stebėtojams patogiai dalyvauti.

Iššūkių įveikimo būdai

Siekiant paskatinti mokytojus (-as) vesti atviras pamokas, buvo kuriama pasitikėjimu grįsta aptarimų ir refleksijos aplinka, kurioje grįžtamasis ryšys buvo konstruktyvus, o dalyvių (-ių) patirtis – vertinama. Sprendžiant fizinių erdvių stokos problemą ir siekiant sumažinti stresą ugdymo dalyviams (-ėms), klasėse buvo ribojamas stebėtojų skaičius, o dalis pamokų filmuotos, kad vėliau jas būtų galima peržiūrėti.

Naudingos nuorodos

- [Įtraukiojo ugdymo kūrybinių dirbtuvių renginys](#)

Įtraukiojo ugdymo Utenos rajono savivaldybėje strategijos parengimas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Utenos „Saulės“ gimnazija, Utenos Dauniškio gimnazija, Utenos Adolfo Šapokos gimnazija, Utenos Aukštakalnio progimnazija, Utenos Krašunos progimnazija, Utenos Vyturių progimnazija, Utenos Aukštakalnio pradinė mokykla

Per tinklaveiką prisijungė ir kitos savivaldybės ugdymo įstaigos (strategija rengiama visai savivaldybei)

Dalyviai

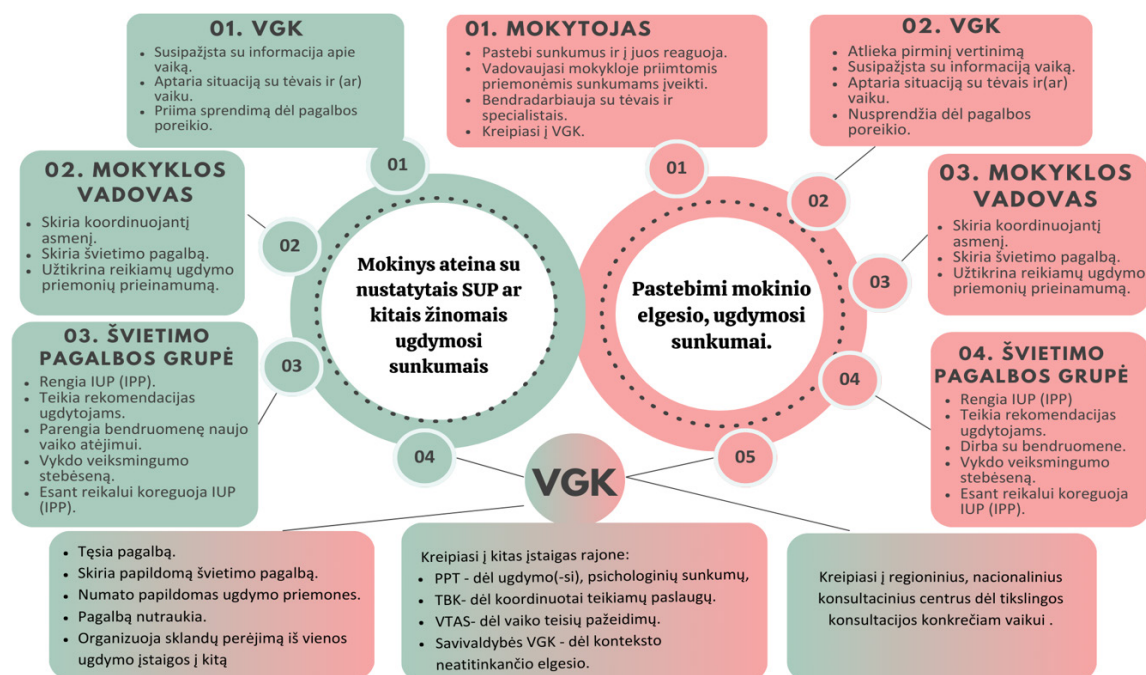
**13 mokyklų atstovų (-ių);
85 pedagogai (-ės)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Savivaldybės mokyklose svarbi įtraukties samprata. Nepakankamas mokinių poreikių įvairovės suvokimas ir tradicinio ugdymo proceso organizavimas turi įtakos mokinių pasiekimams. Nėra susitarimų dėl pagalbos mokiniui teikimo žingsnių, kuriais galėtų vadovautis visi suinteresuoti mokinio pažanga subjektai. Mažai dėmesio skiriama veiksmingiems tarpmokykliniams ryšiams, analizuojant mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus.

Švietimo pagalbos teikimo ugdymo įstaigoje algoritmas

Veiklos aprašymas

Utenos rajono savivaldybės Įtraukiojo ugdymo strategijos rengimui sudaryta darbo grupė, kurios veikloje dalyvavo mokyklų TŪM įtraukiojo ugdymo srities veiklų koordinatoriai (-ės). Darbo grupės tikslas – sukurti Įtraukiojo ugdymo strategiją savivaldybėje, kuri sudarytų galimybes kokybiškam kiekvieno vaiko galias ir poreikius atitinkančiam ugdymui. Įtraukiojo ugdymo strategijos rengimui vadovavo išorės ekspertas. Vyko darbo grupės susitikimai, kuriuose buvo pristatyta savivaldybės situacija, galiojantys teisės aktai, susitarta dėl pagrindinių vertybių, vizijos, suformuluoti strategijos tikslai ir uždaviniai. Parengtas dokumento projektas, kuris buvo pristatytas mokyklų bendruomenėms „Įtraukiojo ugdymo dirbtuvių“ metu.

Pasiektas rezultatas

Darbo grupės nariai (-ės), pasinaudoję išorės eksperto pagalba, parengė strategiją, kuri buvo patvirtinta Utenos rajono savivaldybės mero 2025 m. liepos 1 d. potvarkiu Nr. MP-526 „Dėl Utenos rajono savivaldybės įtraukiojo ugdymo strategijos 2025–2028 metams patvirtinimo“. Šiame dokumente pateikiamos bendrų veiklų gairės, skirtos skatinti kiekvienos Utenos rajono savivaldybės švietimo įstaigos įsitraukimą. Utenos rajono savivaldybės įtraukiojo ugdymo strategija 2025–2028 metams pateikta viešai susipažinti.

Poveikis

Intensyvaus darbo grupės bendro darbo metu sustiprėjo jos narių bendradarbiavimas. Savanoriškumo principu susiformavo net kelios veikiančios grupės (UDM taikymo ugdymo procese, Švietimo pagalbos teikimo, Ugdymo priemonių ir aplinkų kūrimo), kurios dirbo paraleliai, diskutavo dėl kiek įmanoma geriausio produkto, derino bendrą požiūrį ir pristatė alternatyvas. Strategija pristatyta savivaldybės pedagoginei bendruomenei kūrybinių dirbtuvių metu, aptartos gairės konferencijoje. Jos įgyvendinimui sudaryta visų švietimo įstaigų atstovų darbo grupė, kuri rengia Įtraukiojo ugdymo Utenos rajono savivaldybėje strategijos gairių įgyvendinimo 2026–2028 metams planą ir inicijuos jo vykdymą kiekvienoje švietimo įstaigoje.

„Įtrauktis prasideda nuo kiekvieno iš mūsų ir į įtrauktį reikia žiūrėti kaip į galimybę, o ne kaip į iššūkį. Kai žmogus jaučiasi priimtas, jam sekasi geriau, o ne prasčiau.“

Ligita Vaišnoraitė, Utenos Vyturių progimnazijos direktoriaus pavaduotoja, įtraukiojo ugdymo srities koordinatore

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Dalis mokyklų vadovų (-ių) nepakankamai gilinasi į įtraukiojo ugdymo politikos mokykloje formavimą, pasipriešinimo pokyčiams valdymą, aktyvaus mokymosi diegimo planavimą. Taip pat išlieka poreikis tobulinti mokytojų kompetencijas dirbti su skirtingų poreikių turinčiais mokiniais (-ėmis), veiksmingai paskirstyti laiką pamokoje, organizuoti pažangos ir pasiekimų vertinimą, įtraukiujų mokymo metodų naudojimą, komandinio darbo tarp mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) vystymą.

Iššūkių įveikimo būdai

Mokytojams (-oms), diegiantiems UDM prieigą, buvo teikiamos konsultacijos ir sudaromos galimybės dalytis praktine patirtimi. Plėtotos mokyklų švietimo pagalbos specialistų (-čių) kompetencijos, tobulintos mokyklų vadovų (-ių) strateginio mąstymo, pokyčių valdymo, vadovavimo žmonėms, ugdymui ir ugdymuisi

kompetencijos. Atnaujintos erdvės, į integruotų gamtos mokslų ir menų projektų rengimą bei įgyvendinimą įtraukti socialiniai partneriai. Taip pat plėtota tinklaveika su Utenos r. Užpalių gimnazija ir Utenos ikimokyklinį bei priešmokyklinį ugdymą teikiančiomis įstaigomis.

Naudingos nuorodos

- [Itraukiojo ugdymo kūrybinių dirbtuvių renginiai](#)
-

Varėnos rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Švietimo pokyčiai savivaldybėje ryškūs keliomis kryptimis: modernizuota mokyklų infrastruktūra ir patobulinta materialinė bazė sudarė geresnes sąlygas ugdymui bei STEAM veikloms. Sustiprėjo įtraukusis ugdymas – mokiniai (-ės) gauna daugiau jų poreikius atitinkančių veiklų, o specialistai (-ės) dirba komandiškai. Išaugo mokyklų tinklaveika: bendros iniciatyvos, dalijimasis patirtimi ir partnerystė su kultūros, verslo bei kitomis įstaigomis pagreitino švietimo kokybės augimą visoje savivaldybėje. Taip pat ugdymo įstaigose – dėmesys kultūriniam ugdymui, derančiam su lyderyste.

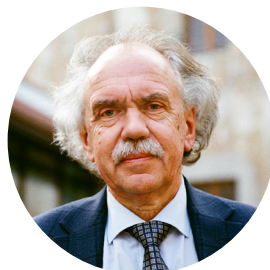

„Kultūrinis ugdymas, lyderystė – netikėtumų ir atradimų sritys. Vertingiausias yra mokytojo ar mokinio noras padaryti kažką naujo, savyje atrasti gebėjimą ar talentą. Tam reikia drąsos ar postūmio! Gal reikėjo, kad į mokyklas ateitų TŪM?“

„Ar pažangos plano veiklos atnešė pokyčių mokyklose? Atsakome – taip. Kalbame ne tik apie rodiklius, o apie nuoširdų bendravimą, tinklaveikos stiprėjimą tarp mokyklų. Suvokiama, kad svarbūs visi mokiniai (-ės), jų sėkmė – bendras reikalas.“

Varėnos „Ažuolo“
gimnazijos direktorė
Milda Padegimaitė

Varėnos „Ryto“
progimnazijos
direktorius Vygantas
Pavalkis

”

„Varėnos rajono savivaldybės mokyklos TŪM veiklas nukreipė į šiuolaikiškų ugdymo(si) sąlygų sudarymą ir mokytojų profesionalumą veikti kartu. Programoje dalyvavo trys bendrojo ugdymo mokyklos. Dėmesys buvo skiriamas mokytojų bendradarbiavimui, tinkla-veikai. Per dvejus metus buvo organizuojama daug mokiniams (-ėms) skirtų ugdymųjų veiklų, iš kurių išsiskyrė ypač stiprios kultūrinio ugdymo ir STEAM integruotos veiklos. Tai lėmė, kad stipriai pagerėjo pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos ir matematikos mokymosi pasiekimai.“

Švietimo ekspertė Vida
Kamenskienė

Varėnos rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Varėnos „Ažuolo“ gimnazija, Varėnos „Ryto“ progimnazija, Varėnos r. „Merkio“ gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 2 000
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 1 670
TŪM krepšelis	1 684 637,54 Eur
Infrastruktūra	28,89 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	71,11 proc.

28,89 %

Infrastruktūra

71,11 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Varėnos „Ryto“ progimnazijoje atnaujinta „Diskusijų parko“ daugiavė erdvė, pritaikyta savivaldos susitikimams, formaliojo ir neformaliojo ugdymo veikloms, projektų pristatymams bei tinklaveikos renginiams. Varėnos r. „Ažuolo“ gimnazijoje sukurta transformuojama edukacinė erdvė, skirta bendruomenės renginiams, įvairioms edukacinėms veikloms, projektams ir pedagogų (-ių) susitikimams.

Įtraukusis ugdymas

TŪM projekte dalyvavusiose Varėnos savivaldybės mokyklose įrengtos lauko klasės, sensoriniai kambariai, logopedo ir specialiojo pedagogo kabinetai, geriau pritaikytos erdvės judėjimo negalią turintiems mokiniams (-ėms). Atnaujinta infrastruktūra pagerino sąlygas universalaus dizaino mokymesi taikymui, individualizuotos pagalbos teikimui ir įvairių mokinių poreikių atliepimui.

Kultūrinis ugdymas

Varėnos mokyklose atnaujintos aktų salės, muzikos ir dailės klasės, įrengtos lauko geokupolų klasės, menų ir daugiavėcės kultūrinės erdvės. Infrastruktūra leidžia vykdyti integruotas menines, kultūrinės, projektines veiklas ir bendradarbiauti su profesionaliais menininkais (-ėmis).

STEAM ugdymas

Varėnos r. „Ažuolo“ gimnazijoje ir Varėnos r. „Merkio“ gimnazijoje įrengtos gamtos mokslų laboratorijos su IT edukacinėmis erdvėmis, fizikos kabinetu, 3D ir skaitmeninėmis technologijomis. Varėnos „Ryto“ progimnazijoje sukurta specializuota mobilioji STEAM laboratorija, pasiekianti visas savivaldybės mokyklas ir užtikrinanti tiriamąjį, projektinį bei diferencijuotą ugdymą.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos veiklose: pasidalytosios lyderystės, vadybos ir lyderystės, pokyčių valdymo, UDM, sensorinių ir ankstyvojo poreikių atpažinimo, STEAM integracijos, projektinio, patyriminio ir tyrimų grįsto ugdymo, kultūrinių ir meninių metodikų mokymuose. Įgytos integruoto, diferencijuoto ir įtraukiojo ugdymo praktikos. Vykdytos stažuotės Lietuvoje, Estijoje, Suomijoje, Lenkijoje ir Čekijoje.

Lyderystė veikiant

Buvo stiprinamos vadovų (-ių) ir mokytojų vadybos bei lyderystės kompetencijos, pasitelkiant mokymus, gerosios patirties dalijimosi renginius ir stažuotę Suomijos ugdymo įstaigose. Taip pat sudarytas bendradarbiavimo ir komandinio darbo algoritmas, orientuotas į švietimo pagalbą mokiniams (-ėms). Mokinių lyderystė stiprinta įgyvendinant ugdymo karjerai projektą, organizuojant karjeros dienas.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas kryptingai plėtotas kuriant švietimo pagalbos teikimo algoritmus, vykdant metodinius pasitarimus ir taikant diferencijuotą pagalbą visose ugdymo pakopose. Varėnos savivaldybėje veiklomis siekta kuo anksčiau atpažinti poreikius, stiprinti SUP turinčių mokinių įtrauktį ir skatinti mokytojų bendradarbiavimą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plėtotas per ilgalaikius skaitymo skatinimo projektus, integruotus menų, kalbų, technologijų pamokų ciklus ir kūrybines dirbtuves. Reikšmingiausios veiklos apima šiuolaikinį meną, fotografiją, šokį ir tarpdisciplininius projektus, stiprinančius kūrybiškumą.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas plėtotas sistemiškai per integruotus gamtos mokslų projektus, modulius 7–12 kl., metodinių rinkinių kūrimą ir ilgalaikes patyrimines veiklas Varėnos „Ryto“ progimnazijoje, „Ažuolo“ ir „Merkio“ gimnazijose. Didelį mastą turėjo integruoti biologijos, chemijos, fizikos projektai, STEAM moduliai ir matematikos konsultacinis centras, apėmę šimtus mokinių.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko sistemingai ir kryptingai. Aktyviai bendradarbiauta su kitomis savivaldybėmis, taip pat su akademiniiais partneriais (VGTU, VU, LSMU, Vilniaus kolegija, ISM, LSU), STEAM centru, kultūros įstaigomis (muziejumi, menų mokykla, kultūros centru), švietimo pagalbos ir sveikatos institucijomis, verslu ir NVO. Partnerystės apėmė edukacijas, projektinius darbus, karjeros ugdymą, mokytojų konsultavimą ir patirties mainus tarp mokyklų.

Integruotų pamokų ciklo sukūrimas. Dailė ir informatika. Integruotų pamokų (dailės ir informatikos) ciklo sukūrimas, išbandymas ir įgyvendinimas 7–8 klasėse

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

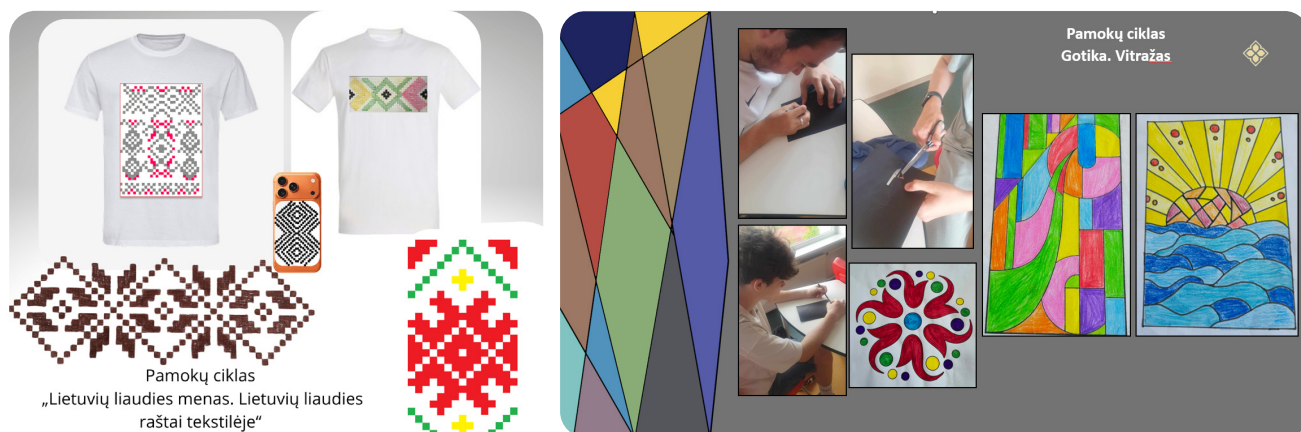
Varėnos „Ryto“ progimnazija

Dalyviai

**4 mokytojai (-os);
299 mokiniai (-ės) (7–8 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Daugelis mokinių geba naudotis technologijomis, tačiau trūksta gebėjimo jas taikyti kūrybiniam darbui. Dažnai sunkiai atsirenka ir vertina informacijos patikimumą internete. Dailės ir informatikos dalykai mokomi atskirai, o mokiniai (-ės) nemato ryšio tarp tradicinio meno ir skaitmeninio dizaino. Įprastos pamokos ne visada suteikia galimybę kurti savarankiškai, eksperimentuoti.

Veiklos aprašymas

Mokiniai (-ės) susipažino su lietuvių liaudies tekstilės raštais, jų simbolika ir reikšme. Interpretavo raštus, piešdami ranka, darbus skaitmenino. Susipažino su M. K. Čiurlionio kūryba, kūrė savo interpretacijas tradicinėmis priemonėmis, naudojo programas, generavo piešinius, naudodami dirbtinį intelektą. Darbus fotografavo. Susipažino su vitražo istorija, technika, kūrė vitražus iš spalvoto popieriaus. Sukūrė skaitmeninius vitražus, eksponavo virtualioje parodoje. Nagrinėjo urbanistinio peizažo žanrą dailėje, fotografijoje. Piešė, fotografavo urbanistinius vaizdus. Sukūrė meninių darbų ciklus, pristatė klasėje. Veiklos apėmė teoriją, praktinį kūrybinį darbą, skaitmeninį dizainą ir baigiamąjį pristatymą.

Pasiektas rezultatas

Veiklos metu mokiniai (-ės) susipažino su pasirinkta kultūrine ar menine tema, analizavo kūrybos pavyzdžius, diskutavo ir rinko informaciją internete. Po to jie kūrė tradiciniais meniniais būdais, fotografavo savo darbus ir perkėlė juos į skaitmeninę erdvę. Naudodami įvairias grafinio dizaino programas, mokiniai (-ės) kūrė skaitmeninius darbus ir parengė galutinį projektą, kurį pristatė klasei arba mokyklos bendruomenei. Veikla skatino kūrybiškumą, kultūrinį sąmoningumą ir skaitmeninių įgūdžių ugdymą.

Poveikis

Veikla sustiprino mokinių motyvaciją, kūrybiškumą ir pasitikėjimą savimi. Jie išmoko taikyti menines ir skaitmenines žinias praktikoje, geriau pažino kultūrinį paveldą. Pagerėjo bendradarbiavimas tarp mokinių, vyko aktyvios diskusijos

ir refleksijos. Skaitmeninių projektų pristatymai paskatino bendruomenės įsitraukimą ir pasididžiavimą mokinių kūryba.

„Sužinojau, kad menas gali būti labai įvairus ir kiekvienas jį supranta savaip. Tai ne tik kūriniai, bet ir emocijų bei idėjų išraiška.“

Mokinė

„Menas vis labiau jungia technologijas su tradicine kūryba, o kultūroje stiprėja dėmesys autentiškumui ir bendruomeniškumui.“

Mokinė

„Savo darbe norėjau pavaizduoti pagarbą ir kažką šilto. Truputėlį pavyko.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Iššūkių kėlė skirtingas mokinių technologinis pasirengimas, ribotas kai kurių programų prieinamumas bei laiko planavimas kūrybiniais ir skaitmeniniams darbams užbaigti. Taip pat reikėjo papildomo dėmesio mokinių motyvacijai palaikyti ir padėti jiems įveikti baimę eksperimentuoti su naujomis skaitmeninėmis priemonėmis.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami taikant diferencijuotą pagalbą: mažiau patirties turintiems mokiniams (-ėms) skirtas individualus palaikymas, o pažengusieji padėjo kitiems. Naudotos mokyklai prieinamos nemokamos programos, o veiklos planuotos etapais, kad mokiniai (-ės) spėtų atlikti užduotis. Kūrybiškumas ir drąsa eksperimentuoti buvo skatinami nuosekliai, o refleksijos padėjo įveikti baimes ir stiprinti pasitikėjimą savimi.

Naudingos nuorodos

- Kūrybiškumas ir technologijos: 7 klasės integruotas pamokų ciklas „Lietuvių liaudies menas tekstilėje“
- Integruotas dailės ir informatikos pamokų cikle „Gotika. Vitražas“
- 7 klasės mokinių kūrybinė kelionė po urbanistinio peizažo pasaulį

Integruota biologijos, chemijos ir fizikos neformaliojo ugdymo programa

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Varėnos „Ryto“ progimnazija ir
Varėnos r. „Merkio“ gimnazija

Dalyviai

6 mokytojai (-os); 30 mokinių (7–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Buvo sprendžiama mokinių gamtamokslinio raštingumo problema. Jau ne vienus metus stebima, kad mokiniams (-ėms) sunku sieti biologijos, chemijos ir fizikos žinias, todėl silpnėja jų mokymosi motyvacija ir prastėja gamtamokslinio raštingumo gebėjimai. Siekiant tai keisti, įgyvendinta integruota, tyrinėjimu ir eksperimentais grįsta fizikos, chemijos ir biologijos neformaliojo ugdymo programa, padėjusi geriau suprasti tarpdalykinius ryšius, ugdyti kritinį mąstymą ir problemų sprendimo gebėjimus.

Veiklos aprašymas

Dviejose mokyklose, taikant tyrimais grįstą mokymą(si), įgyvendinta integruota gamtos mokslų programa. Mokiniai (-ės) kėlė hipotezes, planavo tyrimus, atliko bandymus, analizavo ir pristatė rezultatus, reflektavo mokymosi proce-

są. Veiklos vyko mokyklose, gamtoje ir kitose edukacinėse aplinkose. Atlikti pieno, vandens, triukšmo, vėjo greičio, kristalų, organinių medžiagų, kerpių, skruzdėlynų, medžių, gipso tyrimai, vykdytos veiklos prie Ūlos akies ir Čepkelių valstybiniame gamtiniame rezervate. Mokiniai (-ės) ugdė pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, socialines ir skaitmenines kompetencijas, mokytojai (-os) stiprino integruoto ir tiriamojo mokymo gebėjimus. Veiklos buvo grindžiamos tarpdalykine integracija, tyrimų metodu.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinta TŪM principus atitinkanti 36 val. integruota biologijos, chemijos ir fizikos neformaliojo ugdymo programa, sujungusi tyrinėjimą, kūrybą ir mokinių bendradarbiavimą. Mokiniai (-ės) įgijo praktinių tiriamosios veiklos gebėjimų: kėlė hipotezes, planavo ir atliko eksperimentus, analizavo ir darė išvadas. Po kiekvienos įvykdytos veiklos buvo atliekama abiejų mokyklų mokytojų refleksija, aptariamą iššūkiu. Galutinis veiklos produktas – integruotų tiriamųjų veiklų rinkinys, mokinių tyrimų pristatymai ir kūrybiniai darbai. Sustiprintos mokinių pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninės ir socialinės kompetencijos, padidėjo mokymosi motyvacija ir gamtamokslinis raštingumas.

Poveikis

Veikla sustiprino mokinių mokymosi motyvaciją ir įsitraukimą – jie aktyviau dalyvavo, drąsiau kėlė hipotezes, savarankiškai tyrinėjo ir praktiškai taikydami žinias patyrė mokymosi sėkmę. Integruotos biologijos, chemijos ir fizikos veiklos lavino kritinį ir kūrybinį mąstymą, stiprino gebėjimą bendradarbiauti ir spręsti problemas. Mokytojų komandinis darbas skatino tarpdalykinį bendradarbia-

vimą, gerino savivaldybės mokyklų tinklaveiką ir stiprino kolegiskumą. Mokiniai (-ės) išmoko taikyti žinias realiose situacijose, šios veiklos padėjo mokiniams (-ėms) geriau suprasti aplinką, ugdė smalsumą ir norą tyrinėti, padėjo aiškiau suvokti sudėtingesnes sąvokas: chemines reakcijas, energijos virsmus ar biologinius procesus.

„Šios programos metu atlikau tyrimus, kurių nebūčiau atlikęs pamokų metu. Išmokau daug naujų dalykų, kuriuos galiu pritaikyti pamokose.“

Mokinys Vakarīs

„Tyrimai reikalauja bendradarbiavimo ir aiškaus vaidmenų pasidalijimo.“

Aštuntokė Gustė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausi iššūkiai kilo derinant kelių dalykų mokytojų laiką ir veiklų grafiką skirtingose mokyklose. Kai kurios tiriamosios veiklos reikalavo papildomų priemonių ir laboratorinės įrangos. Iššūkis buvo rasti ir pasitelkti išorės partnerius. Sudėtingiau sekėsi atlikti tyrimus lauke dėl nepalankių oro sąlygų. Sudėtinga buvo atlikti eksperimentus ar tyrimus, kuriuose dominuoja chemijos disciplina, nes 7 klasės mokiniai (-ės) chemijos dar nesimoko.

Iššūkių įveikimo būdai

Derinant kelių mokytojų ir mokyklų grafikus, kilo organizacinių sunkumų, todėl iš anksto sudarytas bendras veiklų planas ir naudoti skaitmeniniai koordinavimo įrankiai. Priemonių trūkumas spręstas dalijantis įranga tarp mokyklų ir pritaikant alternatyvias tiriamąsias veiklas. Sekdami orų prognozes, mokiniai (-ės) turėjo pasirūpinti tinkama apranga ir avalyne, kad galėtų atlikti

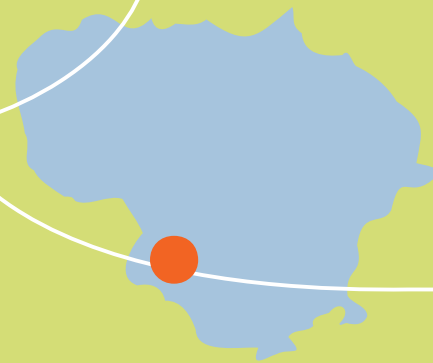

lauko tyrimus. Taip pat numatyti atsarginiai veiklų scenarijai: veiklos suskirstytos į trumpesnius segmentus, pavyzdžiui, trumpesnius tyrimo etapus ir grįžimą į vidų analizei atlikti, taikyti diferencijuoti vaidmenys. Eksperimentuose, kuriuose vyravo chemijos disciplina, iniciatyvos komandiniame darbe imdavosi aštuntokai (-ės).

Naudingos nuorodos

- [Išvyka po Čepkelių valstybinį gamtinį rezervatą](#)
 - [Išvyka prie „Ūlos akies“](#)
 - [Integruotos biologijos, chemijos ir fizikos neformaliojo ugdymo programos veikla „Piešimas gamtinėmis medžiagomis“](#)
-

Vilkaviškio raiono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Modernizuotos erdvės, sukurtos kokybiškos darbo sąlygos mokytojams (-oms), stiprinamos mokytojų komandinės, lyderystės kompetencijos, skatinama tolerancija bei atvirumas gimnazijos bendruomenėje, gerinamas rajono švietimo įstaigų mikroklimatas, gerėja mokinių pasiekimai, plėtojamos mokinių bendrosios, dalykinės ir lyderystės kompetencijos, vykdomi tiriamieji darbai, didėja specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pažanga, jiems suteikiama efektyvesnė pagalba.

„Igyvendinant TŪM programą, prieinami skaitmeniniai moky-mo(si) įrankiai padėjo veiksmingiau ugdyti mokinių kompetencijas.“

Vilkaviškio „Ažuolas“
progimnazijos direktorė
Gileta Naujokienė

„TŪM – tai Tobulėjimas, Ūgtis, Mokyklos erdvės, pilnos prasmės. Pamokos tapo įdomesnės, o gimnazija – atviresnė inovacijoms ir įvairiapusei veiklai.“

Kybartų Kristijono
Donelaičio gimnazijos
direktorius Saulius
Spangevičius

”

„Įgyvendinant TŪM programą, savivaldybėje modernizuotos ugdymo erdvės, gerintos mokytojų darbo sąlygos, stiprintos komandinio darbo ir lyderystės kompetencijos, skatinta tolerancija ir atvirumas bendruomenėje. Įrengti pagalbos vaikui specialistų (-čių) kabinetai ir sensorinės erdvės, gimnazijų aplinka pritaikyta įtraukiajam ugdymui, įkurtos naujos laboratorijos, muzikos įrašų studija ir STEM inkubatoriai. Mokytojai (-os) dalyvavo stažuotėse Lietuvos mokyklose ir Estijoje, o tėvams organizuoti informaciniai renginiai apie įtraukujį ugdymą, siekiant nuostatų kaitos. TŪM veiklos prisidėjo prie geresnių mokinių pasiekimų, didesnės specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pažangos bei visos mokyklų bendruomenės mikroklimato gerinimo.“

Įtraukiojo ugdymo ekspertė
Lina Garbenčiūtė

Vilkaviškio rajono savivaldybė

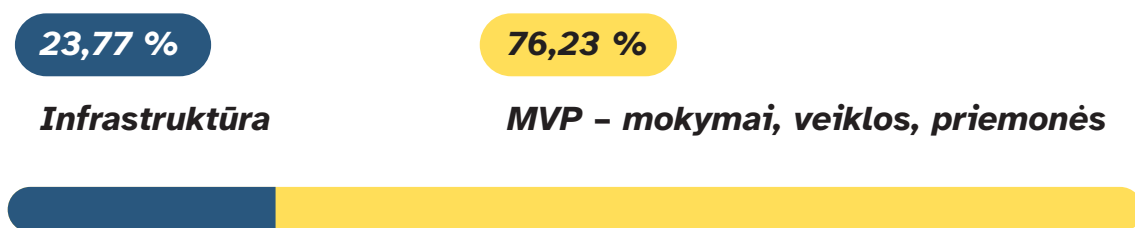
TŪM tiesiogiai
dalyvaujančios mokyklos

**Vilkaviškio „Aušros“ gimnazija,
Vilkaviškio „Ąžuolo“ progimnazija,
Vilkaviškio pradinė mokyklų,
Vilkaviškio r. Gražiškių gimnazija,
Vilkaviškio r. Kybartų „Saulės“
progimnazija,
Vilkaviškio r. Kybartų Kristijono
Donelaičio gimnazija,
Vilkaviškio r. Pilviškių „Santakos“
gimnazija,
Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinė
mokykla**

TŪM veiklų dalyvių bendras
skaičius

1 115

TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	730
TŪM krepšelis	3 187 758,20 Eur
Infrastruktūra	23,77 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	76,23 proc.

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Įtraukusis ugdymas

Mokyklose įrengti keltuvai, sensoriniai kambariai, pagalbos sau ir pagalbos mokiniui specialistų (-čių) kabinetai, tylos zonos. Infrastruktūra pritaikyta pagal universalaus dizaino principus, užtikrinant SUP, judėjimo, emocinių ir sensorinių poreikių turinčių mokinių visavertį dalyvavimą ugdymo procese.

Kultūrinis ugdymas

Modernizuotos aktų salės, įrašų ir muzikos studijos, kūrybiškumo, dailės, technologijų ir kalbų laboratorijos, kurios Vilkaviškio rajono mokyklose sudarė sąlygas integruotam kultūriniam ugdymui. Infrastruktūra leidžia vykdyti menines, medijų, muzikos, teatro veiklas mokiniams (-ėms).

STEAM ugdymas

Vilkaviškio rajono gimnazijose ir progimnazijose įrengtos ir modernizuotos gamtos mokslų laboratorijos, „Fab Lab“ dirbtuvės, STEM inkubatorius, IT ir robotikos kabinetai. Sukurtos integruotam, patyriminiam ir

projektiniam STEAM ugdymui pritaikytos erdvės, užtikrinančios technologijų, inžinerijos ir gamtos mokslų prieinamumą įvairių poreikių turintiems mokiniams (-ėms).

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos veiklose: pasidalytosios lyderystės, strateginio ir pokyčių valdymo, UDM, sensorinių ir ASS mokinių ugdymo, STEAM integracijos, projekcinio, tyrinėjimu grįsto, matematikos didaktikos ir kultūrinių metodikų mokymuose. Įgytos integruoto, diferencijuoto ir patyriminio ugdymo praktikos. Vykdytos stažuotės Lietuvoje ir užsienyje, lankant mokyklas, STEAM centrus.

Lyderystė veikiant

Pedagoginių darbuotojų lyderystė stiprinta per kvalifikuotas mokymų programas, išvykas ir stažuotes Lietuvoje bei Estijoje. Dėmesys skirtas mokinių ir tėvų asmeninės lyderystės bei socialinio emocinio ugdymo(si) kompetencijų stiprinimui. Reguliarūs dalykiniai susitikimai su Kalvarijos savivaldybės TŪM komanda didino atvirumą ir bendradarbiavimą tarp abiejų savivaldybių mokyklų bei savivaldybių atstovų (-ių).

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas nuosekliai įgyvendintas, organizuojant tėvų forumus ir informacinius renginius, vykdant diferencijuotas matematikos ir skaičiavimo veiklas bei plėtojant bendradarbiavimą su socialiniais partneriais. Veiklos orientuotos į SUP turinčių mokinių poreikius ir nuostatų kaitą.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas plačiausiai plėtotas įgyvendinant įvairias ilgalaikes programas su profesionaliais kūrėjais (-omis): projektai „Knygos menas“, „Kultūra ir mes“, teatro ir fotografijos veiklos integruotos į formalųjį ugdymą, taikant UDM principus, organizuoti menų ir technologijų dalykų neformaliojo švietimo būreliai 9–12 klasių mokiniams (-ėms).

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas sistemiškai plėtotas Vilkaviškio pradinėje mokykloje, Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinėje mokykloje, Vilkaviškio r. Pilviškių „Santakos“ gimnazijoje, Vilkaviškio r. Kybartų „Saulės“ progimnazijoje.

zijoje ir Vilkaviškio r. Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijoje. Reikšmingiausios veiklos – STEAM saviraiškos stovyklos, integruotų pamokų planai, konferencija „Tai įdomu“, bendradarbiavimas su VDU, KTU ir vietos įmonėmis, taikant projektinį ir tiriamąjį mokymąsi.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko kryptingai ir sistemiškai, stipriausiai plėtojant STEAM ir kultūrinio ugdymo sritis. Aktyviai bendradarbiauta tarp mokyklų, su Kalvarijos savivaldybe partnere, aukštosiomis mokyklomis (KTU), NVO (Lietuvos *Junior Achievement*, Lietuvos žaliųjų judėjimu), kultūros įstaigomis (muziejais, bibliotekomis, kultūros centrais) ir verslu. Partnerystės apėmė konsultacijas infrastruktūrai, bendras edukacijas, projektus, konferencijas, pasidalijimą patirtimi, mokinių praktinį patyrimą ir tvarią tinklaveiką savivaldybės mastu.

Patirties ir gerųjų praktikų pasidalijimo susitikimai su Kalvarijos savivaldybe

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

Vilkaviškio r. Pilviškių „Santakos“ gimnazija, Vilkaviškio pradinė mokykla, Vilkaviškio „Aušros“ gimnazija, Vilkaviškio „Ažuolo“ progimnazija, Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinė mokykla, Kybartų „Saulės“ progimnazija, Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazija, Gražiškių gimnazija

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos	Virbalio pagrindinė mokykla, Kazimiero Baršausko mokykla-daugiafunkcis centras, Sūdavos pagrindinė mokykla, Kalvarijos gimnazija
Dalyviai	Apie 200 švietimo įstaigų vadovų (-ių), mokytojų; apie 10 mokinių (8–11 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Spręsta pažangos plano problematikoje įvardyta problema – bendradarbiavimo stoka tarp skirtingų Vilkaviškio rajono savivaldybės mokyklų ir kitų savivaldybių mokyklų. Šiai problemai spręsti pasirinkta tinklaveika. Į tinklą buriasi Vilkaviškio ir Kalvarijos rajonų savivaldybių mokyklos.

Veiklos aprašymas

Vyko 4 patirties ir gerųjų praktikų pasidalijimo susitikimai tarp Vilkaviškio ir Kalvarijos rajonų savivaldybių mokyklų. Juose aptartos sėkmės ir iššūkiai, susiję su projekto įgyvendinimu, pasidalyta jau nuveiktais darbais. Renginiai vyko skirtingose mokyklose. Jose buvo galima realiai susipažinti su naujai įrengtomis edukacinėmis erdvėmis. Susitikimo „Tinklaveika: kaip veiksime?“ metu visi, dirbdami grupėse, kūrė algoritmą, pagal kurį vyks dalijimasis infrastruktūra ir priemonėmis su kitomis mokyklomis. Refleksijos metu dalyviai (-ės) išsakė savo lūkesčius, kad algoritmas veiks.

Pasiektas rezultatas

1. Sustiprinta mokyklų tinklaveika ne tik Vilkaviškio rajone, bet ir bendradarbiaujant su Kalvarijos rajono savivaldybės švietimo įstaigomis.
2. Dalijamasi gerosiomis praktikomis, pritaikomi efektyviausi metodai ir priemonės.
3. Sukurtas galutinis algoritmas, pagal kurį tarp mokyklų vyks dalijimasis įrengta infrastruktūra ir priemonėmis.
4. Sprendžiama problema – atotrūkio tarp mokyklų mažinimas, sudaromos kuo vienodesnės sąlygos mokiniams (-ėms) siekti rezultatų.

Poveikis

Iš projekto lėšų įsigytais priemonėmis ir sukurta infrastruktūra, vadovaujantis nustatytu algoritmu, naudojasi ne tik konkrečios švietimo įstaigos mokiniai (-ės) ir mokytojai (-os), bet ir kitų bendruomenių nariai, bendradarbiaujant tinklaveikos principu. Įvairių mokyklų naujai sukurtose erdvėse vyksta pamokos, edukacijos, neformaliojo ugdymo ir kitos veiklos. Tinklaveikos principu organizuotos veiklos sudaro sąlygas mokytojams (-oms) bendradarbiauti su kitų mokyklų mokytojais (-omis), keistis idėjomis ir patirtimi. Bendravimas ir bendradarbiavimas ugdo mokinių bei mokytojų socialinius ir emocinius įgūdžius, didina pasitikėjimą savimi, skatina bendruomeniškumą, įsitraukimą į nuolatinį mokymąsi, o tai didina motyvaciją veikti.

„Dirbdami grupėse, ne tik gerai jautėmės, bet ir daug sužinojome apie kitų mokyklų patirtis.“

„Tikimės, kad mūsų sukurtas dalijimosi algoritmas veiks, nes įveiklintos visos institucijos.“

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Didžiausias iššūkis – mokytojų, vadovų (-ių) išankstinės nuostatos, kad dalytis neįmanoma, nes yra pamokų tvarkaraščiai, žmogiškųjų išteklių stoka, didelės laiko sąnaudos.

Iššūkių įveikimo būdai

Pirmiausia vyko diskusijos, toliau sekė mokytojų dalijimasis patirtimi ir praktika. Viskas pagrįsta susitarimais ir jų laikymusi. Bendrakūros principu buvo parengtas veikimo algoritmas, skirtas dalytis įrengta infrastruktūra ir priemonėmis.

Naudingos nuorodos

- Patirties ir gerųjų praktikų pasidalijimo renginys „Tinklaveika: kaip veiksi-me?“
- TŪM dalijimosi renginys „Mokymasis iš patirties: tinklaveika ir bendradarbiavimas“
- „Tūkstantmečio mokyklos“: kaip idėjos virsta realybe ir kuria pokyčius?

Programavimo kalbų mokymas

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Vilkaviškio r. Kybartų „Saulės“
progimnazija

Dalyviai

3 mokytojai (-os); 350 mokinių (2–8 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

7–8 klasių mokiniai (-ės) dažnai sunkiai suvokia algoritmų ir programavimo teoriją, nes nepatiria jos praktinės vertės, todėl krenta motyvacija ir mažėja įsitraukimas. Trūksta programavimo mokymo modelio, kuris jungtų IT pamokas, praktinius projektus ir robotikos veiklas. Jau nuo 2 klasės mokiniai (-ės) dalyvauja Robotikos akademijos būrelio veiklose, tęstinumas išlaikomas ir integruojamas į 5–8 klasių Robotikos akademijos būrelio veiklas bei į 7–8 klasių mokinių IT pamokas.

Veiklos aprašymas

Nuo 2 klasės mokiniai (-ės) kviečiami į Robotikos akademijos būrelio užsiėmimus, kurių metu jie konstruoja robotus, programuoja jų valdymą, lavina ne tik technologinius gebėjimus, bet ir susipažįsta su realaus pasaulio problemomis (aplinkosauga, tvarumu, atsakingu vartojimu). Naudodami Vedlių pratybas, 2–6 klasių mokiniai (-ės) susipažįsta su algoritmais, mokosi programuoti „Scratch“ aplinkoje, kuria interaktyvias istorijas, žaidimus, kitus projektus. 7–8 klasių mokiniai (-ės) pamokų metu mokomi *Python* kalbos. Susipažįsta su šios kalbos galimybėmis, kuria žaidimus, tinklalapius. 2022 metais, vasaros atostogų metu, kartu su VšĮ Kybartų jaunimas buvo organizuota stovykla 5–8 klasių mokiniams (-ėms) „Šviesos valdymas“.

Pasiektas rezultatas

Mokinių įsitraukimas į Robotikos akademijos būrelio veiklas, Vedlių ugdymo sistemos naudojimas pamokų metu paskatino per TŪM sukurti robotikos infrastruktūrą, įsigyti priemonių įvairių amžiaus grupių mokiniams (-ėms), paruošti ugdymo turinį ir numatyti įtraukiančias ir mokinius (-es) dominančias veiklas. *Python* kalbos 7–8 klasių mokiniai (-ės) mokosi pirmus metus. Pamokose mokiniai (-ės) susipažįsta su *Python* kalbos sintakse ir logika, sąrašų kūrimu ir naudojimu, praktiškai išbando kurdami projektus su kintamaisiais ir duomenų tipais. Rezultatai bus analizuojami pasibaigus mokslo metams. Jau dabar daugelio mokinių rezultatai pamokose geri, programavimas lavina loginį mąstymą ir kritinį vertinimą, skatina kūrybiškumą kuriant savo projektus.

Poveikis

Mokymasis kurti aiškias ir nuoseklias instrukcijas robotams bei algoritmus projektams stiprina mokinių problemų sprendimo gebėjimus ir saviraišką. Taikyti metodai atliepė individualius mokinių poreikius ir darbo tempą. Sukūrę veikiantį robotą, „Scratch“ žaidimą ar programos kodą, mokiniai (-ės) įgijo pasitikėjimo savimi, kuris teigiamai veikė jų mokymosi pasiekimus. Dalijimasis idėjomis stiprina klasės bendruomenę ir komandinio darbo įgūdžius. Robotikos ir programavimo veiklos sudomino daugiau mokinių, į jas įtraukiami ir pradinii klasių mokiniai (-ės).

„Kaip įdomu ir naudinga, kai supranti, kad tai ne sausas mokymasis, o tai, ką gali pritaikyti naudingai.“

Arnas, 7a klasė

„Supratau, kodėl reikia mokytis programuoti, nes taip galima valdyti robotus.“

Dominykas, 7a klasė

„Mokiniams (-ėms), kuriems sunkiau sekasi viešai kalbėti ir raštu reikšti mintis, programavimas atvėrė galimybes išreikšti savo kūrybiškumą.“

Mokytoja

„Dabar jau galiu daug papasakoti apie robotukus draugams.“

5b klasės mokinė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokslo metų pradžioje mokiniai (-ės) nenoriai mokėsi teorijos, bet po pirmų bandymų programavimą pritaikyti praktikoje suprato mokymosi tikslą, pradėjo dirbti papildomai programavimo būrelyje.

Iššūkių įveikimo būdai

Praktinės veiklos ir sėkmingai įgyvendinti projektai padėjo mokiniams (-ėms) geriau suprasti programavimą. 2–4 klasių mokiniai (-ės), naudodamiesi Vedlių pratybomis, „Scratch“ aplinkoje sukūrė ir dalijosi animuotais vėlykiniais sveikinimais. 5–6 klasių mokiniai (-ės) džiaugėsi pavykusiais „Scratch“ projektais: kūrė viktorinas, muzikinius projektus, įgarsino lietuvių liaudies dainas, rengė interaktyvius žaidimus. 7–8 klasių mokiniams (-ėms) pavyko sukurti skaičiuoklę ir interaktyvią istoriją *Python* redaktoriuje. Programavimas mokiniams (-ėms) tapo nauja erdve atsiskleisti, sulaukti bendraamžių pripažinimo ir stipriau įsitraukti į mokyklos bendruomenę.

Naudingos nuorodos

- [Projektas „Tūkstantmečio mokyklos II“ Kybartų „Saulės“ progimnazijoje](#)

Tėvų susirinkimai, mokymai, forumai apie įtraukįjį ugdymą, siekiant nuostatų kaitos, pasikviečiant kompetentingus lektorius

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujanti mokykla

Vilkaviškio pradinė mokykla

Dalyviai

108 mokinių tėvai

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Kaip užtikrinti, kad kiekvienas (-a) mokykloje jaustųsi priimtas ir suprastas? 2024 m. rugsėjo 25 d. vyko mokymai tėvams „Empatiška bendruomenė – įtrauki mokykla“. 2025 m. spalio 1 d. vyko forumas tėvams „Mokykla visiems ir kiekvienam“. Tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam -(ai) mokiniui (-ei) patirti mokymosi džiaugsmą. Palanki, saugi aplinka ir bendradarbiaujanti bendruomenė skatina tobulėjimą, padeda spręsti sunkumus, o atjauta gerina mokinių pasiekimus, socialinius įgūdžius.

Veiklos aprašymas

Mokyklos tarybos, tėvų komitetų nariai (-ės), pagalbos specialistai (-ės) ir pirmokų (-ių) tėvai aktyviai dalyvavo mokymuose bei forume. Dalyviai (-ės) įgijo žinių, kaip atpažinti vaiko pojūčius, ir pagilino supratimą apie sensorinę integraciją. Tėvai skatinami įgalinti vaikus veikti savarankiškai, pasitikėti savo jėgomis, suprasti elgesio pasekmes ir atsakyti už pasirinkimus. Darbų pavyzdžiais pristatyti realių šeimų problemų sprendimai. Diskusijose akcentuota komunikacija, pagalbos poreikis, tikslų aiškumas ir galimi trikdžiai. Veikla siekia šiuolaikiškai ir

tolerantiškai suvienyti bendruomenę bei padėti vaikams prisitaikyti kintančioje aplinkoje.

Pasiektas rezultatas

Sustiprintas tėvų ir vaikų ryšys, bendras tikslo siekimas, pagarba vieni kitiems, supratimas ir priėmimas. Diskusijoje „Visi vaikai – mūsų vaikai“ išryškėjo nuostata, kad pokyčius pirmiausia reikia pradėti nuo savęs, o toleranciją rodyti savo pavyzdžiu. Praktiniais patarimais, konkrečiais pavyzdžiais ir metodais suformuluoti „Vaikų ugdymo receptai“, padedantys užtikrinti, kad gerai jaustųsi tiek vaikai, tiek tėvai, tiek mokytojai (-os). Bendradarbiavimas grindžiamas bendra šiame procese dalyvaujančių narių veikla ir tarpusavio pagalba.

Poveikis

Rezultatas – glaudus bendradarbiavimas, didesnis tėvų atvirumas, abipusis įsipareigojimas, pagarba, pasitikėjimas, visapusiška pagalba vaikui. Mokykloje visiems mokiniams (-ėms) teikiama švietimo ir specialioji pagalba, gerėja ugdymosi pasiekimai. Stiprėja atvirumas kaitai, atsižvelgiant į besikeičiančius vaikų, jų tėvų ir visuomenės poreikius. Įvardyti vidiniai resursai ir stiprybės, kuriomis tėvai gali remtis įveikdami iššūkius. Taip pat stiprinama savanorystė. Akcentuota, kad svarbu kuo anksčiau atpažinti susirūpinimą keliančius vaiko elgesio požymius ir užtikrinti reikalingą profesionalią, koordinuotai teikiamą švietimo ir specialiąją pagalbą.

„Tėvams skirtos paskaitos buvo įtraukiančios ir naudingos, nes jose išgirdome praktinių patarimų, kuriuos mes, tėvai, galime pritaikyti augindami ir ugdydami vaikus. Taip pat buvo vertinga išgirsti, kaip mokykloje jaučiasi specialiųjų poreikių turintys vaikai ir kaip juos turėtume priimti klasėje bei mokyklos bendruomenėje. Lektorės buvo kompetentingos ir įdomiai vedė pristatymus.“

Mama Jurgita

„Labai džiaugiuosi, kad teko dalyvauti tokiuose prasminguose mokymuose, kurie dar kartą leido suprasti, kokie skirtingi, bet kartu ir panašūs esame kaip tėvai. Manau, kiekvienas radome vertingų dalykų, kuriuos galėtume pritaikyti namuose, išbandyti savo šeimoje ir perteikti kitiems.“

Mama Agnė

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Vienas iš iššūkių buvo pripažinti, kad kiekvienas (-a) bendruomenės narys (-ė) yra skirtingas ir turi skirtingų poreikių. Svarbus uždavinys buvo ir bendruomenės telkimas – mokymasis vieniems iš kitų, dalijimasis informacija, bendras sprendimų priėmimas bei atsakomybės prisiėmimas. Susidurta su nepakanamu tėvų pasitikėjimu vaiko mokytojais (-omis) ir specialistais (-ėmis), siekta sutelkti mokinių tėvus, ieškant atsakymų į kylančias problemas, bei parinkti kvalifikuotus lektorius.

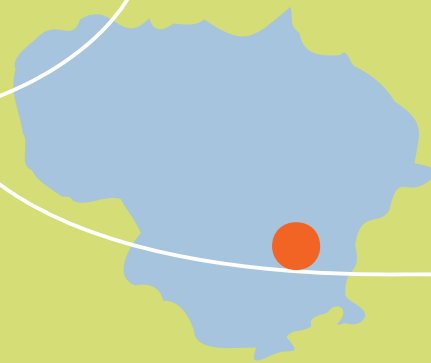
Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai įveikti nuosekliai komunikuojant apie tikslą, vykdomas veiklas, pasiektus rezultatus ir ateities siekius. Svarbų vaidmenį atliko sistemingas mokyklos bendruomenės telkimas, kvalifikacijos stiprinimas, įsiklausymas į poreikius ir bendras veikimas.

Naudingos nuorodos

- TŪM renginys: forumas tėvams „Mokykla visiems ir kiekvienam“
- Mokymai mokinių tėvams „Empatiška bendruomenė – įtrauki mokyklą“

Vilniaus rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

Vilniaus rajonas, įgyvendindamas TŪM projektą, sustiprino švietimą savivaldybės mastu: pagerino ugdymo kokybės ir pasiekimų stebėseną, įdiegė įtraukiojo ugdymo praktikas, išplėtė švietimo pagalbą ir specialiųjų poreikių turinčių mokinių palaikymą. Mokytojams (-oms) ir vadovams (-ėms) suorganizavo tikslinius mokymus, mentorystę ir bendradarbiavimo tinklus, skatindamas inovatyvius metodus ir duomenimis grįstus sprendimus. Atnaujino mokymosi aplinką ir priemones (skaitmeninius sprendimus, STEAM), sustiprino socialinę emocinę kompetenciją ir saugios mokyklos kultūrą. Projektas padidino ugdymo prieinamumą, sumažino pasiekimų atotrūkius ir sukūrė tvaresnę pokyčių sistemą.

„Labiausiai džiaugiamės tuo, kad TŪM įgyvendinimo metu sustiprėjo bendradarbiavimo kultūra – mokyklos ėmė veikti kaip vienas tinklas, o sprendimus pradėjome grįsti duomenimis ir realiais vaikų poreikiais. Įtraukiojo ugdymo priemonės ir švietimo pagalbos stiprinimas leido greičiau padėti kiekvienam mokiniui, o STEAM ugdymas ir skaitmeniniai sprendimai suvienodino galimybes skirtingose rajono vietovėse.“

Janina Klimaševska,
Vilniaus rajono savivaldybės
administracijos Švietimo
skyriaus vyr. specialistė

”

„TŪM programoje dalyvavo keturios Vilniaus rajono bendrojo ugdymo mokyklos, o per tinklaveiką buvo įtraukta ir dauguma kitų savivaldybės mokyklų. Programos įgyvendinimo metu buvo kuriamas švietimo bendruomenės tinklas, daug dėmesio skirta specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymo(si) sąlygoms gerinti bei mokyklų vadovų (-ių), pedagogų (-ių) ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) kompetencijoms tobulinti. Organizuotos kultūrinio ugdymo ir STEAM veiklos darė teigiamą įtaką pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimams.“

Švietimo ekspertė Vida Kamenskienė

Vilniaus rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Vilniaus r. Avižienių gimnazija, Vilniaus r. Nemenčinės Gedimino gimnazija, Vilniaus r. Pagirių gimnazija, Vilniaus r. Rudaminos Ferdinando Ruščico gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	2 580
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	2 025
TŪM krepšelis	6 345 396,15 Eur
Infrastruktūra	22,8 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	77,2 proc.

22,80 %

Infrastruktūra

77,20 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Vilniaus r. Pagirių ir Avižienių gimnazijose įrengtos bendrakūrybos ir konferencijų erdvės bei lauko klasė, kurios skirtos mokinių savivaldai, mokytojų bendradarbiavimui, formaliojo ir neformaliojo ugdymo veikloms, pedagogų (-ių) mokymams bei tinklaveikos renginiams. Naujoji infrastruktūra stiprina savivaldą, skatina tinklaveiką ir kuria palankias sąlygas bendradarbiavimui.

Įtraukusis ugdymas

Pastatai pritaikyti pagal universalaus dizaino principus: įrengti sensoriniai kambariai, nusiramino ir tylos erdvės, pagalbos mokiniui specialistų (-čių) kabinetai ir sporto erdvės. Sudarytos sąlygos SUP turinčių mokinių visaverčiam dalyvavimui ugdyme.

Kultūrinis ugdymas

Vilniaus r. Pagirių gimnazijoje, Vilniaus r. Avižienių gimnazijoje, Nemenčinės Gedimino gimnazijoje ir Vilniaus r. Rudaminos Ferdinando Ruščico gimnazijoje modernizuotos aktų salės, įrengtos menų, choreografijos, bibliotekos-skaityklos ir interaktyvios kultūrinės erdvės. Infrastruktūra leidžia įgyvendinti integruoto kultūrinio ugdymo, meno ir kūrybines programas bei partnerystes.

STEAM ugdymas

Vilniaus r. Pagirių gimnazijoje, Nemenčinės Gedimino gimnazijoje ir Vilniaus r. Rudaminos Ferdinando Ruščico gimnazijoje įrengtos ir modernizuotos STEAM laboratorijos (chemijos, fizikos, biologijos), IT, kalbų ir interaktyvūs menų kabinetai. Sukurtos sąlygos patyriminiu, integruotu, tiriamuoju ir projektiniu STEAM ugdymu grįstoms veikloms.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, STEAM, įtraukiojo ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos veiklose: pasidalytosios lyderystės, UDM, diferencijuoto ugdymo, ASS ir elgesio analizės, STEAM laboratorijų įveiklinimo, dizaino mąstymo, fenomenais grįsto ir kultūrinio ugdymo metodikų mokymuose, koučingo sesijose. Įgytos patyriminio, integruoto ir tyrinėjimu grįsto ugdymo praktikos. Vykdytos stažuotės Estijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Danijoje ir Lietuvoje (STEAM centrai, mokyklos).

Lyderystė veikiant

Pedagogai (-ės) stiprino kompetencijas, dalyvaudami koučingo sesijose, stažuotėse užsienyje ir pasidalytosios lyderystės mokymuose. Mokinių bei tėvų (globėjų) lyderystė ugdyta stiprinant savivaldą, kuriant naujas tradicijas ir įtraukiant bendruomenes į sprendimų priėmimą visose keturiose TŪM gimnazijose.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas sistemingai plėtotas steigiant įtraukiojo ugdymo koordinatorius (-es), kuriant mokymosi pagalbos mechanizmą ir metodines rekomendacijas. SUP turintys mokiniai (-ės) aktyviai įtraukti į STEAM, kultūrines ir lyderystės veiklas, taikant ugdymo individualizavimo ir universalaus dizaino mokymuisi principus.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinio ugdymo veiklos mokyklose organizuotos, įgyvendinant ilgalaikes šokio, teatro, kino, literatūros ir medijų raštingumo programas. Mokiniais (-ėms) sukurtos galimybės dalyvauti kūrybinėse dirbtuvėse, teatro festivalyje, dalyvaujant kultūros srities profesionalams (-ėms). Kultūrinio ugdymo veiklos sujungė formalųjį ugdymą ir kultūrines patirtis.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas strategiškai sustiprintas įsteigiant STEAM koordinatorius Vilniaus r. Avižienių, Nemenčinės Gedimino, Pagirių ir Rudaminos Ferdinando Ruščico gimnazijose. Didžiausio masto veiklos – fenomenais grįsti projektai, ilgalaikiai STEAM moduliai, matematikos mokymasis per praktiką, STEAM konferencijos ir stovyklos – apėmė 3–12 kl. mokinius (-es) ir mokytojus (-us), skatino tyrinėjimu ir realiomis problemomis grįstą mokymąsi.

Tinklaveika

Aktyviai bendradarbiauta su kitomis savivaldybėmis, su akademiniais partneriais (VILNIUS TECH, VIKO, Etnokosmologijos muziejumi, Kau-
no tvirtovės VII fortu), kultūros įstaigomis (Rudaminos kultūros centru,
Lenkų dramos teatru, Trakų Vokės dvaru, amatų ir meno centrais ir pan.).

Stovykla „Demokratijos mokykla“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

Vilniaus r. Rudaminos Ferdinando
Ruščico gimnazija ir Vilniaus r.
Nemenčinės Gedimino gimnazija

Dalyviai

6 mokytojai (-os); 30 mokinių (8–12 kl.)

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Mokyklose buvo pastebėtas nepakankamas mokinių įsitraukimas į demokrati-
nius sprendimų priėmimo procesus ir ribotos galimybės kryptingai ugdyti ly-
derystės, pilietiškumo bei bendruomeniškumo kompetencijas. Dalis mokinių
stokojo pasitikėjimo savimi, savęs pažinimo, emocinio raštingumo ir gebėjimo
konstruktyviai bendrauti bei spręsti konfliktus. Todėl norint stiprinti demokra-
tišką jaunąją kartą, buvo pasirinkta lyderystės stovyklos forma.

Veiklos aprašymas

Lyderystės stovykla „Demokratijos mokykla“ vyko 2025 m. lapkričio 4–7 d. ir
buvo skirta Vilniaus r. Rudaminos Ferdinando Ruščico ir Nemenčinės Gedi-
mino gimnazijų 8–12 klasių mokiniams (-ėms). Keturių dienų programos metu
mokiniai (-ės) dalyvavo struktūruotose ugdymo veiklose, orientuotose į savęs

pažinimą, asmeninę lyderystę, demokratinių sprendimų priėmimą ir bendruomeniškumo stiprinimą. Veiklas vedė patyrę lektoriai (-ės), taikę aktyvius, patyriminius metodus, refleksijas ir praktines užduotis.

Pasiektas rezultatas

Įgyvendinus veiklą, mokiniai (-ės) sustiprino savęs pažinimo, asmeninės lyderystės, bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus. Stovyklos metu buvo inicijuoti ir priimti gimnazijos bendruomenei aktualūs sprendimai, ugdytas mokinių gebėjimas konstruktyviai dalyvauti demokratiniuose procesuose. Sustiprėjo mokinių pasitikėjimas savimi, atsakomybės jausmas ir aktyvus įsitraukimas į mokyklos bendruomenės gyvenimą. Mokiniai (-ės) aktyviai įsitraukė į Dalyvaujamojo biudžeto projekto įgyvendinimo procesą. Švenčiant gimnazijos globėjo Ferdinando Ruščico dieną (gruodžio 10 d.), mokiniai (-ės) aktyviai dalyvavo, organizuodami orientacinį žaidimą „Quest“, surengė akciją „Ruščicas tavo širdyje“.

Poveikis

Veikla turėjo reikšmingą teigiamą poveikį mokinių asmeniniam augimui ir bendruomenės santykiams. Pastebėtas didesnis mokinių lyderiavimas, iniciatyvumas, gebėjimas išsakyti nuomonę ir priimti bendrus sprendimus. Sustiprėjo tarpusavio pasitikėjimas, empatija, emocinis raštingumas ir klasių kolektyvų sutelktumas. Mokyklose pradėjo formotis labiau demokratiška, įtrauki ir aktyvi bendruomenės kultūra.

„Super. Labai patiko. Stovykla padėjo tapti drąsesniam, geriau valdyti emocijas ir tobulinti bendravimo kultūrą.“

Mokinys Viliam

„Šiuolaikiška, naudinga ir vaikams labai patiko.“

Socialinė pedagogė Svetlana

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Pagrindiniai iššūkiai buvo susiję su ilgu pasirengimo laikotarpiu, sudėtingomis viešųjų pirkimų procedūromis, veiklų derinimu su skirtingų mokyklų tvarkaraščiais bei mokinių atostogų laikotarpiu. Taip pat reikėjo užtikrinti sklandų logistikos, dalyvių atrankos ir veiklų organizavimo procesą, kad stovykla būtų įgyvendinta laiku ir kokybiškai.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami nuosekliai planuojant veiklą, glaudžiai bendradarbiaujant su savivaldybe, ESFA ir mokyklų administracijomis. Viešųjų pirkimų procesai buvo derinami etapais, užtikrinant dokumentų kokybę ir atitiktį reikalavimams. Veiklos laikas buvo suderintas su mokinių atostogomis, o išankstinis planavimas ir aiškus atsakomybių pasiskirstymas leido sėkmingai įgyvendinti stovyklą ir pasiekti numatytus rezultatus.

Naudingos nuorodos

- [Lyderystės stovykla „Demokratijos mokykla“](#)

Zarasų rajono savivaldybė

Švietimo pokyčiai savivaldybėje

TŪM II savivaldybėje tapo švietimo pažangos varikliu: kartu su mokyklomis sutarta dėl bendros krypties, kuri nuosekliai verčiama realiais pokyčiais. Ryškiausiai atsiskleidė STEAM sritis – stiprėja tiriamasis mokymasis, auga mokytojų kompetencijos, o ugdymo aplinkos ir priemonės sudaro daugiau galimybių praktikai ir kūrybai. Įgyvendinant veiklas, didėja mokinių smalsumas ir noras tyrinėti: ugdymas vis dažniau grindžiamas praktiniais bandymais, projektais ir kūrybine veikla, o mokytojai (-os) drąsiau integruoja dalykus. Taip pat stiprėja pagalbos mokiniui (-ei) sistema, sudaranti sąlygas kiekvienam dalyvauti ir patirti sėkmę.

„TŪM buvo iššūkis, bet kartu – aiškus kelrodis į sėkmę. STEAM ugdymo proveržis sustiprino mūsų savivaldybės švietimo identitetą: mokomės tiriant, kuriame šiuolaikiškas aplinkas ir siekiame, kad kiekvienas mokinyas jaustųsi matomas.“

Sigita Keršienė,
Zarasų rajono savivaldybės
administracijos Švietimo, kultūros
ir sporto skyriaus vedėja

”

„Savivaldybė išsikėlė kelis tikslus: gerinti akademinius mokinių pasiekimus, stiprinti mokyklų darbuotojų kompetencijas, įgalinant juos atpažinti ir atliepti individualius mokinių poreikius. Buvo organizuojamos mokymų programos: pasidalytosios lyderystės, komandinio bendradarbiavimo, vaikų elgesio ir emocinių sunkumų, aplinkos pritaikymo įtraukčiai, kultūrinio ugdymo integravimo į ugdymo praktikas. STEAM ugdymas sustiprintas įveiklinant gamtamokslines ir fizikos laboratorijas bei vykdant tiriamuosius projektus. Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per tęstinius šiuolaikinio meno, skaitymo, vizualaus meno ir pan. ciklus.“

Kultūrinio ugdymo ekspertė
Eglė Paulauskienė

Zarasų rajono savivaldybė

TŪM tiesiogiai dalyvaujančios mokyklos	Zarasų „Ažuolo“ gimnazija, Zarasų „Santarvės“ pradinė mokyklą, Zarasų Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasų r. Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija
TŪM veiklų dalyvių bendras skaičius	apie 900
TŪM veiklose dalyvavusių mokinių skaičius	apie 500
TŪM krepšelis	1 724 596,42 Eur
Infrastruktūra	11,07 proc.
Mokymo priemonės, mokymai ir ugdymo veiklos	88,93 proc.

11,07 %

Infrastruktūra

88,93 %

MVP – mokymai, veiklos, priemonės

Bendra veiklų apžvalga

Infrastruktūra

Lyderystė veikiant

Savivaldybės mastu sukurta skaitmeninė švietimo tinklaveikos platforma, skirta vadovų (-ių), mokytojų ir specialistų (-čių) bendradarbiavimui, sprendimų priėmimui ir gerųjų patirčių sklaidai.

Įtraukusis ugdymas

Zarasų „Ažuolo“ gimnazijoje įrengtas sensorinis kambarys, Santarvės pradinėje mokykloje įrengta lauko klasė. Dusetų Kazimiero Būgos, Zarasų Pauliaus Širvio ir Santarvės mokyklose įrengtos interaktyvios grindys, sienos, kubai, relaksacinė, sensorinė įranga ir švietimo pagalbos erdvės.

Kultūrinis ugdymas

Zarasų rajono savivaldybės mokyklose sukurtos ir modernizuotos kultūrinės erdvės: bendruomenės galerija, bibliotekos, lauko klasės, aktų salės su garso, šviesos ir vaizdo įranga. Infrastruktūra leidžia vykdyti integruotas menines, kūrybines, projektines ir bendruomenines veiklas.

STEAM ugdymas

Kazimiero Būgos mokykloje ir Zarasų „Ažuolo“ gimnazijoje atnaujintos fizikos, chemijos ir biologijos bei gamtos mokslų laboratorijos, modernizuoti technologijų kabinetai. Infrastruktūra pritaikyta patyriminiam, tiriamajam ir integruotam STEAM ugdymui, užtikrinant šiuolaikiškas sąlygas eksperimentams, projektams ir individualiems mokinių poreikiams.

Mokymo(si) veiklos

Mokytojų kvalifikacija

Mokytojai (-os) ir vadovai (-ės) dalyvavo lyderystės, įtraukiojo ugdymo, STEAM ir kultūrinio ugdymo kvalifikacijos tobulinimo programose bei mokymuose: skaitmeninių platformų įveiklinimo, pasidalytosios lyderystės, komandinio bendradarbiavimo, UDM taikymo, elgesio ir emocinių sunkumų atpažinimo bei įveikos, aplinkos pritaikymo įtraukčiai, kultūrinio ugdymo integravimo į ugdymo praktiką, projekcinio ir probleminio mokymosi STEAM srityje. Įgytos patyriminio, diferencijuoto, tyrinėjimu grįsto ir integruoto ugdymo metodikos. Vykdytos stažuotės Lietuvoje (STEAM centrai, mokyklos).

Lyderystė veikiant

Įgyvendintas užsiėmimų ciklas „Lyderystės ir karjeros ugdymo akademija“, stiprinantis mokinių savarankiškumą, lyderystės gebėjimus ir karjeros planavimo kompetencijas. Vyko pagalbos mokytojams (-oms) renginių ir veiklų ciklas, skirtas įtraukiojo ugdymo praktikų diegimui klasėje. Papildomai organizuoti mokymai VGK nariams (-ėms) ir ŠPT darbuotojams (-oms) „Vaiko gerovės komisijos darbo kokybinimas“, stiprinant pagalbos mokiniui (-ei) sistemos veiksmingumą.

Įtraukusis ugdymas

Įtraukusis ugdymas plėtotas per ilgalaikius kolegialaus bendradarbiavimo mokytojams (-oms) ciklus, VGK stiprinimą, socialinio emocinio ugdymo stovyklas ir įvairius užsiėmimų ciklus mokiniams (-ėms). Sustiprintos pedagogų (-ių) kompetencijos per ilgalaikes kvalifikacijos tobulinimo programas.

Kultūrinis ugdymas

Kultūrinis ugdymas įgyvendintas per tęstinius šiuolaikinio meno, skaitymo, vizualiojo meno, tarpkultūrinio ugdymo ir kūrybinių laboratorijų ciklus. Įgyvendinant veiklas, bendradarbiauta su menininkais (-ėmis), muziejais ir bibliotekomis, kultūrą integruojant į formalųjį ugdymą ir stiprinant mokinių saviraišką.

STEAM ugdymas

STEAM ugdymas sustiprintas įsteigus STEAM koordinatoriaus (-ės) etatus, įveiklinant gamtamokslines ir fizikos laboratorijas bei vykdant tiriamuosius projektus Zarasų „Ažuolo“ gimnazijoje, Zarasų Santarvės pradinėje mokykloje, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijoje ir Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijoje. Tiriamųjų darbų ciklai, inžinerinio mąstymo dirb-

tuvs ir konferencijos apėmė apie 350 mokinių, taikant tyrinėjimu ir praktika grįstą ugdymą.

Tinklaveika

Savivaldybėje tinklaveika vyko planuotai ir kryptingai, telkiant platų partnerių tinklą. Stipriausios sritys – kultūrinis ugdymas, STEAM ir įtrauktis, kur aktyviai bendradarbiauta tarp mokyklų, su akademiniiais partneriais (VILNIUS TECH, VIKO, Etnokosmologijos muziejumi, Kauno tvirtovės VII fortu), kultūros įstaigomis (Zarasų kultūros centru, muziejumi, biblioteka, meno mokykla, galerijomis), Švietimo pagalbos tarnyba, NVO, bendruomenėmis ir verslu, organizuojant integruotas edukacijas, projektines veiklas, konsultacijas ir patirties mainus savivaldybės mastu.

Užsiėmimų ciklas TŪM mokyklų mokiniams „Socialinis ir emocinis ugdymas“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Dusetų Kazio Būgos gimnazija ir
Pauliaus Širvio progimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusi
mokykla

**Antazavės Juozo Gruodžio pagrindinė
mokykla**

Dalyviai

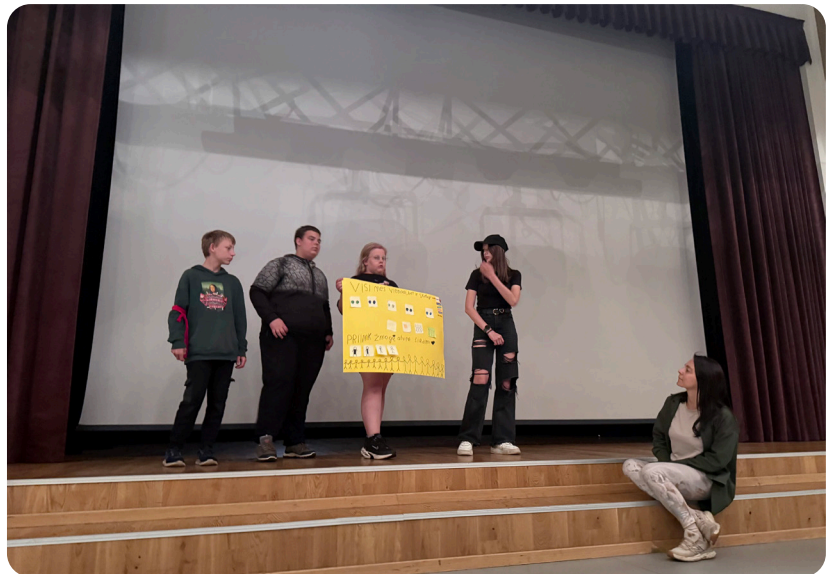
**13 mokytojų;
61 mokiny (9 turintys SUP) (6 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Pastebėta, kad mokiniams (-ėms) trūksta emocinio raštingumo, empatijos ir gebėjimo konstruktyviai spręsti konfliktus. Todėl buvo pasirinktos patyriminės veiklos, leidžiančios ugdyti savireguliaciją, emocinį raštingumą, empatišką bendravimą, tarpusavio pasitikėjimą ir įtraukų bendradarbiavimą mokyklos bendruomenėje.

Veiklos aprašymas

Užsiėmimų ciklu „Socialinis ir emocinis ugdymas“ buvo sprendžiamos 6 klasių mokinių emocijų atpažinimo ir valdymo, bendravimo bei bendradarbiavimo sunkumų problemos. Organizuota 5 dienų dienos stovykla 6 klasių mokiniams (-ėms) „Socialinis ir emocinis ugdymas“. Veiklos vyko Dusetų kultūros centre-dailės galerijoje, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijos stadione ir Sartų ežero pakrantėje. Programa apėmė emocijų pažinimą, empatišką bendradarbiavimą, patyriminį pasitikėjimo žygį, komandinio darbo stiprinimą bei kitokio žmogaus pažinimą ir priėmimą.

Pasiektas rezultatas

2025 m. birželio 11–17 dienomis įgyvendinta 5 dienų dienos stovykla 6 kl. mokiniams (-ėms) „Socialinis ir emocinis ugdymas“. Stovyklos metu vyko kūrybinės dirbtuvės, filmų peržiūros, diskusijos su organizacijų, dirbančių su negalia turinčiais asmenimis, atstovais (-ėmis), refleksijos ir judrios komandinės veiklos.

Poveikis

Veikla turėjo teigiamą poveikį mokinių socialiniam ir emociniam mokymuisi bei bendruomenės santykiams. Užsiėmimų pabaigoje dauguma dalyvių (-ės) gebėjo įvardyti kelias savo emocijas, atpažinti jas bendraamžių elgesyje. Pagerėjo bendradarbiavimo įgūdžiai. Mokiniai (-ės) aktyviau įsitraukė į komandines veiklas, dažniau taikė susitarimus, mažėjo konfliktinių situacijų veiklų metu. Mokiniai (-ės) tapo atviresni jausmų raiškai, tolerantiškesni skirtingiems poreikiams ir nuomonėms. Sustiprėjo klasės bendruomeniškumas, pagerėjo tarpusavio santykiai, sumažėjo įtampos ir konfliktų. Įgyti įgūdžiai prisideda prie saugesnės, empatiškesnės mokyklos aplinkos kūrimo ir geresnio mokinių prisitaikymo tiek mokykloje, tiek už jos ribų.

„Buvo smagu, nes galėjau emocijas rodyti kaip aktorius.“

Mokinys

„Supratau, kad nesu vienintelis, kuriam kartais sunku.“

Mokinys

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Užsiėmimų pradžioje iššūkių kilo dėl to, kad dalyviai (-ės) buvo iš skirtingų mokyklų ir neturėjo tarpusavio bendravimo patirties. Tai lėmė padidėjusį triukšmo lygį, sunkesnę dėmesio sutelkimą ir pradinį nenorą laikytis bendrų taisyklių.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai buvo sprendžiami skiriant papildomą dėmesį grupės formavimui, aiškiam taisyklių ir susitarimų įtvirtinimui bei saugios aplinkos kūrimui. Buvo taikomos struktūruotos, patyriminės ir komandinės veiklos, kurios skatino tarpusavio pažinimą, įsitraukimą ir atsakomybę.

Naudingos nuorodos

- TŪM programa - penkios dienos socialinio emocinio augimo

Užsiėmimų ciklas VGK nariams ir ŠPT darbuotojams „Vaiko gerovės komisijos darbo kokybinimas“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios mokyklos

**Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla,
Zarasų „Ažuolo“ gimnazija,
Zarasų Pauliaus Širvio progimnazija,
Dusetų Kazio Būgos gimnazija**

Per tinklaveiką prisijungusios mokyklos

Antazavės Juozo Gruodžio pagrindinė mokykla, Zarasų Fausto Latėno meno mokykla, Zarasų švietimo pagalbos tarnyba

Dalyviai

30 mokytojų

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

Vaiko gerovės komisija (VGK) mokyklos gyvenime atlieka svarbų vaidmenį. Jeigu darbo grupė vadovaujasi efektyviais metodais, bendradarbiaudama ir bendraudama, tai prisideda prie kiekvieno mokinio (-ės) mokymosi sėkmės. Dalijimasis gerosiomis praktikomis, konkrečių atvejų analizavimas bei naujų algoritmų kūrimas padėjo efektyviau organizuoti SUP turinčių mokinių ugdymąsi.

Veiklos aprašymas

Organizuoti 4 posėdžiai su supervizoriumi, vykę kartą per ketvirtį ir trukę po 4 akad. val. Jų metu atliktos atvejų analizės. Taip pat surengta pažintinė moko-moji išvyka į kitos savivaldybės įstaigą, siekiant pasidalyti sėkminga įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo patirtimi ir perimti gerąją praktiką. Savarankiškoms už-duotims atlikti vyko nuotolinės konsultacijos.

Pasiektas rezultatas

Sukurti algoritmai skirtingiems atvejams, problemoms ar įvykiams spręsti, ku-riais bendrai naudojasi ir vadovaujasi mokyklų Vaiko gerovės komisijos, spręs-damos mokinių gerovės, elgesio ir mokymosi problemas.

Poveikis

Sustiprėjo atsakomybės prisiėmimas visais lygmenimis: aiškiau apibrėžta, ką gali ir privalo daryti mokykla, mokinys (-ė) ir tėvai (globėjai (-os)). Sukurti aiškūs atvejų valdymo algoritmai leidžia mokytojams (-oms) laiku kreiptis pagalbos, inicijuoti trišalius susitikimus ir veiksmingiau teikti pagalbą čia ir dabar.

„Atsirado žinojimas ir supratimas, kad viską darome teisingai. Tinkamai sudėlioti žingsniai leidžia argumentuotai deleguoti užduotis ir pareikalauti atsakomybės. Labai gerai, kad išdrįstame kelti ir viešinti problemas, nes „užspaustos“ proble-mos niekur nedingsta.“

Pavaduotoja ugdymui

Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Įgyvendinant programą, kilo iššūkių dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo.

Iššūkių įveikimo būdai

Iššūkiai spręsti savivaldybei skyrus finansavimą papildomoms pagalbos specia-listų (-čių) pareigybėms ir dalyvaujant projektuose.

Ilgalaikė kvalifikacijos kėlimo programa „STEAM kūrybinė erdvė – pasidaryk pats“

Dalyvavusios mokyklos

TŪM dalyvaujančios
mokyklos

**Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla,
Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija**

Dalyviai

**20 mokytojų; 200 mokinių
(priešmokyklinių grupių ir 1–4 kl.)**

Kokia švietimo problema buvo sprendžiama?

2024 m. Zarasų rajono mokyklų 4 klasių mokinių NMPP matematikos rezultatai 15 proc. viršijo šalies vidurkį, o SUP turinčių mokinių vidutinis įvertis siekė 23 iš 30 taškų. Tačiau vis mažiau mokinių tiksluosius mokslus laiko patrauklia sritimi, o matematikos, IT ir gamtamokslinio ugdymo būrelius renkasi rečiau nei kitas NVŠ veiklas. Programa siekia parodyti, kad ir sudėtingų dalykų galima mokytis įdomiai ir šiuolaikiškai, kai nuolat stiprinama metodinė bazė ir tarpdisciplininis ugdymas.

Veiklos aprašymas

Surengta viena ilgalaikė kvalifikacijos kėlimo programa, kuriai įgyvendinti buvo pasitelkti išorės tiekėjai. Teorinė mokymų dalis su priemonių pristatymu vyko Zarasų „Santarvės“ pradinėje mokykloje, organizuotas dviejų dienų mokomasis vizitas į „Mokslo salą“, KTU Vaižganto progimnaziją ir Marijampolės STEAM centrą. KTU Vaižganto progimnazija pasirinkta kaip aukštos raiškos mokykla STEAM ugdymo veiklų srityje. Programos dalyviai (-ės) turėjo galimybę ne tik pamatyti ir praktiškai išbandyti visą esančią įrangą ir priemones, bet ir semtis patirties iš mokykloje dirbančių pedagogų (-ių), kaip organizuoti kolegialias pamokas, integruoti mokomųjų dalykų turinį, parengti veiklų planus, pasinaudoti infrastruktūros ir tinklaveikos galimybėmis, įveiklinant socialinius partnerius, savanorius (-es) ir bendruomenės atstovus (-es).

Pasiektas rezultatas

Padaugėjo integruotų pamokų, STEAM ugdymo veiklų, taip pat veiklų gamtamokslinėje klasėje ir už mokyklos ribų. Parengta 20 mokyklose aprobuotų STEAM ugdymo veiklų planų, skirtų priešmokyklinio bei pradinio ugdymo mokytojams (-oms).

Poveikis

Sustiprėjo mokinių mokymosi motyvacija ir smalsumas, atsirado supratimas, kad mokymasis gali būti įdomus. Mokytojai (-os) tapo lygiaverčiais veiklų bendraautoriais, o tėvai vis dažniau jungiasi prie patyriminių veiklų, matydami platesnę nei vien akademinę naudą.

„Smagu, kai kolektyve yra bendraminčių, su kuriais gali dalytis idėjomis, organizuoti bendras, mainais paremtas veiklas, dalyvauti projektiniuose darbuose. Kai įdomu mokytojams (-oms), įdomu ir mokiniams (-ėms).“

Mokytoja Viktorija

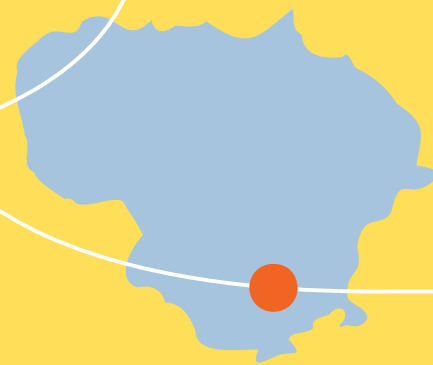
Veiklos įgyvendinimo iššūkiai

Mokykloje dirba įvairios patirties turinčių mokytojų, kurių darbo ritmas labai intensyvus, todėl kvalifikacijos tobulinimo renginiai jiems ne visuomet pasiekiami ar patogūs. Daliai vyresnės kartos mokytojų naujovių išbandymas reikalauja daugiau laiko ir mentorstės, o mokinių tėvams kartais trūksta aiškaus pagrindimo apie vykdomas veiklas.

Iššūkių įveikimo būdai

Veiklos planuotos komandiškai – atsakomybėmis dalytasi su mokinio padėjėjais (-omis), švietimo pagalbos specialistais (-ėmis), į veiklas įtraukti savanoriai (-ės). Mokiniams (-ėms) sudarytos galimybės matyti vieniems kitų darbus, kad teigiami pavyzdžiai skatintų įsitraukimą. Su tėvais ir globėjais (-omis) stiprintas dialogas: aiškiai pristatoma veiklų nauda, kviečiama įsitraukti į savanorystę.

Rekomendacijos

Kodėl testinimas dabar – kritinis?

Nacionalinis vertinimas (*Visionary Analytics*, 2025) parodė, kad programa yra tinkama, logiška ir kryptinga, tačiau jos poveikis ilgalaikiams mokinių pasiekimams priklausys nuo vieno esminio veiksnio – ar savivaldybės ir mokyklos išlaikys sukurtas sistemas, pasibaigus projektiniam finansavimui. Todėl testinimo klausimas šiandien yra ne papildomas, o esminis.

Rekomendacija	Detalizacija	TŪM vertinimo išvados ³
I. Rekomendacijos savivaldybėms		
TŪM kryptis įtvirtinti strateginiu lygiu	Rekomenduojama, kad visos penkios TŪM sritys būtų įtrauktos į savivaldybių ilgalaikius strateginius ir ugdymo planus, o pažangos planai netaptų „uždaro- mais dokumentais“, bet virstų nuolat atnaujinamais valdymo įrankiais.	Tyrimas parodė, kad ten, kur TŪM tikslai buvo aiškiai susieti su kitais savivaldybės švietimo dokumentais, įgyvendinimas buvo sklandesnis ir nuoseklesnis.

³ Visionary analytics, 2025

Išsaugoti ir stiprinti sričių koordinatorių vaidmenį	Rekomenduojama užtikrinti jų pareigybių tęstinumą bei suteikti aiškias metodines ir sprendimų galias.	Koordinatoriai buvo vienas svarbiausių sėkmės veiksnių – jie jungė politiką, administravimą ir mokyklų kasdienybę; be jų veiklos rizikuojama prarasti sisteminę srities matymą.
Tinklaveiką laikyti ne projektu, o infrastruktūra	Rekomenduojama institucionalizuoti tinklaveikos formatus ir numatyti jiems kasmetinius resursus.	Vertinimas parodė, kad savivaldybėse reikšmingai išaugo tarpmokyklinis bendradarbiavimas ir atsirado aktyvūs metodiniai bei teminiai tinklai.

II. Rekomendacijos mokykloms

Lyderystę auginti kaip bendruomenės gebėjimą	Rekomenduojama tęsti mokytojų lyderystės ugdymą, išlaikyti ir stiprinti mentorystės kultūrą, suteikti daugiau sprendimų galios pačioms komandoms.	Vertinimas parodė, kad lyderystė mokykloje neturėtų būti siejama tik su vadovu (-e).
Įtraukusis ugdymas turi veikti kaip visos mokyklos sistema	Rekomenduojama toliau investuoti į specialistų komandas ir stiprinti mokytojų kompetencijas dirbti su mokinių įvairove.	Vertinimas atskleidė, kad didžiausią poveikį turi ne pavienės pagalbos priemonės, o nuosekliai veikiantis pagalbos mokiniui modelis.

STEAM ir kultūrinis ugdymas turi būti aktyviai taikomi mokymo(si) metodai	Rekomenduojama orientuotis į integruotą ugdymą ir skatinti tarpdisciplininius projektus.	Tyrimas rodo, kad didžiausia nauda pasiekama tada, kai STEAM nėra tik laboratorija ar veiklos joje, o kultūra nėra tik renginys ar išvyka, o ilgalaikė ir kryptinga formaliojo ugdymo dalis.
--	--	--

III. Rekomendacijos nacionaliniam lygmeniui

Poveikio stebėseną – kaip nuolatinę praktiką	Rekomenduojama tęsti programos rezultatų stebėseną, derinti kiekybinius ir kokybinius rodiklius.	Įvairūs tyrimai rodo, kad realūs mokinių pasiekimų pokyčiai matomi tik ilguoju laikotarpiu.
Užtikrinti stabilias ir kryptingas investicijas į žmones	Būtinios stabilios investicijos į kompetencijas, lyderystę ir mokytojų tobulėjimą.	Tyrimas aiškiai parodė, kad infrastruktūra veikia tada, kai veikia žmonės.

Papildomos rekomendacijos kultūrinio ugdymo plėtrai ir stiprinimui ateityje:

1. Investuoti į kultūrinio ugdymo poveikio tyrimus Lietuvoje. Tai svarbu, siekiant stebėti kultūrinio ugdymo įtaką, poveikį ir, remiantis tyrimų duomenimis, priimti sprendimus. Lietuvoje tokių tyrimų trūksta.
2. Skirti dėmesį mokytojų kompetencijų stiprinimo veikloms ir kvalifikacijos tobulinimo programoms kultūrinio ugdymo srityje. Suteikti tinkamas sąlygas mokytojams (-oms) gerinti supratimą, kaip kultūrinis ugdymas prisideda prie skirtingų kompetencijų ugdymo, asmens ir visuomenės gerovės.
3. Skatinti ilgalaikes kultūrinio ugdymo veiklas. Skirti dėmesį ne tik pavienėms trumpalaikėms veikloms, bet orientuotis ir į ilgalaikes kultūrinio ugdymo

veiklas, kurios grindžiamos ilgalaikiu kultūros praktikų (-ių) ir mokyklų bendradarbiavimu, stiprinančiu bendrąsias mokinių kompetencijas ir keičiančiu formaliojo ugdymo praktiką.

4. Stiprinti ilgalaikį ir tvarų kultūros įstaigų ir kūrėjų bendradarbiavimą su mokyklų bendruomenėmis, siekiant formaliojo mokymosi kokybės gerinimo.

Rekomendacijos tinklaveikos skatinimui ir plėtrai:

- 1. Skatinti bendradarbiavimą per bendrus tikslus ir paskatas.**

Siekiant mažinti mokyklų konkurenciją, verta sukurti bendras savivaldybės ar regiono iniciatyvas, kuriose visos mokyklos siektų vienodo tikslo (pvz., bendrų projektų mokinių kompetencijoms ugdyti). Galėtų būti taikomos paskatos – papildomas finansavimas, viešas pripažinimas ar metodinė parama mokykloms, aktyviausiai dalyvaujančioms tinklaveikoje.

- 2. Plėtoti tarp savivaldybinį bendradarbiavimą.**

Reikėtų skatinti regioninių tinklų kūrimą – jungti kelias savivaldybes bendroms teminėms veikloms (pvz., STEAM, kultūros ar įtraukties projektams). Tokiu būdu būtų plečiami partnerystės ryšiai ir mažinamas veiklų lokumas.

- 3. Kurti struktūruotą partnerystės koordinavimo sistemą.**

Įsteigti savivaldybių lygmens tinklaveikos koordinatorius ar darbo grupes, kurios padėtų organizuoti, prižiūrėti ir skatinti naujų partnerystių kūrimą, užtikrintų lygiavertį visų mokyklų įsitraukimą bei komunikacijos tęstinumą.

- 4. Mažinti administracinę naštą ir stiprinti paramą mokytojams (-oms).**

Supaprastinti ataskaitų teikimo tvarkas, naudoti skaitmenines formas, o dalyvaujantiems mokytojams (-oms) sudaryti sąlygas gauti metodinę ir logistinę pagalbą (pvz., finansuoti keliones, suteikti laiko tinklaveikos veikloms darbo grafike).

- 5. Didinti mokytojų motyvaciją ir įgalinimą.**

Skatinti profesinį pripažinimą, gerosios patirties sklaidą, organizuoti mokymus apie bendradarbiavimo kultūrą ir tinklaveikos vertę. Svarbu, kad tinklaveika būtų suvokiama ne kaip papildoma prievolė, o kaip profesinio augimo ir bendruomenės stiprinimo galimybė.

Didžiausias TŪM programos pasiekimas – ne atnaujinti pastatai ar nauja įranga, o sukurti žmonių ryšiai, pasitikėjimas ir drąsa keisti nusistovėjusias praktikas. Šią kultūrą būtina išlaikyti.

Baigiamasis žodis

TŪM programa įrodė vieną labai paprastą, bet svarbią tiesą – švietimo pokyčiai vyksta tada, kai valstybės kryptys sutampa su savivaldybių atsakomybe ir mokyklų kasdienybe.

Ši programa nebuvo apie greitus sprendimus. Ji buvo apie lėtą, bet tvarų darbą: apie pasitikėjimą, apie klaidas, apie ieškojimus, apie drąsą pradėti iš naujo. Apie mokyklas, kurios ryžosi keistis ne todėl, kad reikėjo įgyvendinti projektą, bet todėl, kad norėjo geresnio ugdymo savo vaikams.

Šiandien galime pagrįstai didžiuotis tuo, kas padaryta. Tačiau dar svarbiau suvokti, kad švietimo pažanga nėra baigtinis rezultatas. Tai yra procesas, kuris tęsiasi tiek, kiek mes patys juo rūpinamės.

Linkime, kad šiame leidinyje užfiksuotos praktikos netaptų istorija apie tai, kas buvo, bet liktų gyvas įkvėpimas tam, kas dar tik bus kuriama.

Ir jei po kelerių metų kas nors sakys: „Čia prasidėjo rimti mūsų mokyklos pokyčiai“, vadinasi, „Tūkstantmečio mokyklos“ padarė daugiau, nei planavo.

Pažangos programos „Tūkstantmečio mokyklos“ vadovė

Judita Šarpienė

2022-2026

TŪM Tūkstantmečio
mokyklų
programa